

სსრ კავშირის უმაღლესი განათლების სამინისტრო
ხტალინის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

მგელი ქართული ენის კათედრის პროფესორი. 1.

ესუჩად მოღვაწეთა ცხოვრების წიგნთა ძველი ჩაღაქციები

ტ ე ქ ს ტ ე ბ ი

გამოკვლევითა და ლექსიკონით

გამოსცა

ილია აბუღაძე

რედაქტორი — ა. შანაძე.

შ ი ნ ა ა რ ს ი

წინასიტყვაობა
შესავალი

. . . VII—VIII
. . . IX—XXXII

1. იოანე ზედაზნელის ცხოვრების წიგნები (IX—XXIII).
2. შიო მღვიმელის ცხოვრების წიგნები (XXIII—XXV).
3. დავით გარეჯელის ცხოვრების წიგნები (XXV—XXVI).
4. აბიბოს ნეკრესელის მოქალაქობისა და წამების
წიგნები (XXVI—XXXII).

ასურელ მოღვაწეთა ცხოვრებანი
(ტექსტები)

1—213

1. ცხოვრება იოანე ზედაზნელისაჲ (2—68),
2. ცხოვრება შიოისი და ვეაგრესი (69—143),
3. ცხოვრება დავით გარეჯელისაჲ (144—187),
4. წამება აბიბოს ნეკრესელისაჲ (188—196).

ღამატება

197—213

თხრობაჲ სასწაულთათჳს წმიდისა და ღმერთ-შემოსი-
ლისა მამისა შიოისთაჲ, რომელი-ესე სხუათა მიერ აღ-
წერილი ადგილ-ადგილ ერთად შემოკრება ბასილი კა-
თალიკოსმან, ძემან დიდისა პატრიკისა ვახესმან (199—213)

გამოყენებული ხელნაწერები

214

ლექსიკონი .

215—219

საძიებლები (პირთა, ეთნიკურ და გეოგრაფიულ სახელთა)

220—223

წინამდებარე გამოცემის ძირითადი მიზანია, ხელთ გვექონდეს თავ-მოყრილად ძველი ქართული კულტურის სარბიელზე გარკვეული კვალის აღმბეჭდველი ე. წ. «ასურელი მოღვაწეების» (ანუ სირიელი მოღვაწეების) ცხოვრებათა წიგნები, რომელთა ამა თუ იმ რედაქციის მიხედვით (ყოველთვის არც თუ სანდო გამოცემისა) მიმდინარეობს დღემდის მეცნიერული მსჯელობა ამ პირთა ვინაობისა და მოღვაწეობის ხანის გარკვევისათვის. ამისა და სხვა მსგავსი საგულისხმო საკითხის ჯეროვანი გაშუქებისათვის უპირველესი პირობაა, გამოვლინებულ იქნეს წარსულისაგან ნამემკვიდრევი სათანადო წერილობითი წყაროები (ამ შემთხვევაში ცხოვრების წიგნები) და გარკვეულ იქნეს მათი ერთმანეთთან მიმართების საკითხი.

აღნიშნული ამოცანის შესასრულებლად გაწეული ძიება შემდეგს არკვევს: **იოანე ზედაზნელის ცხოვრების წიგნი** სამი რედაქციით არის მოღწეული. უძველესი მათგანი, რომელიც ერთად-ერთი და მასთან ნაკლულევანი ხელნაწერის სახით არის მოღწეული (Q 795), X ს.-ის მეორე ნახევარშია გამოთქმული, რაც ეკუთვნის ამ ხანის მოღვაწეს არსენ II-ს. მეორე რედაქცია, აგრეთვე ერთი ნუსხით დაცული (A 199), მისგან არის გამოკრებილი (მოკლე რედაქციაა) და მესამე კი, რომელიც მრავალ ხელნაწერშია შემონახული, ცხოვრების მოკლე წიგნზე აღმოცენებული მეტაფრასული რედაქციაა, როგორც ეს სამეცნიერო ლიტერატურაშია დადგენილი. პირველი ორი რედაქციის წარმოსადგენად გამოყენებულია თითო ცალად შემონახული ხსენებული ნუსხები, ხოლო მესამისათვის მოხმობილია სამი აღრინდელი ხელნაწერი (A 160, A 130 და S 449). ამათგან უძველესი რედაქციის ტექსტი პირველად ქვეყნდება. იგი ანასეული «ქართლის ცხოვრების» ხელნაწერს აქვს დართული (XV ს.). ამ ნუსხაში ძველი დედნის ცალკეული ადგილები და ორთოგრაფია შებღალულია გადაწერათა ხელში, რის გამო ტექსტი, რამდენადაც შესაძლებელი იყო, გავმართეთ და ორთოგრაფიაც შევასწორეთ¹.

შიოსა და ევაგრეს ცხოვრების წიგნისა მხოლოდ ორი რედაქციაა ხელნაწერებში წარმოდგენილი: მოკლე და მისი გადანაკაზში—მეტაფრასი. შენიშნულია პროფ. კ. კეკელიძის მიერ, რომ შიოს ცხოვრების მოკლე წიგნი იოანე ზედაზნელის ცხოვრების მოკლე წიგნის გაგრძელებაა, რაც ნამდვილი უნდა იყოს. ამდენად უნდა მივიღოთ, რომ იოანე ზედაზნელის ნაკლულევანად შემონახული არსენისეული ცხოვრების წიგნი, რომლის თანმიმდევრულ გამონაკრებს მოკლე წიგნი წარმოადგენს, მოიცავდა აგრეთვე შიოსა და ევაგრეს ცხოვრების აღწერასაც. ცალ-ცალკე ეს ცხოვრებანი მხოლოდ მეტაფრასულ რედაქციებშია წარმოდგენილი. ამათი მიღვენებით ჩვენ მიერ გამოცემული წყაროცა (მოკლე რედაქცია) და მისი პირველწყაროც (არსენისეული ცხოვრე-

¹ ხელნაწერის გადაღული და დაკლებული სიტყვები თუ ფრაზები კაუბშია მოთავსებული.

ბის წიგნი) გარკვეულ ნაწილებში გადალაგებულია, მაგრამ მათი პირვანდელი აღნაგობის სახის წარმოდგენა შესაძლებელი იქნება, თუ შემაღგენელ ნაწილებს სათვალავებს მივსცემთ. მეტაფრასული რედაქციისათვის ყველა ის ნუსხაა გამოყენებული, რომლებიც იოანე ზედაზნელის ცხოვრებისათვის აჯარჩიეთ (A 160, A 130, S 449), ხოლო მოკლე ცხოვრებისათვის, გარდა აქამდე ცნობილი ერთი უძველესი ნუსხისა (A 199), რომლის მიხედვით ის პროფ. ს. კაკაბაძემ გამოაქვეყნა, ჩვენ ერთი ახალი, ბოლო წლებში გამოვლინებული, შედარებით გვიანდელი ნუსხითაც ვისარგებლეთ (H 1336).

დავით გარეხჯელას ცხოვრების წიგნი ორი რედაქციით იყო და რჩება ჯეოხნობით გამოვლინებული: მოკლითა და მეტაფრასულით. უკანასკნელისათვის ყველა ის ნუსხა გამოვიყენეთ, რაც იოანე ზედაზნელისა და შიო მღვიმელის ცხოვრების წიგნთათვის შევარჩიეთ (A 160, A 130 და S 449), ხოლო მოკლე რედაქციისათვის, რომელიც აქამდის ცნობილი იყო ერთად-ერთი ნუსხით (A 199), და ისიც ნაკლულევანით, ჩვენ ვისარგებლეთ იმ ახალი, ბოლო წლებში გამოვლინებული ხელნაწერთაც, რომელსაც ცხოვრების ეს წიგნი სრულად დაუთავს (H 1336).

აბიზოზ ნეკრესელას წამების წიგნისა ორნაირი რედაქცია მოგვეპოვება. დღემდის ცნობილი და ორგზის გამოქვეყნებული¹ უძველესი ხელნაწერის ტექსტი სხვებთან შედარებით რამდენადმე მოძიროა, მაგრამ, მას შემდეგ, რაც შემატებულიად მიჩნეულ ადგილებს მასზე უფრო ვრცელისა და შედარებით გვიანდელ ნუსხებში წარმოდგენილი ცხოვრების წიგნიდან გამოვრიცხავთ, უკანასკნელის უპირატესობა ირკვევა პირველთან მიმართებით. ეს გარემოება დავედრეთ სწორედ საფუძვლად იმას, რომ წინამდებარე გამოცემაში გვიანდელი ნუსხებით წარმოდგენილი რედაქცია პირველ ადგილზეა წამოწეული, ხოლო ადრინდელი ხელნაწერით მოცემული — მეორეზე. პირველი რედაქციისათვის ის ნუსხები გამოვიყენეთ, რომელთაც დაუთავს სხვა ასურელ მოღვაწეთა მეტაფრასული რედაქციები (A 130 და H 2121), ხოლო მეორისათვის — მისი ერთად-ერთი შემცველი ხელნაწერი (A 832).

დამატების ხაზით ზემოთ ხსენებულ ცხოვრებათა და წამების წიგნებს დავეურთეთ თხრობაჲ სასწაულთათჳს მამისა შიოასთაჲ, შეკრებილი ბასილი კათალიკოსის მიერ. ამ თხრობას გარკვეული ისტორიულ-ლიტერატურული ინტერესი აქვს ჩვენი მეცნიერებისათვის, როგორც ეს აღნიშნულია უკვე მკვლევართაგან. ეს გარემოება გვიკარნახებდა ჩვენ მის ხელახლა გამოქვეყნებას (პირველად მ. საბინინმა გამოსცა ის ასურელ მოღვაწეთა ცხოვრების წიგნების მეტაფრასულ რედაქციებთან ერთად თავის „საქართველოს სამოთხეში“). ეს ძეგლი მხოლოდ XVIII ს.-ის ხელნაწერებით არის ცნობილი; წინამდებარე გამოცემაში ის წარმოდგენილია ორი მათგანის მიხედვით (H 1371 და S 4621), რომლებიც მხედრულადაა ნაწერი.

ტექსტებს ეურთავთ პირთა და გეოგრაფიულ სახელთა საძიებელსა და მოკლე ლექსიკონსაც. უკანასკნელში მხოლოდ იშვიათად ხმარებული სიტყვებია გაჩაგრებული.

თბილისი, 2. X. 1955

ილია აბულაძე

¹ პირველად მ. ჯანაშვილის მიერ წიგნში: „Описание рукописей персидского музея... книга III. Тбилиси, 1908. გვ. 25—28, და მეორედ ს. კაკაბაძის მიერ წიგნში: „ასურელ მამთა ცხოვრებათა არქიტყობა... თბილისი, 1928 წ., გვ. 42—46.

შენახული

ცამეტ ასურელ მამათაგან, რომლებიც სამონასტრო სარბიელზე მოღვაწეობდნენ საქართველოში, ცხოვრების წიგნი მხოლოდ ზოგიერთს მოეპოვება.

1. იოანე ზედაზნელის ცხოვრების ნიშნები

იოანე ზედაზნელის ცხოვრების წიგნებიდან ყველაზე ადრე ცნობილი შეიქნა ის რედაქცია, რომელიც მ. საბინინმა გამოაქვეყნა თავის „საქართველოს სამოთხეში“ 1852 წელს. ამ კრებულში შესული ზედაზნელის ცხოვრების ტექსტი მომდინარეობს ქართულ წმიდათა წამება-ცხოვრებათა კრებულიდან, რომლის შედგენა, როგორც უკვე გარკვეულია¹, დაკავშირებულია ვახტანგ VI-ის ძმის დომენტი კათალიკოზის სახელთან. ეს კრებული, მისი გადამწერის გ. საგინაშვილის ანდერძის თანახმად, დომენტის შეუდგენია 1704—1713 წწ.² კრებულის შემდგენელს მასში შეუტანია იოანე ზედაზნელის ცხოვრების ისეთი რედაქცია, რომელიც წინათ საკმაოდ ყოფილა გავრცელებული ჩვენში, როგორც ამას ჩვენამდის მოღწეული ნუსხებიც მოწმობენ (ასეთია მაგ. S-449, რომელიც ხელის მიხედვით XVII ს.-ისა უნდა იყოს, და A-160—1699 წლისა³).

ხელნაწერთა შორის იოანე ზედაზნელის ცხოვრების სხვა წიგნის არსებობაც აღინიშნა ჩვენს სამეცნიერო ლიტერატურაში. 1901 წელს თ. ეორდანიას მიერ შედგენილ საეკლესიო ჰუზეუმის (აწ საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმის ხელნაწერთა A ფონდის) მანუსკრიპტთა აღწერილობაში № 199 ხელნაწერის შედგენილობის აღნუსხვისას აღნიშნულია, რომ მე-18 გვერდიდან იწყება იოანე ზედაზნელის ცხოვრება, რომელიც შემდეგნაირად არის დახასიათებული: „Ито древнѣйшѣмъ вариантѣ житія св. Иоанна изъ доцелѣхъ вѣстѣныхъ“. ეს ნუსხა თუ ვარიანტი⁴ ყველაზე უწინარეს განიხილა ზემორე დასახელებული ცხოვრების წიგნთან ზიშართებით საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილმა წევრმა პროფ. კ. ქეკელიძემ თავისი „ქართული მწერლობის ისტორიის“ პირველსავე გამოცემაში 1923 წ.⁵ შემდეგში. 1928 წ., ეს ძველი ვარიანტი რამდენიმე სხვა ასურელ მამათა ცხოვრების წიგნებთან ერთად „საისტორიო კრებულის“ I წიგნის დამატებად გამოაქვეყნა პროფ. ს. კაკაბაძემ: „ასურელ მამათა ცხოვრებათა არქეტიპები“.

არსებობს კიდევ იოანე ზედაზნელის ცხოვრების ერთი წიგნი. ის დაცულია ანასეული ქართლის ცხოვრების ნუსხაში სულ ბოლოს. მისი არსებობა

¹ ივ. მეტრეველი, ქართული აგიოგრაფიის კრებული და მისი შემდგენელი. „აზუკინის სახ. თბილისის სახელ. პედაგ. ინსტიტუტის შრომები“, ტ. VIII, 1950 წ.

² დღეს ის დაშლილი სახით არის წარმოდგენილი საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმის ხელნაწერთა ფონდებში: A—130 და H—1557. უკანასკნელშია დაცული იოანე ზედაზნელის ცხოვრება, რომელიც გამოცემაში ჩვენ A-130-თან ერთად D-თი გვაქვს აღნიშნული.

³ თ. ეორდანიას. Описание рукописей древнерусского музея, т. I, стр. 162—4, გამოცემაში ეს ხელნაწერი C-თი აღნიშნული, ხოლო S-449—B-თი.

⁴ გამოცემაში წარმოდგენილია B-თი.
⁵ პროფ. კ. ქეკელიძე, ქართული ლიტერატურის ისტორია, I ტ.: ძველი მწერლობა, გვ. 153—8, თბილისი, 1923 წ.

პირველად სამეცნიერო ლიტერატურაში აკად. ივ. ჯავახიშვილმა აღნიშნა. მან აღმოაჩინა ქართლის ცხოვრების ეს ნუსხა (1913 წ.), რომელიც მის სიცოცხლეში მისსავე კუთვნილებას შეადგენდა, ხოლო დიდი მეცნიერის გარდაცვალების შემდეგ იგი საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმში შემოვიდა და მის ხელნაწერთა Q ფონდშია დაცული № 795-ის ქვეშ¹.

ანასეული ქართლის ცხოვრების ნუსხაში შესული იოანე ზედაზნელის ცხოვრების შესახებ აკად. ივ. ჯავახიშვილი თავის წიგნში ძველი ქართული საისტორიო მწერლობა, V—XVIII სს.² შემდეგს აღნიშნავდა: „...ამ აღგილას იოანე ზედაზნელის საყურადღებო ცხოვრებაა... და იქ, სადაც ეხლა ხელნაწერი წყდება, არამც თუ «ცხოვრება» დამთავრებული არ არის, არამედ ბლომად აკლია“³.

იოანე ზედაზნელის ამ, მართლაც, საინტერესო ცხოვრებას აკად. ივ. ჯავახიშვილი ეხება ზემორე ხსენებული თავისი წიგნის მეორე შეესებულ გამოცემაში, რომლის პირველი ნაკვეთი 1921 წელს გამოვიდა. მიაჩნია რა ეს ცხოვრების წიგნი მეორედ დაწერილად, აქ მას განსვენებული მეცნიერი იხილავს იმ საკითხთან დაკავშირებით, თუ რა მიზეზით უნდა ყოფილიყო იგიცა და სხვა ასურელ მამათა ცხოვრებანი ხელმეორედ დაწერილი. მკვლევარს ამ კითხვაზე პასუხის გაცემის დროს მოჰყავს ამ ცხოვრების წიგნის სათაური და აღგილები შესავლიდან, რომელთა ანალიზიდან ნათელი ხდება, რომ აკად. ივ. ჯავახიშვილს ეს ძველი წარმოდგენია არსენი კათალიკოსის მიერ შესრულებულ გადანაკეთებულ, განახლებულად და გავრცობილად, რომელიც, როგორც წესი, შემკობილია სასწაულებით და შეგუებულია მოთხოვნილებასთან მაშინდელი მკითხველებისა, რომლებიც გატაცებული ყოფილან საღვთისმეტყველო ფილოსოფიით, რის გამო ასეთი „განახლებული“ და „გავრცელებული“ ცხოვრებანი საზოგადოდ და კერძოდ იოანე ზედაზნელის ცხოვრება მეტად ძვირფასი წყაროა ქართული საზოგადოებრივი აზრისა და სალიტერატურო გემოვნების ისტორიის შესასწავლად-ო“⁴.

მიუხედავად იმისა, რომ ასე კარგად არის შეფასებული ცხოვრების ეს ახალი წიგნი, იგი აქამომდის გამოუქვეყნებელი იყო. დღემდის არავის მიუყვია ხელი ამ წიგნის არა თუ გამოცემისათვის, არაჰედ შედარებისათვისაც კი უკვე გამოქვეყნებულ ცხოვრების წიგნებთან, ე. ი. მეტაფრასულსა და ე. წ. არქეტიპულ რედაქციებთან, გარდა ლ. მენაბდისა, რომლის ნაშრომი⁵, თუმცა შეიცავს შედარებასაც დასახელებული ნუსხებისას, მაგრამ ახალს ამათ ერთმანეთთან მიმართების საქმეში არას იძლევა. ასურელ მამათა ცხოვრების გარშემო, და მათ რიცხვში იოანე ზედაზნელის ცხოვრების შესახებაც, მსჯელობა და ანა-

¹ ამას გამოცემაში A-თი აღნიშნავენ.

² ივ. ჯავახიშვილი. ისტორიის მიზანი, წყაროები და მეთოდები წინათ და ეხლა წიგნი I: ძველი ქართული საისტორიო მწერლობა (V—XVIII ს. ს.), თბილისი, 1916.

³ იქვე, გვ. 257, შტრ. 1945 წლის გამოცემა, გვ. 304.

⁴ ივ. ჯავახიშვილი, ძველი ქართული საისტორიო მწერლობა, მე-2—3 გამოცემა თბილისი, 1945 წ. გვ. 33—44.

⁵ მხედველობაში ფაქტს ავტორის სადისერტაციო შრომა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხის მოსაპოვებლად.

ლიზი სამეცნიერო ლიტერატურაში უმთავრესად მიიმართებოდა და ჯერ კიდევ მიმდინარეობს მეტაფრასული რედაქციის მიხედვით.

თუ რას წარმოადგენს ერთმანეთთან მიმართებით იოანე ზედაზნელის ცხოვრების დასახელებული წიგნები და რომელი მათგანია ადრინდელი, ეს ქართული ფილოლოგიის საზრუნავი საქმე უნდა ყოფილიყო ადრევე, იმ დროიდან მაინც, რაც ხელ-მისაწვდომი შეიქნა მესამე წიგნი (ანასეულ ქართლის ცხოვრებას დართული), მაგრამ ამ მხრივ ჯერჯერობით სრული ანალიზი არ ყოფილა ჩატარებული.

ანასეული ქართლის ცხოვრების ნუსხაში დაცულ იოანე ზედაზნელის ცხოვრებას ვრცელი შესავალი მიუძღვის. ცხოვრების წიგნთათვის წამძღვარებული ასეთი შესავლების მსგავსად (მოვიგონოთ თუნდ ფრიგოლ ხანძთელის ცხოვრება) ესეც საღვთისმეტყველო-ფილოსოფიური შინაარსისაა.

ამ შესავალში ის აზრია გატარებული, რომ საკიროა თხრობით, ე. ი. ისტორიით, ითქვას დიდ პირთა შესახებ, რომლებიც უნდა იქადაგნენ ქვეყანაზე სიტყვის მსახურთაგან. ჩვენო, — აცხადებს აგიოგრაფი, — ვეძებთ არა თუ ადგილად საზრუნავს, არამედ ისეთ პატიოსან, ანუ ძვირფას მარგალიტებს, რომლებიც შრომითა და გარჯითაა მოსაპოვებელი ზღვის სიღრმეში. გვინდა გამოვაცხადოთ ისინი, რომლებიც მზად არიან გაუყონ სიმდიდრე — საღვთო ძღვნის წაუხდენელი. განძი — ჩვენ ხალხსო.

თუ ვისი საქმენია გამოსაცხადებელი, ამას აგიოგრაფი გვაუწყებს იმ საპასუხო ეპისტოლით, რომელიც მას მიუწერია, როგორც ირკვევა, ზედაზნის უდაბნოს წინამძღვრისათვის, ვინმე მიქელისთვის. ამ წერილიდან ვტყუბილობთ, რომ აგიოგრაფისათვის მიქელს უთხოვია, აეწერა «დიდისა იოანე ზედაძნელისა ცხოვრება» და მიეწოდებინა უდაბნოსათვის იმიტომ, რომ, ჯერ ერთი, დაეიწყებას არ მისცემოდა დიდი მოძღვრის სათნოებანი და, მეორეც, რომ მის სათნოებათა აღწერით სარგებელი შეეძინა ყველას.

აგიოგრაფს მიუღია წინადადება და მცირე ქარტაც, რომელშიც ზოგი რამ ამოუკითხავს იოანეს შესახებ, მაგრამ მის გარდა ის გამოკითხვასაც შესდგომა: „ზოგი რამე მისთვის... და მისთა მათ მოწაფეთა მათთა, მათ შინა ადგილთათვის“, ერთი სიტყვით იგი ცდილა მოეპოვებინა ოქროს მარცვლები, რომელთაგან მას, როგორც ხელოვანს, უნდა შეექმნა ჭურჭელი.

მივიღე წინადადება — გვითხრობს აგიოგრაფი — მაგრამ, როცა შევატყვე, რომ ნაკლებ მცოდნე და ენა-ბრგუ აღმოვჩნდი დავალებისათვის და არ ვიცოდი, საიდან დამეწყო თხრობა, გადავწყვიტე, მიმებაძა შრომის ბოყვარე ფუტკრისათვის, რათა „სამოთხეთა შეუნიერთა წიგნთა მიერ მოვიწილნე ყლავილნი, რაჟთა განუმზადო ქამადი ტკბილი წადიერთა“-ო. მაგრამ ამის შედგომამდე საკიროა ლოცვა, რომელმაც დედის მუცელში „განაპოხა სამოელ და წინასწარმეტყუელად გამოაჩინა“; იგია, რომ შეეწია მოსე სჯულმდებელს სჯულის ფიცართა მიღებისასო.

მოსეს მოგონება დასაწყისშივე იმისთვისაა, არის საკირო, რომ იგია „დამწყებელი სახლის წერითა, კეშმარტისა მოძასწავებელითა“-ო. მოსე აიჩიოა

ისრაელის წინამძღვრად ღმერთმა, რომელიც არის დაუსაბამო, უხილავი, უცვალელებელი-ო... აქ აგიოგრაფი ჩამოთვლის დამახასიათებელ ნიშნებს დიოფიზიტური მოძღვრების შესაბამისად, რომლებიც ვითომც ღმერთს მოეპოვებოდეს; იგონება, თუ როგორ ვერ ცნეს კეშმარიტად საზღვარი გვამისა და ბუნებისა არიოსმა და მისმა მიმდევრებმა და აკრიტიკებს მაკედონის მოძღვრებას სულიწმიდის რაობის განსაზღვრების საქმეში.

დიოფიზიტურ შეხედულებათა გადმოცემის შემდეგ აგიოგრაფი გვაპცნევს თავის განზრახვას, უკეთესად შეამკოს იოვანე ზედაზნელი.

წინასიტყვაობისა თუ შესავლის ამ მოკლე შინაარსიდან ნათელია, რომ აგიოგრაფს დაკვეთილი ჰქონია დაეწერა იოანე ზედაზნელის ცხოვრება, რომელშიც აღწერილი იქნებოდა ამ მოღვაწის სათნოებანი. გარდა ზოგიერთი იმ ცნობისა, რომელიც იოანეს შესახებ მოკლე წიგნით ანუ ქარტით თვით დამკვეთს მიუწოდებია, აგიოგრაფს განუზრახავს კიდევ მოეკრიბა საქირო ცნობები, მაგრამ არა ნარტო იოანეს სათნოებათა შესახებ, არამედ მის მოწაფეთათვისაც და აგრეთვე ადგილათთვის (ალბათ ამათ სამოღვაწეო ადგილებზეა საუბარი). აგტორის აღიარებით არც ეს აღმოჩენილა საკპარისი. ის საგონებელშია: როგორ მოვახერხო სათნოებათა გადმოცემა, საიდან დავიწყო თხრობაო, და იქვე გამოსავალსაც პოულობს,—უნდა ვემგსავსო შრომის მოყვარე ფუტკარს და მის მსგავსად მოვიწილო მასალაო. ეს კი იმას ნიშნავს, რომ აგტორს წიგნებით უნდა შეეკისოს მასალა, რომ შეადგინოს სათანადო საზრდო,—ცხოვრების წიგნი,—რომლითაც, ჯერ ერთი, არ მიეცემა დავიწყებას იოანეს სათნოებანი და, მეორეც, სასარგებლო იქნება ის უდაბნოს სპოდიონთათვისო, ე. ი. როგორც თვითონვე ხსნის, მოსწრაფეთათვისო (ან მონაზონთათვის: *σπουδαῖς* — მოსწრაფე, გადატანით—მონაზონი). მიუხედავად ცდისა, ფაქტობრივი მასალა, რომელსაც სათნოებანი უნდა დაემოწმებინა, აგიოგრაფის შეფასებითვე, საკმარისი არაა, მცირეა მრავლისაგან, რადგან ამის მიზეზითა—დაუოვნებია ეამისაჲ, ე. ი. ხან-დაზმულობაო.

ამრიგად, ცხოვრების წიგნის დასაწერად აგიოგრაფს ხელთ ჰქონია შემდეგი წყაროები: 1) მიქელისგან გამოგზავნილი «წულილი ქარტაჲ», 2) მოკითხული ცნობები იოანესთვის, მისი მოწაფეებისა და მათი მოღვაწეობის ადგილის შესახებ, და 3) წიგნთაგან გამოკრებილი მასალა. რაში ან სად შეინიშნება პირველი ან მეორე წყაროს გამოყენება, ძნელია ზედმიწევნით მითითება, მაგრამ შესამე—წიგნთაგან გამოკრებილი მასალა—ნათლად შეიმჩნევა ცხოვრების წიგნში. მეტადრე მის შესავალსა თუ წინასიტყვაობაში. საღვთისმეტყველო საკითხები, რომლებზედაც საუბარი აქვს აგიოგრაფს ამ ნაწილში, სწორედ წიგნთაგან არის მოწილული, ცხადია, საღვთისმეტყველო ლიტერატურიდან, პირველ რიგში ე. წ. ეკლესიის მამათა ნაწერებიდან, რომლებიც ასეთ საკითხებს ეხებიან.

ცხოვრების წიგნი რამდენიმე თავისაგან შედგება. პირველი მათგანის სათაური ცხოვრებაშივეა მოყვანილი: დასაბამი ცხოვრებისა წმიდისა მამისა

ჩუენისა იოანე ზედძნელისაჲ. სხვას, ცალკე გამოყოფილ თ-ვს, იქ ველარ ვხედებით, მაგრამ ამ ერთის არსებობაც იმას უნდა მოწმობდეს, რომ ცხოვრების წიგნს სხვაც ექნებოდა. ჩვენი ვარაუდით ეს თავი იქ უნდა სრულდებოდეს, საიდანაც იწყება თხრობა იოანეს ჯერ განზრახვასა და მერმე გადაწყვეტილების მიღებაზე საქართველოში გამოსამგზავრებლად.

ამ მეორე თავში ზოგიერთ ისტორიულ-ლიტერატურული ხასიათის ცნობასაც ვხვდებით. დასაწყისიდანვე აშკარა ხდება, თუ ვინ არის ცხოვრების წიგნის გამომთქმელი. იგია მცხეთის კათალიკოსი, რაც ნათლად ჩანს შემდეგი სიტყვებიდან: *ესე ნეტარი იოვანე... წინამძღურებითა სულისა წმიდისაჲთა მოიწია ქუეყანასა ქართლისასა მახლობელად დედა ქალაქსა ამას ჩუენსა მცხეთას* (გვ. 12, 15-19). „მცხეთაა ჩვენი დედაქალაქიო“, აგრე VI ს.-დან ქართლის კათალიკოსს შეეძლო ეთქვა და არა სხვა რომელიმე პირს.

აგიოგრაფი ამ თავში თავის მიზან-დასახულებასაც გვიმელავნებს. როცა ის იოანეს ასურეთში (სირიაში) მოღვაწეობას მოკლედ გადმოსცემს, ურთავს: *ამას რაჲ ვიტყუ, არა თუ მუნ რომელთამე საქმეთა და ცხოვრებასა მისსა გაუწყებ თქუენ. ძმანო, არამედ რომლითა მიზეზითა მოიწია სოფელსა ამას ჩუენსა, მივითხრობ, ხოლო პირველი იგი ცხოვრებაჲ და საქმენი იგი ამის ნეტარისანი წერილ არიან პირველსა მას წიგნსა და ჩუენდა ნეტარ არს მეორედ აღწერად* (გვ. 18, 13-20). ამ ადგილიდან აშკარა ხდება, რომ ჩვენს აგიოგრაფს უმთავრესად აინტერესებს იოანეს მოსვლის მიზეზი ჩვენში, მისი აქ მოღვაწეობა. წინა პერიოდი, ასურეთში მოღვაწეობა, იმ პირველ წიგნში სწერიან. ამ თქმასთან დაკავშირებით საკითხი ისმის, თუ რომელია ეს მითითებული პირველი ცხოვრება, რომელშიც ცალკე ყოფილა აღწერილი იოანეს ასურეთში მოღვაწეობა. როგორც ზემოთაც აღვნიშნეთ, ცხოვრების წიგნის შედგენისას აგიოგრაფს ხელთ ჰქონია, როგორც ის აცხადებს, ერთი წერილობითი წყარო, — მიქელისაგან გამოგზავნილი *წულილი ქარტაჲ*, — რომელშიც მას ამოუკითხავს *„რომელთაგანი საქმეთა მამისა ჩუენისა ზედძნელისანი“*. უნდა ვიფიქროთ, რომ ეს იყო „პირველი იგი ცხოვრებაჲ“, სადაც „საქმენი იგი ამის ნეტარისანი წერილ არიან“. ამ წიგნთან მიმართებით აგიოგრაფს მეორედ აღწერილად თავისი მიაჩნია. პირველის გეგმა და მიზან-დასახულება, ეტყობა, ჩვენს აგიოგრაფს არ აკმაყოფილებს. ეს კი იმიტომ, რომ მასში იოანეს მოღვაწეობა ყოფილა უფრო მეტად აღწერილი ასურეთში და მისთვის კი იმდენად ეს არ ყოფილა ძირითადი („არა თუ მუნ რომელთამე საქმეთა და ცხოვრებასა გაუწყებ თქუენ“), რამდენადაც ის, თუ „რომლითა მიზეზითა მოიწია სოფელსა ამას ჩუენსა“. ამის განსახორციელებლად თავის მეორედ აღწერილ ცხოვრებაში ზოგი რამ იოანეს მოღვაწეობის შესახებ საქართველოში თუ ასურეთში მაინც ამოუკითხავს და გამოუყენებია.

მომდევნო მესამე თავად შეიძლება გამოვყოთ ის ნაწილი, რომელიც მოგვითხრობს ზედაზნელის საქართველოში მოსვლას და ზედაზნის დამკვიდრებას. საგულისხმო ცნობები ამ თავშიც მოიპოვება. ერთი მათგანი ისაა, რომ ცხოვრების წიგნის ავტორის დროს ზედაზნის აშენებული ყოფილა მონასტერი, —

(„აღვიდა მთასა მას მაღალსა, რომელსა ჰრქვან ზედაზადენ, სადა-იგი აწ მონასტერი მისი აღშენებულ არს“; გვ. 26,7-10).

არა ნაკლებ საინტერესოა აგიოგრაფის ის სიტყვებიც, რომლებითაც იგი ცდილობს ახსნას ზედაზნელისა და მისი მოწაფეების საქართველოში („ქართლში“) დაბრუნების მიზეზი, — „რამეთუ უფალმან ყო დამკვდრებამ იგი მისი აქა ორისა საქმისათჳს: პირველად, რაჟთა სამკაულ იქმნას და გვრგვან ჩუენისა ამის ქალაქისა იგი და მოწაფენი მისნი, ათორმეტნი იგი თუალნი, პატივის-ცემულნი... და შემოკედ, რამეთუ აღგილი იგი, რომელსა მიივლინა, გოდოლი იყო პირველთა მათ წარჩინებულთაჲ, სადა-იგი კერპთ მსახურებამ აღმაღლებულ იყო... რაჟთაჲცა მათეჲ აღგილთა ამაღლდა ღმრთის მსახურებამ, განწმიდნა მიერ გესლოვანებამ იგი უკეთურთა მათ ეშმაკთაჲ, ვითარცა ყო ოდესმე საბა აღგილსა მას კასტელისასა...“ (გვ. 26-28).

ამ ამონაწერიდანაც ნათლად ჩანს, რომ აგიოგრაფი საქართველოს კათალიკოსია, რადგან მცხეთას ისევ-და-ისევ თავის ქალაქს ეძახის („სამკაულ იქმნას და გვრგვან ჩუენისა ამის ქალაქისა“). ამას გარდა, ავტორის ცნობის თანახმად, ზედაზნელის მოსვლის დროს, ე. ი. VI ს-ში, მცხეთის ახლოს ჯერ კიდევ არ ყოფილა აღმოფხვრილი კერპთმსახურება. აშკარაა ისიც, რომ აგიოგრაფი იცნობს საბა განწმენდილის ცხოვრებას, რომელთანაც ის ერთ შემთხვევაში პარალელს ატარებს. საფიქრებელია, რომ საბას ცხოვრებას ზედაზნელის ცხოვრების წიგნის გამომთქმელი ქართული თარგმანით იცნობდეს, რაც, ცხადია, თარგმანის აღმოცენების terminus post quem აქნება და ერთი აღრინდელი მოწმობაც საბას ცხოვრების გამოძახილისა ქართულ მწერლობაში.

მეოთხე თავად უნდა ძივიჩნით ცხოვრების წიგნის ის ნაწილი, რომელიც მოგვითხრობს იოანე ზედაზნელის მიერ მის მოწაფეთა დაგზავნას საქართველოს სხვადასხვა კუთხეში ახალ-ნერგი ქვეყნის განსამტკიცებლად და მისთვის სათნო ცხოვრების ნიმუშთა მისაცემად. ვრცელი დამოძღვრის შემდეგ, ნათქვამია აქ, იოანემ წარაუვლინა „რომელნიმე მათგანნი კახეთად და რომელნიმე კუხეთად კერძო, და რომელნიმე ზენა კერძო სოფლით, და ერთი ვინმე გარეშეთად. და სხუანი გარემო ქალაქსა ამას ჩუენსა სამეფოსა. ხოლო იგინი წარვიდეს და დაემკვდრნეს რომელნიმე ქალაქთა და რომელნიმე მთათა, ქუაბთა და ქურელთა ქუეყანისათა“ (გვ. 38,4-11).

როგორც წინა თავებში, ისე აქაც აგიოგრაფი მცხეთას ეძახის „ქალაქსა ამას ჩუენსა სამეფოსა“, რაც, ცხადია, იმას მოწმობს, რომ გამომთქმელი მცხეთას (რომელიც, როგორც ვნახეთ, მისთვის ხან არის „ღედა ქალაქი ესე ჩუენი“ და ხან „ჩუენი ესე ქალაქი“), უეჭველად ისე უცქერის, როგორც თავის რეზიდენციას. ასეთი პირი, ასურელ მამათა მოღვაწეობის ხანისათვისაც კი, სხვა არ შეიძლება იყოს ვინმე, თუ არ ქართლის კათალიკოსი.

მომდევნო მეხუთე თავს უნდა მიეკუთვნოს ცხოვრების წიგნის ის ადგილი, რომელიც მოგვითხრობს მოწაფეთა დამკვიდრებას თავიანთ სამყოფელ ადგილებში, სადაც მათ თან ჰქონდათ მოძღვრისაგან ბოძებული ნიშნი წმიდათანი, რომელთა სახელზე ისინი ეკლესიებს აშენებენ.

მეექვსე თავად უნდა გამოიყოს ტექსტის ის ნაწილი, რომელიც იოანე ზედაზნელის ცხოვრება-მოღვაწეობას ეხება მის ერთ მოწაფესთან ერთად, ელიასთან, ზედაზნეს, რასაც თითქოს ვერ უთმობენ ეშმაკები, რომლებიც თავს ესხმიან მას და ურჩევენ დატოვოს ადგილი, მაგრამ იოანე ვითომც კრისტეს შეწევნით თვით მათ აიძულებს გაშორდნენ იქაურობას და მიმართონ „უშინარესთა წარმართთასა... ჩრდილოეთ კერძო“.

შინაარსობრივ ანაგე თავს უნდა მიეკუთვნოს სხვა „სასწაულებიც“ იოანესი, როგორცაა: ა) წყაროს ამოხედა იმ ადგილს, სადაც თითქოს იოანეს ჯგუზი დაესვენებინოს, „რომელი დღეს, — აცხადებს ავტორი, — დის მყოფთათვის მის მონასტრისათა და არა ხოლო თუ მათ კმა-ეყოფის, არამედ სიმრავლისათვის დიდძალისა“ (გვ. 50, 18-22) იგი წარმოადგენს სამკურნალო წყაროსაც. ბ) დათვის დატუქსება, რის შემდეგ მხეცმა თითქო ხელი აიღო თავის მხეცურ ბუნებაზე და გ) ღრეკილის განმრთელება, რომლისაგან, მხოლოდ დასაწყისი სიტყვებიღა არის შემორჩენილი. დანარჩენი კი ცხოვრების წიგნის გაგრძელებასთან ერთად დაკარგულა.

„ქართლის ცხოვრების“ ანასეულ ნუსხაში დაცულ იოანე ზედაზნელის ცხოვრების წიგნს გარდა, როგორც აღვნიშნეთ, ცნობილია კიდევ ამ ცხოვრების ორი წიგნი: მოკლე და ვრცელი. ვრცელს ეძახიან მეტაფრასულს; იგი მოდის პირველისაგან, ე. ი. მოკლისაგან.

განვიხილოთ თვითმული მათგანი ანასეულ ნუსხაში დაცული იოანე ზედაზნელის ცხოვრების წიგნთან მიმართებით.

შესავალი, რომელიც ანასეულს გააჩნია და მისი ავტორის განცხადებას წარმოადგენს, თუ რა მიზნითა და რა წყაროებზე დაყრდნობით ააგო მან თავისი წიგნი, მოკლეს სრულიად არ მოეპოვება. პირველთან შესაბამისი ადგილები აპის შემდეგ იწყება მეორეში. ზოგან თითქმის სიტყვა-სიტყვით გასდევნენ ისინი ერთმანეთს, ზოგან კი მოკლე წიგნის ტექსტი ანასეულ ნუსხაში დაცული ცხოვრების წიგნის არსებითი ნაწილის გამონაკრებს წარმოადგენს. გვაქვს რამდენიმე გადახვევა, რომლებიც მათს ერთმანეთთან მიმართებაზე შეტყვევებს.

ერთი ასეთი გადახვევა ისაა, რომ მოკლე წიგნში ავტორის ვინაობის მაუწყებელი ადგილები, წინააღმდეგ ანასეული ნუსხის ცხოვრების ტექსტისა, ისეა მოცემული, რომ მითითება ცხოვრების წიგნის გამომთქმელზე სრულიად წარმოცილია. აღნიშნული გეჟონდა ანასეული „ქართლის ცხოვრების“ ნუსხაში დაცული ზედაზნელის ცხოვრების განხილვისას, თუ როგორ გამოსკვივის პირველი თავის დასაწყისი სიტყვებიდან ის, რომ მისი გამომთქმელი მცხეთის კათალიკოსია. ამ წიგნის სიტყვები: „ესე ნეტარი იოვანე... მოიწია ქუეყანასა ქართლისასა, მახლობელად დედა-ქალაქსა ამას ჩუენსა მცხეთას“, ასეა წარმოდგენილი მოკლე წიგნში: „ესე ნეტარი მამაჲ ჩუენი იოვანე... მოიწია ქუეყანასა ამას ქართლისასა, მახლობელად წმიდასა დედა-ქალაქსა მცხეთასა“ (გვ. 12, 15-21). ასევეა მომდევნო თავებშიც: „მოიწია ჩუენსა ამას დედაქალაქსა მცხე-

თას" (ანასეულით)—„მოიწივნეს ქალაქსა მცხეთისასა" (მოკლით); ან „უფალ-
მან ყო დამკვდრებდა იგი მისი აქა ორისა საქმისათჳს:—პირველად, რაათა
სამკაულ იქმნას და გვარგვან ჩუენისა ამის ქალაქისა იგი და მოწაფენი მისნი...
სარგებელ და მკურნალ ყოველთათჳს მყოფთა ქალაქისა ამის ჩუენისა, რომელ-
ნი ხადიან მათ" (გვ. 26-28; ანასეულით)—„ხოლო ესე ამისთჳს ყო ღმერთმან,
რამეთუ პირველად სამკაულ ექმნა ეკლესიათა და გარემო ქართველთა
ერთა" (მოკლით); ან კიდევ: „წარავლინნა... სხუანი გარემო ქალაქსა ამას
ჩუენსა სამეუფოსა" (ანასეულით)—„წარავლინნა... სხუანი გარემო ქალაქსა
ჩუენსა" (მოკლით). თუ რით არის გამოწვეული ასეთი ცვლილებები, ამის
ახსნას ქვემოთ შევეცდებით.

შეცვლილია აგრეთვე პირველი თავის ბოლო სიტყვებიც, სადაც ავტო-
რი იმაზე ლაპარაკობს, თუ რა მიზან-დასახულება ჰქონდა მას, როცა ხელი
მოჰკიდა ცხოვრების წიგნის გამოთქმას:

ანასეულით:

„ამას რაჲ ვიტყჳ, არა თუ მუნ რომელთაზე საქ-
მეთა და ცხოვრებასა მისსა გაუწყებ თქუნ, ძმანო, არა-
მედ რომლითა მიზეზითა მოიწია სოფელსა ამას ჩუენსა,
მიგითხრობ, ხოლო პირველი იგი ცხოვრება და საქმე-
ნი იგი ამის ნეტარისანი წერილ არიან პირველსა მას
წიგნსა და ჩუენდა ნეტარ არს მეორედ აღწერად".
(გვ. 18,13-20)

მოკლით:

„ხოლო მრავალ არიან სასწა-
ულნი, რომელნი მუნ აღწერილ
არიან" (გვ. 18,15-17).

როგორც ვხედავთ, აქაც, მოკლეში, ავტორის სახე გაუჩინარებულია.
ამასთან ტექსტი ისეა შემოკლებული, რომ დაუკავშირებელია ის როგორც
წინა, ისე მომდევნო კონტექსტთან.

რაზე უნდა მიგვითითებდეს ცხოვრების წიგნის დასაწყისშივე შესამჩნევი
ასეთი მიმართება ამ ორი ტექსტისა? უეჭველია იმაზე, რომ მოკლე ცხოვრე-
ბის წიგნი ნამდვილად შემოკლებია ანასეულ ნუსხაში დაცული ვრცელი ცხოვ-
რების წიგნისა. შემოკლებას, როგორც ჩანს, გარკვეული მიდგომა ახასიათებს.
შემოკლებელს, ეტყობა, მიზნად აქვს მესამე პირით იყოს გაშართული თხრობა
და არსად ჩანდეს მითითება ავტორზე და მისი ესა თუ ის აღიარება
ცხოვრების წიგნის განკარგულებით დაკავშირებით. ამ მოვლენის სამოწმო აღ-
გილები ბლომდაა ტექსტში. აი ერთი მათგანი: „ხოლო ღვინისათჳს მეტსა
ვგონებ ჩენსა სიტყუასა" (ვრცელით, ანასეულით)—„ხოლო ღვინისათჳს ნამეტნავ
არს სიტყუადცა" (მოკლით).

ცხოვრების წიგნის უკანასკნელი თავის ერთი ადგილიდან ირკვევა, რომ
ბოლომდის მაინც ვერ დაუცავს ეს მომენტი მოკლე წიგნს. ვრცელის თხრო-
ბა პირველი პირით აქაც უცვლელად რჩება: „და კჳლად მუნვე მივიდე, რო-
მელსა-იგი მიწყეის" (ვრცელით)—„ხოლო მე პირველსავე ვიტყოდი" (მოკლით).

აღნიშნულ მოვლენას თუ დავუკვირდებით, უნდა დავადგინოთ, რომ მო-
კლე წიგნი ავტორის ხელიდან გამოსული არაა. მისი განმკარგველის, ე. ი. რე-
დაქტორის მიზანია, მოგვეცეს ცხოვრების წიგნის ისეთი საკითხავი ანუ რედაქ-
ცია, როგორსაც სვინაქსარებში ვხვდებით ჩვეულებრივ. ამრიგად, ცხოვრების
მოკლე წიგნი, ისე გამოდის, რომ ერთგვარ სვინაქსარულ რედაქციას წარმო-

ადგენს და არა არქეტიპის, როგორც მას გამომცემელი ეძახის¹, ანდა გამო-
მტკმელის ხელიდან გამოსულ ნაშრომს, კიშნურ რედაქციას, რომელიც თით-
ქოს საფუძვლად დასდებოდეს ვრცელ რედაქციებს, კერძოდ ანასეული ქართ-
ლის ცხოვრების ნუსხაში წარმოდგენილ ვრცელი ცხოვრების წიგნს, რომე-
ლიც მეტაფრასულ რედაქციად წარმოუდგენია ზოგ ჩვენ მკვლევარს².

ეს სვინაქსარული რედაქციის ნიშნები, რომელთაც ცხოვრების წიგნის
პირველსავე თავში ვხვდებით, გასდევს მთელს მოკლე რედაქციის წიგნს. ამით
ზოგიერთი ახალი ნიშანი მომდევნო თავებიდანაც ემატება. ერთი ასეთი ახალ
ნიშანთაგანი ისაა, რომ მოკლე რედაქციაში ვერსად ვხვდებით ანასეულ ნუს-
ხაში დაცული ვრცელი რედაქციის ისეთ ადგილებს, რომლებიც ავტორს შე-
დარებათა და პარალელების გასატარებლად, ანდა ძირითადი საღვთისმეტყვე-
ლო კატეგორიების განსამარტავად მოჰყავს (მაგ., სულისა, ხორცისა, ნებისა
და სხ...), როგორც ის შესავალში აცხადებს, მოწილეით სხვადასხვა შეუნიერ-
თა წიგნთაგან. ანას მოკლე წიგნის განმკარგველი, როგორც ვნახეთ, აერიდა
შესავალშივე, რომელიც ასეთი ხასიათის გამო სრულიად გამოტოვა. ასევე ერი-
დება ის ზოგჯერ შედარებისა და პარალელის მოყვანას ბიბლიიდან (კერძოდ
მეორე თავის დასაწყისში, როცა ავტორს იოანე ზედაზნელის გადაწყვეტილება
—განვიდეს თავისი ქვეყნიდან, ასურეთიდან, და მიმართოს ჩრდილო ცხა-
რეს—აგონებს აბრაამს, რომლის მსგავსად იოანესაც გაუწია წინამძღვრობა
სულიწმიდამ).

სხვა ნიშნებიდან აღსანიშნავია ისიც, რომ ავტორის გრძნობების განო-
მხატვრული ადგილები, რომლებიც ანასეულ ნუსხაში დაცული ცხოვრების წიგნს
გააჩნია, მოკლე რედაქციაში ისეა გადაკეთებული, რომ ამ თვისებისაგან და-
ცილილია. როდესაც ხსენებულ ვრცელ რედაქციაში იოანეს მოწაფეების გადა-
წყვეტილებაზეა საუბარი—არ დამორდნენ თავიანთ მოძღვარს, რომელიც საქარ-
თველოში ეპირება გამოეგზავროს—აგიოგრაფი წერს: „ჰ შეუნიერთა მოძღური-
სა მოწაფეთა კეთილი იგი შეთქმულებაჲ! საკრველსა მას სიყუარულისასა შე-
ეკრნეს, ორნატსა მას ქრისტესსა მიზიდვიდეს ერთობით“, რაც მოკლეში ასეა
წარმოდგენილი: „ესრეთ შეკრულ იყვნეს სიყუარულითა სულიერითა“-ო. უმე-
ტესად ასეთი ადგილები მოკლე რედაქციაში მთლიანად არის ხოლმე გამოტო-
ვებული (გვ. 27,14-16), თუმცაღა უნდა შევნიშნოთ, რომ აქაც, მსგავსად თხრო-
ბის შესაშვ პირზე გადაყვანისა, სულ ბოლომდის ეს ტენდენცია გატარებული
არაა, განსაკუთრებით წიგნის ბოლო ნაწილში. ცხოვრების მოკლე წიგნში

¹ ს. კაკაბაძე, ასურელ მამათა ცხოვრებათა არქეტიპები. «საისტორიო კრებულის»-
წიგნი I-ის დამატება, თბილისი, 1928 წ., გვ. 1-18.

ამ ჩვენი დასკვნის მსგავსი მოსაზრება შენიშნის სახით გამოტყმული აქვს აკად. ს. ჯანა-
შიას (შრომები, II, გვ. 288, შენიშ.): „კაკაბაძის მიერ გამოცემული ტექსტები, რასაკვირველია,
არქეტიპზე კი არ არის, არამედ მერმინდელი შემოკლებები (სვინაქსარული მიდრეკილებისა).
სიმოკლე არ არის ერთად-ერთი და აუცილებელი ნიშანი ამგვარი ძეგლების სიმკვლეისა“.

² კ. კეკელიძე, საკითხი სირიელ მოღვაწეთა ქართლში მოსვლის შესახებ, «თბილისის
უნივერსიტეტის მოამბე» VI, გვ. 83-84.

თითქმის ყველგან გამოტოვებულია ვრცელი რედაქციისათვის დამახასიათებელი ისეთი ნიშანი, როგორიც არის ავტორის თანამედროვე ხანის რეალიზების წარმოდგენა, რომლის ნიმუშად შეიძლება დაეასახელოთ აგიოგრაფის განცხადება, რომ ზედა-ზადენს „აჟ მონასტერი მისი აღშენებულ არს“-ო.

ამნაირად, მოკლე ანუ სვინაქსურული რედაქცია, ზემორე ჩამოთვლილი წესით განკარგული, ყველგან მასდევს ანასეული ქართლის ცხოვრების ნუსხაში დაკულ ზედაზნელის ცხოვრების ვრცელ წიგნს სათანადო ადგილების ან მთლიანი გადმოღებით, ანდა არსებითი ნაწილის გამოკრებით. ვრცელისაგან მომდინარე მოკლე ცხოვრების წიგნში მთლიანად გამოტოვებულია ის ადგილები, რომლებშიც საღვთისმეტყველო საკითხებზეა საუბარი; ამასთან ერთად მეტწილად დაგდებულია, ან მეტად შემოკლებულია ის ადგილები, რომლებიც ავტორის გრძნობებს გამოხატავს, ანუ, როგორც იტყვიან, ლირიკულ გადახვევას წარმოადგენს. ასევე ხშირად უგულვებელ-ყოფილია ავტორის თანამედროვე სინამდვილის რეალიზების დაცვა. არის მოკლეში შეტანილი ცვლილებებიც, რომელთაგან უმთავრესი ისაა, რომ ცხოვრების წიგნის გამომთქმელის ვინაობა ამ რედაქციაში გამოუმღღავნებელია და თხრობაც, რომელიც ვრცელში მომთხრობის, ე. ი. პირველი პირით მიმდინარეობს, მოკლეში, უმთავრესად დასაწყის თავებში, მესამე პირით მიიმართება.

გვერე ნიშნები ახასიათებს ცხოვრების წიგნის ბოლო ნაწილსაც, რომელიც მოკლე, სვინაქსარულ რედაქციას დაუცავს, ხოლო ანასეული ქართლის ცხოვრების ნუსხაში დაკულ ვრცელ რედაქციას აღარ შემორჩენია დეფექტურობის გამო. თუ ეხლა მოკლე რედაქციაში წარმოდგენილ ამ ნაწილს მივაღვივებთ თავალს, უნდა აღვიაროთ, რომ ცხოვრების წიგნის დასახელებულ ვრცელ ნუსხაში მეშვიდე თავად უნდა ყოფილიყო თხრობა იოანეს მოწაფეთა შესახებ, რომელთაგან უმთავრესის, შიოს შესახებ თხრობას მოკლე რედაქციაში ცალკე სათაური მოეპოება: „ცხოვრება და მოქალაქობა ღირსისა მამისა ჩუენისა შიოხის და ევაგრისი“. ამის მომდევნო თავად კი იოანე ზედაზნელის სხვა მოწაფის, ისე წილკნელისათვის თხრობა იქნებოდა. მერვე და მეცხრე თავად კვლავ შიოს დაუღლებისა და აღსასრულის თხრობა, რასაც მოსდევდა მეთექვსმეტი და უკანასკნელ თავად ერთვოდა იოანე ზედაზნელის ცხოვრების უკანასკნელი პერიოდის აღწერა.

ასეთ მიმდევრობას ვრცელისათვის (ე. ი. ანასეული ქართლის ცხოვრების დანართისათვის) ის გვაგარაუდებინებს, რომ მოკლე, რომელიც ვრცელთან მიმართებით შემონახულ ნაწილში წარმოადგენს ვრცელის თანმიმდევრულ გამოწერებს, ბოლო ნაწილში (თუ მხედველობაში არ მივიღებთ გრძელ მსჯელობას საღვთისმეტყველო საკითხებზე), თითქმის უცვლელად სიტყვა-სიტყვით გადმოსცემს ვრცელის ტექსტს.

ცხოვრების ვრცელ წიგნში რომ საუბარი უნდა ყოფილიყო იოანეს დასახელებულ მოწაფეთა შესახებ, ამას მისი შესავალიც მოწმობს: იქ, როგორც ვნახეთ, აგიოგრაფი აცხადებს, რომ იოანეს ცხოვრების წიგნის შესადგენად, გარდა „წულილი ქარტისა“, რომელიც ზედაზნის მონასტრის წინამძღვარს მიქელს გაუგზავნია, „ზოგი რამე გამოვიკითხეთ მისთვის და მისთა მათ მოწაფეთა მათ.

თა, მათ შინა აღგილთათჳს-ო (გვ. 4, 22-24). მაშასადამე, მოწაფეების შესაჯებ მას ცხოვრების წიგნში შეუტანია თხრობანი.

ამრიგად, წარმოდგენილი ანალიზის საფუძველზე ჩვენ შეძლევ დასკვნა-მდის მიედღივართ: ქართლის ცხოვრების ანასეულ ნუსხაში დაცული ცხოვრების ვრცელი ტექსტიდან მომდინარეობს მოკლე, ე. ი. სვინაქსარული რედაქცია. სხვანაირად რომ ვთქვათ, ვრცელი ტექსტი უშუალოდ გამოსულია ცხოვრების წიგნის გამოშქმელების ხელიდან, ხოლო მოკლე ამ ვრცელისაგან წარმომავლობს.

ეს ჩვენი დასკვნა უპირისპირდება სამეცნიერო ლიტერატურაში დღემდის გამოთქმულ მკვლევართა აზრს, კერძოდ მოკლე წიგნის ანუ სვინაქსარული რედაქციის გამომცემლის პროფ. ს. კაკაბაძისას, რომელსაც ის მიაჩნია VII ს-ის დასასრულს დაწერილად არსენ საფარელის მიერ¹. არც გამომცემელს და არც სხვა რომელიმე მკვლევარს ანასეული ქართლის ცხოვრების ნუსხაში დაცული ზედაზნელის ცხოვრების წიგნი საგანგებოდ არ შეუ-სწავლია. მათ იცოდნენ მხოლოდ სათაური ამ ცხოვრების წიგნისა და მისი ზოგიერთი ექსცერპტი, რომლებიც აკად. ივ. ჯაფარიძის შვილს ჰქონდა გამოკვეთებული თავის ძველ ქართულ საისტორიო მწერლობაში, და მათ მიხედვით ის ერთ-ერთ მეტაფრასულ რედაქციად მიაჩნდათ, მომდინარედ მოკლე რედაქციისაგან, ან როგორც ისინი ეძახდნენ, არქეტიპიდან. გამონაკლისს ამ შემთხვევაში არც აკად. კ. კეკელიძე წარმოადგენს. მისი საგანგებო გამოკვლევის მიხედვით, „იოანე ზედაზნელის ბიოგრაფია გადაკეთებულია, როგორც ეს ანა დედოფლისეული ნუსხიდან ჩანს, ზედაზნის წინამძღვრის მიქელის შეკვეთით ვიღაც უცნობი მეტაფრასტის მიერ, რომელიც მიქელს უპასუხებს „ძმური“ ტონით და კრძალულებით, რაც იმის მაჩვენებელია, რომ ის არაა კათალიკოსი საზოგადოდ და არსენი კერძოდ, როგორც ცხოვრების სათაურშია აღნიშნული“².

ავტორის ხელიდან გამოსულია მოკლე რედაქციაო, გვიმტკიცებენ ისინი. ასე რომ იყოს, მაშინ რით აუხსნათ ვრცელი ცხოვრების წიგნის გამომშქმელის ის ზშირი განცხადებანი, რომლებითაც ის მცხეთას თავის დედაქალაქს ეძახის, ხოლო მოკლე მარტო დედაქალაქს, თუ არ იმით, რომ ვრცელი წიგნი ავტორის ხელიდან არის გამოსული და მოკლე კი მისი გამონაკრებია, ერთგვარი სვინაქსარული რედაქცია! ანდა, როგორ განვმარტოთ ვრცელი ცხოვრების წიგნის ის აღგილი, სადაც აგიოგრაფი აცხადებს, რომ ეს ჩემი წიგნი ცხოვრების მეორედ აღწერას წარმოადგენს, ხოლო აღრინდელი ასურეთს ცხოვრებას შეიცავსო? თუ მოკლე, არქეტიპად წოდებული რედაქცია, იქნებოდა აღრინდელი, მასში ხომ უმთავრესად იოანეს მოღვაწეობაზე უნდა ყოფილიყო საუბარი ასურეთში, მაშინ როცა მოკლეში გა-

¹ ს. კაკაბაძე, ასურელ მამათა ცხოვრებათა არქეტიპები: «საისტორიო კრებულის» წიგნი 1-ის დამატება, თბილისი, 1928 წ. გვ. 7-15.

² კ. კეკელიძე, საკითხი სირიელ მოღვაწეთა ქართლში მოსვლის შესახებ: «თბილისის უნივერსიტეტის მოამბე» VI (თბილისი, 1928 წ.), გვ. 83.

მოკლე რედაქციიდან მომდინარედ წარმოდგენია ანასეული ნუსხის ცხოვრების წიგნი ლ. მენაბდესაც, რომელიც იცნობს ორივე რედაქციას ერთმანეთთან შეჯერებით.

მოკრებით იგივეა ნათქვამი, რაც ვრცელში! ამასთან, ამ შემთხვევისათვის მოკლე წიგნში ნათქვამი სიტყვები: „ხოლო მრავალ არიან სასწაულნი, რომელნი მუნ აღწერილ არიან“ (გვ. 18,15-17) ხომ მხოლოდ ვრცელის სადანადო ადგილის გათვალისწინებით ხდება გასაგები და ვერ აიხსნება, თუ არ შევიწყნარეთ, რომ იგი ვრცელი ცხოვრების წიგნიდან არის გამოკრებილი და საზოგადოდ მოკლე რედაქციაა.

ეს ძირითადი მომენტები ექვს არ უნდა ტოვებდეს, ალვიაროთ, რომ აწასეული ქართლის ცხოვრებისა ნუსხის ბოლოს მოთავსებული ცხოვრება აგოგრაფის, მცხეთის კათალიკოსის ხელიდან გამოსული ცხოვრების წიგნია, რომელიც მასი სათაურის მიხედვით არსენ კათალიკოსს ეკუთვნის და რომლიდანაც შემდეგში, გამოკრების გზით, შეუდგენიათ მოკლე, ე. ი. სვინაქსარული რედაქცია.

ამ მოკლე რედაქციისა და მისი წყაროს, ვრცელი რედაქციის ტექსტები თანხმობაშია ერთმანეთთან ყველგან ცალკეული სიტყვებით თუ ფრაზოლოგიური გამოთქმებით, თუ არ ჩავთვლით ერთ შემთხვევას, როცა ისინი ერთმანეთს ს. კილდებიან: დაცილება გვაქვს იმ ადგილს, სადაც საუბარია იოანეს მიერ მოწაფეების დაგზავნაზე. ვრცელი წიგნით იოანე ზედაზნელმა მისი მოწაფეები წარგზავნა: „რომელნიმე მათგანნი კახეთად და რომელნიმე კუხეთად კერძო, და რომელნიმე ზენა კერძო სოფლით, და ერთი ვინმე გარეშეთად“ (გვ. 38,4-7). ეს ადგილი (იქვე) მოკლეში ასეა გადმოცემული: „წარავლინნა მათგანნი რომელნიმე კახეთით და რომელნიმე კუხეთით, და სხუანი ზენა სოფლით, ხოლო ნეტარი დავით გარესჯისა უდაბნოსა“. პირველი წიგნით არც ერთი იოანეს წარგზავნილი მოწაფე არაა დასახელებული, მოხსენებულია მხოლოდ ის მხარეები, სადაც მოძღვარი აგზავნის მათ: კახეთი, კუხეთი, ზენა სოფელი (ქართლისა) და გარეშეთა. მოკლე წიგნით უკანასკნელს გარდა ყველა ადგილია გამოვლენილი, „გარეშეთა“ კი, ჯერ ერთი, გარესჯის უდაბნოდ არის შეცვლილი და, მეორე, ისიც არის დართული, რომ აქ დავითი გაიგზავნაო. შეიძლება ვიფიქროს, რომ აქ სიტყვები „გარეშეთა“ თუ „გარეშითი“ და „გარესჯა“ ერთიმეორეს ენაცვლება, ხოლო იქ წარგზავნილი დავითი მოკლე წიგნის მიერ არის დამატებულიო. ეს ასეც გვევლინება, რადგან „გარესჯა“ ერთ წყაროში, სახელდობრ XIII ს.-ის მიწურულის სომეხ ისტორიკოსთან—სტეფანოს ორბელიანთან—გარეშეთად—(გარეშეთ) მოიხსენიება. აქ ნათქვამია, რომ ნორავენსა და ტათიკეს შორის ჯერის კუთვნილებისათვის ამტყდარი დავის გამო იოანე ათაბაგნა დვინს მოიწვია სისამართლო და მის მონაწილედ მიიხმო „დიდი მამათმთავარი გარეშეთა—*ღმრთი მამამთავარი გარეშეთი*“¹, რომელიც გარესჯელად ეგულება აქად ივ. ჯავახიშვილს². „გარეშეთი“ თუ „გარეშეთა“ შეიძლება, ამ ადგილს (გარესჯას) იმიტომაც ჰქმნოდეს, რომ ქართლ-კახე-

¹ *გათამაქიან ზორანგჩი სტეფანოს, არაქსაქ მახტარზიუიქ ორბელიან — ერეკლე-ქიხიდიუიქ სტეფანოს. შტეფიქი, 1910, გვ. 355.*

² ივ. ჯავახიშვილი, ქართველი ერის ისტორია, წიგნი მეორე, თბილისი, 1948 წ. გვ. 307.

ოისათვის ის ზენა სოფლის მსგავსად გარე შე-ს ႁ გარე შე-ს წარმოადგენდა (ზრდ. შიგნი კახეთი და გარე კახეთი).

ამ მხარეში წარგზავნილი პირის სახელად რომ მოკლე წიგნის რედაქტორი დავითს უმატებს, ეს იქიდანაც ჩანს, რომ იქვე ვრცელი ცხოვრების სიტყვებს: „ხოლო იგინი წარვიდეს და დაემკვდრნეს რომელნიმე ქალაქთა და რომელნიმე მთათა, ქუაბთა და ჭურელთა ქუეყანისათა“ (გვ. 38,8-11) მოკლე წიგნი ურთავს: („ხოლო იგინი წარვიდეს და დაემკვდრნეს რომელნიმე ქალაქთა და რომელნიმე ქუაბთა და ჭურელთა ქუეყანისათა), ხოლო ეზდერიოს ქალაქსა სამთავისისასა“.

ამრიგად, ვრცელი ცხოვრების წიგნის ბუნებრივი თხრობა მოკლე რედაქციაში რამდენადმე შეცვლილია.

ამ ორი რედაქციის ერთმანეთთან დაპირისპირებითი შესწავლით ნათელი იდება, რომ ვრცელის სათაურის სიტყვები: ეს ცხოვრება „განაახლა და განაერცო წმიდამან [მამამან] ჩუენმან ქრისტეს მიერ არსენი კათალიკოზმან“, სწორია. ამ სათაურის წარმწერელი ამოდის აგიოგრაფის განცხადებიდანვე, რომელსაც ნხოლოდ ანასეული ქართლის ცხოვრების ნუსხაში წარმოდგენილი ვრცელი ცხოვრების წიგნში ვხვდებით. განაახლებად აქ შეფასებულია აგიოგრაფის ნათქვამი: „ჩუენდა ნეტარ არს მეორედ აღწერად“-ო (გვ. 18,19-20), ხოლო გავრცობად—სიტყვები: „ზოგი რაჲმე გამოვიკითხეთ მისთჳს და მისთა მათ მოწაფეთა მათთა, მათ შინა ადგილთათჳს“ (გვ. 4,22-24), ანდა: „განვიზრახე, რაჲთა ვემსგავსო ფუტკარსა შრომის მოყუარესა და სამოთხეთა შუენიერთა წიგნთა მიერ მოვიწილნე ყუაილინი“ (გვ. 6,15-17), ე. ი. სათანადო ლიტერატურითაც შევაჯსეო. სათაურის გამკეთებლისაგან ახლად აღნიშნული ისაა, რომ მის მიერ დასათაურებელი ცხოვრების წიგნის გამომტკმელი, რომელიც ტექსტით მცხეთის კათალიკოზი ჩანს, აქ სახელით არის მოხსენებული: „წმიდაჲ მამაჲ ჩუენი ქრისტეს მიერ არსენი“, რომელსაც თურმე, როგორც ცხოვრების წიგნისათვის წამძღვარებული ცნობიდან ჩანს (სახელები წმიდათა მოწაფეთა რეჲნე ზედაძნელისათა), „შემდგომად ოთხას ოცისა (var. ოთხისა) წლისა“ (ე. ი. X ს.-ის მეორე ნახევარში) გამოუქითხანს და გამოუძევია... და აღუწერია ცხოვრებაჲ და მოქალაქობაჲ წმიდათა მათ მამათაჲ. ამრიგად, ეს მეორედ აღწერილი იოვანე ზედაზნელისა და მისი მოწაფეების ცხოვრება შეუდგენია X ს.-ის მეორე ნახევრის მოღვაწეს არსენ კათალიკოსს (955—980), რომლის ნაშრომს, სამწუხაროდ ბოლო-ნაკლულს, ჩვენამდის მოუღწევია ანასეული ქართლის ცხოვრების დანართად.

რაც შეეხება სათაურს მოკლე ცხოვრების წიგნისას, რომელიც ჩვენ ახლახან ხსენებული არსენი კათალიკოსის ნაწარმოებიდან მომდინარე სვინაქსარულ რედაქციად მიგვაჩნია, იგი, რამდენადაც მასში არ შეინიშნება აგიოგრაფის ის განცხადებანი, როგორიც არიან მითითება მეორედ აღწერასა და დამატებითი ცნობების გამოძიებაზე, ბუნებრივად არც ატარებს ცნობას ცხოვრების წიგნის განახლება-გავრცობაზე, არამედ აქ მარტივად არის ნათქვამი: „ხოლო აღწერა არსენი ქართლისა კათალიკოზმან სარგებელად, რომელნი ისმენდენ“-ო.

ზემოაღნიშნულის მიხედვით უნდა დავასკვნათ, რომ მოკლე წიგნი არაა უშუალოდ აგიოგრაფის ხელიდან გამოსული ნაწარმოები, ის მხოლოდ სხვისი ნაწარმოებიდან გამონაკრებს წარმოადგენს, ერთგვარ კომპილაციას, რომელსაც შეიძლება ავტორის სახელიც ჰქონოდა სათანადოდ წარწერილი.

იოანე ზედაზნელის ცხოვრების მოკლე წიგნს გარკვეული დამოკიდებულება აქვს აგრეთვე ცხოვრების იმ წიგნთან, რომელიც მ. საბინინის მიერ არის გამოცემული. ცხოვრების ამ წიგნთა ერთმანეთთან მიმართება ზედმიწევნით აქვს გარკვეული პროფ. კ. კეკელიძეს. მისი მართებული დაკვირვებით ეს ნაწარმოები (იგულისხმება ცხოვრების მოკლე რედაქცია) უნდა იყოს ის პირვანდელი თხზულება, რომლის ნიადაგზე მერე შეუქმნიათ მეტაფრასული ცხოვრება, საბინინის მიერ გამოცემული. „მართლაც—განაგრძობს მკვლევარი—ამ ნაწარმოებში წარმოდგენილია ფაქტიური მასალა და ჩონჩხი საბინინის რედაქციისა, არავითარი რიტორული ელემენტი, მიხვევ-მოხვევა, გრძელი ლოცვები, მოსაზრებანი და ასკეტიკურ-მორალური მსჯელობა აქ არ არის“¹. ამ საზოგადო თვისების გვერდით პროფ. კ. კეკელიძეს შენიშნული აქვს მაინც იოანე ზედაზნელის ცხოვრების მოკლე წიგნში ის, რომ „შედარებით უფრო ვრცელადაა გადმოცემული სასწაული სვეტიცხოვლის აღმართვის შესახებ და იქ, სადაც დითვისა და სხვა მხეტია დამორჩილებაზეა ლაპარაკი, ქადაგებისებური ტენდენციური მოძღვრებაა“².

თუ საიდან არის ეს უკანასკნელი მომენტები მოკლე რედაქციაში, ჩვენთვის უკვე ცნობილია. ესენი არსენი კათალიკოსის ვრცელი ცხოვრების წიგნიდან არიან გადმოღებული: პირველი თითქმის უცვლელად, ხოლო მეორე ერთ ნაწილში—შემოკლებით, და მეორეში—თითქმის სიტყვა-სიტყვით. ქადაგებისებური ტონი თავიდან ბოლომდის არსენის ნამდვილი თხზულებისათვის არის დამახასიათებელი, როგორც ეს ზემოთ მისი შინაარსის განხილვიდან ჩანდა. ქადაგების მიზანი და მისი ავტორის მსოფლმხედველობაც, —დიცვას დიოფიზიტობა, —ნათლად გამოსკვივის ყველა იმ საღვთისმეტყველო-ფილოსოფიური საკმაროდ გრძელი ჩანართებიდან, რომლებსაც ცხოვრების წიგნის განვითარებაში არსენ II აქსოვს. ამ მხრივ არსენის ნაწარმოები ძირითადად განსხვავდება მეტაფრასისაგან, რომელსაც ახასიათებს ყველა ის ნიშანი, რომლებიც ჩამოთვლილი იყო პროფ. კ. კეკელიძის ნაშრომიდან ზემოთ მოყვანილ ამონაწერში, სახელდობრ: რიტორული ელემენტები, მიხვევ-მოხვევა, გრძელი ლოცვები, მოსაზრებანი და ასკეტიკურ-მორალური მსჯელობანი.

როცა მ. საბინინის მიერ გამოცემული ცხოვრების წიგნს, ანუ მეტაფრასს მოკლე წიგნთან მიმართებით ვიხილავთ, ეკვი არ შეიძლება შევიტანოთ იმაში, რომ მართლაც პირველი წარმოადგენს ნამდვილ მეტაფრასს, აღმოცენებულს მოკლე წიგნზე. ის უცილობლად ამოდის მოკლე წიგნიდან და მას მეტაფრა-

¹ კ. კეკელიძე, ქართული ლიტერატურის ისტორია. ძველი მწერლობა. ტ. I, მეორე შეკრებული და შესწორებული გამოცემა. თბილისი, 1941 წ., გვ. 141.

² იქვე, გვ. 141—142.

სისათვის დამახასიათებელი ყველა წესის თანახმად წარმოგვიდგენს ზედმიწევნით. მეტაფრასი მოკლე წიგნს ეყრდნობა, ნაგრამ მეტაფრასისათვის, მისევე განცხადებით („გარნა მხოლოდ ესე მოცემულ არს ჩუენდა უწინარესვე აღწერელთაგან ცხოვრებისა მისისათა, ვითარმედ ქუეყანით შუამდინარისაჲთ მოაქუნდა ჯორციელი ნათესაობაჲ...“, გვ. 13, 13-15), ცნობილი ყოფილა უკვე იოანე ზედაზნელის ცხოვრების ერთი აღმწერელი კი არა (ვთქვათ მოკლე წიგნისა), არამედ მეტიც (აქ შემოვა არსენ II-ის ნაწარმოებიც). ენის თვისების მიხედვით ეს მეტაფრასი, პროფ. კ. კეკელიძის დაკვირვების თანახმად¹, XII ს.-ის პირველ ნახევარზე აღრიხნული არ უნდა იყოს.

რომ ასურელ მამათა ზოგიერთ მეტაფრასულ ცხოვრებას წინ უსწრებდა მათი სხვა რიგის ცხოვრებები, ისიც ზოგჯერ ვრცელი და მოკლე, ამას მაგ., იოანე ზედაზნელის ცხოვრების მიმართ ადასტურებს შიო მღვიმელის მეტაფრასული ცხოვრების გამოშტქმელიც, რომელიც ერთგან ამბობს: „და მოვიდოდეს ყოელით კერძო ... სნეულნი, ეშმაკეულნი, ბრწანი, ღრეკლნი, ყრუნი და ყოველნი განიკურნებოდეს ლოცვითა მათ წმიდათა მამათაჲთა, ვითარცა წერილ არს ვრცელსა შინა ცხოვრებასა ნეტარისა იოანესსა“ (გვ. 86, 22-28). არ შეცდებით, თუ ვივარაუდებთ, რომ აქ უნდა იგულისხმებოდეს არსენის თხზულება (ვრცელი ცხოვრების წიგნი), რომლისგანაც გამოკრებილია სტინაქსარული რედაქცია (ანუ მოკლე ცხოვრების წიგნი).

ამრიგად, დამოკიდებულება იოანე ზედაზნელის ცხოვრების წიგნებს შორის შემდეგნაირია: მოკლისაგან ვრცელისაკენ, ისიც მხოლოდ მეტაფრასისაკენ და არა იმ ვრცელისაკენ, რაც ნაკლულევანად არის დაცული ანა დედოფლისეული ქართლის ცხოვრებისა ნუსხაში, რომელიც, ჩვენი მტკიცებით, წარმოადგენს არსენი ქართლის კათალიკოსის, მეორედ წოდებულის (955—980 წწ.) ნამდვილ თხზულებას, რომლიდანაც თვით მოკლეა წარმომდგარი.

2. შიო მღვიმელის ცხოვრების წიგნები

შიო მღვიმელის ცხოვრებისა ორი წიგნია დღემდის ცნობილი—მოკლე და ვრცელი. უკანასკნელი უფრო ადრე იქმნა შენიშნული და გამოქვეყნებული. ის პირველად მ. საბინინმა გამოსცა თავის „საქართველოს სამოთხეში“¹. ცხოვრების მოკლე წიგნს კი პირველად თ. ჟორდანიამ მიაკვლია საეკლესიო მუზეუმის ხელნაწერთა კოლექციაში, აწინდელ საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმის ხელნაწერთა ა ფონდში (№ 199). მან ამ თხზულების მიმართაც ისეთივე შენიშვნა გააკეთა მის მიერ შედგენილ აღწერილობაში, როგორიც იოანე ზედაზნელის ცხოვრების მიმართ: „это древнейший вариант жития св. Шно“². გამოქვეყნებით ეს წიგნი პროფ. ს. კაკაბაძემ გამოაქვეყნა სხვა ზოგიერთი ასურელი მამების ცხოვრებათა ასეთსავე მოკლე ცხოვრების წიგნებთან ერთად,

¹ „საქართველოს სამოთხე“ სრული აღწერა ლუწლთა და ენებათა საქართველოს წმიდათა, შტერებილი... მ. საბინინის მიერ, პეტერბურგი, 1882 წ., გვ. 219—252. გამოცემაში გამოყენებულია ამ რედაქციის სამი ნუსხა, რომლებიც C, D და E-თია აღნიშნული.

² ი. ქ. ჯ. Жордания, Описание рукописей Тифлисского церковного музея... книга I, Тифлис, 1901 г., стр. 224. გამოცემაში მას ეყუდებოდა და B-თი აღნიშნავთ.

რომელთაგან ის მან იოანე ზედაზნელის ცხოვრების წიგნთან ერთად 680—690 წწ. შედგენილად მიიჩნია¹.

შიოს ცხოვრების მოკლე წიგნი სხვა ნუსხაში მკვლევართათვის წინათ უცნობი იყო. ყოფილი საისტორიო-საეთნოგრაფიო საზ.-ბის მუზეუმის ხელნაწერთა (აწინდელის საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმის ხელნაწერთა II ფონდის) აღწერილობის შედგენისას, რომლითაც ამ ათიოდე წლის წინათ დაიწყო საერთოდ საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმის ხელნაწერთა ფონდების აღწერილობათა გამოქვეყნება, გამოივლინა შიოს ცხოვრების მოკლე წიგნის ერთი ახალი ნუსხაც, რომელიც 1669 წელს არის გადაწერილი ზებედე დიდბელის მიერ დედოფალთ დედოფლის ელენეს დაკვეთით² (H 1336).

შიოს ცხოვრების დასახელებული ვრცელი და მოკლე წიგნები ერთმანეთთან მიმართებით დაწვრილებით აქვს შესწავლილი პროფ. კ. კეკელიძეს. მან თავისი დაკვირვებანი ამ მხრით ჯერ თავისი «ქართული ლიტერატურის ისტორიის» I ტომში ასახა (პირველად 1923 წ.) და მერმე სპეციალურ გამოკვლევაში³.

პროფ. კ. კეკელიძის აზრით, თუმცაღა მოიპოვება შიოს ცხოვრების მოკლე წიგნი თავისივე საგანგებო სათაურით, მაგრამ ის დამოუკიდებელ ნაწარმოებს არ წარმოადგენს, არამედ «ორგანიულ და განუყოფელ ნაწილს შეადგენს იოანე ზედაზნელისა და მოწაფეთა მისთა ცხოვრებისა», რომელიც არსენ II-ს ეკუთვნის⁴. მკვლევრის ეს მოსაზრება და ის არგუმენტები, რომელთაც იგი ემყარება, დამაჯერებელია და უდაოდ სწორი იმ ნაწილში, რომლითაც შიოს ცხოვრება განუყოფელ ნაწილად არის აღიარებული იოანე ზედაზნელის ცხოვრების წიგნისა. ოღონდ მას შემდეგ, რაც გარკვეულია (ზემოთ მოყვანილ იოანე ზედაზნელის ცხოვრების წიგნთა განხილვისას), რომ «ცხოვრება და მოქალაქობა იოანე ზედაზნელისა და მოწაფეთა მისთა წარმოადგენს არსენი II-ის უშუალო ნაწარმოებს კი არა, არამედ მისი ვრცელი თხზულების თანმიმდევრულ განოაქრებას თუ შემოკლებას (მოკლე რედაქციას), არ არის შესაწყნარებელი მკვლევრის აზრი, თითქო შიოს ცხოვრების მოკლე წიგნი არსენის ხელიდან იყოს გამოსული. იოანე ზედაზნელისა და შიო მღვიმელის ცხოვრებათა მოკლე წიგნების სახით ჩვენ გვაქვს ერთი მთლიანი ნაწარმოები («ცხოვრება იოანე ზედაზნელისა და მოწაფეთა»), რომელიც წარმოადგენს შემოკლებას ასეთივე მთლიანის, მაგრამ უკვე ვრცელი ცხოვრების წიგნისას, რომელიც ნაკლულევანად, უნაქალურა ნუსხის სახით ჯერ-ჯერობით ჩვენამდის მოღწეულია ანასეული ქართლის ცხოვრებისა დამატებად.

¹ ასრულ მამათა ცხოვრებათა არქეტიპები: საისტორიო კრებულის წიგნი I-ის დამატება, გამოსცა ს. კაკაბაძემ, თბილისი, 1928 წ.

² ხელნაწერთა აღწერილობა საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმის H კოლექციისა, რ. III, შედგენილი და დასაბუძვლად დამზადებული კო. შარაშიძის ხელმძღვანელობითა და რედაქციით, თბილისი, 1948 წ., გვ. 475. ეს ნუსხა გამოცემაში B'-ით აღინიშნება.

³ კ. კეკელიძე, საკითხი სირიელ მოღვაწეთა ქართლში მოსავლის შესახებ. თბილისის უნივერსიტეტის მოამბე, VI, თბილისი, 1926 წ., გვ. 82—107.

⁴ კ. კეკელიძე, ქართული ლიტერატურის ისტორია, ძველი მწერლობა, ტ. I, მეორე გამოცემა, თბილისი, 1941 წ., გვ. 140.

შესაწენარებელია პროფ. კ. კეკელიძის დაკვირვება იმ საკითხშიც, რომელიც ხსენებული ცხოვრების მოკლე წიგნისა და შიოს ვრცელი ცხოვრების (საბინინის მიერ გამოცემულის) მიმართებას შეეხება. ცხოვრების ეს მოკლე წიგნი ამ ვრცელისათვის მართლაც არქეტიპია, ე. ი. ისეთი პირველწყარო, რომელზედაც აღმოცენებულია ეს ვრცელი ცხოვრება, რომელიც მისთვის დამახასიათებელი თვისებების განო მეტაფრასად იწოდება. ნაგრამ ამდენად დამაჯერებლად ვერ მივიჩნევთ ჩვენი მკვლევრის იმ მტკიცებას, თითქოს იოანე ზედაზნელისა და შიო მღვიმელის მეტაფრასულ ცხოვრებათა წიგნები ერთი და იმავე პირის მიერ იყოს გამოთქმული¹. ამას ეწინააღმდეგება იოანე ზედაზნელის მოღვაწეობის მსვლელობის ის განსხვავებული აღწერა, რომელიც მეტაფრასს ახასიათებს. ისეთი დაწვრილებითი აღწერა ამ მოღვაწეობისა, როგორიც შიოს მეტაფრასულ ცხოვრებაშია, უფრო შესაფერისი იქნებოდა იოანეს მეტაფრასულ ცხოვრებაში და ისიც შეფერებული იმასთან, რაც დღეს მასშია. ეს ასეც იქნებოდა, რომ ცხოვრების ეს ვრცელი წიგნები ერთი პირის ნახელავი ყოფილიყო. ზოგიერთი ტერმინის ან გამოთქმის ერთნაირობა, რაც ორსავე ნაწარმოებში შეინიშნება, მათ ერთი ავტორის ნაწარმოებებად ვერ გამოაცხადებს, რადგან ზოგ ამ ტერმინთაგანსა და ფრაზეოლოგიურ გამონათქვამს სხვა ცხოვრების წიგნებშიც ვხვდებით. მართალია, შიოს მეტაფრასული ცხოვრების სათაური, სადაც წიგნის ავტორად მარტვირია გამოცხადებული, ფსევდო-ეპიგრაფულია, მაგრამ ის, რომ იქ არსენი მაინც არაა ხსენებული, იმის გამოძახილი უნდა იყოს, რომ ტრადიციულად მის ავტორად მაინც სხვა პირი იგულისხმება.

შიოს მეტაფრასული ცხოვრება ენობრივი ნიშნების მიხედვით, როგორც ამას მართებულად ადგენს პროფ. კ. კეკელიძე, შედგენილი უნდა იყოს XII ს.-ის პირველ ნახევარში².

3. ლავით გარესჯალის სხოპარების ნიშნები

დავით გარესჯელის ცხოვრებათა წიგნები ორი რედაქციით არის მოღწეული: ვრცელითა და მოკლით. ვრცელი, მსგავსად იოანე ზედაზნელისა და შიო მღვიმელის ასეთივე ცხოვრებებისა, უფრო ძღრე გახდა ცნობილი. მისი პირველი გამოცემა მ. საბინინს ეკუთვნის³, ხოლო მოკლე ცხოვრების წიგნი ყველაზე უწინარეს თ. ჟორდანიამ შენიშნა ზედაზნელისა და მღვიმელის ცხოვრების მოკლე წიგნთან ერთად (A 199) და მისცა მასაც სათანადო შეფასება: «Важный этот самый древний из дошедших до нас и притом весьма разнотный от известных вариантов»⁴. ამ მოკლე ცხოვრების წიგნის შემცველ ხელნაწერს

¹ კ. კეკელიძე. ქართული ლიტერატურის ისტორია. ძველი მწერლობა, ტ. I. მეორე გამოცემა, თბილისი, 1941 წ., გვ. 494.

² იქვე. გვ. 496.

³ «საქართველოს სამოთხე»... პეტერბურგი, 1882 წ. გვ. 265—286. გამოცემისათვის ამ რედაქციის სამი ნუსხა გამოვიყენეთ A—160, A—130 და S—449 (C, D და E).

⁴ Описание рукописей Тифлисского церковного музея... составленное Ф. Д. Жорданиа, книга I, Тифлис, 1901 г., стр. 226. ეს ნუსხა გამოცემაში B-თი არის აღნიშნული.

ბოლო, თითქმის მთელი წიგნის ნახევარი, აკლია. ასეთი სახით აქვს ის გამოქვეყნებული ს. კაკაბაძეს¹ ჩვენ კი მას სრულად ვაქვეყნებთ, რადგან აღმოჩნდა ამ მოკლე რედაქციის უნაკლულო ხელნაწერი².

დავით გარესჯელის ცხოვრების მოკლისა და ვრცელი წიგნების ერთმანეთთან შეჯერება ადამტურებს იმ დაკვირვებას, რომლითაც ვრცელი წარმოადგენს მეტაფრასს, რომლის ავტორს ზედმიწევნით გამოყენებული აქვს ჩვენამდის მოღწეული მოკლე წიგნი. ვინ არის მეტაფრასტი, არსაიდან ჩანს, მაგრამ მისი დამკვეთი კი—ვინმე ონოფრე—მარჯვედ აქვს მიკვლეული პროფ. კ. კეკელიძეს, რომლის დასკვნით ის, „მეთორმეტე საუკუნის პირველი ნახევრის მწერლად უნდა მივიჩნიოთ“, რასაც კარგად უდგება მისი ენაცო³. ამრიგად, დავით გარესჯელის ცხოვრების ვრცელი რედაქცია XII ს. ში ჩანს აღმოცენებული.

4. აბიბოს ნაქრასელის მოქალაქობისა და ნაშრომის ნიშნები

აბიბოს ნეკრესელის წამების წიგნის ორი სახეა დღემდის ცნობილი: ერთი, რამდენადმე ვრცელი მეორესთან მიმართებით, მ. საბინინმა გამოსცა 1882 წ.⁴, ხოლო მეორე, რამდენადმე მომცრო პირველთან შედარებით, 1908 წ. გამოაქვეყნა მ. ჯანაშვილმა⁵. პირველი წიგნი უმთავრესად XVII—XVIII სს.-ის ხელნაწერებს დაუცავს, ხოლო მეორე, ჯერხნობით მხოლოდ ერთადერთი ხელნაწერით, და ისიც ნაკლულევანით, არის შემონახული: აკლია მას შუა ნაწილი, თითქმის მთელი წიგნის მესამედი. გადაწერის თარიღი მას არ გააჩნია, იაგრამ ხელის მიხედვით ის XIII ს.-ის ხელნაწერად ითვლება.

ამ ორი წიგნის ერთმანეთთან მიმართების შესახებ მკვლევართა საგულისხმო დაკვირვებანი მოიპოვებიან სამეცნიერო ლიტერატურაში.

აკად. ივ. ჯავახიშვილის აზრით წამების ვრცელი წიგნი მომცროსთან შედარებით ისეთ ენობრივ ნიშნებს შეიცავს, კერძოდ ზოგიერთი ტერმინის ხმარების ნხრით, რომ ის უკანასკნელზე ადრინდელი ჩანს. სიძველის მანიშნებელი ეს ტერმინები რომ ამ წიგნში ბოლომდის არაა ერთნაირი სახით დაცული, ავტორის დაკვირვებით იმით აიხსნება, რომ იქ, სადაც წიგნის მეორედ გამომთქმელი, არსენ კათალიკოსი, გამოკრების გზით სარგებლობს მის მიერ დასახელებული ძველი წყაროთი, რომელიც VI ს. დამლევის ან VII ს.-ის დამლევისა უნდა იყოს, ტერმინები ჯეროვნად არის მოყვანილი, ხოლო იქ, სადაც ის ხსენებულ წყაროს შინაარსის გადმოცემის საშუალებით იყენებს, ტერმინი-

¹ ასურელ მამათა ცხოვრებათა არქეტიპები: «საისტორიო კრებულის» I წიგნის დამატება. გამოსცა ს. კაკაბაძემ, თბილისი, 1928 წ., გვ. 36—42.

² ხელნაწერთა აღწერილობა საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმის H კოლექციისა, ტ. III, შედგენილი და დასაბუთად დამხადებული კრ. შარაშიძის ხელმძღვანელობითა და რედაქციით, თბილისი, 1948 წ., გვ. 274—276. გამოცემაში B'-ით არის აღნიშნული.

³ კ. კეკელიძე. ქართული ლიტერატურის ისტორია. ძველი მწერლობა. ტ. I. მეორე გამოცემა, 1941 წ., გვ. 494.

⁴ «საქართველოს საზოგადოება». პეტერბურგი, 1882 წ., გვ. 213—216.

⁵ М. Г. Джаяшвили. Описание рукописей церковного музея... книга III. Тифлис, 1908 г., стр. 24—28.

ბი შეცვლილია „IX ს-ის (თუ უფრო მერმინდელის?)“ მწერლის ხანის შესაბამისად¹.

თავის ასეთი დასკვნებით აკად. ივ. ჯავახიშვილი უპირისპირდება სხვების მიერ ადრე გამოთქმულ მოსაზრებებს. უდაოდ სწორია ის, როცა წინააღმდეგ მ. ჯანაშვილის განცხადებისა, რომლითაც თითქოს წამების მომცრო წიგნი განსხვავებული და ყველაზე უძველესი ვარიანტი იყოს², უპირატესობას სიძველის მხრით ვრცელ წიგნს ანიჭებს. ასევე მართებულია მისი მსჯელობა მაშინაც, როცა ის, წინააღმდეგ ს. კაკაბაძის შეხედულებისა, — თითქოს წამების წიგნის შერეული ტერმინოლოგია, ჯერ ერთი, VII—VIII სს.-ის ნაწარმოებად აცხადებდეს მას და, მეორეც, ვითომც მისი ავტორი ამ დროს მოღვაწე არსენის კათალიკოსი ყოფილიყოს³, — ამტკიცებს გარკვეული ტერმინების ხმარების საფუძველზე, რომ წამების წიგნის მეორედ გამოშვებული, „IX ს-ის (თუ უფრო გვიანდელის?)“ არსენი კათალიკოსია, ხოლო ავტორი მისი წყაროსი — VI-VII სს.-ის უცნობი აგიოგრაფია.

პროფ. კ. კეკელიძე ჯერ თავის სპეციალურ გამოკვლევაში: «საკითხი სირიელ მოღვაწეთა ქართლში მოსვლის შესახებ»⁴ და მერმე სახელმძღვანელოში: «ძველი ქართული ლიტერატურის ისტორია»⁵ წამების ვრცელ წიგნს მეტაფრასულ რედაქციად მიიჩნევს. შედგენილს XII ს. ში, რასაც ნაკლებად განუცდია მეტაფრასტის ხელი, რომლის რედაქციული მუშაობა უმთავრესად ამოიწურება პროლოგით⁶, ცეცხლთაყვანისმცემლობასთან პოლემიკური დიალოგის ჩართვით შუაში⁷ და ეპილოგის დამატებით⁸. ამასთან ის ამ წიგნის სათაურში ავტორად მოხსენებულ არსენ კათალიკოსს მიიჩნევს გამოშვებულად მისი იმ ძველი რედაქციისა, რომელიც თვით ძეგლშია გამოყენებული და დასახელებული და რომელსაც მეტაფრასტის ხელში გაუვლია⁹. ეს არსენი, მისი აზრით, არის ის არსენ დიდი, რომელიც 855-882 წლებში კათალიკოსობდა.

როგორც ვხედავთ, ეს შეხედულება აკად. ივ. ჯავახიშვილის დასკვნებისაგან დიდად განსხვავდება, ჯერ ერთი, იმით, რომ ვრცელი წიგნი მიჩნეულია ერთგვარ მეტაფრასულ ნაწარმოებად, წინააღმდეგ ივ. ჯავახიშვილის მოსაზრე-

¹ ივ. ჯავახიშვილი, ქართული ერის ისტორია, წიგნი პირველი, თბილისი. 1951 წ., გვ. 362—364.

² М. Г. Джанашидзе, Описание рукописей п. мучен, кн. III, стр. 25.

³ ს. კაკაბაძე. «საისტორიო ძიებანი». თბილისი, 1924 წ., გვ. 49—55.

⁴ კ. კეკელიძე, საკითხი სირიელ მოღვაწეთა ქართლში მოსვლის შესახებ: «თფილისის უნივერსიტეტის მოამბე», VI, 1926 წ., გვ. 84.

⁵ კ. კეკელიძე, ქართული ლიტერატურის ისტორია, ძველი მწერლობა. ტ. I, მეორე გამოცემა, თბილისი, 1941 წ., გვ. 127.

⁶ კ. კეკელიძე, საკითხი სირიელ მოღვაწეთა ქართლში მოსვლის შესახებ. გვ. 83; პროლოგისათვის იხ. წინამდებ. გამოცემის გვ. 188, 1—189, 14 (C).

⁷ ამ ჩანართად პროფ. კ. კეკელიძე თვლის ტექსტს, რომელიც მოთავსებულია ზენია გამოცემის გვ. 192, 40—193, 28 (C).

⁸ ეპილოგი პროფ. კ. კეკელიძის შეხედულებით მოიცავს ტექსტს, წინამდ. გამოც. გვ. 194, 10—იდან (C) ბოლომდე. შდრ. «ქართული ლიტერატურის ისტორია», ტ. I; კ. კეკელიძე. ა. ბარამიძე: ძველი ქართული ლიტ.—რა (V—XVIII სს.), თბილისი, 1954 წ., გვ. 82.

⁹ კ. კეკელიძე, საკითხი სირიელ მოღვაწეთა ქართლში მოსვლის შესახებ, გვ. 84.

ბიას, რომლითაც ის არა VII ს-ის არსენს, როგორც ეს ს. კაკაბაძეს მიაჩნდა, არანედ. „IX ს-ის (თუ უფრო მერმინდელის?)“ არსენ კათალიკოსს მიეწერება, როზელსაც მის მიერ გამოყენებულად დასახელებული წყარო, ადრინდელი აგიოგრაფიული ძეგლი, გარკვეული მიზნით ადგილ-ადგილ გამოუკრებია და ადგილ-ადგილ თავისი სიტყვით გადმოუტია შინაარსი. მეორე მხრით განსხვავება იმაში ნდგომარეობს, რომ წამების ვრცელი წიგნის ავტორის მიერ ნასარგებლევად დასახელებული ადრინდელი წამების წიგნი პროფ. კ. კეკელიძის აზრით IX ს-ში მოღვაწე არსენ დიდისაა, ხოლო ივ. ჯავახიშვილის შეხედულებით, უცნობი ავტორის ეს წამების წიგნი VI ს-ის ჯამლევისა ან VII ს-ის დანდევისა უნდა იყოს.

წამების წიგნთა ნუსხების ერთმანეთთან შეჯერება, როგორც ზემოთ აღვნიშნავდით. ძირითადად ორი სახის რედაქციას აჩენს: ვრცელსა და მოკლეს. მოკლეობის მხრით ეს განსხვავება ბოლო ნაწილზე მოდის. ვრცელს, მომცროსთან მიმართებით, ამ ნაწილში ის გააჩნია მეტი, რომ სახელდებით ჩამოთვლილი აქვს ასურელ მოღვაწეთა ერთი წყება (აბიბოს ნეკრესელი, ისე წილქელი. იოანე ზედაზნელი და შიო მღვიმელი). „რომელთა თვსითა შით სინჯნითა განამღწენს სოფელი ესე ჩუენი“, და ის საქმიანობა, რომელსაც ეწოდნენ ქართლსა და ქახეთში როგორც დასახელებული, ისე დაუსახელებელი მოღვაწეები, რაც შიოსა და მისი მემკვიდრის ევაგრეს მემღვიმეობითი ცხოვრების აღწერით მთავრდება

მომცრო წიგნი იმითაც მოკლეობს რანდენადმე ვრცელზე, რომ უკანასკნელის გავრცობილი წინადადებანი, ცალკე თუ რთულის წევრად წარმოდგენილნი. რომლებიც ხშირად გამომეტყველებისა და მხატვრულობისათვის ჩანს გამოყენებული, მომცროსთან გაუვრცობლად და მარტივად არის წარმოდგენილი. ეს მხარე განსაკუთრებით მკვეთრად ჩანს შესაჯალში.

ყოველივე ამით აშკარაა, რომ საქმე ორ რედაქციასთან გვაქვს, წამების ორგვარ წიგნთან და არა ერთთან, როგორც ეს პროფ. კ. კეკელიძეს მიაჩნია. როგორც წამების წიგნთა ზემოთ მოყვანილი შედარებიდან ჩანს, სწორი არაა მისი შეხედულება, თითქოს უძველეს ხელნაწერში დატული წამების წიგნი (A—B32), ჩვენ რომ მომცროს ვეძახით, „ოდნავი ცვლილებით“ ხასიათდებოდეს სხვა ხელნაწერ ნუსხებთან მიმართებით¹, რომელნიც ცალკე რედაქციას წარმოადგენენ (ჩვენი სახელწოდებით „ვრცელს“). სინამდვილეს უფრო აწორად ასახავს აქად. ივ. ჯავახიშვილის დაკვირვება, რომელიც წამების წიგნთა („ვრცელისა“ და „მომცროს“) ტექსტების ენობრივ ანალიზს ეყრდნობა. ეყრდნოდ კი გარკვეულ ტერმინთა ხმარებას². მისი დასკვნა, რომლის მიხედვით ის რედაქცია, რომელსაც ჩვენ „ვრცელს“ ვეძახით, ენობრივი ნიშნების

¹ კ. კეკელიძე. ქართ. ლიტ-რის ისტორია, ძველი მწერლობა, ტ. I, თბილისი, 1941 წ., გვ. 127.

² ივ. ჯავახიშვილი, ქართველი ერის ისტორია, წიგნი I, თბილისი, 1951 წ., გვ. 360—363.

გამო უფრო აღრინდელია იმაზე, რომელსაც ჩვენ „მომცროს“ ვარქმევთ, უეჭვად ლია, წამების წიგნთა ორგვარი რედაქციის დამადასტურებელია.

წამების ვრცელი წიგნი, აკად. ივ. ჯავახიშვილის დაკვირვებით, წინ უსწრებს მოკლეს, ამიტომ ეს წიგნი უპირატესობით სარგებლობს მის თვალში და მასზე დაყრდნობით არკვევს ამ ნაწარმოებთან დაკავშირებულ ამა თუ იმ საკითხს. ამავე წიგნს ეყრდნობა პროფ. კ. კეკელიძეც თავისი ძიების დროს, მაგრამ არა იმიტომ, რომ ის მის თვალში რაიმე უპირატესობით იყოს აღქმადი, არამედ იმიტომ, რომ მომცროს წიგნი ამასთან მიმართებით „დღევანდელად და ოდნავი ცვლილებებით“ არის შენახული¹.

ხსენებული მარტვილობის წიგნია, რომელსაც აკად. ივ. ჯავახიშვილი, როგორც წიგნის სათაურშია გაცხადებული, არსენ კათალიკოსის ნაწარმოებად მიიჩნევს (არსენს, მასშივე დაცული მითითების თანახმად, გამოყენებული ჰქონია წინათ არსებული მარტვილობის წიგნი, ავტორისავე დაკვირვებით, ზოგჯერ გამოკრებითა და ზოგჯერ შინაარსის თხრობით გადმოცემული), ხოლო პროფ. კ. კეკელიძე მეტაფრასულ ნაწარმოებად აცხადებს, რომელიც XII ს.-შია შექმნილი. მუშავებული IX ს.-ის ავტორის, არსენი დიდისაგან შედგენილი მარტვილობის წიგნის გამოყენებით, რომლისთვისაც მეტაფრასტს წაუშმდვარებია პროლოგი, ჩაურთავს ახალი ეპიზოდი და დაურთავს ეპილოგი. მისივე აზრით, არსენი დიდისაა მარტვილობის ის წიგნი, რომელთაც სარგებლობა წამების წიგნშია დამოწმებული, და არა სხვა ვინმე აგიოგრაფისა, რომელსაც აკად. ივ. ჯავახიშვილის შეხედულებით VI ს.-ის გასულს ან VII ს.-ის დამდეგს უნდა დაეწერა იგი.

ამ ერთმანეთის საპირისპირო მოსაზრებებს რომ ახლად ვამოწმებთ ჩვენი ტექსტების ჩვენებათა მიხედვით, ირკვევა, რომ დანაჯერებელი არაა პროფ. კ. კეკელიძის მოსაზრება, თითქმის აზიზოს ნეკრესელის ნაოტვილობის წიგნი მეტაფრასული ნაწარმოები იყოს, და არც არგუმენტები, რომლებითაც ის წას არსენის ნაწარმოებად არ ცნობს, წინააღმდეგ აკად. ივ. ჯავახიშვილისა, რომელსაც, პირიქით, ეს შესაძლოდ მიაჩნდა.

აზიზოს ნეკრესელის წამების რედაქცია, გამოცემული მ. საბინინის მიერ (ე. ი. ვრცელი მარტვილობა), „არ შეიძლება არსენის შრომა იყოს“-ო, იმიტომ რომ „ის წმინდა მეტაფრასტული ეანრის ნაწარმოებია, ამ ეანრის ყველა დამახასიათებელი თვისებითაო“², მხოლოდ ლიტონი განცხადებაა პროფ. კ. კეკელიძისა. არსაიდან არ ჩანს, რომ ეს მისი ხასიათი ყველასათვის თვალნათლივი იყოს და დამატებით ჩვენებას აღარ საჭიროებდეს. პროფ. კ. კეკელიძე მეტაფრასტს უმეტესად პროლოგს, ეპილოგსა და შუაში ჩართულ ცეცხლთაყვანისმცემლობის საწინააღმდეგო პოლემიკას მიაწერს. მაგრამ საიდან ჩანს, რომ სადმე ამ მხრივ მეტაფრასტის ხელი ერიოს? არა ერთი ცხოვრება-წამების წიგნი მოგვეპოვება, რომელთაც საგანგებო პროლოგი მიუძღვის და არც თუ

¹ კ. კეკელიძე, ქართ. ლიტ.-რის ისტორია. ძველი მწერლობა, ტ. I, თბილისი, 1941 წ., გვ. 127.

² იქვე.

ნაკლები მოცულობისა, ზოგჯერ საღვთისმეტყველო-ფილოსოფიურ საკითხზე-დაც კი (ავილოთ თუნდ გ. მერჩულის ნაწარმოები, იოანე საბანისძის თხზულება ან ზემოთ განხილული არსენ კათალიკოზის ცხოვრება იოანე ზედაზნელისა, რომელიც ანასკული ქართლის ცხოვრებისა ბოლოსაა მოთავსებული და სხვ.-). მაგრამ ამათ გამო ისინი მეტაფრასულ ნაწარმოებად არ მიიჩნევიან. ისეთ ნიშანზე მითითებაც, როგორიცაა ენაწყლიანობა, პირობითია, რადგან ისეთი მრავალსიტყვაობა, როგორიც აბიბოს ნეკრესელის ვრცელ რედაქციას ახასიათებს, სხვაგანაც გვაქვს კინენურ ნაწარმოებში. არა ნაკლებ პირობითია სტილის საკითხიც. ამას ისიც ნათლად მოწმობს, რომ ერთხანს თუ. მაგ., თვით პროფ. კ. კეკელიძეს აბიბოს ნეკრესელის წამების დასახელებული წიგნი იმავე მეტაფრასტის ხელში გავლილი ეგონა, რომელშიც იოანე ზედაზნელისა და შიო მღვიმელისა¹, სულ უკანასკნელ ხანს ის უკვე ამ წიგნის შესახებ სხვა აზრისაა: „ეს მეტაფრასტი არაა ის მწერალი, რომელმაც, როგორც ამდენხანს ვფიქრობდით, გადააკეთა დანაწიენ ასურელ მამათა ცხოვრება. ეს უნდა იყოს ერთ-ერთი ეპისკოპოსი ნეკრესის კათედრისა. ეს ჩანს მისი შემდეგი სიტყვებიდან: ჩემი არს მოწამე ესე და არა სხვსა, ჩემისა ამისგან საყდრისა ნაყოფი შუენიერი, მხიარულებისა ჩემდა მომღებელი“².

მაშ, როგორილაა საქმის ვითარება?

სინამდვილის აღსადგენად უნდა გამოვიდეთ იქედან, რომ ვრცელი წამების წიგნი, რომელსაც მოკლესთან მიმართებით, თანახმად აკად. ივ. ჯავახიშვილის მართებული დაკვირვებისა, მეტი სიძველე ატყვია, არის, როგორც მის სათაურშია აღნიშნული, არსენი კათალიკოზის ნაწარმოები (მე-IX-ისა თუ X ს.-ის მოღვაწისა). ენობრივი ნიშნების ჩამოთვლას აქ აღარ გამოვუდგებით, ვიტყვით მხოლოდ იმას, რომ ამ რედაქციის არსენისეულად და არა მეტაფრასულად მიჩნევას სხვა მხარეებიც უწყობენ ხელს.

1. ვრცელი წამების წიგნის ავტორი ერთგან თავმოწონებით იცხადებს: „ჩემი არს მოწამე ესე და არა სხვსა, ჩემისა ამისგან საყდრისა ნაყოფი შუენიერი“ და სხ. (გვ. 189,1-2). როგორც ვნახეთ, პროფ. კ. კეკელიძე ამ სიტყვებს არსენ კათალიკოზს კი არა, არამედ მისი ნაწარმოების გადამკაზმელს, უცნობ ნეკრესელ ეპისკოპოსს მიაწერს. მაგრამ ეს სიტყვები ნეკრესელს კი არა, ეტყობა, მცხეთის კათალიკოზს ეკუთვნის. უთუოდ აგიოგრაფ კათალიკოზს ეკუთვნის სიტყვები, რომელთაც შემდეგი სახით ვხვდებით ვრცელ წიგნში:

„და ვითარ მოიწიენეს მახლობელად ჩუენსა, ამას სამეუფოსა ქალაქსა მცხეთისასა, ჰხადოდა იგი დედასა თჳსსა რა-

ქელს, რომელ არს ერთი კათოლიკე ეკლესიაჲ სამოციქულოჲ“³.

ხოლო ამავე სიტყვების ისეთი სახით წარმოდგენა, როგორც ეს მოკლე წამების წიგნშია—

¹ კ. კეკელიძე. ქართ. ლიტ.-რის ისტორია. ძველი მწერლობა, თბილისი, 1941 წ., გვ. 495.

² ქართ. ლიტ.-რის ისტორია, ტ. I, კ. კეკელიძე, ა. ბარამიძე—ძველი ქართ. ლიტ-რა (V—XVIII სს.), თბილისი, 1934 წ., გვ. 83.

³ იმ. წინამდებ. გამოც., გვ. 191, 8-9.

„და ვითარ მოიწივნეს სამეფოსა ქალაქსა მცხეთასა, ვედრებით ხადოდა იგი წმიდასა კათოლიკე სამოციქულო ეკლესიასა,“¹ უეჭველად მოწმობს იმას, რომ აქ ავტორის სახე გაუპიროვნებულა, რაც იმ შემთხვევაში ხდება ხოლმე, როცა სვინაქსარულ, შემოკლებულ საკითხავად მუშავდება რომელიმე აგიოგრაფიული ნაწარმოები.

ანალოგიური შემთხვევა არა ერთგზის გვქონდა, როგორც წინათ ვნახეთ, მაგ., იოანე ზედაზნელის ცხოვრების წიგნის განხილვისას. იქაც ყურადღებას იქცევდა ის გარემოება, რომ ყველგან, სადაც ანასეული ქართლის ცხოვრებისა ნუსხის დანართად მოთავსებული ცხოვრების წიგნში (რომელიც X ს.-ს მოღვაწის არსენ კათალიკოზისა ჩანს) ასეთი მკვეთრი გამოთქმები იყო, მსგავსადვე გადაკეთებული აღმოჩნდა ე. წ. არქეტიპში, რაც უეჭველს ხდის იმას, რომ არქეტიპებისა სახით ჩვენ სვინაქსარულ ცხოვრება-წამების წიგნებთან გვაქვს საქმე.

ასეთი შეხვედრა X ს.-ის არსენ კათალიკოზის ნაწარმოებთან აბიბოს ნეკრესელის მარტილობის ამ წიგნისა, რომლის სათაურში ავტორად დასახელებულია არსენ ღიდი (რომელიც პროფ. კ. კეკელიძეს ამ, თითქოს მეტაფრასული წიგნის წყაროს ავტორად, IX ს.-ის არსენ ღიდი კათალიკოზად მიაჩნია), სრულიად შენთხვევითი არ უნდა იყოს. ამ წიგნის ავტორი თუ IX ს.-ის არსენი ღიდი არა, X ს.-ის არსენი ნაინც გამოდის, რომელსაც ერთ შემთხვევაში მოუცია ცხოვრების წიგნი იოანე ზედაზნელისა და მისი უმთავრესი მოწაფეებისა, ხოლო მეორე შემთხვევაში—აბიბოს ნეკრესელის მარტილობის წიგნი.

2. შეხვედრა ამ ძეგლებს შორის (ზედაზნელის არსენისეული ცხოვრების წიგნიდან მომდინარე ცხოვრების მოკლე წიგნსა და აბიბოს ნეკრესელის ვრცელი მარტილობის წიგნს შორის) აშკარად გვაქვს იქაც, სადაც ცნობაა იმის შესახებ, თუ სად, რა ადგილას ააშენეს ასურელმა მამებმა ჩვენში მონასტრები.

აბიბოს ნეკრესელის
მარტკლობა

ერთმან ვინმე მათვანმან აღაშენა ალავერდი, რომლისაგან გამოვლენ ვიდრე დღუნდელად დღედმდე დიდნი საკვრეულებანი და მრავალნი კერნებანი, განთქმულნი გარემოს ყოველსა მას სოფელსა; და სხუამან ქუბი იულთისაჲ. და სხუათა დაჰნერგეს კუხეთს მონასტერნი, და ერთმან უდაბნოჲ გარესჯისაჲ და მრავალნი საკვრეულებანი ქმნა. ხოლო ერთმან ზენა სოფელსა აღაშენა მონასტერი და

ზედაზნელის აარქეტიპი

ხოლო ამის ნეტარისა იოანეს მოწაფეთვანმან აღაშენა ალავერდი, რომლისაგან გამოვლენ დიდნი საკვრეულებანი ვიდრე დღუნდელად დღედმდე; და სხუამან ქუბი იულთისაჲ, და სხუათა აღაშენეს კახეთს მონასტერნი. ხოლო დავით აღაშენა უდაბნოჲ იგი გარესჯისაჲ და დაყუნა მრავალნი ეამნი ვუშაპსა თანა... ხოლო ერთმან ზენა სოფელს აღაშენა მონასტერი, რომელსა შინა დედალი ვერაჲა შევალს

ზედაზნელის მეტაფრასი

...რამეთუ ერთმან მოწაფეთა მისთავანმან ეკლესიაჲ ალავერდისაჲ აღაშენა წოდებასა ზედასახელ-განთქმულისა მოწამისა გიორგისა, რომელმან მრავალნი საწაულნი აღასრულნა, ვითარ და მოძღუარმანცა მისმან. ხოლო სხუამან ქუბი იულთისაჲ სამკვდრებელად ღმრთისა მოღვაწეთა და მოწესეთათჳს შექმნადა. და ერთმან მათვანმან ზენა სოფელს აღაშენა მონასტერი, რომელსა შინა დედალი

¹ იბ. წინამდ. გამოც., 191, 8—9.

**აბიზოს ნეკრესელის
მარტოლობა**

დადო სასწაული ესე, რათა არარაჲ დედამთავანი შევიდეს მას შინა... ვერ იკადრებდეს დაბუდებად მას შინა... ზოლო სხუათა მათ ყოფილთა ვერ ძალ-მიც მოკსენებად, არამედ მცირედითა ამით სიტყვთა დიდი იგი ჯცნათ და გემოჲ ვიხილოთ წმიდათაგან წყაროთა...“
[გვ. 196, 1-24]

**ხედაზნელის ღარქე-
ტიპია**

და ვერცა რაჲ მფრინველი იბუდებს. ზოლო ყოველთაჲ ვერ ძალ-გუც მოკსენებაჲ.“
[გვ. 66-67, 37-16]

**ხედაზნელის მეტა-
ფრასი**

არარაჲ შევალს და არცა მფრინველი იკადრებს დაბუდებასა. და სხუათა კულად მონასტერნი აღაშენნეს კახეთს შინა...“
[გვ. 67, 4-16]

3. ასეთსავე დამოკიდებულებას ვხვდებით სხვაგანაც, ჯერ შიო მღვიმელის შესახებ:

„ხოლო ნეტარმან შიო მღვმესა მას შინა პოვა ზეცისა იგი მარგალიტი და მოიღო თავსა შინა თჳსსა და დააჰკდრა, და ისწრაფდა მისლჳსა მის წინაშე...“
[გვ. 196, 26-29]

„ხოლო ნეტარმან ამან მამამან ჩუენმან შიო მღვმესა მას შინა პოვა ზეცისა იგი მარგალიტი და მრავალნი სულნი შეწირნა ქრისტეჲ, რამეთუ ფრად შეკრიბნა მონაზონნი...“
[გვ. 141, 7-13]

„ხოლო მადლითა ამის წმიდისა მამისაჲთა აღორძნდა უდაბნოჲ იგი და აღსავსე იქმნა მონაზონთა მიერ...“
[გვ. 141, 8-10]

4. შემდგომ კი ყველაფრის მოუქსენებლობის შესახებ:

„ხოლო სხუათა მათ ყოფილთა ვერ ძალ-მიც მოკსენებად, არამედ მცირედითა ამით სიტყვთა დიდი იგი ჯცნათ და გემოჲ ვიხილოთ წმიდათაგან წყაროთა და ადიდებდით მამასა თქვენსა ზეცათსა...“
[გვ. 196, 21-25]

„ესე მხოლოდ მრავალთა დიდთა საქმეთა დავწერეთ მიმყოფრებისათჳს ჟამისა. ზოლო გემოჲს ხილვად ღმერთ-შემოსილის ამის კაცისათჳს კმა არს, ვითარცა მდინარისა დიდისაჲ ტაყუკითა ერთითა იხილვების, თუ რაჲ გემოჲ აქუს...“
[გვ. 61, 19-26]

„...რომელთა თითოეულად მოქსენებაჲ შეუძლებელ არს მიმყოფრებისათჳს ჟამისა. ზოლო ესე მცირედნი საკრველებათა მისთაგან წარმოვთქუენით მაუწყებელად ვითარებისა ღმერთ-შემოსილისა ამის მამისაჲსა...“
[გვ. 61, 25-30]

ბუნებრივია, ასეთ შეხვედრათა გამო დავასკვნათ, რომ აბიზოს ნეკრესელის მარტვილობის ვრცელი წიგნის სათაურში გამომთქმელად მოხსენებულნი არსენი იგივე იყო, რაც იოანე ზედაზნელისა და მოწაფეთა ცხოვრების წიგნში ავტორად აღნიშნული არსენი. მგონია, არაფერი არ უნდა გვაბრკოლებდეს, რომ მეათე საუკუნის არსენ კათალიკოზი იქნეს მიჩნეული აბიზოს ნეკრესელის მარტვილობის ვრცელი წიგნის გამომთქმელად, როგორცაჲ გამოუყენებია ადრე არსებული მარტვილობის წიგნი VI—VII სს-ისა, როგორც ამას აკად. ივ. ჯავახიშვილი ვარაუდობდა.

წამების ვრცელ წიგნს ორი ნუსხის მიხედვით ვაქვეყნებთ: A—130 (D) და H—2121 (F), ხოლო მომცროს—ერთით: A—832 (B).

ဝိဂ္ဂဟေ ဝိဂ္ဂဟေ

ცხორებაჲ¹ წმიდისა მამისა ჩუენისა იოვანე ზედაძნელისაჲ², რომელი ბრძანებითა ღმრთისაჲთა³ და წინამჟამრობითა ხულისა წმიდისაჲთა⁴ მოივლინა ძუეჲანიტ ზუამდინარით ძუეჲანად ქართლისად ათორგმბთა მოწაფეთა მისთა წმიდათა თანა

განაახლა⁵ და განავაცო წმიდამან (მამამან) ჩუენმან ქრისტეს მიერ არსენი ქათალიქოჲმან *

ცხორებაჲ და მოძალაძო-
ბაჲ წმიდისა მამისა ჩუენისა იოვანე ზედაძნელისა¹ და მო-
წაფეთა მისთაჲ, რომელთა გა-
ნანათლეს ძუეჲანად ესე ჩრდი-
ლოეთისაჲ

ხოლო აღწეა არსენი ქართ-
ლისა ქათალიქოჲმან სარგავი-
ლად რომელნი ისმენდნ

გუაჟურთენ, მამო!

მიზეზნი არიან აღმძრეულ⁶ სიტყჲსა და სიტყჲა არს მიმთხრობელ მიზეზთა, რომლისათჲს პირველ მივლენან საგარძნელთა და მიაართან⁷ მიმღებელსა, და მიმღებელმან მისცის განწყითხველსა და განწყითხველმან — 5 დამნარხველსა. და ესრეთ გამოსახული იგი მოიქცის და დაებერის ნესტუსა ენისა თჲსისა და განგებულ(ად) ობრინ, რაჲთა⁸ კუა-
ლად სასმენელთა სხუათა მისცემდეს თჲთ თა-
ნა-ზიარებითა სმენისაჲთა⁹, რომელ არს აწინ-¹⁰
დელი ესე ჩუენი მოქცევაჲ¹⁰.

რამეთუ ჯერ-არს გამოცხადება სანატ-
რელთაგან უწყებასა, — ჯელით-მოქსენებულთა-
გან წერილთასა, — სიტყუად დიდთა მათთჲს,
რომელნი განფენილ ქადაგებად ჯერ-არიან¹⁵
ყოველსა სოფელსა მსახუროთაგან სიტყჲსათა
გამოცხადებითა მაღლისაჲთა¹¹, რომელნი
განშუენდეს გამოცხადებითა¹² კეშმარიტები-

* * ვრცელ რედაქციებს წინ უძღვის: «სახელები წმიდათა მოწაფეთა იოვანე ზედაძნელისათა (ზედაძნელი A); დავით გარეჯელი (გარესჯელი C), სტეფანე ქისიკელი, იოსებ ალავერდელი, ზენონ იყალთოელი (ენონ იყალთოელი A), ანტონი (ანტონე A) მართაპოყუელი, ისე წილკნელი, თათა სტეფანწმიდელი, ელია დიაკონი, შიო მღუმელი, ისიდორე სამთაველი, მიქაელ ულუმბე-
ლი, პიროს ბრეთელი (ბართელი A), აბაზო ნეკრესელი (ახვ. A). შრავალი სხუანიცა დაემოწაფ-
ნეს წმიდასა მას (ახვ. C) მამასა იოვანეს (ახვ. A), კერძი წმიდანი და სულიერნი მამანი დაყოფ-
ნენ

1 ცხორება A. 2 ზედაძნელისა A. 3 ღმრთისათა A. 4 წმიდისათა A. 5 განახლდა A.
6 აღმძრეულ A. 7 მიაართან A. 8 რათა A. 9 სმენისათა A. 10 მოქცევა A. 11 მაღლისათა A. 12 გა-
მოცხადებულად A.

9 ს ზედაძნელისა B.

ცხოვრებად წმიდისა მამისა ჩუენისა იოანე ზედაძნელისად,
რომელი ბაძანავითა წმკთისადთა და წინაშეღუკობი-
თა სულისა წმიდისადთა მოივლინა ძუაჲანიო შუამდინა-
კით ძუაჲანად ძაბთელისა ათოკმებითა მოწაფითა მის-
თა წმიდათა თანა

განაახლა და განავრცო წმიდამან მამამან ჩუმანან
ძრისტეს მიერ ძაბთელისა კათალიკოზმან არსანი*

გუაჟრთხენ, მამაო!

სულნი მართალთანი კელთა შინა ღმრთისათა წერილისაებრ, და არა შე-
ეხოს მათ რაძაჲრთით რომელიცე შემაწუხებელთაგანი, ვითარ განწმედითა
ბიწთაგანი, რამეთუ ესენი ყოველთა ამათ ნივთიერთა და ზრქელთა ზესთ(ა) აღ-
სრულნი ფრთითა სათნოებაჲთა და ბრწყინვალეებასა საღმრთოსა მიმთხუეულნი
განაბრწყინებენ მზის ქუეშესა ყოველსა. ხოლო ჯსენებისა მათისა მიერ¹ ცის- 5
კროვან² იქმნების ხილული ესე და გრძნობადი ქუეყანაჲ, ვინაჲთგან მსგავსად
მნათობთა დიდთა განმტევებელნი ბრწყინვალეთა შარავანდედთანი ელვარე
ჰყოფენ ყოველთა ჯსენებისა მათისა მედღესასწაულეთა და საღმრთოსა მადლ-
სა მიჰტენენ სულსა ზედა მორწმუნეთასა, რომელნი სარწმუნოებით და სურვი-
ლით სამარადისოდ აღწერილთა წიგნსა შინა ცხოველთასა ქუენათა ამათგან 10
და უპატიოსნესთა ჩუენ მიერ ძლუნთა, ესე იგი არს სიტყუათა³ ქებისათა,
პატივ-სცემდენ საღმრთოჲსა დიდებისა ზიარ-ქმნულთა.

ვინაჲ გვლირს ჩუენ, ზ მორწმუნენო და ჯსენებისა წმიდათაჲსა მოყუარე-
ნო, ვითარ თანამდებსა რომელსამე, თანა-წარუეალსა⁴, მიცემაჲ წმიდათათჲს
ქებისა და შესხმისა მიერ ღღესასწაულისა მათისა სრულ-მყოფელთა, რათა მათ 15
მიერ ნაცვალის გეზაჲ⁵ კეთილთა ნიქთაჲ მოვილოთ, რამეთუ ამათგანნი რომელ-
ნიმე სისხლითა თჲსითა⁶ მომგებელ იქმნენ გვრგვინთა ზეციერთა, ხოლო სხუა-
ნი მღდელთ-მოძღურებისა საცხებელითა ცხებულნი და წმიდად დამმარხველნი

ნებითა (დაჰყუნეთ A) ღამისა(ა)თა. და შემდგომად ოთხას ოცისა (ოთხისა C) წლისა⁷ გამოიკით-
ხა და გამოიძია წმიდამან მამამან ჩუენმან არსენი კართლისა კათალიკოზმან. რომელიმე წიგნთა-
გან აღმოვიკითხეთ და რომელიმე მამათაგან (მათგან A) სმენილ იყო საქმეთაგან მათთა, და
აღწერეთ ცხოვრება(ა) და მოქალაქობა(ა) წმიდათა მათ მამათა(ა) წასაცნობელად (საცნაურ,
მყოფელად C) ჩუენ მორწმუნეთა და სადიდებელად სამებისა წმიდისა აწ და⁸ მარადის⁹ და (ახჲ
C.) ჯუენითი ჯუენისამდე, ამინ.

7¹ მიერ—C. ² ცისკროვანდ C. ³ სიტყუათა D. ⁴ თანა-წარუეალსა DC. ⁵ ნაცვალისგე-
ზაჲ C. ⁶ თჲსით D.

ტ

ღ

სა(ღ)თა. არა თუ ადვილად საურავსა რასმე ვე-
ძიებთ, არამედ სიღრმეთაგან ზღუსათა პატიო-
სანთა მარგალიტთა, შრომით მოსაგებელთა,
გუნებავეს ცხადად გამოჩინებაჲ¹, რომელნი
გამზადებულ არიან განყოფილად² სიმდიდრესა, ³
უხერხულსა საფასესა საღმრთოთა ნიჭთასა,
ნათესავესა მიწარსა ჩუენისა სიტყვთა მად-
ლისაჲთა³.

წიგნი ვედრებისა შენისაჲ⁴ აღმოვიკითხე-
ძმაო მიქაელ, და თხოვისა შენისა წადიერე¹⁰
ბაჲ⁵ გულისწმა-ყუაჲ⁶ და ფრიად მთნდა სწავ-
ლის მოყუარებაჲ^{6a} შენი, რამეთუ გენება, რაჲ-
თამცა⁷ დიდისა იოვანე ზედაძნელისა ცხო-
რებაჲ⁸ აღუწერე და მიუძღუანე თქუენსა მას
უდაბნოსა, პირველად, რაჲთა⁹ არა სიღრმე-
15 სა შინა დაფარულ იყვენ¹⁰ სათნოება-
ნი¹¹ წმიდისა მის მამისა და მოძღურისანი,
და მერმე, მათ გამო, რაჲთა⁹ სარგებელი
ვპოოთ. და ქარტაჲ¹² იგი წულილი, რომე-
ლი¹³ წარმოგედღუანა ჩუენდა, რომელთაგა-
20 ნი საქმეთა მამისა ჩუენისა ზედაძნელისანი
(წარვიკითხე) და ზოგი რაჲმე^{13a} გამოვიკითხეთ
მისთვის და მისთა მათ მოწაფეთა მათთა, მათ
შინა ადგილთათჳს, ვითარცა ვინ მარცულეუ-
ლი¹⁴ ოქროჲ¹⁵ წარსცის ვისმე¹⁶ კელოვანსა, ²⁵
რაჲთა⁹ შექმნეს^{16a} იგინი კურკლად შუენიე-
რად ერთად შეკრებულთა.

და ანით ესევეითარიითა წადიერებითა არა
თუ რას მიიღებ ჩუენგან, არამედ მომცემ,
ვითარცა უფალი იგი დიდებისაჲ¹⁷ მისრული 30

ტ¹ გამოჩინება A. ² განყოფილად A. ³ მადლისათა A. ⁴ შენისა A. ⁵ წადიერება A.
⁶ ყუა A. ^{6a} მოყუარება A. ⁷ რათამცა A. ⁸ ცხოვრება A. ⁹ რათა A. ¹⁰ იყუნეს A. ¹¹ სათნოება-
ნი A. ¹² ქარტა A. ¹³ რომელ A. ^{13a} რამე A. ¹⁴ მარცულეულნი A. ¹⁵ ოქრო A. ¹⁶ ვინმე-
A. ^{16a} შექმნენ A. ¹⁷ დიდებისა A.

7

მისნი ყოველთავე მსოფლიოთა ბიწთაგან უბიწოდ და სიწმიდით წარდგომილ არიან წინაშე ყოველთა ღმრთისა მსხუერპლსა ქებისასა შემწირველნი უნიგ-
თოჯთა¹ პირებითა², ხოლო სხუანი ყოველთავე ამათ ჯორციელთა შუებათა
და³ გემოთა შეურაცხის-მყოფელნი მარხვისა მიერ⁴ სამარადისოჲსა ლოცვისა
განმკაფელნი სხეულისანი და ყოველთა იწროებათა მიერ დამაჰნობელნი და⁵
მომაუძღურებელნი მძლავრებისა მისისანი ნაცვალად⁶ სასყიდელთა შრომათა
მათთასა მომღებელ არიან მარჯუენისაგან საუფლოჲსა.

რამეთუ ნაცვალად⁷ ტყვიელთა და ღუაწლთა, რომელნი მოითმინეს სა-
წუთოსა ამას შინა ცხოვრებასა⁸, ბრწყინვალენი ნიქნი და სიმდიდრენი
უხრწნელთა შუებათანი მოენიჭნეს მათ, ზეცისა სავანეთა და ფუფუნებათა შინა¹⁰
მკვდრ კმნულთა⁹, რომელთა ერთი არს სანატრელიცა ესე მამაჲ ჩუენი და
ბრწყინვალე მნათობი იოანე, რომელიცა ვითარ ბრწყინვალე რაჲმე ვარსკულა-
ვი აღმოუბრწყინდა¹⁰ ბნელსა შინა უმეცრებისასა შეცთომილთა სულთა და
დაულამებელისა ნათლისა მიმართ წინამძღუარ ექმნა მათ, რამეთუ კუერთხითა
სარწმუნოებისაჲთა განიოტა ბოროტი მგელი და ტაცებათაგან მისთა უვნებე-
ლად დაიცვა სამწყსოჲ თჳსი ძალითა სამებისაჲთა განძლიერებულმან.

7¹ უნიგთო C. ² პირებითა—C. ³ სხუანი ყოველთაჲ... შუებათა და| რომელნიმე სოფ-
ლისა C. ⁴ მიერ|+და C. ⁵ ნაცვალად C| ნაცვალთა D. ⁶ ნაცვალად D| ნაცვალად C. ⁷ ცხოვ-
რებასა შინა C. ⁸ კმნილთა D. ⁹ აღმოუბრწყინდა C.

C

L

L

ჯურღმულსა¹ მას ზედა და წყალსა ითხოვ-
და დედაკაცისა მისგან სამარიტელისა*, არა
თუ მოიღებდა, არამედ წყაროსა ცხორები-
სასა მიანიჭებდა². ესრეთ მოვიღებ³ და⁴
არა თუ მიგცემ. ხოლო მე, ვითარ გიხილე 5
კეთილი იგი სტუმარი, რომელი მოვიდა ჩემ-
და, სიხარულით მივრბიოდე და აღვიყვანე
იგი ქორსა ჩემსა და მინდა განძლებად შიმ-
შილი მისი, რომელსა-იგი ეძიებდა.

და ვითარ აღვიხილე საუნჯე ჩემი, ეპო- 10
ვე იგი ნაკლულევანად მცირედ მეცნიერები-
სა ჩემისაგან და, რამეთუ ენა ბრკუნვალ ვარ
და ვერ-მეტყუელ, ვინაჲთ⁵ ვიწყე წმიდისა
მისთვის თხოვრებად სათნოებათა მისთა! არამედ
განვიზრახე, რაჲთა⁶ ვემსგავსო ფუტყარსა 15
შრომის მოყუარესა და სამოთხეთა შუენიერ-
თა წიგნთა მიერ მოვიწილნე ყუავილნი, რაჲ-
თა⁷ განუმზადო კამადი ტკბილი წადიერთა
სადიდებელად ჩუენ(და). არამედ ჯერ-არს,
რაჲთა⁸ ლოცვაჲ⁹ წინათ წარუძღუანოთ, გე- 20
ლი შემოყავთ ჩემ თანა ვედრებითა!

რამეთუ ყოველთა კეთილთა განმასურ-
ნელბელ ლოცვა არს. ამან მუცელსა შინა
დედისასა განაპოხა სამოელ და წინასწარმე-
ტყუელად გამოაჩინა. იხილეთ-ლა¹⁰ ნაყოფი 25
იგი ლოცვისაჲ¹¹—[წინაჲსწ]არმეტყუელ იქმნა
კეშმარიტებისა სიყრმიტგან, რამეთუ ითხოვა
იგი ანა ცრემლითა და ლოცვითა**.

—ქულად სჯულის მდებელსა მოსეს მო-
რაჲ-აქუნდეს¹² ფიცარნი იგი სჯულისანი, ორ- 30
მეოც დღე ლოცვა და მარხვა საფუძველ ყო.
და მოსეს ფიცარნი, დაწერილნი თითითა
ღმრთისაჲთა¹³, გარდამოაქუნდეს მთისა მის-
გან ერთ გზის და მეორე(დ)—სრულებად, რა-
მეთუ პირველნი¹⁴ იგი შეიმუსრნეს, ვითარცა¹⁵
ურიანი¹⁶, ხოლო მეორენი პატივ-იქნეს მო-
ცვალებითა***. მისთვის ჯერ-არს, რაჲთა¹⁷ ყო-
ველმან, რომელმან ჰელ-ყოს საღმრთოსა მსა-

C¹ ჯურღმულსა A. ² მიანიჭება A. ³ მოიღებ A. ⁴ და—A. ⁵ ვინათ A. ⁶ რაჲთა A.
⁷ ლოცვა A. ⁸ იხილეთ-ლა A. ⁹ ლოცვისა A. ¹⁰ მო-რა-აქუნდეს; A. ¹¹ ღმრთისათა A. ¹² პირ-
ველი A. ¹³ საურიანნი A.

* შდრ. იოანე 4,4-15. ** I მეფ. 1,1-20; 3,20. *** გამოსლგ. 32,15-19; 34,1; 34,28-29.

ტ

ღ

ღ

ხურებასა, ითხოვოს¹ მისგან, რომელი-იგი უხუად მიმნიკებელ არს ღმერთი, და მის-ცემს საზრდელსა, ვითარცა იტყჳს იაკობ მოციქული: უკუეთუ² ვინმე ნაკლულეჲან არს თქუენგანი სიბრძნითა, ითხოვენ, და მოსცეს⁵ მას ღმერთმან ნიჭთა განმყოფელმან*.

ხოლო დაწყებასა მწერალთასა ჯერ არს მოკსენებაჲ³ დიდისა მოსესი, დაწყებელისა სახლის წერიტა, კეშმარიტისა მომასწავებელითა, იგი, რომელ ნოეს მსგავსად კილობნი-¹⁰ სა მის წყალსა ზედა იქცეოდა შეჭურვილი დიდებისაგან შიშითა განგდებულ, განრინებულ იქმნა მოლუაწებითა ღმერთთაჲთა⁴, ფარაოჲს ასულისაგან განიპოხა სახლსაჲ მას შინა მისვე მეფისასა, მოკლა მეგჳტელი იგი,¹⁵ სიძე ფარაოჲსი⁵, არა მშორებელი⁶ და უჩინოჲ⁷, არამედ მახლობელი ფარაოჲსი⁸ (ვითარცა იგი სახე ყოველთაჲ კეშმარიტისა, პირველი იგი—ახლისა მის სჯულისა სიძე იგი ფარაოჲსი⁹, ფარაო უჯორცოჲსა⁹ მის ფა-²⁰ რაოჲსი⁸, ვითარცა ეგჳტე ჯოჯობეთისა, ერთიერთისა მახლობელნი სახითა). მეოტ იქმნა რისხვისაგან მეფისა, განვიდა უდაბნოდ მთასა სინასა. გამოეცხადა ანგელოზი ღმრთისაჲ¹⁰ ცეცხლითა მაყულოვანსა მას ში-²⁵ ნა, საიდუმლოჲ¹¹ ქალწულისაჲ!¹² და ზარგანწდილი მოვიდა ხილვად. მის მიერ უწოდა და ტყავი იგი მკუდრისაჲ¹³ განსძარც(უ)ა¹⁴ ფერტაგან ცხოველი და წარმოიდგინა განოცხადებად, რომელი მისვე მაღლისაგან იწამა³⁰ ყოფად იგი ღმერთი ფარაოჲსი⁸, მთავრისა ბნელისა და განდგომილისა უზეშთაჲსისაგან კეთილისა, იგი, რომელ მაღალთა უმწუერვალესთა [მ]თათა უმაღლეს იქმნა (სახე იგი კეშმარიტისა მის სჯულისა მდებელისაჲ!¹⁵),³⁵ მას ქსნად ისრაელისა¹⁶ წარავლინებდა სასწაულითა და ნიშებითა.

ტ¹ ითხოვს ა. ² უკუეთუ ა. ³ მოკსენება ა. ⁴ ღმერთთათა ა. ⁵ ფარაოჲსი ა. ⁶ მშორებელი ა. ⁷ უჩინო ა. ⁸ ფარაოჲსი ა. ⁹ უჯორცოჲსი ა. ¹⁰ ღმრთისა ა. ¹¹ საიდუმლო ა. ¹² ქალწულისა ა. ¹³ მკუდრისა ა. ¹⁴ გარსძურცა ა. ¹⁵ მდებელსა ა. ¹⁶ ისრაელსა ა.

* შდრ. იაკ. 1,5.

C

4

7

ხოლო მომავლინებელი იგი თავსა თჳსსა გამოუცხადებდა, ვინ იგი იყო, და თქუა: მე ვარ ღმერთი¹ აბრაამისი, ღმერთი ისაკისი, ღმერთი იაკობისი² და მაუწყებელისა მამათა შენთაჲსა³. სახელსა მისსა მითთ აუწყებდა 5 სამთა მათ (ნახაჲტა) დიდთა მათ და მართალთა, სახელ-იდუა ღმრთად. მერმე კუალად იკითხავს-ვე ღმერთსა მიმღებელი იგი მოსე: უკუეთუ მრქუან, ვინ მოგაელინა, რაჲ ვთქუა? ერთი იგი უფსკრულით სიღრმე ასწავა თქუ- 10 მად და ჰრქუა: ესრეთ არქუ, „რომელი-იგი არს, მან მოაყლინა“⁴. არს იგი არს, რომლისა დასაბამ არა არს. და მარწმუნებელად მისცნა ათნი იგი დიდ-დიდნი სასწაულნი, რომლითა⁵ არს⁶ იგი (ღ)მერთი მამათაჲ⁷, 15 (რაჲთა ჰ)რწმენეს კეშმარიტისა ღმრთის მეცნიერებისა საზღვარი, ნათელი იგი დიდი, შეიპყრნეს იგინი ბნელმან და სიღრმესა დაინთქნენ. და რომელი ნათელი იგი არს⁸, ერთი უხილავი და უცვალბელი ღმერთი არს⁹, 20 არა დასაბამიერი, არცა განსრულებადი, განუზომელი, მარადის კურთხეული, ნათელი სამებისა[აჲ], რამეთუ ესე უსაღმრთეებისა შეჰკრებს სამგუამოვნებასა: მამისა, ძისა და სულისა წმიდისა თანა. აღიარებების ესრეთ 25 შეკრებულად შეურწყმელი და განუყოფელი. და არა ჯერ-არს დაკლებად ძე მამისაგან და არცა სული ძისაგან. და უკუეთუმცა⁷ არა ესრეთ იყო ღმრთეებაჲ⁸, ვიდრემე-მცა არა დიდებულ იყო ფრიად, რამეთუ არს იგი 30 უხილავი, უცამო, დაუტევნელ. უცვალბელ,— უცვალბელ თჳნიერ ვითარებისა⁹, თჳნიერ რაოდენობისა, ხატებისა,— შეუპყრობელ და შეუნაწევრებელ, თჳთ იძრვის¹⁰ მარადის ძრვითა, თავით თჳსით ძლიერ. დაღათუ მიიწევს 35 პირველისა წიხეზისა ყოველი, რომელი მისი არს, ვითარცა ძე, მხოლო(ჲ) ცხოველი და გან- მაიცხოველებელი, მომცემელი ცხოვრებისა¹¹,

C ¹ ღმერთა A. ² შენთასა A. ³ რათა A. ⁴ არსი A. ⁵ მამათა A. ⁶ არსი—A. ⁷ უკეთუ-
მცა A. ⁸ ღმრთეება A. ⁹ ვითარებისა A. ¹⁰ იძრვისა A. ¹¹ ცხოვრებისა A.

* გამოსლვ. 3,6. ** შდრ. გამოსლვ. 3,14.

C

9

7

ვითარცა იტყვს: მე ცხოველ ვარ და თქუენ-
ცა ცხოველ იყვნით, და რომელსა (ჰ)რწყინ-
ნეს ჩემი, იგიცა ცხოვნდეს ჩემ მიერ. ნათე-
ლი იგი მარადის კურთხეული და ბრწყინვა-
ლე, განუ[რჩ]ეველი უზეშთაესისაგან ბუნებისა ⁵
აზსებისა, საუკუნებრ ნათელი სმენით-რე¹. და
სული წმიდაჲ მთავრობისა უუალი, წარმავ-
ლინებელი, განმკუთნველი, ტაძრად თჳსა მოქ-
მელი, ვითარ (ჰ)ნებავენ და ვის თანაცა უნებნ.

რაიეთუ სული მომცემელი და შემოქმე- ¹⁰
დი და არა შექმნილი, რომლისაგან დადგა
შექმნილიცა იგი ნათელი მეორეთა მათ
ბრწყინვალებათაჲ ², ანგელოზთასა ვიტყვ, და
ნათელი მესამე (...)ცი ესე, დაწყებულნი პირ-
ველისა მისგან ნათლისაჲ ³, დასაბამისაჲ ⁴ იგი, ¹⁵
რომლისაგან სამნი და სამისაგან ერთი, გარ-
ნა ესე ხოლო. რამეთუ მამა არა ძე და ძე
არა მამა და სული წმიდა არცა მამა, არცა
ძე. და ესე არა განყოფს ბუნებასა, არამედ
განიყოფენ ბუნებასა შინა და მოასწავებს ²⁰
ერთობასჲ ხოლო რომელთა სამებისა ⁵ ერთ-
სწორება ⁶ ვერ^{6a} გულისკმა-ყვეს, ბნელსა შინა
არიან და ცნებებდნ⁷ ჰ(რ)ცხუნოდენ არი-
ოზს, რომელმან დაბადებულად იკადრა თქუ-
მად სიტყუაჲ ⁷ იგი ღმრთისაჲ ⁸, რომელი-იგი ²⁵
მისი იყო და არა სხუაჲ. და ესე შეემთხვა,
რამეთუ ვერ ცნა საზღვარი გუამისა და ბუ-
ნებისა მისისაჲ ⁹, ხედვიდა მას კაცად და ბუ-
ნებაჲ ¹⁰ ღმრთეებისაჲ ¹¹, დაუსაბამოჲ ¹² ვერა
ცნა. ³⁰

და კუალად არიანნიცა ¹³, რომელნი იტ-
ყვან ქრისტესა, ვითარმედ სიტყუაჲ იყო
ღმრთისაჲ ¹⁴, და სული კუალად დაბადებულ-
თა შეაერთეს ¹⁵ და იტყვან, ვითარცა ადამი
სიტყუაჲ ⁷ იგი დაბადა ღმერთმან, რამეთუ ³⁵
()*. ყოველთა კაცთა უუკუენურესნო,
უკუეთუ ¹⁶ სიტყუაჲ ⁷ მისი იყო, ვითარმემცა

C ¹ სმენელ-რე A. ² ბრწყინვალებათა A. ³ ნათლისა A. ⁴ დასაბამისა A. ⁵ სამებასა A.
ერთსწორება A. ^{6a} ვერკერთ A. ⁷ სიტყუა A. ⁸ ღმრთისა A. ⁹ მისისა A. ¹⁰ ბუნება A. ¹¹ ღმრთა-
ებისა A. ¹² დაუსაბამო A. ¹³ აგარიანნიცა A. ¹⁴ ღმრთისა A. ¹⁵ შეაერთენ A. ¹⁶ უკეთუ A.

* აქ რაღაც უნდა აკლდეს, თუმცა ხელნაწერში ეს დაკლებულობა არაა რითმე აღნიშნული.

C

ღ

ღ

იყო ზოგი ღმრთეებისა¹ მისისაჲ² დაუსაბა-
 მოდ და ზოგი დაბადებული? რომელი-იგი
 ხურომან ქმნის, სუეტი გინა ტაძარი, არა
 ითქ(უ)მის სიტყუაჲ³ ხუროსაჲ⁴ მის, არა-
 ზედ სიტყუთა შექმნილი⁵. და აწ ვითარმცა⁵
 იყო სიტყუაჲ³ ღმრთისაჲ⁵ ქრისტე და კუა-
 ლად დაბადებული⁶ სიტყუაჲ იგი?! ვიდრე
 მათი დასჯის მათ! უკუეთუ⁷ სიტყუაჲ³ იგი
 არა იყო მის თანა, დაუსაბამოჲ⁸ უკანათ
 დაებადა! პირველ უტყუვიდრემე იყოა ღმერ- 10
 თი ზენისა სიტყუსაებრ! და კუალად (ჰ)ნებაჲს,
 რაჲთა⁹ მიუგონ მკითხველსა ყოველთა, რო-
 მელნი ერთსწორებასა სამებისა წმიდისასა
 არა შეიწყნარებენ, ღმერთი შემწყნარებელი
 შესრულისაჲ¹⁰ არს ანუ არა? უკუეთუ⁷ აღი- 15
 აროს, ვითარმეუ ღმერთი არა შემწყნარებ-
 ლი არს შესრულისაჲ, ვიკითხოთ: სიტყუაჲ³
 ღმრთისაჲ⁵ შესრული არს ანუ არა? უკუეთუ⁷
 თქუას, შესრული არს, უვარ-ვეყო, რომელი-
 იგი¹¹ აღვიარე. აჩანედ ნუ იყოფეინ, ვითარ- 20
 მცა შე-რაჲმე-ვიდა ღმრთისა თანა, რომელცა
 არა იყო უკუეთუმცა¹² შემწყნარებელი იგი
 ჩანს, რამეთუ ყოველსა შემწყნარებელსა აღე-
 მატების და დააკლდების, და ვითარ შესაძ-
 ლებელ არს ესე ღმრთისათჳს თქ(უ)მად, ვი- 25
 თარმედ: აღემატების და დააკლდების. და-
 შთა, რაჲთა⁹ იყოს შანთ, რამეთუ ყოველი
 ორითავე განიყოჴვის: შანთითა და შესრუ-
ლითა. და რომელი არა იყო შესრული, ჩანს,
რამეთუ შანთი არს იგი. და რომელი შანთი 30
 არს, მდგომარე არიან იგინი¹³ თავით თჳსით.
 ხოლო რომელი ღმრთისა არს, ესე არს და-
 მბადებული და არა დაბადებული. ვიტყჳ სი-
 ტყუასა დაუსაბამოსა, რომლისა მიერ დაბა-
 და ღმერთმან ყოველი დაბადებული. და ვერ 35
 შემძლებელ არს ყოფად, რამეთუ ყოველივე
 განიყოჴვის ორ პირად: დაბადებული და და-
 მბადებული. და რომელი დამბადებული არს,

C¹ ღმრთეებისა A. ² მისისა A. ³ სიტყუა A. ⁴ ხუროსა A. ⁵ შექმნილ A. ⁶ ღმრთისა A.

⁷ დაბადებულ A. ⁸ უკუეთუ A. ⁹ რაჲთა A. ¹⁰ შესრულისა A. ¹¹ რომელი-იგი A.

¹² უკუეთუმცა A. ¹³ იგი A.

C

9

7

და არს დაბადებულ, და ჩანს, რამეთუ სიტყუაჲ¹ იგი არა დაბადებული არს და, რამეთა² მოკლედ ვთქუათ, ვითარცა არაარაჲ³ არს დაბადებულთა შორის, რომელმცა დაბადებულ იყო.

5

ესრეთვე ვიტყვ სულისა წმიდისათჳსცა. ხოლო *მაკედონ* იკადრა სულისა წმიდისა დაბადებულთა შორის შერთვა, და მადლით მოვლენა თვთმფლობელისა მის სულისა წმიდისა. კადნიერი იგი, თავგედი, რომელსა თა- 10 ვი თჳსი რამე ეგონა ყოფად, რომელ-იგი არა იყო. ამან ენაჲ⁴ თჳსი ღმრთის მბრძოლად განაძლიერა შემდგომად საშინელისა მის სმენისა, ვითარმედ: ყოველნი ცოდვანი და გმობანი მიეტევნენ კაცთა, ხოლო სულისა წმი- 15 დისა გმობაჲ⁵ არა მიეტეოს*. და არცა გულისგმა-ყო წინაგსწარმეტყუელისა დავითის თქ(უ)მული იგი, ვითარმედ: სიტყუთა უფლისაჲთა⁶ ცანი დაემტკიცნეს, და სულითა პირისა მისისაჲთა⁷ ყოველი ძალი მათია**. უკუე- 20 თუ⁸ სული პირისა მისისაჲ⁹ არს, წმიდაჲ¹⁰ იგი სული ვითარმცა იყო დაბადებულ! რამეთუ ყოველი, რომელი არს, მისი არს. უკუეთუ¹¹ დაბადებულ, უსულო ვითარმე იყო მამაჲ¹² ვიდრე დაბადებამდე მის სულისა! 25 არამედ დაბადებულ(ი) მის(ი) სული იგი კეშმარიტებისაჲ¹³, რომელი მამისაგან გამოვალს და ძისა თანა თაყუანის-იციემების, იგი სული, რომელი წყალთა ზედა იქცეოდა და ქცევითა მით მათ ზედა გამოსახვიდა და დაბადებდა 30 ყოველთა დაბადებულთა და მადლით წარმოაჩინებდა¹⁴ თითოეულსა, ვითარცა მას უნდა; იგი სული, რომელი¹⁵ ცეცხლისა მსგავსად გარდამოვდა მოციქულთა ზედა, უზეშთაესითა საკვრველებითა ენანი განუყვნა¹⁶. 35 აჰა მადლი გამოუთქ(უ)მელი, ებრაულად იტყვს მოციქული ერთითა ხოლო ენითა და ყოველთა ენითა ბარბაროზთა ესმინა!***

C ¹ სიტყუა A. ² რათა A. ³ არაარა A. ⁴ ენა A. ⁵ გმობა A. ⁶ უფლისათა A. ⁷ მისისათა A. ⁸ უკუეთუ A. ⁹ მისისა A. ¹⁰ წმიდა A. ¹¹ მამა A. ¹² კეშმარიტებისა A. ¹³ წარმოაჩინებდა A. ¹⁴ რომელ A. ¹⁵ განუყვნა A.

* მათე 12,31. ** ფსალმ. 32,6. *** საქმე 2,1=11.

C

9

ამის სულისაგან სული სიბრძნისა და ნეცნიერებისა და გულისწმის-ყოფისა(დ) მოვედინ ჩუენ ზედა და მოეცინ პოვნად მადლი სიტყუსაჲ¹ ენასა ჩუენსა, რაჲთა² წმიდისა მის იოვანე ზედაძნელისათჳს ვიტყოდი უც-³ თონელად შეგკობად, სარგებელისათჳს სპო-
~~დიონთე~~ უდაბნოთაჲსა⁴, რომელ არიან მო-
 სწრაფებანი. ხოლო თქუენ განმზადენით სა-
 სნენელნი⁵ თქუენნი და სარწმუნოებით შეი-
 წყნარეთ, ნუ ვითარმცა გესმა სათნოებაჲ⁶ 10
 ყოელისა მის კაცისაჲ⁷, არამედ მცირე მრავ-
 ლისაგან დაყოვნებითა ეამისაჲთა⁸.

1. დახაბამი ცხორებისა წმიდისა მამისა
 ჩუენისა იოვანე ზედაძნელისაჲ⁹

1. ესე ნეტარი იოვანე იყო ქუეყანით შუა-¹⁵
 მდინარით და წინამძღურებითა სულისა წმი-
 დისაჲთა² მოიწია ქუეყანასა ქართლისაჲსა,
 მახლობელად დედა-ქალაქსა ამას ჩუენსა
 მცხეთას, რომელმან განუკუთნეა¹⁰ თავი თჳსი
 სიყრმითა თჳსითგან ქრისტესა.

1. ესე ნეტარი მამაჲ ჩუენი
 იოვანე იყო ქუეყანით შუამდინა-
 რით კერძოთაგან ანტიოქისათა.
 ხოლო წინამძღურებითა სულისა
 წმიდისაჲთა მოიწია ქუეყანასა
 ამას ქართლისასა, მახლობელად
 წმიდასა დედა-ქალაქსა მცხეთასა.

C ¹ სიტყჳსა A. ² რაჲთა A. ³ უდაბნოთასა A. ⁴ სასნენელნი+და A. ⁵ სათნოება A.
⁶ კაცისა A. ⁷ ეამისათა A. ⁸ ზედაძნელისა A. ⁹ წმიდისათა A. ¹⁰ განუკუთნეა| განკუთნა გან-
 კუთნა A.

1

1. ესე ღირსი კსენებისაჲ საკვრეელი და ყოვლად ქებული მაჲჲ ჩუენო
 აღმოეცენა ქუეყანისაგან შუამდინარისა, რომელიცა ესე ქუეყანაჲ მრავალთა
 მომთხრობელთა მიერ ძუელ სადგე მყოფთა და კუალად შემდგომთა მათთა¹
 მრავლისა ქებისა მიმთხუელ არს იეფობისათჳს ნაყოფთა მისთასა და ჰაერისა-
 თჳს² კეთილისა და წყალთა ტკბილთა, კეთილად მდიდრად მცენარეთა აღმო-
 დენისათჳს და უფროჲსლა კეთილთა და საჩინოთა მამაკაცთა გამოღებისათჳს,
 რომელთა მიერ უმეტესად შემკობილი მოქადულ არს ესეგითართა სიმდიდ-
 რეთა და დიდებათა მოგებისათჳს. ამისთჳს პირველ კსენებულისა ქუეყანისაგან
 მომღებელ არს ნათესაობასა მიწიერისა მამულისასა სანატრელი ესე კაცი.
 ხოლო უმახლობელისი³ ადგილი და გამომღებელი დაბაჲ და სახელისა მისისა⁴ 10
წოდებაჲ (უცნაურ) არს ჩუენგან; და არცალა მშობელთა მისთა ვინაობაჲ და
რომელობაჲ სახელისაჲ გჳსწავიეს, თუ ვიეთნი იყენეს და რომელთაგან შთა-
 მომავალნი. გარნა მხოლოდ ესე მოცემულ არს ჩუენდა უწინ არ ეს ვე აღმწე-
 რელთაგან ცხოვრებისა მისისათა, ვითარმედ ქუეყანით შუამდინარი-
 საჲთ⁵ მოაქუნდა გორციელი ნათესაობაჲ მახლობელად ანტიოქიასა⁶ მყოფისა 15
 რომლისაჲმე დაბისაგან, აქა შინა წილ-ხდომილისა⁷ შობისა⁸ და აღზრდისასა და
 სწავლათა მიერ და საღმრთოთა მოძღურებათა სისრულედ ჰასაკისა აღწევნულსა.
 ხოლო ჩუენ უსაკუთრესი შამული ამისი ზენაჲ იერუსალჲმი⁹ უწყით და მეც-
 ნიერ ვართ, და მამაჲ ყოველთა დამბადებელი ჯეროვნად გჳსწავიეს, მამაჲ
 ამის სანატრელისა მამისაჲ, რამეთუ ყოველნივე მის მიერ არარაჲსაგან არ- 20
 სად მოვიყვანენით და კელთა მიერ უხრწნელთა აღვიზილენით, რათა უხრწნე-

1. მათთა] + მიერ C. 2. ჰაერისათჳს C. 3. უმახლობელისი] + ესე C. 4. მისასა C. 5. შუამ-
 დინარისაჲთ C. შუამდინარისად D. 6. ანტიოქიასა C. 7. წილხდომილსა C] წილხდომილისა D.
 8. იმწლმი CD.

C

Q

და აღიღო უღელი მძიმე სიკაბუკითგან
 თჳსით და დაჯდა თჳსაგან და დაუდნა, რა-
 მეთუ არს სასოებაჲ¹ თმენისაჲ². პირველად
 თჳსსავე ქუეყანასა ასურეთს იწყო მონაზო-
 ნებად. და იქცეოდა ყოვლითა³ სიმდაბლი-
 თა⁴, მარხვითა და მღჳძარებითა, ცრემლითა
 და ვედრებითა. შრომითა და მოთმენითა
 დღითი-დღე წარემატებოდა⁵, რაჲთა⁶ სრუ-
 ლებასა მას მიემთხვოს, რომელცა-იგი მიიღოს,
 რომელსა იტყჳს: ირეკდით და განგელოს,
 ეძიებდით და ჰპოვოთ*.

ამან წმიდამან და ღმერთ-
 ჴემოსილმან (მამამან) თჳსსავე მას
 ქუეყანასა იწყო მონაზონებად. და
 იქცეოდა ყოვლითა სიმდაბლითა
 და მოღუაწებითა, მარხვითა და
 მღჳძარებითა, და ცრემლითა და
 ვედრებითა ღმრთისა მიმართ, ვი-
 თარცა იტყჳს: ირეკდით და გან-
 გელოს, ითხოვდით და მოგეცეს,
 10 ეძიებდით და ჰპოვოთ*.

C ¹ სასოება A. ² თმენისა A. ³ ყოველთა A. ⁴ სიმდაბლეთა A. ⁵ წარემატებოდა A.
 რაჲთა A.

* მათუ 7,7; ლუკა 11,9.

ჴ

ლებისა¹ მეძიებელთა უკუდავი ცხორებაჲ და წარუვალი სუფევად დავიმკვდ-
როთ სავანეთა შინა ზეცისა² მამისათა.

ესე უკუე სანატრელი სწავლულ იქმნა წურთილობითა³ საღმრთოთა წე-
რილთაჲთა და ყოველი სიმდიდრე სულიერთა მოძღუერებათა მდიდრად დაი-
უნჯა გულსა შინა თჳსსა. და ერთბამად ჰასაკისა აღორძინებასა თანა ფრია- 5
დი რაგმე სათნოებათა სიმაღლე იხილვებოდა კაცისა მის თანა აღორძინებუ-
ლად, რამეთუ ფრთოვან⁴ იქმნებოდა სულითა და ყოვლითურთ ქუეყნიერნი
ესე და მიწად დამზიდველნი ნივთნი, ვითარცა აჩარანი შეერაცხნეს⁵, ვინაჲ
ერთ გზის დამდებელი კელისა ერქუანსა ზედა ანგულ მყრფელსა სულთასა მიუ-
ქცეველ იყო მართლ უკუნ, რამეთუ მოშიშვებდა, ნუ სადა შებრკოლებისა ლოდ- 10
სა წარკუთენეს⁶ სასუფეველისა და ღმრთისა მიმართნი სლვანი.

ესრეთ სრულ იქმნა რაჲ ყოვლითა წურთილებითა, და ფრიადი სიმდიდ-
რე სწავლულებისა შეუკრიბა თავსა თჳსსა, შეიშურვა შური უფლისაჲ წინა-
აღრჩევითა მონაზონებრივისა სახისაჲთა. და ესე მერმეცა ყრმებრივსა ჰასაკსა
შინა მყოფმან, გარნა მცოვანმან და ფრიადმან გონებისა სიმახვლითა, რამე- 15
თუ⁷ ესწავა მეტყუელისა, ვითარმედ: მხოლო ვარი მე, ვიდრემდის თანა წარე-
ქდე. ამისთჳსცა წარტოებით⁸ ენება მონებაჲ მხოლომსა, რათა არა თანა-შეკ-
რული მსოფლიოთა ზრუნვათა თანა-ნეულღვითა დედაკაცისაჲთა დაიყენებო-
დის მოსწრაფებით მსახურებაჲ უფლისაჲ, ვინაჲცა „გინხაროდენსა“ მეტყუელი⁹
სოფლისა და მსოფლიოთა ყოველთა ინიართ, მორბედ იყო შემდგომად კუალ- 20
სა უფლისასა არა⁹ ქუეყნიერთა ნივთთაგან დამძინებული, რამეთუ¹⁰ დღითი.
დღე გამოიძარცვებოდა შრომათა მიმართ მოღუაწებისათა მარხვისა და მღჳძა-
რებისა¹¹ შემეტკობელი.

ხოლო სიმდაბლე ესეოდენი¹² იხილვებოდა საღმრთოჲსა ამის მამაკაცი-
სა თანა, ვიდრელა ყოვლითურთ არაჲად შეერაცხა თავი თჳსი მეტყუელსა: 25
მე მატლ ვარ და არა კაც, და თანად საყუედრელ კაცთა. ხოლო სიმშვდე რა-
ბამი, რამეთუ ყოვლად ურისხუელ იყო, რომლისა¹³ მიმართ მოშურნე მშვდთა-
თჳს განმზადებულსა ქუეყანასა დამკვდრებად. ხოლო რისხეჲა მხოლოდ ბო-
როტო დასაბამრსა ეშმაკისა მიმართ მოეგო, ვითარ მისა მიმართ მხოლოდ
ბრძოლად და წინა-განწყობად ბრძანებულსა¹⁴ და არა მსგავსთა თჳსთა კაც- 30
თა მიმართ. ამის თანა წყაროჲ ცრემლთაჲ დაუწყუედელი მარადის გარდა-
მოსდინ თუალთა¹⁵ მისთა და დღე და ღამე დაალტობნ საჩეცელსა თჳსსა
ცრემლითა და განჰბანნ მას ნაკადულითა თუალთაგან ჩამომდინარითა¹⁶ წი-
ნაჲსწარმეტყუელისაებრ მეტყუელისა: და ევედრებინ¹⁷ უფალსა, რათა მძლედ
ჭორკთა მძლავრებისა გამოაჩინოს, რომელნი მრავლად მიზიდვენ სულსა მი- 35
წიერთა და ზრქელთა ვნებათა მიმართ და ესე ჰასაკსა შინა სიკჳბუქისასა,
ვითარ მაშინ მარჯუელ ორღანოდ ქონებითა სხეულისაჲთა ვნებათა მიმართ.

ჴ¹ უბრწუნელების C. ² ზეციერთა C. ³ წურთალებითა C. ⁴ ფრთლად C. ⁵ შეერაცხ-
ნეს C. ⁶ წარკუთენეს C. ⁷ რამეთუ—D. ⁸ მარტოებით C. ⁹ არა+რთა C. ¹⁰ რამეთუ—C.
¹¹ მღჳძარებისათა D. ¹² ესოდენი D. ¹³ რომლისაჲ C. ¹⁴ ბრძოლასა D. ¹⁵ თუალთა D. ¹⁶ შთა-
ომდინარითა C. ¹⁷ ევედრებინ C.

C

Q

ვითარ იგი განათლდა, დიდებასა¹ მას მიიწია პირველ, და მშორებელსა მას ვითარცა მას მახლობელსა ხედვიდა. და გამობრწყინდა ვითარცა ვარსკულაფი. და განმრავლდეს ძალნი იგი, რომელნი იქმნნეს მისგან ღმრთისა⁵ მიერ კურნებათა მრავალ-ფერთა სახეთა სენთასა განსხმად ეშმაკთასა.

ამანცა ნეტარმან პოვა მადლი წინაშე ღმრთისა და შორიელსა ვითარცა მახლობელსა ხედვიდა. და გამობრწყინდა ვითარცა ვარსკულაფი. და განმრავლდეს ძალნი და საკურველებანი, რომელთა იქმნოდა ღმრთისა მიერ მრავალ-ფერთა და თითო სახეთა სენთასა.

მაშინ დაუტევა ადგილი იგი, სადა იქ-10 ცევინ, და წარვიდა განშორებულსა უდაბნოა. და პოვა ქუაბი და დაჯდა მას შინა მოწაფეთა თჳსთა თანა. და არაფინ იცოდა ადგილი იგი მრავალ ეამ. და იშვთ² სადმე განავლინის მოწაფეთა მისთაგანი მოღებად სა-15 ზრდელისა. და ესრეთ ფარულად იყოფეოდა ხოლო, ჰგონებდა ფარეასა თავისა თჳსისასა.

ხოლო დაუტევა ადგილი იგი, სადა იყოფეოდა, და წარვიდა შორსა უდაბნოსა, რამეთუ ევლტოდა ცულსა ამას დიდებასა¹, და პოვა² ქუაბი უდაბნოსა მას და დაჯდა მას შინა მოწაფეთა მისთა თანა. და არაფინ იცოდა ადგილი იგი მრავალ ეამ. და წარავლინის ოდესმე მოწაფეთაგან(ი) მოღებად საზრდელისა. და ესრეთ ფარულად 20 რამ იყოფებოდა,

C¹ დაბადებულსა A. ² იქვთ A.

Q¹ დება B. ² პოა B.

ჟ

ესრეთ საპარადისოჲსა ლოცვისა და ვედრებისა მიერ სირცხულელნი ნართლუკუნ (აქცივნა) მტერნი, რამეთუ შეიწყნარა უფალმან ლოცვაჲ მისი და საძლეველნი მოიხუნა მბრძოლთა ზედა ძლევისა აღმადგინებელმან. და დამცხრობელი ჯორციელთა გულის-თქუმათა და ვნებათა განკაფითა და შეიწრებითა სხეულისაჲთა აღმალდებოდა დღითი-დღე სათნოებათა სინწუერვალისა 5 მიმართ.

და მადლი სასწაულთა სრულ ქმნისაჲ მოენიჭა მას ღმრთისა მიერ და შორიელთა¹ საქმეთა ვითარცა მახლობელთა ხედვიდა, რამეთუ ესევეითართა მადლთა მიერ შეამკო ღმერთმან მონაჲ თჳსი, რომელი ჰყოფს ნებასა მოშიშთა მისთასა. და მსგავსად ვარსკულავისა ბრწყინვალისა აღსრულებითა ძალ- 10 თა და სასწაულთაჲთა ელვარე ყო მბრწყინავი სულითა და ცისკროვანი გონებითა, რამეთუ თითო სახეთაგან სენთა შეპყრობილნი კურნებასა მრჩობლ კერძოსა მიემთხუროდეს ამის მიერ, ვინაჲთგან ბრმათა ნათელი მიემადლებოდა და სნეულთა სიმრთელე, და ეშმაკისა მიერ ტანჯულთა თავისუფალ ქმნაჲ მძლავრებისაგან მისისა.

ესევეითარნი რაჲ საკრველებანი აღესრულებოდეს მის მიერ, მოვიდეს მისა ყოვლით კერძო ხილვად და კურთხევისა მიღებად მისგან, რამეთუ განითქუა ჰანბავი მისი ყოველსა მას ქუეყანასა ასურეთისასა სასწაულთათჳს და ნიშთა, რომელნი ღონიკებულ იყვნეს მისა ღმრთისა მიერ.

ამას შინა რაჲ წარტდეს ეამნი რაოდენნიმე, სთნდა წმიდასა და ღირსსა 20 ნამასა იოანეს წარსლვაჲ მიერ ადგილით, რამეთუ ევლტოდა იგი კაცთამიერსა ღიდებასა, რომელი ფრიად მავნებელ ექმნების მრავალთა და შეატუნებს მათ გზისაგან საღმრთოჲსა და მთხრებლად² წარწყმედისა შთაიყვანება, ვითარიგი ძუელ ოდესმე ზუავიცა იგი და ამპარტავანი სილალით ნოქადული და-დგმასა საყდართასა ღრუბელთა ზედა ამპარტავანებისა ძლით ბნელთა შინა 25 უღრმესთა ჯოჯოხეთისაჲთა შთავრდომილ იქმნა. ამას ბოროტსა ვნებასა, ვითარცა მაკუდინებელსა რომელსამე გესლსა განმკდელი, განიოტებდა.

და აღმზუმელი³ ფრთეთა, სულიერთა წარივლტოდა უდაბნოდ განსუენებისად რომელთამე თანა მოწაფეთა მისთა, რათა ნხოლოდ საღმრთოთათჳს მოცალე ქმნულსა შემოკრებულად აქუნდეს გონება წურთად და ქმნად მათდა, 30 რომელნი აღასუბუქებენ სულსა ჯორციელთა ამათ ვნებათაგან. ვინაჲცა უდაბნოდ მიწეწული⁴ და ქუაბსა მიმთხუეული მუნ მყუდროებით დაადგრა მას შინა მოწაფეთა თჳსთა თანა ლოცვისა და მარხვისა მიმართ განკრძალული და ყოველთაჲე საღმრთოთა მცნებათა აღსრულებად მოსწრაფე. ხოლო ადგილი იგი მრავალთა ეამთა შინა მიფარულ იქმნა და არაფინ უწყოდა სანახებთა მათ მიმართ 35 წარსლვაჲ წმიდისა, დაღაცათჳს მრავლად სურვიელ იყვნეს პოვნასა სასურველისა, სულთა და ჯორცთა მკურნალისა მამისა⁵, გარნა ვერ შეძლებელ იყვნეს⁶ იგინი მიმთხუევასა საძიებელისასა, რამეთუ მოწაფენი მისნი ფარულად

ჟ ¹ შორაელთა C. ² მთხრებლადმი C. ³ ამზუმელი C, აღუმზუმელი D. ⁴ მიწეწულნი D. ⁵ მამისასა C. ⁶ იყვნენ C.

C

D

ხოლო ღმერთმან მერმეცა გამოაცხადა¹ თჳსი იგი მონაჲ², რამეთუ ჩუეულებაჲ³ ესე არს ღმრთისაჲ⁴: ყოველი რომელი დაიმდაბლებდეს თავსა თჳსსა, იგი ამაღლდების*. იწყეს კუალად მოსლვად მუნცა მისა, რომელ 5 დამალულ იყო ქუაბსა შინა. მიაქუნდა სნეულები ცხედრებითა ფერად-ფერადად გუემულნი და მუნთქუეს ლხინება პოვიან.

ხოლო ღმერთმან კუალადცა გამოუცხადა თჳსი იგი მონაჲ, ვითარცა იტყჳს: «რომელმან დაიმდაბლოს თავი თჳსი, იგი ამაღლდეს*». და ვითარცა განცხადნა, სადა-იგი იყოფებოდა, მიჰგურიდეს შას ცხედრითა სნეულებსა და ეშმაკეულებსა და ყოველნი განიკურნებოდეს ძალითა ღმრთისაჲთა 10 და ლოცვითა მამისა ჩუენისა წმიდისა იოვანესითა.

ამას რაჲ⁵ ვიტყჳ, არა თუ მუნ რომელთაჲ⁶ საქმეთა და ცხორებასა მისსა გაუწყებთქუენ, ძმანო, არამედ რომლითა მიზეზითა 15 მოიწია სოფელსა ამას ჩუენსა მიგიტხოვრობ, ხოლო პირველი იგი ცხორებაჲ⁷ და საქმენი იგი ამის ნეტარისანი წერალ არიან პირველსა მას⁸ წიგნსა და ჩუენდა ნეტარ არს მეორედ აღწერად.

2. მაჴინ იწყო ნეტარმან იოვანე განზრახვად გონებასა თჳსსა, რაჲთამცა⁹ წარვიდა იგი შორსა სოფელსა, სადაცა არა იყო ყოვლადვე ჳმაჲ¹⁰ სმენისა სათნოებათა მისთაჲ¹¹, და იტყოდა^{11a}: ვინა(მ) ვეყრძალო, ჯერ- 25 იყოს წარმართებაჲ¹² სლვისა მისისაჲ¹³.

D

ხოლო მრავალ არიან სასწაულნი, რომელნი მუნ აღწერილ არიან.

20

2. ხოლო ვინაჲთგან ევლტოდა პატიეთა სოფლისათა, განიზრახა წარსლვაჲ¹⁴ უცხოებად, სადა-იგი არა ისმოდა ჰანბავი მისი.

C ¹ გამოაწადა A. ² მონა A. ³ ჩუეულება A. ⁴ ღმრთისა A. ⁵ რა A. ⁶ რათა A. ⁷ ცხოვრება A. ⁸ ამას A. ⁹ რათამცა A. ¹⁰ ჳმა A. ¹¹ მისთა A. ^{11a} ეტყოდა A. ¹² წარმართება A. ¹³ მისისა.

* მათე 23,12; ლუკა 18,14.

ჴ

წარსრულნი ქალაქად მოიყიდლიან საზრდელსა ჯელთ-საქმრისა მათისა მიერ, და კუალად ფარულად უკმოქცეულთა მოძღურისა მიმართ საქმედ აქუნდეს დაუცადებელი ლოცვაჲ და ვედრებაჲ უფლისა მსგავსად მასწავლელისჲ მათისა. და ამას კუალად ჯელთ-საქმარი ენაცვლებოდის და მდუმრიადი ენისა მიერ ზრახვამ მადლოვნებით¹ ღმრთისა მიმართ, რათა² ყოვლითურთ არა³ მიეცეს სხეულსა განსუენებაჲ უკმობისა მიერ ჯელთაჲსა, რამეთუ მეცნიერ იყვნეს მოციქულისაჲსა, ვითარმედ: ჯელთა ამით მმსახურეს მე და ჩემთანათა*.

არამედ არა ენება ღმერთსა დაფარვამ ესევეითარისა მამაკაცისაჲ უმეცრებასა შინა, ვინაჲთგან აარცა აღანთიან სანთელი⁴ და დადგინა⁵ ქუეშე ჯვრისა, არამედ სასანთლესა ზედა, რათა ნათობდეს იგი ყოველთა⁶. რამეთუ გა- 10 მოუცხადა წმიდაჲ ესე თჳსი მეძიებელთა და მოსურნეთა პოვნისა მისისათა და საუნჯე დაფარული მიეცა მოქენეთა განმდიდრებისათა, ვინაჲთგან საღმრთოჲთა სურვილითა აღძრულნი ვიეთნიმე⁷ და ყოვლით კერძო ძიებისა მოქმედნი არა ჯუებულ იქმნეს სასოებისაგან, არამედ მიემთხვენეს საწადელსა მათსა ღმრთისა მიერ საჩინო კმნითა მონისა თჳსისაჲთა სარგებელად მრავალ- 15 თა. ვინაჲ კუალად სიმრავლე ურიცხჳ შეკრებოდა მისა⁸ მიმართ სურვიელი⁹ სმენად სიტყუათა მისთა და მოძღურებათა. და სნეულნი, მპოვნელნი მკურნალისანი, ცხედრითა¹⁰ ზე ტვრთულნი ნიიყვანებოდეს მისა მიმართ, და თანად ეშმაკთა მიერ და რომელთაჲ ვენებათა მძლავრებულნი ამის ყოვლად ღირსისა მამისა მიმართ მოსწრაფებით და სარწმუნოებით მქონებელ იყვნეს სრბასა¹¹, 20 ვინაჲ მიემთხუროდესცა სრულიადსა კურნებასა ლოცვითა ამის წმიდისაჲთა, რამეთუ ყოველთაჲ ვნებულეებისაგან უვნებელობაჲ მიენიქებოდა და უძღურებისაგან ძლიერებაჲ მსწრაფლი¹² მიენიქებოდა.

და სასწაულთა და ნიშთა სიმრავლე რომელთაჲ ვნებულეებისა მქონებელთა ზედა აღესრულებოდა ამის ღირსისა მამისა მიერ, რომელთა აღწერაჲ 25 თითოეულად¹³ შეუძლებელ არს.

2. ხოლო ვინაჲთგან ევლტოდა იგი პატივთა და უფროდსა პატივისა მიერთა¹⁴ შფოთთა სოფლისათა, განიზრახა უცხოთა ქუეყანათა მიმართ წარსლვამ, სადა-იგი უმეცრებასა მისსა მქონებელ იყვნენ ყოველნი, რათა ესრეთ სადამე¹⁵ შეუძლოს მარტოებით დაყუდებამ.

30

ჴ¹ მადლოვნებითი C. ² რათა—D. ³ არა—C. ⁴ სანთელი D. ⁵ დადგია D. დადგინ C. ⁶ ვიეთნიმე, ქ D. ⁷ მისსა D. ⁸ სურვილი C. ⁹ ცხედრითა C. ¹⁰ სრბაჲ CD. ¹¹ მსწრაფი D. ¹² თკოვეულად C. ¹³ მრ C. ¹⁴ სადამე C.

* შდრ. საქმე 20,34. ** მათე 5,15. *** აქედან იწყება E ხელნაწერი.

C

Q

დალათუ ჰგონებდა იგი ხოლო. განმგებელ-
ნან მისმან, სულმან წმიდამან, წამს-უყვნა¹
მას ქუეყანად ჩრდილოდ, რა(ა)თა მიუძღუეს
ქუეყანად ქართლად. ხოლო² არს, რომელ-
სა უნებს წარმოსლვაჲ³ აქათ, არამედ სხუა⁵
იყო მიმყვანებელი მისი, რომელმან-იგი ოდეს-
მე აბრაამს უწოდა და (ჰ)რქუა: ჴამოვედ
ქუეყანისაგან შენისა და შორის ნათესავთა
შენთა, მივედ ქუეყანად, რომელი მე გიჩუე-
ნო შენ.ა* ერთისაგან ქუეყანისა, ერთისაგან¹⁰
ნათესავისა გამოიყვნა აბრაამი და იოვანე;
და რამეთუ ქეშმარიტად ნამოზთაგან აბრა-
ამისთა იყო წმიდა(ა) იოვანე. ისმინე პავლე
მოციქულისა(ა), რასა იტყვს: ჴუკუეთუ⁴ თქუენ
ქრისტესნი ხართ, აბრაამისნი ვიდრემე შეილ-¹⁵
ნი ხართ, აღთქ(უ)მისა მისგან მკვდრნია**. ქეშ-
მარიტად წმიდამან ძირმან კეთილი აღმოაცენა.

მაშინ იწყო ნეტარმან იოვანე განზრახ-
ვად და (ჰ)რქუა მოწაფეთა თჳსთა: იყვენით
თქუენ აქა, რამეთუ მინებს, რადთა⁵ წარვიდ²⁰
განშორებულსა ქუეყანასა, დალათუ გბოვო,
რომელსა ვეძიებ⁶.

და ვითარცა ამას განიზრახ-
ვიდა, ჰრქუა თჳსთა მოწაფეთა: მე
წარვად ქუეყანასა უცხოთა, ხოლო
თქუენ იყვენით აქა და ჩემთჳსთა
ილოცევდით.

ხოლო ნეტართა მოწაფეთა მოიქსენეს
სიტყუაჲ⁷ წინასწარმეტყუელისა ელისისი:
«ცხოველ არს უფალი, ცხოველ არს სული²⁵
შენი, არა განგიტევით შენ მარტოჲ⁸,*** ვიდ-
რეცა ხვდოდე. და წყაროჲ⁹ იგი, რომელსა
ვსუამთ მარადღე, განედლებით მისგან, არა
ნაკლულევან ვქმნენთ თავნი ჩუენნი მცირედ-
თა ანათ დღეთა ჩუენთა. და რომელი თავი-³⁰
სა შენისათჳს იხილე კეთილად, ჩუენთჳსთა
ეგრე სათნო იჩინე.

ხოლო მათ ჰრქუეს: ცხოველ
არს უფალი, არა განგიტევით შენ
მარტოჲ, არამედ ჩუენცა წარმო-
ვიდეთ, რადთა არა მოგუაქლდეს
წყაროჲსა მისგან, რომელსა ვსუ-
ამთ შენ მიერ, რამეთუ შენ ხარ
წინამძღუარი სულთა ჩუენთაჲ და
მადლთა შენთა მიერ მოველით
ღმთისაგან წყალობასა.

C¹ უყვნა A. ² დალათუ... ხოლო] + ხოლო განგებულმან მისმან სულმან წმიდამან წამს-
ლენა მას ქუეყანად ჩრდილოდ. რათა მიუძღუეს ქუეყანად ქართლად, დალათუ ჰგონებდა იგი,
ხოლო განგებულმან მისმან სულმან წმიდამან წამს-უყვნა მას ქუეყანად ჩრდილოდ, რათა მი-
უძღუეს ქართლად. დალათუ გონებდა იგი ხოლო A (გამეორებული ჩანს შეცდომით ფრაზები).
წამს-ლენა A. ⁴ უკუეთუ A. ⁵ რადთა A. ⁶ ვეძიებ A. ⁷ სიტყუა A. ⁸ მარტო A. ⁹ წყარო A.
* ზღრ. ექმნ. 12.1; ** ვალატ. 3.29; *** ზღრ. IV მეფ. 2.2.

ჟ

ამისთვისცა ეტყოდა მოწაფეთა თვსთა, რომელნი შედგომილ იყვნეს მის თანა¹: ძმანო, უკუეთუ² ინებოს ღმერთმან, მეგულების წარსლვაჲ უცხოთა აღ- გილთა მიმართ, რათა მცირედთა ამათ³ ნეშტთა დღეთა ცხოვრებისა ჩემი- სათა⁴ უცხოებისა ამის და ნწირობისა სოფელსა შინა რუღუნებით და მარ- ტოებით ვიყოფოდი⁵, რამეთუ ვითარ აღმოვიკითხავთ, (შსხემ) და წარმავალ 5 ვართ ყოველნი, ვითარცა და მამანი⁶ ჩუენნი. ხოლო თქუენ, საყუარელნო შვილნო ჩემნო, დაადგერით ამას უდაბნოსა შინა განკრძალულნი ყოველთავე სივერაგეთა მიმართ ბოროტისათა და ლოცვასა ჰყოფდით ჩემთვისცა ღმრთისა მიმართ⁷, რათა წარმიძღუეს გზათა მიმართ სათნოთა მისთა და მოუძღურე- ბულად ეგნენ ალაგნი ჩემნი.

10

ხოლო კეშმარიტად მოწაფეთა კეშმარიტისა მოძღურისა და მასწავლე- ლისათა⁸ ესმა რაჲ სიტყუაჲ ესე ბერისაგან, ერთგმობით მიუგეს ყოველთა: ცხოველ არს უფალი და ცხოველ არს სული შენი, არასადა განგიტეოთ შენ მარტოჲ, არამედ ჩუენცა წარმოვიდეთ შენ თანა, ვიდრეცა ხვდოდი ცხოვე- ზად გინა სიკუდილად, რამეთუ შენ გიციოთ წინამძღურად და მომრწყუელად 15 და განმაპოხებელად სულთა ჩუენთა სწავლათა მიერ საღმრთოთა, რომელნი აღ- მოდინან პირით შენით და ლოცვათა შენთა მიერ⁹ ესასოებთ მიმთხუევასა ღმრთისა სახიერისასა.

ჟ¹ მისთვის CDE. ² უკუეთუ D. ³ მათ C. ⁴ ჩნისათა D. ⁵ ვიყოფოდე DE. ⁶ მამანიცა CD. ⁷ მიერ D. ⁸ მსწავლელისათა CD. ⁹ ამიერ შენთა C.

C

ფ¹ შეუნიერთა მოძღ[ურისა] მოწაფეთა
კეთილი იგი შეთქ[უ]მულებად! საკრველსა²
მას სიყუარულისასა შეეკრნეს, ორნატსა
მას კრისტესსა მიზიდვიდეს ერთობით.

3. მაშინ წარმოემართა იგი თჳსით ქუე-
ყანით ქუეყანად ქართლისა წინამძღურობითა
ძალისა მის უხილავისაჲთა³, რომელი-იგი
ოღესმე სახითა ვარსკულავისაჲთა⁴ მოგუთა
(უძლოდა). მოიწია ჩუენსა ამას დედა-ქალაქსა
მცხეთას. და ვითარ თაყუანის-სცა წმიდათა⁵
ეკლესიათა, შევიდა იგი წინაშე წმიდასა⁶ კა-
თოლიკე სუეტსა, ღმრთივ აღმართებულსა
დიდითა საკრველებითა ზეგარდამო გამოჩი-
ნებულსა, რომელი-იგი კართა ზე დაეპყრა⁷
მრავალ ქან რომელსა-იგი ხედვიდა ყოველი⁸
ერო ქართლისაჲ⁹, რომელი-იგი დაამტკიცა
ღმერთმან და არა კაცმან, რა(ა)თა იყვნენ⁹
საფუძველნი მისნი შეუძრველ უკუნისამდე⁹,
რომლისა-იგი¹⁰ ამბავი განჲდა ყოველსა ქუე-
ყანასა და რომელი-იგი ყოველმან ღონისძიე-
ბამან ხუროთამან და მეფეთამან სიმრავლი-
თა ურიცხვთა ვერ უძლეს¹¹ აღმართებად სამ
დღე. წარმოაცალიერეს ყოველი ძალი მათი,
დაუტრევს და წარვიდეს მიმწუხრი, და ყო-
ველნი მანქანებანი მათნი თანა-წარბიუნეს¹²
და სასოებაჲ¹² წარეკუთა.

მასვე ღამესა ყოველთა მათ ქართლისა
კეთილთა მიზეზი იგი წმიდაჲ¹³ და აღყუავე-
ბული დედაჲ¹⁴ ჩუენი ნინო დაადგრა ლოც-
ვასა ცრემლითა და ყოვლითა ვედრებითა¹⁵
ითხოვდა ძლიერისაგან კრისტეს ღმრთისა
ჩუენისა (შეწვენასა) და მსწრაფლ ტყუე-ქმნი-
და¹⁶ ტყუე იგი ყოველსა მას ძალსა მეფისა-
სა და სიკელოვნესა ხუროთასა. ლოცვითა
მიიღო სუეტი იგი ცხოველი და დაჰკიდა¹⁷

q

ესრეთ შეკრულ იყვნეს¹ სი-
ყუარულითა სულიერითა.

3. და წარმოემართნეს ქუეყა-
ნით თჳსით და წინამძღურობითა
სულისა წმიდისაჲთა მოიწივნეს
ქალაქსა მცხეთისასა. და შევიდეს
და თაყუანის-სცეს წმიდასა სუე-
ტსა² მას, რომელი აღჰმართა
ღმერთმან და არა კაცმან, რამეთუ
ღონისძიებამან ხუროთამან და
თვთ მეფემან სიმრავლითა ერთა
ურიცხვთაჲთა ვერ შეუძლეს აღ-
მართებად სამ დღე. და დაუტრე-
ვეს და წარვიდეს და ყოველნი
იგი მანქანანი თანა წარიტანნეს,
რამეთუ წარეკუთა³ სასოებაჲ.

ხოლო ყოველთა კეთილთა
მიზეზი და განმანათლებელი და მო-
მაქციველი ქართველთაჲ, დედაჲ,
მოციქული ჩუენი ნინო დადგა
ლოცვად ღმრთისა მიმართ ცრემ-
ლითა მჟურვალითა და ითხოვდა
შეწვენასა ღმრთისასა აღმართები-
სათჳს სუეტისა⁴. ხოლო იგი ეს-
რეთ ილოცვიდა რაჲ, მოვიდა ძალი

ტ¹ ზოი A. ² საეუთრველსა A. ³ უხილავისათა A. ⁴ ვარსკულავისათა A. ⁵ წმიდათა A.
⁶ ზე დაეპყრა ზედა ეპყრა A. ⁷ ქართლისა A. ⁸ იყვნენ A. ⁹ ტყუე A. ¹⁰ რომელსა-იგი A.
¹¹ უძლეს A. ¹² სასოება A. ¹³ წმიდა A. ¹⁴ დედა A. ¹⁵ ტყუე-იქმნებოდა A. ¹⁶ დაკიდა A.

q. ¹ იყვნეს B. ² სუეტსა B. ³ წარეკუთა B. ⁴ სუეტისა B.

ჲ

ესევეითარიტა რაჲ სიყუარულითა მისითა¹ შეკრულად ხედვიდა სანატრე-
ლი იოანე მოწაფეთა თჳსთა, უწამა მათ მის თანა წარსლვაჲ, სადაცა უფალი
მოუძლუეს მათ ნავთსაყუდელად ნებისა თჳსისა.

3. და ესრეთ დამტევებელი ქუეყანისა და მამულისა თჳსისა, ვითარ
სხუაჲ ვინმე აბრაჰამ, საუფლოჲსა ჳმისა მიერ წოდებული, ქუეყანად ქართ- 5
ლისა მოიწია, უპირატესისა მიმართ მაშინ სხუათა ქალაქთასა მცხეთისა დე-
დაქალაქად. და შესრულმან წინაშე განმაცხოველებელისა სუეტისა ერთბამად
მოწაფეთა თჳსთა თანა თაყუანი(ს)-სცა უფალსა, დაერდომილმან² იატაკსა ზე-
და და ცრემლთა მიერ დამალტობელმან მიწისამან და ჳიმყოვრებულად ვედ-
რებათა შემწირველმან სახიერისა და ტკბილისა მეუფისა. ხოლო პირველ ქსე- 10
ნებული ესე პატიოსანი სუეტი ზე ჰაერთა შინა შთამოკიდებულ არს უხილა-
ვად საღმრთოჲთა წამის-ყოფითა, რამეთუ³ მოსწრაფე იყვნეს მეფისა მი-
რიანის⁴ ზე აღმართებასა დიდებულისა ამის სუეტისასა. ვერ შემძლებელთა
აღმართებად დაუტრევს იგი და წარვიდეს ვითარ ყოვლითურთ უსასო⁵ ქმნილ-
თა აღმართებისა მისისათა.

15

ხოლო ლოცვითა და ვედრებითა ღირსისა დედისა ჩუენისა ნინო ქართ-
ველთა განმანათლებელისაჲთა⁶ საღმრთოჲსა ძალისა მიერ მართლიად ჰაერსა
შინა შთამოეკიდა ვითარ წყრთა ერთ ოდენ, რომელიცა⁷ ვიდრე აქამომდე
ესრეთ მდგომარე არს მრავალთა სასწაულთა და ნიშთა სრულმოყველი.

ჲ¹ მათითა E. ² დაერდომილად E. ³ რამეთუ+ მრავლად რაჲ C. ⁴ მირიანისა C.
* უსასო D. ⁵ ჯ დედისა ჩუენისა და ქართველთა განმანათლებელისა ნინოსითა საღმრთოჲსა
ძალისა... C. ⁷ რომელი C.

C

ზედა აერთა აღშორებულად ხარისხისაგან წყრთა ერთ, მართლ¹ ზე დვა. და ვითარ² განთენა, ამა მირიან მეფე და ყოველი სი-მრავლე ქართლისაჲ³ მოიწიენეს და იხილეს დიდი იგი საკვრელებაჲ⁴, ღმრთისამიერი⁵ საიდუმლოჲ⁶, რომელი-იგი იქმნა ცხოვრებისა მათისათჳს. და ნელად ჩამოვიდა მცირედ, ვიდრე დაემტკიცა განზადებულსა თჳსსა ხა-რიახსა ზედა. განკრთეს ყოველნი, დაუკრდა სარწმუნოებებაჲ⁷ იგი დიდი, აღიდებდეს მა-10 მასა და ძესა და წმიდასა სულსა. და შეეძი-ნებოდა მორწმუნეთა მათ განახლებაჲ⁸ იგი სარწმუნოებისაჲ⁹ ფრიად. მიერთგან აღე-მართნეს სხუანი იგი სუეტნი და ალაშენეს ეკლესიაჲ⁹, რომლისათჳს პავლე მოციქული¹⁵ აქსენებს: ვითარ-იგი ჯერ-არს სახლსა შინა ღმრთისასა ყოფად, რომელ არს ეკლესია, სუეტნი და სიმტკიცე ქეშმარიტებისაჲ¹⁰, რო-მელი-იგი ეჩუენა [ანგელოზთა, იქადაგა] წარ-მართა შორის და (ჰ)არწმენა სოფელსაჲ¹⁰. 20

ამის ნათლისა შემოსილისა სუეტისა წი-ნაზე მოიწრაფა წმიდამან იოვანე, ვითარცა ღმრთივ გამოჩინებულისა საკვრეველისა და პატივ-ცემულისა ადგილისა¹¹. ვევედრებოდა იგი ღმერთსა და აღიხილნა თუალნი და აღი-25 პყრნა ჯელნი და დასთხივნა პატიოსანნი იგი ცრემლნი წინაშე ცხოველისა მის სუეტისა, რადთამცა¹² აუწყა ადგილი იგი, სადა სრბაჲ¹³ თჳსი აღასრულა.

მაშინ იგი რომელმან ყვის ნებაჲ¹⁴ მო-30 შიშთა მისთაჲ¹⁵, ადრე უჩუენა მათ მთაჲ¹⁶ ესე ერთი ნახლობელად მცხეთას აღმოსავა-ლით-რე¹⁷ და ცხოველსა ჯუარსა ჩრდი-ლოთ¹⁸ კერძო, რადთა¹⁹ აღვიდეს წუერსა ზედა მის მათისასა და იყოფოდის მუნ. და 35 ვითარცა წარემართა იგი, წიალ-ვლო მდინა-

D

ზეგარდამოჲ: დაეკიდა სუეტნი¹ იგი სიმაღლესა ზე, ვითარცა წყრთა-ერთ, და დადგა ღმრთისამიერით-ძალითა. და განთიადსა მოვიდა მირიან მეფე და ერი ქართველთაჲ და იხილეს საკვრეველი ესე და დი-დებულისა და განკვრდეს. ხოლო ჩა-მოვიდა ნელიად, ვიდრედა დაემ-ტკიცა საფუძველსა ზედა და ყო-ველნი, რომელთა იხილეს და ეს-მა, აღიდებდეს ღმერთსა. და ფრიადი ერი მოიქცა და ნათელ-ილეს სახელითა მამისაჲთა და ძი-საჲთა და სულისა წმიდისაჲთა.

ამას ცხოველსა სუეტსა² წი-ნაზე მოიწია წმიდაჲ მამაჲ იოვა-ნე. და აღამაღლნა ჯელნი, და თუალნი ზეცად აღიხილნა და 25 ცრემლნი გარდამოადინნა და მად-ლობაჲ შეწირა ღმრთისა.

ხოლო ღმერმან უჩუენა მას მთაჲ ერთი ნახლობელად მცხეთა-სა და ცხოველსა ჯუარსა ჩრდი-ლოთ კერძო, და აუწყა, რადთა აღვიდეს წუერსა³ ზედა მის მთი-სასა. და წიალ-ვლო არაგჳ და აღ-ვიდა თაყუანის-ცემად ჯუარისა

C 1 მართალ A. 2 ვითარ] + და ვითარ A. 3 ქართლისა A. 4 საკვრეველსა A. 5 საიდუმ-ლო A. 6 სარწმუნოება A. 7 განახლება A. 8 სარწმუნოებისა A. 9 ეკლესია A. 10 ქეშმარიტე-ბისა A. 11 ადგილსა A. 12 რათამცა A. 13 სრბა A. 14 ნება A. 15 მისთა A. 16 მათი A. 17 აღ-მოსავლით-რე A. 18 ჩრდილოთ A. 19 რათა A.

D 1 სუეტნი B. 2 სუეტსა B. 3 წუერსა B.

* შდრ. I ტკ. 3, 15-16.

ჟ

ამას სუეტსა წინაშე მიწევნული სანატრელი იოანე ევედრებოდა უფალ-
სა ცრემლით ესრეთ მეტყუელი: მაუწყე მე, უფალო, გზად, რომელსაცა ვიდო-
დე და მიძლოდე მე ქეშმარიტებითა შენითა აღგილისა მიმართ, რომელსა
შინა სათნოდ შენდა მყუდროებით¹ აღვასრულო ნეშტი² ჟამი ცხოვრებისა ჩე-
მისაჲ, რამეთუ სურვილითა შენითა დამიტევებიეს, ჟ მუფუეო, გამომღებელი⁵
და აღმზრდელი ჩემი ქუეყანაჲ, ვინაჲ შენ, მოურნეო ყოველთაო, იზრუნე ჩე-
მისა უნდოებისა და მიჩუენე მე, ვინაჲ და სადა ვიდოდი სრულ ყოფად სარ-
ბიელსა ამას³ საწუთოჲსასა.

ხოლო ღმერთმან, რომელი არა უგულბებელს-ჰყოფს ვედრებასა მონათა
თჳსთასა, უჩუენა მას მთაჲ ჩრდილოეთით კერძო მცხეთისა ქალაქისა და ჯუა- 10
რისა პატრიოსნისა. და მეყსეულად კჳალად თაყუანის-მცემელი და მადლობათა
შეწირველი მეუფისა ქრისტესთჳს⁴ მოსწრაფებით აღვიდა თავსა მის მთისასა
და იხილა რაჲ იგი, რამეთუ მარჯუე იყო მარტოეზით დაჟუღებისათჳს და თა-
ვისუფალ ყოველთა შფოთთაგან, ჰრქუა მოწაფეთა თჳსთა: ძმანო ჩემნო, აქა
დავემკვდრები მე, რამეთუ მთნაჲს ესე, ვინაჲთგან კეთილ არს ჩუენი აქა ყო- 15

ჟ¹ მყუდროებით D. ² ნეტარი D. ³ ამის D. ⁴ ქრისტესა E.

ზ

რე არავგ. მიიწია იგი წინაშე მომცემელსა¹ ცხო-
რებისასა ჯუარსა, რომლისა ფრთეთა ჯუეშე
მისთა დაუფარავს² ყოველი ყოვლისაგან შემ-
თხვევისა ბოროტისა მაღლით საკვრველებითა
დიდითა გამოჩინებულსა ნათელსა და ღმრთივ³
დამტკიცებულსა ნათელსა. და ყო ლოცვაჲ⁴
მყოვარ ჟამ, და გამოვიდა მიერ და აღვიდა
მთასა მას მაღალსა, რომელსა (ჰ)რქვან ზედა.
ზადენ, სადა-იგი აწ მონასტერი მისი აღშე-
ნებულ არს. რამეთუ იყო ადგილი იგი ყოვ-
ლადვე მაღლარ. და ვითარ იხილა იგი, სათ-
ხო-ყო და თქუა: ესე არს განსასუენებელი
ჩემი, უკუე ამას დავემკდრო, რამეთუ მთნავს
ესე, ნადირნი მისნი კურთხევით ვაკურთხ-
ნე.

ღ

პატიოსნისა. და ვითარცა მოილო-
ცეს, აღვიდა მოწაფითურთ მთასა
მის ზედა. და ვითარცა მოიხილა,
ჰრქუა მოწაფეთა თვსთა: აქა და-
ვემკდრო, რამეთუ მთნავს ესე.

15

ხოლო მე ვითარ ე(პ)გონებ, ნეტარო,
შენი არს სიტყუაჲ² ესე: ფინმცა მცნა მე
ფრთენი ვითარცა ტრედისან(ი), აღ-მცა-
ვფრინდი³, აღვიმაღლე⁴, მი-მცა-ვედ. განვი-20
სუენე უდაბნოსა*.

რამეთუ უფალმან ყო დამკდრებაჲ⁵ იგი
მისი აქა ორისა საქმისათვის: პირველად,
რადთა⁶ სამკაულ ექმნას⁷ და გვრგვინ ჩუენისა
ამის ქალაქისა იგი და მოწაფენი მისნი; ათ-25
ორმეტნი იგი თუალნი პატივის-ცემულნი მი-
ხედვითა, განდგმულ კუართსა მას⁸ არონის-

ხოლო ესე ამისთვის ყო ღმერთ-
მან, რამეთუ პირველად სამკა-
ულ ექმნა ეკლესიათა და გარემო
ქართველთა ერთა, და მეორედ
ამისთვის დაეყუდა¹ ადგილსა მას,
რამეთუ გოდოლი აღეშენა წარ-

ზ¹ მოცემულსა ა. ² დაუფარავ ა. ³ დაყო ლოცვად ლოცვად ა. ⁴ სიტყუა ა. ⁵ ავ-მცა-
ვფრინდი ა. ⁶ ავიმაღლე ა. ⁷ დამკდრება ა. ⁸ რათა ა. ⁹ ექმნას ა. ¹⁰ მასი+და ა. ¹¹ ფსალმ. 54,6.
ღ¹ დაყუდა ს.

¶

ფაჲ. ხოლო მათ მიუგეს: პატროსინო მამაო, სიტყუსაებრ შენისა ვითარცა გთნავს, ეგრეთ¹ ყაჲ.

ესრეთ უდაბნოს მოყუარე ესე გურიტი, ვითარ სხუაჲ ვინმე წინა-მსარბოლი სხუათა სათნოებათა, დამკვდრებულ იქმნა თავსა ზედა მისდა ჩუენებულისა მის² მთისასა. და შეეხებოდა უფიცხესთა ზრომათა მოლუაწებისათა³ მარხვისა და ლოცვისა მიერ სამარადისოჲსა, ზე დგომისა, სრულიად დამაპნობელი და მომაუძღურებელი ჯორცთა და ყოველთა ვეზედა-მოსლუვათა და მანქანებათა მაცთურისა ეშმაკისათა⁴, უძღურითა სხეულითა ძლიერად წინა-განეწყობოდა, რამეთუ მოუძღურებულნი სხეული ძლიერ იქმნების სულითა, ხოლო გემოთა და შუებათა მიდევნებული უძღურ-ჰყოფს სულსა და ყოველითურთ⁵ მონად გულის-თქუმათა გამოაჩინებს. ამისთჳსცა მოსწრაფე იყო საღმრთოჲ ესე⁶ მამაკაცი განკაფისა მიერ ჯორცთაჲსა სულისა მონად და მსახურად⁷ დადგინებასა მათსა.

ესევეითარი სამკაული კათოლიკე ეკლესიისა და ქართლისა ერისა⁸ დიდი მნათობი დაამკვდრა ღმერთმან მათსა ამას ზედა, რათა მალლით მოჰფენდეს⁹ ყოველთა გარემოსთა მისთა ზედა ბრწყინვალესა ელვასა ლოცვათა¹⁰ თჳსთასა. ხოლო წმიდა-ყო¹¹ ღმერთმან მთაჲ იგი ლოცვითა წმიდისა მის ბერისაჲთა. და ეშმაკთა სიმრავლე განიოტა მიერ აღგილით, რომელი დამკვდრებულ იყო მუნ, რამეთუ ძუელ ოდესმე წარმართთა მიერ გოდოლი აღმართებულ იყო

¶ ¹ ეგრეთცა C. ² მას|—CD. ³ მაცთურისათა ეშმაკისა D. ⁴ ესე|—CD. ⁵ მსახურებად C. ⁶ მოფენდეს D. ⁷ ცოდვთა C. ⁸ ყო|—C.

C

სა. სარგებელ და მკურნალ ყოველთათვის
მყოფთა ქალაქისა ანის ჩუენისა, რომელნი
ხაზიან მათ, რომელი მცირედ შემდგომად
მიგვთხრას. და მეორედ, რამეთუ ადგილი
იგი: რომელსა¹ მიივლინა, გოდოლი იყო²
პირველთა მათ წარჩინებულთა³, სადა-იგი
კერპთმსახურება⁴ აღმალდებულ იყო. და
ემშაქნი მათ მიერ იმსახურებოდეს ნაზორე-
ვთა მათ კუამლითა, რაჟთა⁵ მათვე ადგილ-
თა აღმალდა ღმრთის მსახურება⁶, განწმიდ-
ნა მიერ გესლოვანება⁷ იგი უკეთურთა მათ
ემშაქთა⁸, ვითარცა ყო ოდესმე საბა ადგილ-
სა მას კასტელისასა⁹, განიოტნა ეშმაკთა
გუნდნი. ილოცვიდა ნეტარი იგი ბერი და
ევქდრებინ ყოველსა ქამსა ღმერთსა და ღვან¹⁵
იგი შეუშფოთებელად, ყოველთა მათ ზედა
მოსლვათა⁹ ეშმაკისათა მოითმენდა, ლოცვა-
სა და მარხვასა, ვითარცა დედასა გონიერე-
ბისასა შეევედრა.

4. ენება წმიდასა მამასა ჩუენსა იოვან-
ნეს, რაჟთა¹⁰ მარტოდ იყოფოდა, წა-
დიერ იყო თჳსსა საყოფლად ქალაქსა მას,
რომლისა ხუროთმოძღუარ და შემოქმედ
ღმერთი არს, ზეცისა იერუსალემს¹¹, განმცხ-
რომელსა მათ თანა დღესასწაულსა შერთვად²⁵
კეთილთა ვაჟართა ზეცისა მარგალიტისა მე-
ძიებელი. აქა მოიკუდინა თავი თჳსი, რა(ჲ)თა
პოვოს ცხორება¹² საუკუნო¹³. მერმე კე-
თილმან მან მოძღუარმან მოუწოდა დღესა
ერთსა თჳსთა მათ მოწაფეთა და (ჰ)რქუა მათ: 30
რაჟსა¹⁴ სდგათ უქმად? ანუ არა უწყითა, რა-
მეთუ სარგებელისათჳს ამის ქუეყანისა წარ-
მოგუთვლინა უფალმან ღმერთმან ჩუენმან
იესუ¹⁵ ქრისტემან, რამეთუ ახალ წერგ არიან
კაცი ესე ამის სოფლისანი. ჯერ-არს თქუენ- 35
და, რაჟთა¹⁶ წარხვდეთ კაცად-კაცადი და

D

მართთა და ეშმაკნი ფრიად დამკ-
დრებულ იყვნეს¹ და ჰმსახურებ-
დეს კუამლითა ნაზორევთაჲთა.
და რაჟთა აწცა ლოცვითა წმიდი-
სა მის ბერისაჲთა განწმიდოს
ადგილი იგი. ესე ღმერთშემოსილი
მამა ჩუენი, წმიდაჲ იოვანე, აღ-
ვიდა რაჲ მთასა, იწყო ლოცვად
და ვედრებად ღმრთისა და ყოველ-
თა ზედა მოსლვათა ეშმაკთასა
ძლიერად დაითმენდა.

4. ხოლო ინება მარტოებით
ცხორებაჲ და ჰრქუა მოწაფეთა
თჳსთა: ზვილნო, რაჟსა სდგათ
უქმად? არა უწყითა, რამეთუ სარ-
გლებისათჳს ამას ქუეყანისა წარ-
მოგუთვლინა უფალმან ჩემმან იესუ
ქრისტემან და აქა მოგვძლუა, რა-
მეთუ ახალ წერგ არს ქუეყანაჲ
ესე. ამისთჳსცა ჯერ-არს, რაჟთა
წარხვდეთ კაცად-კაცადი და განა-
მტკიცებდეთ ძმათა, რომელთა
აღუარებოცს ქრისტე.

C ¹ რომელი A. ² წარჩინებულთა A. ³ კერპთმსახურება A. ⁴ რაჟთა A. ⁵ მსახურე-
ბა A. ⁶ გესლოვანება A. ⁷ ეშმაკთა A. ⁸ კასტელისასა A. ⁹ მოსლვათა A. ¹⁰ რაჟთა A. ¹¹ იელუ-
სალიმს A. ¹² ცხორება A. ¹³ საუკუნო A. ¹⁴ რაჟსა A. ¹⁵ იესო A. ¹⁶ რაჟთა A.

D ¹ იყვნეს B.

7

მთასა მას¹ ზედა და ბომონი მდგომარე იყო, რომელსა ზედა საძაგელნი მსხუერ-
პლნი² უსაძაგელესთა ეშმაკთანი აღესრულებოდეს უსახურთა და მათ მიერ
ბოროტად შეცთომილთა კაცთაგან. არამედ წყალობისა და სახიერებისა უფს-
კრულმან ოხათა მიერ და ვედრებათა ღმერთშემოსილისა მამისა იოანესთა³
წარიოტნა და განჯადნა ადგილისა მისგან სულთა მკლველნი იგი და მაცთურ- 5
ნი კაცთანი ეშმაკნი⁴.

4. ხოლო ვინაჲთგან მარადის და პირველითგანვე მყუდროებით მნებებელ
იყო ცაორებასა, რომლისა ძლით და ქუეყანაჲცა თჳსი დაეტევა [და] გარეგან
საზღვართა მამულისა და ადგილისა თჳსისათა ქმნულ იყო, სთნდა წარვლინე-
ბაჲ ზოწაფეთა თჳსთაჲ, ვითარ ოდესმე⁵ მოციქულნი ქრისტესნი⁶ ქადაგებად 10
წარმართთა მიმართ სახარებასა სინანულისასა მოსატევებელად ცოდვათა, ვი-
ნაჲცა ეტყოდა მათ სიტყვთა ტკბილთა და მამობრივითა: შეილნო, რაჲსა
სდგათ აქა და არა ზრუნავთ სხუათაჲცა სარგებელისათჳს? ანუ არა უწყითა, რა-
მეთუ სარგებელისათჳს⁷ ამის ქუეყანისა [წარმოუვლინებით] ჩუენ⁸ უფალსა ჩუენ-
სა იესუ⁹ ქრისტესა? ვინაჲთგან, ვითარ ხედავთ მერმეცა, ახალ ნერგ არს
ქუეყანაჲ ესე და მოქენე არს მორწყვასა სწავლათა მიერ და განპოხებასა სა-
რწმუნოებისა ძირთასა ქადაგებისა¹⁰ მიერ და მოძღურებისა მსგავსად¹¹ წმი-
დათა მოციქულთასა. ამისთჳსცა ჯერ-არს, რაჲთა წარვიდეს თითოეული თქუე-
ნი და განამტკიცებდეს სარწმუნოებითა მართლითა, რომელთა მიუღებდეს ნათ-
ლისღებაჲ სახელისა მიმართ მამისა და ძისა და წმიდისა სულისა. ხოლო რო- 20
მელნი მერმეცა უმცერებასა და ურწმუნოებასა ჴინა არიან, რათა ასწავებდნო
მათ¹² და მოიმოწაფებდნო თაყუანის-ცემად უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესა.

7. ¹ ამას CD. ² მსხუერპლანი C. ³ იოანესთა]+სრულიად C. ⁴ ეშმაკთანი D. ⁵ ოდეს-
მე]+იყოს D, იესუს C. ⁶ მოციქულნი ქრისტესნი—CD. ⁷ შესაძინელიათჳს E. ⁸ ჩუენ—E.
⁹ იესუს D. ¹⁰ ქადაგებისა C. ¹¹ მსგავსად—CD. ¹² მათ—E.

C

Q

განმტკიცებდეთ ძმათა, რომელთა აღუაოც ბიეს ქრისტე, უფალი ჩუენი, არა სიტყუთა მოძღუერებითა თქუენითა, არამედ რაჟთა¹ თავნიცა თქუენნი სახედ მისცნეთ¹. ამისთჳს აღრეულად დამიტევნა ჩუენ უფალმან წარ- 5 მართთა შორის, რაჟთა² იხილნენ საქმენი თქუენნი კეთილნი და აღიდებდენ მამასა თქუენსა ზეცათასა*.

ნუ რა გიუყარნ, ძმანო, უფროჲს ღმრთი- 10 სა. ვეცხლის მოყუარებაჲ³ და სიმდიდრე განბასრეთ, შუებასა და უძღებებასა, კამად-სა ნუ თავს-იდებთ თქუენ, რამეთუ შუებისა და საქმლისაგან იშვა ურჩებაჲ⁴ იგი აღამი-სი. რომელი ნაშობთა მისთა ზედა დადგრო-მილ არს. ამან გამოჴადა იგი სამოთხისა მის- 15 გან საშუებელთაჲსა⁵. უკუეთუმცა⁶ სჯული იგი მარხვისაჲ⁷ დაემარხა, არამცა მოცემულ იყო ჩუენდა ეკლავანი ესე ქუეყანაჲ⁸, არამცა სი-კუდილი უფლებდა ჩუენ ზედა, დაღათუ ძლი-ეობაჲ⁹ იგი მაღლით დაამდაბლებდა. მიიხ- 20 [უნა] ჴორცნი¹⁰, მის მიერ მივემთხვევით ჩუენ საწადელსა მას ჩუენსა პირველსა, სა-მოძხისა უზეშთაჲსა, და მოვიღეთ ხისა მის-გან ცხორებისა და ვცხოვნიდით უკუე: დაუტე-ვეთ გზაჲ¹¹ იგი საცავი ქერობინისაჲ¹² მის 25 და ზეცად ავმაღლდით უკუდავ. მახლობელ ღმრთისა ვიქმნენით ჩუენ.

ხოლო ღვინისათჳს მეტსა ვ(კ)გონებ ჩემსა სიტყუასა, რამეთუ (არარაჲ) არსვე მონაზონ-თა, ვინაჲთგან¹³ მოციქულმან პავლე ძირად 30 და მოქმედად სიბილწისა გამოაჩინა და თქუა: ენუ დაითრობით ღვინითა, რომლითა არს სი-ბილწი*¹⁴. წამალი არს ნაკუდიწებელი და დე-დაჲ¹⁵ გულის-თქ(უ)მათა მათ ბოროტთა(ჲ) და აღმძრველი მათი. და უკუანაჲსკენელ¹⁶ თეს- 35 ლისა მისგან ბოროტისა ბოროტი მკაჲ¹⁷ იქმ-ნის. მოიძულე იგი, ნუ შეიწყნარებ წამ ერთ-

და ნუ რა რაჲ გიუყარს, ძმანო, 10 უფროჲს ღმრთისა, შუებასა¹ და უძღებებასა განეშორენით, რამე-თუ შუებისა² მიერ და საქმლისა იშვა ურჩებაჲ იგი აღამისი, რო-მელი ნაშობთა მისთა ზედა და-დგრომილ არს. ამან გამოჴადა იგი სამოთხით. უკუეთუმცა³ მცნებაჲ იგი მარხვისაჲ დაემარხა, არამცა უფლებულ იყო ჩუენდა ხრწნი-ლებაჲ და სიკუდილი, დაღაცათუ აწ ქრისტეს განკაცებითა უხრწ- 15 ნელ ვიქმნენით ივინი, რომელთა აწ მცნებაჲ მისი დავიმარხეთ.

ხოლო ღვინისათჳს ნამეტნავ არს სიტყუადცა, რამეთუ არა არს 20 მონაზონთაჲ, ვინაჲთგან პავლე მოციქულმან ძირად და მოქმედად სიბოროტისად თქუა: «და ნუ და-ითროვობით ღვინითა, რომლისაგან არს სიბილწი*¹. და წამალი არს ნაკუდიწებელი და დედაჲ² გულის- 25 თქუმათა ბოროტთაჲ. და ყოვლად ნუ შეეხებით, რომელი საუკუნოდ

1¹ მიესცნეთ A. 2² რათა A. 3³ მოყუარება A. 4⁴ ურება A. 5⁵ საშუებელთასა A. 6⁶ უკუეთუმ-ცა A. 7⁷ მარხვისა A. 8⁸ ქუეყანა A. 9⁹ ძლიერება A. 10¹⁰ ჴორცნი+ჴორცნი A. 11¹¹ გზა A. 12¹² ქე-რობინისა A. 13¹³ ვინაჲთგან A. 14¹⁴ დედა A. 15¹⁵ უკანასკნელ A. 16¹⁶ მკა A. 17¹⁷ შდრ. მათე 5,16.* ეფეს. 5,18
Q. 1¹ შეტბასა B. 2² შეტბისა B. 3³ და დედაჲ და დაჲ B.

7

და ნუ რასა აღირჩევთ უფროჲს ღმრთისა სიყუარულისა, შუებასა და უძლეებასა განეშორებით, რამეთუ გემოჲსა მიერ და საკმლისა განიჭადა ადამ სამოთხით საშუებელისაჲთ და სიკუდილი მოატყუა ნაშობთა თჳსთა ღმრთისა მცნებათა ურჩ ქმნითა და მრავალნი ოფლნი, ლუაწლნი და¹ შრომანი მოაწინა შემდგომთა მისთა ზედა ერთ გზის ხისაგან გემოჲს ხილვითა. და გან- 5 ღმრთობისა წილ სიკუდილი დაესაჯა და სამოთხით ექსორია იქნნა. დაღაცათუ ქრისტემან არა უგულუბელს²-ყო კელთა თჳსთა მიერ დაბადებულისა ესრეთ მიმძლავრებაჲ ეშმაკისაგან, არამედ განკაცებითა და ვნებათა სატკივართა კაცებრ დათმენითა⁴ გამოგვსნნა ჩუენ ბქეთაგან სიკუდილისათა. დაღაცათუ ზაკვთ⁵ წინა-ჟყო განღმრთობაჲ ბოროტმან სატანა პირველსა მამასა, 10 არამედ ქეშმარიტად იზიარა იგი ღმრთეებასა ქრისტემან, კაცობრივისა თბისა ზიარებითა ღმერთმან. და უწყოდეთ უკუე⁶ თქუენცა⁷, საყუარელნო, ვითარმედ მარხვითა და მღჳძარებითა და ჯორცთა წმიდალ⁸ და უბიწოდ დაცვითა ღმერთ იქნენბის და ღმერთსა მეერთ(ღ)ების სული განწმედილი ჯორციელთა ბიწთაგან. 15

ღვწოსა ევლტოდეთ ყოვლითურთ, ვინაჲთგან არა ზიარებაჲ არს ღვწისა მოღუაწეთა თანა და უფროჲსლა მონაზონთა, რამეთუ ესევეთარი საკრველთა განუჴსნელთა მიერ შემკრველი უძლეებით მომღებელთა მსგავსად მონათა მისყიდულთასა უპატიოდ წარადგინებს⁹ მათ გულის-თქუმათა მიმართ ცოდვისათა. და¹⁰ პავლეცა ძირად სიბოროტისა თქუა ღვწოჲ მეტყუელმან: ნუ 20 დაითრევით¹¹ ღვწითა¹², რომლისაგან იქმნენბის ბილწებაჲ¹³. და წამალი არს მაკუდინებელი და დედაჲ გულის-თქუმათა ბოროტთა. ძმანო ჩემნო, მარადის სიკუდილისა იქსენებდით¹⁴ და საზარელი იგი დღე წინაშე¹⁵ თუალთა¹⁶ გონებისათა გაქუნდინ¹⁷, სადა-იგი გუეგულების ყოველთა წარდგომაჲ, შიშუელთა და¹⁸ ქუე-ღამხედველთა თუალითა. უწყოდეთ უკუე, საყუარელნო, ვითარმედ 25

7¹ ღმრთისა მცნებათა... ლუაწლნი და—E. ² უგულუბელ E. ⁴ თმენითა CD. ⁵ ზაკვით C. ⁶ უკუე—E. ⁷ თქუენცა უკუე C. ⁸ წმიდალ D. ⁹ წარადგენს C, წარადგინებს D. ¹⁰ და]+რამეთუ C. ¹¹ დაითრები C, დაითრები D. ¹² ღვწითა—D. ¹³ იგონებდით E. ¹⁴ წინაშე—DE. ¹⁵ თუალთა D. ¹⁶ გაქუნდნენ D.

C

ცა ამათ. მამათ მთავარი განძარცუნა არა
 თუ უძღვებებით, არამედ გამოუცდელიობით,
 რომელმან იგი თულანი განუსისხლის და
 ფერი განუწიოთ და შუენიერი იგი სახე
 უშუერად გარდააქცივის. რაჟ¹ ძეს შენი და
 ბოროტად მოყუარისა მის! და უკუეთუ² არა
 განიშორო იგი. მისი³ იგი სიცრუე აღრე
 გამოაჩინოს შენ შორის. ძმანო ჩემო, ნუ
 მცირე გიჩნ თაენი თქუენნი, ვითარცა წარ-
 მავალთა და განქარეებადთა, რომელმან ძალ-
 მან თავი თუსი იცნის, მან უწყინ ყოველი,
 რაჟთა⁴ უწყოდით, რამეთუ არსებანი ვართ
 უკუდავად და განუქარებელად დაბადებულ-
 ნი უფროჲს⁵ ყოველთა დაბადებულთა, ხი-
 ლულთა პატივ-ცემულნი არსებითა დაუსრუ-
 ლებელითა. და ამისთჳს ჯერ-არს, რაჟთა⁶
 თაენი თუსნი დავიცვნეთ და ვეკრძალნეთ მერ-
 მისა მისთჳს ცხორებისა.

რამეთუ მცირესა კაცებასა ჩუენსა კუა-
 ლად ვრცელი ესე სოფელი დაბადა და უმე-
 ტეს მისსა სულითა მეტყუელითა და გონიე-
 რითა აღიდა იგი, რამეთუ მისცა მას აღსრუ-
 ლებაჲ⁷ დასაბამიერი და დაუსრულებელი,
 სული უკუდავი. და ამით ჯერიითა მოგუეხლ-
 ნა ჩუენ, ანგელოზთასა მას ბუნებასა, და ერთ
 კერძო იგი ჩუენი მსგავსი ცხოველთა მათ
 განქარეებადთაჲ⁸. და არა არს კაცი იგი
 ანგელოზ, არცა პირუტყუ, არამედ შორის
 მათსა. და სხუა დაბადებული ორთაგან: ერ-
 თი იგი სულისაგან და ჯორცთა შეაერთა,
 და დაადგინა იგი აღგილსა ბრძოლისა და
 ძლევისასა, და ჯელმწიფებაჲ⁹ მისცა მას
 უფლებისაჲ¹⁰, და შეაყენა იგი წამსა სასწო-
 ლისა და გონებესა მისისასა, რამეთუ ესე გო-
 ნებაჲ¹¹ განომავალ არს ორთა მათ შორის
 ბუნებათა შეერთებულთა და იგი არს განმგე-
 ბელ. უკუეთუ¹² ვითარ მიდრკეს, ბუნებასა

Q

სასჯელსა მოგუატყუებს¹. ძმანო
 ჩემო, მარადის სიკუდილისა იქსე-
 ნებლით და თუ სადა მიმავალ
 ვართ. რამეთუ ჯორცნი ესე მო-
 კუდავ და წარმავალ არიან და
 სული უკუდავ არს მარადის. ვი-
 ლუაწოთ აქავე სულთა ჩუენთათჳს,
 რამეთუ ყ² ესე კირისაჲ არს, ხო-
 ლო საუკუნოჲ განსუენებისაჲ³.
 განვეკრძალნეთ ეამისა მისთჳს სა-
 ზარელისა, ოდეს განეშორებოდის
 სული ჯორცთაგან, რამეთუ დიდ
 არს შიში, ოდეს წარიყვანონ სუ-
 ლი და მიაგებდენ მისაგებელსა
 საქმეთა მისთასა.

C¹ რა A. ² უკუეთუ A. ³ და მისი A. ⁴ რათა A. ⁵ უფროს A. ⁶ აღსრულება A. ⁷ გან-
 ქარეება A. ⁸ ელმწიფება A. ⁹ უფლებისა A. ¹⁰ გონება A. ¹¹ უკუეთუ A.

Q¹ მოგუატყუებს B. ² განსუენებისა B.

ჟ

ჯორცნი ესე ბრწნადნი და წარმავალნი¹ არიან, ხოლო სული უკუდავად დაადგრე-
ბის მხოლო. ვილუაწოთ², შეილნო, აქა³ შინა. ნუ ვპრიდებთ⁴ თავთა ჩუენთა,
ნუ განესცემთ აზნაურებასა ჩუენსა ენებათა მიმართ, მოვითმინნეთ⁵ ტკივილ-
ნი წუთიერნი, რამეთუ ეამი ესე კირისაჲ არს, ხოლო საუკუნოჲ⁶ იგი—განსუენე-
ბისაჲ. ესძლოთ აქა შინა მკნედ ბრძოლითა მბრძოლსა ჩუენსა, რათა მერმესა⁷
მას შინა საძლეველნი გვრგვზნი მოვიხუენთ. განვეკრძალნეთ ეამისა მისთჳს
საზარელისა, რაჲამს ჯორცთა ამათ ნივთიერთაგან განეშორებოდის სული, რა-
მეთუ საშინელ არს ეამი იგი, ოდეს საზარელნი⁸ მკედრობანი⁹ ზეციერნი¹⁰
მიუწოდდენ სულსა მიყვანებად იგი აღგილსა მისთჳს¹¹ განშაადებულსა და მი-
გებად მისა საქმეთა მისთაებრ კეთილთა გინა თუ ბოროტთა.

10

ჟ¹ წარმავალ C. ² ვილუაწო D. ³ აქასა E. ⁴ ვრიდებთ C. ⁵ მოვითმინნოთ DE. ⁶ საუ-
კუნე C. ⁷ საზარელნი+იგი E. ⁸ მკედარნი D. ⁹ ზეციანი E. ¹⁰ ამისთჳს D.

C

Q

L

სულიერებრივსა მიიყვანოს, ჯორცთა მათ ნე-
ბა დაამორჩილა¹, რომელი უკუდავებასა და
ცხორებასა მოატყუებს. და უკუეთუ² მოდრ-
კეს და სული იგი მიიყვანოს ნებასა ჯორციე-
ლებრივსა, დაამონოს სიკუდილსა და ხრწნი- 5
ლებასა. ესე³ ორნი ნებანი ერთიერთისა წი-
ნააღმდგომნი გუქონან⁴, ვითარცა მოციქუ-
ლი იტყვს: «ჯორცთა გული უთქუამს⁵ სული-
სათვს, და სულსა—ჯორცთათვს, და მჭდომ
არიან ურთიერთასა⁶. და კუალად იტყვს: «არა 10
რომელი მე მნებაეს, მას ვიქმ, არამედ რო-
მელი-იგი მძულს, მას ვყოფ; უკუეთუ⁷ იგი
არა—მოწამე ვარ რჩეულისა⁸, რამეთუ კე-
თილ არს. აწ უკუე⁹ არღარა მე ვიქმ ამას,
არამედ რომელი-იგი იყო ჩემ თანა დამკვდ- 15
რებულ, არს ჩემ თანა ცოდვა. რამეთუ მე
თანა-მდებ ვარ შჯულსა ღმრთისასა და ვხე-
დავ სხუასა სჯულსა ასოთა შინა ჩემთა, რო-
მელი წინა-განეწყევებისა¹⁰».

ხედავ, ვითარ განცხადებულად გვ- 20
თხრობს ჩუენ მოციქული ორთა მათ ნებათა
ერთიერთისა წინააღმდგომთა¹¹, მბრძოლთა
მათ: ერთსა ნებასა ბუნებითსა დაბადებულ-
სა, რომელი იყო ადამისთვს პირველ გარდა-
სლვისა მცნებისა სამოთხესა შინა, ვიდრე სუ- 25
ლიერ-ლა იყო და ნათანაელ(?); ხოლო ერთ-
სა მას, რომელი შემდგომად ცთომისა დაემ-
კვდრა ჩუენ შორის არა ბუნებითა, არამედ
შემწუსრვილი გარეშე გულისა მის მზაკ(უ)ვა-
რებითა. ამისთვს არა თქუა მოციქულმან, ვი- 30
თარმედ, რომელი-იგი დაბადებული არს
ცოდვა, რომელნი წინა-განეწყევებიან რჩულ-
სა¹² მას გონებისა ჩემისასა¹³. გულისწმა-ყავთ,
ძმანო, სიტყუათა ამათგან, უკუეთუ¹⁴ ვინმე
მიერჩიდეთ¹⁵ წინა-განწყობილთა მათ, წარ- 35
ტყუენულ არს იგი საძულელისა¹⁶ მისგან ნე-
ბისა. ხოლო უკუეთუ¹⁷ არა ჯორცთა საქმესა
მოაკუდინებს, ჰგავს იგი სულიერი უნებელად.

C ¹ დაამორჩილნა A. ² უკუეთუ A. ³ ეს A. ⁴ გუქონან A. ⁵ სთქუამს A. ⁶ რჩეულისა A.
⁷ წინააღმდგომთა A. ⁸ რჩეულსა A. ⁹ მიერჩიდეთ A. ¹⁰ სიძულელისა A.
¹¹ გალატ. 5,17. ¹² რომელ. 7,15-17; 7,22-23. ¹³ შდრ. რომელ. 7,23.

C

Q

L

აწ გამოჩინებულ არს, ვითარმედ ჯელმწიფე-
ბასა ჩუენსა აქუს ორივე ესე ნებაჲ¹, დაღათუ
ეშმაკისა იგი ნებაჲ¹ დაუცხრომელად მი(ი)ზი-
დავს ნებასა მას თჳსსა ბოროტსა ჯორციელ-
თა მათ გულის-თქ(უ)მასა. არამედ იტჳს იგი- 5
ვე მოციქული ჴმეუძლებელი იგი შჯულისა,
რომელ უძლურ იყო ჯორცთა მათგან; ღმე-
რთმან ძე თჳსი მოავლინა მსგავსად ჯორცთა
მათა* და მიიხუნა ჩუენნი ესე ჯორცნი თჳნი-
ერ ცოდვისა, განწმედილნი ყოვლისაგან¹⁰
პირველისა ადამის ცთომისა, რაჲთა² სიმა-
რთლე იგი შჯულისა(გ) აღესრულოს ჩუენ შო-
რის, რამეთუ ჴრაბეჲა³ იგი ჯორცთა სიკუ-
დილი არს, ხოლო ჴრაბეჲა სულისა ცხო-
რება არსა**.

15

და ნანდჳლვე ჴრაბეჲა ჯორცთა სიკუდი-
ლი არს, რამეთუ მ(ა)ზრაბეზენ ჩუენ ყოველ-
სა არაწმიდებასა. არა გარეშე ხოლო მტერი
არს, არამედ თანამყოფი მარადის დაწოლა-
სა და ა(ლდგო)მასა ყოველთა შინა საქმეთა 20
შენთა. ეკრძაღე მას, რაჲთა² არა ჴამოგინ-
ქრიოს ქვეით⁴, ვითარ შეგიძლოს. უწყალოდ
გიჳმობს, ვითარცა მტერმან ამას. არამედ
მინებს, რაჲთა² აღჯრ-ასხნეთ მას ნებასა
ქუეშე სულიერებისასა, რაჲთა² ეგრეთ პირ. 25
ველსავე მას დაბადებულსა, რომელსა მი-
გუაქცივნა უფალმან ჩუენმან, რამეთუ დიდად
დაბადებულ ხართ. უკუეთუ⁵ ვითარ დაიცვეთ
და არა მიხუდე ქუესა მას ადგილსა, რამე-
თუ სიბრძნესა ღმრთისასა ჴიარებულ ხართ, 30
რაზომ შესაძლებელ არს დაბადებულისა და-
მბადებელისა თანა! და ცხოველ ხარ და ვი-
თარცა ანგელოზნი, და მოკუდავ—ვითარცა
ცხოველნი უფესკრულთა უქუენასკნელეს და
უმალღეს, რაჲთა² შეუპყრობელ უდიდეს ყო- 35
ველთა დიდთა და უმცირეს ყოველთა მცი-
რეთა, და მოკუდავებასა შინა უკუდავ.

ესე არს დაბადებულეჲაჲ⁶ შენი ორ
კერძო. ამისთჳს არს იგი საკჳრველ, რამეთუ

C 1 ნება A. 2 რათა A. 3 ჴრაბეჲა A. 4 ქუით A. 5 უკუეთუ A. 6 დაბადებულეჲა A.

* რომელ. 8,3. ** რომელ. 8,6.

ტ

ფ.

ღ.

საკრველთ - მოქმედისა არს ჯელოვნებისა. ესე განკარდა ერთი იგი ვინმე წმიდათაგანი ღრმად გამომეტყუელი საკრველსა მას შეზავებასა. უნდა, რაჟთამცა¹ განეშორა რასამე. განაგდო, რომელსა-იგი დავლებულად 5. ხედვიდა, რომელ-იგი ვერ შემძლებელ იყო. მერმე უდრტვნიდა, თქუა ესრეთ: ზ² ვითარ შევერთე³, არა ვიცი, და ვითარ ვარ ხატ ღმრთისა და შევეზილე თიჯასა თანა. ოდეს განმრთელდის—იბრძვინ, და ოდეს მოიკლის 10. —მწუხარება არნ²⁸. მიყუარს ჩემ თანავე, მონა არს და განეშორო ვითარცა მტერსა. ვივლტოდი კრულებისაგან და მრცხუნისა²⁸. მისგან, ვითარცა თანა-მკვდრსა. მინებს, რაჟთა³ დაუადნო იგი, და არავინ არს შემწე 15. ჩემდა კეთილისათჳს. მისგან მივმან⁴ ცრემლნი, მისგან მარხვა, მღუძარება, მისგან ვედრებისა შეწირვა და მრავალნი შრომანი კეთილნი, რომელნი თვნიერ ჯორცთასა ვერ შესაძლებელ არიან. რამეთუ ვიცი, რა(ღ)სათჳს 20. ვარ. და ჯერ-არს ჩემდა, რაჟთა³ აღვიდე ღმრთისა ჩემისა საქმეთა. გავრიდო, რამეთუ ჩემ თანა მოქმედი არს, და არა უწყი, ვითარ განვერე ზედა-მოსლვასა მისსა, რაჟთა³ არა დავმძიმდე ბორკილითა, რომელი ჩამო- 25. იზიდავს ქუეყანად, და გამოვევარდე ღმრთისაგან. იგი არს მტერი მხიარული და მოყუარე ცრუ.

ზ² შეკრებაჲ და განყოფაჲ⁵, რომლისაგან მეშინის. დავიფარო, რომელი მიყუარს; 30. მეშინის მისგან, პირველ ბრძოლისა დავეგო და პირველ დაგებისა ეპბრძოდი⁶. ამისთჳს გუყუნა, რაჟთა რკინობითა და ბრძოლითა ამათ ჯორცთაჲთა⁶ მივხედვიდეთ მას დამდაბლებასა, რაჟთა იყოს შეკრებული ესე უსუ- 35. სური. სწავლაჲ მთავრობისაჲ⁷, რაჟთა³ უწყო-

ტ ¹ რაჟთამცა A. ² ზოი A. ²⁸ არიან A. ²⁸ შევევერთეჲ A. ²⁸ მრცხუნისა A. ³ რაჟთა A. ⁴ მივმან; A. ⁵ შეკრება და განყოფა A. ⁶ ვიბრძოდი A. ⁶ ჯორცთა-თა A. ⁷ სწავლა მთავრობისა A.

ტ

ღ

ღ

დით, რამეთუ მალალ და მდაბალ ვართ მკდრ-
ნი ნათლისანი ანუ ბნელისანი, სადაცა
მიღრკეს. ესე არს შეზავებაჲ¹ ჩუენი, რამეთუ
ოდეს ავმალდეთ ხატებითა მით, მიწისათჳს
ვმცირდით. გულისჴმა-გიყოფიეს შეკრებაჲ² 5
შენი და შინაგანი ბრძოლაჲ³. მიუღრეკელად
იპყარ თავი შენი ყოვლადგე, ნუ შეჩრდები⁴
მერმესა მას და ბოროტსა განზრახვასა. და
იხილე, რამეთუ სხუადცა⁵ მტერი გივის, რო-
მელმან შენ მალლით ჩამოგადო და არა 10
ოდეს განიზრახავს შენთჳს კეთილსა. და შე-
ეწევის იგი ნებასა ჯორცთასა, უჯორცოჲ⁶
იგი ფარაო ნათლისაგან ბნელად მიცვალებუ-
ლი განათლებულსა მას კაცსა, რომელსა იორ-
დანე წარუვლიეს. მას მოჰყიდავს⁷ თჳსსა მას 15
თანა კრებულსა სიკჳმოსა მას თჳსსა ბნელი-
სასა და ტელმწიფედ დაბადებულთა მონად
თჳსა აიძულებს, რაჲთამცა⁸ წარიჰცივნეს
იგინი ბაბილოენად მრავალთა შემჴამელსა
მას ჯოჯოხეთსა, რომელი-იგი დანთჴმულ 20
არს ზღუასა მას ცეცხლისასა მისლეთა ქრის-
ტეს ღმრთისა ჩუენისაჲთა⁹, რომელი-იგი იშ-
ვა ქალწულისაგან, მეორე ადამ, ბუნებითა
მით პირველისა მის ადამისითა თჳნიერ ხო-
ლო ცოდვისა. ხოლო რომელთა განანათლნეს 25
თავნი თჳსნი მისეე ნათლისაგან დაუსაბამოჲ-
სა¹⁰, დაშთეს იგინი შუებულნი, მხიარულება-
სა შინა ეგნეს უცთომელად, უკუდავსა და
მახლობელსა ცხორებასა მას მოსწრაფებითა
შემსჴუალულ სიყუარულსა მისეე ნათლისა 30
განმანათლებელისასა უკუნისამდე.

ტ¹ შეზავება ა. ² შეკრება ა. ³ ბრძოლა ა. ⁴ ასეა! ა. ⁵ სხუადცა ა. ⁶ უჯორცო ა. ⁷ მი-
ჴყიდავ ა. ⁸ რაჲთამცა ა. ⁹ ჩუენისათა ა. ¹⁰ დაუსაბამოსა ა.

C

და ვითარცა ესე და სხუანი მრავალნი მიიხუნეს, (ჰ)რქუა მათ: წარვედით და განამტკიცდებდით ქრისტეს სამწყსოთა მათ. და წარავლინნა რომელნიმე მათგანნი კახეთად და რომელნიმე კუხეთად კერძო, და რომელნიმე ზენა კერძო სოფლით, და ერთი ვინმე გარეშეთად, და სხუანი გარემო ქალაქსა ანას ჩუენსა სამეუფოსა. ხოლო იგი(ნი) წარვიდეს და დაემკვდრნეს რომელნიმე ქალაქთა და რომელნიმე მთათა, ქუაბთა და ქურელთა¹ ქუეყანისათა.

Q

ესე და ესევეთარი ფრიად ასწავა იოვანე თჳსთა მოწაფეთა და ჰრქუა: წარვედით და განიმტკიცებდით ქრისტეს სამწყსოთა. და წარავლინნა მათგანნი რომელნიმე კახეთით და რომელნიმე კუხეთით და სხუანი ზენა სოფლით, ხოლო ნეტარი დავით გარესჯისა უდაბნოსა, და სხუანი გარემო ქალაქსა ჩუენსა. ხოლო იგინი წარვიდეს და დაემკვდონეს რომელნიმე ქალაქთა და რომელნიმე ქუაბთა და ქურელთა ქუეყანისათა.

ხოლო ეზდერიოს ქალაქსა სამთავისისასა. და ესრეთ განეშორნეს ურთიერთას¹ და დაეჟუნეს, ვითარცა სულმან წმიდამან სათნოიყო.

C ¹ ქურელთა A.

Q ¹ ურთიერთარს B.

7

ამათ და უმრავლესთა ამათთა სიტყუათა მიერ¹ განმსწავლელმან თჳსთა მოწაფეთამან სანატრელმან მამამან იოანე წარავლინნა იგინი ქადაგებად მო-
ახლებასა ცათა სასუფეველისასა. ხოლო იგინი ვიდოდეს გზასა მათჳს ბრძა-
ნებულსა ვითარ მიმღებელნი კელმწიფებისა დათრგუნვად გუელთა და ღრიან-
კელთა² და ყოველსა ძალსა მტერისასა. და თითოეული მათგანი წარვიდა ად- 5
გილად, სადაცა-იგი წარუძღუა მათ³ სული წმინდაჲ, რამეთუ რომელნიმე კახე-
თით წარვიდეს, ხოლო ღირსი დაეთო გარესჯისა უდაბნოდ მიიწია.

და სანატრელი ეზდერიოს სამთავისისა⁴ კალაქსა დაემკვდრა. ხოლო
ღმერთ-შემოსილი და საკრველთ-მოქმედი შიო⁵ მღვმესა მცხეთისასა, ქუაბსა
რასმე⁶ მცირესა მპოვნელი, მუნ შინა დაეყუდა. და ნეშტნი მათგანნი წარვიდეს 10
უდაბნოთა ადგილთა მიმართ, მათთა შინა და ქუაბთა და ქურელთა ქუეყანი-
სათა მოქმედნი მკვდრობისანი.

და ესე ყოველნი იწამებოდეს ღლითი-დღე სარწმუნოებისათჳს სიტყუა-
ებრ მოციქულისა: ნაკლულევანნი, კირვეულნი, ძვრ-ხილულნი, რომელთა ღირს-
ვე არა იყო სოფელი ესე, ვინაჲთგან ეჯმნა მათ ყოველთავე მსოფლიოთა 15
ზრუნვათაგან და უმრავლესნი ამათნი არცაღა ხალენისა და თხის ტყავეებისა⁷
მომგებელ იყვნეს⁸ და⁹ ამათგანცა უღირსად მსჯელნი თაეთა თჳსთანი. არამედ
ტყავისა¹⁰ ბუნებისა მიერ გარე მოზღარდნილნი წინა-განეწყუებოდეს¹¹ ყი-
ნელთა ღამისათა და სიცხეთა ღლისათა, მომქსენებელნი და ვითარმედ და პირ-
ველნიცა მამანი, ვიდრემდის შიშუელნი¹² იყვნეს სიმარტივისათჳს და ცხოვე- 20
ლისა უტელოვნოჲსა და გარე-მომცველისა საფარველისა სამოთხესა შინა მგო-
ნებელ იყვნეს მკვდრობასა. ხოლო ვინაჲთგან ურჩ კმნითა ზრქელნი ესე ტყა-
ვისანი შეემოსნეს სამოსელნი ერთბამად ხისაგან ცხოვრებისა და¹³ სამოთხისა,
და ღმრთისა ექსორიობა¹⁴ შეეშობჳ. ამისნი გონებად მიმღებელნი მოსწრა-
ფე იყვნეს შიშლოებისა¹⁵ მიერ კულად სამოთხეს შესლვასა. 25

ესევეითარნი კეთილნი მუშაკნი და არა სასყიდლით დადგინებულნი წა-
რივლინნეს¹⁶ სანატრელისა მამისა იოანეს მიერ კეთილსა მას სამუშაკოსა,
რომელთა კეთილად ესწავა მოძღურისა თჳსისაგან ღნეულ ქმნაჲ ერქუნითა
სწაველთაჲთა სულეზსა მორწმუნეთასა და განრჩევაჲ იფქლისა ღუარძლისა-
გან, რომელსა მოშურნე იგი და მტერი კაცთაჲ დასთესაჲს მარადის გონებასა 30
შინა მათსა გულის-სიტყუათა ბოროტთა შთათესვითა სულთა¹⁷ შორის კაცთასა.

1 მიერ—DE 2 ღრიანკელთა CE. 3 მას CD. 4 სამთავისისა—E 5 შიო D. 6 რასმე CE.
7 ტყავებსა C. 8 იყვნეს D. 9 და—CD. 10 ტყავითა CD. 11 განეწყუებოდეს DE, განეწყობოდეს
C. 12 შიშუელნი C. 13 და—D. 14 ექსორიობა CE. 15 შიშლობისა D. 16 წარავლინნეს CD.
17 სულსა C.

C

5. და მოვიდოდეს მათა ყოვლით კერძო და აღეშენებოდეს სიტყუათა და საქმეთა მათგან, რომელნი ექმნებოდეს მათ მიერ, განჰტკიცებოდა მათ მიერ სიმრავლე მორწმუნეთაჲ ¹.

ხოლო რომელნი-იგი წარმოეყვანნეს თანა მოსლვასა მისსა წმიდასა იოვანეს წმი-
დათა მოწამეთა ნაწილნი ურიცხუნი ფრიად, აქუნდეს იგინი წინაშე თუალთა მისთა, უფროდს ² ყოველთა საფასეთა ზედავენ მათ, ვითარცა გუნდთა მრავალთა გარე მოდგომილთა მისა. და ესვენ და ნუგეშინის ცემულ-
არიან მათ მიერ. და ნანდვლვე დიდნი იგი საფასენი ყოველთა თუალთა უპატიოსნესნი, ძუალნი მოწამეთანი, მვნეთა მკედართანი, ღუაწლსა შინა უძლეველნი, რომელთა დას-
თხიენეს სისხლნი მათნი მისთჳს, რომელმან-
იგი თჳსითა სისხლითა მოგჳყიდნა ჩუენ ზღუ-
დენი კაცთა ნათესავისანი. პირვეულ თუ ვინმე არნ ³, მათდა მიივლტინ, მოხარული მათვე მიირბიეს(!) ევედრებიედ მათ კმელისანი და ზღჯსანიცა. ხოლო მამასა იოვანეს წინაშე ⁴
ეპყრნეს ნაწილნი იგი წმიდათანი, ვითარცა ზედვიდა დღესა მას ღუაწლისა მათისასა, ეგრეთ ზრახვენ მათ და განიცდინ თითოეული-
სა სატანჯველთა გონებითა თჳსითა. ყოველ-
თა დღეთა ეწამებინ ⁵ და შრომათა თჳსთა ⁶
შემატებნ, ევედრებინ მათ და ამბორს-უყოფნ სურვილითა დიდითა. ოდესმე წარავლინებდა მოწაფეთა თჳსთა, მისცა მათ ნაწილთაგანი წმიდათა მოწამეთაჲ ⁷, რათა ⁸ აქუნდეს სა-

L

5. და მივიდოდეს ქრისტეს მორწმუნენი წმიდათა მათ ბერთა-
სა და მათ მიერ განსწავლულნი და სულითა აღშენებულნი წარვიდიან ⁵ სახედ თჳსად. და დიდთა კურნებათა იქმოდეს შეწეენითა ღმრთი-
საჲთა და განამტკიცებდეს მორწმუნეთა.

ხოლო წმიდასა მამასა იოვანეს წარმოეტანნეს ქუეყანით თჳსით ნაწილნი წმიდათა მოწამეთანი. და წარგზავნასა მას მოწაფეთა მისთასა მისცა ნაწილთა მათგან, რაჲთა მათითა მადლითა იცეებო-
დიან ყოველთაგანვე საფრჳეთა ეშ-
მაკისათა. და დაიმპირნა თავისაცა თჳსისა თანა, რაჲთა ყოველადვე მათ მიხედვიდეს და გონებითა მათ თანავე იწამებოდის ყოველსა ეამ-
სა და იგინი აქუნდენ ნუგეშინის საცემელად სულისა და კორცთა.

7

5. ამათ სანატრელთა მამათა მიმართ მივიდოდეს ვიეთნიმე ღმრთის მო-
ყუარენი და ქრისტეს მორწმუნენი და მათ მიერ ისწავებდიან მოძღურებასა
სულისა წმიდისა მყოფელთა. ხოლო სხუანი მრჩობლ კერძონი¹ სულთა და
ჯორცთა სნეულად მქონებელნი უმეცარებისა მიერ კურნებასა მიემთხუეოდეს
მეცნიერებად მოსრულნი წმიდათა ამათ მოძღურებისა მიერ, ვინაჲთგან ღმერ- 5
თი ღიღთა კურნებათა და სასწაულთა აღასრულებდა წმიდათა ამათ მამათა
ვედრებისა მიერ, რომელთა ძლით განმტკიცებოდეს გულნი მორწმუნეთანი
მართლისა სარწმუნოებისა მიმართ, ხოლო ეშმაკნი შეშინებულნი დაუტევებ-
დეს² ადგილთა თჳსთა და უშინაგანესთა უდაბნოთა მიმართ წარივლტოდეს
და თანად საკერპონი დაირღუეოდინ³ ღმრთის მეცნიერებად მოსრულთაგან 10
სწავლითა ღირსთა⁴ მამათაჲთა და ეკლესიანი აღემართებოდეს საღიღებელიდ
ღმრთისა⁵.

ხოლო ღირსსა იოანეს აქუნდეს⁶ თავისა თჳსისა თანა ნაწილნი წმიდათა
მოწამეთანი, რომელნი წარმოეტანნეს ქუეყანი თჳსით, და რაჲმს წარავლენ-
და მოწაფეთა თჳსთა, მისცემდა⁷ თითოეულსა მათსა ნაწილთა მათგან წმი- 15
დათასა, რათა აქუნდეს მათ მცველად ყოველსა ცხოვრებასა შინა საეშმაკოთა
სიგერაგეთა მიმართ და თავისა⁸ თჳსისა თანა იპყრა⁹ ნაწილთაგანი¹⁰ წმიდა-
თაჲსა, რომელთა მიხედვითა სამარადისოდ მათ თანა იწამებოდის გონებითი.
და იგინი მოეგნეს საუნჯედ და სიმდიდრედ თჳსად და ნუგეშინის-მცემელად
ცხოვრებასა შინა თჳსსა. და ესენი ვიდრემე მოწაფეთა მისთათჳს წარმო- 20
უთქუენით.

1 კერძო C. 2 დაუტეობდეს CE. 3 დაურღუეოდენ DE. 4 ღირსთა D. 5 უფლისა C.
6 აქუნდა C. 7 მისცა CD. 8 თავისაჲთა C. 9 იპყრან CD. 10 ნაწილთაგან C.

ტ

ღ

ფარველად თავისა მათისა და ეკლესიათაა ალაშენებდენ სახელითა მათითა თვითთა. საყოფელთა, რომელთა განემზადებოდის მადლისაგან ღმრთისა.

6. ნეტარი იგი ბერი მარტოდ იქცეო- და ერთისა მსახურისა თანა მათისა მთასა მას ზედა მოლაწუებითა დიდითა. და ლოცვაჲ მისი აღვიდოდა ცად, აერთა განსწმელდა და განვლიდა ათიერსა. ხოლო კეთილის მოძულენი იგი ეშმაკნი, რომელნი დამკვდრებულ იყვნენ² პირველითგან მთასა მას, ვერ დაითმენდეს მამისა ჩუენისა იოვანეს ლოცვათა და ვედრებათა, რამეთუ საწერტელ ექმნებოდეს, ვითარცა ისარნი განჯურვებულნი. დღესა ერთსა აღიძრნეს ყოველნი იგი ძალნი ბნელი- სანი და ვითარცა მიუტდეს წმიდასა იოვანეს და იწყეს ბრძოლად მისა ბევრითა მანქანე- ბითა, შეშუოთნეს³ გარემოს მისსა, აშინებ- დეს, დღე და ღამე ზედა დაესხმოდეს, რეცა თუ ძალ რამე ედებინ. და აზმნობდეს კლდე- სა მას ჩამოგდებად.

ხოლო ნეტარი იგი ბერი აღიჭურვოდა ჯუარითა ქრისტესითა და არად შე(პ)რაცხდა მათსა მას ოცნებასა და⁴ ეტყვნ: ესერა ვარ, უკუეთუ შენდობაჲ⁵ მიგიღებინ.

6. ხოლო ჰყვა ერთი მოწათე- ცა, რომლისა მიერ ნუგეშინის-იცე- მებოდის. ხოლო ლოცვაჲ მისი აღიწეოდა და ჰაერსა განსწმელდა და განჰვლიდა ათერსა. ხოლო კე- თილის მოძულენი იგი ეშმაკნი, რომელნი მუნ მკვდრ იყვნენ პირ- ველითგან, ვერ დაითმენდეს იოვა- ნეს მამისა ჩუენისა ლოცვასა, და რამეთუ საწერტელ ექმნებოდეს- ვითარცა ისარნი. ხოლო დღესა ერთსა აღიძრნეს და ზედა-მოუტ- დეს წმიდასა იოვანეს და იწყეს ბრძოლად მრავლითა და თითო სახითა მანქანებითა. და გარე მო- ადგეს, აშუოთებდეს და ეტყოდეს: ვინ ხარ, ანუ ვინაჲ, რამეთუ ჩუე- ნი არს აღგილი ესე. და უკუეთუ არა წარხვდე ამიერ, დიდნი და განსაკვრეებელნი განსაცდელნი- 25 მოვაწივნეთ შენ ზედა.

ხოლო მან ჯუარითა ქრისტე- სითა აღიბეჭდა თავი თუსი და ჰრქუა: აჰა ესერა, აჰა ვარ, და უკუეთუ შენდობაჲ მოგიღებინ- 30 ქრისტესგან, იქმოდეთ, რაჲცა გნე- ბავს, რამეთუ მე მონაჲ ვარ უფ- ლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესი და არა მეშინის საფრკეთაგან თქუენთა.

ტ¹ ლოცვა A. ² იყვნეს A. ³ შეშუოთდენ A. ⁴ და|+ახ A. ⁵ უკუეთუ შენდობა A.

7

6. ხოლო სანატრელი მამაჲ ჩუენი იოანე დაადგრა მთასა. მას ზედა და ერთი მხოლოდ მოწათე დაიყენა მის თანა, რაჲთა აქუნდეს იგი ნუგეშინის-საცემელად¹ უძლურებისა თჳსისა. ხოლო თუთ მისცა თავი თჳსი ფიცხელთა შრომათა მოღუაწებისათა და ყოვლადგე არა დასცხრებოდა ლოცვისაგან და მარხვისა სამარადისოჲსა, რომლისა მიერ სრულიად² განილინა ჯორცნი თჳსნი³ და მოუძლურებულ ყენა იგინი. ხოლო სული განძლიერებული და გონებაჲ გან-წმედილი ნიეთთაგან და ნაბრძვლთაგან სოფლისათა ზე აქუნდეს წინაშე ღმრთისა ყოველსავე სახესა მოღუაწებისასა სრულმოყოფელსა⁴. სრულიად⁵ დავეიწყა⁶ ნუელი⁷ და არარად შეერაცხნეს საშუებელნი სოფლისანი, ვითარ წარმავალნი და განხრ-წნადნი. ამას ესევეთარსა მოღუაწებასა შინა მყოფსა ხელვიდეს. რაჲ კეთილის⁸ მოძულენი იგი ეშმაკნი, განიხერხებოდეს შურითა და ვითარ მახვლითა განი-კრებოდეს რისხვითა აღბორგებულნი, რამეთუ ვერ მოითმენდეს ესევეთარად ხილვასა წმიდისასა, ვიდრეღა ღღესა ერთსა სრულიადისა ურცხვნოებისა შემ-მოსელნი⁹ კადნიერებით ზედა მიუჴდეს წმიდასა იოანეს და მრავლად აშინებ-დეს მას მრისხანებასა და გულის წყრომასა სასტიკებით მაჩუენებელნი. მისა¹⁰ მიმართ. და გარე მოდგომილნი შფოთებით ამბოხებდეს ჴმათი-უშუერთა¹¹ გან-მტევებელნი, რათამცა შეაშინეს ბერი და განიორტეს მიერ. და რაჲსათჳს, ერ-ყოდეს. მოხუედ აღგილთა ამათ ჩუენთა, რომელი პირველითგანე ჩუენ დავეი-მკვდრეთ¹²? რაჲ არს შენი და ჩუენი, რამეთუ მძლავრებით¹³ გნებაჲს მიღებაჲ: აღგილთა ჩუენთაჲ? აჲ უკუე, ჰ ბერო, არა თუ ნებსით¹⁴ წარხვდე ამიერ აღ-20 გილით, მრავალნი განსაცდელნი მოვაწიენეთ¹⁵ შენ ზედა და მაშინ სადამე¹⁶ უნებლიეთ იძულებულმან ისწაო უცხოთა საზღვართა არა მიხუეკაჲ¹⁷.

ხოლო იგი ჯუართა ქრისტესითა აღმბეჴდელი¹⁸ თავისა თჳსისა ჯარე მომადგეს და მომიცევს მე,—იტყოდა,—და სახელითა უფლისაჲთა ვერეოდე მათ...ძალ ჩემდა¹⁹ გალობაჲ უფლისაჲ და მეყო მე იგი მაცხოვარ... ღმერთსა²⁰ ვესაჲ, არა შემეშინოს, რაჲ მიყოს მე მტერმანა*. ამისა შემდგომად მიჴქეული ეშმაკთა მიმართ იტყოდა: ეჰა ესერა, აჴა ვარ. და უკუეთუ²¹ ჩემსაცა სხეულ-სა ზედა მოცემულ არს თჴუენდა ჴელმწიფებაჲ ღმრთისაგან, ვითარ ოდესმე იობის ზედა, იჴმოდეთ, რაჲცა გნებაჲს, რამეთუ მე მონაჲ ვარ უფლისა ჩემი-სა²² იესუ²³ ქრისტესი და არა მეშინის ქალებათა თჴუენთაგან. 30

1. მცემელად C. 2. სრულიად—C. 3. სრულმოყოფელსა+რამეთუ C. 4. სოფელი E. 5. შემ-მოსელი C. 6. უშუერთა D. 7. დავეიწყადრენით CD. 8. მძლავრებით E. 9. ნეფსით C. 10. მოვაწი-ნეთ D. 11. სადამე C. 12. მოხუეჴა E. 13. აღმბეჴდელი D. 14. ჩემდა+და DE. 15. უკუეთუ E. 16. ჩუე-ნისა CD. 17. იესუს CE.

* ფსალ. 117, 11, 14, 6.

C

დღესა ერთსა ყოველი იგი სიმრავლე აღიძრა და გამოჩნდა ცხადად. გარე მოადგეს ნეტარსა იოვანეს და ეტყოდეს: რაჟსათჳს¹ მოხუედ აქა? და ერთმან მათგანმან, უმთავრესმან ეშმაკთანმან, უკმო სახელით: 5 იოვანე, რაჟსათჳს¹ გუაგილობ, ანუ ვინ(აჲ) მოიწიე, ჩუენი არს ადგილი ესე და შენ ვერ ძალ-გიც ყოფად აქა. ანუ არა უწყია, რამეთუ კადნიერებაჲმან მაგან შენმან ჩუენდა მომართ წარგწყმიდოს შენ სრულიად, რამეთუ 10 ვერ ძალ-გიც ყოველსა მას სიმრავლესა წინააღდგომად და თავსა თჳსსა ნუ იცთუნებნ.

მიუგო ნეტარმან იოვანე და (ჰ)რქუა მათ: კეთილისა განზრახვაჲ² არა ოდეს მიგიღებოეს ნათესაჲისა ჩუენისათჳს და მე ვი- 15 თარ ვისმინო თქუენი? არამედ ადგილი თქუენი ბნელეთი არს, ივლტოდეთ მუნ. და მსწრაფლ ივლტოდეს ეგეოდენი იგი სიმრავლე ძალითა ქრისტესითა.

ჴ³ მასმენლო, არა შენ ხარა, რომელმან ადგილი იგი მიმიღე, სამოთხე ფუფუნე- 35 ბისაჲ⁴, რამეთუ ჩემი იყო და შენ ღონისძიება(ჲ) ესევეითარი მოიღე-ვე აღამისთჳს და გა-

D

ხოლო უმთავრესმან მან ეშმაკთანმან უკმო სახელით: იოვანე, იოვანე, რაჟსათჳს გუაწყენ და ვინაჲ მოხუედ¹ აქა? აწ წარვედ ამი- 5 ერ, რამეთუ ჩუენი არს ადგილი ესე და ვერ ძალ გიც ყოფად ჩუენ თანა. და უკუეთუ არა მისმინო, წარსწყმიდო თავი შენი, რამეთუ ვერ წინა-დაუდგამ სიმრავლესა ამას, რომელ გუხედავ. წარვედ და 10 ნუ აცთუნებ თავსა შენსა.

ხოლო მიუგო წმიდამან იოვანე: კეთილისა განზრახვაჲ არა ოდეს გწადის ნათესაჲისათჳს ჩუენისა, რამეთუ უკეთურ ხართ და მზაკუვარნი და მტყუანნი და ამა- 15 ონი. და აწ ვითარ ვისმინო თქუენი?

20 ესე ყოველი ზედა-მიწეენით ვიცი, რომელ არა გნებაჲს კეთილი კაცთათჳს. და რაჲ გეყვის ადგილი ესე, რამეთუ ცანი და ქუეყანაჲ ღმრთისა ჩუენისა შექმნულნი 25 არიან და მას დაუბადებიაჲ განსასუენებელად² ჩუენ მონათა მისთათჳს?! ხოლო თქუენთჳს განუმზადებია ბნელი გარესკნელი და ცეცხლი უშრეტი, რომელსა შინა 30 დასჯად ხართ საუკუნოდ შენ და ყოველნი შემწენი შენნი და ყოველნი, რომელნი ნებასა შენსა ჰყვებიან.

და არა შენ ხარა, რომელმან სამოთხე იგი ფუფუნებისაჲ მომი- 35 ლე ჩუენ, რამეთუ მოიღე ღონისძიებაჲ და მაჲაჲ ჩუენი აღამი სა-

1 C¹ რასათჳს A. 2 განზრახვაჲ A. 3 ჴოი A. 4 ფუფუნებისა A.

5 D¹ მოხუედ B. 1, განსასუენებელად B.

ღ

ხოლო უმთავრესმან მათ ეშმაკთამან ჯმა-ყო ღირსისა იოანეს მიმართ მრისხანებით და ეტყოდა: იოანე, იოანე, რაჲსათჳს გუაწყენ¹ ჩუენ და ვინაჲ მოხუედ აქა დამტევებელი აღგილისა თჳსისა? აწ უკუე მსწრაფლ წარვედ ამიერ, რამეთუ ჩუენი არს აღგილი ესე და ვერ შემძლებელ ხარ ჩუენ თანა ყოფასა. და უკუეთუ არა ისმინო ჩუენი, ეტყოდა, წარწყნედისა² მომატუებელ³ ეკმენ³ თავსა შენსა, რამეთუ ვერ უძლო წინა-აღდგომაჲ ძალისა და სიმრავლისა ჩუენისა(ჲ). აწ ნუ აცთუნებ⁴ თავსა შენსა⁵, არამედ წარვედ ამიერ სხუათა აღგილთა მიმართ.

მაშინ მიუგო ბოროტთა მათ ეშმაკთა წმიდამან იოანე და ეტყოდა: ზ ბოროტის მოყუარენო, კეთილისა⁶ განზრახვაჲ არა ოდეს გნებაჲს თქუენ ნათე- 10 სავისათჳს ჩუენისა, რამეთუ მზაკუარნი⁷ ხართ და მტყუეარნი⁸. და ვითარ ვისმინო თქუენი ცრუთა და ამოთა, რომელნი არასადა⁹ განიზრახავთ უმჯობესსა კაცთასა, რამეთუ¹⁰ მოსწრაფე ხართ ჯოჯოხეთად შთაგდებასა მათსა?

და ვითარ მეტყუთ მე, ვითარმედ თქუენი არს აღგილი ესე? ანუ არა უფლისა არსა ქუეყანაჲ და საესებაჲ მისი სოფელი თანად და ყოველნი დამკვდ- 15 რებულნი მას შინა, რომელიცა სამკვდრებელად ჩუენ კაცთათჳს მოუნიკებია¹¹ ხოლო თქუენთჳს ბნელი გარესკნელი ჯანუშადებიეს და სეცხლი უშრეტი, რომელსა შინა გეგულეების თქუენ დასჯაჲ საუკუნოდ, და ყოველთა, რომელნი ჰყოფენ ნებათა თქუენთა.

და ვითარ მე უმჯობესად¹¹ განმაზრახებ ამიერ წარსლუასა, ზ მზაკუეა- 20 რო, რომელმან ზაკუეით ცთუნებითა განჰჳადე¹² მაჲა ჩუენი ადამ სამოთხით განღმრთობისა წინამყოფელმან, რომელიცა აწ მოგვლებიეს ქრისტე¹³ იესუმს მიერ. და აწ ესერა ადამის ნაშობთა მიერ იღვენებით ყოვლით კერძო, ვინაჲ

ღ ¹ გუაუწყენ D. ² წარწყნედისა D. ³ ეკმენ C. ⁴ აწყინებ DE. ⁵ თჳსა C. ⁶ კეთილის D. ⁷ მზაკუარნი C. ⁸ მტყუეარნი D, მტყუეანი C. ⁹ სადაარა E. ¹⁰ რამეთუ არამედ C. ¹¹ საუმჯობესად D, საუმჯობესოდ C. ¹² განჰჳადეთ E. ¹³ ქრისტეს CD.

C

მოკლად იგი მიერ. და იყო გზა და ვიქმნენით საზრდელ სიკუდილისა შენითა მანქანებითა. ხოლო ღმერთმან ვერ დაითმინა თვისათჳს ხატისა სრულიად შეურაცხებაჲ¹, არა მერ მოვიდა და პოვა იგი დაფლული სი-
 ღრმესა წინა და აღმართა იგი, განაახლა და განკურნა ყოველი იგი ნაგურეში შენი. და აჰა ესერა დღეს იდევენები ყოვლით კერძო ნაშობთა მისთაგან, რამეთუ განეფინნეს ნიქ-
 ნი იგი ყოველსა სოფელსა და არა არს შენ-
 და ადგილ გარეშე ბნელეთი(სა), ვითარცა-
 იგი თუთ თავით თუხით მოიძულე ნათელი და შეიყუარე ბნელი, რამეთუ ანგელოზ იყავ და მკდომ იქმენ, მაქებელ იყავ და მასმენელ დაგედვა. ხოლო ჩუენ შენ მიერ იგი ზაკ(უ)ვით
 ალთქმული ადგილით მოვიდოთ სრულებით. და აჰა ესერა საყოფელისა ამისგან ცად მი-
 ვიცვალეებით.

Q

მოთხისაგან გამოჰკადე და შენი-
 თა მანქანებითა სიკუდილისა მივე-
 ცით. ხოლო ტკბილი იგი და კე-
 თილის მოყუარე ღმერთი კუალად
 მოწყალე იქმნა ხატად მისსა და-
 ბადებულსა ზედა და შენ მიერ
 შეურაცხ-ქმნილი იგი და სიღრმეთა
 ჯოჯოხეთისათა დაფლული მოწყა-
 ლებით კუალად აღადგინა და ზე
 აღმოიყვანა და სასუფეველი მი-
 ნიქა. და რომელი-იგი შენ ზაკუ-
 ვით უქადე და არქუ, ვითარმედ
 განღმრთობაჲ მოგეცესო, აწ ესე-
 რა მიგვლებიეს უფლისა ჩუენისა
 იესუ ქრისტეს მიერ. და აწ ესე-
 რა ადამის ნაშობთა მიერ იდე-
 ნები ყოვლით კერძოვე და არა
 არს ადგილი შენი თუნიერ ბნელი-
 სა მის გარესკნელისა, რამეთუ
 თუთ მოიძულე ნათელი და შეიყუა-
 რე ბნელი. რამეთუ ანგელოზი იყავ-
 და მკდომ იქმენ და დავცი უკეთუ-
 რებისა შენისათჳს. აწ ძალითა უფ-
 ლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესითა
 ივლტოდე მთისა ამისგან, რამეთუ
 ქრისტესა მოუნიქებიეს ესე ჩემდა.

საწყალობელითა კმითა იტყოდეს: ვაჲ²
 ჩუენდა, რამეთუ სახელის-დებაჲ³ იესუჲსა⁴
 ყოვლით ადგილით განგუჲს(ს)ამს ჩუენ, ხოლო
 მისცემს ძალსა, რომელნი შეუდგეს მას, არა-
 მერ წარვიდეთ⁵ და უშინარესთა წარმართთა-
 სა დავემკდრნეთ მუნ. და მყის ვითარცა
 ნისლი ვშირი და ბნელი გამოქდა მთისა მის-
 გან და უწინო იქმნა და მიმართა ჩრდილოთ⁶
 კერძო. ხოლო ნეტარი იოვანე მადლოზდა⁷
 ღმერთსა, ვითარ იხილა დაცემაჲ⁸ და წარ-
 წყმედაჲ⁹ მათი.*

ხოლო ესე ყოველი რაჲ ჰრქუა
 წმიდამან იოვანე, აღუტევეს ყო-
 ველთა მათ ეშმაკთა კმაჲ გოდე-
 ბისა და ვაებისაჲ და იტყოდეს:
 ჰ, რამეთუ სახელის-დებითა იესუჲ-
 სითა ყოველთა ადგილთაგან ვი-
 დევენებით და ყოველთა მისცემს
 ძალსა, რომელნიცა შეუდგენ მას.
 გუალე, გუალე, წარვიდეთ უში-
 ნაგანესთა წარმართთასა და და-
 ვემკდრნეთ მუნ. და მეცსეულიდ

1 შეურაცხება A. 2 ვაჲ A. 3 სახელის-დება A. 4 იესოსი A. 5 წარვიდით A. 6 ჩრდი-
 ლოთ A. 7 დაცემა A. 8 წარწყმედა A.

* ეს აბზაცი 44,19-ის გაგრძელებაა ნუსხაში. Q-თან მიმართებისათვის ჩვენ აქ ვადმოვი-
 ტანეთ.

ჟ

თქუენ ივლტოდეთ ამიერ სახელითა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესითა და წარვედით შორს ადგილისა ამისგან, რამეთუ ქრისტესა ჩემდა მოუნიჭებოეს ესე.

1

ესე რაჲ თქუა წმიდამან იოანე, მყის ყოველთა მათ ეშმაკთა აღუტევეს ყოველთა ჳმად ვაებისაჲ და გოდებით იტყოდეს: ჳ ჩუენდა¹, რამეთუ მოხუედ², 5 სახელის-დებითა: იესუჲსითა ეიოტებით³ ყოველთა ადგილთაგან და ძლეულად ვიხილვებით მათგანცა, რომელნი შეუდგენ მას, რამეთუ იგი ძლევასა მოანიჭებს ჩუენ ჴედა. მოვედით, გივლტოდით⁴ ამიერ და წარვიდეთ უშინა-განესთა წარმართთა მიმართ და დავემკვდრნეთ მათ თანა. და შეყსეულად სიტყუასავე თანა, ვითარცა ნისლი ბნელი გამოვიდა მთისა მისგან და მიმართა¹⁰ ჩრდილოთ კერძო და უჩინო იქმნნეს მიერითგან მის ადგილისაგან ყოველნი ეშმაკნი და წარვიდეს.

ჟ¹ ჩემდა C. ² მხოლოდ C. ³ ეიოტებთ C. ⁴ ევლტოდეთ E.

C

ესმა საქმე ესე ყოველთა გარემოჲს¹
 მყოფთა მთასა მას და იხილეს საკვრეველებაჲ²
 იგი დიდებული საკვრეველთ-მოქმედისა ღმრთი-
 სა(ჲ) (რომელი იყო, ლოცვითა მამისა ჩუენისა
 იოვანესითა), რომელმან აღასრულის ნებაჲ³
 მოშიშთა მისთაჲ⁴. რამეთუ იცოდეს წინაჲთ-
 ვჲ⁵ სიბოროტე იგი მათი ეშმაკთაჲ⁶, რო-
 მელნი დამკვდრებულ იყვნეს⁷ ადგილსა მას,
 და აღიდებდეს ღმერთსა.

ხოლო ნეტარი იგი ბერი იქცეოდა მთა-
 სა მას მარტო და მოწაფისა მისგან თჳსისა⁸
 იმსახურებოდა. დღითი-დღე განაახებდა თა-
 ვსა თჳსსა, ისწრაფდა, რაჲთა⁹ არა ცალიერი
 ეჩუენოს თჳსსა უფალსა, არამედ კეთილნი
 საქმენი მიიხუენეს ძლუნად ყოველსა დღესა
 წინაჲჲ მისსა¹⁰.

რამეთუ მთაჲ¹¹ ეს[ე] პირველ ურწყუ-
 ლი იყო და ყოველადვე ვერ საპოვნებელ წყა-
 ლი გარემოს მისა, დაღათუ მრავალი ღონის-
 ძიებაჲ¹² იყო პირველთა მათ გოდოლსა ში-
 ნა მყოფთა წარმართთაჲ¹³, რამეთუ ვერ შე-
 მძლებელ იყვნეს წყლისა აღმოყვანებად ფი-
 ცხელითა თბრითა ჳმელსა მას ქუეყანა-
 სა. ხოლო ნეტარი იოვანე ხედვიდა თჳსისა
 მის მოწაფისა შრომათა დიდთა, ვითარ-იგი
 აღიკდის¹⁴ წყალი ძირით მის მთისაჲთა¹⁵ და
 აღილის საჳმარად მის ბერისათჳს. რამეთუ
 არს ადგილი იგი ყოვლით კერძო აღსავალი
 ფიცხელ და აღმართი გრძელ. და შეეწყალა
 ბერსა მოწაფე იგი თჳსი ელია, ილოცვიდა
 და ევედრებოდა უფალსა თჳსსა, რაჲთა¹⁶ 35
 მოსცეს მას წყალი მახლობელად.

მაშინ, რომელმან მოსცა წყალი უდაბ-
 ნოსა ერსა თჳსსა ისრაელსა ჳელითა მოსც-

Q

ვითარცა ნისლი ჳშირი გამოჳდა.
 მთისა მისგან და მიჰმართა ჩრდი-
 ლოჲთ კერძო და უჩინო იქმნნეს..

ხოლო ესმა რაჲ ესე ყოველ-
 თა გარემოჲს მყოფთა მთასა მას,
 რომელ-იგი ყო ღმერთმან ლოცვი-
 თა წმიდისა მამისა ჩუენისა იოა-
 ნესითა, ყოველთა მისცეს დიდებაჲ.
 ღმერთსა, რამეთუ იცოდეს სიბო-
 როტე ეშმაკთაჲ მათ, რომელნი
 დამკვდრებულ იყვნეს¹ მთასა მას
 და იტყოდეს: ჳეშმარითად ჳყოფს
 ღმერთი ნებასა მოშიშთა მისთასა..

ხოლო ნეტარი იგი ბერი იყო-
 ფებოდა მთასა მას და ისწრაფდა.
 კეთილთა საქმეთა დაუნჯებასა,
 რაჲთა არა ცალიერი წარმოუდ-
 გეს უფალსა თჳსსა. და იწყო ძლი-
 ერსა მარხვასა და ლოცვასა, რაჲ-
 თა კეთილნი საქმენი მიართუნეს
 უფალსა.

ხოლო მთაჲ იგი იყო პირველ-
 ურწყული და წმიდაჲ იოანე ხედ-
 ვიდა მოწაფისა მის ფიცხელთა
 შრომათა და ოფლთა, რამეთუ
 აღიკდის წყალი ძირისა მისგან-
 მთისა და მოართჳს საჳმარად
 ბერსა. შეეწყალა და ცრემლით-
 ევედრა ღმერთსა, რაჲთა აღმოუ-
 ცინოს წყალი მაღალსა მას ჳელ-
 სა ჳელად.

ხოლო ძუელ² ოდესმე, რო-
 მელმან მოსცა წყალი ისრაელთა.

C ¹ გარემოს A ² საკვრეველბა A. ³ ნება A. ⁴ მისთა A. ⁵ წინათჳ A. ⁶ ეშმაკთა A.
⁷ იყვნეს A. ⁸ რათა A. ⁹ მისა A. ¹⁰ მთა A. ¹¹ ღონისძიება A. ¹² წარმართთა A. ¹³ აკლდის.
 A. ¹⁴ მთისათ A.

Q ¹ იყუნეს B. ² ძუელ B.

7.

და ვითარცა ესმა ესე ყოველთა, რომელნი მკვდრ იყვნეს გარემოჲს მთა-
სა მას, რაჲ-იგი ყო ღმერთმან, და ვითარ განიდევნნეს ეშმაკნი ლოცვითა
წმიდისა იოანესითა, ყოველთაჲ დიდებაჲ შეწირეს ღმრთისა, რამეთუ იცო-
დეს სიბოროტე ეშმაკთა მათ მთასა მას ზედა დამკვდრებულთა, ვინაჲთგან
მრავალთა ვნებათა მიაწევდეს მახლობელთა მათთა ზედა ბოროტნი იგი სულ- 5
ნი, რომლისათჳსცა განკვრებულნი სასწაულთა ამათ ზედა ყოველნივე გარე-
მოჲს მკვდრნი ზარ-განგდილნი იტყოდეს: კეშმარიტად საკვრველ არს ღმერთი
წმიდათა შორის მისთა, რომელი ჰყოფს ნებასა¹ მოშიშთა ღმრთისა და კურ-
ხელ არს სახელი წმიდაჲ მისი უკუნისამდე.

ესევეთარი მადლთა და ნიშთა მიერ ბრწყინვიდა ღირსი ესე მამაჲ ჩუე- 10
ნი და ყოველთაჲ სათნოებათა მიერ განმდიდრებულ იყო, რამეთუ მარადის
მღვდარე გონებითა და განკრძალული სულითა მოვლიდის² მოწაფეთა³ თჳსთა⁴
ყოველსაჲ ეამსა შინა, რათა არა პოოს დაჯსნილი უდებებითა და განუშა-
დებელი დღისა მისთჳს უცნაურისა, რომელსა შინა მოსრული სიძე იგი გან-
წმედლილთა სულთა მოუწოდს⁵ განმზადებულთა და შემკობილთა 'იესლვად სა- 15
სძლოსა ცათასა, ვინაჲცა მარხეასა ზედა დასძენდა მარხეთა და ლოცვასა
—კუალად ვედრებათა და ფსალმუნებასა.

ხოლო მთაჲ, რომელსა ზედა დამკვდრებულ⁶ იყო ნიშებ-შემოსილი ესე
მამაკაცი, ურწყულ⁷ იყო პირველად, და, ხედვიდა რაჲ ფიცხელსა შრომასა
და ოფლთა მოწაფისა თჳსისათა, რომელთა მოითმენდა მოღებასა შინა წელი· 20
ხანსა (რამეთუ აღიკრძდის დარწყული და შთასრული ძირსა მის მთისასა, მიერ
აღმოიღებდის წყალსა საჯმარად⁸ ბერისა შეეწყალა იგი ბერსა), და ცრემლით
ევედრა ღმერთსა, რათა რომელმან-იგი უდაბნოს ისრაჲლსა წყალი უდინა
კლდისაგან მყარისა, მანვე და აქაცა მთასა მას ზედა აღმოუცენოს მათ⁹ წყა-
როჲ ნუგეშინის-საცემელად მათთჳს.

25

ხოლო¹⁰ ღმერთმან შეისმინა ვედრებაჲ მსახურისა თჳსისაჲ და კმელსა
მას და უნოტიონსა მიწასა, ანუ თუ უფროჲსლა კლდესა ზედა აღმოეცენა მას¹¹

7. 1 ნიშება DE. 2 მოვლოდის C. 3 მოწაფესა D | მუფესა C. 4 თჳსა AB. 5 მოუწოდ-
დეს C. 6 მკვდრ C. 7 ურწყული C. 8 საჯმარად D. 9 მათ—DE. 10 ხოლო—CD. 11 მას—C.

C

სათა. მონისა თჳსისაჲთა¹, და გამოუტევენა მდინარენი კლდისაგან ჳმელისა ცემითა კუერ-
თხისაჲთა², განარინნა ათორმეტნი ნათესავე-
ნი. ძენი ისრაელისანი, ბანაკი იგი დიდი არა
ერთ გზის, ანუ ორ გზის, არამედ მრავალ გზის,
ვითარცა იტყჳს პავლე მოციქული: რამეთუ
სუმიდეს იგინი სულიერისა მისგან კლდისა,
რომელსაცა შეუდგეს, ხოლო კლდე იგი იყო
ქრისტე*. კლდე იგი სახე ქრისტესი იყო და
კუერთხი იგი—აჩრდილი ჯუარისაჲ³. და რა-
მეთუ ნეტარიცა იგი ყოვლადვე შეუდგა
ქრისტესა, რომელმან ისმინა ლოცვაჲ⁴ მისი,
და იყო შეყსეულად ვედრებასა მისსა ადგილ-
სა მას, სადა ჯუარი ქრისტესი აღეშართა,
და ვითარცა⁵ კუერთხისა მის წილ მოსესისა 15
ჯუარიითა მით სცა ჳმელსა მას ქუეყანასა,
რომელ⁶ არავის ეხილვა ყოვლად წყალი მუნ,
და გამოჴდა წყალი ტკბილი, გრილი და
ფრიალ შუენიერი მდიდრად, რომელი ღღეს
ღის მყოფთათჳს მის მონასტრისათა და არა 20
ხოლო თუ მათ კმა-ეყოფვის, არამედ სი-
მრავლისათჳს დიდძალისა.

და ვითარცა იქმნა სასწაული ესე დი-
დი, მოვიდეს ყოვლით კერძო ხილვად, რამეთუ
იცოდეს გარემო(ა)ს მკვდრთა⁷ მათ, ვითარ- 25
მედ წყალი არა იყო ადგილსა მას. ხოლო
ზადლითა მის წმინდისა(ა)თა წყაროჲ⁸ იგი იქმ-
ნა არა თუ სამსახურებელად, არამედ კურნე-
ბანიცა მრავალნი იქმნებოდეს. მოაქუნდა უძ-
ლურები ფერად-ფერადი და ეშმაკეულები, 30
და რაოდენნი იცხებდეს მის წყარო(ა)საგან,
განიკურნებოდეს. და წარაქუნდა იგი შორად
სოფლად. ხოლო რომელნი სარწმუნოებით
მოვლენ, დღენდელად დღედ⁹ ე სარგებელ
ეყოფვის.

ხოლო შენებაჲ⁷ არა ინება მას ადგილ-
სა, არამედ ვითარცა არს წესი მარტოდ

Q

უდაბნოს მოსეს მიერ, მონისა
თჳსისა, და კლდესა ჳმელსა გა-
მოეცნეს წყალნი და განაძლნა ათ-
ორმეტნი ნათესავნი, მანვე სახი-
ერმან ღმერთმან შეისმინა ვედრე-
ბაჲ წმინდისა მის ბერისაჲ და ჳმელ-
სა ქუეყანასა მთასა მას ზედა აღ-
მოუცინა წყალი ტკბილი და გრი-
ლი, რომელი მოაქამომდე ღის სა-
დიდებელად ღმრთისა მამისა და 10
ძისა და წმინდისა სულისა.

და ვითარცა იქმნა სასწაული
ესე და განითქუა მათ მიერ, რო-
მელნი გარემოჲს მთასა მას მკვდრ
იყვნეს, რამეთუ ყოველთა იცო-
დეს, ვითარმედ არა იყო წყალი
ყოვლად მთასა მას, აზისთჳსცა
მოვიდოდეს ყოვლით კერძო. და მო-
აქუნდა უძლურები და სჯან რაჲ
და იცხიან, ყოველნი განიკურნე-
ბოდეს. და რომელნიცა სარწმუ-
ნოებით მოვლენ, ვიდრე აქამო-
მდეცა სარგებელ ეყოფვის.

35

ხოლო შენებაჲ ადგილისაჲ
მის არა ინება, არამედ მარტოდ

ც ¹ თჳსისათა A. ² კუერთხისათა A. ³ ჯუარისა A. ⁴ ლოცვა A. ⁵ ვითარმცა A. ⁶ რო-
მელი A. ⁷ მწყდართა A. ⁸ წყარო A. ⁹ შენება A.

* I კორინთ. 10,4

ჟ

წყალი ტკბილი¹ და გემოვანი, რომელი ვიდრე აქამომდე მდიდრად აღმოეცენების სადიდებელად ღმრთისა და მონისა მისისა იოანესსა.

და ვითარცა განითქუა სასწაული ესე მახლობელთა მიმართ და გარეშოჲს მკვდრთა მის მთისათა, თუ ვითარ ლოცვითა წმიდისა მის კაცისაჲთა აღმოეცენა წყალი მთასა მას ზედა, რამეთუ ყოველთავე იცოდეს, ვითარმედ² განკმელი და ურწყული იყო პირველად, ამისთჳსცა მოვიდეს მისა³ ყოვლით კერძო მტკვრთველნი უძლურთა და რომელთავე ვნებათაგან შეპყრობილნი⁴, და სჳან⁵ რაჲ წყლისა მისგან და დაიწვეთიან⁶ რომელსავე წყლულსა ზედა, მეყსეულად კურნებასა მიემთხუეოდინ და ვიდრე აქამომდე, რომელნი სარწმუნოებით მიიღებდეს წყლისა ამისგან, სარგებელ ექმნის მათ ლოცვითა¹⁰ წმიდისა მამისა იოანესითა.

ხოლო შენებაჲ ადგილისაჲ მის არა ინება⁷ ღირსმან იოანე⁸, არამედ ქუაბსა რასამე⁹ მცირესა მკოვნელმან მთასა მას ზედა, მუნ შინა დაასრულა

ჟ¹ ტკბილი C. ² ვითარ C. ³ მოვიდოდეს მისსა C. ⁴ შეპყრობილთანი D. ⁵ სჳიან D. ⁶ დაიწვეთიან C. ⁷ ენება D. ⁸ ხოლო შენებაჲ ... იოანე — E. ⁹ რასმე C.

C

მყოფობისა¹, იყოფოდა; ნაპრალსა მას კლდისასა ეპოვნა ქუაბი მცირე, რომელსა შინა აღასრულა მწირობა² სარწმუნოვანსა³ ამის ცხოვრებისა(ა) „ნაკლულევენებითა დიდითა პირველი, ძრ-ხილული, რომლისა-⁵ თვს ღირსე არა იყო სოფელი ესე“, და შემდგომ⁴ ამისი.

და ვითარ განამრავლებდა უფალი მის მიერ სასწაულებსა მას, განჴდა ამბავი მისი ქუჩანასა ქართლისასა და გამოუბრწყინდა ვი-¹⁰ თარცა მთიები განთიადისა⁴, რომელმან ფარულად აღიდა ღმერთი და მის მიერ განაგრცნა წილნი მისნი და დაიტია ნათელი იგი დიდი მალლით მოყვანებული, რამეთუ ვერ შესაძ-
ლებელ იყო, ვითარმცა ვინ აღანთო სანთელი¹⁵ და დაფარა ქუეშე ჯვმირსა, არამედ ზედა სასანთლესა, რაჲთა⁵ ნათობდეს კაცთა⁶. დაღათუ უნებნ მათ, რაჲთამცა⁶ დაფარნეს თავნი თვსნი, ვითარცა ნენელსაცხებელმან რაჲ⁷ აღავსის შიგშავი⁸ სულნელითა და შთააგდის²⁰ იგი სხუასა ქურქელსა და შეხვის⁸ იგი კეთილად, და (3)კიდის იგი წარლებად, სადაცა (3)ნებავნ. და (3)გონებნ მესურნელე იგი, ვითარ-
მედ დაფარულად აქუს მას, ხოლო ყოველთა მათ, რომელნი მიეახლნენ, ეცემინ სისურნე-²⁵ ლე მის ნელსაცხებელისა⁹. ესრეთვე კეთილნი საქმენი ვერ დაიფარნიან, დაღათუ არა (3)ნებავნ მოქმედთა მათ.

დღესა ერთსა მსახური იგი მისი ნეტარი ელია დიაკონი მივიდა წყაროსა მას ღმრთივ³⁰ მოცემულსა მოლებად წყლისა. და მუნ დგა, წყაროსა მას თანა, დათ¹⁰ მალნარისა¹¹ დიდი და საშინელი ფრიად. და შეეშინა ფრიად ნეტარსა ელიას და გარე-იქცა და უთხრა დიდსა იოვანეს, ხოლო იგი მოვიდა და ეტ-³⁵ ყოდა დათუსა მას: უკუეთუ¹² არა გისუამს

Q

მყოფობაჲ აღირჩია, რამეთუ პოვა, მუნ ქუაბი რაჲმე მცირე და მუნ. შინა აღასრულა მწირობაჲ მისი. და იყოფებოდა „პირვეული და ძრ-
ხილული, რომლისა ღირსი არა იყო სოფელი ესე“. ხოლო თვსითა მოქმედებითა გამობრწყინდა ვი-
თარცა ვარსკულავი განთიადისაჲ.

და განჴდა ჰანბავი მისი ქუე-
ყანასა ქართლისასა, რამეთუ ვერ შესაძლებელ არს, რომელმან აღან-
თო სანთელი და ქუეშე ჯვმირსა-
დადგა, არამედ სასანთლესა, რაჲ-
თა მნათობდეს კაცთა⁶. დაღაცათუ
ენება დაფარავა თავისა თვსისაჲ,
ვითარცა ვერ დაფარა, ვითარცა მე-
ნელსაცხებელმან რაჲ აღავსის შიგ-
შავი ნელსაცხებელითა და შთა-
დგის სხუასა ქურქელსა და შე-
ხვის¹ და ჰგონებდის დაფარვად
მისსა. ხოლო რომელნი მიეახლ-
ნიან, ეცის სულნელებაჲ ნელსა-
ცხებელისაჲ. ესრეთ აღიდა იგი
ღმერთმან და ღმერთიცა იდიდე-
ბოდა მის მიერ.

ხოლო დღესა ერთსა მივიდა.
წყაროსა მას ზედა მოწაფე იგი
მისი, რაჲთა მოიღოს წყალი. და
ზედა დგა დათ¹⁰ დიდი. და შეეშინ-
ნა და უკუნ-იქცა და უთხრა ბერ-
სა. ხოლო ბერი მივიდა და ჰრქუა
დათუსა მას: უკუეთუ არა გისუამს,
სუ და წარვედ. და გიტყვ: ამიგი;

C ¹ მყოფობისა A. ² მწირობა A. ³ სარწმუნოსა A. ⁴ განდიადისა A. ⁵ რათა A. ⁶ რა-
თამცა A. ⁷ რა A. ⁸ შიგშავი იგი A. ⁹ შეხვა A. ¹⁰ ნელსაცხებელისა A. ¹¹ დათუთ A. ¹² მალნარი-
სა A. ¹³ უკუეთუ A.

Q ¹ შეხვის B.

* ებრ. 11, 37—38. ** შდრ. მათე 5, 15.

ჴ

ცხორებაჲ თჳსი, და სასწაულთა მრავალთა აღსრულებითა გამობრწყინდა ვითარცა მზე.

და განითქუა ჰამბავი¹ მისი ყოველსა მას ქუეყანასა ქართლისასა. რამეთუ მადლთა სიმრავლე ურიცხჳ² და საკჳრველთ-მოქმედებანი განაცხადებდეს მათ ყოველთა მიმართ, ვინაჲთჳნ ესრეთ უწყის ღმერთმან ღიდებაჲ მადიდებელთა³ ზელთა თჳსთა ძალთა და ნიშებთა სიმრავლისა მიერ.

ხოლო ღღესა ერთსა მივიდა⁴ ოდესმე მოწაფე ამის ღირსისაჲ წყაროსა მას ზედა, რომელი ლოცვითა წმიდისაჲთა აღმოცენებულ იყო. და ვითარცა მიეახლა, იხილა, რამეთუ მდგომარე იყო მას ზედა დათჳ⁵ ყოვლად ღიდი. და შეშინებული, რაოდენ ეძლო, ღრბით მიიწია ბერისა მიმართ და მიუთხრა მას¹⁰ დათჳსათჳს, რომელი⁶ ეხილეა⁷ წყაროსა⁸ ზედა. ხოლო ბერი აღდგომილი შეუდგა მოწაფესა თჳსსა წყაროჲსა მიმართ და მხილველი დათჳსაჲ სიმშჳდით იტყჳრდა მისა მიმართ: სუჴ, უკუეთუ გწყურის და წარვედ, ხოლო გეტჳჴ შენ, ამიერითჳნ ნუ ვის ავნებ მთასა ამას შინა დამკჳდრებულსა⁹ კაცთაგანსა, ნუ-

¹ ანბავი D, აბბავი C. ² ურიცხვი D. ³ მივიდოდა C. ⁴ დათვი DE. ⁵ რამეთუ C. ⁶ იხილა E. ⁷ წყალსა DE. ⁸ სვი DE, სუი C. ⁹ დამკჳდრებულთა C.

C

წყალი ეგე, სუ¹ და ვილოდე. და რჩული და-
უღდა მას და (ჰ)რქუა: სახელითა უფლისა ჩუე-
ნისა² იესუ³ ქრისტესითა გეტყვ, ნულარა-
მცა გაქუს ფლობაჲ⁴ ბოროტებად და ვნებად
მათა, რომელთა შეემთხუოდე კაცთა მათსა⁵
მას ზედა. და ვითარ მოიღო ბრძანებაჲ⁶
მკეცნიან მან ბერისაგან, განსწავლა არა ვისა
ვნებად, წარემართა და ვითარცა მეგობარსა
ტკბილად მერყუელსა უკუმოხედვიდა, თავი
მოედრიკა და მუჟდროებით მორჩილებისა⁷ 10
სახესა აჩუენებდა. და ყოვლადვე მკეცებრივი
ბუნება(ჲ), არცა სიულტოლაჲ⁸ [ერინა], რამეთუ
ცვალა თჳსი იგი სიბოროტე და გარდაიქცა კე-
თილად. და ლოცვითა მის წმიდისაჲთა⁹ მო-
აქამომდე რომელთა შეემთხუოდა, ვითარცა 15
ცხოვარი მშვიდი თანა-წარვალს. და არა სა-
კრველ არს ესე, რამეთუ იციან მკეცთაჲ
პატივისა-ცემაჲ¹⁰, მმართველთა მიხედ(ვ)ენ
და ნათელსა.

რომელი-იგი ჯერღმულსა შორის მკეც- 20
თასა შთავარდა და პირი დაულო პირველით-
გან საზრდელ-მოკლებულთა და ფრიად მში-
ერთა ლომთა, მათ შორის ვითარცა ქვაჲ¹¹
ანდამატისაჲ¹² განუტეხელი იდვა და ყო-
ვლადვე ვერ იკადრებდეს შეხებად მისა მკეც- 25
ნი იგი, არამედ მოუტდეს და ლოშნიდეს ფე-
რჯთა მისთა. და ვითარცა იტყოდეს, ესე იგი
კორცნი არა არიან, რომელნიცა¹³ ჩუენ სა-
ზრდელ გუექმნეს, ვინაჲთგან¹⁴ არა თავს-ილ-
ვა მან ტაბლისაგან სამეუფოჲსა¹⁵ სანოვაგე- 30
თა გემოჲს ხილვაჲ¹⁶, გარნა თესლსა ხოლო.
ამან სამთა ჴდელულთა პური არა კამა და
წყალი არა სუა. ჯერ-არს ჩუენდა, რაჲთა¹⁷,
ვისწავლნეთ მმარხველთა იგი პატივისა პყრო-
ბაჲ¹⁸.

ხოლო ნეტარმან მან ბერმან თჳსითა
ფიცხელითა¹⁹ შრომითა მარხვისა(ჲ)თა არა

D.

რითგან ნუ ვის აენებ კაცთაგან-
სა, რაჲმს შეგემთხუოს კაცი მთა-
სა ამას ზედა. და ეგრეცა იქმნე-
ბის აქამომდე, არა ოას აენებს.
დათჳ ყოვლად. ხოლო ვითარცა
ესე ჰრქუა ბერმან დათჳს მას,
მორჩილ ექმნა ვითარცა მონაჲ,
და თავ-დადრეკით და მუჟდროე-
ბით წარვიდა.

ჴ მანო, რომელთა გესმის,
გულისწმა-ყავთ აწ საკრველებაჲ
და დიდებაჲ ღმრთისაჲ, რამეთუ
ვითარცა ძუელ¹ ოდესმე დანიელ
დაამლოვრნა მკეცნი მღვმესა მას
შინა მარხვისა მისთჳნ, რომელი- 25
საღმრთოჲსა სჯულისათჳს დაი-
მარხა, და არა შეეხო ყოვლად
საზრდელსა ქალდეველთასა, ეგ-
რეთვე ლოცვითა წმიდისა ამის
მამისა ჩუენისაჲთა მშვიდ და უფ- 30
ნებელ იქმნეს მკეცნი მთისა მის
მისისანი.

35.

1 სუ A. 2 იესო A. 3 ფლობა A. 4 ბრძანება A. 5 მორჩილობისა A. 6 სიულტოლა A.
7 წმიდასა A. 8 ცემა A. 9 ქვა A. 10 ანდამატისა A. 11 რომელმანცა A. 12 ვინაჲთგან A. 13 სა-
მეფოსა A. 14 გემოს ხილვა A. 15 რათა A. 16 პყრობა A. 17 ფიცხელით A.

18 1 ძუელ B.

ჴ

ცა ერთსა ვის. ესე სიტყუაჲ რაჲ ესმა დათუსა ბერისაგან, ვითარცა მონაჲ
მორჩილი და შეკდიმებული ღირსისაგან თავ-დადრეკით და მჟუდროებით (წარ-
ვიდოდა. ესრეთ უწყოდა სჯულის დებაჲ ¹ უსიტყუთა ცხოველთაჲ კეთილმან
ამან სჯულის მდებელმან ², რამეთუ მიერიოგან ვიდრე აქამომდე ესრეთ დამ-
მარხველ არიან მცნებასა წმიდისასა უსიტყუთ-ნათესაობანი ³ ამათ მკეცთანი, ⁴
ვიდრელა და უკუეთუ ვიეთმე შეემთხვნენ მთასა ამას ზედა, მყის სრულ ჰყო-
ფენ ბრძანებულსა წმიდისასა და მართლ უკუნ ქცეულნი სხჳსა ადგილისა მი-
მართ, ჰყოფენ სლჳსა თჳსსა არა რომელსა ვნებასა შემამთხუველნი კაცთათჳს.

ესე სასწაული მრავლად ზესთა ჰმატს ⁴ დანიელისსა ⁵, რამეთუ მან ლოც-
ვისა მიერ მხოლოდ თავი თჳსი დაიცვა ლომთაგან უვნებელად და ესე მაშინ ¹⁰
მღჳმესა შინა მის თანა შეყენებულთაგან მხოლოდ, ხოლო დიდმან ამან და
საკჳრველმან მამამან ⁶ ნაშობნიცა მის მიერ ხილულისა დათჳსანი ⁷, გან-
სწაელნა, ვითარცა პირველი იგი, არა მხოლოდ მისდა არა ვნებად, არამედ და
არცალა სხჳსა ვის კაცთაგანისა მთასა მას ზედა მავალისა, რომელსაცა ⁸ ვიდ-
რე დღენდელად ⁹ დღედმდე დამცველ არიან დათუნი ამის მთისანი. 15

ჴ ¹ ჴჯულის დებაჲ DE. ² ჴჯულის მდებელმან DE. ³ უსიტყუთა ნათესაობანი C. ⁴ ჰმატს C.
დანიელისსა DE. ⁵ მამამანი+და C. ⁶ +და—DE ⁷ რომელსა C. ⁸ დღენდელად DE.

C

9

თავს-იღვა, [რამათაცა] თვისისაგან ხოლო გა-
ნეყენა მვეცი იგი ჯორცის მკამელი, არამედ
ვითარცა მოციქული წარივლინა თვსთა მი-
მართ მოციქულთა, ნათესავთა და მოყუარე-
თა, რამეთუ ნაშობნი ნაშობთაცა მათთა ნა- 5
თესავთა[...], რამათა¹ არავის ავნონ. და მცნე-
ბაჲ² იგი აღჯრ-ექმნა მათ პოლოტიკ, და
კბილნი მათნი მოალბნა(!), და ჰკიან ვიდრე
დღენდელად დღედმდე მთასა მას და არავის
ავნებენ³.

10

მრცხუენინ და შევწუხნი, ესელა მესმინ,
ვითარ მვეცებრივისა მას ბუნებასა უტყუსა და
უგუნურსა ე. პი⁴ სიტყუაჲ⁵ იგი წმიდათაჲ⁶,
და ჩუენ მვეცთა უბოროტესად გამოეჩნდით,
ყოფილთა მათ შორის აღმოვიკითხავთ და 15
მოცემულნი იგი მცნებანი გუასმიან და ვნე-
ბად მოყუასთა ჩუენთა არა დაესცხრებით.
დაუენებულ ვართ ჯორცის კამისაგან და ჯო-
რცთა⁶ მოყუისსა ჩუენისათა ეცოხნით⁷. მვეც-
თა მათლა თუ ვეპსგავსნეთ და არა (ჯორცის?) 20
მკამელ კატა. მიგვლებიეს მცნებაჲ⁸ ღმრთი-
საგან, [რამათა] შევიყუაროთ მოყუასი ვითარ-
ცა თავი თვისი*, ხოლო ჩუენ ვაძულეთ იგი
თავისა თვისისა თანა, რაეტუ⁹ სიძულილი
მოყუისისაჲ¹⁰ სიძულილი არს თავისა თვისი- 25
საჲ¹¹, მომატყუებელ ამისსა არს შური.

ჟ¹² მოშურნეო, განეყენე შურსა. შური
სიკუდილი არს, ევლტოდე მისგან, რა(მ)თა
არა მოკუდე. ნუ შურობ წარმატებულთა სა-
თნოებითა და აღიარე, ვითარმედ მოშურნე
ხარ. კებულ არს შური—სიყუარული იგი სი- 35
კუდილისათჳს. ესე ცხორებისათჳს მესნელ და

ხოლო მრცხუენის¹ ამისთჳს,
რამეთუ მვეცებრივისა ბუნებასა
და უტყუსა ესმნეს სიტყუანი მის-
ნი და აწ ნაშობნი და ნაშობის ნა-
შობნი აღასრულებენ ბრძანებასა
წმიდისა მამისა იოვანესსა, ხოლო
ჩუენ მვეცთა და პირუტყუთა უბო-
როტეს გამოჩენილ ვართ, რანეთუ
დღითი-დღე აღმოვიკითხავთ ყო- 15
ფილთა მათ და მოცემულნი მცნე-
ბანი გუესმიან² და ვნებად მო-
ყუასთა ჩუენთა არა დაესცხრე-
ბით. განეყენებულ ვართ ჯორცისა
კამისაგან და ჯორცსა მოყუასთა
ჩუენთასა ეცოხნით. მცნებაჲ მო-
გვლებიეს, რამათა ვიყუარებდით
ურთიერთას³, ხოლო ჩუენ უდებ
გვქმნიეს ბრძანებაჲ იგი უფლისაჲ
და უწყოდეთ, რამეთუ თანა-მდებ 30
ვართ სასჯელისა.

განვიფრთხოთ ამიერივთაგან,
ძმანო ჩემო, განვიფრთხოთ და
განვავდოთ ჩუენგან შური და მე-
დგრობაჲ და ძვრის ზრახვაჲ მო-
ყუისისაჲ და ყოველივე უკეთურე-
ბაჲ მოვსპოთ და ღმრთისა სათ-

1 რათა A. 2 მცნება A. 3 ავნებენ A. 4 სიტყუა A. 5 წმიდათა A. 6 ჯორცთ A.
7 ცხოვრდეთ A. 8 მცნება A. 9 რამეთუ+რამეთუ A. 10 მოყუისისა A. 11 თვისისა A. 12 ჟოი A.
12^a სათნოებათა A.

9¹ მოცემუნი A. 9² გუესმიან B. 9³ ურთიერთარს B.

* აქ რალაც უნდა აკლდეს. ** მარკ. 12,31.

ჟ

ტ

აღკეპილებ(!), რომელმან განკაფის გონებანი მომგონებელთა მისთანნი, არამედ ერჩიდი წერილთა და პოვე გამოცხნა¹, და ბაძედი განსრულებულთა სათნოებასა შინა. ნუ შურობ, რაჟთა² განერო მცირედ საბრტესა 5
წტერისასა.

და კუალად მუნეე მოვიდე, რომელსა-იგი მიწყის.

შემდგომად ამისსა მოართუეს მათდა ღრეკილი, შეკრული ვითარცა რკინითა, და 10
ძნიად განრღუეული, რამეთუ წყლულ იყვნეს³
ყოველნი კორცნი მისნი, რამეთუ გუემულ
ყო იგი ეამთა მრავალთა ფიცხელ.....

ჟ

ნოდ ემოქალაქობდეთ, რაჟთა არა დავისაჯნეთ საუკუნოდ.

ხოლო მე პირველსავე [სიტყუასა] ვიტყოდი.

ამას წმიდასა მამასა ჩუენსა იოვანეს მოართუეს¹ ოდესმე ცხედრითა ღრეკილი და განრღუეული². და დაჯსნილ იყვნეს³ ყოველნი ასონი მისნი. შეიყუანეს წინაშე მისსა, ევედრებოდეს წმიდასა იოვანეს: შეიწყალე, წმიდაო ღმრთისაო, განრღუეული² ესე, რამეთუ გურწამს, ვითარმედ. შემძლებელ ხარ განკურნებად ქრისტეს ძალითა. და კუალად განრღუეული² 15
იგი კმობდა: შემიწყალე, მონაო ღმრთისაო, მკუდარი ესე დაუფლველი და მომზადლე მცირედი მადლი, რაჟთა განვიკურნო.

ტ ¹ გამოცხნა A. ² რაჟთა A. ³ იყუნეს A.

ჟ ¹ მოართუეს B. ² განრღუეული B. ³ იყუნეს B.

ჟ

მოიყვანეს ოდესმე ამის საკვრველთ მოკმედისა მამისა იოანესა განრლუე-
ული ვინმე და ყოვლითურთ დაჰსნილი ასოჲთა, საწყალობელი სახილველი¹
თჳალეზისა მიერ მხედველთა მისთასა, რომელიცა დაღვეს წინაშე წმიდისა
განრთხმული ცხედარსა ზედა და გოდებით იტყოდეს ნეტარისა მიმართ ნა-
თესაენი განრლუეულისანი: შეიწყალე განრლუეული ესე, წმიდაო ღმრთისაო, 5.
რამეთუ გურწამს, ვითარმედ ვედრებითა შენითა ღმრთისა² მიმართ შემძლე-
ბელ ხარ ყოველსავე ვითარ ნების მყოფელი და სარწმუნოჲ მონაჲ უფლისა
ჩუენისა იესუ ქრისტესი. ბოლო არა უდარეს კმობდა განრლუეულიცა იგი სა-
წყალობელითა კმითა, რაოდენ სადამე³ შემძლებელ იყო, უკუეთუ სადალა
დაშთომილ იყო მისა კმაჲ მეტყუელებად: შემიწყალე, მონაო მოწყალისა 10
ღმრთისაო, მეუდარი ესე საფლავად მიუცემელი⁴ და ევედრე ჩემოვს ღმერთ-
სა, რათა განვიკურნო ლოცვითა შენითა.

ჟ ¹ სახილავი C. ² უფლისა CD. ³ სადამე C. ⁴ მიუცემელი C| მოკმეული D E.

ღ

ხოლო ნეტარსა იოვანეს და-
ლაცაუ ნძიმე უჩნდა საქმე ესე მის
წიერ, არამედ მოეცნენა სიტყუაჲ
იგი პავლესი. რომელ იტყუხ, ვითა-
რმედ ძლიერთა უძლურნი იტყუ- 5
თენით*. ამისთჳსა ჰრქუა ჟგან-
გკურნებს შენ უფალი ჩუენი იესუ
ქრისტე**. და მასვე ეამსა აღემა-
რთა იგი ფერკთა ზედა თჳსთა და
ასონი იგი დაქსნილნი მსწრაფლ 10
განიკურნნეს. და რომელთა იხი-
ლეს, ჰმადლობდეს ღმერთსა და
წმიდასა იოვანეს.

კუალად მოიყვანეს ეშმაკეული
ფრიად გუემული¹, რომელ სი- 25
ტყუადცა ვერ შემძლებელ იყო.
და იხილა იგი და შეეწყალა. მიუ-
გო წმიდამან იოვანე და ჰრქუა:
სულს უკეთურო, რაჲსა სტანჯავ
მაგას, რამეთუ მიცემულ არს შენ- 30
და ადგილი უდაბნოჲ და ურწყუ-
ლი. გეტყჳ შენ სახელითა უფლი-
სა ჩუენისა იესუ ქრისტესითა,
განვედ კაცისა მაგისგან. ხოლო
იგი ბრძანებასავე თანა მისსა გან- 35
ვიდა. და განიკურნა კაცი იგი,
და ყოველთავე დაუკრდა. და ბე-

ღ

ხოლო ნეტარსა იოვანეს დალაცაუ მძი-
მე უჩნდა საქმე იგი, არამედ ღმობილ იქმნა
სულითა საწყალობელსა მას ზედა განრლუე-
ულსა და აღდგომილი ლოცვად ევედრებოდა
ღმერთსა¹, რათა განკურნოს² ბოროტითა
ვნებითა შეპყრობილი იგი კაცი. ამისა შემ-
დგომად მოქცეული მისა მიმართ, ვითარ
ოდესმე თავადიცა უფალი განრლუეულისა მი-
მართ საბანელსა ზედა პროვარტიკისასა, იტ-
ყოდა³: აღდგე, აღილე ცხეღარი შენი⁴,
რამეთუ განკურნებს შენ უფალი ჩუენი იესუ
ქრისტე. ჰ⁵ საკრველეზათა შენთა, ქრისტე,
ნახევარ მკუდარი და ყოვლითურთ წარწი-
რული იგი მამაკაცი მეყსა⁶ შინა აღემა-
რთა თჳსთა ზედა და დადგა წინაშე ბე- 15
რისა განკურნებული ყოვლითავე ასოჲთა.
ესე საქმე დიდებული იხილეს ყოველთა მუნ
დამთხუეულთა და განკურნებულნი აღიღებ-
დეს ღმერთსა მოქმედსა ესევეითართა სასწაულ-
თასა მონისა თჳსისა მიერ. და განმტკიცე- 20
ბოდეს მსმენელნი და მხილველნი საკრველე-
ზათა ამათ დიდთანი სარწმუნოებასა ზედა
წმიდისა სამებისასა.

კუალად სხუასა ეამსა მოიყვანეს ამის
წმიდისა კაცი ვინმე, რომლისა შორის დამკ-
დრებულ იყო ეშმაკი უტყუებისაჲ და ფრიად⁶
იგუემებოდა ბოროტისა მის სულისაგან ვერ-
შემძლებელი ყოვლითურთ მეტყუელებად,
რომელიცა იხილა რაჲ წმიდამან იოვანე, შე- 5
იწყალა⁷ იგი და ეტყოდა ეშმაკსა, რომელი
დამკვდრებულ იყო კაცისა ამის⁸ თანა: სუ-
ლო ბოროტო და უკეთურო, რაჲსა სტანჯავ
დამადებულსა ღმრთისასა, გეტყჳ შენ⁹ სახე-
ლითა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესითა,
განვედ კაცისა მაგისგან და წარვედ უდაბნო- 10
თა ადგილთა და უვალთა¹⁰. ხოლო ეშმაკი
იგი მყის ბრძანებასავე თანა¹¹ ბერისასა გან-

ღ¹ გუემული B.

ღ² უფალსა CD. ³ განკურნოს C. ⁴ იტყოდა—DE. ⁵ ჰ და ჰ CD. ⁶ მეყსა D.

⁷ ფრიად მრავლად CD. ⁸ შეეწყალა CD. ⁹ მის CE. ¹⁰ აშენ გეტყჳ E. ¹¹ უაღთა E. ¹² თანა—C.

* შდო. რომ. 15,1. ** საქმე 9,34. *** იოანე 5,8.

ღ

რო ესრეთ ეტყოდა: და რასა გან-
კვრეხულ ხართ, რამეთუ არა ვარ
მკურნალი, არამედ სახელის-დე-
ბითა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრის-
ტესითა ივლტის ყოველი სენი და
ყოველი ძალი ბნელისაჲ. რამეთუ
მან თავადმან ბრძანა, «რომელსა
ჰრწმენეს ჩემდამო, რომელსა მე
ვიქმ, მანცა ქმნეს და უფროდსი
ჩემსა ქმნეს»*.

ესე მხოლოდ მრავალთა ღიღ-
თა საქმეთა დაეწერეთ მიმყოფე-
ბისათჳს ჟამისა. ხოლო გემოჲს
ხილვად ღმერთ-შემოსილისა მის
კაცისათჳს კმა არს. ვითარცა მდი-
ნარისა ღიღისაჲ ტაყუკითა ერთი-
თა იხილვების, თუ რაჲ გემოჲ
აქუს, ეგრეთვე ნეტარისა იოვანე-
სი, რომელთაცა ენებოს. ხოლო
მრავალ არიან სასწაულნი, რომელნი
ქმნნა მამამან ჩუენმან წმი-
დამან იოვანე.

ხოლო აწ ნეტართა მოწაფე-
თა მისთათჳს ვიტყოდით, რომელ-
ნი განათლდეს მადლითა სა
ღმრთოთა და სხუანიცა განანა-
თლნეს და მონასტერნი აღაშენ-
ნეს, რომელნი ვიდრე აქამომდე
ჰვიან და კურნებანი იქმნებიან,

ღ

ვიდა კაცისა მისგან და დაუტევა იგი განკურ-
ნებული, რომელიცა¹ დაუკვრდებოდა ყოველ-
თა მხილველთა და ზარ-განჭდილნი იტყოდეს:
ვინ არს რომელი² სიტყუთ³ ეშმაკთა იოტებს-
და სნეულთა⁴ კურნებასა მსწრაფელ ნიანიქებს.
ხოლო ნეტარი იოანე იტყოდა მათდა მი-
მართ: ნუ განკვრეხულ ხართ, ჟ კაცნო, ღი-
დებულეებათა ზედა ღმრთისათა, რამეთუ არა
მე ვარ მკურნალი, არამედ სახელის-დებად⁵
10 უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესი, რომელი
იოტებს ეშმაკთა და განსდევნის სენთა და
უძლურებათა კაცთასა. და ყოველი ძალი მა-
ცთურისა ეშმაკისა განქარდების, რამეთუ მან
თავადმან ბრძანა, ვითარმედ: «რომელსა ჰრწმე-
15 ნეს ჩემდამო საქმეთა, რომელთა მე ვიქმ,
მანცა ქმნეს და უფროდსნიცა ჩემსა ქმნეს»*⁶,
და იგი არს მკურნალი ყოველთა⁷ და მოქმე-
დი საკვრეველბათა⁷.

ესევეითართა მადლთა ნიერ ბრწყინვიდა.
სანატრელი იოანე და ესევეითართა სასწაულ-
თა მიერ შემკობილ იყო ღმრთისა მიერ. რა-
მეთუ ურიცხუნი ძალნი და ნიშნი აღასრულ-
ნა ქუეყანასა ზედა. ეინაფთვან მრავალ არიან
სასწაულნი, რომელნი ქმნნა ქუეყანასა ასუ-
რეთისასა(!), რომელთა თითოეულად მოქსენე-
ბაჲ შეუძლებელ არს მიმყოფებისათჳს ჟამი-
სა. ხოლო ესე მცირედნი საკვრეველბათა
მისთაგან წარმოვთქუენით მაუწყებელად ვი-
თარებისა⁸ ღმერთ-შემოსილისა ამის მამი-
30 სა(ა)სა.

ღ ¹ რომელიცა] + ესე C. ² რამეთუ CD. ³ სიტყუთა C. ⁴ სნეულებათა CD. ⁵ ქმნეს E.

⁶ ყოველთა მკურნალი C. ⁷ საკვრეველთაჲ C. ⁸ ვითარებასაჲ E.

* იოანე 14,12.

• 4

1

რომელთაჲ თითოეულად მოთხრო- 5
ბაჲ ვერ ძალ-გვც. ერთმან მოწა-
ფეთაგანმან, სახელითა თათა, ქუე-
შე¹ ძირსა მის მთისასა აღაშენა
მონასტერი, რომელსა შინა გან-
მრავლდეს მონაზონნი და ყოვ- 10
ლითავე წესიერებითა იქცეოდეს.
ხოლო სხუანი შემდგომად ამისსა
მოვიქსენნეთ და ღმერთსა ვადი-
ლებდეთ, რომლისაჲ არს დიდებაჲ
უქუნიითი უკუნისამდე, ამენ. 15

16* (7) ხოლო ნეტარი მამაჲ
ჩუენი იოვანე დაბერდა ქუაბსა მას
შინა და აღასრულა სრბაჲ თჳსი
მრავლითა ღუაწლითა. და იწყო
მოკლებად.

და მოუწოდა მოწაფეთა რო-
მელთაჲ და თათ[ა]ს, რომელი იყო- 25
ფებოდა ქუეშე მთასა მას, და
ელია დიაკონსა და ჰრქუა: შვილ-
ნო, ეამი აღსასრულისა ჩემისაჲ
მოწვეულ არს და მივალ უფლისა
ჩემისა და ფრიად მეშინის პაერის 30
მცველთაგან, რამეთუ საზარელ
არინან, დააყენებენ სულთა², რაჲთა
არა აღვიდენ სასუფეველად. და

7. ვინაჲთგან განელინეს ჯორცნი მარხვი-
სა მიერ და სამარადისოჲსა ლოცვისა, და მო-
უძღურებულ იყო ყოვლითურთ მკოვანებასა¹
კეთილსა შინა მიწვევული და ღუაწლთა
ფრიადთა² მდებელი ქუაბსა მას შინა ზე-
მოქსენებულსა, სათანადო იყო მისიცა და-
ცხრომაჲ ესეოდენთა³ შრომათაგან და მი-
ლებაჲ ნაცვალსა სასყიდელსა ოფლთა და
ღუაწლთასა, რამეთუ ყოველივე თჳსი და
უფროჲსლა თჳთ იგი ჯორცნიცა განასხნა მონე-
ბად ღმრთისა და უფლისა თჳსისა, რომლისა-
თჳსცა ფრიადი სიმდიდრე შეეყრიბა საუნ-
ჯეთა შინა ზეცისათა.

ვინაჲ სულისა მიერ წმიდისა მცნობელ-
მან ეამსა აღსრულებისასა მოუწოდა მოწა-
ფეთა თჳსთა³ რომელთაჲ, და ელიას დია-
კონსა და თათას, რომელსა აღეშენა მონას-
ტერი ქუეშე კერძო მთისა მის და იყოფოდა
მას შინა ძმათა თანა მრავალთა მის მიერ
შეკრებულთა მონასტერსა მას⁴ შინა. და ეტ-
ყოდა მათ: შვილნო ჩვენო, ეამი აღსასრუ-
ლისა ჩემისაჲ მოწვეულ არს და მეგულების
განსლვაჲ ჯორცთა ამათგან, ვინაჲ ფრიად

1 ქუეშე B. 2 სულსა B.

1¹ მკოვანებასა C. 2 ესოდენთა C. 3 მისთა CD. 4 მას—C.

* 4. ოედაქციაში აქ ცალკე სათაურით იწვება შიოსა და ევაგრეს ცხოვრება. რადგან
აზიერიდან ამ რედაქციის ტექსტი შეტაფრასტულის (1-ს) მიმდევრობით ეწყობა, ამიტომ აქ
არის გადმოადგილებული 4-ში შიოს მოღვაწეობის გავრცელებად მოთხრობილი ამბები, რომ-
ლებიც იოანე ზედაზნელის აღსასრულსა და მის მოწაფეთა აღმშენებლობას ეხება.

¶

ამას თქუენცა მოელოდეთ, შეილ-
ნო ჩემნო საყუარელნო, და აწვე
განაკრძალენით თავნი თქუენნი და
ჩემთჳს ილოცვედით. და ვინმცა
გვჳსნა სხუამან კელთაგან მათთა,
გარანა ღმერთმან, რომელმან მო-
ავლინა ძე თჳსი, უფალი ჩუენი
იესუ ქრისტე და მან. განმათავი-
სუფლნა სიკუდილისაგან და ყო-
ლისა საეშმაკოჲსა ვნებისა, გარანა¹⁰
იგინი ოდენ, რომელნი მჭურვალ-
თა გულითა შეუდგენ და სიწმი-
დით ჰმსახურებდენ მას და ამის-
თჳს გვედრებდი, რადთა სიწმიდით
და სამართლით ვიქცეოდით.

¶

მოშიშ ვარ, ნუ სადა წინააღმდეგობა ბო-
როტთა გუნდი ჰაერის მცველთაჲ მათ მწარ
და¹ დამაყენებელ მექმნეს მე სიღრმემდი²
ჯოჯოხეთისა დაჲდად მოსწრაფენი კაცთა
ნათესავისანი. აწ უკუე, ძმანო ჩემნო, თქუენ-
ცა მოელოდეთ სამარადისოდ სიკუდილსა და
კეთილად განეკრძალენით საბრკეთა³ ეშმაკი-
სათა, ნუ სადა ლოდ შებრკოლებისა გექმნეს
თქუენ ბოროტი იგი მტერი ჩუენი, რომელი⁴
უმზირის ბრკალთა სულისა ჩუენისათა დღი-
თი-დღე. და ვინმე შემძლებელ არს განრი-
ნებად⁵ კელთა მათთაგან, არა თუ მარხვითა
და სიწმიდითა ჯორცთაჲთა მოილოს ძალი
ღმრთისაგან. ამისთჳსცა გვედრებდი თქუენ,
¹⁵ შეილნო ჩემნო, რათა მღუძარე იყუნეთ ყო-
ველსა ეამსა და სიწმიდით მსახურებდეთ
უფალსა. ბოლო მომიჯნენდით მეცა ლოც-
ვათა შინა თქუენთა. ეჰა, სიმშვდე და სიმდა-
ბლე სულისა უმანკოჲსა, რამეთუ ჯორცთა
²⁰ შინა ყოვლადვე საზარელ ეშმაკთა იხილვე-
ბოდა და სიტყუთ განიოტებდა მათ, ბოლო
აწ ყოვლითურთ დამტევებელი სხეულისა და
საყდართა წინაშე სამეუფოთა მდგომარე გან-
წმედითა სულისა და გონებისაჲთა და მად-
²⁵ ლსა წინაჲსწარ მეცნიერებისასა⁶ მიმღებელი
საღმრთოჲსა და წმიდისა სულისაგან, მერმე-
ცა გარდამატებულითა სიმდაბლითა⁷ უღირ-
სად მსჯელი თავისა თჳსისა ჰაერის მცველ-
თა სულთაგან მოშიშებდა, რამეთუ ესწავა
³⁰ ანას⁸ არა დიდ მეტყუელებჲაჲ პავლეს მიერ,
ქრისტეს პირისა, არამედ სიმდაბლით ესრეთ
თქუმაჲ, ვითარმედ: რომელი თანა-მდებ იყო
ქმნად, მიქმნიეს, და ნეშტი—მონა ვარ უკ-
მარი უფლისა ჩემისაჲ⁹.

ხოლო ამცნო, რადთა ჯორც-³⁵
ნი მისნი დასხნენ მასვე აღგილსა
მწირობისა მისისასა. და მიიხუნა

ესრეთ რაჲ ასწავა ნოწაფეთა თჳსთა,
კუალად ამცნო მათ¹⁰, რათა სხეული¹¹ მისი
დაღვან მასვე აღგილსა შინა მწირობისა მი-

¶ ¹ მწარ და] მწარეთა CE. ² სიღრმემდი DE. ³ საფრეთა CE. ⁴ რომელი—DE. ⁵ გან-
რომად C. ⁶ მეცნარებისასა C. ⁷ სიმდაბლითა C. ⁸ ანას—E. ⁹ ჩუენისა DE. ¹⁰ მათ—E. ¹¹ სხე-
ლი C.

* შდრ. მათე 25, 26-29.

¶

სიწმიდენი და აღიხილნა თუალნი და მხიარულითა პირითა ზედვიდა ვიეთმე ნუგეშინის-ცემად მისსა მოსრულთა. და მიაყვანნა თუალნი ვითარცა შეგობართა და განუტე-
ვა სული და შეჰვედრა უფალსა.

ხოლო კიბე იგი იაკობისი აქა-
ცა იხილევებოდა და ანგელოზნი
ღმრთისანი გარდამოვიდოდეს. ხო-
ლო უფალი დამტკიცებულ იყო
თავსა ზედა მის კიბისასა, რო-
მელმან ჰრქუა მას: «მე ვარ ღმერ-
თი აბრაჰამისი მამისა შენისაჲ»¹; აწ
მოვედ ჩემდა, რაჟთა განგისუენო²
შრომათა შენთათჳს. ესრეთ აღი-
დებს, ძმანო, ღმერთი მადიდებელ-
თა მისთა.

ხოლო მოწაფენი მისნი ტი-
როდეს განშორებისათჳს მათგან
წმიდისა მამისასა.

¶

სისასა. ამისა შემდგომად ეზიარა უხრწნელ-
თა და უკუდავთა ქრისტეს საიდუმლოთა და
ღმნუშელი თუალთაჲ საგონებელ იყო მხიარ-
ულენით მიხედვასა ვიეთსამე, რომელთაცა
მიიმართა¹. თუალითა მიხედვიდა, რამეთუ
მკედრობაჲ ზეცისა უჯორცოთაჲ მოვლინე-
ბულ იყო, რათა აღიდოს უფალმან² მონაჲ
თჳსი, რომელმან ქუეყანასა ზედა ჯორცითა
უძლურითა აღიდა იგი. და შემდგომად მცი-
რედისა ანგელოზთა მიმართ განუტევა სული
მიყვანებად იგი უფლისა თჳსისა მიმართ, რო-
მელმან მოუწოდა მას ზეცისა განსასუენებელ-
თა³ მიმართ ნაცვალად შრომათა და ტკი-
ვილთა თავს-ღებითა ქუეყანასა ზედა.

ხოლო მოწაფენი მისნი შეერდომილნი
ფერკთა მისთანი ცრემლითა⁴ დაალტობდეს
მათ და მწარედ გოდებდეს, ვითარ ობლად
დაშთომილნი ესევეითარისა მამისაგან, და
30 თანა ესევეითართა სიტყუათა იტყოდეს: პა-
ტიოსანო მამაო და მოლუაწყო სულთაო,
ამიერითგან სადალა ვიხილოთ სახე ანგელო-
ზებრივი, გინა ვინლა⁵ იყოს მკურნალი ორ-
კერძოსავე უძლურებასა კაცთასა, ანუ ვინ
35 აღადგენდეს დაცემულთა გონებითა, და სადა
იყოს წამალი ეშმაკთა მიმართ კაცთა, ვინ⁶
ესრეთ, ვითარ შენ! დაალტობდეს იატაკსა

¶ ¹ განგისუენო B.

¶ ² მიჰმართა D. ³ ღმერთმან E. ⁴ განსასუენებელთა და სუფეჲათა C. ⁵ ცრემლით C.
ვინლა E. ⁶ ვინა E.

* დაბად. 28, 12-13.

ღ

ხოლო სიტყუაჲ ბერისაჲ 5 უღებ-ყვეს, რამეთუ საწუნელ უჩნდა აღგილი იგი, სადა ეუწყა დასხმაჲ ჯორცთა მისთაჲ, რამეთუ მოვიდეს მღღელნი და დიაკონნი და სიმრავლე ერისაჲ და წარმო- 10 იხუნეს ნაწილნი ბერისანი, დასხნეს მონასტერსა თათაჲსსა, მოწაფისა მისისასა, და შექმნეს ლუსკუმაჲ პატროსანი და მუნ შინა დაჰკრძალნეს წმიდანი იგი ჯორც- 15 ნი ნეტარისა მამისა ჩუენისა იოვანესნი.

ხოლო მოწაფენი იგი მისნი 20 ტიროდეს და იტყოდეს: კეთილო მამო, რაჲსათჳს დაგვტევენ ჩუენ? ვის თანა-ლა ვიხილოთ სახე ანგელოზებრი, ანუ ვინ იყოს მკურნალი უძლურებასა კაცთასა, ანუ ვინ 25 აღმადგინებელი გონებათა დაცემულთაჲ და წამალი ეშმაკთა მიერ მოწყლულთაჲ, ანუ ვინ რწყვიდეს ცრემლთა მიერ წმიდათა სოფლებსა ჩუენსა? და ესრეთ მტირალნი 30 წარვიდეს.

ხოლო წმიდამან იოვანე არა თავს-იღვა უღებ-ყოფაჲ სიტყუსა მისისაჲ, არამედ სადა-იგი მოეპო- 35 ვა¹ დაყუდებით მაღლი და რაჲთა ვიხილოთ და გურწმენეს, ვითარმედ შემდგომად მიცვალებისაჲ ცხოველ არს და აქუს კადნიერე-

ღ

ცრემლთა მიერ წმიდათა. ამათ და ესევეითართა უმრავლესთა იტყოდეს, ვითარ შეეტყუების ესევეითარისა სულთა საუნჯისაგან დაკლებულთა.

ხოლო უღებ-ყვეს სიტყუაჲ ბერისაჲ, რომელი ემცნო¹ მათჳს სხეულისა მისისა ძლით, რამეთუ სადა ემცნო დაღებაჲ ჯორცთა მისთაჲ ნოწაფეთათჳს, უღირსად შეერაცხა მათ აღგილი იგი ყოვლად ღირსისა მის- 10 თჳს. ხოლო მოვიდეს მღღელნიცა და დიაკონნი და სხუაჲ სიმრავლე ერისაჲ ფრიადი და მოწიწებით წარმგრაგნელთა სხეულისა მისისათა წარიხუნეს იგინი მონასტერსა თათას მიერ (მოწაფისა მისისა) აღშენებულსა, და ლარნაკისა² მოქმედთა მას შინა დასხნეს პა- 15 ტროსანნი ნაწილნი მისნი კრძალულებით და ამბორის მყოფელნი სამარხოჲსა მისისანი წარვიდეს მსწრაფლ.

ხოლო დიდმან მამათა შორის იოანე არა თავს-იღვა უღებ-ყოფაჲ სიტყუსა თჳსისაჲ³, არამედ ჰეშმარიტად ცხოველსა შემდგომად სიკუდილისაჲ ენება, რათა მასვე ადგილსა შინა დაისხნენ ნაწილნი მისნი, სადა-იგი მერმეცა ჯორცთა შინა მყოფმან ილუაწა და სარბიელი ესე მოღუაწებისაჲ სრულ ყო, ვინაჲ-

ღ ¹ მოეპოა B.

ღ ¹ ამცნო C. ² ლარკნისა D. ³ მისასა CD.

ღ

აჲ წინაჲ ღმრთისა. ამისთჳსა ინება ნაწილთა მისთა მუნვე დასხმად. და იქნეს ადგილსა მას, სადა ისხნეს ჳორცნი მისნი, სასტიკნი ძრვანი, და კაცნი მის ადგილისანი იგუჳნეს¹. და მოგვსენა მცნებაჲ იგი ბერისაჲ და გულისკმაჲყვეს, ვითარჲედ მისთჳს არიან ძრვანი იგი. ამისთჳსა აუწყეს მამათ მთავარსა, ხოლო იგი განკჳრდა და წარვიდა მღღელთა თანა და დიაკონთა და დიდითა პატივითა აღიყვანეს ადგილსაჲე თჳსსა და მითვე ლუსკუმითა დაასუენნეს² ნაწილნი მისნი. და შემდგომად მისსა აღაშენეს ეკლესიაჲ. ხოლო შემდგომად აღმოყვანებისა დასცხრა ძრვაჲ იგი. და სხუანიცა მრავალნი სასწაულნი იქმნეს ნებითა ქრისტესითა და მადლითა წმიდისა იოვანესითა. რამეთუ მრავალნი სნეულნი, ღრეკილნი და ეშმაკეულნი განიკურნეს აღმოყვანებასა და ყოველნი რომელნი ზედვიდეს, ღმერთსა აღიდებდეს. და უკუეთუ (ვინ სარწმუნოებით მივიდეს, აწცა) იქმნებიან მის ნიერკურნებანი.

17(8). ხოლო შემდგომად მრავლისა ეამისა წმიდამან კლემენტოჲ კათალიკოზჲან აღმოსავალით კერძო ეკლესიისა სხუაჲ ეკლესიაჲ აღაჲენა სახელსა ზედა წმიდისა ნათლის-მცემელისასა სადიდებულად სამებისა წმიდისა ერთ-არსებისა.

ხოლო ამის ნეტარისა იოვანეს მოწაუეთაგანმან აღაშენა ალავერ-

ღ

ცა ძოვანი დიდნი იქმნეს ადგილსა მას ცხად მყოფელნი, ვითარჲედ პირველადვე სამკჳდრებელად ეგულებიწ წარსლვაჲ წმიდასა ღმრთისასა. მაშინ მოგვსენა სიტყუაჲ იგი ბერისაჲ მოწაუეთა თჳსთა და აუწყეს მათთჳს მცნებულთა ღირსისა მიერ კათალიკოზსა¹ და ყოველსა სავსებასა ეკლესიისასა. ხოლო კათალიკოზი² მსმენელი ამათ³ წარვიდა მღღელთა თანა და დიაკონთა. და დიდითა პატივითა და წინაძღომითა ერისაჲთა თანად სიმრავლითა სანთელთა და დიდების მეტყუელებათაჲთა აღიყვანეს მრავალ მოღუაწე იგი გუამი მისი პირველ ჳსენებულსა მას ქუაბსა შინა და მუნ დადევს იგი პატივის მოყუარებით. ხოლო შემდგომად აღყვანებისა ნაწილთა მისთასა დასცხრა ძრვაჲ, რომელი იყო მონასტერსა მას შინა თათაჲსსა. და სხუანიცა მრავალნი სასწაულნი იქმნეს აღყვანებასა⁴ ნაწილთა მისთასა, რამეთუ მრავალნი სნეულნი და თითო სახითა⁵ სენითა⁶ შეჳკრობილნი მხოლოდ⁷ შეხებითა სხეულისა ამის წმიდისაჲსა განიკურნეს. და უკუეთუ ვინმე სარწმუნოებით მოუვდეს სამარბოსა მისსა რომლისაჲე უძღურებისაგან მოკული⁸, მაღიადსა ჰპოებს განკურნებასა მაჳირვებელისა მის სენისასა⁹.

8. ხოლო შემდგომად მრავლისა ეამისა წმიდამან კლემენტოს კათალიკოზჲმან მცხეთისამან აღმოსავალით კერძო ამის ქუაბისა სხუაჲ ეკლესიაჲ აღაშენა სახელსა ზედა წმიდისა იოანე ნათლის-მცემელისასა სადიდებულად ღმრთისა და მონისა მისისა სანატრელისა მამისა ჩუენისა იოანესსა.

ესევეთართა მადლთა მიერ განბრწყინებულმან ყოვლად ქებულმან იოანე განაშუე-

ღ ¹ იგუჳნეს B. ² დასუენნეს B.

ღ ³ კათალიკოსსა C. ⁴ კათალიკოსი C. ⁵ ამათი C. ⁶ აღყვანებასა] + მას CD. ⁷ სახეთა C.

• სენთა C. ¹ მხოლო E. ² მოცეული C. ³ მისისა CD.

ღ

დი, რომლისაგან გამოვლენ დიდნი
საკვრველებანი, ვიდრე დღენდე-
ლად დღედმდე. და სხუამან ქუაბი
იულთისაჲ და სხუათა ალაშენნეს
კახეთს მონასტერნი. ხოლო დავით
5 ალაშენა უდაბნოჲ იგი გარესჯისაჲ
და დაყუნა მრავალნი ქაშნი ვეშაპ-
სა თანა. უკუანაჲსკნელ უბრძანა
და მუნიტ განავლინა ბუდე იგი ეშ-
მაკთაჲ. და სხუანი მრავალნი სა-
10 სწულნი აღასრულნა. ხოლო ერთ-
მან ზენა სოფელ[ს] ალაშენა მონას-
ტერი, რომელსა შინა დედალი ვე-
რარაჲ შევალს და ვერცა რაჲ
მფრინველი იბუდებს. ხოლო ყო-
15 ველთაჲ ვერ ძალ-გვც მოკსენებაჲ-
და წმიდაჲ ისე წილკანს ებისყო
პოს იქმნა და აქამომდე ჩანს სამა-
რხოჲ მის ნეტარისაჲ.

ღ

ნა ქუეყანაჲ ქართველთაჲ და ღმრთის მსა-
ხურებაჲ სრულიადი ასწავა. და არა მხოლოდ
თავისა თვისსა მიერ, არამედ და მოწაფეთა-
ცა მიერ თვსთა, რამეთუ ერთმან მოწაფეთა
მისთაგანმან ეკლესიაჲ ალავერდისაჲ ალაშე-
ნა წოდებასა ზედა სახელ-განთქმულისა მოწა-
მისა გიორგისა¹, რომელმან მრავალნი სას-
წულნი აღასრულნა, ვითარ და მოძღუარ-
მანცა² მისმან. ხოლო სხუამან ქუაბი იულ-
10 თისაჲ³ სამკვდრებელად ღმრთისა მოლუაწე-
თა და მოწესეთათჳს შეჰმზადა⁴. და ერთმან
მათგანმან ზენა სოფელს ალაშენა მონასტერი,
რომელსა შინა დედალი არარაჲ შევალს და
არცა მფრინველი იკადრებს დაბუდებასა. და
15 სხუათა კუალად მონასტერნი ალაშენნეს კა-
ხეთს შინა და მრავლად აღაორძინეს სააწმუ-
ნოებაჲ ქადაგად განჩენილთა უფლისა მიერ
და სწავლად უმეცართა მეცნიერებასა
ღმრთისასა.

20 ესევეთარნი არიან კაცისა ამის ღმრთი-
სა მოლუაწებანი და შრომანი, რომელნი
ღმრთისათჳს ისხნა⁵ და კუალად მსგასნივე
ნაცვალის⁶ გებანიცა სასწაულთა და ნათა⁷
მიერ შემკობითა⁸, ვიდრეღა ქორცთა შინა
25 იყო. ხოლო შემდგომად ქორცთაგან განსლ-
ვისა და სოფლით გარდაცვალებისა უოხჰნო-
თა შინა იშუებს საშუებელთა ზეცისა ტალა-
ვართა და სასძლოთა დამკვდრებული და ხე-
30 დავს ნათელსა მას დაულამებელსა საღმრთო-
სა დაგებისასა მოხარული კეთილთა ზედა
გამოუთქმელთა, რომელნი თუალმან არა
იხილნა და ყურსა არა ესმა⁹ და გულსა კა-
ცისასა არა აღვიდა¹⁰. და იხარებს იგი მწყო-
35 ბრსა თანა მამათასა განწესებული და გან-
სცხრების გუნდსა თანა ანგელოზთასა კმითა
მედღესასწაულეთაჲთა მგალობელი. რამეთუ
განვლო ცეცხლი და წყალი მრავალთა ღუა-
წლთა დათმენითა ხილულსა ამას და გრძნო-

1. ¹ გიორგისაჲ E. ² მოძღუარმან C. ³ ულთისაჲ C. ⁴ შეჰმზადეს E. ⁵ იღვა DE. ⁶ ნა-
ცვლის CE. ⁷ ნათება CD. ⁸ შემკობილთა DE. ⁹ ესმნეს C. ¹⁰ აღვიდეს CD.

¶

¶

ბაღსა სოფელსა შინა და რაჲღა სხუაჲ ჯერ-
იყო ამისა, გარნა თუ შუენოდა აღსლვაჲ გან-
სასუენებელად უხილავთა მათ და გონიერთა
საგანეთა შინა.

- 5 არამედ, ზ მამაო მამათაო და დიდებაო
მონაზონთაო, რომელი გამოსჩნდი სიქადუ-
ლად ქართველთა ნათესავისა, ნანდღლვე¹ ღირ-
სო ზეცისა ნეტარებათა დამკვდრებად, სამ
გზის სანატრელო, მოწესეთა სამკაულო. მო-
10 იხილევდ ზეცისა კანმარათაჲთ ჩუენ ზედა-
ულირსთა ამათ შვილთა შენთა, რომელნი
ვიმძლავრებით ფრიად ბოროტთა და კაცთ-
მოძულეთა მტერთა ჩუენთა ეშმაკთაგან, და
წარდგომილი წინაშე საყდართა სამ მნათობი-
15 ერისა² წმიდისა სამებისათა (როზხე) ჩვენთჳს
ჟსნაჲ კორცთა და ვნებათა მძლავრებისაგან³,
რათა მრავლად შემაშფოთებელთა ბოროტთა
გულის ზრახვათაგან ჟსნითა ჯეროვანი სადამე
მოცალეებაჲ ეპოვოთ. და ესრეთ გონებითა
20 განწმედილითა მადლობასა და ქებასა შე-
წირვად ღირს ვიქმნნეთ დაუსაბამოჲსა მამი-
სა და მხოლოდ შობილისა ძისა მისისა თანა-
დაუსაბამოდ⁴ და ყოვლად წმიდით და ცხო-
ველს მყოფელით სულითურთ აწ და მარადის
25 და საუკუნეთა საუკუნეთასა, ამინ.

ცხოვრებად და მოძალადეობად
დირსისა მამისა ჩუენისა შიოდ-
ხი¹ და ევაგარისი

თთუესა მამისა თ დღესა

ცხოვრებად და საკვრძოლუბანი წმი-
დისა და ნებაჩისა შიოდხისი, როშელი
იყო ანთიოქიადთ უზაგდინაჩისადთ. ხო-
ლო მოიწია ძუეჲსანად ძაბთლისა და
დამგვძლჳა ხაჩიინისა მღვმისა¹, როშელი-
მისი აღწერა დირსმან მარტჳრი, პირმელ
როშელსა ეწოდა იოანე, როშელი იყო
მოწაფეთაგანთ წმიდისა იოანესთა კოხ-
ტანთიწეპოლით²

გუაჟურთხენ, მამათ³

გუაჟურთხენ, მამათ³

ქსენებითა წმიდათა ოდესცა³ სადა იქმნა
განძლომაჲ ცნობისა მქონებელთაგან არა თუ
ვინმე სრულიად წარტყუენულ იყოს გონებით
თა ეშმაკისა მიერ და თუალნი სულისანი
5 აქუნდეს ყოვლად უმხედველო⁴, რამეთუ წე-
რილ არს: ქსენებაჲ მართლისაჲ ქებით აღე-
სრულების. ხოლო რომელთა-იგი ქსენებაჲ
ოდეს⁵ საქებელ არს, მათი სამარადისოდ მო-
ქსენებაჲ რაოდენმე აღესრულებოდის⁶ ტრფი-
10 ალთა საღმრთოჲსა სიბრძნისათა და მოსურ-
ნეთა ქეშმარიტისა ცხორებისათა⁷ მიბაძვე-
ბად თუთ მათ მათთა სათნოებათა და მოქა-
ლაქობისა. იტყჳს ბრძენთაგანი ვინმე პირველ-
თა, ვითარმედ: ბრძენთა მაქებელნიცა ბრძენ-
15 ნი უქმან, ხოლო წმიდათა მათებრვე განწმე-
დილნი სულითა და თუალითა გონებისაჲთა
საცნაურად მხედველნი მათისა ცხორებისანი.
ამისთჳსცა ჩუენცა საწინასწარმეტყუე-
ლოჲსა სიტყჳსა მიერ ეყოთ დაწყებაჲ მიზეზ-
20 სა ამას სიტყჳსა ჩუენისასა, რათა წმიდანი
წმიდათა მიერ შეისხმოდენ, მოქადულნი დი-
დებასა ზედა, რომელი განიკუთნეს⁸ წინაჲ-
სწარვე ღმრთისა მიერ მართალი, ვითარცა

4¹ შიოსი A. 2 მამათ—A.

7¹ მღვმეს C. 2 კოსტანტინოპოლით CD. 3 ოდესცა C. 4 უმხედველ D. 5 ოდენ C.

6¹ აღისრულებოდის CD. 7 აღსძრავს E. 8 განიკუთნენ C.

ჟ

ჟ

ფინიკი აღუყაენეს და ვითარცა ნაძუ ლიბა-
 ნისა განმრავლდეს, ქეშმარიტად ამალლდეს
 წმიდანი უფროჲს სიმაღლეთა და განმრავლ-
 დეს ნაყოფნი მათნი უფროჲს ყოველთა ხეთა.
 5 ნაყოფიერთა და ყუავიან სახლსა შინა ღმრთი-
 სასა ვითარცა ვარდნი შუენიერნი და ვითარ-
 — ცა შროშანნი სულნელნი, რომელთაგანი ერ-
 თი არს ჩემი ყოვლად სასურველი ღმრთივ
 ცნობილი წინაჲსწარ და მიერვე გამოჩეუ-
 10 ლი სამ გზის სანატრელი შიო, მამაჲ მამათაჲ
 და მოლუაწებისა ძეგლი, რომელმან არარად
 შერაცხა სოფელი და სოფლისა შინა ყოველი
 სიყუარულისათჳს ღმრთისა, მშობელნი და
 ნათესავნი, სიმდიდრე და პატივნი და გან-
 15 სუენებაჲ ჯორცთაჲ, ვითარცა წარმაგალი და
 მომაკუდინებელი სულისა¹ მოიძულა², დაუ-
 ტევა ნებასა თანა ჯორცთასა ყოველი ნებაჲ
 მსოფლიოჲ, მეუღლეებაჲ უმრავლესთა მიერ
 საწადელი, თჳთ იგი ქუეყანაცა მშობელი და
 20 აღმზრდელი თჳსი დაუტევა და მხოლო[ჲ]სა
 ოდენ ღმრთისა საკუთარ ქმნილი ეკუთთა
 ღუაწლთა ძლიერად და იწროჲთ გზით და
 საპირველით მავალი ფართოსა მას და სა-
 ცხოვრებელსა ზეცისა ჩინებისასა მოსწრაფე
 25 იყო მიწევენად, მორჩილი სამოციქულოჲსა ემი-
 სა. დაუთმო³ პაერთა⁴ სიფიცხლესა, უცხო-
 ვებასა, სიგლახაკესა, შიშლოებასა და ყოველი-
 თურთსა უპოვარებასა, რომლისათჳსცა არა
 სცა ჰრული წამთა და არცა განსუენებაჲ
 30 ჯორცთა, ვიდრემდის პოვა ადგილი უფლი-
 საჲ და საყოფელსა⁵ შინა წმიდათასა განი-
 სუენა, რომელსა შინა აწ მკჳდრი მეოხად
 დგას წინაშე მეუფისა თჳსისა კადნიერად სურ-
 ვილით მაქსენებელთათჳს მისთა და წმიდისა
 35 ღლესასწაულისა მისისა აღმსაარებელთა⁶.

1. ესე წმიდაჲ და ღმერთ-შემოსილი მა-
 მაჲ შიო⁷ იყო ქუეყანით ასურეთისაჲთ, დი-

ჟ¹ სული C. ² მოიძულაჲ და E. ³ დაურთო C. ⁴ ჰერთა C. ⁵ საყოფელსა C. ⁶ აღმსა-
 ბელთა CD. ⁷ შიოჲ C.

9

1

დით მით ღმრთის ქალაქით ანტიოქიადთ,
რომელმან მრავალნი ესევეთარნი წმიდანი
აღმოაქენა მშობელთა ღმრთის მსახურთა
და აზნაურთა შვილი, რომელნი-იგი მრჩობლ
5 მდიდარ იყვნეს ღმრთის მსახურებითა და
მშობლობითა ამის წმიდისაჲთა. და არა ესუა¹
მათ შვილი სხუად, გარნა ნეტარი შიო მოეცა
მათ ნაყოფად მუცლისა მათისა, კეთილი და
ღმრთივ მონიკებული კუერთხი სიბერისა. და
10 ესე ოდენ² აქუნდა³ მკადრ⁴ მამულისა მა-
თისა. ხოლო ნეტართა მეუღლეთა შუენიერი
იგი ნაყოფი მათი აღზარდეს მრავლითა მო-
ლუაწებითა⁵ და ზედადგომითა სწავლათა
შინა საღმრთოთა წერილთასა. და ასწავეს
15 მას ყოველი წერილი ძუელი და ახალი და
თარგმანებაჲ მათი. ხოლო იგი მიიღებდა ყო-
ველსა სწავლებასა, ვითარცა ქუეყანად კეთი-
ლი, რამეთუ აღორაჲდებოდა⁶ თჳს⁷ შორის
კეთილად ცვითა და წურთითა მათითა, და
20 დაისწავა⁸ უმრავლესი მათი ზეპირით, ხოლო
წმიდაჲ სახარებაჲ და ეპისტოლენი⁹ პაულე
მოციქულისანი და წიგნი ფსალმუნთაჲ მარა-
დის განუშორებელად ეპარნეს, და ენითა და
პირითა მარადის იგინი მოაქუნდიან და უფ-
25 რაჲს თაფლისა¹⁰ დაატკბობდეს¹¹ სასასა
მისსა.

იქმნა რაჲ წლისა ათექუსმეტისა, იწყო
გამოძიებად სიტყუათა წმიდათა წიგნისა, და
ზინ და იკითხავენ განუსუენებელად ღლე და
30 ღამე, და მადლითა სულისა წმიდისაჲთა ყო-
ველსა უცთომელად გულისგმა-ჰყოფენ¹² და
გამოსთარგმანებენ, ვიდრემდის ყოველთა უკრ-
და მადლი იგი ღმრთისაჲ, რომელი მდიდ-
რად მეტყუელებდა პირით მისით¹³. შეეშინა
35 უკუე მშობელთა მისთა და იურგოდეს¹⁴ მისსა
მას ეგრეთ შეუსუენებელსა შრომასა და ეტ-
ყოდეს, რათა მისცეს მოცალეებადცა ოდესმე

1-ესუა E. 2 ესე ოდენი ესოდენ E. 3 აქუნდ D. 4 მკადრი C. 5 მოლუაწებითა D. 6 აღორ-
ძინდებოდა CDE. 7 მის E. 8 ასწავა C. 9 ეპისტოლენი C. 10 თაფლისა+და D. 11 დატკბებო-
დეს E. 12 ჰყოფენ D. 13 მისითა C. 14 ირგოდეს E.

9

10

თავსა თვსსა და არა ეგრეთ¹ (ნიმდემანდ² აპირებდეს სხეულსა. და წიგნთაჲსა ჯელ-ყვეს; რათა შიუხუნენ³. შეწუხნა ამას ზედა ნეტარი იგი ყრმაჲ და ეტყოდა მშობელთა⁵ თვსთა, ვითარმედ: რად ესრეთ ჰყოფთ, უფალ-ნო ჩემნო, და განმაშორებთ მე ზრახვისაგან ღმრთისა, რამეთუ რომელი არა ზრახავს მა-რადის სჯულსა⁶ ღმრთისასა, იგი შორს არს სასუფეველისაგან ღმრთისა და ტყუე იქმნის⁸ ეშმაკისა. აწ ნუ, კეთილნო მშობელნო ჩემნო, იხილეთ რასა-ეგე ჰყოფთ და ნუუკუე პირი ჩემი თქუენცა განგეშოროს მაგისტვს, რომელსა ჰყოფთ ჩემ თანა. მიიღო მშობელთაგანცა ფლობად და მიერჩდეს ნებასა მისსა. და წა-
15 რეიტებოდა ნეტარი ესე ყოველთა პასაკი-სა⁹ სწორთა შიშითა ღმრთისაჲთა და წურ-თითა საღმრთოთა წერილთაჲთა, რამეთუ ირწყვებოდა⁷ იგი სჯულსა⁸ შინა ღმრთისასა წერილისაებრ და ნაყოფიერ იქმნებოდა ვი-
20 თარცა ზეთის ხილი მსხმოჲ სახლსა ღმრთი-სასა.

ჟამთა მათ შინა ოდეს ღირსი შიო იქმ-
ნა ოცისა⁹ წლისა, დიდი იგი მნათობი და
თუალი მოღუაწეთაჲ ყოელად განთქუმული
25 იოანე ნიშებ-შემოსილი გამოჩნდა, ვითარცა
ვარსკულაფი მრავალ მნათობი, რომელნი-იგი¹⁰
განანათლებენ¹¹ ყოველთა მკვდრთა ანტიო-
ქიასათა¹² და რეუფებოდა იგი უდაბნოსა
ადგილსა მრავალთა თანა მოწაფეთა. მიიწია
30 უკუე შიო ფარულად მშობელთაგან თვსთა
ღიდისა მის მწყემსისა იოანესსა, შეუერდა
ნეტართა მათ ფერკთა, მოეხუეოდა, ამბორს
უყოფდა¹³ და ვითარცა ღმრთივ აღძრული
სიჟღარულითა, რომელი ცეცხლისა¹⁴ უშე-
35 მწყეულეს¹⁵ არს და ყოველსა ბუნებასა შინა
უზეშთაეს ყოვლისა. ხოლო ნეტარმან იოანე
იხილა რაჲ გოხიერებაჲ კაბუკისა მის და ში-

1 ჯერ C. 2 მიმდემანდ CD. 3 მიხუნენ D, მიიხუნენ E. 4 სჯულსა DE 5 იქმნების C.
6 პასაკთა C. 7 ირწყვებოდა CDE. 8 სჯულსა D. 9 ოცის D. 10 რომელი-იგი C. 11 განანათ-
ლებს E. 12 ანტიოქიასათა E. 13 უყოფდა და რასა არა ჰყოფდა C. 14 ცეცხლისა C.

9

1

ნაგანი მხედველობა და სიმდაბლე გონები-
 საჲ, შემუსრვილებად გულისაჲ და მყუდროე-
 ბად სიტყვსაჲ და სიმტკიცე შინაგანისა მის
 კაცისაჲ, გულისწმა-ყო სულითა სიმაღლე
 5 სულისა მისისა და, თუ ვითარ¹ ქუეყანასა
 კეთილსა უწყის შეწყნარებად თესლსა მას
 ღმრთისა ბრძანებათასა და, რამეთუ იყო-ცა
 ნეტარი იოანე მეცნიერ წინასწართა და ჰრქუი
 მას ესრეთ: შვილო შიო! განჰკრთა უკუე სა-
 10 ხელის-ღებასა ზედა თჳსსა ნეტარი შიო² და
 ცნა, ვითარმეუ მიემთხვა, რომელსა-იგი
 სურვიელ იყო, ეგევითარსა მოძღუარსა და
 განმანათლებელსა თჳსსა. კუალად ჰრქუა მას:
 შვილო შიო, რად შეშფოთნენი ამისთჳს,
 15 რამეთუ სახელი შენი მაუწყა მე ღმერთმან³.
 უკუეთუ გრწამს წმიდისა სახარებისა, რომე-
 ლი შეიუთარე, გრწმენეს, რამეთუ საარწმუ-
 ნოებაჲ ღმრთისაჲ⁴ ყოველსავე შეუძლებს.
 აღადგინა იგი ნეტარმან იოანე და ამბორს
 20 უყო მას და მისცა კურთხევაჲ და მიექცა მო-
 წაფეთა და ჰრქუა ნელიად: აჰა კაბუკი ესე
 გამოირჩია ღმერთმან და აღავსო სულითა
 წმიდითა და იქმნეს ესე მამად მრავალთა
 სულთაჲ, რომელთა წარუძღუეს ღმრთისა სა-
 25 თნობათა მიერ თჳსთა, რამეთუ იქმნეს ესე
 სანთელ მნთებარე სასანთლესა ზედა, რათა
 ყოველთა უნათობდეს. და კუალად მოექცა
 შიოს და ჰრქუა: შვილო, ნეტარ ხარ შენ,
 რამეთუ დიდ იქმნე წინაშე ღმრთისა და ნე-
 30 ტარ ვარ, რამეთუ მამად ვიწოდო ეგევითა-
 რისა მამათა მამისაჲ.

ეზრაბა მას დღე ყოველ და თაფლისა
 უტკბილესთა მათ სიტყუათა მისთა მიერ გა-
 ნანათლა გონებაჲ მისი და მხიარულ ყო. მეო-
 35 რესა უკუე დღესა ჰრქუა მას: წარვედ აწ
 შვილო და მშობელთაგან შენთა ზოილე კურ-
 თხევაჲ და მერმე მოვედ ჩემდავე და მაღლმან
 ღმრთისამან დაგიუბარენ და განგაძლიერენ.

1 ვითარსა CD. 2 განჰკრთა უკუე . . . შიო—C. 3 უფალმან E. 4 საღმრთო C.

9

1

- შეწუხნა ნეტარი შიო ფრიად წარგზავ-
 ნისათვის, რამეთუ ეშინოდა მორჩილსა მას
 სულსა, ნუჟუე მშობელთაგან ნაცვალად¹
 კურთხევისა სასჯელი მიიღოს, რაჟამს ცნან
 5 სურვილი მისი მონაზონებისა მიმართ. არა-
 მელ დაუმტკიცა მას ნეტარმან იოანე, ვი-
 თარმელ: გრწმენინ ჩემი, რამეთუ უწინარეს
 შენსა მათ მიიღონ წმიდისა მონაზონებისა
 სახე; წარვედ, უფალი იყავნ შენ თანა მო-
 10 გზაურ და განმამტკიცებელ შენდა! ხოლო
 შიო მიიღო კურთხევაჲ იოვანესი და ყოველ-
 თა ძმათაჲ, და წარვიდა სახიდ² მშობელთა
 მისთა. და მიიწია რაჲ, ჰკითხვიდეს, თუ სა-
 და არს იგი და რად დაუფარა მათ, უკუეთუ
 15 აქუნდა რაჲმე მიზეზი წარსლვისაჲ სადამე³.
 გარნა ფრთხილმან ამან სულმან ყოვლად არა
 აუწყა, რათა არა განაკრთენეს ~~მნაზღმთისა~~
 მის საქმისათვის, არამედ დაიდუმა და კეთი-
 ლითა მით სივერაგითა სხუაჲ რაჲმე ღონე
 20 მოიპოვა⁴ დარწმუნებისა მათისა. ხოლო შე-
 სწუვიდა ალი იგი მოტყინარისა მის სიყუა-
 რულისა ღმრთისაჲ, რომელი ცეცხლებრ ეგ-
 ზებოდა შინაგან მისსა და ასწაგებდა მას,
 რათამცა⁵ ვითარ სასურველსა მას თვისსა
 25 უადრეს⁶ მიემთხვა.

- იყო დიდებული ღლეთა შორის წმიდა
 კვრიაკე და წარვიდეს მშობელნი მისნი წმი-
 დად ეკლესიად და ეამსა წმიდასა ეამის
 წირვისასა დადგა იგი თვნიერ ჩუეულე-
 30 ბისა მახლობელად მამისა თვისისა. ხოლო
 მოიწია რაჲ დიაკონი საფსალმუნეთა ზედა
 წარკითხვად წმიდისა სახარებისა, ჰრქუა
 ნეტარმან შიო მამასა თვისსა: უფალო ჩემო,
 მივეახლნეთ⁷ წმიდისა მის სახარებისა ქუეშე
 35 კერძო, რამეთუ მასმიეს ხუცესთაგან, ვითარ-
 მელ ყოველნი სენნი და უძლურებანი განეშო-
 რებიან, რომელთა თავსა ზედა წარიკითხონ⁸
 ღლესა⁹ კვრიაკესა წმიდაჲ სახარებაჲ. ერჩდა
 ჯამაჲ მისი¹⁰ სიტყუათა მისთა და¹¹ და-

1¹ ნაცვალად C. 2² სახედ CE. 3³ სადმე C. 4⁴ მოიპოვა C. 5⁵ რათა C. 6⁶ უადრეს E| უდა.
 რეს CD. 7⁷ მივეახლნეთ E. 8⁸ წარიკითხვიან C. 9⁹ ღლეს C. 10¹⁰ თვისი E. 11¹¹ და|—C.

ღ

ღ

დგეს ქუეშე კერძო წმიდისა სახარებისა. ხოლო
ესე სახარებაჲ წარიკითხა დიაკონმან: ყოველ-
მან რომელმან არა მოიძულოს მამად და დე-
და და ცოლნი და შვილნი, აგარაკი და მო-
5 ნაგებნი¹, ვერ ძალ-უც მოწაფე ყოფად ჩემდა*.
აღესრულა რაჲ წმიდაჲ ეამის წირვაჲ, წარ-
ვიდეს სახლსა თჳსსა და დასხდეს სამხრობად.
და ჰკითხა ნეტარმან შიო მამასა თჳსსა: უფა-
ლო ჩემო, რაჲ იყო სიტყუაჲ იგი, რომელი
10 დღეს აღმოიკითხეს წმიდასა შინა სახარება-
სა? და მან ჰრქუა² მისთჳს, რომელი ესმინა
წმიდისა სახარებისაგან. მერმე მიუგო კე-
თილმან მან³ შვილმან: უფალო, რაჲ ყოენე-
ბად არს ჩუენდა, რათა გუერქუას ჩუენ მო-
15 წაფე ქრისტესი, და ვითარცა გესმა⁴, ასი
წილი მოვიდოთ მისგან მომავალსა მას საუ-
კუნესა⁵ მცირედისა ამისთჳს, რამეთუ რაჲ
შევიძინოთ სოფლისა ამისგან, უკუეთუ მე-
ფეცა ვიყვნეთ, ვერცა ვერას შემძლებელ
20 ვართ განჩინ ბად⁶. ხოლო მამისა მისისა⁷
გული ვითარცა ცული ლბილი შაბექდავისა:
გან ეგრეთ დღმობიტჳფრვოდა და ჰრქუა ძესა
თჳსსა: შვილო, ვითარ შენ ჰხედავ, მე და დე-
დაჲ შენი მოხუცებულ ვართ და შენ მარტოჲ
25 მკვდრი მამულისა ჩუენისა მოგუეცი, აჲ უკუე-
თუ ინებო, ჩუენ გუყვენ⁸ მონაზონ და შენ
მოიყვანე შენდა ცოლი და⁹ ნუ უმკვდრო
ჰყოფ მამულსა შენსა. აჲ ესერა ყოველი წი-
ნაშე შენსა არს, მიიღე ყოვლისა უფლებად.
30 განიხარა ესე ნეტარმან შიო და თქუა გულ-
სა თჳსსა: ოდეს მშობელნი ჩემნი იქმნენ მო-
ნაზონ, მე დავისუფალ ვარ, რაჲ მიხდეს, ვყო.
და მოეწესენა სიტყუაჲ ესე, რომელი ჰრქუა
ნეტარმან იოანე, ვითარმედ: შენსა უწინარეს
35 მიიღონ მშობელთა შენთა სახე მონაზონები-
საჲ. ხოლო ნეტარმან შიო მიუგო კეთალთა
მათ მშობელთა თჳსთა: უფალო ჩემო, ოდეს
კეთილი გონებაჲ მოგცა თქუენ ღმერთმან¹⁰,

ღ¹ მონაგებნი C. ჰამას C. * ომან კეთილმან C. ⁴ გუესმა C. ⁵ საუკუნოსა D. ⁶ განე-
ბად C. ⁷ მამასა მისსა DE. ⁸ გუყუენ D. ⁹ და—AB. ¹⁰ ღმერთმან თქუენ C. * შდრ. ლუკა 14, 26.

9

7

ნუ სდრებთ¹ კმნად მაგისსა, არამედ რად-
იგი გიჴმს თქუენ, მიეცით შესაწირავად, რო-
მელსაცა მონასტერსა გთნავს და მე მომავალ-
სა წელსა, უკუეთუ სათნო- უჩნდეს ღმერთსა,
5 მოვიყვანო, ვითარიცა მინდეს მეუღლე. ეს-
რეთ რად ამისა კმნად მოიმტკიცნა მშობელ-
ნი, არლარა ყოვნა, არამედ პირველად წა-
რიყვანა ღედაჲ თჳსი ქალწულთა მონასტერ-
სა და შეჰვედრა ღედათა ღიაკონსა და აღ-
10 კუეცა იგი. და ჰრქუა მას ნეტარმან შიო:
ღედაო, უწყოდე, რამეთუ ამიერითგან ეგო¹
მცნებასა შინა და აღთქუმაჲ დაგიც² ქრის-
ტესდა³ წინაშე საკურთხეველისა, არცა ჩემ-
და ხილვად შემძლებელ ხარ და არცა მამისა
15 ჩემისა. იყავ შენ აქა მორჩილ წმიდისა ამის
ღედათა ღიაკონისა და დათა ყოველთა, და
ნულარა გეურვებინ ჩემთჳს, ოდენ ნუ დაივი-
წყებ ლოცვათა შინა შენთა ჩემთჳსცა⁴. და
მოიკითხნეს ფრიადითა ცრემლითა და მისცეს
20 ურთიერთას უკუანაჲსკენელი ამბორის-ყოფაჲ
და განეშორნეს.

ეგრეთვე წარიყვანა მამაჲ თჳსი მონას-
ტერსა ზოგად ცხოვრებულთასა და შეიმოსა
მანცა წმიდაჲ სქემაჲ და მრავალი სიტყუაჲ
25 სწავლისაჲ ჰრქუა ნეტარმან შიო მამასა თჳს-
სა მოთმინებისათჳს. და ორთავე მონასტერ-
თა არა მცირედი საფასე შეწირა, სადა-იგი
იყვნეს მშობელნი ამის წმიდისანი და მსგავ-
სადვე ღედისა მამასაცა მისცა უკუანაჲსკენელი
30 მშჯღობაჲ და მიიღო მისმიერი კურთხევაჲ და
განეშორა. ესრეთ მიიღო რად⁵ თავისუფლად-
შითჲ⁶ ცხოვრებაჲ ღმრთივ გონიერმან შიო,
მიიწია სახილ⁷ და განუყო ყოველი მონაგე-
ბი თჳსი გლაზაკთა და განათავისუფლნა, მო-
35 ნანი და მკეველნი⁸ და განყიდა ყოველი,
რადცა იყო მშობელთა მისთაჲ დატევებული,
და მისცა მონასტერთა და მოქენეთა, თჳნიერ
ოდენ იპყრა წმიდაჲ სახარებაჲ და წიგნი სა-

7¹ ჯერ D. ვერ C. ² ქრისტესა და E. ³ ჩემთჳსცა—E. ⁴ თავისუფლებით E. ⁵ სახელ D.
⁶ მკეველნი CD.

¶

¶

ფსალმუნე, დაუტევა ჳიხაროდენია ყოველთა
საქმეთა მისთა თანა სახარებისაებრ მეტყუე-
ლისა, თჳთ სულიცა უარ-ყო ქრისტესთჳს და
განვიდა სოფლით და სახლით თჳსით და წა-
5 რეშართა სასურველისა მიმართ თჳსისა გზი-
სა, რომლისათჳს ყოლადვე სუროდა და
ტრფიალ იყო მოგებად მისდა, რომლისაგან-
ცა არა ქუებულ იქმნა, ვითარცა ქუემორე
ცხად ყოს სიტყუამან.

- 10 ნიწია კუალად იოანესა¹ და² მოუდ-
რიკნა მექლნი და მიილო კურთხევაჲ და მის
მიერ³ განიხარა იოანე სიხარულითა დიდითა
და შეიწყნარა და შეიტკობდა მას დიდითა
სიყუარულითა და ეტყოდა: შვილო სარწმუ-
15 ნოო შიო, ნეტარ ხარ შენ, რამეთუ დასდევ⁴
კელი ერქუანსა და უკუანა არა⁵ მხედველობ-
დი, არამედ კეთილად წარმართე⁶ ურნატი⁷
შენი. ჰე, გეტყჳ შენ⁸, ძმაო, და გრწმენინ,
ვითარმედ უშრომელად განეშორო ყოველთა-
20 გან ბრძოლათა მტერისათა ამისთჳს, რამეთუ
ყოვლითა სასოებითა შეიყუარე შენ ქრისტე
და მტკიცითა სარწმუნოებითა აღასრულენ
წმიდანი ბრძანებანი მისნი. ხოლო შიო ევედ-
რებოდა ნეტარსა იოანეს, რათა აღკუეცოს⁹
25 იგი და შერთოს იგი მწყობრსა თანა მონა-
ზონთასა. იხილა რაჲ დიდი იგი სიყუარული
მისი იოანე, არღარა ყოვნა, არამედ დასხნა
მის ზედა წმიდანი კელნი მისნი, აღკუეცა და
შეჰმოსა წმიდაჲ სქემაჲ. და იხილა, რამეთუ
30 პირი მისი იქმნა ვითარცა პირი ანგელო-
ზისაჲ.

ხოლო ამიერითგან რაჲლა ვინ თქუას
ლუაწლთა მისთათჳს ძლიერთა, რომელ თავს-
ისხმიდა, დღითი-დღე წარემატებოდა ძალი-
35 თი-ძალად, ვითარცა ხე თანა-წარსადინელსა
წმიდათა წყალთა ღმრთის მეცნიერებისათა
დანერგული. და ნაყოფიერ იქმნებოდა, ვი-
თარცა ფინიკი შხმომ ტკბილთა და სულიერ-

¶ ¹ იოანესა CD. ² და—E. ³ მიერი CD. ⁴ არა დასდევ C. ⁵ არა—C. ⁶ წარმართე E.
⁷ ორნატი E. ⁸ შენ—C. ⁹ აღკუეცოს C.

¶

¶

თა ნაყოფთაგან და სწავლათა ღირსისა
 იოანესთა, ვიდრემდის ყოველი გზად მონა-
 ზონებისად ვითარცა ჯელოვნებად რამე ეს-
 რეთ დაისწავა და მიიწია საზომსა სრულთა¹
 5 და დიდთა მამათასა, ვიდრემდის თუთ მო-
 ძლუარი იგი მისი იოანე განკურდა² მადლსა
 მას ღმრთისასა, რომლითა ხედვიდა ნეტარსა
 შიოს აღსავსედ, რამეთუ ეშმაკთა და მათ
 მიმართ³ ზედა მოსლვათა, ვითარცა ქსელთა
 10 დედა-ზარღლისათა დაქსნიდა. და მოეცა მას
 ღმრთისა მიერ მადლი სენთა ოტებად კაც-
 თაგან და პირუტყუთა და ეშმაკეულთა სი-
 ტყუთ განკურნებდა⁴ და ყოველით კერძო მო-
 მავალნი იოანესსა სნეულნი და ეშმაკეულნი
 15 ლოცვითა ამისითა განიკურნებოდეს, რამეთუ
 იყო ნეტარი ესე ყოვლად უმანკო და რამ-
 თურთით არა შევიდოდა⁵ გულსა მისსა კუა-
 ლიცა სიმაღლისა და ამპარტავანებისად, ხო-
 ლო სიმდაბლე ესეოდენი მოეგო, ვიდრემდის
 20 არცაღა⁶ თუ არა რადმე შეერაცხა თავი
 თჳსი.

2. ოდეს-იგი აღასრულნა ნეტარმან შიო
 ოცნი წელნი სხუანი მონაზონებასა შინა,
 მოიწია იოანესსა ბრძანებად ზეგარდამო, რა-
 25 თა გამოირჩინეს ათორმეტნი მოწაფეთაგან
 თჳსთა ძლიერნი სიტყუთა⁷ და საქმითა⁸ და
 წარვიდეს ქუეყანად ქართველთა და განა-
 მტკიცნეს⁹ ერნი სარწმუნოებასა ზედა, რამე-
 თუ ახალ-ნერგ იყვნეს მაშინ ქართველნი და
 30 ორასნი ოდენ წელიწადნი წარსრულ იყვნეს
 მოქცევით მათთგან; ოდეს-იგი მოციქულთა
 მადლითა განმტკიცებულმან წმიდამან¹⁰ დე-
 დამან ნინო აღმოშენა წმიდითა ემბაზითა და
 განანათლნა ღმრთის მეცნიერებითა. ესე რამ
 35 ბრძანებად გამოეცხადა მისგან დიდსა იოანეს,
 ამცნო ყოველთა მოწაფეთა თჳსთა, რათა გა-
 ნეკრძალნენ ლოცვასა, და მარხვითა გარ-

¶ ¹ სრულსა D. ² განკურდა E. ³ მიმართ| ნართა C. ⁴ განკურნებდა D. ⁵ შევიდოდა C. ⁶ არცა CE. ⁷ სიტყუთა DE. ⁸ საქმითა CE. ⁹ განამტკიცა C, განამტკიცენ DE. ¹⁰ წმიდა-
 ნაჲ]—CD.

9

1

დაელნენ ათნი იგი დღენი ვედრებასა შინა ღმრთისასა და იხილონ, თუ რაჲ არს აღსას-
რული გამოცხადებისაჲ მის.

გარდაჲდეს დღენი იგი, მოუწოდა ყო-
5 ველთა და ჰრქუა ნეტარმან იოანე: შევილო ჩემნო და ძმანო საყუარელნო, აჰა ესერა ყო-
ველთა მადლითა ღმრთისაჲთა გხედავ სრულ-
თა ყოველთა შინა საქმეთა ღმრთისათა. ის-
მინეთ, რომელი-ესე მეუწყა ღმრთისა მიერ,
10 რამეთუ ვიხილე მე ყოვლად წმიდაჲ დედოფა-
ლი ღმრთისმშობელი და მიბრძანა, რათა აღვიხუნე¹ ჩემ თანა ათორმეტნი თქუენგან-
ნი და წარვიდეთ ქუეყანად ქართლისა და
მუნ ვილუაწოთ სარწმუნოებისათჳს ქუეყანი-
15 სა. აწ უკუე დავწერო² მე³ თქუენ ყოველთა
სახელები და დავდვათ წმიდასა ზედა ტრა-
პეზსა. ხოლო განვათიოთ ყოველთა ღამე ესე
ზოგად ვედრებასა შინა ღმრთისასა და რო-
გელთაცა მოგუცეს⁴ ღმერთმან, ვერჩდეთ სა-
20 ღმრთოსა ამას ნებასა.

და ჰრქუეს ყოველთა: მამაო წმიდაო,
ვითარცა გამოგიცხადა⁵ შენ ღმერთმან, ყავ.
ხოლო ჩუენ არასადა დაგიტეოთ და არცა
განვეშორნეთ წმიდასა პირსა შენსა. და იყე-
25 ნეს ყოველნი დიდსა შინა მწუხარებასა, რა-
მეთუ არა იცოდეს⁶, თუ რომელთა ჰნებვი-
და⁷ დატეებაჲ⁸, რამეთუ ესრეთ უძნდა და-
ტეებაჲ⁹, ვითარ ცოცხლივ ჯოჯოხეთს შთა-
სლვაჲ. ხოლო განათიეს¹⁰ ღამე ყოველ ლოც-
30 ვასა შინა ზე-დგომით. და იქმნა ეამი დღი-
საჲ მესამე. ყოველთა მღუდელთა უბრძანა
ნეტარმან იოანე, რათა შეწირონ უსისხლოჲ
იგი მსხუერპლი. და აღესრულა რაჲ წმიდაჲ
იგი ეაჰის წირვაჲ და ეზიარნეს წმიდათა
35 საიდუმლოთა, უბრძანა ყოველთა, რათა აღი-
პყრნენ ჭელნი და იტყოდნენ კირიელეისონსა.
და ვითარცა განიპყრნეს ჭელნი ყოველთა და
იტყოდეს კირიელეისონსა ეამ ერთ, აღიღო

1¹ აღვიხუნე D, აღვიხუნე E. ² დავსწერო D. ³ მე — E. ⁴ მოგუცნეს E. ⁵ გამოგიცხადა E. ⁶ იცოდეს CD. ⁷ ჰნებვიდა + და D. ⁸ დატეობაჲ C. ⁹ დატეობაჲ CDE. ¹⁰ განათლდეს CD.

9

1

ანგელოზმან ღმრთისამან საკურთხეველისა-
გან და შთადეა ჯელთა შინა იოანესთა სა-
ხილველად ყოველთა ათორმეტი¹ ქარტა,
რომელსა² ეწერა ათორმეტთა ძმათა სახელი,
5 რომელნი-იგი უფალმან გამოირჩიენა³: შიო,
დავით, იოსებ, ანტონი, თეოდოსიოს, თათა⁴,
პიროს, ელია. პიმენ, ნათან, აბიბოს, იოანე.
ხოლო ესე ამისთჳს ყო ნეტარმან იოანე, რა-
თა არა თუალ-ღებით ჰგონონ სიყუარული
10 მათდა მიმართ ძმათა და რომელნი-იგი და-
შთენ, არა შეწუხნენ მოძღურისათჳს.

ესე რაჲ ესრეთ იქმნა, მოიყვანნა და-
შთომადნი იგი ძმანი შეწუხებულნი, მწარედ
მტირალნი დატევებისათჳს⁵ მათისა და მვედ-
15 რებელნი⁶, რათა არა დააკლდენ ეგევეთარსა
სახიერსა მოძღუარსა. არამედ მიუგო ნეტარ-
მან იოანე და ჰრქუა მათ: შეილნო, შეუძლე-
ბელ არს ნებასა ღმრთისასა წინააღდგომაჲ
და თქუენ მეწამეებით, რამეთუ მიერ ღლით-
20 გან, ოდეს ინებეთ გლახაკისა იოანეს მოწა-
ფეობაჲ, არავის თუალ-ვახუენ თქუენგანსა,
არამედ ყოვლითა გულითა მარტივად შეგი-
ყუარენ ყოველნი, ვითარცა ქრისტე მეწამე-
ბის ამას თჳთ. და აწ ოდეს ნებაჲ მისი თქუენ
25 ზედა ესრეთ არს, რათა თქუენ აქა სათნო-
ეყვნეთ მას, ხოლო ესენი, სადა-იგი მიუძღუეს,
ნუ სწუხთ, არამედ სიხარულით ერჩლით
ბრძანებასა და ჩინებასა მისსა, რათა არა წი-
ნააღმდგომცა ვიპოვნეთ⁷ ღმრთისა. და ფრი-
30 ად ჰლოცვიდა⁸ და ევედრებოდა, რათა და-
აცხრონ გოდებაჲ იგი უზომოჲ. და განუჩინა
მათ ეფთჳმი წინამძღურად და მსწავლელად⁹
ნაცვალად თჳსსა. და აღაპყრნა ჯელნი და ილო-
ცა მყოვარ ეამ და შევედრნა იგინი უფალსა.
35 და მოექცა თითოეულსა მათგანსა, დასდვა
ჯელი¹⁰ და აკურთხნა და მერმე ზოგად ყო-
ველნი, და ესრეთ მრავლითა ცრემლითა იჯ-
მნა მათგან.

1. თორმეტი D. 2. რომელთა C. 3. გამოირჩიენა უფალმან C. 4. თათთა C, თათაჲ E.

5. დატევებისათჳს CDE. 6. მვედრებელნი E. 7. ვიპოვნეთ D. 8. ილოცვიდა C. 9. მასწავლელად E.

10. დასდვნა ჯელნი C.

¶

¶

ამათ ჟამთა შინა აღსრულ იყო დიდი მნათობი სუმეონ საკვარველთ-მოქმედი მთასა საკვარველსა, გარნა არა და სუეტსაცა ზედა, არამედ თორნესა შინა მჯდომარე იყო. და ნეტარმან იოანე და მოწაფეთა მისთა იხილეს იგი და ლოცვაჲ მისი მოიღეს და ესრეთ წარემართნეს გზასა ქართლად მიმყვანებელსა, რომელი-იგი მრავლითა შრომითა წარველეს.

3. ხოლო მიიწივნეს რაჲ ქუეყანად¹ ქართლისა, დაადგა² ევლაგიოს კათალიკოზსა ჩუენებასა შინა ლამისასა ანგელოზი უფლისაჲ და ჰრქუა მას: აჰა ესერა მოვალს იოანე ყოვლად განთქმული მონაჲ უფლისაჲ მოწაფეთა თჳსთა თანა, რომელმან განანათ-
15 ლოს ყოველი ესე³ ქუეყანაჲ, ვითარცა პირველ ნინო. აწ უკუე აღდეგ და მიეგებოდე⁴ მათ და მრავლითა მოღუაწებითა შეიწყნარენ იგინი, რამეთუ ღმრთისა მიერითა ბრძანებითა მოიწივნეს იგინი და ნუ ზედაჲ შეურაცხებით
20 მოსილებასა⁵ მათსა, რამეთუ შინაგანი მათი კაცი ყოვლად ბრწყინვალე და შემკობილ არს.

აღდგა უკუე ღირსი ევლაგიოს ყოველთა თანა ეკლესიისა შვილთა და განვიდა ზენა სოფლამდე და იმსტურობდა⁶ ყოველთა
25 თანა-წარმავალთა, თუ ვინმე არიან⁷ მონანი იგი ღმრთისანი. და აჰა მოვიდოდეს⁸ წმიდანი იგი მამანი უკამლონი და⁹ დაბებკულითა მოსილნი, შეურაცხად სახილველნი¹⁰, კუნკულითა შემოსილნი წესისაებრ ასურთა ქუე-
30 ყანისა. იხილნა რაჲ ღირსმან კათალიკოზმან გულისგმა-ყო, ვითარმედ ისინი არიან, რომელთათჳს-იგი ეუწყა. აღდგა და შეუპყრა ქედსა იოანესსა და ჰრქუა მას: კეთილად მოხვედ¹¹, მამაო წმიდაო. შეუვრდა უკუე
35 იოანე ფერჯთა მისთა და ეტყოდა: წმიდაო მეუფეო, კურთხეულ არს ღმერთი, რომელმან ღირს მყო თაყუანის-ცემად სიწმიდისა

¶ ¹ ქალაქად E. ² და დადგა C. ³ თესე ყოველი C. ⁴ მიეგებოდე CDE. ⁵ მოსილებსა C. ⁶ იმსტრობდა DE. ⁷ არნ CD. ⁸ მოვიდეს C. ⁹ დაჲ—C. ¹⁰ სახილავნი DE. ¹¹ მოხვედ CDE.

9.

7.

შენისა. ეგრეთვე თითოეულად ყოველთა მი-
იღეს კურთხევაჲ კათალიკოზისა მიერ.

- აქა დამაყენა მე სიტყუამან მითხრობად
თქუენდა საკვრელებისა დიდისა, თუ ვითარ
5 ღირსმან კათალიკოზმან და ნეტარმან იოანე
ისწავნეს ერთმანერთისათჳს და სახელი თი-
თოეულისა¹ და კჳალად, ვითარ მოეცა
იოანეს ენაჲ ქართულად მეტყუელი ყოველად
დაუბრკოლებელი. ეჰა საკვრელებასა შენსა,
10 ქრისტე ღმერთო, ვითარ აღიდებ მაღიდებელ-
თა შენთა. ესე სასწაული, ძმანო, მიმსგავსე-
ბულ არს სიონს² გარდამოსლვასა სულისა
წმიდისასა წმიდათა ზედა მოციქულთა და
განყოფასა მას ენათასა³ ცეცხლისათა*. ქეშ-
15 მარიტად საკვრეელ არს ღმერთი შორის წმი-
დათა მისთა, რომელმან სულითა წმიდითა
წამსა შინა აღატყუა სიტყუთა ზრახვად იოანე,
რომელი არცა ოდეს ასმიოდა, არა თუ ეს-
წავა⁴. ესე ვისმცა⁵ არა დაუკვრდა, ვისიმცა
20 ცნობაჲ არა განცვრდა, რომელნი მაშინ მუნ
იყვნეს და რომელთა ესმა უცხო ესე სასწაუ-
ლი, ყოველნი განკვრეებულნი და ზარ-გან-
ქდილნი აღიდებდეს ღმერთსა, მოქმედსა სა-
კვრელებათასა.
- 25 ხოლო სასმენელად ყოველთა ჰრქუა კა-
თალიკოზმან ნეტარსა იოანეს: მამაო იოანე,
მე უფალმან მაუწყა მოსლვისათჳს შენისა და
აწ ვჰმადლობ⁶ ღმერთსა, რომელმან მოაფ-
ლინა სიწმიდე შენი, რათა წარუძღუე მრა-
30 ვალთა სულთა მეცნიერებასა ღმერთისასა და
განსწავლნე ქეშმარიტებასა⁷ შინა⁸ ცხოვრე-
ბასა, რომელი მოიყვანებს სასუფეველად
ცათა. თაყუანის-სცა მას წმიდამან იოანე და
მიუგო ესრეთ: წმიდაო მეუფეო, შენ მიმსგავ-
35 სებულ ხარ ქრისტესა სიმდაბლითა, ვითარ
მისგან გისწავიეს, ხოლო ჩუენ, მონანი შენ-
ნი, უფროსად ვჰმადლობთ⁹ ღმერთსა, რამე-
თუ ღირს ვიქმენით¹⁰ ეგვევითარისა კეთილი-

7¹ თითოეულისა DE. 2² სიონს—E. 3³ ენათასა—ენითა C. 4⁴ ასწავა C. 5⁵ ვითარმცა D.
6⁶ ვმადლობ CD. 7⁷ ქეშმარიტსა E. 8⁸ შენსა C. 9⁹ ვმადლობთ C. 10¹⁰ ვიქმენით C.

* საქმე 2, 1—4.

¶

¶

სა მწყემსისა პოვნად, რომელსა ყოველნი და-
ფარულნი გამოეცხადებოდა ღმრთისა მიერ.
მადლი დიდებულია მას, რომელმან ღირს გუ-
ყვნა ხილვასა წმიდისა პირისა შენისასა, რა-
5 თა უფროდსა შენ წარგვძლუე მრწემთა ამათ
შენთა გზასა ცხოვრებისასა, რამეთუ ვხედავ
მადლსა ღმრთისასა სრულ ქმნილად შენ შო-
რის უღირსი ესე, რამეთუ რაჲმს ღირს ვიქ-
მენ კურთხევისა შენ მიერისა მოღებად, აღე-
10 ლო პირი და ენაჲ ჩემი ზრახვად ენასა შენსა
და განეხუნეს სასმენელნი ჩემნი, რათა მეს-
მოლენ წმიდანი ბრძანებანი შენნი, მეუფეო
ჩემო. და ყოველთა, რომელთა ესმოდა, ჰმად-
ლობდეს ღმერთსა.

15 წარემართნეს უკუე და მიიწივნეს წმი-
დად ეკლესიად და დავარდეს წინაშე¹ განმა-
ცხოველებელისა მის აღგილისა, სადა-იგი
ღმრთისა ჯერ-ჩინებითა აღემართა საკვრე-
ლებით სუეტი იგი დიდებული, რომელი
20 მდგომარე არს პაერთა შინა თჳნიერ გელთა
კაცობრივთა ზედა კერძო კუართისა მის ზე-
გარდამო ქსოვილისა ქრისტეს მკნელისა
ჩუენისა (რომლისათჳს სხუათა თხრობა-
თა² შინა მოკსენებულ არს). ამას
25 წინაშე მრავალთა ცრემლთა დააღტობდა
იოანე იატაკსა მოწაფეთა თანა მყოვარ³
ეამ. ხოლო სრულ ყვეს რაჲ ლოცვაჲ, კათა-
ლიკოზმან მრავლითა მოღუაწებითა ისტუმრ-
ნა. და დაადგრეს მუნ დღეთა მრავალთა. და
30 ხედვიდეს ყოველნი პირსა ნეტართა მამათა-
სა, ვითარცა ანგელოზთასა. და მოიწეოდეს
ყოვლით კერძო ყოველთა სენთაგან შეპყრო-
ბილნი და ყოველნი მიემთხუეოდეს მსწრაფლ
კურნებასა. და ესმოდეს ყოველთა მათ მიერ
35 სიტყუანი საუკუნოჲსა ცხოვრებისანი და
განმტკიცებოდეს ყოველნი სარწმუნოებასა
ზედა წმიდისა სამებისასა და ყუაოდა მოძლუ-
რებათა მათთა მიერ ყოველი ქუეყანაჲ ქართ-

¶ ¹ და მიიწივნეს. . . წინაშე—C. ² თხრობასა C. ³ მყოვარ D.

¶

¶

- ლისაჲ ვიდრემდის თუთ თავადიცა მეფე და ყოველნი მთავარნი ქართლისანი მიიწი(ვ)ნეს მუნ და მათგან კურთხევისა მიმღებელნი განათლდებოდეს სწავლითა მათითა და ვითარ-
 5 ცა მდინარისაგან დიდისა ირწყუებოდეს სწავლათაგან ნეტარისა იოანესთა. ხოლო ნეტარნი ესე მამანი მრავლითა ლოცვითა და ვედრებითა ითხოვდეს ღმრთისაგან, რათა უჩუენოს მათ აღგილი მკუდრობისა მათისაჲ.
 10 და მოვლიდეს ყოველთა მათ აღგილთა, სადა ნეტარი ნინო იყოფოდა¹ და ამბორს-უყოფდეს იატაკსა და ვითარმცა² მას ცხოველსა ხედვიდეს. ეგრეთ შეიტკობდეს და ეზიარებოდეს და იკითხვიდეს და სცნობდეს ყოველ-
 15 სა მას ცხოვრებასა მისსა და ქადაგებასა და შრომათა მის ნეტარისათა³. და ჰმადლობდეს ღმერთსა, რომელმან უძლურსა ბუნებასა მიანიჭა მადლი მოციქულებისაჲ და ესევეითართა ღუაწლთა ძლიერთა შინა განაძლიერა და
 20 უმჟნეს იპოვა მამათა.

4. ღლესა ერთსა იხილა ნეტარმან იოანე აღმოსავალით კერძო მთასა ზედა ზადენისასა, რამეთუ ვითარცა ნისლი ეშმაკთა სი-
 მრავლენი ჰყოფდეს მრავალთა რათმე საოც-
 25 რებათა; და განჰკვრდა და ჰრქუა მოწაფეთა თჳსთა⁴: იხილეთ-ლა⁵, უკეთურნი ისი რასა ჰყოფენ, ამისთჳს რამეთუ⁶ მთნდა აღგილი ისი⁷ საყოფელად ჩემდა; შინებისათჳს ჩუენისა⁸ სახილველად ჩუენდა⁹ შეკრებულ არიან
 30 და ჰყოფენ საოცრებათა, გარნა ძალი ქრისტისი თანა-მწე ვიყოთ. მერმე მიეკცა სულთა მათ ბოროტთა და ეტყოდა: იყავნ უფალი კურთხეულ, რამეთუ მანდაჲთ ლტოლვილთა ვერცა სხუაგან სადა¹⁰ ჰპოვოთ¹¹ სამკვდრე-
 35 ბელი, სადაცა გლაზაკისა იოანეს¹² და ძმათა ამათ ჩემთა სახელები ითქმოდის. ხოლო მივიდეს წინაშე წმიდისა კათალიკოზისა და

¶ ¹ იყოფებოდა E. ² ვითარცა C. ³ და შრომათა მის ნეტარისათა—E. ⁴ თჳსთა—CD..

⁵ იხილეთა E. ⁶ რამეთუ]+მე E. ⁷ იგი E. ⁸ ჩემისა C. ⁹ ჩემდა DE. ¹⁰ სადა—E. ¹¹ ჰპოვოთ D

¹² იოანესი E.

ღ

ღ

ითხოვეს აღგილი იგი, მთაჲ ყოვლად რაჲ-
მე მალნარი და შეუვალთ კაცთა მიერ, რათა
დაემკვდრნენ მუნ, ვიდრემდის განუჩინოს მათ
მადლმან ღმრთისაჲმან შემდგომი¹.

- 5 და უბრძანა კათალიკოზმან, ვითარმედ:
წმიდანო მამანო, ყოვლად უნუგეშინისცემო
და მალნარ არს და შეუვალ კაცთაგან მთაჲ
ის², და უწინარეს კერპიცა იგი³ ბილწისა
ზადენისი მდგომარე ყოფილ არს იქი, რომე-
10 ლი-იგი შემუსრა ნერპარმან ნინო, და აწ ვი-
თარ მესმის სულთა მიერ ბოროტთა აღსა-
სე არს მთაჲ იგი. ხოლო მათ ჰრქუეს: იყავნ
ნებაჲ ღმრთისაჲ, წმიდაო მეუფეო, და წმი-
დანი ლოცვანი შენნი შემწე მდაბალთა ამათ
15 მონათა თანა შენთა, მოგუეც კურთხევა შენი
და წარგუაღვლინენ. და ვითარ ვერ დააყენნა
იგინი კათალიკოზმან, მისცა მათ კურთხევაჲ
და წარავლინნა იგინი.

- ხოლო იყო ქაში მაისისა (თ)თჳსა და
20 მდიდროოდა⁴ მდინარე არაგჳ. მიიწინეს უკუე
კიდესა მდინარისასა. ხოლო თჳთ ევლავიოს
კათალიკოზი მუნ იყო მრავალთა თანა ების-
კოპოსთა და სხჳსა სიმრავლისა ფრიადისა,
რათა უენებელად წიაღიყვანნენ⁵ ფიცხელისა⁶
25 მისგან მდინარისა. იხილეს რაჲ დიდროაჲ⁷
იგი წყლისაჲ, აყენებდეს მათ წიაღსლვად,
რამეთუ ულონო იყო განსლვაჲ მისი ქაშსა მას.

- ჰრქუა ღმრთმან იოანე ნეტარსა შიოს:
ილოცე მამაო, რათა ღმერთმან უენებელად
30 წიაღგჳყვანნეს იმიერ. ხოლო მორჩილმან
ამან⁸ სულმან ყოვლად არაჲაჲ ჰრქუა სხუაჲ,
არამედ მინდობილმან ბრძანებასა მოძღურო-
სასა მოიდრიკნა სამ გზის⁹ მუქლნი აღმოსაგა-
ლით, ჯუარი გამოსახა წყალსა მას ზედა და
35 ჰრქუა: ¹⁰ მამაჲ ჩუენი იოანე გიბრძანებს,
წყალო ¹¹, რათა დაეყენნეთ სლვისაგან, ვიდ-
რემდის წიაღვიდეთ იმიერ კმელად. ეჲა უსა-
ზღვროსა ¹² კაცთ მოყუარებასა შენსა, ქრის-

ღ¹ შემდოჲნი E. ² იგი E. ³ ისი CD. ⁴ მდიდროოდა E| მდიდრო და C, მდიდრობდა
D. ⁵ იყვნენ C. ⁶ ფიცხლისა DE. ⁷ დიდროჲ C. ⁸ მან E. ⁹ სამ გზისი—C. ¹⁰ ჰრქუაჲ+მათ CD.
¹¹ წყალნი C. ¹² უსაზღვროსა CD.

¶

¶

ტე ღმერთო! რამეთუ სიტყუასა თანა მისსა დადგა მდინარე იგი სლვისაგან, ვიდრემდის წიაღვიდეს იგინი ჳმელად. იხილეს რაჲ ესე სიმრავლემან ერისამან, ყოველნი აღიღებდეს

5 ღმერთსა, რომელმან ესევეითარი მადლი მოს-
ცის მონათა თჳსთა. და იხარებდა კათალი-
კოზი და ერი ყოველი¹ და მადლობდეს
ღმერთსა, რომელმან ეგვეითარნი განმამტკი-
ცებელნი სარწმუნოებისანი მოანიჳა მათ.

10 ხოლო ნეტარნი იგი მამანი აღვიდეს
მთასა მას ზედა ფრიადითა ლუაწლითა სი-
წჳრფისაგან სერტყთაჲსა. და მიმოვლო ნეტარ-
მან იოანე ყოველი იგი მთაჲ და პოვა მცი-
რე ქუაბი და შეჳმნა იგი წმიდად ეკლესიად,

15 და დაემკვდრნეს მუნ. და იჳმნეს მცირედო
რაჲმე ტალავრები და ილუწიდეს ძლიერად,
რამეთუ განიკაფებოდეს ყინელისაგან სასტი-
კისა ჟამსა ზამთრისასა. და იყო მათდა სა-
ზრდელად მდებლობაგან ქუეყანისათა. ხოლო

20 განისმა ჰამბავი² მათისა მუნ მკვდრობისაჲ
და შეჳმნეს მთასა მას შინა გზაჲ ფრიადმან-
სიმრავლემან და მოვიდოდეს ყოვლით კერძო
სიმრავლე ერისა აურაცხელი: სნეულნი, ეშ-
მაკეულნი, ბრმანი, ღრეკილნი, ყრუნი და

25 ყოველნი განიკურნებოდეს ლოცვითა მათ
წმიდათა მამათაჲთა, ვითარცა წერილ
არს ვრცელსა შინა ცხორებასა
ნეტარისა იოანესსა.

5. დღესა შინა ერთსა გულს-იღვინა კა-
30 თალიკოზმან კრებისა თანა თჳსისა, რამეთუ
მუნ იუენეს ყოველნი ეპისკოპოსნიცა³ მისნი,
რათა აღვიდენ და მოიხილნენ წმიდანი იგი
მამანი. წარვიდეს უკუე და აღვიდოდეს
მთასა მას ზედა და იხილნეს ნეტარნი იგი

35 ვითარცა ანგელოზნი ღმრთისანი თჳნიერ
ყოვლისა სოფლისა განგებისა და საჳმრისა.
იხილნეს რაჲ წმიდათა მათ⁴ მამათა კა-
თალიკოზი და ყოველნი იგი ეპისკოპოსნი⁵

¶ ¹ ყოველი ერი E. ² ამბავი CD. ³ ეპისკოპოსნი C. ⁴ მათ—E. ⁵ ეპისკოპოსნი E-
ფისკოპოსნი C.

9

10

მიმავალნი, განიხარეს სიხარულითა დიდითა, მოეგებ(ვ)ოდეს მათ და შეუვრდებოდეს ფერტთა მათთა და მიიღებდეს კურთხევასა მათ მიერსა¹. ეგრეთვე ეპისკოპოსნიცა² იგი ლოცვასა 5 მათ მიერსა. ხოლო კათალიკოზმან ყო რაჲ ლოცვაჲ დასასრულისაჲ, დასხდეს უკუე ქუაბსა მას მახლობელად, რომელი შეეშადა ეკლესიად. ეტყოდა ნეტარი იოანე კათალიკოზსა და ყოველთა ეპისკოპოსთა³: რად მოშუერიოთ, 10 უფალნო ჩემნო, სიმდაბლისა ჩემისა? და ვითარ ღირს ვართ ჩუენ, მონანი სიწმიდისა თქუენისანი, რათამცა მოაშურეთ⁴ სიწმიდე თქუენი აქა?⁵ არამედ ღმერთმან მოგეცინ სასყიდელი, რომელი მდიდარ არს წყალობითა. უბრძანა კათალიკოზმან იოანეს, რათა 15 პრეტუას მათ სიტყუაჲ სარგებელისათჳს სულისა. ხოლო იოანე ეტყოდა: შენ გშუენის ესე, წმიდაო მეუფეო, და შენი არს საქმე ესე, რათა ჩუენ ვირწყუებოდით⁶ სწავლათა შენთა მიერ. მრავალ ჟამ აიძულა რაჲ⁷ 20 კათალიკოზმან იოანეს, აღაღო პირი თჳსი⁸ და იწყო სიტყუად სიტყუათა ცხოვრებისათა შუენიერთა, რამეთუ ნეტარისა იოანეს პირი, ვითარცა წყაროჲ ტბილი მდინარე, ეგრეთ აღმოაცენებდა სწავლათა დაულევნელთა, 25 ოდეს აიძულის ვინ თქუმაღ რასამე. და ისმენდეს მისსა ყოველნი იგი ეპისკოპოსნი⁹ და სარგებელ ეყოფოდეს ფრიად და იხარებდეს.

11 (6). ხოლო ჯერ-არს, რაჲ- 30

თა მოვიტყენოთ ერთი მოწაფეთა- განი წმიდისა იოვანესთაჲ¹, სახელით ისე, განთქმული ყოვლითა-ვე² სათნოებითა, ნერგი იგი სა- მოთხისაჲ, ყუავილი შუენიერი³ 35 და ყოვლისა კეთილისა ძირი.

(6). ამას ჟამსა შინა აღსრულებულ იყვნეს ეპისკოპოსნი ორნი, ერთი წილკნისა და

9. ¹ წმიდისა იოვანესთაჲ წინაშე ღმრისა B'. ² ყოვლითვე B. ³ შუენიერი BB'.

10. ¹ მათ მიერ C. ² ეფისკოპოსნიცა C. ³ ეპისკოპოსთა E, ეფისკოპოსთა C. ⁴ მოაშურეთ E. მოაშრვეთ C. ⁵ აქა თქუენი E. ⁶ ვიწყარობდეთ C. ⁷ რაჲ აიძულა E. ⁸ თჳს E. ⁹ ეპისკოპოსნი E, ეფისკოპოსნი C.

ღ

ესე ნეტარი ისე შეიპყრა წმი- 10
დამან მამათ მთავარმან¹ კათალი-
კოზმან და აკურთხა იგი ეპისკო-
პოზად საყდარსა ზედა წილენისა-
სა². და³ დაღაცათუ იგი არა თავს-
იღებდა საქმესა მას და შევრდო- 15
მით ითხოვდა განტევებასა.

ხოლო მან უნებლით დაასხ-
ნა ჯელნი და წარგზავნა საყდარსა
ღმრთისა დედისასა და⁴ დედისა 35
მის, რომელმან დედაჲ თჳსი ცთომი-
საგან⁵ აღადგინა, დედისა მის, რო-

ღ

ერთი ნეკრესისა. და ზრახვა ყვეს კათალი-
კოზმან და ეპისკოპოსთა, რათა მათგანნი
ყვენენ ეპისკოპოს ორთავე შინა საყდართა და
განიზრახეს ესრეთ, რათა რომელთაჲა დღეს
5 შეწირონ უსისხლო მსხუერპლი, მათ დაასხნენ
ჯელნი თჳნიერ ყოვლისა ცილობისა. ხოლო
მოიწია რაჲ ქამი წმიდისა ქამის წირვისაჲ,
აბიბოს იქმნა მსახურ წმიდისა ქამის წირვი-
სა და ისე—დააკონი.

და აღესრულა რაჲ ქამის წირვაჲ, შე-
იპყრა კათალიკოზმან ერთითა ჯელითა ისე,
ხოლო ერთითა აბიბოს და ამბორს-წყო აბი-
ბოს(ს) და ჰრქუა: გიხაროდენ აბიბოს ეპისკო-
პოსო¹ ნეკრეს ქალაქისაო! და ამბორს-წყო
15 ისეს და ჰრქუა: გიხაროდენ ისე, ეპისკოპო-
სო¹ წილენისაო! ხოლო იგინი განცუბრდეს
მოულოდებელსა მას ზედა სმენასა, შეწუხე-
ბულნი იჯმნიდეს, უღირსებასა იტყოდეს,
ევედრებოდეს, შეუვრდებოდეს ფერკთა ცრემ-
20 ლითა განტევებად² მძიმისა მისგან საქმისა,
გარნა კათალიკოზმან ესრეთ ჰრქუა მათ:
ცხოველ არს უფალი ჩუენი³ იესუ ქრისტე,
არა გარე-მიეაქციო სიტყუაჲ ესე, რომელი
იქმნა ჩემ გლახაკისა⁴ მიერ გამორჩევითა
25 ღმრთისაჲთა.

ესე რაჲ ესმა იოანეს, ჰრქუა მათ:
შვილნო, ნუ ხარტ ურჩ განგებისა საღმრთოჲ-
სა და წმიდისა ამის მეუფისა ჩუენისა და
✓ რამეთუ მოვიწიენით⁵ აქა ამისთჳს, რათა ვი-
30 ლუაწოთ ადგილად-ადგილად ღმრთისათჳს,
რომელმან იგი მიბრძანა ჩუენ მოსლვაჲ. ეს-
მა რაჲ სიტყუაჲ მოძღუარისაჲ, ერჩიდეს ბრძა-
ნებასა მისსა. და წარიყვანა⁶ კათალიკოზმან
და ყვნა ორნივე ეპისკოპოს. და წარავლინა
აბიბოს საყდარსა ზედა ნეკრესისასა, ხოლო
საკვრეელი ისე წარავლინა საყდარსა წილენი-
სასა, რომელსა შინა მდგომარე არს ხატი

ღ¹ მამად მთავარმან B'.² წილენისა B'.³ და]—B'.⁴ დედისასა და]—B'.⁵ ცთომისა-
გან] დატეხისაგან B'.

ღ¹ ეპისკოპოსო C.E. ² განტავებად C. ³ ჩემი C. ⁴ გლახაკის D. ⁵ მოვიწიენით D.
⁶ წარიყვანა E.

¶

მელმან დედანი წყევლისაგან იქსნა: დედისა მის, რომელი შუამდგომელ ღმრთისა და კაცთა იქმნა და აცხოვნა ყოველი¹ ნათესავი კაცთაჲ, რომელნიცა სარწმუნოებით თაყუანის-სცემენ ქრისტესა, მის-გან შობილსა ღმერთსა.

ჟ ყოვლად წმიდაო ღმრთის მშობელო მარიამ, კურთხეულ არს ნაყოფი მუცლისა შენისაჲ და კურ-თხეულ არს სახელი წმიდაჲ დიდებისა მისისაჲ², რამეთუ ქუეყანისაგანნი ვიყვენით და აწ შენ მიერ ზეცისა ანგელოზთაგან ვიმსახურებით და შენ მიერ უხრწნელებაჲ და ცხორებაჲ საუკუნოჲ მოვიგეთ³. ამისთჳს შეუ-ნის⁴, რადთა საყდარსა დიდებისა შენისასა წმიდანი და სულითა გა-ნათლებულნი კაცნი იყვნენ⁵ ზედა. მდგომელად⁶ ტაძრისა შენისა და ამისთჳსცა გამორჩეულ იქმნა ღირსი ესე წმიდაჲ ისე ზედამდგომელად საყდრისა შენისა, წმიდაო დედოფალო!

ხოლო წმიდამან ამან მამამან და ებისკოპოსმან⁷ იწყო სწავლად და წურთად სამწყსოთა თჳსთა და მიჰმართა ჩრდილოთ კერძო⁸ რამეთუ ჯერეთ⁹ მოუქცეველ იუ-ნეს¹⁰ და მტკიცედ ეპყრა კერპთ მსახურებაჲ.

¶

ყოვლად უბიწოჲსა ღმრთისა დედისაჲ, რამეთუ მებრვე ესევეთარი ღირსი მღუდელთ მთავარი შეენოდა წილ-ხდომად საყდარსა ღმრთისა მტკრთველისა ქალწულისასა მწყემსად¹ ჯეროვნად ძისა და ღმრთისა მისისა სისხლთაგან მოგებულთა სამწყსოთა.

25

ხოლო ვითარცა დადგინებულ იქმნა წმიდაჲ ესე ეპისკოპოსად², კუალად დასძინა პირველსა მოსწრაფებასა უმეტესი შრომაჲ, რამეთუ იწყო სწავლად და მწყსად სამწყსოთა თჳსთა გულს-მოდგინებით და არა კმა-იყო მახლობელთა მხოლოდ განმტკიცებაჲ სარწმუნოებასა ზედა მართალსა, არამედ აღი-ძრა შურითა საღმრთოთა და ფრთეთა სულიერთა მიმზუმელი წარვიდა დამკვრებულთა მიმართ ჩრდილოსა კერძოთათა, რომელნი მერმეცა მოუქცეველ³ იყვნენ ქრისტეანეთა მართლისა სარწმუნოებისა მიმართ და კერპთ მსახურებისა საცთურითა შეპყრობილნი ბრმად მქონებელ იყვნენ თუალთა სუ-ლისათა.

40

¶ ¹ ყოველივე B'. ² მისისაჲ] შენისა B'. ³ საუკუნო მოვიღეთ BB'. ⁴ შეუენის BB'. ⁵ იყუ-ნენ BB'. ⁶ ზედამდგომლად B. ⁷ ეპისკოპოსმან B. ⁸ ჩრდილოთ კერძო B'. ⁹ ჯერთ B'. ¹⁰ იუნეს BB'.

¶ ¹ მწყსად C. ² ებისკოპოსად CE. ³ მოქცეულ C.

ღ

და იწყოს სწავლად მათდა სწავლითა სიწმედისაჲთა და ყოვლითაჲ¹ ღონისძიებითა და სასწაულთა მოქმედებითა მოაქცევდა² სარწმუნოებად, რამეთუ სნეულთა ჰკურნებდა და³ ეშმაკთა ბრძანებით განასხმიდა და მრავალნი საკურელებანი ქმნა⁴ და ესრეთ კეთილად სწავლითა მრავალნი სულნი მოაქცივნა⁵ და ტაძარნი კერპთანი დაღწენა და ეკლესიანი აღაშენნა და ყოველთა ნათელ-სცა და განამტკიცნა⁶ ქრისტეს სარწმუნოებასა ზედა. და ესევეითარითა საქმითა კეთილითა შემკული მოვიდა საეპისკოპოსოდ თჳსად წმიდაჲ ესე ეპისკოპოსი ისე.

ღ

აქა შინა მიწვევულმან ღირსმან აჲან მამამან იწყოს სწავლად მათდა სიწმედით და სიტკბოებით მზრახველმან მათდა მიმართ, რამეთუ წარმოუთხრობდა მათ კაცთა მომართ გარდამოსლვასა ღმრთისასა ზეცით, რათა გამოიჴსნნეს ეშმაკთა და კერპთა მონებისაგან და ამოეხასა¹ და საცთურსა მტყუართა² მათ ღმერთთა მათთასა განუცხადებდა და ევედრებოდა მათ, რათა დაუტეონ საცთური იგი ბოროტი და შეუდგენ უფალსა ჩუენსა იესო ქრისტესა. და ესრეთ ყოვლითა ღონისძიებითა და კეთილითა სწავლითა მოაქცივნა იგინი სარწმუნოებად სასწაულთა მრავალთა აღსრულებითა, რამეთუ სნეულთა განჰკურნებდა და ეშმაკთა განასხმიდა სახელის-დებითა ქრისტესითა, ვინაჲცა მრავალნი შეეძინნეს³ სარწმუნოებასა ქრისტეანეთასა მოძღურებითა ამის ღირსისა მამაცაცისაჲთა. და მრავალნი ტაძარნი კერპთანი დაარღვნა და ბომონნი დაამკუნა, ხოლო ეკლესიანი აღაშენნა და ყოველთა ნათელს-სცა და ქრისტეს სარწმუნოებასა ზედა განამტკიცნა ამიერ დამადგინებელი მუნ მლუდელთა და დიაკონთა. კუალად საყდრადე თჳსად უქუ-მოიქცა ძლევისა აღმადგინებელი ბოროტთა ეშმაკთა ზედა მოძღურებითა და სწავლითა საღმრთოჲთა.

7. ხოლო ჩუენ პირველსავე სიტყუასა მოვიდეთ. შემდგომად წარსლვისა ნეტართა აჲმათ აბიბოს და ისესა განმრავლდა მოსლვაჲ ყოვლით კერძო ნეტარისა იოანესსა, დაუტეობდეს სოფელსა და იქმნებოდეს მონაზონ, ვითარცა წერილ არს მისთჳს⁵ მას შინა ცხოვრებასა⁶, რამეთუ მთაჲ იგი, პირველ მაღნარი, ყოვლად განშიშულდა სიმრავლისაგან მიმავალთაჲსა⁷ და მუნ დამკვდრებულთაჲსა⁸, რამეთუ აღიგნო ყოველი იგი მთაჲ მაღიდებელთა მიერ ღმრთისათა⁹.

ღ¹ ყოვლითჲ B. ² მოაქცევდა B. ³ და—B'. ⁴ ქმნა B'. ⁵ მოაქცივნა B'. ⁶ განამტკიცა B'.

ღ¹ ამოეხასა E. ² მტყუართა C. ³ შეიძინნეს C. ⁴ ნათელ CE. ⁵ მისთჳს მის თჳსსა C.

⁶ ცხოვრებასა მისსა E. ⁷ მომავალთაჲსა E. ⁸ დამკვდრებულთასა CD. ⁹ ღმრთისა DE.

9.

1.

ღამესა შინა ერთსა გამოუჩნდა ნეტარ-
 სა იოანეს ყოველად წმიდაჲ ღმრთის მშობე-
 ლი და წმიდაჲ ღვთაჲ ნინო¹ და ეტყოდა
 მას ღიდებული იგი სახილავი, რათა განსთეს-
 5 ნეს თჳსნი იგი მოწაფენი ყოველთა ადგილ-
 თა შინა ქართლისათა. განილჳდა უკუე
 იოანე და მიუთხრა ჩუენებაჲ ესე ყოველთა
 ძმათა და უბრძანა მათ, რათა განეშადნენ
 ძლიერად აღსრულებად ნებასა ღმრთისასა.
 10 და წარვიდეს თჳთეული² მათგანი ადგილად-
 ადგილად, სადაცა მიუძღუეს მათ სული წმი-
 დაჲ. ესმა რაჲ ესე მათ, შეწუხნეს ფრიად
 განშორებისათჳს მისისა, გარნა არაჲაჲ წი-
 ნაალმდგომი იკადრეს, არამედ ერჩდეს ნება-
 15 სა ღმრთისასა და ბრძანებასა მოძღვრისასა.
 და წარვიდა თჳთეული² მათი ვითარცა გა-
 ნუჩინა მათ სულმან წმიდამან. მოვიდა უკუე
 ნეტარი იოანე და მოიყვანნა ყოველნი კა-
 თალიკოზისა ევლავიოს წინაშე და აუწყა.
 20 მას ჩუენებაჲ იგი და ევედრა, რათა მისცეს
 მათ კურთხევაჲ და შეზღუდნეს იგინი ლოც-
 ვითა მისითა. ესრეთ უკუე მოიღეს რაჲ³ კურ-
 თხევაჲ მისი, მრავალი ასწავა მათ⁴ ნეტარ-
 მან იოანე, ვითარცა წერილ არს ცხოვრე-
 25 რებასა შინა მისსა. და წარვიდეს უკუე
 ყოველნი და თჳთეულმან⁵ მათგანმან წარი-
 ტანნა ახალ ნერგთა მათგან ქართველთა მო-
 ნაზონთა, ვითარცა უბრძანა მათ იოანე.
 8. არამედ ნეტარი შიო იყო დაყუდე-
 30 ბის მოყუარე და ევედრებოდა იოანეს, რა-
 თა უბრძანოს მას დაყუდებით ყოფაჲ. და
 ჰრქუა მას იოანე: შვილო შიო, წარვედ, სა-
 დაცა უფალი მიგიძღუეს, რამეთუ გამომი-
 ცხადა მე ღმერთმან, ვითარმედ დაყუდები-
 35 თაცა ცხოვრება წარვლო და მამაჲ იქმნა
 ღიდისა ლავრისა; არამედ წარვედ და მიიღე
 კურთხევაჲ ნეტარისა მეუფისა ჩუენისა კათა-
 ლიკოზისა და იყვენ უფალი შენ თანა, ვი-

1. ნინო ღვთაჲ E. 2. თითოეული C. 3. არაჲ მიიღეს E. 4. მათ—C. 5. თითოეულმან C.

ღ

7 (8). ხოლო ნეტარი ესე და ღმრთივ განბრძნობილი მამამ ჩუენი წმიდამ შიო მოვიდა წინამძღურობითა სულისა წმიდისაჲთა¹ და² 10 დაემკჳდრა³ დასავალით კერძო დედა ქალაქსა მცხეთასა. და პოვა ჰევი ღრმამ ფრიად⁴ ფიცხელი, უდაბნოჲ და⁵ ურწყული და ნაკლულევანი ყოველთა საჭმართაგან,¹⁵ და ჰაერი ზაფხულისაჲ ფიცხელ⁶ და ეგრეთვე ზამთრისაჲ უფიცხელეს. და პოვა⁶ მუნ მცირე ქუაზი და⁷ დაჯდა მას შინა დაუღლებით სასოებითა ღმრთისა მინდობისაჲ-²⁰ თა, ქელ-ყო საქმესა ამას და სიკუდილად მისცა თავი თჳსი მის. თჳს, რომელმან არაოდეს უგულებელს ყენის მოსაენი მისნი⁸.

ღ

თარცა არასადა დამიტევა მე მდაბალი ესე ბრძოლასა შინა სულთა უკეთურთასა, იგი იყავნ ჴელისა აღმპრობელ¹ შენდა დღე და ლამე, მფარველ და ნუგეშინის-მცემელ და⁵ შენ წილ მბრძოლ და დამარღუეველ ყოველსა ძალსა და სიფერაგესა ეშმაკთასა.

ესრეთ რაჲ შეზღუდა ლოცვითა ნეტარ-
მან იოანე ღირსი კურთხევისაჲ შიო, წარ-
ვიდა კათალიკოზისა წინაშე და მოიღო კურ-
თხევაჲ მის მიერ² და წარეშართა დასავალით
კერძოთა მცხეთისათა კაცთაგან ყოვლად
უვალთა მალნართა და კლდეთა საშინელთა.
ვლო და იხილა ჰევი რაჲმე ღრმამ უნუგეშინ-
ისცემოჲ, ურწყული, საესე მტკეთა მიერ და
ქუეწარმავალთა გესლიანთა, რომელი-იგი
მიხედვით ოდენ შეაძრწუნებდა³ კაცობრივ-
სა ბუნებასა. და ვითარ მიმოვლო⁴ ადგილი,
თქუა⁵: ესე იყავნ განსასუენებელ მონისა შე-
ნისა, ქრისტე, ღმერთო ჩემო, და მადლი შენი
მწე სიმდაბლისა ჩემისაჲ და ლოცვანი მამი-
სა ჩემისა იოვანესნი მფარველ და შემწე ყვენ
ჩემდა. პოვა ჩრდილოჲთ კერძო მდინარესა
მას დიდსა, რომელ არს მტკუარი, ქუაზი
ყოვლად მცირე, რომელი კმა-ეყოფ(ე)ოდა
25 დამფარველად სხეულსა მას მისსა. ამას შინა
დაემკჳდრა ნეტარი შიო მარტოებით⁶ მხო-
ლოდ მინდობილი ღმრთისა მხოლოჲსა თჳნი-
ერ საზრდელისა, თჳნიერ სასუმელისა, თჳნი-
ერ ყოვლისა ნუგეშინის-ცემისა, რომლითა
30 კაცნი ცხოვრდებიან. ხოლო გარდავლნა რაჲ
ორმეოცნი დღენი, იხილა ღმერთმან გულს-
მოდგინებაჲ მისი და მიტევებაჲ ზრუნვისა
მისისაჲ მისდა, რამეთუ არცალა მხალთაგანი
რაჲმე ილუაწა განმაძლიერებელ ად გუამისა
35 მისისა, მისცა მას ძალი უმეტესი. და განა-
სრულა ღირსმან შიო სამეოცი დღე ყოვლად
მიუღებელმან საზრდელისა და სასუმელისა-

ღ ¹ წმიდისათა B'. ² დაფთმინა B. ³ აფრიად ღრმამ B'. ⁴ და დიდად B'. ⁵ ფიცხელი B'.
• კოა B. ⁷ და — B'. ⁸ მისნი თჳსნი B'.

ღ ¹ ამპრობელ CD, მპრობელ E. ² მისმიერი E. ³ შეაძრწუნებდა E. ⁴ მიმოვლო +
C. ⁵ თქუა ადგილი C. ⁶ მარტოებით C.

9

7

მან¹. და ესრეთ მინდობითა სასოებისა² ღმრთისაჲთა სურვილით და წადიერებით შეიტებო მკვდრობაჲ ქუაბსა მას შინა, რამეთუ უგულებელს-ყო თავისა თჳსისა ზრუნ-
 5 ვაჲ ყოველთაჲე მსოფლიოთა და ქორციელთა შუებათათჳს და მისცა იგი იწროებათა და ქირთა, რომელთა მიერ მონად და მსახურად სულისა მორჩილებად დადგინებაჲ ქორცთა შეუძლოს. ხოლო სასოებაჲ თჳსი ყოველი
 10 აქუნდა ღმრთისა მიმართ და მის მიერ მოელოდა შეწყვნასა და განძლიერებასა თჳსსა ყოველთა მიმართ საბრჯეთა³ და სივერაგეთა მტერისათა.

ხოლო ღღეთა ამათ შინა ვინ გამო-
 15 თქუნეს ღუაწლნი მისნი, რომელ⁴ მოიწოდეს მის ზედა განსაცდელნი ეშმაკისანი, რამეთუ არა დაშთა სისრ(ა)თა მისთაგანი, რომელი არა მოიწია წმიდისა ამის ზედა მრავალ სახედ და მრავალ ფერად განცდად იგი გუ-
 20 ლის სიტყუათა მიერ აურაცხელთა და ჩუენებათა შინა ოცნებითა⁵. და ვითარ ვერარაჲ უძლო⁶ ამათ მიერ, მერმე იწყო შინებად მისდა ოდესმე სახითა მკეცთაჲთა, ოდესმე სახითა ქუეწარმავალთაჲთა, რამეთუ იქნის⁷
 25 ლომ და ვეფხ და დათუ და გუელ რქოსან, და აშინებნ ოდესმე ღამით და ოდესმე ღღისით. ხოლო იხილა რაჲ⁸, რამეთუ გურდემლსა ჰედდა, ანუ კუერსა⁹ სცემდა, კუალად მოიცვალა სხუთ კერძო და ღამესა ერთსა კმნა
 30 ესევეთარი რაჲმე ოცნებაჲ, რამეთუ შეკრბეს მუნ დამკვდრებულნი იგი ეშმაკნი და იქმნეს სიმრავლე ამბოხისაჲ ფრიად¹⁰ და დაესხნეს, ვითარ ჰნებვიდა მოკლვაჲ მისი. არამედ ყოველად არა შეირყია ნეტარი ესე ოცნებათა
 35 მათგან მათთა, სრულ ყო გულს-მოდგინებით და დაწყნარებულად ლოცვაჲ თჳსი. მერმე გამოვიდა ქუაბით და ჰრქუა მათ: უბადრუკნო, არა უწყითა, რამეთუ სადა ძალი ქრის-

7¹ სასუმელისაგან E. ² სასოებითა² C. ³ საფრჯეთა CD. ⁴ რომელნი CDE. ⁵ უცნებით-
 თა D ⁶ უძლოს C. ⁷ იქმნი C. ⁸ რაჲ—E. ⁹ ჰუერსა C. ¹⁰ ფრიადი C.

9

10

ტესი არს, მუნ თქუენ მიერ არარაჲ¹ შესაძ-
 ლებელ არს. აჰა ესერა ესეოდენნი² დღენი
 არიან და ყოველსა რომელსა ჰყოფთ და
 ვერცა მოახლებად ჩემდა უძღვებთ³, რამე-
 5 თუ ქრისტე ღმერთი ჩემი ძალ⁴ ჩემდა და
 ცხოვრება და სიქადულ, და მე თქუენგან
 ყოვლად არა მეშინის, არამედ უფროჲსა
 აწ მე გეტყვ თქუენ სახელითა უფლისა ჩუე-
 ნისა იესუ ქრისტესითა: წარვედით და განმე-
 10 შორენით ჩემგან ყოველნი მოქმედნი უსჯუ-
 ლოებისანი. ხოლო ეშმაკნი სიტყუასა ამას
 ზედა ივლტოდეს მისგან და ჰრქუეს მას: შიო,
 ამპარტავეანო ბერო, აჰა ესერა ხეალე მთა-
 ვარი ჩუენი მოიწვევის აქა, რამეთუ აწ ბრძო-
 15 ლად და მოკლვად არს მოძღუროსა შენისა
 იოანესსა და ხეალე მოაკუდინოს იგიცა და
 მოიწიოს აქა და მოგაკუდინოს შენცა ბო-
 როტად. ესე ჰრქუეს და წარვიდეს.

ხოლო განიპყრნა ტელნი თჳსნი ღმრთი-
 20 სა მიმართ ნეტარმან შიო და ბადოლა შემწედ
 ძალსა მისსა. და ღამე იგი განათია ტელ-
 განპყრობით გარეგან ქუაბისა მის თჳსისა.
 და ვითარცა მოეახლა ცისკარი, იხილა
 ქუაბსა მას შინა თჳსსა ნათელი მიუთხ-
 25 რობელი, რომლისა განცდად ვერ შეუძ-
 ლებდა. და მოეფინა სულნელებჲა რაჲ-
 მე მიუთხრობელი, ვიდრემდის ყოვლითურთ⁵
 აღავსო სული მისი სიხარულითა და ჰრქუა
 ქუაბით გამო: შიო, მონაო ერთგულო ძისა
 30 ჩემისაო, მოვედი და იხილა ქუაბისა მის კარ-
 სა მდგომარე დედაკაცი ყოვლად დიდებული,
 რომლისა განცდად უღონო იყო, ხოლო ერ-
 თი სხუაჲ სახითა მოლუაწეთაჲთა მამაკაცი
 ყოვლად დიდებული და სიმრავლე ფრიად⁶
 35 ერთა ზეცისათა, რამეთუ განღებულ იყო ზე-
 და კერძო კლდისა მის, სადა იყო მცირე იგი
 ქუაბი და ცალმდე იხილვებოდა მწყობრი ან-

1. ¹ არარაჲ არა C. ² ესეოდენი E. ³ უძღუო E. ⁴ ძალ] + არს C. ⁵ ყოვლითურთ) — E.
⁶ ფრიადი E.

ღ

ღ

გელოზთაჲ, როჲელნი გალობდეს გალობასა
სამწმიდისა[სა] ტკბილითა რაჲთმე და მიუთხ-
რობელითა ჳმითა და ყოველნი იყვნეს ნიშითა
ჯუარისაჲთა შეჲქრვილ. ხოლო საშინელები-
5 სა მისგან დაჲვარდა ნეტარი შიო ჳუჲყანასა
ზედა, რამეთუ ვერ იტჲრთვიდა ბრწყინვალე-
ბასა მას განუცდელსა, რომელი დედაკაცისა
მისგან გამოჲრთებოდა¹. ხოლო მიჲყო² ვი-
თარცა წუერი რაჲმე კუერთხისაჲ დიდებულ-
10 მან დედაკაცმან, განაძლიერა³ იგი და ჰრჲჲა
მას: აღდეგ! და აღადგინა იგი და მისცა
ჳელთა შინა მისთა მსგავსი თოვლისაჲ მცი-
რელი და ჰრჲჲა: მე ვარ მშობელი ჳრისტეს
ღმრთისაჲ, რომელი-იგი შენ შეიჲუარე; ხო-
15 ლო ჩემ თანა მდგომარე ნათლის-მცემელი
არს იოანე. და ვიხილეთ რაჲ სრული სიჲუა-
რული შენი ძისა მიმართ ჩემისა, მოვედ ნუ-
გეშის-ცემად შენდა. აწ შეჲამე ეგე, რომელი
არს ჳელსა შენსა და აშიერთგან რაჲ-იგი
20 ჳეცით მოგეცემოდის, მას სჲამდი⁴, და ნუ-
ღარა გეშინის ბრძოლათაგან ეშმაკთასა⁵,
რამეთუ გაჲუს მდიდრად მადლი ღმრთისაჲ
და იჲმნეს უღაბნოჲ ესე აღსავესე კაცთა მიერ
ღმერთ-შემოსილთა, რომელნი მობაძაჲ იყვნენ
25 ცხოვრებასა შენსა და მაჲებელ შენდა ეგოს
იგი⁶ უჲუნისამდე.

ხოლო მოეგო რაჲ ნეტარი შიო თავსა
თჲსსა⁷ და ცნა მეურნეობაჲ ღმრთისა და
უბიწოჲსა დედისა მისისაჲ და ჳამა საზრდე-
30 ლი იგი, რომელი აჲჲუნდა ჳელთა მისთა მსგავ-
სი თოვლისაჲ, რომელი მოუძღუანა ბრწყინ-
ვალემან მან დედაკაცმან, დატჲბა პირი მისი
მიუწოდოშელითა რაჲთამე⁸ სიტჲბოებითა და
სიხარულითა⁹ განაძლიერდა; ილოცვიდა
ღმრთისა მიმართ და იტჲოდა: ჳ იესუ სახი-
ერო და კაცთ მოჲუარეო, ჳრომელი იშვე წმი-
დისაგან ჳალწულისა და ღმრთის მშობელი-
სა, რათა აცხოვნენ შეტომილნი ეშმაკისა-

ესე წმიდაჲ მამაჲ ჩუენი იყო¹⁰
ფებოდა რაჲ ჳუაბსა მას შინა, 35
ილოცვიდა და იტჲოდა: ჳ იესუ
სახიერო, რომელი მოხუელ¹¹ ჳუე-
ყანად ცხოვრებისათჲს კაცთაჲსა

ღ ¹ მოხუელ BB'.

ღ ² გამოჲრთებოდა CE. ³ მიყო CE. ⁴ განაძლიერა C. ⁵ ჳჲამდი C. ⁶ ეშმაკისათა E.
⁷ იგი—C. ⁸ თავად თჲსად C. ⁹ რათამე CDE. ¹⁰ სიხარულითა]+და CD.

ღ

და იშვე წმიდისაგან ქალწულისა, რაათა აცხოვნენ რომელნი მჭურვალთა გულთა შეგიდგენ და გამახურებდენ შენ. აწ მომეც მეცა მოთმინებაჲ, რაათა სათნოდ შენ-
და აღვასრულნე მცირედნი ესე¹ დღენი ცხოვრებისა ჩემისანი და ღირს მყავ კეთილთა შენთა საუკუნეთა მეოხებითა უხრწნელისა დედოფლისა ჩუენისა და დედისა² შენისა³ მარადის ქალწულისა მარიაშისთა და მეოხებითა დიდებულითა წმიდათა მოციქულთა შენთაჲთა⁴ და წმიდისა მამისა ჩუენისა იოვანესითა.

15

ამას იტყოდა და ცრემლითა და განგრძღვებითა ლოცვისაჲთა⁵ იატაკსა დაალტობდა და განჰმზადა თავი თჳსი იატაკად შუენიერად⁶. და ვითარცა დაადგრა სამარადი-
სოდ მოუწყინებელად ლოცვასა და იხილა ღმერთმან გულს-მოდგინედ მოთმინებაჲ მისი და ვითარ⁷ არარაჲ იპოვნებოდა⁸ უდაბნოსა მას ნუგეშინის-საცემელი⁹
ჯორცთაჲ, მანვე სახიერმან და დაფარულთა მხედველმან ღმერთმან, რომელმან გამოზარდა ელია უდაბნოსა¹⁰ შინა ყორნისა მიერ*, ეგრეთვე წმიდაჲ ესე მამაჲ ჩუენი¹¹
გამოზარდა¹², რამეთუ ტრედი-სა მიერ დღითი-დღე უბოძებდა საზრდელსა. ხოლო მარჯუენით კერძო ქუაბასა მის უბოძა წყალი მცირე კლდისაგან ჳმელისა, რომე-
35

ღ

გან და გამოიქსნენ¹ მოსაენი და ღმრთად ჯორც-შესხმულად აღმსაარებელნი² შენნი მანქანებათაგან მისთა. შენ, მეუფეო უფალო, მომეც მე უღირსსა ამას მონასა შენსა მოთმინებით დადგრომაჲ ადგილსა მას³ შინა, რაათა სათნოდ შენდა აღვასრულნე ნეშტნი ესე დღენი ცხოვრებისა ჩემისანი და ღირს მყავ მეცა სხუათავე თანა შენ მიერ შეწყალებულთა ხილვად კეთილთა მათ საუკუნეთა მეოხებითა ყოვლად უხრწნელისა დედოფლისა ჩუენისა უბიწოდას დედისა შენისაჲთა და დიდებულითა წმიდათა მოციქულთაჲთა⁴ და წმიდისა მამისა ჩუენისა იოანესითა.

ამათ მეტყუელი ცრემლითა დაალტობდა ქუეყანასა განგრძობილად ლოცვისა აღმასრულებელი⁵ და მუქლთ-მოდრეკით მადლობისა შემწირველი უფლისა მიმართ მრავალთა დღეთა შინა. ხოლო ამას შინა ვითარცა წარჯდეს დღენი რაოდენნიმე და დადგრომილ იყო ნეტარი შიო ლოცვასა და მარხვასა შინა შეუორგულებელსა, იხილა ღმერთმან გულს-მოდგინებაჲ და მოთმინებაჲ მისი და ვითარ არა ჰრიდებდა ჯორცთა თჳსთა ესე-
ვითარსა იწროებასა და უღონოებასა შინა დასჯად ნაკლულევანებისა მიერ ყოველთავე საჭიროთასა, ვინაჲცა მანვე სახიერმან და კაცთ მოყუარებმან არა უგულვებელს ყო მონაჲ თჳსი, არამედ, რომელმან ელია ყორნისა მიერ უდაბნოს გამოზარდა*, მან⁶ აქა მსახურიცა თჳსი შიო შურსა საღმრთოსა შემშურებელი⁷ ზარდა საზრდელისა მოვლინებითა, რამეთუ ტრედი-სა მიერ დღითი-დღე მოუვლენდის მას საჭიროსა ნუგეშინის-საცემელსა ჯორცთასა

ღ ¹ მცირედნი ესე—B'. ² და დედისა შენისა—B. ³ შენთაჲთა B'. ⁴ განგრძღვებითა ლოცვისაჲთა) განგრძნებულნი ლოცვითა B'. ⁵ შემწირველად BB'. ⁶ ვითარ—B'. ⁷ იპოვნებოდა B'. ⁸ უდაბნოს B. ⁹ გამოზარდა B'. ¹⁰ III მეფეთა 17, 2-7.

ღ ¹ გამოიქსნა D. ² აღმსარებელნი CDE. ³ ამას C. ⁴ მოციქულთაჲთა) + და ყოველთა წმიდათა საუკუნითგან სათნო ყოფილთა შენთაჲთა C. ⁵ აღმსარებლებელი E. ⁶ მანვე E. ⁷ შემშურებელი C, შემშერებელი D. ⁸ III მეფეთა 17, 2-7.

ღ

ლი კმა-საყოფელ მისდა იყო. ხო-
ლო ესევეთარი რაჲ ღმრთისა წყა-
ლობაჲ იხილა მის ზედა, მადლო-
ბასა შესწირვიდა ღმრთისა და
იტყოდა: ზ უფალო ღიღებისაო,
კურთხეულ არს სახელი შენი და¹
დიდ არს წყალობაჲ შენი კაცთა
ზედა და ვინაჲ ვარ მე უღირსი
ესე წყალობისაჲ, გარნა ყოველსა-
ვე ზედა ვჰმადლობ სახიერებასა²
შენსა.

და¹ იხარებდა სულითა და
ადიდებდა ღმერთსა. და მიერი-
გან განძლიერდა უხილაეთა მტერ-
თა ზედა.

ღ

და ამას თანა წყალიცა კმა-საყოფელი მოანი-
კა მას განწმელისა კლდისაგან მარჯუენით
კერძო ქუაბისა მის, რომელსა შინა იყოფე-
ბოდა. ესევეთარი რაჲ ღმრთისა მიერი მეურ-
ნობაჲ¹, მის ზედა ქმნული, იხილა წმიდა-
მან შიო, მადლობასა და ქებასა შესწირ-
ვიდა მისა მეტყუელი: ზ უფალო ღიღებისაო
და ღმერთო ყოვლისა ნუგეშინის-ცემისაო²,
იყავნ სახელი³ შენი კურთხეულ უკუნისამდე,
რამეთუ ღიღებულ⁴ არს წყალობაჲ შენი ჩუენ
ყოველთა ზედა, ვინაჲთგან კაცთა⁵ და სა-
ცხოვარსა აცხოვნებ შენ, უფალო, სიმრავლი-
საებრ წყალობათა შენთასა, რომელმან ჯერ-
იჩინე ჩუენიცა⁶ უღირსისა⁷ და უნდოასა
15 ზრუნვაჲ, ვინაჲცა ყოვლისათჳსვე ვჰმადლობ
სახიერებათა შენთა, რომელი არა დამიტევებ
მე ცოდვილსა ამას და უჭმარსა მონასა შენსა.

ესრეთ ზეგარდამოასა მოურნეობისა⁸
მიმთხუელი ღმრთისაგან იხარებდა სულითა
და ადიდებდა⁹ მეუფესა და მფლობელსა ყო-
ველთაჲ, რომელმან წყალობით მოხედვა-ყო
მის ზედა. და მიერითგან დასძინა მღუძარე
ბაჲ და ლოცვაჲ სხუათა ყოველთა თანა მო-
ლუაწებათა, რამეთუ აგრძნობდა იგი უხილა-
25 ვად წყობასა მისა მიმართ ბოროტთა მტერ-
თა ეშმაკთასა, ვინაჲცა განძლიერებულ იქმნა
საღმრთოასა ძალისა მიერ და მოეცა მას ძა-
ლი წმიდისა სულისა მიერ დათრგუნვად თავ-
სა მზაკუვარისა გუელისასა და ზესთა ქმნად
30 ისართა და¹⁰ მანქანებათა მისთა; და წარიოტ-
ნა იგინი დღე ყოველ ფსალმუნებითა და
ზე დგომითა, ლოცვითა ღმრთისა მიმართ,
რამეთუ პირსა შინა თჳსსა მოაქუნდა სიტყუაჲ
წინასწარმეტყუელისა დავითისი სამარადი-
35 სოდ: უფალი ნათელ ჩემდა და მაცხოვარ
ჩემდა, ვისა¹¹ მეშინოდის. უფალი შესაველ-
რებელ არს ცხოვრებისა ჩემისა, ვისგან შევ-
ძრწუნდე... აღ-თუ-დგეს ჩემ ზედა ბრძოლა,

ღ ¹ და]—B'.

ღ ¹ ასეა! ² ცემისა C. ³ სახლი D. ⁴ დიდ C. ⁵ კაცთა C. ⁶ ჩემიცა E. ⁷ უღირსისა|+
ამის CD. ⁸ ასეა! ⁹ ადიდებდე C. ¹⁰ და]—C. ¹¹ ვისსა C.

ღ

ღ

ამისთვისცა მე შენ გესაფ^ა. და კუალად: ამომად-
გეს მე¹ და მომიცვეს მე და სახელითა უფ-
ლისაჲთა ვერეოდე² მათ...^ა*. საფრე³ შეიმუს-
რა და ჩუენ განვეერენით ამათ. და ესევეითარ-
5 თა ლოცვათა ზედ-დამვმოხელი³ ბოროტ-
თა ეშმაკთა ძალსა⁴ განიოტებდა მათ⁵ ნი-
შითა⁶ საუფლოჲსა ჯუარისაჲთა მარტოებით
მყოფი და მხოლო ღმრთისა მიმართ გალო-
ბათა და ქებათა აღმავლენელი⁷ მყუდროუ-
10 ბით თჳსაგან.

8. (9) და ვითარ მრავალნი
ეამნი წარვლნა აღგზებულსა¹ მას
საქმილსა შინა მარტოდ მყოფობი-
სასა², ინება ზეგარდამომან³ გან-
გებაჲმან, რაჲთა არა იყოს დაფა-
15 რულ ბრწყინვალე იგი ვარსკულა-
ვი. ამისთვის გამოაცხადა იგი კაც-
თა შორის. ხოლო სახე გამოცხა-
დებისა მისისაჲ ესრეთ იყო. რა-
მეთუ მას ეამსა იყო ვინმე მთავა-
20 რი, სახელით ევაგრე, ქრისტეს
მოყუარე და საღმრთოთა წიგნთა-
გან სწავლული და ქრისტეანეთა
შვილი. ხოლო განგებითა ღმრთი-
საჲთა დღესა ერთსა პრქუა შვილ-
25 თა⁴ თჳსთა და მონათა: განვიდეთ
ნადირობად. და განვლეს⁵ მტკუა-
რი და განვიდეს დამართებით აღ-
გილსა მას, სადა მჯდომარე იყო⁶
ბერი. ხოლო ყოველნივე მიმოდ-
30 იბნივნეს და ევაგრე დგა მარტოჲ
და მიმოიხედვიდა, რაჲთა იხილოს
ნიდირთაგანი რაჲმე. ხოლო მი-
შუებითა⁷ ღმრთისაჲთა იხილა
ტრედი იგი, რომელი მიაართემიდა⁸
35 საზრდელსა შიოს. ხოლო ევაგრე

9. ხოლო ამას შინა წარქდეს რაჲ მრავალნი
ეამნი, ინება ზეგარდამომამან განგე-
ბულებაჲმან გამოჩინებაჲ ბრწყინვალისა ამის
სანთლისაჲ, ვინაჲთგან არცა შესაძლებელ
იყო ქალაქისა მთასა ზედა სათნოებათასა და-
ფუძნებულისა ესრეთ უმეცრებასა შინა და-
ფარვაჲ^{***}. ამისთვისცა სასანთლესა⁹ ზედა მა-
ლაღსა დაღვმულ იქმნა მნათობი ესე ნათე-
ლი, რათა ჰნათობდეს იგი ყოველთა^{****} და გა-
ნათლდებოდინ მოძღურებათა მისთაგან სულ-
ნი მორწმუნეთანი. ამისთვისცა მრავალ ეამ
დაფარული ესე საუნჯე გამოაცხადა ღმერთ-
მან სახითა ესევეითარიითა. რამეთუ მას ეამსა
იყო ვინმე მამაკაცი საჩინოჲ მთავარი ციხე-
25 დიდისაჲ სახელით ევაგრე, შვილი ღმრთის
მსახურთა და მორწმუნეთა მშობელთა, და
სიყრმით თჳსითგან ღმრთის მსახურებასა და
საღმრთოთა წერილთა წურთასა შინა აღ-
ზრდილი. ესე⁹ ოდესმე დღესა ერთსა გამოვი-
და¹⁰ შვილთა და მონათა თჳსთა თანა ნადი-
რობად იმიერ მტკურისა, სადა-იგი იყოფე-
ბოდა¹¹ სანატრელი შიო. ხოლო ვითარცა
მიიწივნეს¹² იგინი ამას ადგილსა, მიმოდ-
იბნივნეს ყოველნი მარჯულ და მარცხლ ძიებად
35 ნადირისა. ხოლო ევაგრე მხოლო¹³ მდგომა-
რე იყო ერთსა ადგილსა და იქი და აქა ზედ-

ღ¹ წარავლინა აგზებულსა B'. ² მარტოდ მყოფობისა B'. ³ ზეგარდამო B. ⁴ შვილ-
თა B'. ⁵ განვლო B. ⁶ იყო—B. ⁷ მიშუებითა B'.

ღ¹ მე—C. ² ვერეოდი E. ³ დამვმოხელი+მათი E. ⁴ ძალია CD. ⁵ მათ—CE. ⁶ ნიშ-
თა D. ⁷ აღმავლენელი D. ⁸ სანთელსა C. ⁹ ესე+პირველ თქმული ევაგრე C. ¹⁰ განვიდა D.
¹¹ იყოფოდა C. ¹² მიიწივნეს C. ¹³ მხოლო—C. * ფსალმ. 26,1-3. ** ფსალმ. 117,11. *** მათ.
5,14. **** მათ. 5,15.

ჟ

განიცდიდა მკვრსედ და იხილა, სადა-იგი შევიდა. ხოლო ვითარცა ინადირეს, წარვიდეს სახედ თჳსად.

და ხეალისა დღე კჳალად განვიდეს და ვითარცა ყოველნი მიმოვიდოდეს და მთავარი ევაგრე დგა მახლობელად ქუაბისა მის¹, სადა მჯდომარე იყო ბერი. და აჰა კჳალად იხილა ტრედი იგი და მოაქუნდა საზრდელი ბერისათჳს. და ვითარცა განიცადა ნეტარმან ევაგრე ტრედი იგი², განკჳრდა და შეუდგა კჳალსა მისსა და იხილა წმიდა იგი³ შიო მჯდომარე ქუაბსა შინა, დაუკჳრდა და ჰრქუა: რაჲ ხარ, ანუ ვინაჲ. ხოლო ბერმან ჰრქუა: კაცი ვარ უცხოჲ და ქრისტეს მოსავი და ვარ ქუაბსა ამას შინა მცირესა, რაჲთა დაუდებით აღვასრულნე დღენი ცხოვრებისა ჩემისანი და ესრეთ უშფოთველად სათნო-ვეყო ღმერთსა. ხოლო ნეტარმან ევაგრე ჰრქუა ბერსა: ცხოველ არს უფალი, არა დაგიტეო შენ და არცა⁴ წარვიდე სახედ ჩემდა. ხოლო ბერმან ჰრქუა: შეილო, ვერ ძალ-გიც ტჳრთვად სიფიცხლესა ამას უდაბნოჲსასა⁵, რამეთუ გხედავ მრავლთა ფუფუნებითა აღზრდილსა.

ჟ

ვიდა, რათა იხილოს რომელიმე მის მიერ ძიებულთა ნადირთაგანი და განგებითა საღმრთოთა იხილა ტრედი იგი პირველ ჯსენებულთა, რამეთუ მიაქუნდა საზრდელი წმიდისა შიოს მიმართ მსგავსად ჩუეულებისა. ხოლო ევაგრე¹ მიხედვიდა ტრედსა მას სიმახზულით, სადა-იგი შევიდა, და იხილა ადგილი იგი და დაისწავა. ამისა შემდგომად ნადირისა კმა-საყოფელისა მომნადირებელი 10 წარვიდა სახიდ თჳსად.

ხოლო ხეალისა დღე კჳალად განვიდეს ნადირობად, ვითარ და უწინარესსაცა დღესა. და ვითარცა მიმოვიდოდეს სხუანი ყოველნი ძიებად ნადირისა, კჳალად ევაგრე მდგომარე იყო მახლობელად ქუაბისა მის, სადა-იგი იყოფებოდა² ღირსი შიო. და აჰა ესერა ხედიდა ტრედსა მას, რომელი ეხილვა უწინარესსა დღესა მიმღებელად საზრდელისა პირითა თჳსითა ბერისა მიმართ. ესე რაჲ იხილა ევაგრე განცჳრებულ იყო განსაკჳრვებელსა ამას სახილავსა ზედა, ვინაჲცა შეუდგა კჳალსა ტრედისასა, რათა ცნას ზედა მიწეწიით³, თუ რომლისა მიზეზისათჳს აწლავსა ორ გზის იხილვა მის მიერ ტრედი მიმღებელად საზრდელსა მის ადგილისა მიმართ. ხოლო ვითარცა მიიწია⁴, იხილა წმიდა მამა შიო, მჯდომარე ქუაბსა მას შინა და მადლობისა აღმავლენელი ღმრთისა მიმართ. და ევაგრე უკუე განკჳრვებული უცხოსა ამას სახილავსა ზედა ზარ-განჭდილი მოშიშებით იტყოდა მისა მიმართ, რამეთუ გულისქმა-ყო ღმრთისა ძლით დაუდებდა მისი⁵ ქუაბსა მას შინა: ვინ ხარ და სადაჲთ, ჰ კაცი ღმრთისაო. ხოლო ბერი ეტყოდა მას: მე კაცი ვარ უცხოჲ და ქრისტეს მოსავი, ხოლო ვიყოფები ქუაბსა ამას შინა მცირესა განშორებული მსოფლიოთა ამბოხთაგან, რათა მყუდროებით აღვასრულნე⁶ დღენი ცხოვრებისა ჩემისანი

ჟ¹ მისი B'.² იგი და B. ³ იგი—B'. ⁴ არცა B'. ⁵ უდაბნოჲსა B.

ჟ¹ ევაგრი E. ² იყოფოდა C. ³ ზედა მიწეწიით CD. ⁴ მიიწია + ევაგრე E. ⁵ მისი—C.

⁶ აღვასრულნე D.

¶

¶

და ესრეთ უშფოთველად თანამდებსა მადლო-
ბისა¹ და ღიდების მეტყუელებისა სრულ
მყოფელი ყოველთა მეუფისა და უფლისა მი-
მართ სათნო-ვეყო ქრისტესა ღმერთსა ჩუენ.
5 სა. ხოლო ევაგრე მსმენელი ამათი ნეტარისა.
და ღირსისა შიომსგან მხიარულ იქმნა ფრიად
სულითა და იტყოდა მისა მიმართ: ცხოველ არს.
უფალი და ცხოველ არს სული შენი, არასადა
დაგიტეო შენ ამიერითგან და არცაღა წარ-
10 ვიდე სახიდ ჩემდა. ხოლო ბერი ეტყოდა მას:
ვერ ძალ-გიც, შვილო, მოთმენაჲ სიფიცხისა²
და უღონოებისა ამის უდაბნოჲსაჲსა, რამეთუ
ვითარ განოაჩინებს სახე შენი, მრავლითა ფუ-
ფუნებითა აღზრდილსა გხედავ შენ, ვინაჲცა
15 წარვედ სახიდ შენდა სამარადისოდ შინსა
ღმრთისასა მქონებელი გონებასა შინა შენსა,
რათა დაგიცვას შენ ყოველთაგან სავენებელ-
თა სულისათა.

ხოლო ევაგრე ჰრქუა: დალა-
ცათუ ღღესვე იყოს სიკუდილი 20
ჩემი შენ თანა, არავე¹ დაგიტეო.

და ევაგრე კჳალად სიტყუასა³ უგებდა
ბერსა: დალაცათუ ღღესვე⁴ იყოს სიკუდილი
ჩემი შენ თანა, არცა ესრეთ დაგიტეო შენ,
ღმერთ-შემოსილო მამაო. არამედ აჲა დავა-
დგრე შენ წინაშე და შენ თანა ძკრ-ხილუ-
ლობაჲ⁵ და იწროებაჲ ყოველივე აღვირჩიო.
25 ვიდრეღა უკუნქცევაჲ კჳალად მსოფლიოთა
შუებათა მიმართ და განსუენებათა, რომელ-
ნი მრავალთა შფოთთა მიერ აღსავეს არიან.

ხოლო ვითარცა განიცადა
ბერმან სიმტკიცე გონებისა მისი-
საჲ, ჰრქუა ესრეთ, ვითარმედ: მე 30
რაჲცა გრქუა, ყავ¹. ხოლო მან
ჰრქუა: ყოველივე რაჲცა მიბრძა-
ნოს სიწმიდემან შენმან, ეყო. ხო-
ლო ბერმან მისცა მას კუერთხი²
თჳსი და ჰრქუა: წარვედ და კუერ- 35
თხი³ ესე ჩემი ჩაჲყვ მტკუარსა,
ხოლო იგი გზა-გცემს და განვედ
ქმელად და წარვედ სახედ შენდა

ხოლო ვითარცა იხილა წმიდამან შიო
სიმტკიცე გონებისა მისისაჲ, თქუა ევაგრეს
მიმართ: აწ უკუე ვინაჲთგან ესრეთ შეგიყუა-
რებიეს უდაბნოჲ და ღმრთისათჳს იწროებით
ცხოვრებაჲ, მერჩიდი მე, ყოველივე რაჲცა
გრქუა შენ. და ევაგრე მიუგო: ყოველ⁴ რო-
ბელი მიბრძანოს სიწმიდემან შენმან, მხიარუ-
ლებით ეყო და შევიწყნარო იგი სიტყჳსაებრ
შენისა. ხოლო ბერმან მისცა მას კუერთხი
თჳსი, რომელი აქუნდის კელთა მისთა და
ჰრქუა: წარვედ შვილო და წარიღე ესე და

¶ 1 არა B. 2 ყავი იგიცა ყავ B'. 3 კუერთხი BB'.

¶ 1 მადლობასა E. 2 სიფიცხისა CE. 3 სიტყუას E. 4 ღღესაჲ C. 5 ძკრ-ხილულება E.

ღ

და ყოველივე საცხოვრებელი შენი
განაგე და წარმოვედ. და ვითარ-
ცა მოიწიო მტკუარსა ზედა, კუა-
ლად ჩაყავ კუერთხი¹ ჩემი და,
უკუეთუ გზა-გცეს², მოვედ ჩემდა,
და უკუეთუ არა გზა-გცეს³, წარ-
ვედ შინა, რამეთუ არა სთნავს
ლმერთსა საქმე ეგე, რომელსა
ჰლაბი.

ხოლო მან ფიცით⁴ მოიმტკი-
ცა ბერი და რაჟთა არა იელტო-
დის ადგილისა მისგან. ხოლო მან
აღუთქუა და იგი წარვიდა. და ვი-
თარცა მიიწია კიდესა მდინარისა-
სა⁵, შთაყო კუერთხი⁶ იგი ბერი-
საჲ და წყალმან გზა-სცა და კმე-
ლად განიარა.

ღ

მი-რაჲ-ხვიდე¹ მტკუარსა ზედა, შთაყავ ეგე
წყალსა შინა და შეწვეწვითა უფლისა ჩუენისა
იესუ ქრისტესითა გზას²-გცემს³ მდინარე იგი
და წილ-ჰედ კმელად, და მისრულმან სახიდ
თჳსად, განაგე ყოველი საცხოვრებელი შენი,
ვითარცა ღმერთსა სთნდეს და კუალად უკ-
მოიქეც ჩუენდავე. ხოლო მოიწიო რაჲ მდი-
რესა ზედა, მსგავსად პირველისა კუალად შთა-
ყავ კუერთხი ესე ჩემი მან შინა და, უკუეთუ
¹⁰ გზა-გცეს, ნოვედ ჩემდა მომართ მოსწრაფე-
ბით, რამეთუ ნება არს ღმრთისა⁴, ხოლო
უკუეთუ არა განიპოს და არცა ერჩდეს ამას
კუერთხსა არა გზა-მყოფელი შენი შორის
მისსა, უკუნიქეც⁵ სახიდ თჳსად, ვინაჲთ-
¹⁵ გან მტკიცედ უწყოდე, არა სთნავს ღმერთ-
სა ჯელ-ყოფაჲ ეგე შენი.

მაშინ ევაგრეს დაღაცათუ მძიმე უჩნდა
სიტყუაჲ იგი წმიდისაჲ ყოვლითურთ დატე-
ვებისათჳს და განშორებისა რაოდენადცა
²⁰ ღირსისაგან, არამედ ვერცა⁶ მორჩილ ექმნა
ბრძანებასა მისსა ფიცთა დასარწმუნებელთა
მიმღებელი მისგან, რათა არა იელტოდის
მიერ ადგილით, რამეთუ იტყოდა გონებასა
შინა თჳსსა ევაგრე, ვითარმედ: ნუ სადა ჩემ
ძლით დაუტეროს ადგილი ესე, რომელსა შე-
ურაცხ-უქმნიან ყოველნივე შფოთნი ქუეყა-
ნისანი და აქა შინა მარტოებით და იწროე-
ბით აღურჩევიეს ცხოვრებაჲ შორს კაცთაგან
და ყოველთავე ამბოხთა სოფლისათა. ამის-
³⁰ თჳსცა ფიცით მიიღო სიმტკიცე ბერისაგან,
რათა დაადგრეს მას ადგილისა ვიდრე უკუნ-
ქცევადმდე მისა. ხოლო წმიდამან აღთქუმით
დაარწმუნა, არასადა წარსლვაჲ, ვიდრე მი-
წვენადმდე მისდა. და ესრეთ კუერთხისა თა-
³⁵ ნა კურობეგასა ბერისასა⁷ მიმღებელი ევაგრე
წარვიდა აღსრულებად ბრძანებულისა. და
ვითარცა მიიწია მდინარესა ზედა, ჰრქუა
ყრმასა ერთსა, რათა წარვიდეს და ჰრქუას

ღ ¹ კუერთხი BB'. ² ჰქუეს B'. ³ კუეს B'. ⁴ ფიცითა B'. ⁵ მდინარისა B. ⁶ კუერთხი BB'.

ღ ¹ მი-რაჲ-ხვიდე D. ² გზა C. ³ გცემს-შენ C. ⁴ ღმრთისა არს C. ⁵ უკუნიქცეს DE, უკუნიქცე C. ⁶ ვერცა E. ⁷ ბერისა C.

ღ

ღ

ყოველთა სახლეულთა მისთა, რომელნი იყვნეს ნასდაგის[ს], რათა მიიწიენენ წინაშე მისა ციხედიდად. ხოლო მან შთაყო კუერთხი იგი მას შინა, ვითარცა მცნებულ იყო მისთჳს 5 ბერისაგან, და (ჴ საკარველი!) მეყუსეულად მდინარე ესე დიდი, რომელსა ყოველნი მეცნიერ ხართ, განიპო საშუალ შეკდიმებული განჴმელისა კუერთხისაგან და გზა-სცა ევაგრეს დაულტოლველითა ფერკითა სლვად. 10 მას შინა.

და ვითარცა განაგო ყოველი-
ვე და მოვიდა და შთაყო კუერ-
თხი¹ იგი, კუალადცა გზა-სცა.

ხოლო ვითარცა მივიდა სახიდ თჳსად, განაგო ყოველივე¹ საცხოვრებელი თჳსი, ვითარცა ემცინო მისთჳს ბერსა. და მისცა გლახაკთა უმეტესი კერძო მონაგებთაგან თჳსთა. 15 და ჳგიხაროდენსაა დამტევებელი ნათესაფთა და სოფლისა, მოსწრაფე იყო, ვითარ სხუაჲ ვინმე ლოთ სეგორს ღმრთისა მონისა მიმართ მიწვენად არღარა მიმხედველი გონებითა და თუალითა სოფლამდე², რამეთუ მოშიშებდა, 20 ნუსადა მართლ უკუნ მხედველი არა წარმართებულ იჴმნეს სასუფეველისა მიმართ. ცათასა, ვითარ ძეგლ მარილისად შეყინებული მიწიერთა და სოდომებრთა ცნობა ვნებულებათათჳს,³ ვინაჲცა მალიად მჴონებელ 25 იყო სლვისა კიდედმდე მდინარისა ჴელთა შინა მჴონებელი კუერთხსა ბერისასა და მსგაჲსად პირველისა შთაყო წყალსა მას შინა კუერთხი იგი ღირსისა შიოხსი და კუალად გზა-სცა³ ფრიად დიდმან და საზარელმან წყალ- 30 მან⁴.

ეჴა ძლიერებაჲ შენი ჴრისტე ღმერთო! ესე სასწაული არა უდარეს არს, ძმანო, სასწაულსა მას, რამელი იჴმნა წინასწარმეტყუელისა და ღმრთის მხილველისა მოსეს კუერთხისა მიერ,⁵ რამეთუ დაღაცათუ მუნ ღმერთი იყო მბრძანებული და წინასწარმეტყუელთა უპირატესი მოსე ბრძანებული მსახური საღმრთოჲსა დიდებისაჲ, არამედ აჴა მად-

ღ ¹ კუერთხი BB'.

ღ ² ყოველი E. ³ სოფლამდი D, სოფლადმი C. ⁴ სცა]+წყალმან C. ⁵ წყალმან]-D.

* შესაქმ. 19, 22—26. ** გამოსლვ. 14, 16—22.

ღ

ღ

ლით განდმრთობილი სულისა წმიდისა მიერ
მსახური და მონაჲ ღმრთისაჲ შიო იყო
მბრძანებელი ახლისა ამის მოსესი, რომელმან
კუერთხისა ცემითა განიყვანა ისრაელი, ეგ-
5 რეთვე ევაგრე შორს ყო¹ გონებაჲ თჳსი ყო-
ველთაჲ კუეყნიერთა ზრუნვათაგან ხედვად
ღმრთისა მიმართ. ხოლო მეგჳტელნი—შემა-
წუხებელნი სულისანი, ბოროტნი გულის სი-
ტყუანი—დაანთქნა² სიღრმეთა შინა დავიწყე-
10 ბისათა და ყოვლითურთ დაფარნა იგინი სამ
მოქცევთა შინა მდინარებრთა ცრემლთა ნა-
კადულისასა. კჳალად ესე სასწაული არა
უმცირეს არს, რაჲმს იორდანე განაპო ელი-
სე ხალენითა ელიამსითა* და ვთქუა რამე შე-
15 კადრებით, მუნ ხალენი იყო შემკუველი ჳორც-
თა მათ დიდისა წინასწარმეტყუელისათა და
მრჩობლ მიმღებელსა სულისა საწინასწარმეტ-
ყუელომსასა³, აქუნდა ელისეს, მან სამ ჳზის
სცა** და ეგრეთ განიპო, ხოლო აქა კუერ-
20 თხი მოლუაწისა კელთა შინა უსრულისა
კაცისათა და ორ ჳზის განაპო ერთ ჳზის შთა-
ყოფითა. გარნა მუნცა ღმერთი იქმოდა და
აქაცა. იგივე აღიდებს ჳოშიშთა მისთა; ღი-
დება ღიდსა მას ღიდებულსა სახელსა მისსა!
25 ესევეთარი კადნიერებაჲ მოელო ღმრთი-
საგან საკუთარსა მონასა მისსა სანატრელსა
შიოს, რამეთუ განკმელისაცა კუერთხისა მიერ
მხოლოდ ბრძანებით სხუათა მიერ აღზრ-ასხ-
მიდა ბუნებასა წყალთასა და შორის⁴ მათსა
30 ჳზასა⁵ გარეშე ჩუეულებისა კელსა⁶ დასდებ-
და⁷, რამეთუ ესევეთართა სასწაულთა მიერ
უწყის ღმერთმან შემკობაჲ მსახურისა თჳსი-
საჲ, ვინაჲცა ვისწრაფოთ ჩუენცა სიწმიდისა
მიერ და კრძალულებისა სათნო-ყოფა ღმრთი-
35 სა, რათა მოვილოთ მადლი საუკუნეთა კე-
თილთა მიმთხუევისა.

ხოლო ჩუენ პირველსაჲე სიტყუასა მო-
ვიდეთ⁸.

ღ¹ ეგრეთვე ევაგრე შორს ყო—CD. ² დაანთქნე C. ³ საწინასწარმეტყუელომსასა)+
რომელი E. ⁴ შორს E. ⁵ ჳზასა) ჳზა-სცემდა E. ⁶ კმელსა C. ⁷ კელისა დადებითა E. ⁸ გიდეთ C.
* IV მეფეთა 2, 14. ** ასეა (მოსალოდნელი იყო: ორ ჳზის).

ღ

და მოვიდა წინაშე ბერისა და ჰრქუა: მამაო წმიდაო, ვითარ-
ცა მიბრძანე, ყოველივე ვყავ.

ღ

- ესრეთ საღმრთოთა სურვილისა მიერ აღძრული, ევაგრე ღირსი, ვითარცა მოიწია წინაშე ბერისა ყოველსავე ბრძანებასა მისსა სრულ მყოფელი, თქუა წმიდისა მიმართ: წმი-
5 დაო მამაო, ვითარცა მიბრძანე, ყოველივე ეგრეცა¹ ვყავ და აწ ესერა მოსრულ ვარ წინაშე სიწმიდისა შენისა კუალად მორჩილე-
ბით სრულ კმნად, რომელიცა რამევი მი-
ბრძანო.
- 10 ხოლო წმიდამან შიო მიუგო მას: კეთილ მორჩილებისა შენისა (მიერ), შეილო, და² უფალმან ღმერთმან³ განგაძლიერენ და მო-
გეცინ შენ ძალი მოთმენად ყოველთავე შე-
მთხუეულთა შენდა ძვრის ხილვათა და ქირ-
15 თა მტერისა მიერ მოწევენულთა, ვინაჲცა განეკრძალე ყოვლით კერძო და მღვდარე იყავ. რამეთუ მრავალ-მანქანა არს ბოროტი ეშმა-
კი და ისწრაფის შებრკოლებასა ჩუენსა გზა-
თაგან საღმრთოთა, ნუ სადა შენცა დაგი-
20 რწყას⁴ საბრკე⁵ და შთასთესნეს⁶ კეთილსა იფქლსა შინა გონებისა შენისასა ბოროტნი ღუარძლნი კუალად სოფლად⁷ უკუნქცევი-
სანი.
- ესევეითართა და მსგავსთა ამისთა სი-
25 ტყუათა მიერ განამტკიცა ევაგრე ღირსმან შიო და ასწავა მას ვითარ ჯერ-არს წინა გან-
წყობაჲ ღონეთა მიმართ და ძმაცუევათა მბრძო-
ლისა ჩუენისა ეშმაკისათა და ჰრქუა: აწ უკუე-
შეილო, ოდეს მოვილეთ გულ-სავესებაჲ ღმრთი-
30 სა მიმართ შენ ზედა ყოველი, რომელი გთნავს ცხოვრებისა შენისათჳს, ყავ. ხოლო შეუვრდა⁸ ფერტთა ბერისათა ევაგრე⁹ და ევედრებოდა. რათა სრულ-ყოს მონაზონებითა. ჰრქუა მას შიო: აჰა ესერა მე დავასხამ, შეილო, ცოდვილ-
35 თა კელთა ჩემთა შენ ზედა, ხოლო უფალმან ღმერთმან უხილაჲდა ზეცით დაგდევინ მარ-
ჯუენე¹⁰ და სრულ გყავ¹¹ ყოვლითა კურთ-
ხევეითა. და შეჰმოსა მას ნეტარმან შიო წმი-

ღ¹ ღრეც C. ² და]—E. ³ ღმერთმან]—E. ⁴ დაგირწყას D, დაგირწყეას C. ⁵ საფრეც CE.
⁶ შთასთესნეს E. ⁷ სოფლადგი CD. ⁸ შეუვრდა DE. ⁹ ევაგრი CD. ¹⁰ მარჯუენა CD, მარჯუენა E.
¹¹ გყვენ C.

9

7

და ანგელოზთა სახე (სქემა) და ასწავა მას
ყოველი წესი მონაზონებისა და სჯულ-უღვა
ყოველი¹ წესი მონაზონთა კრებულისა და
ვითარ უღირს მას ყოველთავე ქორციელთა-
5 გან განყენება და მხოლოდ ღმრთისათვის შე-
საკუთრება და განუჩინა მას საზღვარი ჯდო-
მისა და² ღვთისა, ლოცვისა და შრომისა.
და მოვლო ზემო კერძო განშორებულად და
პოვა ქუაბი და უბრძანა, რათა მუნ შინა
10 იყოს. და განაკრძალა იგი სულთა ბოროტთა
ზედა მოსლვისაგან და თუ ვითარ უჭმს ბრძო-
ლა მათი, ასწავა ყოველი და თავადი წარვი-
და თვსადვე საყოფელად.

მიერიოვან³ განცხადნა სახელი შიომსი
15 ყოველსა მას გარემო⁴ სოფლებსა ევაგრეს
ძლითა,⁵ და მოვიდოდეს მრავალნი და მონა-
ზონ იქმნებოდეს და დაემკვდრებოდეს მახ-
ლობელად ევაგრესსა⁶. ხოლო აღვიდის რაჟ
კვრიაკესა⁷ ნეტარი შიო, იხილნის ყოველნი
20 და სწავლითა⁸ შემოზღუდნის⁹ იგინი და
თუთ იყოფებინ ჰყუდროებით ქუაბსა მას შინა
თვსსა.

დღესა ერთსა იხილა ნეტარმან შიო,
რანეთუ ძმასა ვისმე მოაქუნდა წყალი და, ვი-
25 თარ მოვიდოდა, უბრკუმა¹⁰ მას ეშმაკმან და
შემუსრა სარწყული მისი და მწუხარე იქმნა
ძმაჲ იგი, რამეთუ ფრიადი შრომაჲ თავს-
ედდა გზისა და მოაქუნდა დიდისა მისგან
მდინარისა ძმათათვის სასუმელად, რათა მო-
30 ილოს მათ მიერ კურთხევაჲ. იხილა რაჟ იგი
ნეტარმან შიო, რამეთუ ცრემლოვდა¹¹, შე-
წუხნა ფრიად იგიცა და მიხედნა, რამეთუ
მახლობელად კლდისა მდგომარე იყო ანგე-
ლოზა, მზრდელი მისი, და კურთხითა ვი-
35 თარცა რასმე გამოაფოსოებდა ძირსა მას¹²
კლდისასა. გულისკმა-ყო შიო, ვითარმედ
მოაელინა ღმერთმან¹³ ნუგეშინის-ცემისათვის
მათ ძმათასა, რათა მოსცეს¹⁴ მათ წყალი და

7. 1 ყოველი C. 2 და]—CD. 3 ამიერიოვან C. 4 გარემოს E. 5 ძლით E. 6 ევაგრესსა D. 7 კვრიაკე C. 8 სწავლით C. 9 შეზღუდნის E. 10 უბრკუმა CE. 11 ცრემლოვდა CDE. 12 მის CDE. 13 ღმერთმან]—C. 14 მისცე C.

9

9. (10) ხოლო მან ჰრქუა: 10
შვილო ევაგრე, უწყოდე, რამეთუ
ამიერითგან განმრავლებად არიან
ძმანი უდაბნოსა ამას შინა¹. ამის-
თჳსცა ჯერ-არს, რაჲთა ეკლესიაჲ
აღვაშენოთ, სადაცა გვბრძანოს²
ჩუენ უფალმან. ხოლო აღვიდეს
ქედსა მას ზედა, რომლისა ძირსა
მჯდომარე იყო წმიდაჲ შიო. და
ვითარცა ილოცეს, მოიღო ცეცხ-
ლი წმიდამან ბერმან და დაიყარა³
ნებსა ზედა თჳსსა⁴ და დაასხა⁵
ზედა საკუმეველი. ხოლო საკუმე-
ველი⁶ იგი აღეშართა ვითარცა
სუეტი⁷ და მერმე დადრკა დასა-
ვალით⁸ კერძო ქედისა მის და⁹
ჩადგა აღგილსა ერთსა, ვითარცა
სუეტი⁵ ქვესა მას შინა.

10

ჰრქუა ძმასა მას: ნუ სწუხ, ძმაო, რამეთუ
ცრემლთა მაგათ წილ შენთა და სასოებისა
მაგისტჳს შენისა აჰა ღმერთმან მაგან აღგილ-
სა აღმოაცენა წყალი, რათა მიერ აღმოივსე-
5 ბოდეს სარწყული უშრომელად ძმათათჳს. და
აჰა ესერა სიტყჳსა თანა ბერისასა აღმოეცე-
ნა მცირე წყაროჲ, რომელი კმა-ეყოფოდა
ძმათა მათ მდიდრად, რამეთუ იყვნეს იგინი
ოცდახუთ ოდენ და ჰმადლობდეს ღმერთსა.
10. შემდგომად ამისსა იწყეს განმრავ-
ლებად ძმათა და უღონო იყვნეს, რამეთუ
არა იყო მათდა ეკლესია, რომელსამცა შინა
შეკრებულ იყვნეს დიდებულსა ღღესა წმიდა-
სა კჳრიაცესა, და ამისთჳს ეტყოდეს ნეტარსა
შიოს, რათა უბრძანოს მათ აღშენებად წმი-
დაჲ¹ ეკლესიაჲ. აღდგა უკუე ბერი და აღ-
ვიდა დამართებით ქუაბისა თჳსისა აღმოსა-
ვალითსა მას კლდისა წუერსა და უბრძანა
ყოველთა ძმათა აღსლვაჲ მის თანა ლიტა-
ნიითა. ხოლო მიიწვიენეს რაჲ მუნ, ევედრე-
ბოდა ბერი ღმერთსა მრავლითა ცრემლითა;
და მომდრეკელთა² თავისათა ილოცეს მუნ
ერთბამად და ევედრებოდეს ღმერთსა, რათა
მან აჩუენოს მათ აღგილი, სადაცა თჳთ მას
ჯერ-უჩნს განმზადებად³ ტაძარი დიდებისა-
თჳსისაჲ. მოიდრიკნა მუჳლნი და მყოვარ ეამ
მდებარე იყო ქუეყანასა ზედა. და შემდგომად⁴
ლოცვისა მიიღო ცეცხლი საკჳრველთ მოქმედ-
მან შიო და იპყრა იგი მარცხენესა ნებსა
30 ზედა ჯელისა თჳსისასა და დაასხა მას ზედა
საკ(უ)მეველი, ხოლო მარჯუენითა⁵ კელითა
გამოსახა მას ზედა საუფლოჲ ჯუარნი და
უბრძანა ყოველთა მათ ძმათა, რათა აღიპყრ-
ნენ ჯელნი და განაგრძონ ეამ ერთ ჳმოზაჲ
35 კირიელეისონისაჲ⁶, და ესრეთ აკუმევედა. ხო-
ლო კუამლი იგი საკუმეველისა აღვიდა ჰაერ-
სა შინა ვითარცა სუეტი აღმართ, ზეცამდ

9. 1 შინა]—B. 2 „თჳსა ზედა B'. 3 დასხა B'. 4 ხოლო საკუმეველი]—B'. 5 სუ ეტი BB.
დასაჴლეთით B.

10. 1 წმიდაჲ]—CD. 2 მომდრკელთა C. 3 შემზადებად E. 4 კუალად D. 5 მარჯუენით C;
კირიელეისონისა D.

ღ

ღ

ვიდრემდის თულთა¹ მათგან შეიფარა¹,
და ღგეს რაჲ და ხედვიდეს ნიშნა ამას გან-
საკრთომელსა, კუალად გამოჩნდა წუერი იგი
საკუმეველისა ჰაერთა შინა ქუეყანად შთამო-
5 მავალი საკრველებით, ვითარცა საბელი რაჲ-
მე შემტკიცებული, ხოლო მოეახლა რაჲ ქუე-
ყანად, შთადგა გეგსა მას შინა ადგილსა ერთ-
სა, სადა ძმანი იგი მკვდრობდეს.

იხილა რაჲ ესე დიდმან შიო, წარუ-
10 ძლუა² ძმათა მათ მადიდებელი ღმრთისაჲ.
და მი-რაჲ-იწიენეს ადგილსა მას, რომელი
უჩუენა მათ ღმერთმან, ხედვიდეს საკუმეველ-
სა მას, ვითარცა ძეგლსა რასმე ეგრეთ მდგო-
მარესა. ხოლო ნეტარისა შიოხსთჳს რაჲ ვინ
15 თქუას, რამეთუ უმეტეს განგრძობასა ორისა
ეანისასა საესედ მქონებელი ჯელსა შინა ნა-
კურცხალსა ცეცხლისასა, მოვიდოდა³ ყო-
ველსა მას ადგილსა და მოაკ(უ)მევდა; და მერ-
✓ მე უკ(უ)მია⁴ ყოველთა ძმათა და მაშინდა
20 დაასხა ჯელთაგან თჳსთა ნაკურცხალი⁵ სა-
ცეცხურსა შინა.

ვინმცა⁶ არა განკვრდა უცხოთა ამას
სახილავსა და სასმენელსა⁷ და არა აღიდებ-
და ღმერთსა მხოლოსა მოქმედსა საკრველე-
25 ბათასა, რომელმან ვითარცა ბაბილონს და-
იცვნა სამნი ყრმანი ცეცხლისაგან შეუწ(უ)ვე-
ლად⁸, ეგრეთვე მონისა თჳსისა ჯელი ზესთა
ბუნებისა დაიცვა შეუხებელად.

ხოლო იგინი გარდამოვიდეს¹.
და² ადგილსა მას, სადა უჩუენა³ 30 ლი და სცა სამ გზის ადგილსა მას, სადა
უფალმან, და სცა სათხარი მამამან
ჩუენმან წმიდამან⁴ შიო და ალაშე-
ნეს⁵ ეკლესიად სადიდებელად
ღმრთისა.
მოითხოვა⁶ უკუე ღირსმან შიო სათხრო-
ლი და სცა სამ გზის ადგილსა მას, სადა
მდგომარე იყო სუეტი იგი საკ(უ)მეველისაჲ
და თქუა ესრეთ: დიდება შენდა, ღმერთო,
რომელი სამ-გუამოვნებით⁷ და ერთ-არსებით
იდიდები, ამას ადგილსა სრულ ყავ¹⁰ ტაძა-
35 რი დიდებისა შენისაჲ. და განდგა მცირედ-
რე განშორებულად, სცა უკუე¹¹ ქუეყანასა
კუალად სამ გზის სათხროლითა მით¹² მე-

ღ¹ იგი გარდამოვიდეს B. ² და—B'. ³ უჩუენა B'. ⁴ წმიდამან—B'. ⁵ ალაშენა B.

ღ¹ თულთაგან მათთა მიეფარა E. ² წარუძლუა DE. ³ მიმოვიდოდა C. ⁴ უკ(უ)მია C.
⁵ ნაკურცხალი+იგი CD. ⁶ ვინამცა A. ⁷ სასმენელსა+ხედა C. ⁸ მოითხოვა CE. ⁹ სამგუამოვნ-
ებით C. ¹⁰ ჰყავ C. ¹¹ უკუე—C. ¹² სასათხროლითა მათ სამ გზის C. * დანიელ 3,23; 49,51; 93—94.

ღ

ღ

ტყუელმან ესრეთ: ყოვლად წმიდაო ღმრთის-
მშობელო მარიამ, რომელმან ჰშეე სიტყუაჲ
ღმრთისაჲ ჯორცითა, აჲა დაამტკიცე სახლი
სადიდებელი შენი. და კუალად მცირედ მახ-
5 ლობელად იხილა მსგავსი ჯურღმულისა მღვ-
მე ფრიად ღრმა და ბრძანა, რათა მას ზედა
აღეშენოს ეკლესიაჲ ნათლის-მცემელისაჲ.

ჰრქუა ნეტარმან ევაგარი: წმიდაო მა-
მაო, იყვენ ნებაჲ ღმრთისაჲ და შენი¹, რამე-
10 თუ ვხედავთ ყოველნი, ვითარმედ სულითა
ღმრთისაჲთა იტყუს ნეტარი პირი შენი და
ნებასა². შენსა ყოველსა ჰყოფს ღმერთი. ხო-
ლო სუეტი იგი საკ(უ)მეველისაჲ დგა ადგილ-
სა მას ზედა სამ დღე შეუძრველად და გა-
15 მოსცემდა სულნელებასა მიუთხრობელსა და³
დღესა მესამესა აღკრბა⁴.

ხოლო ევაგრეს შემოსა სახე
მონაზონებისაჲ. და განიტყუა ჰან-
ბავი მისი და ყოვლით კერძო მო-
ვიდოდეს და მონაზონ იქმნებო- 20
დეს.

11. აწ მიგითხრა თქუენ ღირსისა ევაგ-
რისთჳს, თუ ვითარ ძიება-ყვეს მეფემან და
მთავართა ქართლისათა, და ესმა რაჲ მონა-
25 ზონებაჲ მისი, რაოდენ შეწუხნეს, რამეთუ
ესე იყო შემდგომად მეფისა განმგებელ სა-
მეფოასა⁵ ქართველთაჲსა და ფრიად მწნე
და განმარჯუებულ სპასპეტი⁶.

ჟამსა მას ოდეს თვთმჰყობელი იოსტი-
30 ნიანოს მეფე ბერძენთაჲ ჰბრძოდა კერძოთა
ოვსეთისათა საზღვარსა ავაზგიასასა⁷ ნათე-
საჲსა ტასკუნთასა, რამეთუ ექმნა მათ გან-
დგომილება, მაშინ მოუძღუანა ნიჭი ღიდი
იოსტინიანოს ფარსმანს ქართველთა მეფესა
35 და ევედრა, რათა შეეწიოს მკედრობასა მის-
სა ყოვლითა ძალითა თჳსითა და ბრძოლა
უყოს ტასკუნთა. ისმინა უკუე ფარსმან ვედ-
რებაჲ ბერძენთა მეფისაჲ და დაუტევა ევაგ-

ღ ¹ შენი] + და ნებასა შენსა CD. ² ნებაჲ C. ³ და] — C. ⁴ აღკრება E. ⁵ სამეუფოსა CE
• სპასპეტ DE. ⁷ ავაზგიასსა C.

ღ

ღ

რე მცველ სამეფოჲსა თჳსისა. ხოლო უკუე
თუ წარვიდა და შეწვენითა ღმრთისაჲთა
ღაიმორჩილა ნათესავი იგი ტასკუნთაჲ და
მთავარნი მათნი ყოველნი შეპყრობილნი წა-
5 რავლენნა¹ წინაშე იოსტინიანესსა. მერმე მო-
იქცა თჳსადვე სამეფოდ.

ხოლო ცნა რაჲ ევაგრისთჳს, თუ სადა
იყო და ვითარ ქმნილ იყო შეცვალეზაჲ იგი
ცხოვრებისა მისისაჲ, მოიქცა უკუე იგი² მოუ-
10 ლოდებელმან მწუხარებამან. არლა ყოენა,
არამედ მასვე ჟამსა მიიწია, სადა-იგი იყო
ნეტარი ევაგრი. და იხილა რაჲ შემოსილი
სამოსლითა მოლუაწეთაჲთა, რაოდენი რაჲ
ვინ თქუას, აჩუენებდა ნამეტნავსა მწუხარე-
15 ბასი³ გულისასა ცრემლთა ცხელთა დათხე-
ვითა ქედსა მისსა ზედა და ევედრებოდა ეს-
რეთ მრავალ ჟამ, რათა კუალად განვიდეს
მის თანა სოფლად და არა ობოლ ყოს⁴ იგი
მანულისაგან⁵ თჳსისა. ხოლო ჰრქუა მას
70 ღირსმან ევაგრი: ჰ მეფეო, რად მაწუხებ⁶
დაბადებულსა ღმრთისასა, რათა შევირაცხო
მსგავსად ძალთა კუალად მიქცევითა ნა-
თხევარსავე. და დაარწმუნებდა⁷ მრავლითა
სიტყუთა, რათა კუალად არარაჲ ჰრქუას
25 ესევეთარი.

მყოვარ ჟამ⁸ სადმე დასცხრეს რაჲ გო-
დებისაგან, წარვიდეს ქუაბად ბერიისა. შევი-
და უკუე პირველად ნეტარი ევაგრი და აუ-
წყა წმიდასა⁹ ზიოს მისლუჲ მეფისაჲ¹⁰. და
30 ჰრქუა ევაგრის: ზვილო ჩემო, ფრიად მძიმე
არს ჩემ ზედა მოსლუჲ მეფისაჲ და ვინ ვარ
მე მიწაჲ ესჲ და ნაცარი, არამედ მე თუთ
განვიდე წინაშე ცხებულსა ღმრთისასა. და
ესრეთ გამოვიდა კარსა ზედა ქუაბისასა. მი-
35 ხედნა უკუე მეფემან და იხილა რაჲ ხატი
მისი, ზარი განჭდა, რამეთუ მადლი რაჲმე
ღმრთისაჲ იხილა მის ზედა საწინელი და მყის
დააგდო ქუეყანად შარავანდი ჩფუობისაჲ და.

ღ¹ წარავლინ D. ² ზიგი უკუე C. ³ მწუხარებასა|—CD. ⁴ ყო C. ⁵ მამობისაგან C.

• მაწუხე C. ⁷ არწმუნებდა C. ⁸ ჟამ|—CD. ⁹ ნეტარსა¹⁰ C. ¹⁰ მისლუად მეფისა C.

ღ

ღ

განივსნა სარტყელი და მიისწრაფა და დავარდა ფერკთა თანა ბერისათა. ხოლო ნეტარი იგი ეტყოდა: შემინდევ¹ მეუფეო, და რად ჰყოფ პატივსა² შეუტყუებელსა³ კაცისა მიმართ ცოდვილისა⁴, მოაწეე ჩემ ზე და სასჯელსა ღმრთისასა. ხოლო მეფე კუალადცა შეუვრდებოდა და მრაველითა ცრემლითა ითხოვდა მის მიერსა კურთხევასა. ჰრქუა მას ბერმან⁵: ღმერთმან აბრაჰამისმან, ისაკის-
 10 მან და იაკობისმან, რომელმან გამოირჩია დავით მონაჲ თჳსი და სცხო მას მეფედ ერსა თჳსსა ზედა, რომელმან აღაესო სოლომონ სიბრძნითა უფროჲს ყოველთა, რომელმან შექურა მონაჲ თჳსი კოსტანტინე საქურვე-
 15 ლითა ჯუარისაჲთა და გამოჩნდა მძლედ ყოველთა მტერთა ზედა, ეგრეთვე აკურთხენ მეფობაჲცა შენი და დაიცევი⁶ შეურყეველად. აკურთხენ მკლავნი შენნი და აღაოქმინენ⁷ თესლნი შენნი მოუკლებელად და
 20 დაიცევი⁸ შეუმწიკულებელად⁹ ყოვლისავე შეგინებისა სულისა და ჯორცთაჲსა და განწმიდენ ყოვლისაგან ბიწისა და მწინკულისა ცოდვისა(ჲ)სა და დაგიფარენ ყოვლისაგან საცთურისა და ზაკუვისა¹⁰ მტერთაჲსა და
 25 საშინელ ჯყვენ ყოველთა მტერთა და წინააღმდეგობთა მიმართ და განგამტკიცენ კეშმარიტითა¹¹ სარწმუნოებითა სიყუარულისა მისისა მიმართ, რათა იგი თავადი¹² უწყოდე მეფეთა მიჲედ და მსაჯულად ცხოველთა და
 30 მკუდართა, რომელი არს კურთხეულ უკუნი-სამდე, ამინ.

მიყო კელი მისი და აღადგინა იგი და შეჰმოსა მას კელითა თჳსითა შარავანდი იგი სამეუფოჲ. ეგრეთვე ყოველნი მთავარნი შე-
 35 უვრდეს ფერკთა მისთა და მიიღეს კურთხევაჲ მის მიერი.

იყო ვინმე მთავართაგანი ერთი, რომლისა თუალი მარჯუენე მოწყულულ იყო ის-

ღ¹ შემინდევ C. ² პატივსა]—CD. ³ შეუტყუებელსა E. ⁴ ცოდვილისა]+და C. ⁵ ბერმან E. ⁶ დაიცვენ C. ⁷ აღაოქმინენ CE. ⁸ დაიცვენ C. ⁹ და დაიცევი⁸ შეუმწიკულებელად]—E. ¹⁰ ზაკუვისაგან E. ¹¹ კეშმარიტებითა D. ¹² მთავადი იგი C.

9.

7.

რისა მიერ და სრულად დაშრეტილ. ესე მოვიდოდა რაჲ მოღებად კურთხევისა,¹ სარწმუნოებით იტყოდა გულსა შინა თჳსსა, ვითარმედ: რაჲმს შევეხო ფერკთა მისთა²,
5 მეყუსეულად განმეკურნოს თუალი ჩემი. და ესრეთცა იკმნა. რამეთუ დადგა რაჲ თუალი ფერკსა წმიდისასა, მეყუსეულად განიკურნა თუალი იგი მისი და ჩნდა ვითარცა მეორე იგი. ესე რაჲ საკვრველებაჲ იხილეს, ყოველ-
10 ნი აღიდებდეს ღმერთსა.

დაჯდა მეფე და ყოველნი იგი მთავარ-
ნი წინაშე ბერისა და ხედვიდეს ანგელოზებ-
რისა³ მას ხატსა მისსა და უკვრდა ყოვლად უპოვარი იგი ცხოვრებაჲ მისი და ჰკითხვი-
15 დეს⁴ სულისა საცხოვრებელთა სიტყუათა. ხოლო ნეტარი იგი, ვითარცა ღმრთისა მიერ განბრძნობილი, აღმოიტყოდა ღმრთივ სული-
ერთა სწავლათა, რამეთუ ენა ქართული შუენიერად და მართლად ესწავა პირველვე, ოდეს
20 იყო იოანეს თანა მოძღუროსა თჳსისა, რამეთუ ოთხი წელი მუნ სრულ ყო ზედაზადენს⁵. ხოლო ლოცვასა შინა და ფსალმუნებისა ასურ-
ებრსა და ბერძულსა იკმარებდა, რამეთუ ორივე ესე⁶ ესწავა ნეტარსა მას. და ჰრქუა
25 მეფემან ფარსმან ბერსა: მამაო, მიბრძანე მე⁷, რაჲცა ჯერ-იყოს ჩემ მიერ სამსახურე-
ბელი წმიდისა ამის მონასტრისა შენისაჲ. ჰრქუა მას ბერმან: უფალო მეფე, გულნი მე-
ფეთანი კელთა შინა ღმრთისათა არიან, ვი-
30 თარცა რაჲ ჯერ-გიჩნს, ყავ. მიანიჭა უკუე მონასტერსა მას ოთხნი რჩეულნი სამეფუთო-
თა დაბათაგან და დაწერა კელითა თჳსითა თავისუფლებაჲ მათი და მისცა ევაგრის⁸ ოც-
დაათი ლიტრა ოქროჲ ეკლესიათა მათთჳს
35 საკმრად, ბარძიმი ოქროჲსა და ფეშხუმი⁹ და სხუაჲ ყოველი სამსახურებელი ვეცხლი-
სა, ჯუარი დიდი ოქროჲსაჲ და სახარებაჲ, ფრიად შუენიერად შემკობილს სანატრელისა

7. ¹ კურთხევისა მიღებად E. ² მისთა¹ + წმიდისათა C. ³ ანგელოზებრსა C. ⁴ კითხვი-
დეს E. ⁵ ზედაძადენს D, ზედაძენს E. ⁶ ესევე C. ⁷ მე—E. ⁸ ევაგრეს E. ⁹ ფეშხუმი CD.

¶

¶

მეფისა ვახტანგის მიერ. და განაჩინა ზედა მდგომელნი საქმისანი, რათა სწრაფით ყონ აღშენებაჲ ეკლესიათა მათ.

- იჯმნა უკუე ბერისაგან და მივიდა მცხ-
 5 თად და კათალიკოზსა მაკარის აუწყა ყოველი, რადცა ეხილვა და ესმინა წმიდისა შიოშს. გან და იხარებდა ფრიად სულითა მეფე და ყოველი ერი ქართლისაჲ ნეტართა მათ მამათა მოძღურებითა განათლებული. ხოლო გან-
 10 სრულდეს რაჲ ეკლესიანი იგი სამნივე, მიუმცნო ნეტარმან ევაგარი მეფესა, ვითარმედ: აღესრულა ნებაჲ ღმრთისაჲ და შენი, მეფეო; აწ უკუე ყავ სატფურებაჲ სახლისა ამის ღმრთისაჲ. განიხარა მეფემან და მიუმცნო
 15 კათალიკოზსა მაკარის და ყოველთა ეპისკოპოსთა¹, რათა კრება ყონ დღესა მარტულიასა სატფურებისათჳს მათ ეკლესიათასა. შემოკრბეს უკუე ყოველნი ეპისკოპოსნი² კათალიკოზისა თანა და თუთ მეფე და ყოველნი მთა-
 20 ვარნი და იოანე, მოძღუარი ყოველთა მათ მამათაჲ, და ყოველნი მამანი ყოვლით კერძო შემოკრბეს და ესრეთ ყვეს ენკენია ეკლესიათა მათ შვდეულისა ერთსა შინა³. ფრიად აიძულებდა კათალიკოზი და ყოველნი იგი
 25 მლ(უ)დელთ-მოძღუარნი ნეტარსა შიოს, რათა მოიღოს ჯელთა⁴ დასხმაჲ ხუცობისაჲ, რამეთუ დიაკონად ჯელ-დასხმულ⁵ იყო ანტიოქიას-ვე, არამედ არა თავს-იდვა, რამეთუ ეშინოდა, ნუჲკუე და კუალად ეპისკოპოსად⁶ სადა-
 30 მე აიჭულონ; და ამისთჳს ვითარცა ჳრმალი ორ-პირი განეწყო ყოველთა წინა⁷ და ესრეთ დაამტკიცა, ვითარმედ: არცა თუ ყოვლისა-სოფლისა მიერ ვირწმუნო. და ესრეთლა⁸ განეყენეს ეპისკოპოსნი იძულებასა მისსა.
 35 წარვიდეს უკუე ყოველნი ყოვლათ კერძო ლოცვასა ბერისასა მიმღებელნი. ხოლო ნეტარი იგი მასვე თჳსსა მოღუაწებისა გზასა ვიდოდა და შურებოდა ღლითი-ღლე შე

¶ ¹ ეპისკოპოსთა E. ² ეპისკოპოსნი E. ³ აშინა ერთსა C. ⁴ ჯელთ E. ⁵ ჯელთდასხმულ C. ⁶ დასხმულ E. ⁷ ეპისკოპოსად E. ⁸ აწინა ყოველთა C. ⁹ ესრეთ C.

ღ

ღ

მატებითა¹ სხჳსა და სხჳსა უახლესისა ლუაწ-
ლისათა, რამეთუ ძაძისა იგი სამოსელი, რო-
მელ ემოსა, პირველჲე მუტლის თავა(დ)მდე და
იდაყუთამდე და კუნკულიცა ძაძისაჲე განცუ-
5 და სრულიად და სხუაჲ არა თავს-ილდა მი-
ღებად ახალი და არცა იგი დაკერვად, თჳნი-
ერ აღგილთა ოდენ² სირცხჳლისათა დაიფა-
რეიდა, რამეთუ სხუასა აღგილსა მოხეთქის
და მათ აღგილთა დაადგის³.

10 და განმრავლდა რიცხჳ შეკრებულთა ძმა-
თაჲ ორი ათასად და განითქჳ სახელი წმრ-
დისა ამის ყოველსა შინა ქართლსა, და ყო-
ლით კერძო მოვიდოდეს ყოველნი და ვერ-
ლარა დაიტევდა ჳევი იგი, რამეთუ მარტოდ

15 შფოთსა ვერლარა⁴ უძლებდეს. და იწყეს მიე-
რითგან სხუათა აღგილთა შენებად, რამეთუ
რომელნიჲე კოდმანისა⁵ კერძო წარვიდეს და
ქმნეს მუნცა ლავრაჲ დიდი, ხოლო რომელ-
ნიჲე სარკინისა აღმოსავალით, სადათ-იგი

20 ალექსანდრე იოტნა უცხო თესლნი.* იქმოდა
უკუე ღმერთი სასწაულთა და ნიშთა აურა-
ცხელთა ჳელითა ამის წმიდისაჲთა, რამეოჲ
მო[ქ]ყვანდეს ყოვლით კერძო სნეულნი და მკე-
ლობელნი და ბრმანი და ღრეკილნი და სულ-

25 თაგან არაწმიდათა შეპყრობილნი და განი-
კურნებოდეს წმიდისა ამის მიერ, რომლისა-
თჳს თითოეულად წარმოთქ(უ)მა შეუძლებელ
არს. უკუეთუ ვინ სასწაულთა ამის წმიდისა-
თა თითოეულად იტყოდის, პირველად ვერ

30 შეუძლოს⁶ და მერმე მსმენელიცა ურწმუნო-
ებად მიდრკენ, რამეთუ გონებისაგან⁷ კაც-
თაჲსა, ვითარცა უზეშთაჲს არნ⁸, ეგრეთჲე
და ურწმუნოებითაცა შეიპყრობიან სულნი
უმეცართანი და უწყის თჳთ ჳეშმარიტებაჲმან,

35 რამეთუ ამისთჳს თანა-წარგჳედ მასცა, რო-
მელსა შეუძლებდი აღწერად.

10 (12). და ვითარცა გან-
მრავლდეს ძმანი, საგჳარ იყვნეს⁹

ღ¹ იყუნეს BB'.

ღ¹ შემატებით C² ოდეს|—E. ² დადგის CD. ³ ვერა E. ⁴ კოდმანისა C. ⁵ შეუძლის
E. ⁶ ბუნებისაგან C. ⁷ არიან E. ⁸ ჳეუბი DE. * შდრ. «მოქცევაჲ ქართლისაჲ» ე. თაყაი-
შვილის გამოცემა: Onuc. II, გვ. 768.

12. სიმრავლისაგან რაჲ მომავალთაჲსა
აღივსებოდა ყოველი იგი ჳეენები⁹, მოეტე-

ღ

მათთვის საკედარნი შეტვრთენი მო-
საღებელად საზრდელისა და წყლი-
სათჳს. ამისთვისა მოიდგნეს კა-
რაულნი. ხოლო იყო ადგილი იგი
ტყიანი და კლდოვანი. ამისთვისა
მკეცი ფრიად იყენეს¹ ადგილთა²
მათ შინა³. ხოლო განვიდიან რაჲ⁴
კარაულნი ძოვნად⁵, გამოვიდიან
მკეცი იგი და⁶ მკენებელ ექმნე-
ბოდიან კარაულთა მათ. ამისთვის-
ცა მძანი მწუხარე იყენიან⁷. მაშინ
წმიდაჲ მამაჲ ჩუენი შიო ევედრა
უფალსა, რაჲთა სახილველ მისსა
ყვნეს მკეცი იგი. ხოლო ლოცვა-
სავე მისსა⁸ თანა ყოველნი იგი
მკეცი მოვიდეს წინაშე ბერისა
და ჰრქუა მათ: რაჲსათჳს მკენე-
ბელ ექმნებით კარაულთა მძათა
ჩუენთასა⁹? აწ გეტყჳ თქუენ სახე-
ლითა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრის-
ტესითა, რომელმან-იგი¹⁰ დაგბად-
ნა¹¹ თქუენ, წარვედით არეთაგან
შორს¹², ხოლო ერთი ოდენ და-
დგინ სადიდებელად ღმრთისა
ჩუენისა, რაჲთა აძოვებდეს კარაულ-
თა მძათა ჩუენთასა¹³. და მასვე
ჟამსა ყოველნივე¹⁴ განიბნივნეს,
გარნა ერთი ხოლო¹⁵ მგელი დგა
მოწიწებით, ვითარცა მონაჲ წინა-
შე მისა, და ჰრქუა: სახელითა უფ-
ლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესითა
გიბრძანებ შენ მკეცსა მკაცსა, რაჲ-
თა ვითარცა მწყემსი კეთილი აძო-
ვებდეს კარაულთა ჩუენთა, რაჲთა
ამით უკმოუზლო, რომელ¹⁶ შეგი-
წუხებინა მძანი ესე ჩემნი და სა-

ღ

ვებოდეს მკეცი უდაბნოჲსანი და ცხენსა და
კერძო ვირსა და კარაულსა, რაოდენსა ჰმო-
(ვ)ებდეს მუნ მომავალთასა, განვრწინდეს, და
თუთ მძათაცა სამსახურებელად მყოფნი იგი
კარაულნი შეკამნეს. მოვიდეს უკუე ნეტარი-
სა მის მამისა წინაშე შეწუხებულნი ყოველნი
იგი მძანი და აუწყეს კირი იგი, რომელი
მოიწოდა მათ ზედა მკეცთა მიერ. ესმა რაჲ
ესე წმიდასა, შეწუხნა, რამეთუ კაცთა და პი-
რუტყუთა ყოველთა წყალობაჲ ზოგებით
აქუნდა ნეტარსა მას. ილოცა უკუე ღმრთი-
სა მიმართ, რათა რაოდენნი მკეცი მკვდრობ-
დენ უდაბნოთა მათ შინა¹, მუნ შემოკრბენ
წინაშე მისსა². ეჲ საკვრელი! რამეთუ მეყ-
სა შინა, ვითარცა აღასრულა წმიდამან ლოც-
ვაჲ, რაოდენი რაჲ თქუას კაცმან ყოვლისა-
გან ნათესავისა მკეცთაჲსა, მუნ იხილვებოდა
წინაშე ქუაბისა მისისა. იხილნა რაჲ ნეტარ-
მან შიო, გამოვიდა და, ვითარ კაცთა, ესრეთ
ღმობიერად ზრახვიდა. და იგინი ყოველნი
დგეს ქედ-მოდრეკილნი და ისმენდეს ნეტარი-
სა მის ბრძანებასა და მოვლოდეს განჩინება-
სა, რამეთუ ყოველთა ერთბამად აღეშტო
და აღეხუნეს მართუენი თჳსნი, რომელსამე
კბილითა, რომელსამე ქედითა, და რომელსა-
მე წინა უდგეს ჩჩლნი, და იხილვებოდა საკვრ-
ელი და საზარელი სახილველო. ჰრქუა მათ
ნეტარმან შიო: იხილეთ, მკეცნო, სიმდაბლე
ჩემი და ისმინეთ ჩემი, რომელ-ესე³ გეტყჳ-
თქუყის ქრისტემან, რამეთუ ფრიად მელმის
აწ გული ჩემი თქუენთჳს, გარნა რამეთუ ბუ-
ნებაჲ თქუენი ველურ არს, ამიერიტგან
თქუენსა და ჩუენსა⁴ დამბადებელსა უბრძა-
ნებიეს, რათა პირ-მეტყუელთა კაცთა მიერ
აღივსნენ ყოველნი ესე უდაბნონი. აწ წარვე-
დით, საყუარელნო ჩემნო, და იძიეთ ადგი-

ღ ¹ იყუნეს BB'. ² ადგილსა B. ³ შინა—B'. ⁴ განვიდიან რაჲ გარნავიდიან (←გან-რა-
ვიდიან) B'. ⁵ საძოვარსა B'. ⁶ და—B'. ⁷ იყენიან BB'. ⁸ მის B'. ⁹ ჩემთასა B'. ¹⁰ -იგი—B'
¹¹ დაგბადა B. ¹² არეთაგან შორს არეთა ამით შორის B. ¹³ ჩემთასა B'. ¹⁴ ყოველნი B'. ¹⁵ ახო-
ლო ერთი B'. ¹⁶ რომელ! თ'ილ B'.

ღ ¹ შინა—ყოველნი C. ² მისა D. ³ რომელსა-ესე E. ⁴ ჩუენსა და თქუენსა C.

ღ

ზრდელ შენდა¹ იყოს, რომლი-
თაცა ჩუენ ვიზარდებით. ხოლო
განასხემლი დილასა და ეამსა
მწუხრისასა მოასხემლი, და იყავ
მწყემს და მცველ სატედართა²
ჩუენთა.

ხოლო მგელი იგი იქმოდა³
მორჩილ, ვითარცა მონაჲ, და⁴
ჰყოფდა ბრძანებისაებრ ბერისა⁵.

ღ

ლი, რომელსა შინა განისუენოთ, და განსლვა-
სა თქუენსა ნუარაას ვის აენებთ რადთურ-
თით, არამედ ერთი თქუენთაგანი დაადგე-
რით აქა მადოვნებელად კარაულებასა ძმათა-
სა, რათა ამით უკუმოუზლოთ, რომლითა-იგი
შეაწუხენით ძმანი¹. ეჰა საკვრველებასა! რა-
მეთუ მყის სიტყუასავე თანა ბერისასა განი-
ბნინეს² ყოველნი იგი მკეცინი შთამართსა
მას, განელეს მდინარე და წარვიდეს, სადაცა-
იგი ზენამან წამის-ყოფამან უბრძანა. გარნა
ერთი ხოლო³ მხოლოდ მგელი დადგა, ვითარ
მონაჲ, წინაშე ბერისა მოშიშებით. და ჰრქუა
მას წმიდამან შიო: სახელითა უფლისა ჩუე-
ნისა იესუ ქრისტესითა შენ გეტყუ, მკეცო,
15 ამიერიტგან ვითარცა ნწყემსი კეთილი აძო-
ვბდი კარაულთა ჩენთა⁴, რათა ესევეთართა
მსახურებითა უკუმოუზლო⁵ მწუხარებასა ძმა-
თა ჩემთასა, რომლითა შეაწუხენ ივინი. ხო-
ლო საზრდელი შენი იყოს, ვინაჲ და ჩუენცა
20 ვიზარდებით⁶, და ცისკრად წარმყვანებელი
კარაულთა საძოვარსა ეამსა მწუხრისასა კუა-
ლად მოიყვანებდი მათ, ვინაჲთგან მწყემსად
და მცველად მათდა შენ გამიჩინებხარ.

ხოლო მგელი იგი ერჩდა ბრძანებასა
მას⁷ ბერისასა და დადგა ვითარ მონაჲ ყოე-
ლისა კაცობრივისა ბუნებისა მქონებელი და
სიტყუსა გულისკმის-მყოფელი, რამეთუ გან-
თიად აღიმსთეს და ბორცუსა ზედა მდგომა-
რე ყუვილით⁸ უკუმობნ განსლვად⁹ კარაუ-
30 ლებასა. ხოლო მიმწუხრი მოვიდიან რაჲ მო-
ნასტრად, მითუე ვმითა მასვე ბორცუსა ზედა
ძმათა აღუწყებნ მოსლვასა კარაულთასა. ხოლო
რომელნი ზედვიდეს¹⁰ და ესმოდა სასწაული-
სა ამისთეს, განკვრეებულ იყენეს და აღიდე-
35 დეს ლმერთსა, რომელმან ესევეთარი მადლი
მოანიჭა მონასა თუსსა, ვიდრემდის მკეცნიცა
ველურნი ბუნებისაგან უცხოვსა მსახურებასა

ღ. ¹ შენთა B'. ² იქმნა B'. ³ ბერსა B'.

ღ. ⁴ ძმანი + ჩემნი C. ⁵ განიბნინეს E. ⁶ განიბნინეს CD. ⁷ ხოლო — E. ⁸ ჩუენთა C. ⁹ უმო-
უზლო E, უკუმოუზლო C. ¹⁰ ვიზარდებით E. ¹ მას — CE. ² ყუაფილით C. ³ განსლვად C. ⁴ ჰხედ-
ვიდეს C.

ღ

ღ

აღასრულებდენ¹ დამორჩილებულნი სიტყ-
სა მისისანი²:

არამედ სხუად ისმინეთ საკვრელი, რა-
მეთუ მგეცმან³ ამან მსგავსი ბუნებისა მისისა
5 საზრდელი არა მიიღო, ვიდრემდის იყო მსა-
ხურებასა მას შინა, რამეთუ ნეტარმან ევაგ-
რი დაუნეცის⁴ მას პური დილეულად და
დაუსხის წყალი ზედა და შეკამის იგი. და
მწუხრი ეგრეთვე მიიღის რაჲ მოღუაწეთა
10 იგი საზრდელი, წარვიდის და კარსა მის
ქუაბისასა მიწვის, სადა იყოფოდა⁵ ნეტარი
შიო. და დღესამომდელა იხილვების გამოქმნი-
ლი⁶ იგი შიოშს მიერ განსასუენებელად მგე-
ცისა მისთჳს ადგილი.

ხოლო იყო ერთი ძმათავანი,¹⁵ სახელით კონონ, და კარაული მი-
სი გარდაიქრა კლდესა და მოკუდა.
ხოლო მგელმან მან უწინარეს ეა¹⁶
მისა მოასხნა საკედარნი და, ვი-
თარცა მოითუალნეს, კონონ ვერ.
10 ღარა ჰოვა¹⁷ ვირი მისი. მივიდა და
ჰრქუა ბერსა: ზ¹⁸წმიდაო მამაო,
რაჲ ჰყავ¹⁹, რამეთუ მგელი მწყე-
სად მოგუეც²⁰; ეგერა კარაული
ჩემი შეუქამია. და ამას რაჲ ეტ-
25 ყოდა ბერსა, მგელი იგი მოევიდა
კალთასა კონონისსა და მიზიდვი-
და. ხოლო ბერმან ჰრქუა: წარ-
ჰყევ, რამთა გიჩუენოს²¹, თუ რაჲ
სკირს ვირსა შენსა. და ვითარცა
30 მივიდეს²² თავსა მის კლდისასა²³,
სადა გარდაქრილ იყო, ტოტითა
უჩუენებდა²⁴ ვითარცა კაცი და
წყმეილით იმართლებდა თავსა
თჳსსა. და ვითარცა შთავიდე-
35 ხილეს, რამეთუ მომკუდარ²⁵ იყო.

ხოლო დაყო რაჲ მგეცმან ამან მსახუ-
რებასა მას შინა თჳსსა წელიწადი ექუსი,
დღესა ერთსა წარიყვანნა²⁶ კარაულნი ძოვნად
მსგავსად წესისა თჳსისა. და ვითარცა არს
ჩუეულებად მათი, მღერასა შინა გარდაიქრა
20 კენებული სხჳსა მიერ კლდესა კარაული კო-
ნონისი და მოკუდა. ხოლო მწუხრი ეამისა-
გან უწინარეს მოიყვანნა კარაულნი მგელმან
და²⁷ მწუხარე წმყოფა²⁸ და ტაროდა. იხილა.
რაჲ კონონ, რამეთუ კარაული მისი არღარა
25 იყო, შეწუხნა და მგელსა მას რისხვით უთქ-
მიდა და შეასმენდა, ვითარმედ: მას შეუქა-
მიეს. შთავიდა უკუე კონონ ბერისა შიოშსა.
და ესჯოდა²⁹ მას და ეტყოდა გულის წყრო-
მით, ვითარმედ: დასაბამითგან არასადა ის-
30 მა, ვითარცა მგელი მამოენებელ იყო კარა-
ულთა და ესე³⁰ ჰყავ შენ, მამაო, რამეთუ ნუ-
გეშინის. მცემელი იგი მოხუცებულებისა³¹ ჩე-
ვისაჲ და სხუათაცა ძმათაჲ კარაული მგეცმან
ამან შეკამა. ხოლო მგელი იგი განიმართ-
35 ლებდა თავსა³², რაოდენ შესაძლებელ იყო
წინაშე ბერისა, გამოვიდა და ტაროდა წმუ-

ღ. ¹ პოა B. ² ზ წმინდაო... ჰყავ რაჲ გყავ, ზ წმიდაო მამაო B'. ³ მოგუეც BB'. ⁴ გი-
ხუნოს B.B'. ⁵ მივიდა B. ⁶ კლდისა B'. ⁷ უჩუენებდა B'. ⁸ მომკუდარი B'.

ღ. ¹ აღასრულებენ C. ² და მორჩილებენ სიტყუასა მისსა E. ³ დაუნეცეს C. ⁴ იყოფო-
და C. ⁵ გამოქმნილი D, გამოქმნილი C. ⁶ წარიყვანნა D. ⁷ და—E. ⁸ წყმყოფა E. ⁹ ესჯოდა
E] ესჯოდა CD. ¹⁰ ესე+ვითარ E. ¹¹ მოხუცებულისა C ¹² თავსა+თჳსსა E.

ღ

ხოლო ვითარცა მოვიდა ბერისა, ეტყოდა: უბრალო არს, მამაო¹, მწყემსი ესე ჩუენთა საყვდართაჲ, რამეთუ კლდესა გარდაჰრილ არს და მომკუდარ-ა ვირი ჩემი.

ღ

ვილით. მერმე უპყრა კუერთხსა კონონისსა და მიზიდვიდა მას. ჰრქუა ნეტარმან შიო კონონს: წარვედ, ბერო, და მიჰყევ მწყემსსა მაგას და იხილე, რაჲ უქმნიეს კარაული შენი. 5 ხოლო ჰრქუა მას კონონ: ეჰა უწყალოებასა¹ ამას! და სულიცა ჩემი წარწყმედად გეგულე-ბისა? და რაჲ არს სიძულილი ესეოდენი² ჩემ-და³ მომართ⁴ შენი⁵? კარაული ჩემი შეაქამე ძაღლსა ამას⁶ და აწუგანვიდე მის თანა, მტე-10 რისა ჩემისა, და განმბძაროს მე? და ესრეთ აღიმაღლებდა ჳმასა და სწყევდაცა ბერსა, გარნა ნეტარი იგი ყოვლად არა განრისხნა, არამედ გამოვიდა ქუაბით და აღვიდა ძმათა თანა⁷, წარავლინნა მგელსა და კონონს თანა 15 ორნი ძმანი, და მივიდოდეს⁸ უკუანა მგელი-სა და იხილეს, რამეთუ პარეხსა გარდაჰრილ იყო კარაული კონონისი და მომკუდარ იყო. და მოიქცეს⁹ ნეტარისა შიოშსა¹⁰ და აუწყეს ძმათა მათ, და ითხოვედა შენდობასა კონონ 20 სიტყუათა მათთჳს, რომლითა იკადრა ყუედ-რეჰაჲ წმიდისა მის ზედა.

ხოლო მოუწოდა ნეტარმან შიო მგელსა მას და ჰრქუა: გვეყო, კმა-არს მსახურებაჲ ეგე შენი და მადლიერ ვარ შენდა; აწ უკუე 25 თავისუფალ ხარ შენ ამიერითგან, წარვედ მსგავსთავე შენთა თანა და ნუ ოდეს იკად-რებ ვნებად ძმათა ჩემთა; ხოლო ამათ თუთ იხილონ მწყემსი, ვითარი სთნდეს კარაულ-თა¹¹ თჳსთათჳს, რათა არა კუალად მბძრა-30 ლობდენ მე შენ ძლით. და მიერითგან წარ-ვიდა მგელი იგი თავისუფალ ჳმნილი ბრძა-ნებითა წმიდისაჲთა.

ჳ² ძმანო ჩემნო საყუარელ-ნო, ესრეთ აღიდეგს ღმერთი მო-შიშთა მისთა, რომელ გვეცნიცა³ 35 ველურნი, ვითარცა მონანი, დაე-მორჩილებიან. აწ ჩუენცა სათნო-

ესევეითართა ნიშთა¹² და სასწაულთა მიერ შემკობილ იყო¹³ სანატრელი ესე მა-35 მაკაცი, რამეთუ უსიტყუთაცა ცხოველთა მო-ნებრ¹⁴ მსახურებასა აიძულებდა. ვინაჲცა ნუ დაგჳკვრდების ჩუენ, ჳ¹⁵ ძმანო, ესევეითართა

ღ¹ მამაო] წმიდაო მამაო B'.² ჳ- B'.³ გვეცნი B.

ღ¹ უწყებასა D. ² ესოდენი C. ³ შენდა DE. ⁴ მიმართ E. ⁵ ჩემი DE] + რ E. ⁶ იმას CD. ⁷ თანა] + და C. ⁸ მივიდეს CD. ⁹ მოიქცენ] + წინაშე CD. ¹⁰ შიოშსა CD. ¹¹ კუალთა D. ¹² ნიშებთა DE. ¹³ ესევეითართა ნიშთა... იყო] - C. ¹⁴ მონებრივ CD. ¹⁵ ჳ- E.

ღ

ვევენეთ¹ ღმერთსა მარხვითა, ლოცვითა², სიწმიდითა, გლახაკთ მოწყალებითა, უცხოთ მოყუარებითა, სიმდაბლითა, სიმშვიდითა და ურთიერთას³ სიყუარულითა და ყოვლითავე⁴ საქმითა კეთილითა, რომელიცა მოგუარეუებს კეთილთა საუკუნეთა და საშუებელთა⁵ ზეცისათა⁶.

12 (13). ხოლო მას ჟამსა ინება წმიდამან მამამან იოვანე, რაჟთა მოიხილნეს მოწაფენი თჳსნი და ცნას, თუ რომელსა საზომსა მიწვენულ არიან და რაჟთა გამოაცხადნეს საქმენი მათნი კეთილნი კაცთა შორის, რამეთუ ახალ-ნერგ იყვნეს⁷ კაცნი და უკმა⁸ განმტკიცებამ. და ვითარცა მოიწია საყდარსა მას წმიდისა ღმრთისა ღედისასა, მოუწოდა⁹ წმიდასა მამასა ჩუენსა შიოს. და ვითარცა მოიკითხეს ურთიერთას¹⁰

ღ

საკრველთა საქმეთა აღსრულებამ მონათა მიერ ღმრთისათა, ნუცა ურწმუნო ვიქმნებით დიდებულებათა ზედა ღმრთისათა, რამეთუ თუთ იგი იტყვს სახარებათა¹ შინა, ვითარ-მედ: «უკუეთუ გაქუნდეს სარწმუნოებამ, ვითარცა მარცუალი მღოვჯსა და ჰრქუათ მთასა ამას: აღიფხუარ ამიერ და შთაჲრდი ზლუად, იყოს ეგრე»,² და რამეთუ წმიდაცა³ ესე და სარწმუნოა მონაჲ⁴ ღმრთისაჲ სარ-წმუნოებითა მტკიცითა და შეუორგულებელითა შეკუთრვილ იყო და ამიერ მიელო⁵ კელმწიფებამ კმნად ძალთა და საკრველებათა სიმრავლესა და რამეთუ მგელსა⁶ უფროსლა მბრძოლსა ესევეითართა ცხოველთა⁷ მწყსად და ზედამხედველობამ მათი არწმუნა.

რომელიცა ესე სასწაული სამარხოსა შინა ამის⁸ ღირსისა მამისასა მის მიერ აღშენებულსა ესრეთ დახატული დადგრომილ არს ვიდრე დღეინდელად დღედმდე გამომა-ჩინებელად დიდებულებათა ამის სანატრელი-სა მამისათა, რომელთა იქმოდა შეწევნითა სულისა წმიდისათა.

13. ხოლო მას ჟამსა შინა ინება ნიშებ-შემოსილმან წმიდამან მამამან ჩუენმან იოანე¹ მოხილვამ მოწაფეთა თჳსთაჲ, რათა ცნას, თუ რომელსა საზომსა მიწვენულ არიან და თანად, რათა გამოაცხადნეს საქმენი მათნი კეთილნი სადიდებელად სამებისა ერთარსებისა ღმრთისა ჩუენისა, ვინაცა წარვიდა ადგილით თჳსით და მიიწია პირველ კსენებულსა ამას საყდარსა ღმრთისა ღედისასა, სადა-იგი მოუწოდა ღირსსა შიოსცა², რათა მივიდეს იგიცა³ ყოვლად უბიწოესა ღმრთისმშობელისა. და ვითარცა შეკრბეს მუნ ერთბამად, მოიკითხეს ურთიერთას⁴ სიყუარულითა სა-

* ამას მოსდევს ამ რედაქციაში თხრობა ისევე შესახებ, რომელიც მეტაფრასის მიდევნების გამო აქ წინ არის გადატანილი (იხ., გვ. 87—90).

ღ¹ ვევნეთ B. ² ლოცვითა] + და B'. ³ ურთიერთარს BB'. ⁴ ყოვლითვე B. ⁵ მოგუარეუებს BB'. ⁶ საშუებელთა BB'. ⁷ იყვნეს BB'. ⁸ უკმა B'. დედისა, მიუწოდა B'. ⁹ ურთიერთარს BB'.

ღ¹ სახარებასა C. ² წმიდა CD. ³ მონაჲ—E. ⁴ მიელო E. ⁵ ცხოველთასა E. ⁶ ამის—C-¹ იოანემ C. ⁷ შიოსცა D. ⁸ იგიცა]+წინაშე CE. ⁹ მათე 21,21.

ღ

სიყუარულითა სულიერითა და¹ და-
სხდეს, მაშინ მოითხოვა² წმიდა-
მან იოვანე თვნიერ ჩუეულებისა³
სასუმელი. და მოართუა მას ელია
დიაკონმან და აღუესო კიქა და
მისცა ბერსა. ხოლო ნეტარი იგი
ბერი ეტყოდა ისეს, ვითარმედ:
პირველად ებისკოპოსისა⁴ ჯერ-
არს ლოცვაჲ. ხოლო მან თაყუა-
ნის-სცა და ითხოვა⁵ შენდობაჲ.
ხოლო წმიდამან იოვანე ზე აღიპყ-
რა კიქაჲ, ილოცა⁶, ჯუარი და-
სწერა და განუტევა ჰაერსა⁷ ში-
ნა კიქაჲ იგი და⁸ დადგა ვი-
თარცა მყარსა ქუეყანასა ზედა⁹.
ხოლო რომელმან ავლინა პეტრე
ზლუასა ზედა ვითარცა კმელსა
ქუეყანასა*, მანვე მოსცა მადლი
ამისდა კმნად წმიდასა იოვანეს.
და ვითარ მყოვარ¹⁰ ეამ ეპყრა კი-
ქაჲ იგი ჰაერსა შინა, ჰრქუა იოვანე
მოწაფეთა: ვინ თქუნებანმან მი-
ილოს კიქაჲ ესე კელისაგან ჰაერი-
სა? და არავინ იკადრა მიყოფად
კელისა.

მაშინ წმიდამან იოვანე დას-
წერა ჯუარი და მიიღო კიქაჲ იგი
და სამთავე მიიღეს ნაკურთხევი
იგი და სხუათაცა მრავალთა. მ-
შინ ჰრქუა წმიდამან იოვანე მამსა¹¹
შიოს; ჯერ-არს მადლისა¹² მიცე-
მაჲ ღმრთისა, რომელმან ყო ჩუენ
შორის საკრეელი ესე. ხოლო წმი-
დაჲ შიო მორჩილ ეკმნა ბერსა და
მოიღო ნაკურთხალი¹³ და დაიკ-
რიბა ნებსა ზედა მარჯუენისა¹⁴

ღ

ღმრთოთა. ამისა შემდგომად დასხდეს წმი-
დანი იგი ბერნი. ხოლო წმიდამან იოვანე მო-
ითხოვა ღწნოჲ გარეშე ჩუეულებისა. და ვი-
თარცა მოართუა მას ელია დიაკონმან კი-
ქით¹, მიიღო იგი წმიდამან იოვანე კელთა
შინა თჳსთა და პატროსნისა ჯუარისა გამო-
მსახველმან მას ზედა მარჯუენისა კელისა
მწუერვალთა თითთა მიერ განუტევა იგი ჰა-
ერსა შინა და მდგომარე იყო კიქაჲ იგი ჰა-
ერთა შინა შთამოკიდებული მართლად მყო-
ვარ ეამ. და შემდგომად მრავლისა ეამისა
ჰრქუა იოვანე მოწაფეთა თჳსთა: შთამოიღეთ
კიქაჲ ეგე აღსავსე ღწნითა და აკურთხეთ და
რამეთუ ებისკოპოსისა² მიერ ჯერ-არს კუ-
რთხევა. ხოლო მათ ყოვლითურთ არა იკად-
რეს, რამეთუ განკრეებასა შეეპყრნეს იგინი,
დიდებულსა ამას და უცხოსა სახილავსა ზე-
და, ვითარ თვნიერ რომლისაჲ მტკრთველი-
სა ჰაერთა შინა მდგომარედ იხილვებოდა
კიქაჲ იგი აღსავსე ღწნითა.

25

მაშინ საკრეელთ-მოქმედმან იოვანე მიყო
კელი თჳსი და მოიღო³ კიქაჲ იგი, და კუა-
ლად ჯუარი გამოსახა მას ზედა, რომლისა-
გან სამთავე მიიღეს ერთბამად და სხუათა
მრავალთა, რომელნი მუნ დამთხუეულ იყე-
ნეს⁴. მაშინ ჰრქუა ღირსმან⁵ იოვანე ნეტარ-
სა შიოს; ჯერ-არს, მამაო, მადლისა⁶ მიცემაჲ
ღმრთისა, რომელმან ყო ჩუენ შორის საკრ-
ველი ესე. ხოლო წმიდაჲ შიო მორჩილ ეკმნა
სიტყუასა ბერისასა და აღდგომილმან მოი-
ლო ნაკურთხალი ნებსა თჳსსა ზედა და დაას-

ღ¹ და—B'.² მოითხოვა BB'.³ ჩუეულებისა BB'.⁴ ებისკოპოსისა B'.⁵ ითხოვა B.
ილოცა+და B'.⁶ ჰაერსა B'.⁷ და—B'.⁸ თხედა ქუეყანასა B'.⁹ მყოვარ BB'.¹⁰ მადლის B.
ნაკურთხალი B'.¹¹ მარჯუენისა B'.¹² მათე 14,29.

ღ¹ კიქითა C.² ებისკოპოსისა E.³ მიიღო CE.⁴ დამთხუეულ იყვნეს დაემთხვნეს
CD,⁵ ღირსმან+მან D.⁶ მადლის C.

ღ

შიშველსა და დაასხა საკუმეველი¹ მას ზედა და აღუტევა საკუმეველ-
მან² სული სურნელი და იწყო მო-
კუმეველ და უკუმია მუნ მყოფთა.
და იხილეს რაჲ ესე, დაუკარდაყო-
ველთა და აღიდებდეს ღებრთსა,
რომელმან მოსცა მადლი ესევეთა-
რი მოშიშთა მისთა. და თქუა წმი-
დამან იოანე: რაჲსა დაგიკარდე-
ლების. ძმანო, რამეთუ იცის ცე-
ცხლმანცა რიდობაჲ ღმრთის მცნო-
ბელთაჲ, რამეთუ ამან ცეცხლმან
იცნა³ საინი ყრმანი ბაბილონს,
რაჲმს იგი საჯუმელსა შინა შე-
სთხიენეს ქალდეველთა. ხოლო სა-
კუმელსა მას⁴ შინა⁵ მდგომარეთა
ცუარი ზეგარდამო ეცურეოდა.
ხოლო გარემოჲს⁶ მდგომარენი შე-
იწუვებოდეს⁷ და ყრმანი უვნებ-
ლად დაიცვებოდეს⁸, რამეთუ წი-
ნაზე ღმრთისა არაჲაჲ შეუძლებელ
არს ღმრთისი არს საკვრველთ მო-
კმედებაჲ ესე.

და მერმე მიხედნა წმიდამან
იოანე ისეს და ჰრქუა: მაშაო
მფლობელო, გვნებს, რაჲთა კურ-
თხევაჲ მოვილოთ შენგანცა, რო-
მელი გუაქუნდეს⁹ საგსენებელად

ღ

ხა მას ზედა¹ საკუმეველი, რომლისაგან აღ-
ვიდოდა სული სულნელებისაჲ ჰაერად. და
უკუმია წმიდამან შიო ყოველთა მუნ მყოფ-
თა, რომელნიცა მხილველნი ესევეთართა სას-
წაულთანნი აღიდებდეს ღმერთსა, მოკმედსა
საკვრველებათასა, რომელმან მოსცა ესევეთა-
რი მადლი მოშიშთა მისთა. ხოლო ნეტარი
იოანე იტყოდა მუნ მდგომარეთა მიმართ და
განცვრებითა შეპყრობილთა სასწაულისა
ამისთჳს: რაჲსა განკვრებულ ხართ, ზ ძმანო?
ანუ არა უწყითა, ვითარმედ ცეცხლიცა რი-
დებს შეკდიმებული მოსავეთაგან უფლისათა
და რამეთუ ესევე ცეცხლი იყო ბაბილონს
შინა აღგზებული სამთა ყრმათათჳს, რომელ-
მანცა შეიკდიმა უბიწოთა ჟორცთა მათთაგან,
რაჲმს იგი ქალდეველთა² შესთხიენეს საგმილ-
სა მას შინა ცეცხლისასა³ შვდ წილ აღგზე-
ბულისასა, ხოლო ანგელოზისა გარდამოსლ-
ვითა უვნებელად დაიცვებოდეს, ვიდრელა
არცა თმაჲ თავისა მათისაჲ შეიწუვა ყოვლი-
თურთ და გარემოს მდგომარენი იგი არა
რომლისა ბოროტისა მოკმედთა დაწუვად
მოსწრაფენი, თჳთ შეიწუვებოდეს აღისა მის⁴
მიერ მათ ზედა მოფენილისა*, ვინაჲთგან არა
25 რომელი საკმე შეუძლებელ არს ღმრთისა
მიერ და მისი არს აწ კმნილიცა ესე სა-
სწაული, რამეთუ უწყის ღმერთმან ღიდებაჲ
მადიდებელთა მისთაჲ⁵, რომლისათჳსცა ნუ
განკვრებულ ხართ ღმრთისა მიერ კმნულსა
30 ამას საკვრველებასა ზედა, საღიდებელად
მონისა თჳსისა.

ამისა შემდგომად მიხედნა წმიდამან
იოანე ღირსსა ისეს და ჰრქუა: მაშაო⁶, მწყემ-
სო კეთილო სიტყუერთა ცხოვართაო, გუნე-
35 ბავს, რათა კურთხევაჲ მივილოთ შენგანცა,
რომელი გუაქუნდეს საგსენებელად შენდა.

ღ¹ საკუმელი B'. * საკუმელმან B'. * იცნა B. * მას—B'. * შინა+ შესთხიენეს ქალდე-
ველთა. ხოლო საკუმელსა მას შინა B'. * გარემოს B'. * შეიწუვებოდეს B'. * დაიცვებოდეს+და
B'. * გუაქუნდეს B. * დანიელ, თ. 3.

ღ² მას+ზედა CD. * ქალდეველთა C. * ცეცხლისა E. * მისი—CD. * თჳსთა C.
* მაშაო+და DE. * დანიელ, თ. 3.

ჲ

შენდა. ხოლო იგი მორჩილ იყო და სავსე სულითა წმიდითა და ვერ იკადრებდა ურჩებასა. აღდგა და აღიპყრნა კელნი და თუალნი ზეცად მიმართ და მყოვარ¹ ეამ⁵ ღმერთსა ევედრებოდა. და მერმე მოდრკა და ქუეყანასა ცრემლითა დაალტობდა და ჰრქუა ბერსა: ლოცვა². ყაე ჩემთჳს, წმიდაო მამაო, და მცირედ შემომიდევ. და¹⁰ მიჰმართა წმიდამან ისე მდინარედ ქსნად.

ვითარცა მიიწიენეს წყალსა მას ზედა⁴ წმიდანი იგი მამანი, ნათელნი სოფლისანი, იწყო წმი-¹⁵ დამან ისე ლოცვად. და ზე აღი-
ხილნა⁵ თუალნი გონებითურთ და ღმრთისა⁶ შეწევნასა მოუწოდდა⁷, რამეთუ იგი ჰყოფს⁸, რაჲცა ენე-
ბოს. და ევედრებოდა წმიდასა²⁰ ღმრთისმშობელსა და იტყოდა
ცრემლით: მოვედ ჩემ ზედა, წმი-
დაო დედოფალო, შეწვენაჲ შენ-
გან შობილისაჲ, რაჲთა წყალი ესე დაგუმორჩილოს⁹. და ვითარ²⁵
მყოვარ¹ ეამ ილოცა და მერმე განყო კუერთხი¹¹, რომელი¹²
აქუნდა კელთა და თქუა: სახელითა უფლისა¹³ ჩუენისა იესუ ქრის-
ტესითა გეტყჳ შენ, წყალო, შემო-³⁰
უდევ კუერთხსა¹⁴ ამას ჩემსა. და მადლითა სულისა წმიდისაჲთა მყის შეუდგა ღმერთ-შემოსილთა მათ მამათა. ხოლო ქუეყანაჲ იგი უქმი იყო¹⁵ [და] დაღრმდებოდა¹⁶.³⁵
ვითარცა კუერთხი¹¹ იგი მიეთრია

ჲ

ხოლო იგი ვინაჲთგან მორჩილებასა განსწავ-
ლულ იყო და აღსავსე სულითა წმიდითა ყოე-
ლად არა ურჩ ექმნა ღირსსა იოანეს, არამედ
მყის სიტყუასავე თანა აღდგა და აღიპყრნა
კელნი თჳსნი ზეცად მიმართ და მყოვარ¹ ეამ
ევედრებოდა ღმერთსა მდუმრიალ. ამისა შემ-
დგომად ქუეყანად დავრომილი ცრემლითა
დაალტობდა იატაკსა. და მერმე ჰრქუა ბერ-
სა: ლოცვა-ყაე ჩემთჳს, წმიდაო, მამაო, და მცირედ
შემომიდევ მე. და¹ მიჰმართა წმიდამან
ისე მდინარედ მიმართ, რომელსა ეწოდების
ქსანი, ღირსთა მათ მამათა თანა.

და ვითარცა მიიწიენეს წყალსა მას ზე-
და ყოვლად კებულნი ესე და საკვრველთ
მოქმედნი², კუალად იწყო წმიდამან ისე ლოც-
ვად და მოუწოდდა³ შეწევნად მისა⁴ სახიერ-
სა უფალსა და ყოვლად უბიწოსა ქალწულსა
ღმრთისმშობელსა ესეგვითართა ვედრებათა
მეტყუელი ცრემლითა: ძოვედინ მადლი შენი,
წმიდაო და ღმრთივ მიმადლებულო დე-
დოფალო, რათა წყალი ესე დამემორჩილოს
და შემომიდგეს მე, ვინაჲცა იგი ვიდოდი. და
ვითარ მიმყოვრებულად ილოცა⁵, განმარტა
მდინარისა მიმართ კუერთხი იგი, რომელი
აქუნდა კელთა თჳსთა და თქუა: სახელითა
უფლისა ღმრთისა⁶ ჩუენისა იესუ ქრისტესითა
შენ გეტყჳ მდინარესა ამას,—წოდებისაჲთა
შენისა კსინევით ვიდრე-მე კსინევიდი⁷, გარნა
კუერთხსა ჩემსა შემოუდევ. ხოლო წყალი
იგი, ჳ საკვრველებათა შენთა ქრისტე, უჩუე-
ველსა გზასა და უფალსა მისგან პირველად
ვიდოდა შედგომილი ღმერთ შემოსილთა წმი-
დათა მათ⁸ მამათა, რამეთუ ქუეყანაჲ იგი,
მყარი უწინარეს და ეკლოვანი, განიჰებოდა
და დაღრმდებოდა თჳნიერ რომლისაჲვე⁹ აღ-
მომთხრელისა. ვითარცა¹⁰ კუერთხი იგი

ჲ¹ მყოვარ BB'.² ლოცვა B'.³ ომამაო წმიდაო B'.⁴ ზედა B'.⁵ აიხილნა B'.⁶ ღმერთ-
სა B'.⁷ მოუწოდა B'.⁸ ყოფს B'.⁹ დაგუმორჩილოს BB'.¹⁰ ვითარცა B'.¹¹ კუერთხი BH'.
¹² რომელ B'.¹³ უფლისა+ღმრთისა B'.¹⁴ კუერთხსა BB'.¹⁵ აიყო უქმი B'.¹⁶ დაღრმდებოდა B'.

ჲ¹ და—E.² კუალად C.³ მოუწოდა E.⁴ მისსა D.⁵ ილოცა+და C.
⁶ წმიდისა D.⁷ კსინევიდი O.⁸ მათ—C.⁹ რომლისა E.¹⁰ ვითარცა და ვითარცა C.

ღ

და წყალი უკუანა¹ მივიდოდა, და ესრეთ მიიყვანა საყდარსა წმიდისა ღედოფლისასა წილკანს სადიდებელად მამისა და ძისა და წმიდისა სულისა.

იხილეს ესე ყოველთა მკვდრთა მცხეთისათა და გარემო სოფ-
ლებისათა და ყოველნი აღიდებ-
დეს ღმერთსა.

ემა დიდებული საკრველი, 15
რამეთუ კაცთა მიწისაგანთა² წყალ-
ნიცა დაემორჩილებიან! ერთი
ჩაერსა წარმოადგინებს მსახურად
და³ მეორე ცეცხლისა ბუნებასა
დაშრეტს და წარსდევნის მჭურვა-
20 ლებასა მისსა, სხუაჲ წყალსა⁴
და მიწისა ბუნებასა დაიმორჩი-
ლებს. ამას ყოველსა ხედვიდეს
და ღმერთსა აღიდებდეს ყოვლით
კერძოვე.

ღ

მიერთია ღირსსა ისეს, უკუანა¹ მივიდოდა წყალი იგი მდინარე, მსმენელი ბრძანებასა წმიდისასა, და ესრეთ მიყვანებულ იქმნა მახ-
ლობელად ტაძარსა² ღმრთისა ღედისასა
5 წილკანს, რომელიცა ვიდრე აქამომდე დის სადიდებელად ღმრთისა ჩუენისა და ცხად-მყოფელად ღმრთისა მიმართსა კადნიერებასა წმიდისა ისესას.

ესე სასწაული საკრველი იხილეს ყო-
ველთავე მკვდრთა მცხეთისათა და მახლობელ-
თა დაბათა და განკრვებითა შეპყრობილნი
აღიდებდეს ღმერთსა და მოქმედსა³ დიდთა
საკრველებათასა, რომელმან მისცა⁴ ესევი-
თარი ძალი მონასა თქსსა სანატრელსა ისეს.

ესევითართა სასწაულთა და ნიშთა მიერ
25 შემკობილ იყენეს წმიდანი ესე მამანი და
ესევითარი კადნიერებაჲ მოელო ამათ ღმრთი-
საგან, რომელთა ყოველივე მსოფლიო და
ზუავი კადნიერებაჲ დაუტევეს მისთჳს. ეს-
რეთ იხარებდეს საღმრთოჲთა სიყუარულითა
30 ერთბამად მყოფნი და კუალად თჳსაგან და
დგრომილნი მოთმინებით შეიტკბობდეს მო-
ლუაწებრივსა ცხოვრებასა, რამეთუ უწყოდეს
ამათ სიტყუათა⁵ მგალობელისა: რამეჲ კეთილ,
ანუ რამეჲ შეუენიერ, არამედ დამკვდრებაჲ⁶
35 ძმათა ერთადა⁷. და კუალად: ფიქმენი მე
ვითარცა სირი მხოლოჲ⁸ სართულსა ზედა⁹.
ესრეთ ორკერძოვე სათნოებათა სიმრავ-

ღ ¹ უკანა B. ² მიწისაგანთა მყისაგანთა B'. ³ და]—B'. ⁴ წყალთა]—B'.

ღ ¹ უკუანა]+მისსა C. ² ტაძრისა D, საყდრისა E. ³ და მოქმედსა] მოქმედთა C. ⁴ მის-
სე C. ⁵ სიტყუა C. ⁶ დამკვდრებად C. ⁷ მხოლოჲ CE. * ფსალმ. 132,1. ** ფსალმ. 101,7.

9

ხოლო წარ-რამ-ვიდოდა წმი-
და იოვანე, თანა-აღაჰყვეს მოწა-
ფენიცა მისნი და დაყენეს¹ მის 5
წინაშე მცირედნი ღლენი და მის
თანა იხარებდეს სულთა.

13. (14) ხოლო რამეს ენება
წარმოსლვაჲ მიერ, ნეტარი შიო 10
ევედრებოდა წმიდასა იოვანეს,
რამთა უბრძანოს მას დაყუდებით
ცხოვრებაჲ. ხოლო მან ჰრქუა: მი-
გემადლენ ღმრთისა მიერ სათხო-
ველი² შენი და მოგეცინ მოთმი- 15
ნებაჲ, რამთა აჲა იწროებით ცხო-
რებითა საუკუნესა მას ჰპოო გან-
სუენებაჲ³ და ფართობით შუე-
ბაჲ⁴. არამედ წარვედ და მოაჰსე-
ნე პირველად მამათ მთავარსა⁵ 20
და, უკუეთუ ბრძანოს შენი ესრეთ
ცხოვრებაჲ, უწყოდე, რამეთუ⁶ არს
ნებაჲ ღმრთისაჲ, ვითარცა იტყვს
პავლე მოციქული⁷: 'ერჩდით წინა-
მძღუართა თქუენთა, რამეთუ იგი. 25
ნი⁸ იღუძებენ სულთა თქუენთა-
თჳსა*.

და ასწავებდა ბერი, რამთა
გონებაჲცა ჯორცთავე თანა შეაყუ- 35
ნოს და ყოველი ზრუნვაჲ ქუეყნი-
ერი განაგდოს, ვითარცა მკუდარ-
მან, დაფლულმან და დაფარულ-

10

ლითა ბრწყინვალე იყენეს ერბამად და თჳსა-
განცა მყოფნი.

ხოლო წარსლვასა მას წმიდისა იოანეს-
სა ადგილად თჳსად, სადა-იგი იყოფებოდა
ქუაბსა შინა, თანა-წარჰყვეს¹ მოწაფენიცა
მისნი და დაადგრეს მის თანა ვითარ სამსა
ოლენ ღლესა და იხარებდეს სიხარულითა
სულიერითა ღირსისა ამის მამისა თანა.

14. ხოლო ვითარცა ენება ამათ კუა-
ლად უკუმოქცევაჲ საყოფელთა მიმართ
თჳსთა თითოეულსა, ევედრებოდა ნეტარი
შიო წმიდასა იოანეს, რათა უბრძანოს მას
დაყუდებით ცხოვრებაჲ. ხოლო მან მიუგო:
ღმერთმან ზიგნადლენ შენ სათხოველნი შენ-
რკოლებელი, რათა ნაცვალად² აჲა შინა იწ-
როებით ცხოვრებისა, მერმესა მას საუკუნე-
სა ჰპოო განსუენებაჲ წარუვალნი და ფარ-
თობით იშუებდენ მოხარული მართალთა ყო-
ველთა თანა, არამედ წარვედ და მოაჰსენე
პირველად პატრიარქსა წმიდასა მამათ მთა-
ვარსა ჩუენსა და უკუეთუ გიბრძანოს მანცა
წინააღრჩევსა შენისაებრ ცხოვრებაჲ, უწყო-
დე, რამეთუ ნებაჲ ღმრთისაჲ არს. ხოლო
თვნიერ კათალიკოზისა კითხვისა, ნუ ჯელ-
ჰყოფ საქმესა მავას, რამეთუ მისი გულირს
მორჩილებაჲ, ვითარ საყოველთაოსა. და რო-
ნელიცა გიწამოს მან, იგი მითუალე სიხა-
რულით. და რამეთუ პავლეცა, მოძღუარი 30
იგი ყოველთაჲ, ესრეთ გუამცნებს, ვითარ-
მედ: 'დაემორჩილენით წინამძღუართა თქუენ-
თა და ერჩდით მათ, რამეთუ იგინი იღუძე-
ბენ სულთა თქუენთათჳსა*.

ამათ ყოველთა თანა ასწავებდა მას წმი-
და იოანე, რათა განაყენოს გონებაჲ თჳსი
ყოველთავე ჯორციელთა და ქუეყნიერთა.
ზრუნვითაჲ და, ვითარცა მკუდარმან სამა-
რესა შინა დადებულმან, ესრეთ⁴ შეურაცხ-

9 დაყენეს BB'.¹ სათხოველი B. * განსუენებაჲ BB'. * შეშაჲ BB'. * მამათ მთავარ-
სა B' * რამეთუ—B. * მოციქული—ჟდ B'. * იგინი—B'. * ებრ. 13,17.

10 * წარვედ C, წარჰყვეს E. * სათხოველი შენი C. * ნაცვალად CE. * ესრეთ D. * ებრ. 13,17

ღ

მან, რამეთუ ესე არს კანონი და-
 ყულებით ცხოვრებულთაჲ. ხოლო
 წმიდანან შიო მიიხუნა¹ ბერისა-
 გან მცნებანი, ანბორს-უყო ფერკ-
 თა და ტიროდეს ყოველნი იგი 5
 ძმანი, ვითარცა უკუანასკნელი-
 ხა² ჯმნისათჳს და პრკუა მათ:
 ლოცვა-ყავთ ჩემთჳს. და წარმოვი-
 და³, და ვითარცა შევიდა კათო-
 ლიკე ეკლესიად, თაყუანის-სცა წმი- 10
 დასა სუეტსა⁴ და ცრემლით ევე-
 დრებოდა ღმერთსა, რაჲთა ღირს
 ყოს დაყულებით მსახურებასა
 მისსა.

და შევიდა წინაშე მამათ მთა-
 ვრისა⁵. ხოლო მან სიხარულით
 შეიწყნარა. და ვითარცა მოიკით- 25
 ხნეს⁶, წმიდამან შიო წარმოუ-
 თხრა ყოველივე და წადიერებაჲცა
 გულისა მისისაჲ.

ხოლო მან სულთ-ითქუნა და
 ტიროდა და ეტყოდა: წარემარ-
 თე, მაჰაო, კეთილსა მაგას გზასა 35
 და ყავნ უფალმან მღჳმე იგი კი-
 ბედ. აღმყვანებულად შენდა ზეცად
 მიწართ, და ბნელი იგი—მიმყვანე-

ჟ

ყვენეს მიწიერნი ესე და ხილულნი ყოველნი,
 ვინაჲთგან ესე არს წესი და კანონი დაყუდე-
 ბულთაჲ. ესევეითარნი რაჲ მცნებანი და სწავ-
 ლანი მიიხუნა ნეტარმან შიო წმიდისა იოანეს-
 გან შევრდომილმან, ტირილით ანბორს-უყო¹
 ფერკთა მისთა და მოიკითხნა ყოველნი მუნ
 დამთხუეულნი უკუანასკნელითა მოკითხვი-
 თა, რამეთუ არღარა ეგუღვებოდა მოკი-
 თხვაჲ მათი. ამისა შემდგომად მჯმნელმან მათ-
 გან: ლოცვა-ყავთ ჩემთჳს—პრკუა, —რათა, მო-
 თმინებით და სიძნით დადგრომილმან და-
 ყულებასა შინა მიწამოს თუ წმიდამანცა მა-
 მათ მთავარმან, შეუბრკოლებულად აღვა-
 სრულნე ნეშტნი ღღენი ცხოვრებისა ჩემისა- 15
 ნი. და ესრეთ მიჰღებელი მათგან ლოცვისა
 და კურთხევისა წარვიდა კათოლიკე ეკლე-
 სიად და თაყუანის-მცემელი წმიდისა და
 ყოვლად პატიოსნისა სუეტისაჲ ცრემლით და
 სულ(თ)ქ(უ)მით ევედრებოდა ღმერთსა, რათა 20
 ღირს ყოს იგი დაყულებით სათნოდ მისა
 გარდაჲდალ ნეშტსა ეამსა კორცთა შინა ყო-
 ფისა მისისასა.

ამისა შემდგომად შევიდა წინაშე მამათ
 მთავრისა. ხოლო მან სიხარულით შეიწყნა-
 რა იგი. და ვითარცა მოიკითხნეს ურთიერ-
 თას, წარმოუთხრა მას შიო ყოველივე წა-
 დიერებაჲ თჳსი, თუ ვითარ სურვიელ არს²
 დაყულებითსა ცხოვრებასა შეტკბობად და
 ვითარცა ღირსისა იოანეს მიერ წარმოვიღი- 30
 ნა³ მისა მიმართ კითხვად და ესრეთ ბრძა-
 ნებითა მისითა შეკადრებად ლუაწლსა და-
 ყულებისასა.

ხოლო წმიდამან მამათ მთავარმან სულთ-
 ითქუნა სიღრმით გულისაჲთ და ცრემლეო-
 და⁴ ესრეთ შეურაცხ-ქმნასა თავისა თჳსისასა
 მსმენელი ნეტარისა შიომღისან სიყუარული-
 სათჳს ქრისტესა ვიდრელა და მღჳმესა⁵ცა ში-
 ნა უკუნსა დამკჳდრებად. ხოლო მღჳმე ესე

ღ ¹ მიიხუნა B'. ² უკუანასკნელისა B'. ³ წარმოვიდეს B'. ⁴ სუსტა BB'. ⁵ მამად მთავა-
 რისა B. * მოკითხნეს B'.

ჟ ¹ ანბორს უყო ტირილით C. ² სურვილ არნ D, სურვიელ არნ C. ³ წარმოავლინა D.
 - ასუა!

ღ

ბელ ნათელსა მას დაუღამებელსა!
 ეამისა¹ კირი გეყავნ საუკუნოდ
 განსასუენებელ და არა შენ ოდენ,
 არამედ ყოველთა, რომელთა შემ-
 დგომად შენსა ილუაწონ ადგილ-
 სა მას შინა! და² დაუთმე ბრძო-
 ლასა ეშმაკთასა, რამეთუ მრავალ
 ღონე არს ბრძოლაჲ მათი.

ხოლო წმიდაჲ შიო ევედრე :

ბოდა და ეტყოდა: ლოცვა-ყავ
 ჩემთვის უფლისა მიმართ, რადთა
 ნეტრნი ესე დღენი ჩემნი მომმადლ-
 ნეს ნებისაებრ მისისა. და დაი-
 წერა ჯუარი და წარვიდა და შე-
 ვიდა უდაბნოსა თჳსსა. და მოუ-
 წოდა ყოველთა ძმათა და ჰრქუა:
 მე ესერა აღვირჩიე დაუღუდებით
 ცხოვრებაჲ ბრძანებითა ბერისაჲ-
 თა და წმიდისა მამათ მთავრისაჲ-
 თა; ხოლო თქვენ განეკრძალენით
 საფრცვათა³ ეშმაკისათა⁴ და მო-
 იგეთ უმეტეს⁵ ყოვლისა სიმდაბლე
 და მორჩილებაჲ და სიმშუდე, რო-
 მელი უჩინო-ჰყოფს რისხვასა, და⁶
 სიყუარული, რომლისა მიერ ღმერ-
 თი მოიგების, და მარხვაჲ, რომე-

ღ

არს ფრიადსა სიღრმესა¹ მქონებელი და ყოვ-
 ლად ბნელი, რომელსა შინა ეგულვებოდა
 მრავალ მოღუაწესა ამას მამაკაცსა შთა-
 სლეაჲ და დაუღებამ, ვინაჲცა ცრემლით მი-
 5 მხედველმან შიოხს მიმართ ნეტარმან მამათ
 მთავარნან: ვიდოდე—თქუა—მამო, ვიდოდე
 კეთილსა ამას და იწროსა გზასა, ცხოვრებად
 საუკუნოდ მიმყვანებელსა, რომელსა ზედა
 მცირედნი ვლენან*, ვითარ მძლავრებელნი
 10 ზრქელთა ამათ და წინააღმდეგომთა სხეულ-
 თაგან და ყავნ ღმერთმან მღვმე იგი კიზე
 აღმყვანებელ შენდა ზეცისა სუფევათა² და
 ნეტარებათა მიმართ, ხოლო ბნელი იგი მუნ
 შინა—მიმყვანებელ ნათლისა მიმართ დაუღა-
 15 ნებელისა; და ეამიერი ესე კირი³ გეყავნ შენ
 მომატუებელ საუკუნოჲსა განსუენებისა და
 წარუვალისა სიხარულისა, რომელსა მიმთხუე-
 ვად არიან ყოველნი სათნოდ უფლისა აღმა-
 სრულებელნი ცხოვრებისა მათისანი!

ამათი მსმენელი შიო მზიარულ იქმნა
 სულითა და ევედრა ლოცვისა ყოფად მის-
 თჳს, რათა მოსცეს მას უფალმან მოთმინებაჲ
 წინაჲდებარისა ღუაწლისა მიმართ. და ეს-
 რეთ კურთხევისა მიმღებელი მამათ მთავარ-
 25 საგან⁴ წარვიდა. უდაბნოდ თჳსად. ხოლო ვი-
 თარცა მიიწია ღირსი ესე უდაბნოდ თჳსად⁵,
 მოიკითხნა ყოველნივე ძმანი სიყუარულითა
 საღმრთოჲთა და ულოცა მათ უმჯობესი
 სულთა მათთაჲ. ამისა შემდგომად სიმშუდით-
 30 ზრახვიდა⁶ მათდა მიმართ ესევეითართა სი-
 ტუჳათა მეტყუელი: ძმანო და მამანო და-
 შვილნო სულიერნო, მცნებისაებრ ბერთა ჩემ-
 თაჲსა და წმიდისა მამათ მთავრისა დაუღ-
 დებითსა ცხოვრებასა შევიწყნარებ, ხოლო
 თქვენ განეკრძალენით, საყუარელნო, საფრცე-
 თა მრავალ-ღონისა მტერისათა და უმეტეს-
 ყოველთასა მოიგეთ სიმდაბლე და მორჩილე-

ღ¹ ეამისა | ეამსა ამას B'.² და | —B'.³ საბრკეთა B'.⁴ ეშმაკისა B'.⁵ უმეტესი B'.

ღ⁶ ფრიად სიღრმესა E. ² სასუფეველსა DE. ³ აკირი ესე C. ⁴ მთავრობისაგან D..
⁵ თჳსად | —C. ⁶ ზრახვიდეს C. * მათე 7, 14.

ღ

ლი წარიოტებს ბილწებასა, და ლოცვასა შინა სიწმიდე გონებისაჲ, რომელი განაქარებებს ყოველსა ძალსა მტერისასა, და დაუცხრომელი¹ ტირილი, რომელი მოაბტუებს² სიხარულსა საუკუნოსა, და მოიპოვებ³ სიგლახაკე, რაჲთა საუკუნოდ⁴ სიმდიდრე ჰპოოთ; მოიძულენით საქმენი სოფლისანი, იწურთილით წერილთა, რაჲთა მარადის ფრთხილ იყოს გონებაჲ თქუენი; იქმნენით წმიდა ჯორცი-თა, რაჲთა სულითა წმიდა იქმნეთ⁵ და მხიარულნი შეხვდეთ ქორწილსა უფლისასა; მიეყრდენით⁶ მეგრდსა უფლისასა, რაჲთა სიწმიდით ეზიარებოდით მას, და ნუ ჰგონებთ, თუმცა უპირველად ცხოვრებაჲ საუკუნოჲ ჰპოეთ⁷, რამეთუ⁸ პავლე იტყვს, ვითარმედ: 20 «მრაველთა კირითა გვღირს⁹ შესღვად სასუფეველსა ცათასა¹⁰. და კუალად იტყვს: «მოთმინებითა თქუენითა მოიპოვნეთ სულნი თქუენნი»¹¹.

ღ

ბაჲ და სიმშვედ საღმრთოჲ, რომელი უჩინო ჰყოფს რისხვასა, და სიყუარული, რომლისა მიერ მოიგების¹ ღმერთი სიყუარულად წოდებული; ამას² თანა შეიტკბეთ წმიდა მყოფელი იგი სულთა მარხვაჲ, რომელი წარიოტებს ბილწებასა; და ლოცვასა შინა თქუენსა ღმრთისა მიმართ მოიგეთ სიწმიდე გონებისაჲ და აღუძრელობაჲ ბოროტთა გულის-სიტყუათა მიმართ, რომლითა განაქარდების ყოველი ძალი ეშმაკისაჲ; ხოლო ტირილი იყვენ თქუენდა სამარადისოჲ, რომელი მოაბტუებს სიხარულსა საუკუნესა და³ რამეთუ უფალი იტყვს: «ნეტარ იყვენ მგლოვარენი გულითა»;⁴ მოიპოვებ⁵ სიგლახაკე, რაჲთა სასუფეველი ცათაჲ დაიმკდროთ;⁶ მოიძულენით ზრუნვანი და შფოთნი სოფლისანი, რაჲთა არა შეიტუენთ მათ მიერ; წერილთა იწურთილით საღმრთოთა, რომელნი განაფრთხო-ბენ გონებასა და ნუ მიაყვანებთ გონებასა თქუენსა ბოროტთა გულის-სიტყუათა; იქმნენით წმიდა ჯორცი-თა და ვითარცა იტყვს წინასწარმეტყუელი: «განიბანენით, განიწმინდენით და მოისპეთ ყოველივე გულარძნილე-ბაჲ სულთაგან თქუენთა»,⁷ რამეთუ უკუე- 25 თუ დაიკვნეთ⁸ სხეულნი თქუენნი სიწმიდით, ვითარ განბრწყინებულნი სულითა მხიარულ-ნი შეხვდით⁹ ქორწილსა მას უფლისასა ლამპრითა ბრწყინვალითა¹⁰ მიგებებად სიძისა მის უკუდავისა; მღვდარე იყვენით გონებითა 30 სამარადისოდ მომლოდენი უცნაურისა მის დღისა და ჟამისანი, რამეთუ არა უწყით, ოდეს უფალი მოვიდეს და ნუ სადა გპოვნეს¹¹ თქუენ¹² უდებად წარმგებელნი მამულისა სიმდიდრისანი და თანად დამშალეველნი ტალან- 35 ტისანი, რომლისათჳს საფასედ დადებისა მცნებაჲ მოგვლებიეს.¹³ და უკუეთუ ვინმე უდებ-ყვნეს მცნებანი ღმრთისა და უფლისა¹⁴ თუხი-

ღ¹ დაუცხრომელად B'.² მოატყუშს BB'.³ მოიპოვებ B'.⁴ საუკუნოჲ B'.⁵ იქმნეთ B'.
 * მიეყრდენით B'.⁷ ჰპოოთ B, ჰყო B'.⁸ რამეთუ—B'.⁹ გვღირსი გვჳს B.* საქმე 14,22.
 ** ლმუა 21,19.

ღ¹ მოიგები C.² ამათ D. * და—C.⁴ მოიპოვებ D.⁵ დააკვნით C.⁶ შეხვდით C.
⁷ ბრწყინვალეებითა C.⁸ გპოვნეს C.⁹ თქუენ—C.¹⁰ თუფლისა და ღმრთისა GE.
 * მათე 5,4; ** მათე 5,3; *** ე'ააა 1,16; **** მათე 25,27.

ღ

ქ

უწყოდეთ ძმანო ჩემნო, რამეთუ აქაჲ ესე ყოველი წარმავალ არს, ხოლო 'აუტუნოჲ წარუვალ. მითხართ-ლა საყუარელნო. უკუეთუ გუშინ ყოველთა განსუენებათა¹ შინა ყოფილ იყოს კაცი ესე² და ხვალე არლარაჲ³ ჰქონდის და არცალა სხუასა⁴ წალმართ⁵ მოელოდის რას, თუნიერ ქირისა და ტანჯვისა, არა დიდი დაჰკირებდა⁶ არს მისა⁷?

სანი, მოვიდეს ეამსა, რომელსა არა მოელოდის¹ და ორად განმკუთვლმან ნაწილი მისი დადვას ორგულთა თანა, რამეთუ უმწარესითა მახვლისაგან სიკუდილისაჲთა² განჰუბუ-
 1 რას³ სული უნანელთა და უდებთა ქორცთაგან და წარავლინოს იგი ბნელსა მას⁴ გარესკენელსა, სადა-იგი,—ჰ მე უბადრუკსა,—იყოს ტირილი და ღრკენა კბილთა⁵ კსენებაჲ სიკუდილისა და საზარელისა მის ღლისაჲ მა-
 10 რადის წინაშე თუალთა გონებისა თქუენისათა გაქუნდინ, და ნუ გეშინინ სიკუდილისაგან, არამედ უფროდსლა გეშინოდენ სასჯელისა მისგან საუკუნოჲსა; მოითმინენით წუთიერნი⁶ ესე და მცირედ ეამისა ტკივილნი,
 15 რამეთუ თუნიერ ქირისა შეუძლებელ არს პოვნაჲ საუკუნოჲსა ცხოვრებისაჲ, ვითარცა იტყჳს პავლე მოციქული, ვითარმედ: «მოთმინებითა თქუენითა მოიპოვნეთ⁷ სულნი თქუენნი⁸ და ამრავლითა ქირითა გვლირს შესლვაჲ
 20 სასუფეველსა ცათასა⁹».

უწყოდეთ, ძმანო ჩემნო, მტკიცედ, ვითარმედ ყოველი ესე აქა შინა წარმავალ არს და დაუდგრომელ, ხოლო საუკუნოჲ იგი წარუვალ და სამარადისო და მიელის თითოეულსა ჩუენგანსა საუკუნოსა¹ მას შინა რომელსაჲ განსუენებაჲ, ხოლო სხუათა—სატანჯველი საქმეთაებრ მათთა, რომელნიცა კმნნეს სოფელსა ამას შინა. მითხართ-ლა, ჰ საყუარელნო, უკუეთუ ვინმე კაცი ღლეს ყოველთა განსუენებათა და შეებათა შინა იყოს და წარაგოს ყოველი მონაგები თჳსი და არლარა დაუშთეს მას² ხვალისად და მიერიოგან შიმშილითა³ და სხუთა ყოვლითავე ძვრ-ხილულობითა განიკაფებოდეს, ნუ
 35 სარგ[ებ]ელ⁴ ეყოსა მას ერთისა იგი ღლისა განსუენებაჲ შემდგომთა ღლეთა მიმართ?

ღ¹ განსუენებათა BB'.² ესე]—B'.³ აღარაჲ B'.⁴ სხუასა]—B'.⁵ წალმა B'.⁶ არა დიდი დაჰკირებდაჲ არს მისა]—B.

ქ¹ მოელოდეს C.² სიკუდილითა CD.³ განუბურას C.⁴ მას]—C.⁵ წუთ ერთნი E.
⁶ მოიპოვნეთ D.⁷ საუკუნესა C.⁸ მას]—C.⁹ სიყმილითა C, სიყუარულითა D.¹⁰ სამაგვლბ D
^{*} მათე 25,29. ^{**} ლუკა 21,19. ^{***} საქმე 14,22.

ღ

14 (15). და შემდგომად მრავლისა სწავლისა¹ ჰრქუა მათ: გამოარჩიეთ ერთი, რომელიცა ილუწიდეს ცხოვრებასა თქუენსა, რამეთუ მე მეგულების დაჯდომაჲ მღვმესა ამას შინა, რომელი აღვაშენე დასაფლველად თავისა ჩემისა.

მაჴინ შეწუხნეს² ძმანი იგი და ტიროდეს მწარედ.

ლ

ესრეთ უკუე უწყოდეთ და საწუთოცა ესე ჩუენი ცხოვრებაჲ, რამეთუ უკუეთუ აქა მშუე. ბელნი არა ეზრუნვიდეთ გულვებადისა მისთჳს და არა დავიუნჯოთ საუკუნეთა მათ შინა საუნჯეთა, მიმტაცებელთა მამონაჲსა მისგან სიცრუვისა, სიუმილითა მოვსწყდეთ და არად სარგებელ გუეუენენ ჩუენ ჳორციელნი შუებანი, არამედ უფროჲსლა ვიტანჯნეთ, ვითარ¹ უძლებად და ნაყროვნებით² ცხოვრებულნი.

15. ამათ და ესევეთართა სწავლათა მიერ განამტკიცნა შიო ყოველნი იგი მონაზონნი. ამისა შემდგომად ჰრქუა მათ: გამოიჩიეთ ერთი ძმათაგანი, რომელი ილუწიდეს ცხოვრებისა თქუენისათჳს, რამეთუ მე ამიერითგან მეგულების შთასლვაჲ მღვმესა შინა, რომელი შეგჳმზადე³ საყოფელად და საფლავად ჩემდა.

ხოლო შეწუხნა ნეტარი ევაგრი, და ყოველნი ძმანი ტიროდეს მწარედ ფრიად საზარელსა⁴ და უსმენელსა⁵ ჴედა ჳელ-ყოფასა და ეტყოდეს: წმიდაო მამაო, რაჲ არს ეგე, რომელსა გეგულების ყოფა და ვის ესმა საუკუნითგან, ვითარჲცა ცოცხლიე ჯოჯოხეთაჲ⁶ შთაჳჴადე⁷ ცხოვრებაჲ შენი და უფროჲსლა აწ, ოდეს გიჴმს შენ განსუენებაჲ შრომათაგან მოხუცებულსა⁸ და ვითარ არაჲ კმა-არიან⁹ ესეზომნი¹⁰ ღუაწლნი, რომელ მოგიღუაწებიან კაცთა ბუნებისაგან¹¹. უცხო-30 ნი! და ნუუკუე არცა ღმერთსა სთნდეს ეგჳ ვითარი ღუაწლი, რომელი არავის უჴმნიეს სხუასა დღესამომდე. და კუალად ესოდენნო სულნი, რომელნი შენ ძლით შეკრებულ არიან უდაბნოსა ამას შინა, ოდეს არლა გხედვიდენ და არცა ესმოდინ ტკიბლნი სწავლანი შენი, ყოველნი განიბნიენენ, ვითარცა ცხოვარი, რომელთა არა აჴუნ¹² მწყემსი*. ამას და

ღ ¹ სწავლისა—B ² შეწუხდეს B'.

ლ ¹ ვითარმედ E. ² ნაყროვნებით C. ³ შეგჳმზადე C. ⁴ საზარელსა—ამას C. ⁵ და უსმენელსა—დაუთმენელსა C. ⁶ ჯოჯოხეთს C. ⁷ შთაჳჴადე C. ⁸ მოხუცებულთა C. ⁹ არან C.D. ¹⁰ ეს-ზომნი C.D. ¹¹ ბუნებისანი E. ¹² აჴუნ C.D. * მათე 9,36.

ღ

ღ

ხოლო იგი ნუგეშინის-სცემ- 5
და¹.

ესევეთარსა მრაველითა ცრემლითა ეტყოდეს
შიოს ყოველნი¹ ძმანი და გვედრებოდეს არა
დაობლებად მათდა და არცა შთასლვად
მღუმესა მას შინა.
ხოლო წმიდაჲ შიო ნუგეშინის-სცემდა²
მათ და ეტყოდა: ძმანო ჩემნო, ღმერთმან
მოგეცინ მადლი ყოველთა სიყუარულისა ჩე-
მისა, არამედ მე კაცი ვარ ცოდვილი და
უკუეთუ მართალნი³ ძლით ცხოვნიდენ⁴, მე
10 რაოდენ⁵ უფროდსი მივმს, რათა არა⁶ გან-
ვარდე სასუფეველისაგან, რამეთუ მამამ ჩუე-
ნი და წინამძღუარი მოლუაწეთაჲ დიდი ან-
ტონი, გასმიეს განაღა მრავალ გზის, თუ ვი-
თარსა მოლუაწებასა დასძინებდა მოლუაწე-
15 ბათა ზედა და ყოვლად არა მოაქლო სიბე-
რესა შინა თჳსსა შრომაჲ, რომელსა კეშმა-
რიტად მოედო გულ-საესებამ დაძკვრებად
ანგელოზთა თანა. კუალად დიდი მაქარი,
რომელმან-იგი ყოველი ცხოვრებაჲ თჳსი მო-
20 ლუაწებასა შინა აღასრულა. იხილეთ, ვითარ-
ლა მოშიშ იყო⁷: რაჲამს-იგი განვიდა ჯორც-
თაგან, ბოროტნი იგი ჰაერის მცველნი ეტ-
ყოდეს, ვითარმედ: მაქარი, განხუედ და გან-
გუერი. ხოლო სამ გზის სანატრელმან მან⁸
25 სიძნაბლე ჯორციელი სულითაცა⁹ დაიცვა¹⁰,
ვიდრემდის არა შეიწყნარა იგი ნათელმან
ღმრთეებისამან, არა ჰრქუა მღევართა მათ
თჳსთა, თუ „განვეერი ჯელთაგან თქუენთა“ და
ყოველნი წმიდანი მამანი დიდითა ლუაწლი-
30 თა განერნეს¹¹ ეშმაკისა მზაკუარებათაგან.
ხოლო მე ცოდვილსა ამას, რაოდენ უმეტესი¹²
მივმს ლუაწლი, რათა არა მივეცე სასჯელსა
მას ულხინებელსა და დაუსრულებელსა, რა-
მეთუ წერილ არს: რომელსაცა ვინ ზედა იმო-
35 ვოს, მასცა ზედა განიკითხოს. აწ უკუე ლოც-
ვა ყავთ ჩემთჳს, ძმანო, რათა მომცეს ღმერთ-
მან მოთმინებაჲ და ძალი და რათა იყოს

ღ¹ ცემდა B'.

ღ¹ ყოველნი+იგი C. ² ცემდა E. ³ მართალი C. ⁴ ცხოვნიდენ C. ⁵ რაოდენი E.
⁶ არა+გარე D. ⁷ იყო+რომელი-იგი კუყუანასა ზედა განდოთხილ იყო C. ⁸ მან—E. ⁹ სუ-
ლითა E. ¹⁰ დაიცვა+და C. ¹¹ განერნეს C. ¹² უმეტეს C.

ღ

ღ

მღვმე ესე დასაფლველცა უბადრუკთა ამით
 კორცთა ჩემთა. ხოლო თქუენ გამოირჩიეთ
 თქუენ ზედა წინამძღუარი, რომელი შე-
 მძლებელ იყოს¹ განგებად სულთა თქუენთა
 5 ცხოვრებისა. ჰრქუეს მას ყოველთა: მამაო
 წმიდაო, ჩუენ შენ მიერ შემოკრებულ² ვართ
 უდაბნოსა ამას³ შინა, მინდობილნი წმიდა-
 თა ლოცვათა შენთა და სულიერთა სწავლა-
 თანი⁴ ვმოქალაქობდით და მოველოდით შენ
 10 მიერ ცხოვნებასა⁵ სულთა ჩუენთასა. ხოლო
 აწ, ოდეს ვერ შეუძლებთ ნებისა შენისა გან-
 კუეთად, შენვე იხილე, რომელი იყოს და შე-
 მძლებელ განგებად ჩუენდა და ცხოვრებად
 სულთა ჩუენთა. ჰრქუა ნეტარმან შიო ევა-
 15 გრის, რათა მიითუალნეს ძმანი იგი და უძ-
 ლოდის⁶ მათ, ვითარცა იგი უხილავს მისგან
 ყოველსა მას გზასა.

მაშინ ყოველთა ერთობით გა-
 შიარჩიეს ყოვლად ქებული ევაგრი.

ხოლო მან მოუწოდა და ჰრქუა:
 შეილო ჩემო, უფალი ჩუენი იტყვს:
 რომელსა უნდეს თქუენ შორის²⁰
 დიდ ყოფაჲ, იყოს ყოველთა მო-
 ნაა⁷; და აწ ჯერ-არს შენდა, რადთა
 დიდებისა მომატყუებელი¹ სიმ-
 დაბლე მიიღო. ხოლო წმიდაჲ ევა-
 გრი მშვდ იყო და მდაბალ გული-
 25 თა და არა თავს-იღებდა მთავრო-
 ბასა ძმათასა და გონებისა უძლუ-
 რებასა წინა-დაუდებდა და ეტყო-
 და: ვერ ვაგებ მსახურებასა ძმა-
 თასა. ჰრქუა მას ბერმან: უკუეთუ
 მე დამემორჩილო, მრავალი სას-
 ყიდელი მიიღო ღმრთისაგან² და
 დიდებაჲ საუკუნოჲ დაიმკდრო,
 და უკუეთუ ურჩ მემქნე, ურჩთა
 თანა დაისაჯო.

ხოლო წმიდაჲ ევაგრი, ვინაჲთგან მშვდ⁷
 იყო და მდაბალ⁸ გულითა, არა თავს-იღებ-
 და მთავრად და წინამძღურად ძმათა ზედა
 დადგინებასა და უძლურებასა გონებისასა
 წინა-დაუდებდა ესრეთ მეტყუელი: ვერ შე-
 მძლებელ ვარ ჯერისაებრ სრულ ქმნად მსა-
 ხურებასა ძმათასა, ვინაჲცა ნუ მაიძულებ⁹
 30 მე კელ-ყოფად საქმესა ამას უზეშთაესსა ძა-
 ლისა ჩემისასა, რამეთუ კაცი უმეცარი ვარ
 და უძლური ტვრთვად ესეოდენთა¹⁰ მონა-
 ზონთა ჯეროვისა მოურნეობასა. ხოლო ნე-
 ტარმან შიო მიუგო მას: უკუეთუ მორჩილ
 იგუეკმნა, ფრიალი სასყიდელი მიიღო ღმრთი-
 საგან და ნეტარებაჲ მორჩილთაჲ დაიმკდ-
 რო დიდებასა მას შინა¹¹ უხილავსა, ხოლო
 უკუეთუ ურჩებაჲ შეიმოსო, ურჩებისა პატიე-
 სა ზღვეულ იქმნე მიცემად; ინებე¹² უკუე
 35 შენცა მსახურებაჲ ძმათაჲ, რომელი მოგა-
 ტყუებს¹³ დიდებასა, ვითარცა იტყვს უფა-
 ლი ჩუენი იესუ ქრისტე: რომელსა უნდეს

ღ ¹ მომატყუებელი BB'. ² ღმრთისა მიერ B'. * მარკ. 10, 44.

ღ ¹ იყო D. ² შეკრებულ D. ³ მას D. ⁴ სწავლათანი+კეთილად E. ⁵ ცხოვრებასა C.

⁶ უძლოდეს CD. ⁷ მშვდი CDE. ⁸ მდაბალი CD. ⁹ მახრალეობთ D. ¹⁰ ესოდენთა C. ¹¹ შინა—E.

¹² ინებე C. ¹³ მოატყუებს C.

9.

ხოლო მან თაყუანის-სცა და 5
პრქუა: რაჲცა მიბრძანო, ვყო,
მამაო პატიოსანო. და წარემართა
მსახურებასა ძმათასა.

7.

თქუენ შორის დიდ ყოფაჲ, იყოს იგი ყო-
ველთა მონაჲ და მსახურა*. და აწ ჯერ-არს
შენდა, რათა დიდების მომატყუებელი სი-
მდაბლე მიიღო¹.
მაშინლა ძნაიდ სადმე² ირწმუნა სი-
ტყუაჲ ბერისაჲ და თაყუანის-მცემელმან
მისმან: პატიოსანო მამაო,—თქუა,—რომელი-
ცა რაჲვე მიბრძანო, მორჩილებით მივითუალო
და ვინებო აღსრულებაჲ მისი, ლოცვათა შენ-
10 თა წმიდათა მინდობითა. ამისა შემდგომად
ევაგრი, მოშიშმან³ ურჩებისა პატიუთამან,
მიიღო კუერთხი წინამძღურობისაჲ ჯელთაგან
შიოჲსთა. ხოლო ნეტარმან შიო მრავლითა
სწავლითა განამტკიცა იგი და შევედრნა ძმა-
15 ნი იგი. ევედრნეს უკუე ყოველნი ძმანი ნე-
ტარსა შიოს, რათა მისცნეს მათ სწავლანი
მის მიერნი, რათა აღმოიკითხვიდენ იგინი⁴
დღეთა შინა კჳრიაკეთა და სურვილსა წმი-
დისა მის პირისა მისისასა აღმოივსებდენ.
20 16. ხოლო აღუწერა მათ ნეტარმან
შიო ას სამოცი თავი⁵ სწავლაჲ ყოვლად⁶
შუენიერი და ტკბილი, რომლითა განისწავ-
ლებოდეს ყოველნი იგი კრებულნი მარა-
დის და ირწყუებოდეს ვითარცა ნერგნი
25 ღმრთივ სულიერნი წყაროთა სამოთხისათა
და აღორძნდებოდეს⁷ ნაყოფითა კეთილთა
საქმეთაჲთა⁸. აღიპყრნა⁹ ღმრთისა მიმართ
ჯელნი თჳსნი ნეტარმან შიო და შეჰვედრნა
ყოველნი იგი ძმანი ღმერასა და მერმე ამ-
30 ბორს-უყო თითოეულსა მათსა და დაჲდა
მღჳმისა მის პირსა ზედა და ეტყოდა ესრეთ:
შვილნო ჩემნო საყუარელნო და ძმანო
ჩემნო სულიერნო და უფროჲსლა უფალნო
ჩემნო, კურთხეულ არს ქრისტე ღმერთი ჩუე-
35 ნი, რომელმან შეგკრიბნა თქუენ უდაბნოსა
ამას მაქებელად წმიდისა სახელისა მისისა.
აწ ისმინეთ ჩემი, შვილნო, მოხუცებულისა
ამის მამისა თქუენისა. უწყით განალა, რა-
მეთუ არა იძულებითა ვისითა¹⁰ შემოხუდილთ

* მოიღო D. ² სადამე D. ³ მოშიშმა: D. ⁴ იგინი—E. ⁵ თავი—E. ⁶ ღრად C. ⁷ აღორ-
ძნდებოდეს DE. ⁸ საქმეთათა CD. ⁹ აღიპყრნა+უკუე C. ¹⁰ ვისითაჲ C. * მარკ. 10,44.

ღ

ღ

წესსა ამას შინა, არამედ ნებსით; და სიყუარულისათჳს ღმრთისა იჯმენით¹ აღმთქუმელთა წინაშე მისსა და ყოველთა ანგელოზთა მისთა უარ-ყოფად სოფლისა და საქმეთა მის. 5 თავან და მოქალაქობად სიწმიდით და მორჩილებად წმიდისა სახარებისა მისისა² ყოვლითა გულითა შეუორგულებელად და აღებად ჯუარი მისი მკართა თქუენთა ზედა და მოძულებად მამაჲ და დედაჲ და³ ცოლი და 10 შვილნი და⁴ ძმანი და დანი და თუთ სულიცა თქუენი და ეგრეთ შედგომად მისდა.

ეკრძალენით, ძმანო ჩემნო, მტერსა⁴ მას ბოროტსა, რომელსა ჰნებაჲს მარადის წარწყმედაჲ ჩუენი, ნუ სადა მიერჩდეთ⁵ სულთა 15 მკლველსა მას გუელსა და უარ-ჰყოთ აღმთქუმაჲ ეგე⁶ თქუენი, რამეთუ დღე და ღამე მღვდარე არს მტერი ჩუენი, ვითარცა იტყჳს წმიდაჲ და დიდებული თავი მოციქულთაჲ პეტრე, ვითარმედ: ჳგანიფრთხუეთ და მღვდარე 20 რე იყვენით, რამეთუ წინა-მოსაჯული თქუენი ეშმაკი, ვითარცა ღომი მყვრალი მიმოვალს⁷ და ეძიებს, ვინმეცა შთანთქა⁸. არამედ წინა-აღუდეგით მტკიცენი⁹ სარწმუნოებითა, უწყოდეთ, იგივე ვნებათა მათ¹⁰ მიზნად ამას 25 სოფელსა შინა, ძმობასა მას თქუენსა კეთილად და სათნოდ¹¹ აღასრულებდით*.

ძმანო ჩემნო, მტკიცედ დეგით, რომელსა ზედა იჩინენით, რამეთუ უმჯობეს იყო ყოვლად არა შესლვაჲ მონაზონებად, უკუეთუ 30 არა დავიცვნეთ თავნი ჩუენნი ყოვლისაგან ცოდვისა, რომელი იქმნების გორკთაგან და რომელი იქმნების გარეშე¹² გორკთასა; ისმინეთ წმიდისა სახარებისა, რომელსა იტყჳს, ვითარმედ: სიტყუათათჳსცა უქმთა სიტყუაჲ 35 მისცეთო დღესა მას*¹³. ეჰა, ვითარ ზარის¹⁴ საძვლელ არს ბრძანებაჲ ესე მეუფისაჲ, რამეთუ არა წინასწარმეტყუელისა არს, არცა მოციქულისა, არცა ანგელოზისა, არამედ თუთ მის

ღ¹ იუნჯენით D. ² მისსა C. ³ და—C. ⁴ მტერსა—C. ⁵ მერჩდეთ C. ⁶ ეგე—E. ⁷ მიმოვალს C. ⁸ შთანთქას DE. ⁹ მტკიცენი—C. ¹⁰ მათ—C. ¹¹ კეთილად და სათნოდ—CD. ¹² გარე C. ¹³ ზარი C. * I პეტრე 5,8-9. ** მათე 12,36.

ღ

ღ

უფლისა მსაჯულისა ცხოველთა და მკუდარ-
თასა, რამეთუ თუ მან თქუა¹ ესე: რომელ-
სა ეგულვების განსჯად საქმეთა ჩუენთად,
ვევედრნეთ თუალ-უხუაესა მას მსაჯულსა, რა-
5 თა არა სიტყუათა ჩუენთაგან დასჯილად გა-
მოვჩნდეთ წინაშე მისსა, ვითარცა-იგი კუა-
ლად წერილ არს, ვითარმედ: «სიტყუათა შენ-
თაგან განმართლდეს და სიტყუათა შენთაგან
დაისაჯოს»*.

10 უწყოდეთ საყუარელნო, რამეთუ სიკუ-
დილი ახლოს არს, ახლოს და კართა ზედა,
და ვმობს მეუფე: ილუქებლით, რამეთუ არა
იციოთ, ოდეს მოვიდეს მპარავი, ნუ უკუე გან-
კურითოს გუერდი სახლისა თქუენისად, ოდეს
15 არა უწყოდით, და მიგპაროს სული თქუენი
და არღარა გერგებოდის¹⁰, ილუქებლით უკუე³,
რამეთუ არა იციოთ დღე იგი არცა ჟამი, რო-
მელსა შინა ძე კაცისა მოვიდეს**.

განეკრძილენით, ძმანო, ყოველსა, რომე-
20 ლი მიიყვანებს სულთა წარწყმედად. იყვენით
მორჩილ³ სწავლათა შინა და მსახურებასა
შინა აღუზუავებელ. და ესრეთ შერაცხენით
თაენი თქუენნი, ვითარცა მკუდარნი მოძაგე-
ბულნი, რამეთუ პირველი კიბე სათნოებათა
25 არს სიმდაბლე, რომელი-იგი აღიყვანებს
ღმრთისა შემტებობელთა⁴ მისთა, რამეთუ
შეიყუაროთ თუ სიმდაბლე, მსწრაფლ მოიხი-
ლოს ღმერთმან თქუენ ზედა, გესმის⁵ ვითარ
იტყვს: ვის მივხედნე, გარნა მშვდსა და მდა-
30 ბალსა და რომელი ძრწოდის⁶ სიტყუათაგან
ჩემთა.

მოიკსენეთ, უფალნო ჩემნო, ოდეს-იგი
სოფლით გამოხვდოდეთ⁷, ვითარ აღუთქუთ
ღმერთსა უნდოსა⁸ რასმე საკმრისა არა
35 მოგებად თქუენდა, არამედ რათა იყვენეთ
თქუენ ზოგებით, ვითარცა წერილ არს. და
იყვენეს ყოველთა სულნი და გულნი ერთ. ნუ
ხართ უსასო კრისტესგან და ნუ ესავეთ სი-

ღ¹ თქუა მან CE. ¹⁰ გერგებოდეს CDE¹ უკუე—CD. ³ თმორჩილ იყვენით CE. ⁴ შემ-
მტებობელთა C. ⁵ გესმისა C. ⁶ ძრწოდეს CD. ⁷ გამოხედით E. * მათე 12,37. ** ზღრ. ლუკა
12,39-40.

¶

¶

- მდიდრესა და მოგებასა და¹ საწმართა², რამეთუ ესე არს ღეღაჲ ყოველთა ბოროტთაჲ და ესრეთ განჯრწნენს გონებანი უმანკოთანი, ბოროტმან ამან ძკრმან, რამეთუ იწყის პირ-
 5 ველად მცირით რაჲთმე და უნდოჲთ სა-
 ვმრით და თქვს: ესე არარაჲ არს; და კუალად სხუაჲ რაჲმე მოიგის და თქვს: ესე არა სიმდიდრე არს, არამედ ჯორცთათჳს საპიროჲ; და კუალად განვაპრის რაჲმე და თქვს: ვერ-
 10 ეგების კაცი, თუმცა ცხოვნდა თჳნიერ ამის-
 სა და სხუათა ჯელსა მიხედვიდა, არამედ უფროჲსლა უმჯობეს არს, რათა მოვიგო³. ჩემოჲსცა და ვილუწიდე გლაზაკთაცა; და კუალად მთასესხის ვისმე და ჰნეზავენ უფროჲსი
 15 და თქვს: არა ვისგან მიმიხუეპიეს, ჩემი არს უბრალოჲ და არა ჰრქვან ამას აღნადგინები; და კუალად თქვს: მივსცე ვისმე ესე, რათა ამიერ ვიზრდებოდეთა⁴ და უკუანაჲსკნელ ჩემოჲს წარაგონ სხუათა.
 20 ¶ უბადრუკებასა⁵ ბოროტსა, რამეთუ მრავალ გზის არცა თუ ერთი დანგი ვინმე⁶ წარაგის მისთჳს და ესრეთ მცირედ ანგაჰრებაჲ და ყოველთა უძკრესი კერპთ მსახურებაჲ, ვითარ არა უწყინ, ეგრეთ აღასრულის. განე-
 25 შორენით, ძმანო, სულთა დამაქცეველსა ამას სენსა, რომელი მოიგო იუდა და იხილეთ, თუ⁷ ვითარსა ფსკერსა ჯოჯოხეთისასა მისცა თავი თჳსი. ნუმცა იპოვებთან თქუენ შორის კრებანი, ვაჰარნი და ვაჰრობანი. უფროჲს-
 30 ლა ილუაწეთ, რათა მოივაჰროთ სასუფეველი ცათაჲ, რამეთუ რაჲ შეიძინოს კაცმან, უკუეთუ ყოველი სოფელი მისი იყოს, ანუ რაჲ გჳძლავს განღებად სოფლით თჳნიერ კეთილთა საქმეთა, რომელთა სასყიდელი მუნ მო-
 35 ვილოთ? შეიყუარეთ უპოვარებაჲ, რომელი იგი მიმახლელ*ბელ არს ღმრთისა. აჰა ესერა, გუესმის წმიდათა მამათა ცხოვრებაჲ, რამე-

¶ ¹ და]—E. ² საწმართასა CD. ³ მოიგოთ D. ⁴ ვიზრდებოდეთა CD. ⁵ უბადრუკსა C. ⁶ ვინმე]—E. ⁷ თუ]—E.

* აქედან 136-ე გვრდის მე-13 სტიქონამდის E-ს აკლია.

ღ

ღ

თუ ამით მოიგეს ღმერთი და ესრეთ თუ იყენეთ, თქუენცა მოგეახლოს ღმერთი; უკუეთუ მისდა ოდენ დასდეთ¹ სასოებაჲ, ლოცვანი თქუენნი, ვითარცა საკუმველნი სულ-
 5 ნელნი, მსწრაფლ შევიდენ წინაჲ მისსა, რამეთუ იტყვს: ამან გლახაქმან ჯმა-ყო, უფალ-
 მან ისმინა მისი და ყოველთა კირთა მისთა-
 გან იჴსნა იგი. ესე განმამდიდრებელი სიგლა-
 ხაჲ შეიყუარეთ, რათა ამის მიერ მოიგოთ²
 10 გული შემუხრეილი და სული მდაბალი, რომელი არა შეურაცხ-ყოს უფალმან.
 ევლტოდეთ, ძმანო ჩემნო, სოფლისა ამის გულის-თქუმისა ჯრწნილებასა, განი-
 სწავლენით სამოციქულოთა სიტყუათა მიერ,
 15 ყავთ სარწმუნოებასა შინა თქუენსა სათნოე-
 ბაჲ და სათნოებასა შინა მეცნიერებაჲ და მეცნიერებასა შინა მარხვაჲ და მარხვასა ში-
 ნა მოთმინებაჲ და მოთმინებასა შინა ღმრთის მსახურებაჲ და ღმრთის მსახურებასა შინა
 20 ძმათ-მოყუარებაჲ და ძმათ-მოყუარებასა შინა სიყუარული. ხოლო უკუეთუ სიყუარული გა-
 ქუნდეს, გაქუს თქუენ შორის დამკვდრებულად ღმერთი. ამით მცნებათა შინა იწურ-
 თიდინ³ კაცად-კაცადი თქუენი და სახე კე-
 25 თილი იყვენით ურთიერთას; ურთიერთას კე-
 თილისა⁴ მსწავლელ, ნუ ბოროტსა და მთრვა-
 ლობასა სულთა წარმწყმედელსა, რომლითა იქმნების ბილწებაჲ, ნუ სცემთ ადგილსა⁵ შე-
 მოსლვად თქუენ შორის ეშმაკსა. ნუ იქმნე-
 30 ბიან თქუენ შორის ლალვანი⁶, ნუმცა დაგი-
 სწრობნ⁷ მზე შთასლვასა განრისხებულთა. ნუ ხართ მდრტჯანე, ურჩ და მაცილობელ
 და წინააღმდეგომ უხუცესთა მიერ. ნუ გიყუ-
 არნ⁸ განსლვაჲ სოფლად, რომლისაგან იჯმე-
 30 ნით. ნუმცა არს თქუენ შორის შური და
 ჯდომაჲ. მოშურნე და მობაძაჲ კეთილთა იყ-
 ვენით და აღმაშენებელ ურთიერთას. რაჲ
 იგი გისწავიეს ქრისტესგან, მას ჰყოფდით და

ღ¹ დადვით D. ² მოვიგოთ C. ³ იწურთიდენ C, იწურთიდი [D. ⁴ კეთილის D. ⁵ ადგილ C. ⁶ ლალვანი]+და C. ⁷ გისწრობნ C. ⁸ გიყუარან D.

¶

¶

- მას ასწავებდით ურთიერთას, რათა ძე ღმრთი-
 სა და შვილ სასუფეველისა გეწოდებოდის¹.
 მოიძულეთ² ყოველი შუებაჲ მსოფლიოჲ და
 შეიყუარებით მცნებანი ქრისტესნი, ვითარცა
 5 წმიდათა მამათა და მოძღუართა ჩუენთა შე-
 იყუარნეს და დაიკვნეს, და დაიმკვდრეს³
 სასუფეველი, რამეთუ რაოდენ ქუეყნიერთა-
 გან განეყენეთ, ეგოდენისა წილ მოიგნეთ
 სულიერნი. ხოლო უკუეთუ ქუეყანისასა
 10 ჰზრახვიდეთ და იქმოდეთ, მიერიოგან განგე-
 შოროს თქუენგან ზეცისა იგი, რამეთუ ვი-
 თარცა წერილ არს, სიყუარული სოფლისაჲ
 მტერობა არს ღმრთისა⁴. იტჯრთენით სა-
 წერტელნი იგი უფლისა იესუჲსნი კორცთა
 15 შინა თქუენთა, ვითარცა ვმობს პავლე: მო-
 ითმენდით ყოველსა სიყუარულისათჳს ქრის-
 ტესისა, რამეთუ მან სიყუარულისათჳს ჩუე-
 ნისა თავს იღუა გინებაჲ⁵ და ყუედრებაჲ,
 პირსა ცემაჲ, ბასრობაჲ, ძმარი და ნავლეი,
 20 ჯუარითა დასჯაჲ და სიკუდილი. ესე ყოვე-
 ლი და უმრავლესი მოითმინა ჩუენთჳს, რათა
 ჩუენ გუაცხოვნნეს. ჩუენცა მოვითმინოთ, ძმა-
 ნო, სახელისა მისისათჳს სიგლაბაკე, სიშიშუ-
 ლე, წყურვილი, ბასრობაჲ, კიცხევაჲ, გინე-
 25 ბაჲ და ყუედრებაჲ, რათა უკუანაჲსკენელ, ვი-
 თარცა მან თავადმან აღმითქუა ჩუენ, მოვი-
 ლოთ ნეტარებაჲ იგი და გვზაროდის სასუ-
 ფეველსა ცათასა.
 ნუ დაჰბრკოლდებით ძმანო, რაჲმს
 30 ღმრთისა მიერ განისწავლებოდით. ისმინეთ
 წერილისა, მხილებათა მიერ უსჯულოებისა.
 თჳს განსწავლე კაცი. კუალად ძმაჲ უფლისაჲ
 იაკობ იტყჳს: უკუეთუ განვიცდებოდით, თჳს-
 თაგან გულის-თქუმათა განვიცდებით⁶, **რამე-
 35 თუ⁷ უფლისა მიერ განვისწავლებოდით, გი-
 ნა თუ განვიცდებოდით⁸. ყოველსა შინა სი-
 ფრთხილე⁹ გვკჳს ფრიალი, რათა ლოცუასა მი-
 ესცნეთ¹⁰ თავნი და არა დრტჳნვასა ურგებსა,**

* 124-ე გვერდის 36-ე სტრიქონიდან აქამდის აკლია E-ს. ** იაკობ 1,14. *** აქიდან E-ს კვლავ აკლია ბოლომდის.

¶ ¹ გეწოდებოდეს CD. ² მოიძულეთ C. ³ დაამკვდრნეს D. ⁴ ენებაჲ D. ⁵ რამეთუ] + გინა თუ CD ენათა E. ⁶ განვიცდებით CDE. ⁷ განვიცდებოდეთ CD. ⁸ სიფრთხილე CD. ⁹ მისცნეთ E.

ღ

ღ

და უფრომსლა განსაცდელთა ადგილის-მცემელსა. ილოცვიდით, ძმანო, მოუწყინებელად, რათა არა შეხვიდეთ განსაცდელსა. ნუ ითხოვთ ლოცვასა შინა, რად-იგი თქვენ გთნავს, 5 არამედ მას ითხოვდით, რად-იგი უფალსა ჰნებავს, რამეთუ მას დაბადებულთა მისთათჳს კეთილი ჰნებავს.

უპკუელად უწყოდეთ, ძმანო, რამეთუ აღთქუპანი ჩუენნი აღწერნეს წმიდათა ან- 10 გელოზთა და მიიხუნეს წინაშე კრისტესსა და დამარხულ არიან აღწერილნი დღედმდე მოსლვისა მისისა. და კჳლად ანგელოზნი მცველნი ჩუენნი წერენ ცხოვრებასა ჩუენსა და იგიცა დამარხულ არს დღედმდე მო- 15 სლვისა¹ მისისა² და მბრძოლი იგი კაცთა ნათესაჲისა, წინა-მოსაჯული იგი ჩუენი ყოველსა ჩაოდენსა გუა(ო)თუნებს და გარდაგუდრეკს გზისაგან საღმრთოთაჲსა³, წერს იგი- 20 ცა და დამარხავს⁴ იგიცა თჳსსა მას ეამადმდე გამოძიებისა უფლისა. აწ უკუე შევიშინოთ, ძმანო, სამთა ამათ კელით წერილთაგან, რამეთუ მაშინ სამართალი ოდენ იქმნას და არა წყალობაჲცა, ეამი წყალობისაჲ დღეს არს, ხოლო მაშინ ეამი მშჳდობისაჲ. 25 მაშინ არცა ქრთამი არს, არცა სიტყჳს მიცემაჲ, არცა შეწირულ იქმნენ ცრემლნი, არცა ღრო მოგუეს, არამედ წარედგეთ შიშუელნი და თავ-დადრეკილნი ყოველნი ერთბამად და განეხუნენ წიგნნი თითოეულისა 30 საქმეთანი და მიეჯადებოდის⁵ თითოეულსა თჳსი ვალი და თჳსი აღთქუმაჲ და თჳსნი საქმენი. და გამოვიდეს საშინელი იგი ჳმაჲ, მიმწოდებელი მართალთა სასუფეველად, ხოლო წარმდევნელი ცოდვილთაჲ ცეცხლად უშრე- 35 ტად. ჳ ჩემდა, ძმანო, ვითარ ეძრწი დღისა მისგან, უკუეთუ ვიპოვო მარცხენით და მესმეს ჳმაჲ წარმგზავნელი ჩემი სატანჯველად საუკუნოდ. რაჲლა-მე ვჳო უბადრუქმან მა-

ღ¹ გამოძიებისა C. ² უფლისა C. ³ საღმრთოჲსა C. ⁴ დამარხავს D, მარხავს C.

⁵ მიეჯადებოდის D.

9

1

შინ, რამეთუ არღარა არს დასასრული სა-
სჯელისაჲ მის, არღარა არს ლხინებამ, არღა
გარე მოიქცეს საუკუნოჲ იგი, არღა კუალად
განჯორციელდეს ქრისტე, არღა იქმნეს სხუამ
5 ცვალებამ ერთ გზის განბრკობილისა¹ მის,
რამეთუ ვითარცა ღმერთი უცვალებელ არს,
ეგრეთვე განჩინებამ და განბჭობამ ეამისა
მის არღარა შეიცვალოს არცა მართალთა
ზედა და არცა ცოდვილთა ზედა.

10 შევიშინოთ შეილნო, რათა, რომელი-
იგი ნებსით აღუთქვთ, უნებლიეთ არა მო-
გუეწადოს მისთვის სიტყუამ. ვილუაწოთ მცი-
რედ ეამ და დაუსრულებელსა მას საუკუნესა
მოვილოთ წმიდათათჳს განმზადებული იგი
15 სასუფეველი და შუებამ იგი წარუვალი და
კეთილნი იგი სამოთხისანი, ვითარცა ემობს
მოციქული: რომელი თუალმან არა იხილა
და ყურსა არა ესმა და გულსა კაცისასა არა
მოუჭდა.* ნუ საჰირველ გჳჩნს მცირედ ეამისა
20 ესე ნაკლულევანებამ ქორცთამ, რამეთუ ასი
წილი განმზადებულ არს თქუენთჳს, რომელ-
თა ეგე ილუაწეთ.

ესევეითარად ეზრახა მათ მყოვარ ეამ
და ნუგეშინის-სცა მათ და სწავლითა განა-
25 მტკიცნა ყოველნი იგი ძმანი. მიერითგან მო-
სწრაფებით და ყოვლითურთ კეთილად მსა-
ხურებასა ჰყოფდა ძმათასა ევაგრე და სი-
მარჯუთ უძლოდა მათ და განაკრძალებდა
ყოველთავე მიმართ სივერაგეთა და მანქანე-
30 ბათა ეშმაკისათა, ვინამცა კეთილად სათნო-
ეყო უფალსა ჯეროვნად მართებითა და წი-
ნა-ძლომითა პირ-მეტყუელთა სამწყსოთამთა.

15 (17) ხოლო წმიდამ შიო,
მკვდრი უდაბნოვსაჲ და ყუაველი
შუენიერი,¹ ნერგი უკუდავებისაჲ,²
გამომღებელი ნაყოფსა³ კეთილსა
გულითა ნჭურვალთა მოლოდე-
ბისათჳს სასუფეველისა და განსუე-

17. ხოლო წმიდამ და სანატრელი შიო
შთაჭდა მღვმესა მას ბნელსა შინა ქუე სი-
ლრმეთა მიწისათა, რათა სიმპალესა ჯორც-
თასა მიცემითა აღმოაჯეჯლოს⁴ ქუეილი წმი-
დამ და რამეთუ იფქლიცა ესრეთვე მიწად
შთათესული და სიმპალესა მიმთხუეული გა-

9 ¹ ზუნიერი BB'. ² ნაყოფს B.

1 ¹ განბჭობილისა C. ² აღმოაჯეჯილოს D. * I კორინთ. 2,9.

ნებისათჳს¹ საუკუნოვსა და ცხო-
რებისათჳს სამარადისოვსა² შთა-
ჳდა მღვმესა მას შინა.

ჴ ნეტარო და ყოვლად სანე-
ტარო³, ყოვლად მადლით მოცნე-
ნებული, ვითარ ვაჟებდ⁴ სიმკნე-
თა შენთა და სიბრძნეთა, რომე-
ლი ენაჲ იტყოდის, რამეთუ უფ-
როვს⁵ ყოველთა ბრძენთა უბრძ-
ნეს იქმენ⁶. რამეთუ ნათლისა მის
დაუსრულებელისათჳს წუთ ეამისა
ესე⁷ სიბნელე მოითმინე და გან-
ქარებადისა წილ საწუთროვსა⁸
და განსუენებისა⁹ საუკუნოვ დი-
დებაჲ და განსუენებაჲ¹⁰ მიიღე,
რამეთუ დანიელ უნებლიაჲთ¹¹
შთააგდეს მღვმესა მას შინა ლომ-
თასა და ღმრთისაგან სამარადი-
სოჲ პატივი მიიღო. ხოლო შენ¹²
ნეფსით თჳსით შთაჰჳდ¹³ მღვმე-
სა ბნელსა ბრძოლად უხილავისა
მის მტერისა¹⁴, რომელიცა დიეც
და შეჰმუსრე¹⁵ ქუეშე¹⁶ ფერკთა
შენთა და მეორითა მით ნათლის-
30 ლებისა საბითა იატაკსა მას აჰკუ-
რებდი, რაჲთა ქუეყანასა მას¹⁷
მშჳდთასა იხარებდე.

მოიღებს ნაყოფსა კეთილსა არა შეშობილი¹
ეკალთაგან, არამედ ღრმად შთამტეგებელი
ძირთა, ვინაჲ და წმიდაჲცა ესე მიმცემელი
მიწად თავისა თჳსისა აღიხილვიდა ზენა მთა-
5 თა მიმართ თჳალთა გონებისათა და მოელო-
და შეწევნასა ცუართა საკლრნებელთა სული-
სათა, რომელთა მიერ განაპოხნეს² ივინი
ღმრთისა ზედმოხილვისა წჳშათა მიერ მორ-
წყულთა³.
ხოლო ვინაჲთგან შთაჳდა მღვმესა მას
შინა, ვითარ შეუძლოს კაცობრიემან ენამან
ჯეროვნად წარმოთქუმა სიმკნეთა და მოთმი-
ნებათა ნეტარისა მამისათა, ანუ რომელნი
ლუაწლნი პირველად და რომელნი უკუანადს-
15 კნელად დააწესნეს, რამეთუ მარხეა იყო მისა
სამარადისო და ლოცვა მუქლთ მოდრეკისა⁴
თანა დაუყენებელი; დაერდომილი მიწად
დაალტობდის იატაკსა ცრემლთა მიერ, რო-
მელნი შთამოდრიდეს თჳალთაგან მისთა, ვი-
თარ წყარონი დაუწყუდელნი ცრემლთა ჩემ-
თასა: ნუ დაიდუმებ,—მეტყუელბდის,—რამე-
თუ მსხემ ვარ მე შენ წინაშე და მომირევე, რა-
თა განვისუენო პირველ წარსლვისა ჩემისა.
ხოლო აღდგომილსა ზე ეპყრინან თჳალნი გო-
25 ნებისანი გრძნობადთა ჳელთა თანა მვედრე-
ბელსა: წარემართენ,—იტყოდის,—ლოცვაჲ
ჩემი ვითარცა სა(უ)მვეელი, შენ წინაშე. ხოლო
აღჳკრობანი ჳელთა ჩემთანი, ვითარცა მსხუე-
რპლი სამწუხროჲ. და კუალად მცირედ გან-
30 სუენებაჲ რაჲ მისციის სხეულსა, თჳსაგან
მღუმრიად იტყოდის: დავიდევ მე ნებსით
მღვმესა ამას ქუესკნელსა ბნელსა შინა, ვინაჲ,
მოწყალე, ნუ გარე-მიიქცევ პირსა შენსა ჩემ-
გან, ნუ სადა ვემსგავსო შთამავეალთა მღვმედ
35 ჯოჯოხეთისა, არამედ აღმოიყვანე საჳკრობი-
ლისაგან ბოროტთასა სული ჩემი აღსაარე-
ბად სახელისა შენისა, რამეთუ⁵ თმენით და-

1. განსუენებისათჳს BB'. 2. სამარადისოვსა B'. 3. სანატროვ B'. 4. ვაჟებდეთ B'. 5. უფროს.
B'. 6. იქმენ B'. 7. ეამისა ესე ეამი სავსე B'. 8. საწუთროვსა B'. 9. განსუენებისა BB'. 10. განსუენე-
ბაჲ BB'. 11. უნებლიათ B'. 12. შენ—B'. 13. შთაჰჳდ—შენ B'. 14. მტერისა B'. 15. და შეჰმუსრე—B.
16. ქუეშე BB'. 17. მას—B'.

1. შეშფოთებული C. 2. განაპოხნეს C. 3. მორწყული D. 4. დრეკისა C. 5. რამეთუ + იე

9

7

გითმო შენ, ვიდრემდის მომხედნე და ისმინო
ლოცვისა ჩემისა და აღმიყვანო მღვმისაგან
გლაბაკობისა ჯორცთაჲსა და თიჯისაგან უყი-
სა ბრალთაჲსა. ამისა¹ შემდგომად საზრდე-
5 ლისა მიმღებელი, რომელი მიეცემოდა მას
ზენა კერძო შთატევებული ერთისა ბერისა
მიერ და ესეცა მცირედ რაოდენ დაცვად შე-
მტკიცებასა სხეულისასა აღდგომილი კუალად
ჩუეულებისათა მქონებელი² იტყვს მეტყუე-
10 ლი: არა ესეცა ძილი თუალთა ჩემთა და ჰრუ-
ლი წამთა და განსუენებაჲ ჯორცთა, ვიდ-
რემდის ეპოვო აღგილი უფლისაჲ და საყო-
ფელი ღმრთისა იაკობისი.

ამათ და ესევეითართა ქების მეტყუელე-
15 ბათა და ვედრებათა შემწირველი მარადის
უფლისა მიმართ დადგომილ იყო ლაქუასა³
მას შინა ყოვლითურთ წყუდიადსა, რამეთუ
სასოებდა ნათელსა მას დაჟსრულებელსა
და საუკუნესა მიმთხუევად მცირისა ამის
20 და წუთ ეამიერისა ბნელისა მოთმენითა და
ესევეითართა ღმობიერიითა სულითა მეტყუე-
ლებდის: შენ განანათლე სანთელი ჩემი, უფა-
ლო, და განაბრწყინვე ბნელი სულისა ჩემი-
საჲ, ღმერთო, რამეთუ ბნელი ესე ხილული
25 შენგან არა დაბნელდეს, ნათელო თუალთ
შეუდგამო; ხოლო ღამე ვითარცა დღე გა-
ნათლდეს, ვინაჲ ნუ უგულებელს-მყოფ მე
ნებისით ყოველთა ამათ მომთმენელსა სიყუა-
რულისათჳს შენისა.

ესე წმიდაჲ შიო ესრეთ იყო. 30
ფეხოდა, ჯორცითა იტანჯებოდა,
ხოლო სულითა განათლდებოდა.
ამისთჳსა ბნელსა მას შინა მღვმე-
სა¹ ვითარცა ნათელსა და განსუე-
ნებასა² შინა იშუებდა^{3*}.

ესრეთ ეამთა მრავალთა მოთმინე იყო
რამ მღვმესა მას შინა მღუწელი ღუაწლსა
მოღუაწეთასა, განიკაფა ყოვლითურთ სხეუ-
ლი მისი შრომათა მიერ და კირთა, რამეთუ
შეიღება იგი ფერსა სიშავისასა მიმღებელი ნო-
35 ტიობისა და ძნელ-სულობისა გესლითა სხუად
ვინამე და უცხოდ ფერად შეცვალებული და
სრულიად განლეული და დამკნარი ჯორცითა

9¹ მღვმესა B'.² განსუენებას BB'.³ იშუებდა BB'.

7¹ ამათა C.² მქონებელი C.³ ლაქუასა C.

* აქ შემდეგ იოანე ზედახელზეა საუბარი, რაც, მეტაფრასის მიღვენების გამო, გადატა-
ნილია წინ (იხ. გვ. 62—67) და რასაც აქ მიუძღვის: „ხოლო მოძღუარისა იოჲანესთჳს ვიტყვოდით“

¶

18 (18) ხოლო ნეტარმან ამან
მამამან ჩუენმან შიო მღუმესა მას¹
შინა პოვა ზეცისა იგი მარგალი-
ტი და მრავალნი სულნი შეწირა
ქრისტესა, რამეთუ ფრიად შე-
კრიბნა² მონაზონნი და მადლითა
მისითა აკამომდევ³ საესე არიან
ყოვლითა კეთილითა სულიერითა⁴
და ქორციელითა, იშუებენ⁵ და
იხარებენ სულითა და აღიდებენ
მამასა და ძესა და სულსა წმიდა-
სა აჴ და მარადის და უკუნითი
უკუნიამდე, ამენ⁶.

¶

ტყავისა მიერ და ძუალთა დაიცივდა ხატე-
ბასა, ეინაჲ¹ არა სათქუმელ იყო ამისა, ვი-
თარმედ: ქორციი ჩემნი იცვალნეს ზეცისა
მიერ, არამედ უფროდსლა შესატყვს განწმო-
5 ბაჲ ძალისაჲ², ვითარცა კეცისაჲ³ ფრიადი-
სა მარხვისა მიერ და აქუმად ენისაჲ სასასა⁴
მრავლისა ლოცვისა და ფსალმუნებისა მიერ.

18. ხოლო მადლითა ამის წმიდისა მა-
მისაჲთა აღორძნდა უდაბნოჲ იგი და აღსავ-
სე იქმნა მონაზონთა მიერ სათნოებითა შე-
მკობილთა და ვიდრე აკამომდე მერმეცა უმე-
ტეს აღორძნდების შეწვენითა ქრისტესითა
ამიერ, ვინაჲთგან სრბაჲ აღასრულა და სარ-
წმუნოებაჲ დაიმარხა განწმედიტა სულისა
15 და ქორციტათა, რამეთუ განებანა თავი თჳსი
ნაკადულითა ცრემლთაჲთა სამარადისოდ, სი-
კუდილისა კსენებად მოვიდა და მერმეცა
ქორცთა შინა¹ მყოფი განქსნილ იყო მათგან
სრულიად დამეიწყებელი² ბუნებასა კაცობ-
20 რიგსა³, რამეთუ ზე აქუნდეს თუალნი გონე-
ბისანი გონიერად წინაშე საყდართა სამეუ-
ფოთა მდგომარესა სულიერად.

ხოლო სთნდა მეუფესა აღწოდებაჲ მრავ-
ლად დამაშურალისა ამის მამაკაცისაჲ გან-
25 სუენებათა მიმართ და სუფევათა უოხქნოთა,
ვინაჲ აღწყა მას განსლვაჲ ქორციტაგან და
დაცხრომაჲ ესოდენთა¹ ტკივილითა და ღუა-
წლთაგან, რომელთა მიერ მძლე ექმნა მბრძოლ-
სა ყოველთასა ბოროტსა სატანასა², რომ-
30 ლისათჳსცა ეგულვებოდა საძლეველთა მილე-
ბაჲ ღუაწლისა დამდეგელისა³ ღმრთისაგან.
ხოლო ვინაჲთგან ცნა სულისა წმიდისა მიერ
დატევებაჲ სხეულთაჲ, ითხოვა მღ(უ)ღელ-მე-
მსხუერპლეთაგან ზიარებაჲ უკუდავთა ქრის-
35 ტეს საიდუქლოთა, და მიმღებელმან პატრიოსნი-
სა ქორცისა და სისხლისამან, ზეცად აღიპყრ-
ნა კელნი თჳსნი და: კელთა შენთა, — მერტყუმელ-

¶ 1 მას]—B'. 2 შეკრიბნა B. 3 აკამომდევს B'. 4 იშუებენ BB'. 5 უკუნითი უკუნიამდე, ამენ]—B.

¶ 1 ვინ D. 2 ძუალისა CD. 3 კცი C. 4 სასასა]—და C. 5 შინა]—C. 6 დამეიწყებელი D. 7 კაცობრივსა]—და ქორციტაგან და ნაწევართა შეერთებასა C. 8 ესოდენთა C. 9 სატანას D. მდებელისა C. 10 შდრ. ფსალმ. 21,16.

¶

¶

მან,—ჰ მეუფეო, შევჰედრებ სულსა ჩემსა
 შენ მიერ მიმღებელი მისი. ესრეთ აღმოუტე-
 ვა სანატრელი სული თჳსი მასვე მღუმესა ში-
 ნა მამცნებელმან დატევებად სხეულსა მისსა,
 5 რათა რომელი საყოფელ და სამკვდრებელ
 მისა იყო სიცოცხლესა შინა მისსა, და¹ ესე
 და შემდგომად სიკუდილისაჲსა საფლავი და
 სამარხოჲ სხეულთა მისთა იქმნეს. ვინაჲ წა-
 დიერებით და სურვილით წარგრაგნილი ძმა-
 10 თა მიერ და შებეჭეულითა შით რომლითა
 მოსილ იყო, დაიდგა ყოვლად მჴნე იგი გუა-
 მი მისი მასვე მღუმესა შინა, ვითარცა ემცნო
 მათთჳს წმიდასა და სანატრელსა ამას მამა-
 სა, რომელი აქუს აწ მღუმედ წოდებულსა
 15 მონასტერსა სიქადულად და ზღუდელ თჳსად,
 და უფროჲსა ყოველსა ნათესავსა ქართველ-
 თასა უპყრიეს იგი მცველად და მაოტებელად
 ყოველთა წინააღმდეგომთა ხილულთა და უხი-
 ლათა. და რომელნი მიიწივნენ სარწმუნოე-
 20 ბით თაყუანის-ცემად საფლავსა და საყო-
 ფელსა მისსა, ეპოების მათ შემწე ძლიერი
 ქირთა შინა და მჴსნელი ურევთა და განსა-
 ცდელთაგან.

ესევეითარი მოქალაქობაჲ აჩუენა საწუ-
 25 თოსა ამას შინა სამ გზის სანატრელმან ამან
 მამამან და ესეოდენნი² ლუაწლნი თავს-ისხნა
 კოტეცითა უძლურითა. სიყმილი და წყურავი-
 ლი შეურაცხ-ყო, ცეცხლსა იწროებათასა არა
 პრიდა, უდაბნოსა უღონოებაჲ არად შერა-
 30 ცხა³, ისარ ჩჩულთა იყვნეს მტერისა მიერ
 მოწვეწულნი მის ზედა წყობანი, რომელთა
 მიერ მრავლად ეწყუებოდა მზისა ხილულისა
 ხედვაჲ უღირსად და ასაჯა თავსა თჳსსა,
 რათა გონიერი იგი მზე სიმართლისა იხი-
 35 ლოს. ამისთჳსცა ცხოველი მკუდრად იხილ-
 ვებოდა მღუმესა შინა, მიწასა ცოცხლივ შთა-
 სრული, რათა პირნი ლომთა⁴ გონიერთანი
 დაუყვნეს, ვითარ დანიელ, ხილულთა და
 გრძნობადთანი. იქმნა თეატრონ ანგელოზთა

¶ ¹ და]—C. ² ესოდენნი C. ³ შეირაცხა C. ⁴ ლომთა]—C.

¶

¶

და კაცთა წყობასა შინა წინააღმდეგომთა
მბრძოლთასა, განაკვრენა უსხეულონი ძალ-
ნი, ვითარ ჯორციითა ხრწნადითა და უძლე-
რითა, უჯორცოთა ძალთა მძლე ექმნა და
5 სირცხლეულნი უკუნ აქცინა გვრგვნითა ძლე-
ვისათა მიმღებელმან, ვინაჲ აწ მდგომარე
წინაშე თუალთ შეუდგამისა ნათლისა ევედ-
რების სამარადისოდ მოტეეებასა ცოდვათასა
მთხოველი ჩუენთჳს სამეებისა ერთღმრთეები-
10 სა, რამეთუ მას შუენის ყოველი დიდებაჲ
აწ და ყოველთა საუკუნეთა¹ დაუსრულებელ-
თა საუკუნოდ, ამინ.

C

ცხოვრება და მოძალადეობა და
წმიდისა¹ მამისა აუთნისა და-
ვით მარხეზელისა²

გუაქურთხენ, მამაო!

D

ცხოვრება და მოძალადეობა და წმიდისა
და ღმერთ-შემოსილისა მამისა აუთნისა
დავით მარხეზელისა³

მამაო, გუაქურთხენ!

- 5 საქსენებელსა მართლისასა მომთხო-
ბელთა და მოქალაქობასა წმიდათასა აღმწე-
რელთა გონებისა¹ სადამე² თუალთა განწმე-
დილად ჯერ-იყო ქონებაჲ, ხოლო ენასა მე-
ტყუელსა კეთილ მორთულად და შესწორე-
10 ბულად³ მოთხოვრებისა⁴ აღწერად მიცემული-
სასა, რათა დიდთა ქებათა და შესხმათა
მიმთხუევად⁵ ღირსი არა დაიკნინებოდის⁶
ბიწიანად⁷ მქონებელთა მიერ ბაგეთა სული-
სათა და რამეთუ მრავლად გვსწავიეს წე-
15 რილთა საღმრთოთაგან, ვითარმედ უწმიდე-
სად⁸ მიახლებად მნებებელნი ვიეთნიმე შორს
დაიდგინებოდეს ვითარ უწმიდონი⁹ მიახლე-
ბად წმიდათა¹⁰. ხოლო სხუათა განქდავებ-
ძანა ფერკთაგან კამლთა და ესრეთ ტკებ-
20 ნაჲ¹¹ სიწმიდისა ადგილთაჲ, რომელი-ესე
ნივთიერთაგან განჯსნასა დასახვიდა და სოფ-
ლიოთა ზრუნვათა და შფოთთა ვითარ კამლ-
თა შემაიწრებელთა დატევებასა, რამეთუ მი-
წიერნი ესე და ნივთიერნი ზრუნვანი შემა-
25 შფოთებელ¹² ეკმნებთან მიდევნებულთა მათ-
თა და არა უტევებენ¹³ სიწმიდისა კუალთა
მიმართ სლვად.

ამათსა გულის მსიტყუელსა¹⁴ მცონო-
და კელ-ყოფად საქმესა¹⁵ უზეშთაესისა ძალი-
30 სა და გონებისა ჩემისასა პირველ თქუმიულ-

C¹ წმიდისა] ღირსისა B'.² გარეჯელისა B'.

D¹ განგებისაჲ E.² სადამე CE.³ შესწავებულად D.⁴ მოთხოვრებასა E.⁵ მიმთხუევად
E.⁶ დაიკნინებოდის D.⁷ აღწერად E.⁸ უწმიდისთა CD.⁹ უწმიდონი DE.¹⁰ წმიდათა D.
11 ტკანა E.¹² შემაშოთბელ C.¹³ დაუტევებენ C.¹⁴ მსიტყუელსა]+მე CD.¹⁵ საქმისა D.

ც

ღ

თა მიზეზთათჳს, ნუსადა შორს სადამე¹ და-
ვიყენო, ვითარ უღირსი ესევეითართა კადნიე-
რებისათჳს.

გარნა მინდობილმან ლოცვათა ზოგა-
5 დისა მამისა². სულთა მწყემსისა ონოფრესთა,
რომლისა იძულებითა ჰელ-ვეყ ალწერად წი-
ნამდებარისა³ ამის⁴ მოთხრობისა, ვიწყო
შეუორგულებელად დასასრულადმდე⁵ სიტყჳსა
ქონებაჲ ალყვანებისა შემწედ უმეცრებისა ჩე-
10 მისა, ოხათა ამისთა მომწოდებელ ვარ, რომ-
ლისაგან ვითარ წყაროსა მიერ აღმოდის
მადლი ზღჳსა უერცულესთა სიტყუათა სი-
ტკბოებისაჲ, რამეთუ ვითარ ნილოსი და-
კორდებულთა და განკმელთა მიწათა განა-
15 პოხებს, ღვრეთვე ესე გონიერად დაათრობს
კეთილთა თხრობათა მიერ სულსა მსმენელ-
თასა⁶ და, თესლ საღმრთოსა სწავლისა კმნილ-
ნი⁷, გამოიღებენ ნაყოფსა სამოცეულსა და
ასეულსა. ამის სათნოებათა საუნჯისა მამისა
20 ლოცვათა მიმართ მსასოებელმან ძალისაებრ
ჩემისა ვიწყო ალწერად, ვინაჲთგან ძალისა-
ებრი ყოველივე კეთილ მისათუალველ ღმრთი-
საგანცა და რანეთუ მწუღილნიცა ქურჩისა
ნიერ დადებულნი ფასის საცავსა⁸ მას შინა,
25 უნეტეს ყოველთა მიერ შეწირულთასა საჯნა
გულს-მოდგინებისა ძლით, მეცა ყოვლისა-
განვე, რონელი მომიგირეს, ძლუნად სიტყუე-
რად ნიუპყრა ზოგადსა მანასა და მწყემსსა
ქართველთასა სანატრელსა დავითს, რონელ-
30 მან ვითარ მზემან ლკუნსა წყუღიადსა შინა
მსხდომარე ერი ქართველთა განანათლა ზო-
ძლურებითა მიერ და სწავლათა თჳსთა და
საგვრველებათა და ნიშთა, რონელთა აღაჲ-
რულებდა⁹ მის მიერ მადიდებელთა მისთა
35 მადიდებელი უჟალი. ხოლო მგულვებელი
მოთხრობად ღუაწლთა და შრომათა მისთა
თჳთ ზედ მოფენილსა მისდა ყოვლად წი-
დასა სულსა მოეხადი¹⁰ შემწედ უძლურები-

ღ¹ სადმე C. ² ზოგადისა მამისა—E, + და C. ³ წინამდებარესა CD. ⁴ ამას C. ⁵ და-
სასრულადმი DE, დასასრულადმე C. ⁶ მასმენელთასა D. ⁷ კმნილი D. ⁸ ფასისაღვსა E. ⁹ აღ-
სრულებადსა D. ¹⁰ მოეხადი CD.

C

D

სა ჩემისა. არამედ უკუეთუ ვინმე პირველ და
 ძუელ¹ ოდესვე აღწერილსა მოქალაქობასა
 ამის ღირსისასა მიხედვიდეს, ნუ დაუკარდე-
 ბის ესრეთ სიმარტავით აღწერაჲ სიტყუათა
 5 მამრალბელსა კელ-ყოფისა ჩემისასა, რამე-
 თუ ნუუკუე მხოლოდ საქმედ აქუნდა გონე-
 ბისა და ძალისა ვითარებათა² მოთხრობად,
 ვითარ მხოლოდ საღმრთოთათჳს მოცალე
 კმნილსა, და არლა³ ესწრა⁴ ვიეთმე აღმწერელ-
 10 თა და მომთხრობელთა მიმართ მიწვენად
 ცხოვრებისა მისისა მაუწყებელი წერილი,
 ვითარ ეამთა სიმრავლესა შინა მიფარვითა
 წიგნისათა, რომელსა შინა დაუნჯებულ იყო
 სიმდიდრეთა ყოველთა უპატიოსნესი ცხოვ-
 15 რებაჲ სანატრელისა ამის მამისაჲ, რომელი
 უკუანაჲსკნელ გამოჩინებულ იქმნა შემდგო-
 მად რაოდენისაჲ ეამისა, სარგებელად მსმე-
 ნელთა⁵ და საცხოვრებელად მომთხრობელ-
 თა⁶. ხოლო მე ვიწყებ აღწერად ძალისაებრ
 20 აღძრული სურვილითა და წადიერებითა
 ღირსისა ამის და ყოვლად ქებულისა მამისა
 მიმართ.

გამომღებელი ვიდრემე მამული ამის
 ღირსისა და საკრველთ მოქმედისა მამისა
 25 შუამდინარე ღელისა ასურეთისა იყოფების,
 რომელი ზესთა ჰმატს⁷ მის გარემოთა⁸ ყო-
 ველთა კეთილ ჰაეროვნებითა და ადგილთა
 პოხიერთა მიმთხუევითა, რომლისაგან აღმო-
 ეცენნეს სიმრავლენი ღირსთა და წმიდათა-
 30 ნი, განპოხებულნი სულისა მიერ წმიდისა და
 ანეულ კმნილნი საღმრთოჲსა და ღმერთ მყო-
 ფელისა მადლისა მიერ. ხოლო დაბაჲ და
 თანად მშობელნი საღმრთოჲსა ამის მშობელ-
 თა მადიდებელისა⁹ შვილისანი უცნაურ იქმნ-
 35 ნეს ჩემ მიერ, თუ რომელთა მიერ იშვა და
 აღიზარდა ჯორციელად, რამეთუ არცალა თჳთ
 პირველით განვე აღმწერელსა ცხოვ-
 რებისა მისისასა დაეტევა¹⁰ აღწერით ვინაობაჲ

1. ¹ ძუელ C. ² ვედრებათა D. ³ არა D. ⁴ ეწრა C. ⁵ მასმენელთა CD. ⁶ მიმთხუელ-
 თა CD. ⁷ ჰმატეს C. ⁸ გარემოსთა E. ⁹ მადიდებელთა CD, დიდებულისა E. ¹⁰ დაუტევა C.

ც

ღ

და ვიეთგან¹ ყოფიდა ამის წმიდისა, ვინაჲთ-
გან მხოლოდ მოქალაქობისა და შრომათა,
რომელნი ღმრთისა ძლით თავს-ისხნა, და სა-
სწაულთა და ნიშთა² მხოლოდ სასწრაფო
5 იყო მისა მითხრობად³, ხოლო სხუანი ყო-
ველნი ვითარ ნამეტნაენი⁴ დაეტევნეს. გარნა
ესრეთვე კეთილთა ძირთაგან საგონებელ არს
კეთილისა ამის რტოსა აღმორჩებაჲ და⁵ კე-
თილმან⁶ ხემან კეთილიცა გამოიღოს⁷ ნაყო-
10 ფი, ვითარ და⁸ ესეცა სანატრელი ნაყოფთა
თქსთაგან საცნაურ ჰყოფდა რომლობასა⁹
ძირთასა.

ხოლო ვთქუა სხუადცა მიზეზი მშობელ-
თა ამისთა უცნაურობისაჲ, რამეთუ პირველ-
15 ნი იგი მოლუაწენი და ღმრთისა ძლით უც-
ხოობათა¹⁰ აღმჩეველნი, უფროჲს ყოვლისა
პატივისა, განაშორებდიან თავთა თქსთა ყო-
ველთავე მსოფლიოთა დიდებთაგან, რათა
უნდოებისა¹¹ მიერ სიმაღლე დიდებისა ზეცა-
20 თასა მომატყუებელი მიიღონ. ვინაჲ საეკუელ
არს ღმერთ-შემოსილი[სა]ცა ამის მამაკაცისა-
თქს საჩინოთა და პატიოსანთა მშობელთაგან
ყოფიდა და ამის ძლით საღამე¹², ვითარ ჰგავს,
არა ენება¹³ ცხად ქმნა მშობელთა თქსთა
25 სიმდიდრისათჳს¹⁴ გარდამატებულისა, არა-
მედ უფროჲსლა ჯერ-იჩინა ყოვლითურთ და-
თარჳჲ საჩინოებისა მათისაჲ და არა გამო-
ცხადებაჲ, თუ რომელნი იყვნეს და ვიეთნი,
რათა ამასცა შინა სიმდაბლე აჩუენოს, მ-
30 ზეზი გვრგვნთა და მორჩილებით სმენა სი-
ტყჳსა საუფლოჲსა, რამეთუ დამტევებელი
მამისა¹⁵, დედისა და ძმათა და ნათესაეთა
მოსწრაფებით შეუდგა კუალთა უფლისათა,
ამღებელი უღელსა მცნებათა მისთასა¹⁶.
25 გარნა დაღაცათუ ჯორციელად¹⁷ მშო-
ბელნი და თანად სახელი მათი უცხო იქმნა
ჩუენგან, არამედ სულიერი მამად და უსაქუთ-

ღ. ¹ ვიეთგან E. ² ნიშებთა CDE. ³ მოთხრობად D. ⁴ ნამეტნაენი E. ⁵ და+რამეთუ C.
⁶ კეთილმა E. ⁷ გამოიღოს C. ⁸ და+—C. ⁹ რომლობასა E. ¹⁰ უცხოებათა C]+და შეურაცხე-
ბათა C. ¹¹ უნდებისა C. ¹² საღამე C. ¹³ ენება C. ¹⁴ სიმდიდრისათჳს სიმდიდრისაჲ სიმდაბლისა-
თჳს C. ¹⁵ მამისა]+და C. ¹⁶ მისთა C. ¹⁷ ჯორციელად E.

C

Q

რესად აღმზრდელი ამისი საცნაურ არს ყოველთათჳს, საკვრელი და ღირსი იოანე ზედაზადენელი¹, რომელმან ნაცვალად სძისა და ყრმებრივთა საზრდელთაჲსა მტკიცე და⁵ ძლიერი საზრდელი² წინა-ჟყო, ესე იგი არს საღმრთონი სწავლანი და მოძღურებანი, რომელთა მიერ ზეციერი კეთილნი მიენიჭებიან ყოველთა და დამმარხველთა მისთა სიწმიდით და ღირსებით და შეუმრღუველად³ ქუე⁴ და მზიდველთა ამათ და ზიწიერთა ნივთთაგან განყენებულთა. ესე უკუე პირველ კსენებულ ნეტარი იოანე⁵ თანა მონათესავე იყო მამულით ღირსისა დავითისი, ვითარ შუამდინარი⁶თ ასურეთისაჲთ, შობასა და აღზრდასა⁷ მიმთხუეული კეთილთა მშობელთა მიერ და საღმრთოთა სწავლათა მიერ განათლებული და ზეციერთა პური⁸თა განმტკიცებული, ესე იგი არს საუფლოთა და ღმერთ-ყოფელთა სიტყუათა მიერ სახარებისათა. ამან მო-²⁰ ნაზონებრივისა მოქალაქობისა შემტკობელმან⁹ სიყრმითგანვე აღიღო ჯუარი უფლისაჲ მჯართა ზედა და მოსწრაფებით შეუდგა კეთილსა¹⁰ მოძღუარსა და მასწავლელსა უფალსა¹¹ თჳსსა.

²⁵ ამის უკუე ღირსისა მიერ და ესევეთარისა სულიერისა მასწავლელისა აღზრდილი იქმნა და¹² განისწავლა მსგავსთავე შინა სანატრელი მამაჲ დავით და ყოვლითურთ მიბაძვებასა მოძღურისასა მოსწრაფე იყო სა-³⁰ ხესა მონაზონებისასა მიმღებელი და ტკბილსა მას უღელსა მტკვრთველი უფლისა მცნებათაჲსა, და ყოველსავე სიმდაბლესა და მორჩილებასა მაჩუენებელი მოძღურისა მიმართ თჳსისა, ვითარ სიმაღლისა სიმდაბლისა მიერ³⁵ მომვაკერებელი წერილისაებრ, რამეთუ ყოველმან, რომელმან დაიმდაბლოს თავი თჳსი, იგი აწალდესა*, სიტყუაებრ მაცხოვრისა.

Q¹ ზედაზადენელი CE. ² საზრდელი ძლიერი C. ³ შემოურღუველად C. ⁴ იოანე იგი C. ⁵ შემამაჟიკებელმან D ⁶ ჯალსა DE. ⁷ უფალსა—C. ⁸ და—D. * მათე 23,12.

ტ

ღ

ესევეთარისა მწყემსისა მიერ იზარდებოდა და განისწავლებოდა¹ კეთილითა სწავლულებითა და ყოველნივე სულისა გამოზრდელნი სათნოებანი² წინა-დაეგებოდეს აზას³ დღითი დღე მწყემსისა მიერ კეთილისა, რამეთუ ადგილთა⁴ მწუანგილოვანთა მიიყვანებოდა და წყალთა ზედა განსუენებისათა გამოიზარდებოდა, სულიერითა სასუმელითა შეუებული სხუათაცა თანა შედგომილთა ამის⁵ ღირსისა მამისა თანა⁶, რომელნი იშუებდეს საღმრთოჲთა სიხარულითა შეუებულნი, მხედველნი ძალთა და სასწაულთანი, რომელნი სანატრელისა⁷ იოანეს მიერ აღესრულებოდეს და ისწავებდეს მისგან მარადის წინა-⁸ განწყობად მზაკუარებათა მიმართ და ძმატუვათაჲ ბოროტ-დასაბამისა ბელთარისითა⁹, რომელი მოსწრაფე არს დღითი-დღე დარწყმად¹⁰ ჩუენდა საბრჯეთა¹¹ და დაბრკოლებად გზათაგან ღმრთისა მიმართ მიმყვანებელთა, რამეთუ თუთ განერდომილი ნათლისაგან¹² და ბნელ-ქმნილი ნაცვალად ბრწყინვალეებისა ზეციერისა ჰბრძავს ხატად ღმრთისა დაბადებულთა¹³ მოშურნეობით¹⁴, რათა დაკლებულ ყვენს იგინი ზეტათა¹⁵. სუფევისაგან, თუთ ნებსით თუსით დაკლებულმან საღმრთოჲსა და ბრწყინვალისა ღიდებისაგან, ვინაჲცა¹⁶ საღმრთოჲ იოანე¹⁷ განაზრახებდა მათ განფრთხობად სივერაგეთა მიმართ ეშმაკისათა და განუცხადებდა შურსა და სიძულილსა,¹⁸ რომელსა მქონებელ არს კაცთა ნათესავისა მიმართ მოშურნე იგი და¹⁹ მტერი ჩუენი ეშმაკი. და ასწავებდა ვითარ სამოთხით საშუებელისაჲთ განჯადნა პირველნი მამანი და²⁰ განღმრთობისა წინა-მყოფელმან მზაკუევარებით. ამისთჳს სწავლიდა მათ მარხვისა მიერ და მღუძარებისა და ლოცვისა სამარადისოჲსა განკრძალვად მანქანებათა მიმართ მაცთური-

ღ¹ განიზარდებოდა E. ² სანოვაგნი E. ³ ადგილთამდი D, ადგილთადმი C. ⁴ მამისა თანა E] მამისათჳს CD. ⁵ სანატრელიცა D. ⁶ ბელიერისთა D, ბელიერისთა C. ⁷ დარწყმად D. ⁸ საფრჯეთა D. ⁹ დაბადებათა C. ¹⁰ მოშურნეობით E. ¹¹ ზეცისა D. ¹² ვინა E. ¹³ იოვანე E. ¹⁴ და]-C.

C

L

სა სატანადსათა და დაქნობისა მიერ ჯორცთა ამათ მბრძოლთასა ამცნებდა მათ დამჯობასა გულის-თქუმათა და გემოთასა.

- ამათ შინა რაჲ იყვნეს რაოდენთამე
 5 წელთა, ინება საკვრველმან იოანე წარსლვაჲ უცხოთა აღგილთა მიმართ, რათა განეცლტოს იგი მეცნიერთა და მახლობელთა მიერსა დიდებასა, რამეთუ ყოვლით კერძო მოვიდოდეს მისა ღმრთის მოყუარენი მსმენელნი
 10 საკვრველბათა და ნიშთანი, რომელთა აღასრულებდა ნეტარი ესე მადლითა ყოვლად წმიდისა სულისაჲთა. ამისი გონებად მომღებელი არღარა დაადგრა მუნ მრავალ ეამ, არამედ წარმოვიდა წინაძღომითა საღმრთოჲ-
 15 თა მოწაფეთა თჳსთა თანა და მოიწია დედა ქალაქსა მცხეთისასა და მუნ თაყუანის-მცემელნი¹ პატიოსნისა სუეტისაჲ, მიერ აღვიდა მთასა ზედა, რომელ² არს ჩრდილოეთ კერძო ქალაქსა მცხეთისასა, და მუნ³ ყო სამკვდ-
 20 რებელი ოჯსი ყოველსა შინა ცხოვრებასა თჳსსა.

- ხოლო ვინაჲთგან⁴ მარტოობით⁵ მნებებელ იყო ცხოვრებასა, უბრძანა მოწაფეთა თჳსთა, რათა წარვიდეს⁶ თითოეული⁷ მათი
 25 სხუათა მიმართ აღგილთა და⁸ ქადაგებად სახარებასა ეფლისასა და სინანულსა მოსატევეებელად ცოდვათა. და ესრეთ განმტკიცებულნი სწავლითა და მოძღურებითა მისითა წარემართნეს სრულ კმნად მცნებასა⁹ მო-
 30 ძღურისასა. და რბიოდეს ფერკითა მოხარულითა ხარებად მშჳდობისა ბრძოლილთა მიმართ და შეცთომილთა ეშმაკისაგან. ესრეთ მორჩილნი მოძღურისანი არა ოდეს მნებებელნი დატევებასა მისსა წარივლინნეს ვი-
 35 თარცა ცხოვარნი შორის მგელთა, და რომელნიმე მათგანნი კახეთისა საზღვართა¹⁰ მიმართ მიიწივნეს, ხოლო სხუანი მთისა კერძოთა¹¹ ღუაღეთისა¹² მკვდრთა მიმართ.

1. თაყუანის-მცემელი C. 2. რომელი CD. 3. მუნ] მას შინა. C. 4. ვინადგან E] + და D. 5. მარტოობით E. 6. წარვიდენ E. 7. თითოეული D. 8. და] + მუნ B. 9. მცნებათა C. 10. საზღვართა] სამთავროთა CD. 11. კერძოთაჲთ C. 12. ღუაღეთის DE, ღუაღუთისა C.

ტ

ხოლო ესე წმიდაჲ მამაჲ ჩუენი და ვით წარვიდა ადგილთა უდაბნოთა და ურწყულთა სჯად თავისა თვისისა, რაჲთა წუთ ერთითა კირითა მოიპოოს საუკუნოჲ იგი და წარუვალი შეუებაჲ¹ და განსუენებაჲ². ამისთჳსა აღირჩია აქა სჯაჲ გარეგან უდაბნოთა შინა. ამისთჳს ეწოდების უდაბნოსა მას გარესჯაჲ.

ხოლო ჰყვანდა³ მის თანა ერთი მოწაფე⁴, სახელით ლუკიანე. და ვითარცა მიიწიენეს უდაბნოსა მას ურწყულსა, მოეწყურა მათ ფრიად და პოვეს⁵ მცირე წყალი შეკრებული წჳმისაგან ნაპრალსა შინა კლდისასა⁶ და სუეს⁷ მისგან და დასხდეს განსუენებად⁸ ზრდილსა რასმე კლდისასა.

ჟ

ხოლო საკრველი და სანატრელი მამაჲ და ვით, ვითარ სხუაჲ ვინმე ელია უდაბნოს მოყუარე, გარესჯისა უდაბნოდ მიიწია. რამეთუ ევლტოდა იგი ამბობთა და შფოთთა სოფლისათა, რომელნი მრავლად შეამარლუენ გონებასა და არა¹ ოდესმე დააყენებენცა ღმრთისა² მიმართ³ მოსწრაფებათაგან. ამისთჳსა მოსწრაფე იყო მსოფლიოთა ყოველთაგან განშორებასა და მის მიერთა გემოთა⁴ განყენებასა და ყოვლითურთ განსლვასა⁵ სხეულისა მარხვისა მიერ და შეიწრებისა ჯორცთაჲსა.

ხოლო ჰყვა⁶ მოწაფე ერთი, სახელით ლუკიანე, რომელიცა საღმრთოჲთა მადლითა აღძრული შეუდგა სანატრელსა ანას მანასა და ქალაქ მყოფელსა უდაბნოსასა, ღმრთისა მონასა სარწმუნოსა⁷ და კეთილ მსახურსა⁸, რამეთუ ხელვიდა ნეტარი ესე ლუკიანე მადლთა და სათნოებათა ღირსისა მამისა და ვითისთა⁹ და სულისა მარგებელთა სწავლათა მისთა, რომელნი აღმოდიოდეს¹⁰ პირით მისით მსგავსად წყაროთა¹¹ დაუწყუდელთა¹². ამისთჳსა არა ენება დატევებაჲ მისი, არამედ სთნდა შედგომა კულთა მისთა და განუშორებელ ყოფა საღმრთოჲსა ამის მამაკაცისაგან. ხოლო ვითარცა მიიწიენეს პირველ ოქუმულსა მას¹³ უდაბნოსა, შეიშთებოდეს წყურილითა¹⁴ და თანად სიცხითა შეიწუებოდეს, რამეთუ ესე ადგილი მრავლად¹⁵ შემწეული არს მზისა მცხინვარებითა¹⁶ მიმართ ზედ-მოფენილთა¹⁷. ვინაჲთაგან ეორიოსა კერძოთა¹⁸ მყოფი და ყოვლითურთ განმარტებით მდებარე უმეტეს ყოველთა აღმოსავალისა სანახებთა სიცხისა მიერ შეიცვე-
35 ბის¹⁹, რომლისა ძლით და წყლისაგან ნაკალუ-

ტ¹ ზუშბა BB'.² განსუენებაჲ BB'.³ ჰყვა B'.⁴ მოწაფეცა B'.⁵ პოეს B'.⁶ კლდისა B'.
1 სუეს BB'.⁸ განსუენებაჲ BB'.

ჟ¹ არა—E. ² მლითა E. ³ მიმართთა CD. ⁴ განლევასა C. ⁵ ჰყვა|+იგი B. ⁶ მონათა სარწმუნოთა CD. ⁷ კეთილთა მსახურთა CD|+მიერ D. ⁸ და ვითისთითა D, და ვითისთათა E. ⁹ აღმოდის D. ¹⁰ წყაროსა CE. ¹¹ დაუწყუდელთა C. ¹² მას—CE. ¹³ წყურვილითა DE. ¹⁴ მძაფრად E. ¹⁵ მცხინვარებათა E. ¹⁶ ზედ-მოფენილთა CD. ¹⁷ კერძოდ CDE. ¹⁸ შეიცვალების D, შეიწუების C.

C

Q

ლევეან არს და სხუათა¹ ყოველთავე² სხეულისა ნუგეშინის-მცემელთა საჭმართაგან. აქა შინა კმნილთა, ვითარცა ვთქუ, და წყლისა მოქენეთა აღსუბუქებად შინაგანსა შემწუვე-
 5 ლობასა მზისა დასაველთასა³ პოვეს, რომელსამე⁴ ნაპრალსა შინა კლდისასა წყალი მცირე ცუართაგან წვმისათა შეკრებული და ამის-
 10 აჩრდილსა⁵ მიმთხუელნი და ნახეთქსა რომელსამე⁶ ქუეშე კლდისასა მცირედ განსუენებად მიდრკეს ვითარ⁷ შრომათაგან გზისათა მოუძღვრებულნი⁸.

და ვითარცა სხდეს იგინი მუნ, თქუა წმიდამან მამამან ჩუენ-
 მან დავით: ძმაო ლუკიანე, დაედგით ადგილსა ამას და ვევედრ-
 ნეთ ღმერთსა, რაჲთა მყუდროე-
 ბით ვედრებითა და ცრემლთა და-
 თხევითა და მოთმინებითა მცირე-
 20 დითა მოგვტევენეს ღმერთმან აურაცხელნი ცოდვანი და ბრალნი ჩუენნი და მოგუანიკნეს საშუებელნი¹ და განსუენებანი² სასუფეველისა მის ცათასანი³, რამე-
 25 თუ ქარი აქაჲ მცირე არს და წარბეველ⁴, ხოლო დიდებაჲ იგი მუნ მოუკლებელ არს და წარუვალ და დიდებაჲ საუკუნოჲ. ამის-
 30 თქსცა ჯერ არს აქა მოთმინებაჲ.

ხოლო მსხდომარე იყენეს რაჲ იგინი
 15 ერთბამად, თქუა¹⁰ სანატრელმან მამამან დავით ლუკიანეს მიმართ: ძმაო ლუკიანე¹¹, ვხედავ¹², რამეთუ¹³ კეთილ არს ადგილი ესე და თავისუფალ შფოთთაგან, დაეადგრეთ უკუე აქა მარტოებით¹⁴ ღმრთისა მიმართ ვედრებისა და ლოცვისა¹⁵ მოქმედნი, რათა მყუდროებით მარხვისა¹⁶ და მღვდარებისა მკონებელნი და ჟამიერთა სატკივართა სიმკნით მომთმენელნი მივემთხვენეთ მოტევებასა ცოდვათასა. ხოლო მოწყალემან¹⁷ და ტკბილ-
 25 მან უფალმან ნაცვალად წარბეველთა ამით და განხრწნადთა მოგუცეს სადამე¹⁸ და ჩუენცა ნაცვალის-გებაჲ შრომათაჲ და, თანად იხილოს რაჲ გულს მოდგინებაჲ და წადიერებაჲ ჩუენი მისა მიმართ, მოგვვლინოს ძალი
 30 საღმრთოჲ¹⁹ განმძლიერებელად უძღვრები-
 35 ვალი, ხოლო შუებაჲ და დიდებაჲ ღირსთა

C¹ საშუებელნი BB'.² განსუენებანი B'.³ ცათასანი B'.⁴ წარმოვალ B'.

Q¹ სხუათა CD.² ყოველთვე D, ყთვე C.³ საველთასა CD.⁴ რომელსა D.⁵ წყურვილი-
 სა D.⁶ სადა]+და C.⁷ რომლისა C, რომლისამე E.⁸ ვიდრე E.⁹ მოუძღვრებულნი D
¹⁰ ქრქუა D.¹¹ ლუკიანე]+ვითარ C.¹² ხედავ C.¹³ რამეთუ—CD.¹⁴ მარტოებით]+მხოლო-
 ჲა C.¹⁵ ლოცვისა CE.¹⁶ მარხვისა CE.¹⁷ მოწყალემან]+მან C.¹⁸ სადამე C.¹⁹ საღმრთოთა D.
²⁰ მომთმენად CD.²¹ შინა]—E.

ტ

მიუგო ლუკიანე და ჰრქუა: ღმერთ-შემოსილო მამაო, კეშმარი-ტად ეგრეთ არს და ბრძანებისა-ებრ შენისა და მიეგებვიან კაცად-კაცადსა კეთილნი საქმეთა მათ-თაებრ და შრომათა. გარნა ვხე-დავ ფრიადსა იწროებასა და სი-ფიცხლესა ამის უდაბნოხსასა, რა 10 მეთუ უპოვარ¹ არს ყოვლისაგან საქმრისა საზრდელისა და წყლისა; და ჩუენ კაცნი ვართ ნყოფნი ჳო-რცუა უძღურებასა შინა და ვი-თარ თავს-ვისხნეთ ქირნი და გან-15 საცდელნი ამის უდაბნოხსანი?²

ხოლო წმიდამან მამამან და-ვით მიუგო³ და ჰრქუა: ძმაო ლუ-კიანე. რომელმან-იგი უდაბნოს გამოზარდა ერი იგი ისრა(ლ)თაჲ და კლდისაგან მყარისა წყალი⁴ აღ-25 მოუტინა და მწყერ-მარტილი უწყ-მა შორის ბანაკისა მათისა,⁵ და ელია ყორნისა მიერ გამოზარდა და წმიდასა ანტონის და სხუათა-ცა მამათა წმიდათა, რომელნი 30 დამკვდრებულ იყვნეს⁶ მათთა და უდაბნოთა შინა და მისცა მათ სა-ზრდელი, იგივე ღმერთი და აწცა შემძლებელ არა მოცემად ჩუენდა საზრდელსა ნუგეშინის-საცემე-35 ლად ჳორცთა ჩუენთა უძღურებ-სა. აწ მენე იყავ, ძმაო ლუკიანე,

ღ

და მოლუაწეთაჲ საუკუნო არს და მოუკლე-ბელ მერმეთა შინა საყოფელთა.

ესე⁷ რაჲ ესმა სანატრელსა ლუკიანეს მოძღურისაგან. თქუა მისა მიმართ: ღმერთ-შემოსილო მამაო, კეშმარიტად სიტყუსაებრ შენისა არს ესე ყოველი და ვითარ აღმოვი-კითხავთ საღმრთოთა წერილთაგან, არს ნა-ცვლის გებაჲ კეთილთა საქმეთა და მიჯგების თითოეულსა საქმეთაებრ თჳსთა, რომელიცა 10 რაჲვე იმოქმედონ საწუთოსა ამას ცხოვრება-სა შინა, კეთილი გინა თუ ბოროტი, გარნა ვხედავ ფრიადსა იწროებასა და უღონოღ⁸-სა ამის უდაბნოხსასა, ვითარ დაკლებულ არს ყოვლისაგანვე საჭიროასა საზრდელისა და თჳთ მის წყლისაგანცა, რომელთა მოკლე-ბითა უძღურ ექნების და მოაკლდების სხეუ-ლი, ხოლო ჩუენ კაცნი ვართ, მერმეცა ჳორც-თა ბუნებისა უძღურებასა შინა ნყოფნი და მეშინის, ნუსადა ვერ შეუძლოთ მოთმენად 20 ქირთა და იწროებათა ამის უდაბნოხსათა.

ამის⁹ მიზართ მიუგო სანატრელმან და-ვით: ჳ ძმაო ლუკიანე, ნუ ზრუნავ ამისთჳს, რამეთუ არასადა უგულებელს¹⁰ მყენეს ჩუენ ჳზრდელმან ისრაელისამან უდაბნოსა ზედა, 25 აბრამელ რომელმან საზრდელად მათ მანანა უწყმა და კლდისაგან ჳრქელისა წყალი¹¹ უწყაროა და ელია კარმელს ყორნისა მიერ გამოზარდა ჳურსა უფლისასა შემწურეგებელი და თანად სხუანიცა მამანი მისთჳს მოლუაწე 30 კმნულნი უკუანაფსკნელ ქუეყანად მოსლვისა მისისა და ქალწულისა უბიწოხსაგან განკა-ცებისა ჳარდნა ჳურიოთა ანგელოზთაჲთა. ამან და ჩუენცა გუზარდნეს საზრდელთა მერ, რომელთაგან ინებონ მოწყალებათა მისთა. და 35 ვინაჲთგან არა ბრძანებულ არს ჩუენთჳს ჳრუნვად საქმელთათჳს და სასუფელთა¹², ნუ ვზრუნავთ შემდგომთა¹³ და ხელისათჳს, რა-

ტ¹ უაჳარ. B'.² უდაბნოხსანი B'.³ მიუგოჲ B'.⁴ წყალი—B'.⁵ მთისა B'.⁶ იყვნეს B'.

ღ⁷ ესე ეჳა C'.⁸ ამისა CE'.⁹ უგულებელ D'.¹⁰ წყარო D'.¹¹ საზრდელთა D'.¹² შემდგო-მად D'.

C

და ნუ გეშინინ, რამეთუ მოწყალე არს ღმერთი და არა მოგუაგებს ცოდვათა ჩუენთაებრ, არამედ სიტკბოებით ზრდის ყოველთა მოწიშთა მისთა.

ამათ სიტყუათა მიერ განტყიცნა ლუკიანე და ჰრქუა: ვი. თარცა ჰბრძანო, წმიდაო მამაო, ეგრეთ ვყოთ ყოველივე. და მიწოვლეს იმიერ და აშიერ და პოვც¹ პარეხი რაჲმე კლდისაჲ, რომელსა ქუეშე² დაიფანეს. და რაჲმს დასცხის ანუ იყვის წყმაჲ, პარეხსა მას ქუეშე³ განისუენიან⁴. და საზრდელი მოირეწიან ძირთაგან რათჲე მდელთა. რამეთუ იყო ეამი გაზაფხულისაჲ და უხუეებით⁵ პოვიან⁶ ნუგეშინის-საცემელი ჯორცთაჲ. და ესრეთ მოირეწ-დეს საზრდელსა და აღიდგმდეს ღმერთსა მომცემელსა ყოველთა კეთილთასა.

D

მეთუ იგი თავადი აღაღებს კელსა თჳსსა და განაძლებს ყოველსა ცხოველსა ნებისაებრ და ჩუენცა მოგუცეს საზრდელი განმამტკიცებელი უძლურებისა სხეულთა ამათ ჩუენთასა. აწ უკუე განმწნდი, ძმაო, და განძლიერდი, რა. მეთუ მოლუაწეთანი არიან გვრგვინი და არავინ თჳნიერ მბრძოლთა ძლევისა და ქირთა თავს-დებისა გვრგვინოსან იქმნების, ხოლო ღმერთმან სახიერებათაებრ მისთა¹ გამოგუ. ზარდნეს ჩუენცა სხუათავე თანა უკმარნი ესე მონანი მისნი².

ამათ სიტყუათა მიერ განმტკიცებულმან ლუკიანე და შემწყნარებელმან სწავლათა მოძღურისათა თქუა დავითის მიმართ: პატიოსანო მამაო, ვითარცა, გიბრძანებიეს, ეგრეთცა ვყოთ. ხოლო ღმერთმან, რომლისა მიმართ ვსასოებთ, მან იზრუნოს ჩუენისა ცხოვრებისათჳს. და ესრეთ დადგრომილთა მუნ და ყოველსავე სასოებასა თჳსსა ღმრთისა მიმართ მიმგდებელთა⁴ სთნდა მოლუაწებისა შრომათა სიმწნით თავს-დებაჲ ყოველსავე კრძალვასა ჯორცთასა, უგულებელს-მყოფელთა და მიმომავალთა⁵ პოვეს ქუაბიცა რაჲმე მცირე, რომელსა ქუეშე ყვეს მკადრობაჲ მათი. შემწუველობისათჳს სიცხისა მიერ და ჰაერთა მიერ⁶ შთამოტევებულისა წყმი-სათჳს და თანად ყინელისა, რომელი იქმნების მათ აღდილთა შინა, რამეთუ წყალთა მიერ გარე-მოცულ არს ყოვლით კერძო. ხოლო საზრდელი მოირეწიან ძირთაგან რომელთამე მდელთასა და მწუანვილთაგან მუნ აღმოცენებულთა,⁷ ვინაჲთგან⁸ ეამი იყო არი-საჲ, ოდეს მშისა მიერ და მჭურვალეებისა აღმოიზიდვიან მიწით დასაბამითგანვე ანას ეამ-სა აღმორჩებად განწყისებულნი ნერგნი და მწუანვილნი, რომელთაგან მიმდებელნი რაოდენ ცხოვლობასა⁹ მინიჭებად სხეულთა ნეშ-ტად მოცალე იყენიან ლოცვათა და ნადლო-

C¹ პოეს B. ² ქუეშე B'. ³ განისუენიან B'. ⁴ უხუეებით B'. ⁵ პოიან B'.

D¹ თჳსთა E. ² შენი C. ³ გვრცა D. ⁴ აღმდებელთა E. ⁵ მიდმომავალთა C.D. ⁶ ში-ნა D. ⁷ აღმოცენებულთაგან C. ⁸ ვინადგან E. ⁹ ცხოვლობისა D.

ჯ

ღ

ბათა შეწირვად ღმრთისა, რომელმან მოსცის საზრდელი პირუტყუთა და მართუთა ყორნისათა, რომელნი ხადიან მას.

და ვითარცა გარდავდეს ღლე-
ნი რაოდენნიმე, დაბერდეს მდელო-
ნი იგი და განვმეს სიციხისაგან და
მოაკლდა ნუგეშინის-საცემელი იგი
მათი და შეწუხნა ლუკიანე და
პრქუა წმიდასა დავითს: წმიდაო¹
მამაო, აწ რაჲლა იყოს ნუგეშინის-
საცემელად უძლურებასა ჯორცთა
ჩუენთასა, რამეთუ განვმეს მდე-
ლონი ესე, რომლისაგან იქმნებო-
და² სასოებაჲ ჯორცთა ჩუენთა
განსუენებისაჲ.

ამას შინა რაჲ იყვნეს¹, წარვდეს ღლე-
ნი რაოდენნიმე, ზრქელ იქმნეს მდელონი
იგი და განვმეს უწინარეს აღმობაცენებელისა
და აღმომზრდელისა² მათისა მზისა მიერ. აწ
დამქნარნი და შეწუხარნი, რამეთუ ყოველი
დამეტებაჲ ვითარ მზრძოლი რაჲმე განმზრწნე-
ლი³ თავისა თვისისაჲ იქმნების⁴, რომლისა-
თჲ⁵ ნაკლულევიან იქმნეს ამის უნდოდაგან-
ცა საკიროჲსა საკმრისა⁶ სხეულთაჲსა, ვი-
ნაჲთგან ჟამი ზამთრისაჲ მოწევენად იყო, რო-
მელსა შინა ყინელსა მიმფენელი ჰაერი მი-
წასა ზედა არლა მერმეცა უტევებს აღმოცე-
ნებად მწუანვილთა და ნერგთა⁷ ვორეოსა
კერძოთათა და ჩრდილოთ მიმართ⁸ წიალ-
სლვითა⁹ მზისაჲთა, ვინაჲცა შეურევებულმან¹⁰
ლუკიანე მწუანვილთა მოკლებისათჲს მწუხა-
რებით იწყო სიტყუად ღირსისა დავითის მი-
მართ: აწ უკუე: წმიდაო მამაო, რაჲლა იყოს
ნუგეშინის-საცემელი უძლურთა ამათ და სა-
ზრდელის მოქენეთა ჯორცთა ჩუენთასა¹¹,
რამეთუ განვმეს მდელონიცა ესე, რომელთა-
გან კერძოებით აგებულებაჲ სხეულთა ჩუენ-
თაჲ დაიცეებოდა და ნუგეშინის-ცემაჲ კნინ¹².
ოდენი მოგუენიქებოდა მიწით აღმოცენებულ-
თა ნერგთა მიერ? ხოლო აწ ბუნებისა მიერ
და ჟამისა იძულებულნი ზრქელ და უკმარ
იქმნეს ჩუენთჲს.

მიუგო წმიდამან დავით და
პრქუა: ძმაო ლუკიანე, ნუ დაგიც
სასოებაჲ მდელთა მიმართ და
მცენარეთა ქუეყანისათა. და ვითარ
არა უწყი, რამეთუ ყოველნი ნივთ-
ნი ქუეყნიერნი ცვალებად და წარ-

ესრეთ რაჲ მწუხარებით მეტყუელებდა
ლუკიანე შეურევებული ქუეყანით აღმოცენე-
ბულთა უნდოთა მხალთა განვმობისათჲს და
მის¹³ ძლით უღონო კმნასა საზრდელთაგან
გულის მსიტყუელი, მიუგო მას ღირსმან და
საკრველმან მოძლუარმან: ძმაო¹⁴ ლუკიანე,

ჯ¹ წმიდაო—B'.² იქმნებობდა B'.

ღ¹ იყვნეს E|—CD.² აღმომზრდელისა C.³ განმზრწნელ CE.⁴ იქმნების|—CD.⁵ რომ-
ლისათჲსცა C.⁶ საკმრისა E|—CD.⁷ ნერგთა|+ვითარ დატევებათა C.⁸ ჩრდილოთ მიმართ!
სახრადამი D, სამზრადმი C.⁹ წიალ სლვითა| წარსლვისა C.¹⁰ შეურევებულად DE.
¹¹ ჩუენთაჲ C.¹² კნინი D.¹³ ამის C.¹⁴ მამაო C.

C

მავალ არიან? და არა გასმია წმი-
დათა წერილთაგან, ვითარმედ:
მოთმინებითა თქუენითა მოიპო-
ვნეთ სულნი თქუენნი*? ა. ხოლო
შენ მსწრაჟლ სულ-მოკლე ქმნილ
ხარ და არა უწყია, უკუეთუ მო-
ცხდეს¹ შიმშილითა გინა წყუ-
რილითა ქრისტეს მცნებათათჳს,
ცხოველ ვართ წინაშე ღმრთისა
უკუნიისამდე? და შენ ფრიალ შფოთ
ხარ და განილევი განხრწნადთა
პაწაღთათჳს.

Q

რახსა დაგიც სასოებაჲ მდელთა¹ მიმართ
და მცენარეთა ქუეყანისათა? ანუ არა უწყია,
ვითარმედ ყოველნივე² ნივთნი ქუეყანისანი
ცვალებადნი არიან და წარმავალნი და ყო-
ველი ჟამსა³ შორის აღორძინებული და მყო-
ფობად მოწვენიული ჟამისავე თანა განიხრწ-
ნების, ვითარ დაუდგრომელი და წარმდინა-
რე და მხოლოდ სული უკუდავად ქმნილი
ღმრთისა მიერ სამარადისოდ დაადგრების
მიღებად ნაცვლის გებათა აქათა შინა მოქ-
მედებათაჲსა⁴ მის მიერ? ანუ არა გასმიესა
წმიდათა წერილთაგან, ვითარ საუფლოჲსა
კმისა მიერ მეტყუელებდენ რაჲ, ვითარმედ
მოთმინებითა თქუენითა მოიპოვნეთ⁵ სულნი
15 თქუენნი*? ა. რახსათჳს უკუე ესრეთ მალიად
სულ-მოკლე იქმენ? ანუ არა უწყია, ვითარმედ
უკუეთუ მოვსწყდეთ ქრისტეს მცნებათათჳს
სრულიითა, გინა წყურილითა⁶, ნაცვალად სი-
კუდილისა ამის კორციელისა ცხოველ ვი-
20 ყვნეთ სულითა მის წინაშე უკუნიისამდე? რომ-
ლისათჳსცა ნუ მწუხარე ხარ მრავლად ურვე-
ული განხრწნადთა ამათ და უნდოთა პაშად-
თათჳს და უფროჲსლა მწუხანგილთა ველისა-
თა, რომელნი საზრდელად პირუტყუთა ცხო-
25 ველთათჳს მინიჭებულ არიან. ხოლო ჩუენ ვი-
თარ სიტყურნი და სიტყუთა პატივ-ცემულ-
ნი უმტკიცესითა და კაცთათჳს შემსგავსებუ-
ლითა⁷ საზრდელითა გუზარდნეს მზრდელმან
ყოველთაჲმან.

ვითარ⁸ იგი ამას ეტყოდა, 30
მეუღესეულად მოვიდეს სამნი ირემ-
ნი, რომელთა უკუანა⁹ სდედვდეს
ნაკრნი მათნი და წარმოუდგეს¹⁰
წინაშე მათსა¹¹ ვითარცა ცხოვარ-
ნი დამწვდებულნი, და პრქუა მა- 35
მან დავით: ლუკიანე¹², ძმაო,
ჩიილე¹³ პინაკი და მოწუღენ¹⁴

ამას იტყოდა და თანად სიტყუსავე თა-
ნა (ეჲა განგებულებათა შენთა, ქრისტე!) მე-
ყუსეულად სამნი ირემნი ნუკრთა თანა მათ-
თა წარმოდგეს წინაშე მათსა და ვითარცა
ცხოვარნი დადგეს დამწვდებულნი. მაშინ
პრქუა წმიდამან დავით ლუკიანეს: მიილე,
ძმაო, პინაკი და მოწუღენ ირემნი ესე ღმრთი-
სა მიერ მოვლინებულნი, რომელმან უწყის

C¹ ამოვსწყდეთ B'.² ვითარ-და B'.³ ჟამსა B'.⁴ წარმოდგეს B'.⁵ მათსა B'.⁶ ლუ-
კიანეს B'.⁷ თმნილე ძმაო B'.⁸ მოწუღენ B'.⁹ ლუკა 21, 19.

Q¹ მდელთა C.² ყოველივე B'.³ ჟამისა CD.⁴ მოქმედებულთა C.⁵ მოიპოვნეთ
C.⁶ წყურილითა D.⁷ შემგზავსებულისა CD.⁸ ლუკა 21, 19.

ჯ

ღ

ირემნი ისი. ხოლო იგი აღდგა და მოწუელნა¹. და ვითარცა აღავსო პინაკი, მოიღო წინაშე ბერისა. ხოლო მან დასწერა ჯუარი და შეიქმნა ხაქოდ,² და კამეს და გან-
ძლეს და აღიდებდეს ღმერთსა. და ჰრქუა ლუკიანე წმიდასა და-
ვით: მამაო წმიდაო, საკვრველ არს ღმერთი შორის წმიდათა³ მისთა; და აწ განმტკიცნა გული
ჩემი და მხიარულ არს სული ჩემი და ამიერიითგან, უკუეთუ განიხრწ-
ნენ ჯორცნი ჩემნი და განილივნენ შიმშილითა და წყურილითა, ყო-
ვლად არა რასვე ვზრუნვიდე მო-
კუდავთა ამათ ჯორცთათჳს და ამაოჲსა საწყუთოჲსათჳს. და წმი-
დამან დავით ჰრქუა: კურთხეულ არს ღმერთი, რომელმან განამტკი-
ცა გული შენი და კურთხეულ არს
სახელი წმიდაჲ დიდებისა მისისაჲ უკუნისამდე.

პირუტყუთაცა ნადირთა მიერ ზრდაჲ მოწიშ-
თა მისთაჲ. ხოლო იგი აღდგა განკვრევებული უცხოთა ამის სახილავისა ზედა, რამეთუ ჰხელ-
ვიდა მონებრ წარმოდგომილად ნადირთა. მსახურებისა მიმართ საპიროჲსა მათისა და.
ბრძანებისაებრ მოძღუროსა მოწუელნა¹ იგი-
ნი და ესრეთ დადგა² წინაშე ბერისა³ აღ-
სავსე პინაკი სძითა. ხოლო მან, საუფლოჲსა ჯუარისა გამოშსახველნან მის ზედა, მეუწესეუ-
ლად ახლად ყუელად გარდაიქცა იგი, არა მოქენემან რომელთამე ნიეთთაგან, გინა თუ
ეამთა და დღეთამან, რომელთა მიერ შეე-
თხუევის მას ესევეითარად ქმნაჲ, რამეთუ უწყის ღმერთმან თუთ განმზადებულისა საზრდელი-
სა მიერ ზრდაჲ მოსავთა მისთაჲ. მაშინ ნო-
ილეს⁴ ყუელისა მისგან და კურთხევითა ზედა დამბეძღველთა კამეს კმა-საყოფელად, და აღ-
დგომილნი იტყოდეს: კამონ დავრდომილთა და განძლენ და აქებდენ უფალსა მომცემელ-
სა ყოველთა კეთილთასა და ნუგეშინის ნტე-
მელსა ყოველთა მოწიშთა და ნადიდებელთა მისთასა. ამისა შემდგომად ჰრქუა ლუკიანე წმიდასა დავითს: პატიოსანო მამაო, ქეშმა-
რიტად საკვრველ არს ღმერთი წმიდათა⁵ შორის მისთა წერილისაებრ და კურთხეულ არს სახელი წმიდაჲ მისი, რომელმან ლოც-
ვითა შენითა მტკიცე ყო და შეურყეველ აწ გული ჩემი რომელთავე შემაწუხებელთა ნა-
ლულევანებათა მიმართ და თანად სული ჩემი
და გონებაჲ ვითარ ბნელისა რაჲსაგანნე⁶ ჯორციელთა ზრუნვათაჲსა გამოიყვანა⁷ ნათ-
ლად შენდა მონიკებულისა⁸ მაღლითა ჳის მიერ, რომლისათჳსცა ანიერიითგან, უკუეთუ განილივნენ⁹ ჯორცნი ჩემნი სიყმილითა და
მოაკლდეს სული ჩემი წყურვილითა, არლარა სადა ვზრუნვიდე, რომელსავე მოკუდავთა ამათ და დაუდგრომელთა ჯორცთათჳს ანაოჲ-

ჯ¹ მოწუელნა B'.² ხაქოჲ B'.³ წმიდათა შორის B'.

ღ¹ მიწუელნი C.² დაადგა C.³ წინაშე ბერისა—C.⁴ მიილეს C.⁵ წმინდათა D.

⁶ რომლისაგანნე CD.⁷ გამოიყვანე C.⁸ მონიკებულთა DE.⁹ განილინენ D, განილნენ E.

C

Q

სა ანის და წარმავალისა საწუთოჲსათჳს, არ-
 ცა ვდრტჳნიდემ მე საზრდელთათჳს, ვითარ-
 ცა ურჩი და ურწმუნოჲ ისრაელი, მომჰსენ-
 ბელი¹ ჳორცთა და სიჲეთა ეგჳტურთა, არა-
 5 მელ სრულეებით დაგემორჩილო შენ ვითარ
 სხუაჲ ისუ,² ახალსა წინამძღუარსა ჩემსა მო-
 სეს, რომლისა³ მიეგმებო, ვითარ ისუცა⁴
 შესლვად ქუეყანასა მას აღთქმისასა ზეცისა
 იერუსალემსა. და ამისთჳს მოხარული ესასოებ
 10 სულითა არა განჳუებად მადლთა შენთაგან.
 ხოლო წმიდაჲ და ვით მხიარულ კმნილი ამათ
 სიტყუათა ზედა ჳეთილ—ერტყოდა—ჳეთილ,
 ძმარ ლუკიანე, კურთხეულ არს ღმერთი და⁵
 მამაჲ უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესი, რო-
 15 მელმან განამტკიცა გული შენი და განანათ-
 ლა სული და გონებაჲ შენი მის მიერიოთა
 ნათლითა.

ესრეთ უკუე დადგრომილ იყენეს ქუაბ-
 სა მას შინა მცირესა ჳეთილსა სრბასა და
 20 საღმრთოსა⁶ მოსაგრენი, რამეთუ ლოცუანი
 სამარადისონი აღივლინებოდეს მათნი ღმრთი-
 სა მიმართ მღჳძარებითა და კრძალულებითა
 სრულ კმნილნი. და საზრდელ მათდა იყო
 ირემთა მიერი იგი საზრდელი, რამეთუ მოვი-
 დიან იგინი მათდა მიმართ ნუკრთა თანა
 მათთა ყოველთა დღეთა თჳნიერ ოთხშაბათი-
 სა და პარასკევისა, რამეთუ ამათ დღეთა ში-
 ნა ყოვლითურთ უსაზრდელოდ დაადგრიან
 30 ჳელ-განჳყრობით მდგომარენი და გონებისა
 თუალითა წინაშე საყდართა ღმრთისათა წა-
 რდგომილნი.

და მიერიოთგან¹ მივიდიან
 ირემნი ყოველთა დღეთა თჳნიერ²
 ოთხშაბათ-პარასკევისა და თანა
 ჳუვიან მათ ნუკრნი მათნი და ეს-
 რეთ იშუებდეს³ ჳორციოთა და იხა-
 რებდეს სულითა.

ხოლო ქუემო³ კერძო პარე-
 ხისა მის, რომელსა შინა იყოფე-
 ბოდეს წმიდანი იგი, იყო სხუაჲ
 პარეხი, რომელსა შინა იყოფებო-
 35 და ვეშაპი დიდი და საზარელი,
 რომელსა ესხნეს თუალნი სისხლის

ხოლო ქუემო კერძო ქუაბისა ამის,
 რომელსა შინა მკჳდრობდეს⁷ წმიდანი ესე,
 იყო სხუაჲცა ქუაბი, და მას შინა მკჳდრ იყო
 ვეშაპი დიდი და საზარელი, რამეთუ აჳუნ-
 დეს თუალნი დიდი და მსგავსნი ბრწყინვა-
 ლებისა⁸ ცეცხლისაჲსა და რჳაჲ დიდი მო-

C¹ ამირიოთგან B'.² იშუებდეს BB'.³ ქემო B'.

Q¹ მომჰსენბელ CD.² იესუ CDL.³ რომლისა] მიერი C.⁴ იესუცა CDE.⁵ და]—C.
⁶ ოფდა საღმრთოჲსა სრბასა L.⁷ მკჳდრობდეს C.⁸ ბრწყინვალეჲსა C.

ტ

ფერნი და რქაჲ¹ იყო შუბლსა და ფაჩარი² ფრიად ქედსა მისსა.

ხოლო დღესა ერთსა წარმო- 5
ვლეს ირემთა მათ³ კარი მის პარებისაჲ⁴ და მიეტევა მათ ვეშა-
პი იგი და შეიპყრა ნუკრი ერთი და შთანთქა იგი. და ირემნი იგი მიივლტოდეს ბერისა⁵ შეშინე- 10
ბულნი და⁶ ძრწოდეს. და იხილ-
ნა⁷ ივინი ლუკიანე მძრწოლარე-
ნი, ჰრქუა წმიდასა დავითს: მამაო წმიდაო, ირემნი ესე მოვიდეს მე-
ოტნი და საშინელად ძრწიან და 15
არა ჰყავს მათ თანა ნუკრი ერთი.
ხოლო იგი გამოვიდა და ქელთა აქუნდა კუერთხი.⁸ და ვითარცა ჩველო ადგილი იგი, რომელ ამო-
ევლო ირემთა⁹ მათ, იხილა ვეშა- 20
პი იგი და ჰრქუა: ბოროტო ეშ-
მაკო¹⁰, რად მავნებელ ექმენ ირემ-
თა ჩუენთა, რომელნი მომცნა ღმერთმან ნუგეშინის-საცემელად¹¹
უძლურებასა ჯოცთა ჩუენთასა? 25
აწ გამოვედ ადგილით მაგიო და წარვედ შორთა უდაბნოთა.¹² და უკუეთუ არა ისმინო ჩემი, ძალითა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესი-
თა ჩემითა ამით კუერთხითა¹³ 30
მუცელი შენი განვხეთქო და საქ-
მელ მატლთა გყო შენ.

ხოლო იგი კმოზდა: ნუ მრისხაე, მონაო¹⁴ ღმერთისა მალე. საო, და უკუეთუ¹⁵ გნებავს გამო- 35
სლვაჲ ჩემი ამიერ, აღმოწყევ თა-

ვ

აქუნდა თავსა ზედა მისსა და თმაჲ ფრიადი მსგავსი ძაგრისაჲ საშუალ ქედისა მისისა და ყოვლითურთ საზარელ და განსაკრებელ იყო მჭეცი იგი.

ხოლო დღესა ერთსა წარმოვლიდეს რაჲ დამთხუევით კარსა მას¹ ქუაბისასა ირემნი, რომელსა შინა მკვდრ იყო ბოროტი იგი მჭე-
ცი, მყის მოეტევა² ირემთა და მისტაცა³ მათ ნუკრი ერთი და საქმელ თჳსა ყო იგი. 5
ხოლო ირემნი იგი მიივლტოდეს ქუაბად ბე-
რისა, შეშინებულნი და მძრწოლარენი, რომელნიცა იხილნა რაჲ ლუკიანე ესრეთ შეშუო-
თებულნი, თქუა ბერისა მიმართ: მამაო წმი-
დაო, ირემნი ესე მსგავსად ჩუეულებისა მო-
ვიდეს სრულ ქმნად მსახურებისა მათისა, ხო-
ლო არიან ივინი⁴ აღშფოთებულ და მძრწო-
ლარე შიშითა და ერთი ნუკრი არაღარა არს მათ თანა. ესე რაჲ ესმა სანატრელსა, აღი-
ლო კუერთხი თჳსი, რომელსა ზედა იყო ჯუა-
რი ქრისტესი და მიუღვა კუალსა, ვინა-იგი აღმოველო ირემთა და იქი და აქა იხედვიდა, 10
რათა პოვოს მავნებელი ნადირთა⁵. და ვი-
თარ ეძიებდა, იხილა ბოროტი იგი ვეშაპი საზარელი ხილვითა და განსაკრებელი⁶ სი-
დიდითა, რომელიცა ყოვლად არად შეჰრაცხა ღირსმან ამაჲ, არამედ ზედა მიადგა მას უში-
წითა გონებითა და მრისხანებითა⁷ ეტყოდა: 15
ჴ ბოროტო თავო, რად მავნებელ ექმენ ირემ-
თა ჩემთა და შესჴამე ნუკრი მათი? აწ განო-
ვედ მაგიერ ადგილით და წარვედ ადგილთა უდაბნოთა⁸, რამეთუ ამიერიტგან უდაბნოჲ ესე ქალაქ ღმერთისა მოლუაწეთა იქმნეს. და აღმპყრობელი კუერთხისა, რომელი მოაქუნ-
და⁹ ქელთა შინა მისთა, რისხევით აქადებდა 20
მჭეცსა მას მეტყუელი: უკუეთუ არა სრულ ჰყო სიტყუაჲ ჩემი და არა¹⁰ წარხვლე ამიერ,

ტ¹ რქა B'.² ფაჩარი ქარი R'.³ ზიოვთა მათ წარმოვლეს B'.⁴ კარსა მის პარებისა B'.⁵ ბერისა B'.⁶ და—B'.⁷ იხილნა+რაჲ B'.⁸ კუერთხი BB'.⁹ ირემთა B'.¹⁰ ეშმაკო ვ. შაპო B'.¹¹ ნუგეშინის ცემელად B'.¹² უდაბნოთა B'.¹³ კუერთხითა B'.¹⁴ მონაო B'.¹⁵ უკეთუ B'.

ვ¹ მის DE.² მიუტევა C.³ მოსტაცა C.⁴ იგი DE.⁵ თნადირთა მავნებელი C.⁶ გან-
რუბული D.⁷ მრისხანებით E.⁸ უდაბურთა C.⁹ აქუნდა D.¹⁰ არა—C.

C

ვადმდე ამის მთისა და თავს-მდე
მეკმენ, რაჲთა არა მიაქცივნე
თუალნი შენნი ჩემგან, ვიდრე არა
შთავიდე წყალსა მას, რომელი დის
სამხრით კერძო მთისა ამის, რამე-
თუ მეშინის მე მეხის ტეხისაგან
და მით ვერ გამოვალ მე.

D

ამით კუერთხითა და ჯუარითა კრისტესითა
განვებეთო მუცელი შენი და საკმელად
მატლთა შეგმზადო¹ შენ და ვიძიო შენ-
გან შური, რამეთუ შეაწუხენ შენ ირემ-
ნი, რომელნი მომცნა ღმერთმან ნუგეშინის-
საცემელად ჯორცთა ჩემთა უძლურებისა,
ხოლო ეშმაკი, რომელი მკვდრ იყო ვეშაპსა
მას შორის, კაცობრივითა კმითა ზრახვიდა
წმიდისა მიმართ მეტყუელი: ნუ მრისხავ, მო-
ნაო ღმერთისა ცხოველისაო, და უკუეთუ გნე-
ბავს წარსლვაჲ ჩემი ამით საზღვართაგან,
აღმოვედ შენცა ჩემ² თანა ვიდრე თავადმდე
ამის მთისა³ და აღმოთქუ მე. რაჲთა არა მი-
აქცივნე შენ თუალნი შენნი გარე ჩემგან,
ვიდრეგნდის არა შთავიდე მდინარესა, რომელ⁴
არს სამხრით კერძო ამის მთისა, რა-
მეთუ ემოშიშებ წარწყმედისაგან, უკუეთუ გა-
მოვიდე ამიერ, ნუსადა დასაწუველ ვიქმენ⁵
განმწარებისა შენისათჳს.

ხოლო წმიდამან დავით აღუ-
თქუა¹ ყოფად, და გამოვიდა ვე-
შაპი იგი² და წმიდაჲ დავით წი-
ნა³ უძლოდა და იტყოდა ფსალ-
მუნსა: «რომელი დამკვდრებულ
არს სუფევითა მალღისაჲთა⁴ სა-
ფარველსა ღმერთისასა, ზეცას გა-
ნისუენოსა⁵. ხოლო სლვასა მას
ვეშაპისასა⁶ ლოდნი იგი მის აღ-
გილისანი ირყეოდეს; და იხილა
რაჲ ესე ლუკიანე, შეეშინა და და-
ეცა პირსა ზედა და იღვა ვითარ-
ცა მკუდარი.

და წმიდაჲ დავით აღჰყვა თა-
ვადმდე მთისა მის და იწყო ვეშაპ-
მან უწალესად-რე სლვაჲ. და ეი-
თარცა⁷ განვიდა წინდორსა უდაბ-

ხოლო ღიდი დავით აღუთქუნიდა ამის-
სა ესრეთ ქმნასა, და მალიად გამოსლვასა
უბრძანებდა. და მყის ბრძანებისაგან წმიდი-
სა გამოვიდა ვეშაპი იგი საზარელი ბუღისა-
გან თჳსისა და წინა უძლოდა⁸ მას მკეცთა⁹
ველურებასა აღჯრ-მსხმელი ნეტარი დავით.
ხოლო სლვასა მის ვეშაპისასა, რეცა თუ იძ-
რეოდეს¹⁰ ლოდნი მის ადგილისანი და იატა-
კი, რომელსა ზედა წარითრეოდა, საგონებელ
იყო ძელთა სიმრავლისა წართრეჲა¹¹ მას¹²
ზედა, რომელი-ესე იხილა რაჲ ლუკიანე, ზარ-
განწილი და შეშინებული დაეცა პირსა ზე-
და თჳსსა და მდებარე იყო ვითარცა მკუ-
დარი.

ხოლო ღირსი დავით ვითარცა აღვიდა
თავსა მის მთისასა ვეშაპისა მის თანა, იწყო
ვეშაპმან მან მოსწრაფებით სლვად. და გან-
ვიდა ველად, რომელი მიიყვანებდა მდინარე-

C¹ აღუთქუ თქა B'.² იგი—B'.³ წინა B'.⁴ მალღისათა B'.⁵ განისუენოს B'.⁶ ვეშა-
პისა მის B'.⁷ ვითარცა—B'.

D¹ ვეშაპი. დო C. D.² ჩუენ E.³ მათისა E.⁴ ვიდრე E.⁵ რომელი C.⁶ ვიქმენ C.⁷ უბ-
ლოდა C.⁸ მდებარე CD.⁹ იკრეოდა D იძრეებოდეს CE.¹⁰ წართრეჲა D.¹¹ მის C.

ც

ღ

ნოჲსასა¹, მართ² ვიდოდა³ და თუალნი მამისა დავითისნი⁴ მის კერძო იყვნეს.

სა მას სახელ-დებულსა¹ მტკურად. ეჰა, სა-კვრელებათა შენთა კრისტე, რომელმან უტუნიცა² გვეცი და ცხოველთა³ მსრველნი დაამორჩილენ მონათა შენთა და მიეც მათ⁵ კელმწიფებაჲ დათრგუნვად⁴ გუელთა და ღრიანკალთა⁵ და უოველსა ძალსა მტერისასა, რამეთუ ვეშაპიცა ესე მოშიშებით მსმენელი ბრძანებასა მონისა შენისა დავითისსა შეძრწუნებული დაუტრეგებდა საყოფელთა თჳსთა¹⁰ და უცხოთა საზღვართა მიმართ მიიელტოდა. ესრეთ წარიელტოდა რაჲ ვეშაპი იგი, მიხედვიდა მას ღირსი დავით, ვიდრეცა ვიდოდა.

ხოლო ანგელოზმან უფლისამან კმა-ყო უკუანა მისსა და¹⁵ ჰრქუა: დავით, დავით! და მან მიიხილა გარე. და მიხედვასა მას მისსა ვეშაპსა მას ეცა მეხი და დაიწუა იგი სრულიად. მაშინ ვითარცა იხილა ესე წმიდამან და²⁰ ვით, შეწუხნა ფრიალ და თქუა: უფალო მეუფეო დიდებისაო, რად მოჰკალ ვეშაპი ისი, რამეთუ სასოებით მონდობილ იყო იგი ჩემდა, ხოლო შენ სასტიკად წარ-²⁵სწყმდიდე იგი?

ხოლო ანგელოზმან უფლისამან კმა-უყო უკუანა კერძო მისსა და ჰრქუა: დავით, დავით! და ვითარცა მიიხილა გარე კმისა მიმართ მისდა მეტყუელისა, მეუწესულად ცით შთამოტრეგებული მეხი ეცა ვეშაპსა მას და აღანთო იგი, ვითარცა თივაჲ და მეყსა¹ შინა სრულებით დაწუვა იგი. ხოლო აღგილი, რომელსა ზედა აღიწხო ცეცხლისა მიერ ზე-გარდამოჲსა, ვიდრე აქამომდე იხილვების ნიშ-სა დამწურობისასა მქონებელი, რამეთუ ყოე-ლითურთ არღარა აღმოეცენების მწუანვილი² მას აღგილსა, რომელიცა ესე იხილა რაჲ დიდმან დავით, კუალად ვეშაპისა მიმართ მიმხედველმან, მწუხარე იქმნა ფრიალ და იტყოდა: უფალო, უფალო, რაჲ ესე ყავ³, რამეთუ მოაკუდინე ვეშაპი, რომელი დიდითა³⁰ სასოებითა მომენდო მე, ხოლო შენ ცეცხლი-სა მიერ უჩინო ჰყავ იგი?

მაშინ ჰრქუა მას ანგელოზმან ღმრთისამან: რაჲსა მწუხარე ხარ, სათნოო უფლისა⁴ ჩუენისა იესუ კრისტესო? რამეთუ უკუეთუმცა⁵ შთასრულ⁶ იყო ვეშაპი ისი წყალ-თა შინა, მიერ წარვიდოდა ზღუა-

ხოლო ამას რაჲ იტყოდა ნეტარი იგი მწუხარებით, ჰრქუა მას ანგელოზმან უფლისამან: რაჲსა ესრეთ მწუხარე ხარ, მონაო ღმრთისაო, ანუ არა უწყია, ვითარმედ უკუე-თუმცა⁷ შთასრულ იყო წყალთა იმით⁸ შინა, იმიერ⁹ ეგულვებოდა წარსლვაჲ ზღუად და

ც ¹ უდაბნოჲსასა] მას რომლისა B'. ² მართ B'. ³ მოვიდოდა B'. ⁴ დავითისანი B'. ⁵ უკუანა მისსა და] უკანა კერძო მის სადა B'. ⁶ სათნოო უფლისა] სათნო ღმრთისა B'. ⁷ უკუეთუმცა B'. ⁸ შთასრულ B'.

ღ ¹ სახელდებულად E. ² უსიტყუნიცა E. ³ ცხოველთ D. ⁴ დათრგუნვად C. ⁵ ღრიან-კალთა E, ღრიაკალთა C. ⁶ ჰყავ CDE, ⁷ ამათ E. ⁸ ამიერ E.

C

თა შინა და მას შინა თევზთა ქა-
მითა გადიდნებოდა ფრიალ და
მრავალთა ნავთა დააქცევდა ზღუა-
თა შინა და მრავალთა სულთა
წარსწყმელდა წყალთა შინა. და 5
ნუ მწუხარე ხარ მისთჳს, რამეთუ
ესრეთ სათნო-იჩინა უფალმან.
არამელ შენ წარვედ ქუაბად შენ-
და, რამეთუ მოწაფე შენი ლუკია-
ნე დაცემული¹ მდებარე არს პირ- 10
სა ზედა შიშისაგან ვეშაპისა. ხო-
ლო შენ² უპყარ კელი და აღად-
გინე და განაძლიერე და განამტყი-
ცე იგი და ორნივე ზოგად აღი-
დებდით ღმერთსა, რომელმან გან- 15
გათავისუფლნა შიშისაგან საძაგე-
ლისა მის ვეშაპისა.

და სიტყუასა³ მას ზედა ანგე-
ლოზისასა გარდამოვიდა მიერ
მითთ და პოვა ლუკიანე შეშინე- 20
ბული და⁴ შეძრწუნებული⁵ მდე-
ბარე მიწასა ზედა. და უპყრა კე-
ლი და აღადგინა და ჰრქუა: ძმაო
ლუკიანე, რაჲსა⁶ შეშინდი ერთი-
საგან კიისა, რომელი წამსა შინა 25
ერთსა განლია ღმერთმან ცეცხლი-
სა ნიერ. აწ ნუ გეშინინ, რამეთუ
ძლიერებაჲ ღმერთისაჲ ჩუენ თანა
არს და მადლი ღმერთისაჲ ჰუარავს
ყოველთა მოშიშთა მისთა. ხოლო 30
იგი განმხიარულდა სიტყუათა ამათ
ზედა ბერისათა და მადლობაჲ
შეწირა უფლისა.

D

მრავალთამცა ნავთა ენებაჲ შეემთხუეოდა¹
მის მიერ და თანად კაცთაცა², ეინაჲცა ნუ
მწუხარე ხარ შენ წარწყმელისა მისისათჳს³,
რამეთუ ესრეთ სთნდა ღმერთსა წარწყმელაჲ
მისი⁴. ხოლო შენ წარვედ ქუაბად შენდა,
რამეთუ მოწაფე შენი ლუკიანე დაცემული
მდებარე არს პირსა ზედა თჳსსა შიშისათჳს
ვეშაპისა და აღადგინე იგი და განამტყი-
ცე და ნუგეშინის-ეც⁵ და ნაცვალად⁶ პირუტყუ-
სა ამის და ბოროტისა მტეცისა პირმეტყუელ-
თა და სულთა შვილთა იზრუნე.

ამათ⁷ მსმენელი დავით მცის გარდამო-
ვიდა მიერ მითთ და პოვა ლუკიანე შიშისა
მიერ დაცემული და მდებარე მიწასა ზედა
და უპყრა კელი მისი და აღადგინა იგი და
ჰრქუა: რაჲსა შეშინებულ ხარ მცირედ მო-
რწმუნეო, ერთისა კიისაგან, რომელი წამსა
შინა ერთსა ცეცხლისა მიერ განილია ზეგარ-
დამოჲსა? აწ განმწინდი და ნუ გეშინინ, რამე-
თუ ძალი ქრისტესი შემწე ჩუენდა არს ყო-
ველთავე შინა, და მან დაგუფარნეს ჩუენ ყო-
ველთაგან საზარელებათა⁸ მბრძოლთასა⁹,
რამეთუ მინდობილთა მისთა დავეთგუნოთ
შეწევნითა მისითა ლომი და ვეშაპი. ამათ
სიტყუათა მიერ ბერისათა, ნუგეშინის-ცემულ
იქმნა ლუკიანე განმგდებელი მოშიშებისა და
ჰმადლობდა ღმერთსა მოქმედსა დიდთა ნიშ-
თა და საკრველებათასა, რომელმან მისცა 35
და მონასცა თჳსსა დავითს ესევეთარი კელ-
მწიფებაჲ მტეცთა მიმართ უბრძოლველთა¹⁰.

C¹ დაცემულ B'.² შენ—B'.³ სიტყუასა B'.⁴ და—B'.⁵ შეძრწუნებული+და B'.⁶ რაჲსა B'.

D¹ შემთხუეოდა C, შემსთხუეოდა D.² კაცთა DE.³ მისთჳს D.⁴ მისი—CD.⁵ ეც+
მას C.⁶ ნაცვალად D.⁷ ამათ C.⁸ საზარელობათა D.⁹ მბრძოლისათა C.¹⁰ მიერ C.

¹¹ უბრძოლველთა D.

ტ

და შემდგომად ამისა¹ წარ-
ჩაჲ-ვდეს ღლენი რაოდენნიმე, მო-
ვიდეს მუნ კაცნი ვინმე მონადირე-
ნი კერძოთაგან კახეთისათა²,
რამეთუ უდაბნოთა მათ ვიდრე³
აქამომდეცა ფრიად არს ნადირი,
ირემი და გარეთხაჲ⁴ და სხუათა
ნადირთა თვით⁵ სახეთა ურიცხუ-
ბაჲ⁶ მრავალი⁷. და ვითარცა მო-
ვიდეს მონადირენი იგი იმსტუარ-
ვიდეს⁸ იმიერ და ამიერ, და იხილ-
ნეს ირემნი იგი ბერისანი შემა-
ვალნი⁹ პარეხსა მას კლდისასა და
მსწრაფლ შეუდგეს უკუანა მონა-
დირენი იგი, რათამცა შეაწყუ-
დივნეს იგინი¹⁰ პარეხსა მას კლდი-
სასა¹¹. და ვითარცა მიიწივნეს ქუა-
ბად ბერისა, იხილნეს ირემნი
მდგომარენი და წმიდაჲ ლუკიანე
წუელდა¹² ირემთა მათ. და ვითარ-
ცა იხილეს კაცთა მათ, ზარი გან-
ვდა და მირბიოდეს¹³ და შეუვრ-
დეს ფერკთა¹⁴ წმიდისა ბერისა-
თა¹⁵ და ეტყოდეს: ვითარ არს
ესე, წმიდაო მამაო, რომელ ირემ-
ნი ესე ნადირნი ველისანი¹⁶ ეს-
რეთ დამშვდებულ არიან, რომელ
უმშვდეს არიან ცხოვართა ეზოთა
შინა სახლისათა აღზრდილთა¹⁷!

ხოლო იგი ეტყოდა: რად გან-
კვრებულ ხართ დიდებულებათა
ზედა ღმრთისათა¹⁸, არა გესმია,
ვითარ-იგი დანიელ ლომნი დაამშვ-
დნა¹⁹ და სამნი ყრმანი ცეცხლი-
საგან უვნებელად²⁰ დაიცვნა? და²¹
აწ ირემთაჲ რაჲ საკვრელებაჲ

ღ

ხოლო წარვდეს რაჲ მცირედნი¹ ღლე-
ნი, მოიწივნეს მუნ კაცნი ვინმე² მონადირენი
კერძოთაგან კახეთისათა, ვინაჲთგან ფრიადი
ნადირი არს ამათ უდაბნოთა შინა, ირემი
და გარეთხაჲ და სხუათა ნადირთა თვით
სახეთა სიმრავლე ურიცხვ, რომელნიცა იმ-
სტურობდეს რაჲ აქა და იქი, იხილნეს ირემ-
ნი იგი მსგავსად ჩუეულებისა შემაჲვალად ნა-
პრალსა მას კლდისასა, რომელსა შინა მკვ-
დრობდა წმიდაჲ და ვით მოწაფითურთ. და
მოსწაფებით შეუდგეს კუალსა ირემთასა, რა-
მეთუ სასოებდეს, ვითარმედ იწროებასა მას
თანა კლდისასა მოაკუდინენ და ჯელთ-ისხნენ
იგინი. ხოლო ვითარცა მიიწივნეს იგინი ქუა-
ბად ბერისა, იხილნეს ირემნი, რამეთუ მდგო-
მარე იყვნეს ყოვლად სიმშვიდით, ვითარცა
ცხოვარნი, და ლუკიანე ჩუეულებისაებრ მწუე-
ლელი მათი, რომელიცა იხილეს რაჲ მონა-
დირეთა მათ, ზარ-განვიდნენ მირბიოდეს შე-
ვრდომად ფერკთა ბერისათა და განცუფრე-
ბულნი³ ეტყოდეს: ჰ წმიდაო ღმრთისაო,
რაჲ არს უცხო ესე⁴ საკვრელი, რომელსა
ვხედავთ, ვითარ ირემნი ესე ნადირნი ველი-
სანი ესრეთ სიმშვიდით მდგომარე არიან, ვი-
თარცა ეზოთა შინა სახლისათა აღზრდილნი
კაცთა მიერ ცხოვარნი!

ხოლო მშვიდი იგი და აღუზნებელი
გონებითა მიუგებდა: და რად განკვრებულ
ხართ, ძმანო, დიდებულებათა ზედა ღმრთი-
სათა, რომელი ვითარ ყოველთა დამბადებე-
ლი და მფრინველთათჳსცა მოურნეობისა
მოქმედი გუზრდის ჩუენცა უძლურთა ამათ
სახიერებითა თჳსითა⁵ ნადირთა ამათ მიერ,

ტ 1. ამისა B'. 2. კახეთისა B'. 3. გარეთხა B'. 4. ნადირთა თვით თვით B'. 5. ურიცხუებაჲ K'. 6. მრავალი B'. 7. იმსტუარიდეს BB'. 8. შემაჲვალად B'. 9. იგინი გ. H. 10. კლდისა B'. 11. წუელდა B'. 12. მირბიოდეს B'. 13. შეუდგეს ფერკთა B'. 14. ბერისათა და ვითისათა B'. 15. ველისანი იწუშ-
ლებიან B'. 16. აღზრდილთა B'. 17. ღმრთისათა სულისათა B'. 18. დანიელს ლომნი დაუმშვდებია
B'. 19. უვნებელად B'.

ღ 1. მცირენი E. 2. ვინმე—E. 3. განცუბრებულნი CE. 4. აესე უცხო E. 5. თჳსთა D.

C

არს!⁹ ხოლო თქუენ¹ წარვედით და სხუად ნადირი ინადირეთ, რამეთუ ესენი უფალსა უძლურებისა ჩუენისათჳს¹² უბოძებინან.

ხოლო იგინი² იტყოდეს: დიდ არს დიდებამ უფლისაჲ, გარნა ჩუენცა ღირს მყვენ ზიარებად სიწმიდისა თქუენისა, წმიდაო მამაო. აღუჩუჩა მათ გული მათი³, ტიროდეს და იტყოდეს: არღარა მივიქცეთ⁴ ჩუენ სახლად ჩუენდა, არანედ დავადგრეთ აქა შენ თანა და არღარა დაგიტეოთ შენ ამიერ-10 რითგან. ხოლო იგი ეტყოდა: შევიღო და ძმანო, ადგილი ესე საპირო არს და ძნელოვან, არამედ წარვედით საყოფელად⁵ თქუენდა.

და ძლით სადამე⁵ დაარწმუნა წარსლვად მათი. და ვითარცა ინადირეს, წარვიდეს და განთქუეს⁶ ჰანზავი მისი ყოველსა მას ქუეყანასა. და ყოვლით კერძო მორბიოდეს⁷ წინაშე წმიდისა დავითისა

D

რამეთუ ყოველნივე მოველით მოცემად ჩუენდა საზრდელი ეამსა თჳსსა, ხოლო თქუენ, ძმანო ჩემო, სხუსა სანადიროსა მიმართ წარვედით, რამეთუ ესენი უფალსა კელთა¹ 5 ჩუენთა უძლურებისა ნუგეშინის-საცემელად მოუნიჭებინან.

ხოლო იგინი მერმეცა განცუფრებასა² შინა დადგროზილნი ერთბამად «დიდ არს» იტყოდეს. კეშმარიტად დიდება ღმრთისა³, რომლისათჳს შენ შრომათა და ღუაწლთა მოთმინებაჲ⁴ აღგიჩევიეს უდაბნოსა ამას შინა ყოვლითურთ უღონოსა და უპოვარსა, არამედ ჩუენცა, ვითარ ქრისტეს სამწყსოდ⁵ მყოფნი, გზიარენ სიწმიდისა შენისა, ღმერთ-15 შემოსილო მამაო, რათა სრული ღმრთის მეცნიერებაჲ ვისწაოთ⁶ შენ მიერ, რამეთუ ჩუენ ამიერიტგან არღარა დაგიტეოთ შენ ერთ გზის მპოვნელთა სულიერისა საუნჯისათა, არამედ დავადგრეთ შენ თანა და ვითარ-20 ცა უფალსა⁷ და მოძლუარსა სულთა ჩუენთასა გამსახურებდეთ. ხოლო იგი ეტყოდა მათ⁸: ნუ შევიღო და ძმანო, ნუ იქმთ ამას, რამეთუ ადგილი ესე, ვითარ ჰხედავთ, ფრიად⁹ ფიცხელ არს სამკვდრებელად კაცთა მიერ, 25 არამედ უფროჲსლა უკუნიქეცით ადგილთავე და დაბათა თქუენთა და მუნ შინა ჰმსახურებდით უფალსა ბოროტთაგან განყენებულნი¹⁰, გლახაკთა და უღონოთა ნაკლულთა ვანებისა¹¹ აღმავსებელნი, რამეთუ მოწყალე-30 ბისა¹² მოქმედი გლახაკთა ზედა ღმერთთა ავასხებს.

ამათ და ესევეითართა სიტყუათა მიერ ძლით სადამე¹³ არწმუნა ბერმან კაცმან მათ განშორებაჲ მისგან. ხოლო იგინი მომნადირებელნი სხუათა ნადირთანი წარვიდეს სა-35 ბიდ¹⁴ თჳსა ოა განთქუეს ყოველსა მას დაბასა შინა, რონიელი იხილეს და ესმა წმიდი-

C¹ თქუენ] აქათ B¹. ² ჩისათჳს B¹. ³ იგინი] იგი B¹. ⁴ მათი—B¹. ⁵ ვიქცეთ B¹. ⁶ საყოფელად B¹. ⁷ სადმე B¹. ⁸ განთქუეს B¹. ⁹ მორბიოდეს B¹.

D¹ კორცთა C. ² განცუფრებასა CE. ³ ღმრთისა] ოა CD. ⁴ მოთმენა CD. ⁵ სამწყსო—სა C. ⁶ გ: სწავით C. ⁷ ღმერთსა E. ⁸ მათი—E. ⁹ ყდ C. ¹⁰ განყენებული DE. ¹¹ ნაკლულევანისა C. ¹² მოწყალეებასა E] მოწინებისა C. ¹³ სადმე C. ¹⁴ სახედ E. ¹⁵ იგინი DE.

C

და ევედრებოდეს, რაჟთა ღირს
ყვენეს ყოფად იგინი წინაშე მის-
სა¹. ხოლო მან მიუგო და ჰრქუა:
ძმანო, ადგილი ესე საჭირო არს
და არარაჲ ნუგეშინის-საცემე-
ლი² ჯორცთაჲ იპოების ადგილ-
თა ამათ. და იგინი ევედრებოდეს
და ეტყოდეს: ნუ განგვტეობ, წმი-
დაო მამაო, და უკუეთუ იქმნეს
სიკუდილი ჩუენი შენ წინაშე, არა-
ვე გვჩნდეს სიკუდილად. და ეი-
თარ ვერ დაარწმუნა, ჰრქუა მათ:
ვინაჲთგან დაგიც ღმრთისა მი-
მართ სასოებაჲ, წარვედით და
მოიხუენით³ სათხარნი და თხარე-
ნით ლაკუანი საწყლენი და ქუა-
ბიცა⁴ საყოფელად თქუნდა.

D

სა დავითის მიერ დაყოვლით კერძო აღძრულ-
ნი საღმრთოჲთა სურვილითა მორბოდეს
წმიდისა ამის მამისა მიმართ ხილვად და შე-
მთხუევად მისდა. და უმრავლესნი მათგანნი
5 ევედრებოდეს მას, რათა უტევნეს დაღვრო-
მად მის თანა. ხოლო იგი¹ მიუგებდა² მათ:
ძნელ არს და საჭირო ადგილი ესე, ძმანო,
რამეთუ ყოვლითურთ უნუგეშინისცემო არს
და არცა რაჲ საზრდელი მოიჩეწების ვინა-
10 ეე ჰამადისა მოქენეთა ჯორცთათჳს, და ემო-
შიშებ, ნუსადა ვერ შეუძლოთ მოთმენაჲ
იწროებასა ამას³ უდაბნოჲსასა. ხოლო იგი-
ნი ნაცვალად⁴ ეტყოდეს: მამაო წმიდაო, და-
ლაკათუ იქმნეს სიკუდილი ჩუენი შენ თანა
15 სიყმილისა მიერ გინათუ წყურილისა, ყოვ-
ლადვე არად შეეჰრაცხოთ⁵ იგი, რამეთუ ყო-
ველივე კირი და იწროებაჲ მოწვეწული ჩუენ
ზედა სიყუარულისათჳს ქრისტესისა წადიე-
რებით მოვითმინოთ წმიდათა⁶ ლოცვათა
20 შენთა მინდობითა. ხოლო ვინაჲთგან ვერ
შენძლებელ იყო დარწმუნებასა მათსა ამათ
სიტყუათა მიერ, რამეთუ განჯურვებულ იყუ-
ნეს გულნი მათნი ქრისტეს უღელსა ტკბილ-
სა აღებად მჯართა ზედა და შედგომად მის-
25 სა, ეტყოდა მათ⁷ კუალად სანატრელი იგი
მამაჲ: აწ უკუე, ვინაჲთგან დასდევით სასო-
ებაჲ თქუენი ღმრთისა მიმართ მხროლჲსა
და მნებებელ ხართ ტვრთვად მცნებათა მის-
თა სოფლისა და მსოფლიოთა ყოველთაჲან
30 ჯმნითა⁸, რომლისა სრულ ყოფაჲ თავადმან
უფალმან მოგეცინ თქუენ შეუბრკოლებელად.
ხოლო აწ წარვედით და მოიხუენით რკინანი
სათხარნი, რათა აღმოჰკუეთნეთ ლაკუანი
წჳმისა შემწყნარებელნი სასუნიელად თქუენდა
35 და თანად გამოიკუეთნეთ⁹ ქუაბნიცა საყო-
ფელად თქუენდა ყინელისა და წჳმათა სი-
მძაფრისაგან¹⁰ შემცველნი სხეულისანი.

C ¹ ოწინაშე მისსა იგინი B'. ² ნუგეშინის-ცემა B'. ³ მოიხუენით B'. ⁴ ქუაბნი B'.

D ¹ მიუგებდეს DE. ² იწროებისა ანის C. ³ ნაცვალად DE. ⁴ შეჰრაცხოთ CD. ⁵ წმი-
დათა—E. ⁶ მათ—C. ⁷ ჯმნითა+კეთილ წინა აღრჩევისა თქუენისა C. ⁸ გამოიკუეთნენ CD.
საფარველთაგან C. ¹⁰ შემოუცველნი C.

C

ხოლო იგინი¹ ერჩიდეს და ყვეს ბრძანებისაებრ მისისა. და ვითარცა განმრავლდეს ძმანი და ესმა ჰანბავი² მისი წმიდასა და ღირსსა მამასა³ დოდოს, მოვიდა⁴ იგიცა წინაშე მამისა დავითისა და მოიკითხნეს ურთიერთას⁵.

Q

ხოლო იგინი ერჩიდეს ბრძანებასა მისსა და წარსრულთა მოიხუენეს ბრძანებულნი მათუხს, და აღმოკუთენეს ლაქუანი შემწუნარებელად წყალთა, ქუაბნი საყოფელად მათდა, რომელთაცა შინა დაემკვდრნეს სიმრავლენი მამაკაცთანი უდაბნოებითა ცხოვრებასა შემეტკობელნი, რამეთუ დღითი-დღე შეეძინებოდა რიცხუსა მათსა სიმრავლე ფრიადი¹. ესრეთ განვდა რაჲ სიტყუაჲ ამის წმიდისათჳს 10 ყოველსა მას გარემო² სოფლებსა, არა მხოლოდ მახლობელთა; არამედ შორს მყოფთაცა³ მიმართ, შემოკრებოდეს ყოელით კერძო სურვილით თანა-აღრიცხვად არეგსა ქრისტეს სამწყსოთასა. ხოლო მას ჟამსა შინა⁴ 15 ისწავა სანატრელმან დოდოს წმიდისა დავითისთჳს, რომელი იყო ღირსი და სათნოებითა შემკობილი-მონაზონი, რომელსაცა ესმა რაჲ ამის წმიდისა საქმეთათჳს და ვითარმედ მრავალნი სულისა ცხოვრებისათჳს⁵ მოსწრა- 20 ფენი შეკრებიან მისა მიმართ, აღიძრა ესეცა საღმრთოთა სურვილითა და მოსწრაფებით⁶ მოვიდა მისა მიმართ და მოკითხვასა მიმთხუელნი ურთიერთას⁷ ერთბამად იყოფებოდეს რაოდენთამე დღეთა მოხარულ- 25 ნი სულითა ესრეთ აღორძინებისათჳს ქრისტეს სამწყსოთასა.

და ვითარცა წარვდეს მცირედნი დღენი შემოკრიბა სიმრავლე⁸ სხუათაცა ძმათაჲ და ჰრქუა დაღით მამასა დოდოს: წარვედა⁹ ძმაო, რქასა ამის¹⁰ კლდისასა, რომელ არს პირისპირ ჩუენსა, და წარიტანენ თანა სხუანიცა ძმანი, რამეთუ წადიერ არიან, რაჲთა გარე ისჯებოდინა კორციითა სულ- 30 თა მათთა ცხოვრებისათჳს. და ერჩ-

ხოლო შემდგომად რაოდენისამე ჟამისა იხილა რაჲ ნეტარმან მამამან დავით სიმტკიცე და სიმამხლე საღმრთოთა¹¹ შინა დოდოჲს გონებისა, თქუა¹² მისა მიმართ: მამაო დოდო, ვინაჲთგან ღმერთსა,¹³ რომელსა ჰნებაჲს ყოველთა კაცთა ცხოვრებაჲ და მეცნიერებაჲ ქეშნარიტებისა¹⁴ მოსლევად, ინება და ამბოცა უდაბნოთა აღშენებაჲ ღმერთმან საცხოვრებელად სულსა მრავალთასა და წადიერ არიან 35 ძმანიცა ესე დამტევებელნი სოფლისანი შორს

C ¹ იგი B'. ² ჰანბავი B'. ³ მამასა—B'. ⁴ ურთიერთთარს B'. ⁵ შემოკრიბა სიმრავლე შემოკრებულნი ვლუ B'. ⁶ იმის B'.

Q ¹ ფრიადი D. ² გარემოს D. ³ მყოფთა C. ⁴ შინა—C. ⁵ ცხოვრებისათჳს C. ⁶ მოსწრაფებითა E. ⁷ ურთიერთთარს D. ⁸ საღმრთოსა D. ⁹ თქუა და თქუა C. ¹⁰ ღმერთმან CD. ¹¹ კეშნარიტისა D, კეშნარიტებისად C და D.

ც

და ბრძანებასა მისსა წმიდაჲ დო-
ლო და წარვიდა და აღაშენა უდაბ-
ნოჲ იგი¹ სახელსა ზელა ყოვლად
წმიდისა დედოფლისა ჩუენისა
ღმრთის მშობელისასა² და საღი-
დებელად მამისა და ძისა და წმი-
დისა სულისა და ღლითი-დღე შე-
ეძინებოდა სიმრავლე ძმათაჲ და
ყოველნი ზოგად აღიდებდეს ღმე-
რთსა.

ხოლო წმიდაჲ მამაჲ დავით
ღლითი-დღე განვიდის პარეხთა³
კლდეთასა და მარტოჲ მყუდროე-
ბით აღასრულებდა წმიდათა ლოც-
ვათა და ოფლთა⁴ და ცრემლთა⁵

ღ

თვსთა და ნათესაეთაგან გარე სჯად უდაბნო-
თა ადგილთა შინა ქორცთა¹ მათთა ცხოვ-
რებისათჳს და სასჯელთა მერმეთაგან გამო-
ქსნისა სულთა მათთასა, ნუცა ჩუენ უღებ
ვიქმნებით უზრუნველობასა მაჩუენებელნი სარ-
გებელისათჳს მათისა, არამედ აღვედ რქასა
იმას კლდისასა, რომელი აღმართებულ არს
პირისპირ ჩუენსა და წარვიყვანენ² შენ თანა³
სხუანიცა ძმათაგანნი, რათა აღეშენოს მუნცა
10 სამკვდრებელი და საყოფელი ძმათაჲ და ქა-
ლაქი დასამკვდრებელი⁴ ღმრთისა მონათა,
იქმნეს უდაბნოჲ და უვალი ადგილი საღიდე-
ბელად უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესა⁵
და საქებელად ყოვლად წმიდისა და ღმრთის
15 მტკრთველისა ქალწულისა მარიამისა. ხოლო
ნეტარი დოდოს ერჩდა ბრძანებასა ბერისასა
და აღვიდა თავსა პირველ თქუმულისა კლდი-
სასა მის თანა მიმყვანებელი სხუათაცა ძმა-
თაჲ; და მოსწრაფებით კელ-ყო შენებად აღ-
20 გილსა მას ქუაბთა⁶ გამომკუთთელმან და ლა-
კუათა სიმრავლისა აღმომკურელმან⁷ და მცი-
რესა ეამსა შინა აღსაესე იქმნა სიმრავლისა
მიერ მარტოდ მცხოვრებელთაჲსა ყოველი
იგი უდაბნოჲ. რამეთუ ყოველი იგი გარემოჲ-
25 სა⁸ დაბნები მსმენელი საკვრელებათა და
მადლთა, რომელთა მიერ განმდიდრებულ და
განშუენებულ იყო ნეტარი დავით, მოსწრა-
ფებით მიიწეოდეს⁹ მუნ და სამწყსოსა მისსა¹⁰
ქუეშე დაწესებასა აღირჩევდეს და სახლადმი
30 ღმრთისა მიერდომისა ვიდრელა რაჲ კუა-
ლად უკუნქცევითა დამკვდრებად საყოფელ-
სა ცოდვილთასა.

ხოლო წმიდაჲ დავით ღლითი-დღე გან-
ვიდოდის ნაპარლთა¹¹ მიმართ კლდეთასა
და მყუდროებით თჳსაგან აღმასრულებელი
ლოცვათა მხოლოჲ მხოლოსა ზრახვიდის გო-
ნიერად, რათა არა ებადოს¹² ესეცა მას ზუა

ც¹ იგი—B'.² მშობელისა B'.³ პარეხსა B'.⁴ და ოფლთა მათთა B'.⁵ ცრემლთაჲ B'.

ღ¹ სულთა E. ² წარიყვანე C. ³ შენ თანა—C. ⁴ ქალაქ დასამკვდრებელ CDE ⁵ ქრის-
ტესა CD. ⁶ ქუაბსა E. ⁷ აღმომთხრელმან C. ⁸ გარემოსი CD. ⁹ მიიწეოდის C. ¹⁰ მისისა CE.

¹¹ ნაპარლეთა CDE. ¹² ებადოს—CD.

C

ნაკადულითა რწყვიდა უდაბნოთა
მაჲ და დღესა ერთსა ესრეთ რაჲ
ილოცვიდა იგი, მოვიდა ბარბა-
როზი ვინმე ნათესავით აღგილ-
თაგან რუგსთავისათა¹ და ინადი-
რობდა ნადირთა. და მიუტევა
ქორი კაკაბსა მახლობელად აღ-
გილსა მას, სადა ილოცვიდა წმი-
დაჲ დავით. და კაკაბიცა² იგი მი-
ივლტოდა ბერიისა და დაჯდა იგი
ფერკთა თანა მისთა, ხოლო ქორი
მახლობელად მისა³. და ესე იქმნა
განგებითა ღმრთისაჲთა, რაჲთა
მონადირე იგი მონადიროს მო-
წყალებითა თჳსითა. ხოლო ბარ-
ბაროზი იგი მიისწრაფდა, რაჲთა
მოუღოს კაკაბი ქორსა³ მას. და
ვითარცა იხილა წმიდაჲ იგი მდგო-
მარე ლოცვასა შინა და კაკაბი
იგი ფერკთა წმიდისა მის თანა
მჯდომარე, დაუკვრდა ბარბაროზ-
სა მას და ჰრქუა: ვინაჲ ხარ შენ?

D

ობით მიმებელსა კეთილთა¹ საქმეთა მოქმე-
დებისა და² საანჯნო³ კმნა⁴ უდაბნოთა ზე-
და, რათამცა ჩუენებულ⁵ იყო იგი კაცთათჳს
მმარხველად გინა მლოცველად. არამედ სა-
უნჯეთა შინა გულისათა მარტოებით მამისა
მიმართ ზეცათასა ილოცვიდის სამარადი-
სოდ⁶ განმბანელი პირისა ცრემლთა მიერ
დამალტობელი იატაკისა⁷ ნაკადულთა მი-
მართ⁷ ოჯლთა⁸ მისთაგან შთამომდინარეთა.
ამას წესსა აღასრულებდა სამარადისოდ ყო-
ველსავე ზრუნვასა კორცთასა დამეიწყებელი
ნეტარი დავით. ხოლო დღესა ერთსა აღვი-
დოდა რაჲ ნეტარი თჳსა მის მთისასა, სადა-
იგი მკვდრ იყვნეს ძმანი, ჩუეულეებისაებრ
დადგა იგი ჯელ-განპყრობით ლოცვად ქუეშე
კერძო ძირსა რომლისაჲმე კლდისასა. და ვი-
თარ იგი ილოცვიდა, იხილა კაკაბი, ლტოლ-
ვილი ქორისაგან და შეერდომილი ფერკთა
მისთა და ქორიცა დაჯდომილი მახლობე-
ლად მისა, რამეთუ ბარბაროზი ვინმე აღმო-
სრულ იყო ნადირობად ნადირთა მათ შინა,
და მახლობელად წმიდისა მოწვეწულსა განე-
ტევა ქორი კაკბისა⁹ მიმართ, რომელიცა
წყალობის მოყუარებან ღმერთმან მეძიებელი
25 პირუტყუთა ცხოველთაჲ თუთ სიტყუარები-
თა პატივ-ცემული ცხოველი მომნადირებელ
ყო ამის კეთილისა სულთა მონადირისა მიერ
და ბადეთა ბიერ საღმრთოთა მოძღურებათა
სა ჯელთ გდებულ ყო იგი, რამეთუ, ვითარცა
30 ვთქუ, განმტევებელი ქორისა მოსწრაფებით
მირბიოდა ცხენითა გამოლებად ქორისაგან
სანადიროჲსა. ხოლო მახლობელად მისრულ-
მან ვითარცა იხილა წმიდაჲ იგი ლოცვად
მდგომარე და კაკაბი მდებარე ფერკთა თანა
35 ბერისათა და კუალად მახლობელად მისა
მდგომარე¹⁰ ქორი, განკვრებულ იქმნა ფრიად
და განცუფრებული იტყოდა მისა მიმართ,

C ¹ რუგსთავისათა B'. ² კაკაბი B. ³ მახლობელად მისა] მ'ლდდ მისსა B'. ⁴ ქორსა] ცხოვრსა B'.

D ¹ კეთილსა D. ² და]—CE. ³ საანჯნო D. ⁴ კმნასა E. ⁵ ჩუენებით E. ⁶ სამარადი-
სოდ] + და C. ⁷ მიერ C. ⁸ ოჯლთა C, უჯლთა D. ⁹ კაკბისა DE. ¹⁰ მჯდომარე C.

ც

ღ

ვინ¹ ხარ შენ, ზ კაცო, და სადაჲთ მოწვე-
ნული აღვიღთა ამათ შინა დამკვდრებულ
ხარ?

მიუგო მან სომხურიტა ენი-
თა: ნე კაცი ვარ ცოდვილი მონაჲ 5
უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესი,
და ვევედრები მოწყალებათა მის-
თა, რაჲთა მომიტევნეს¹ ცოდვანი
ჩემნი და რაჲთა მჟუდროებით და
უშფოთველად განვლო წუთი ესე 10
ცხორებაჲ ჩემი. და კუალად²
ჰრქუა: ეინაჲ არს აქა მზრდელი
და³ ნუგეშინის-მცემელი შენი?
და⁴ მიუგო მან და ჰრქუა: რო-
მელსა-იგი მე ვესაჲ და თაჟუანის-
ვსცემ, იგი არს მზრდელი და ნუ-
გეშინის-მცემელი ყოველთა შექმ-
ნულთა და დაბადებულთა მისთაჲ
და ზის მიერ იზარდებიან ყო-
ველნი კაცნი და ყოველნი პირ- 20
უტჟუნი და ყოველნი მცენარე-
ნი, მფრინველნი ცისანი და
თევზნი ზღასანი და აჲა ესერა კა-
კაბიცა ესე ლტოლვილი შიშისა-
გან ქორისა შენისა მოივლტის ჩემ 25
ცოდვილისა მონისა ქრისტესისა,
და შენ წარვედ და სხუაჲ ნადირი
ინადიოჲ, რამეთუ ესე დღეს ჩემ-
და შემოხუეწილ⁵ არს, რაჲთა გა-
ნერეს სიკუდილისაგან. მიუგო 30
ბარბაროზმან მან და ჰრქუა: მე
მოკუდინებაჲ შენი მნებაჲს და
შენ ვითარ⁶ განარინო კაკაბი სი-
კუდილისაგან!?

ხოლო წმიდამან დავით ჰრქუა: 35
არა ჰელ-გეწითების სიკუდილი ჩე-
მი და არცა კაკებისაჲ ამის⁷, რა-

ხოლო წმიდაჲ იგი ეტყოდა მას² სომ-
ხურიტა ენითა: მე მონა ვარ უფლისა ჩუენი-
სა იესუ ქრისტესი და ვევედრები მოწყალე-
ბათა მისთა მოტევებად ცოდვათა ჩემთა სი-
მრავლესა და რათა უშფოთველად ღირს
მკოს წარსლვად წუთისა ამის საწუთოჲსა.
ხოლო ბარბაროზი იგი კუალად ჰკითხვიდა
მას: და ეინაჲ აქა შინა მზრდელი შენი და
ნუგეშინის-მცემელი? ხოლო დიდი იგი ე-
ყოდა: რომელსა-იგი მე ვესაჲ და თაჟუანის-
ვსცემ, იგი არს მზრდელი და მოურნე ჩემი
და თანად³ ყოველთა ქმნულთა და დაბადე-
ბულთა თჳსთა. რაოდენნი ქუეყანასა ზედა და
ზღუათა და ჰაერთა შინა იყოფებიან. ხოლო
შენ დამტევებელი ცხოველისა ამის მფრინვე-
ლისა, რომელი მოივლტოდა ჩემ ცოდვილისა
მოჰართ, სხუათა სანადიროთა მიმართ წარ-
ვედ, რამეთუ ესე დღეს ჩემდა მოლტოლვილ⁴
არს, რათა განერეს ჰელთაგან სიკუდილისა-
თა. ხოლო ზუაჲი იგი ბარბაროზი (და უფ-
როჲსლა მერმეცა სულითა ბარბაროზი⁵) ჰუ-
ნესა ზედა ნჯდომარე სილაღით იტყოდა
წმიდისა მიმართ: ზ საწყალობელო ბერო, მე
მოკუდინებაჲ შენი მეგულებების და შენ გან-
რინებასა მეტყუა ამის მფრინველისასა სიკუ-
დილისაგან? თანამდებ-იყო შენდა უწინარეს
თავისა თჳსისათჳს ვედრება ჩემთჳს, ვიდრე-
ლა ამის მფრინველისათჳს.

ხოლო მშვიდი იგი და აღუშფოთებელი⁶
გონებითა მჟუდროებით მიუგებდა: არა გა-
ქუს არცა ერთი ჰელმწიფებაჲ მოკუდინებად

ც¹ მომიტევნეს|+ყოველნი B'.² კუალად|—B'.³ და| ანუ B'.⁴ და|—B'.⁵ შემოხუე-
წილ BB'.⁶ უფრო B'.⁷ კაკაბისაჲ ამისთჳს B'.

ღ¹ ეინაჲ C.² მას|—E.³ თანა D.⁴ მოვტოლვილ D.⁵ და უფროჲსლა მერმეცა სულითა
ბარბაროზი|—C.⁶ აღუშფოთებელი CE.

C

მეთუ უფალი ჩემი ჩემ თანა არს და იგი არს ჯელის ამპყრობელი ჩემი¹.

და სიტყუასა მას ზედა ბერისასა ბარბაროზმან მან მჯდომარე მან ჰუნესა² ზედა იწუადა ჯრმალი, რაჲთა სცეს ქედსა წმიდისა დავითისსა. და ვითარცა აღილო¹⁰ ქელი, მჯესულად შეჰქმა იგი და იქმნა³ ვითარცა შეშაჲ. მაშინ გულისქმა-ყო ბარბაროზმან მან უკეთურებაჲ თჳსი⁴ და გარდაჰქდა ჰუნესა⁵ და დავარდა ფერკთა თანა ბერისათა და ცრემლით ევედრებოდა, რაჲთა მიუტეოს ცთომილებაჲ⁶ იგი მისი.

მაშინ შეეწყალა იგი წმიდასა დავითს და ევედრებოდა⁷ უფალსა და თქუა: უფალო იესუ ქრისტე: ღმერთო ჩუენო, რომელი მოხუდ⁸ ცხოვრებად ნათესავისა კაც-³⁵ თაჲსა⁹, სახიერო და მოწყალეო, ¹⁰ რომელმან განჰქურნე ქელი იგი

D

ჩემდა, გინათუ განტევებად, და არა მხოლოდ ჩემდა, არამედ არცა უნდოჲსა ამის მფრინველისა, რამეთუ ღმერთი ჩემი შემწე ჩემდა არს და მან დამიცვას მე უვნებელი ქადება-⁵ თა შენთაგან.

ამათმან მსმენელმან ბარბაროზმან იჯა-
და¹ მახული მრისხანებით, რათა სცეს ქედსა წმიდისასა. ხოლო ვითარცა აღილო ქელი თჳსი სიმაღლედ (ეჲა წყალობათა შენთა მსჯავრსა. ქრისტე! რამეთუ) მეყსეულად ჰა-
ერთა შინა განმარტებულად დაადგრა მარჯუენე მისი და ყოვლითურთ მოუდრეკელ იყო იგი, ვითარცა შეშაჲ, რაინეთუ ძნად მართლისა ყოვლად უმსჯავროდ განმარტებულ იქმნა მაშინდა ძნად სადამე³ გულის-
ქმის² მყოფელი ცთომილებისა თჳსისაჲ, ზუავი იგი ბარბაროზი ყოვლითურთ სიმდაბლესა⁴ შემოსილ⁵ იყო მონებრივსა და ძრწო-
ლისა მიერ შეპყრობილი, გარდამოვარდა ცხენისაგან თჳსისა და შევრდომილი ფერკთა ბერისათა ცრემლით დალტობდა მათ⁶ მკურვალთა სულთქმითა და გოდებით. მვედრებელი სულით გამო, რათა მიუტეოს მას ცთომილებაჲ მისი და ღმობიერითა სულითა ტირილით იტყოდა: ზე მონაო ღმრთისა სახიერისაო, სახიერ იქმენ ჩემ ზედა საწყალობელისა ამის და უქმებასა⁷ თანა მარჯუენისა ჩემისასა განმკურნე მრჩობლ კერძოვე სნეული სულით და ჯორციით და მომიტევე მე ცთომილებაჲ ესე, რომელი ვიმოქმედე შენდა³⁰ მიმართ უგუნჯრებით.

ამათ სიტყუათა მიერ საწყალობელთა ბარბაროზისათა მოწყალე ქმნილი მოწყალისა ღმრთისა მოწაფე დავით ღმობიერ⁸ იქმნა სულითა და აღმპყრობელი ქელთაჲ ცად მიმართ ილოცვიდა ღმრთისა მიმართ: უფალო იესუ ქრისტე, ღმერთო ჩუენო, სახიერო და კაცთ მოყუარეო, რომელმან⁹ შეიწყალე მვედ-

C¹ ჩემი—B. ² ჰუნესა B. ³ იქმნა B'. ⁴ თჳსი მისი B'. ⁵ ღუნესა B'. ⁶ ცთომილობა B'. ⁷ ევედრა B'. ⁸ მოხუდ B'. ⁹ კაცთასა B'. ¹⁰ მწყალო B'.

D¹ იწოდა D, იწუადა C. ² სადნე C. ³ გულისხუმის C. ⁴ სიმდაბლეს C. ⁵ შემომოსულ C. ⁶ მას E. ⁷ უქმებასა C. ⁸ ღმობილ C. ⁹ რამეთუ D.

ტ

განკმელი, შენვე, მეუფეო, რომელმან ესე იკადრა აღებად ქელი უღირსსა ზედა მონასა შენსა, მოვედინ აწცა მადლი და წყალობაჲ შენი და განკურნე ქელი ესე განკმელი ბარბაროზისაჲ, რაჲთა გულისკმა-ყოს და გიცნას შენ და აღიდებდეს სახელსა¹ შენსა.

და მიყო ქელი მისი წმიდაჲ 10 და შეახო რაჲ, მეუფესულად განიკურნა შეწვევითა ღმრთისაჲთა. და ვითარცა იხილა დიდებულებაჲ ღმრთისაჲ ფრიად,² იწყო ვედრებად მისსა ცრემლითა მჭურვალ-15 თა და ეტყოდა წმიდასა დავეთს: მონაო ღმრთისა ცხოველისაო, არს სახლსა შინა ჩემსა ძე ჩემი კოკლი ორითავე ფერკითა, რომელი ყოველად ვერ შემძლებელ არს³ ზე 20 აღდგომად და აწ ვესაჲ სიწმიდესა⁴ თქუენსა, რაჲთა ევედრო უფალსა შენსა მისთჲს და უკუეთუ⁵ განიკურნოს იგი, უმეტეს იდიდოს სახიერებაჲ მისი და ყრმაჲ იგი 25 მოვიყვანო წინაშე სიწმიდისა თქუენისა, რაჲთა იკურთხოს იგი თქუენ მიერ, და მე და ყოველთა სახლეულთა ჩემთა თაყუანის-ვსცეთ სახელსა ქრისტეს ღმრთისასა და 30 მოვილო წინაშე თქუენსა ფრიადი ზავმარი და ნაყოფთაგან სახლისა ჩემისათა იშუებდე⁶ შენ და ყოველნი შენთანანი. მიუგო წმიდამან დავეთ და ჰრქუა: წარვედ სა- 35 ზედ შენდა და უკუეთუ ენებოს

ყ.

რებელი იგი შენი, რომელსა ქელი განკმელ ედგა და კურნებაჲ მიანიჭე მას, აწცა შენ მეუფეო, განკურნე ქელიცა საწყალობელისა ამის ბარბაროზისა, რომელმან სილალით აღი-5 ლო მარჯუენე თჳსი ჩემ ზედა უღირსისა ამის მონისა შენისა, რაჲთა გულისკმა-ყოს და გიცნას შენ ღმერთი მხოლოჲ მოქმედი საკრ-ველებათა და ნიშთა და აღიდებდეს სახელსა შენსა უკუენისამდე.

ამის ლოცვისა სრულ გყოფელმან მიყო ქელი თჳსი და შეახო მარჯუენესა მის ბარბაროზისასა და მყის¹ შინა განიკურნა იგი და მოვეო ვითარცა მეორე იგი ქელი. ხოლო ბარბაროზი იგი, მიმთხუელი კურნებისა, გან-15 კრვებულ იქმნა ფრიად დიდებულებათა² ზედა ღმრთისათა და მრავლად მადლობასა შესწირვიდა მისა ესევეთართა სასწაულთა და ძალთა ნხილველი მონისა მისისა დავეთის მიერ. ამისა შემდგომად კუალად³ იწყო ტი-რილით⁴ ეცდრებაჲ წმიდისა მიმართ და იტ-ყოდა: მონაო ღმრთისა ცხოველისაო, არს სახლსა შინა ჩემსა⁵ ძე ჩემი კოკლი ქელით და ფერკით და ყოველითურთ ვერ შემძლებე-20 ლი ზე აღდგომად, აწ უკუე გვედრები, რა-თა ევედრო შენ უფალსა შენსა მისთჲს, რა-მეთუ მრწამს, ვითარნედ⁶ ისმენს შენსა, ვითარ სარწმუნოჲსა მონისასა, და უკუეთუ განიკურნოს იგი, უმეტესად იდიდოს სახიერებაჲ მისი და მიბრძანო თუ, მოვიყვანო ყრმაჲ იგი წინაშე სიწმიდისა თქუენისა, რა-30 თა მიილოს შენ ნიერ კურთხევაჲ და მე და ყოველმან ნათესავმან ჩემმან შეწყნარებულ-თა⁷ ნათლის-ღებისათა თაყუანის-ვსცეთ უფალსა შენსა და ვაქებდეთ და ვადიდებ-35 დეთ ყოველად⁸ დიდებულსა სახელსა მისსა უკუენისამდე. და ვიყო მე მსახურ სიწმიდისა

1. ლ'თებასა B: 2. ფრიად| კუალად B'. 3. არს|—H'. 4. სიწმიდესა| წმიდასა ლოცვისა B'.

5. უკუეთუ B'. 6. იშუებდე B'.

7. 1. მყისა E. 2. დიდებათა D, დაბადებულთა C. 3. კუალად|—E. 4. ცრემლით C. 5. აჩემ-სა შინა CD. 6. ვითარნედ|—C. 7. შეწყნარებითა E. 8. ყა D.

C

ღმერთსა, ჰპოო ძე შენი განკურნებულისა.

ხოლო იგი წარვიდა განმხიარულებული სახედ თჳსად, რამეთუ ნადირიცა ფრიად ენადირა. ხოლო ვითარცა მიიწია იგი სახიდ თჳსად (ეჰა დიდებულებათა შენთა, ქრისტე! რამეთუ) ყრმა იგი კოკელი ბლუნვით მავალი სიხარულით წინა მიეგებოდა მამასა მას თჳსსა. და ვითარცა იხილა იგი მამამან ნისნან მრთელი და ყოვლითურთ უნაკლულად, გარდაჰქდა * ჰუნესა: და ნადლობა შეწირა ღმერთსა და ვითარცა შევიდა ტაძართა თჳსთა, ჰკითხა მეუღლესა და სახლეულთა: რომელსა ეამსა განიკურნა ყრმა ესე? მიუგეს მას და ჰრქუეს: ღღეს მესამესა ეამსა ალღა ეგე და ხლდომით ვიღოდა ვითარცა ქურციკი. ხოლო ნოუქსენა მას, რამეთუ მას ეამსა ჰრქუა მას ბერმან, ვითარმედ: ენებოს ღმერთსა, განიკურნოს ყრმა იგი შენი. და ყოველივე, რაჲცა ექმნა და ეთხრა მისდა წმიდასა დავითს, წარმოუთხრა მან. და ყოველი ზოგად აღიდებდეს ღმერთსა უფალსა ზუენსა იესუ ქრისტესა.

D

შენისა საგმართა მიერ ჩემთა. ხოლო წმიდა დავით, ვითარ ოდესმე ჩემი იესუ იაიროსის მიმართ, ეგრეთვე ესე ბარბაროზისა მიმართ იტყოდა: წარვედ სახიდ შენდა და ვითარცა გრწმენა, გეყოს შენ სიტყუსაებრ შენისა, რამეთუ ჰპოვო შენ ძე იგი შენი განკურნებული და ყოვლითურთ მრთელი და უნაკლულად მესამესა ოდენ ეამსა დღისასა.

ხოლო იგი წარვიდა აღვსებული ფრიადითა სიხარულითა მადიდებელი ღმერთისა და ესე ვითარცა სასწაულთა საკრველთა ხილვისათჳს და ვითარცა მიიწია სახიდ თჳსად, ჰუცხოა საკრველი და დიდებული, რამეთუ ძე იგი მისი კოკელი და უწინარეს სხუათა მიერ მიმოსაყვანებელი სიხარულით და ხლდომით მიეგებოდა მამასა თჳსსა, რომელი ესე იხილა ბუბაქარ (რამეთუ ესე იყო სახელი კაცისა მისი). გარდამოსრული ცხენისაგან მადლობასა შესწირვიდა უფალსა. ხოლო ვითარცა შევიდა სახლად, ჰკითხვიდა იგი მეუღლესა თჳსსა და სახლეულთა თჳსთა, თუ რომელსა ეამსა განიკურნა ძე იგი მისი. ხოლო იგინი ეტყოდეს, ვითარჩენდ: ღღეს ეამსა ოდენ მესამესა დღისასა. ამათი მსმენელი მამა ყრმისა მადლობდა ღმერთსა და მონასა მისსა დავითს, რომლისა ლოცვითა და ვედრებითა მიემთხვა იგი ძისა თჳსისა განკურნებასა; და ყოველივე, რაოდენი შეემთხვა და ესმა და იხილა ბერისაგან, წარმოუთხრა სახლეულთა თჳსთა. და იქმნა სიხარული დიდი მას ღღესა შინა ყოველთა მიერ. და რომელთა ესმა უცხო ესე დიდებული, ერთბამად აღიდებდეს ღმერთსა მოქმედსა საკრველთათჳსა.

C * ჰუნესა] ლონესა B. * ჰრქუეს] + მას B'. * ჰლდომით B'. * ამაზე წყდება B ხელნაწერი.

D * იაიროს CD. * მიმოსაყვანებელი CD. * იხილა] + რაჲ C. * გეოყოს D.

ც

და ვითარცა განთენა, აჰკი-
და საწედართა ფრიად საწმარხი:
პური და ღვინო, თევზი და ხილი
მრავალ-ფერი და წარვიდა მამისა
დავითისსა. და თანა ჰყვა ძეცა იგი 5
განკურნებული და ორნი ძენი
სხუანი. და ვითარცა მიიწივნეს
იგი(ნი) ადგილსა მას მოკსენებულ-
სა. და ვითარცა ბერი ვერ იხილა,
შეუძნ[და] ფრიად და ჰრქუა მონსა,
რაჲთა იძიოს¹ იგი. და ვითარცა
შთავიდეს ქუემო² კერძო, პოვეს
იგი სხუასა თანა. მოვიდეს და
აუწყეს მას. ხოლო იგი სიხარუ-
ლით შთავიდა ბერისა, დავარდა³
ფერკთა თანა მისთა წმიდათა,
ცრემლით ეტყოდა: კეშმარიტად
გპოვე მკურნალი სულთა და კო-
რცთაჲ; და აჲა ესერა წინაშე
თქუენსა დგას ყრმაჲ იგი უფერ-²⁰
კო, ხოლო დღეს ლოცვითა თქუე-
ნითა განკურნებული და უვნებელი,
და სხუანიცა ესე ორნი ძენი ჩემ-
ნი მომიყვანებთან წინაშე სიწმი-
დისა თქუენისა, რაჲთა შეეხნენ²⁵
სამოსელსა შენსა და იკურთხნენ
შენ მიერ.

ხოლო მან დასდვა წმიდაჲ
ჯელი მისი და ჰრქუა: ღმერთმან,
რომელმან აკურთხა იაკობი, მან-³⁰
ვე სახიერმან გაკურთხნეს და შვილ
წმიდისა ენბაზისა გყენეს თქუენ.
და ვითარცა მოიკითხნა იგინი,
უბრძანა ბუბაქრ მონათა თჳსთა
(რანეთუ ესე იყო სახელი ბარბა-³⁵
როზისაჲ მის), რაჲთა მიუძღუა-

ღ

ხოლო ვითარცა განთიადი¹ იქმნა, ალ-
ტკრთნა საწედარნი ფრიადითა საწმრითა²
და პურითა და მხლითა³ და წარვიდა წმი-
დისა მის ბერისა მის⁴ თანა⁵ წარმევანებელი
განკურნებულისა მის შვილისა მისისა⁶ ო-
თა სხუათა ძეთა თანა⁷ მისთა, და მიწვენილნან
ადგილსა მას პირველ ჯსენებულსა ვითარცა
ვერ იხილა ბერი, მეწუხნა ფრიად და უბრძა-
ნა მონათა თჳსთა⁸ ძიებაჲ მისი⁹. ხოლო იგი-
ნი მეძიებელნი ყოვლით კერძო და ვერ მპო-
ნელნი¹⁰ შთავიდოდეს¹¹ ქუეშე კერძო ნის
ადგილისა, სადა-იგი პოვეს სხუათა მათ თანა
ძმათა შეკრებულთა; და უქუმოქცეულთა
აუწყეს¹² უფალსა თჳსსა. ხოლო იგი შთავი-
და ბერისა მიმართ და მოსწრაფებით შეუწ-
და ფერკთა მისთა და ცრემლით იტყოდა
მისა¹³ მიმართ: კეშმარიტად გპოვე შენ მკურ-
ნალი სულთა და კორცთაჲ, მონათა ღმრთი-
საო, რამეთუ ყრმაჲ იგი ჩემი განკველი ჯე-
ლით და ფერკით, აჲა ესერა წინაშე შენსა
მღვთმარე არს ყოვლითურთ უვნებელი¹⁴,
რომლისათჳსცა აწ აჲა წარმომიდგენიეს¹⁵
ესე ორთა თანა ძმათა მისთა, რათა კურთხე-
ვასა შენ მიერსა მიემთხვენ.

ხოლო მან განმმარტებელმან მარჯუე-
ნისა ჯელისამან თავთა მიმართ მათთა, თქუა¹⁶:
ღმერთმან,¹⁷ რომელმან აკურთხა აბრაჰამ
ისაკის თანა და იაკობის თანა,¹⁸ გაკურ-
თხ[ნ]ეს თქუენ და შვილ ნათლისა და ღლისა
გამოაჩინნეს წმიდისა ნათლის-ღებისა ნიეო-
ამისა შემდგომად დასხდეს იგინი ურთიერ-
თას მომკითხველნი. ხოლო ბუბაქარ ჰრქუა
მონათა თჳსთა, რათა მოიღონ ყოველივე იგი

ც ¹ იძიოს B. ² ქუემო B.

ღ ¹ განთიად C. ² საწმარითა C. ³ მხლითა E. ⁴ მის CE]—D. ⁵ თანა მისთა D. ⁶ თჳ-
სისა C] + და C. ⁷ თანა—CD. ⁸ თიებაჲ მონათა მისთა C. ⁹ მისი—C. ¹⁰ მპოვნელი CD. ¹¹ შთა-
ვიდეს C. ¹² აუწყეს] რა აუწყოს C. ¹³ მისსა CE. ¹⁴ შეუგინებელი C. ¹⁵ წარმომიდგინეს D.
¹⁶ თქუა—CD. ¹⁷ ღმერთმან] + თქუა CD. ¹⁸ თანა მან CD.

C

ნონ ბერსა ყოველი, რაოდენი¹ მოელო მისთჳს. ხოლო ბერმან შეკრიბნა ყოველნი ძმანი და ქამეს და სუეს² და განძლეს. და ვითარცა აღდგეს სერობისაგან და ჰრქუა³ მამამან დავით ბუბაქრს: რაჲ გნებაჲს შენ აწ, რაჲთა გიყოთ შენ? ხოლო იგი ევედრებოდა, რაჲთა ნათელი სცეს მათ. ხოლო იგი ეტყოდა: აღიღე რაოდენიმე⁴ საფა⁵ სეთა შენთაგანი და წარვედ მამისა ღოდოჲსა და ნიართუ მას⁶, რაჲთა უღუაწოს მუნ მყოფთა⁷ ძმთა და განუსუენოს⁸, და იკურთხო მათ მიერცა. და ჰყვა მას⁹ მღუღელი პატიოსანი და მიუმცნო¹⁰ წას, რაჲთა თანა წარმოგაყოლოს და მან ნათელ-გცეს შენ და ყოველთა სახლეულთა შენთა. მაშინ თანა წარაყოლა წმიდაჲ ლუ-²⁰კიანე და მიუმცნო მას, რაჲთა თანა წარაყოლოს მღღელი, რაჲთა ნათელ-სცეს ბუბაქრს და ყოველთა სახლეულთა მისთა.

ხოლო წმიდამან ღოდო ყო²⁵ ბრძანებისაებრ ბერისა. და ვითარცა ნათელს-იღო ბუბაქრ, კუალად მოვიდა⁷ წინაშე წმიდისა დავითისსა შვილი იგი ნათლისაჲ. და თანა მიატანნა სათხარნი და³⁰ მუშაკნი და შეუქმნა ეკლესიაჲ სალოცველად ძმთა, რომელი-იგი უქუანაჲსკენელ⁸ წმიდამან და ღმერთ-შემოსილმან ილარიონ განავრცელა და აკურთხა, რომელსა³⁵ შინა სამხრით კერძო ეკლესიასა

D

საქმარი წინაშე ბერისა, რომელი მოელო მის თანა. მაშინ უკუე წმიდამან დავით შემოკრიბნა ყოველნი ძმანი და განუსუენა მათ ბაბუქარის მიერ მოღებულისა საზრდელისაგან. ხოლო ვითარცა აღდგეს სერობისაგან, ეტყოდა მამაჲ დავით ბუბაქარს, თუ რომლისა სათხოველისა მოქენე არს მისგან. ხოლო იგი ევედრებოდა მას წმიდისა ნათლის-ღებისათჳს. მაშინ ჰრქუა წმიდამან დავით, რაჲთა აღიღოს რაოდენიმე მათ საქმართაგანი და წარვიღეს მამისა ღოდოსსა და განუსუენოს მუნ¹ მყოფთა² ძმთა, რაჲთა იკურთხოს მათ მიერ. ხოლო იგი ერჩიდა ბრძანებასა მისსა და წარვიდა ნეტარისა ღოდოს² მიმართ. და წმიდამან დავით თანა წარატანა³ მათ მოწაფე თჳსი ლუკიანე და მიუმცნო მამასა ღოდოს, რაჲთა მისცეს მღღელი ერთი თანა წარსლვად ბუბაქარისა და ნათლის-ცემად მისა⁴ ყოველთა თანა⁵ ნათესაეთა მისთა.

ხოლო ღირსმან მან მამამან ღოდო მხიარულებით შეიტკბო ბუბაქარ და ძენი მისნი და⁶ მონანი მისნი⁷ და აკურთხნა იგინი და ბრძანებისაებრ⁸ მამისა დავითისა მისცა მათ⁹ მღღელი ერთი, რომლისა მიერ მიემთხვა ბუბაქარ და ყოველნი სახლეულნი მისნი ნათლის-ღებასა სახელისა მიმართ მამისა და ძისა და წმიდისა სულისა¹⁰. ხოლო შემდგომად ამისა¹¹ კუალად მიიწია წინაშე წმიდისა მამისა დავითისა მიმყვანებელი მუშაკთაჲ და გამოუკუეთა¹² ქუაბთა მათ შინა ქუაბი ეკლესიად სალოცველად ძმთათჳს,

C ¹ რაოდენი B'. ² სუეს B'. ³ რაოდენიმე B'. ⁴ ნიართუ-მას B'. ⁵ მყოფთა B'. ⁶ განუსუენოს B'. ⁷ მოვიდა B'. ⁸ უკანასკნელ B'.

D ¹ მუნ]-D. ² ღოდოსა C. ³ წარატანა D. ⁴ მისსა CD. ⁵ თანა]-D. ⁶ და]-CE. ⁷ მის-ნი]-DE. ⁸ ბრძანებისა D. ⁹ მას CD. ¹⁰ სულისა წმიდისა DE. ¹¹ ამის D. ¹² გამოკუეთა D'

ც

მას შექმნა¹ ლუსკუმაჲ ზუენიე-
რი², რომელსა შინა დაკრძალულ
არიან ნაწილნი წმიდისა მამისა
ჩუენისა დავეთისნი. და ვიდრე
აქამომდე სამარხოჲსა მისგან აღ-
მოდის სული სურნელებისაჲ და
ყოველთა, რომელთა სარწმუნოე-
ბით მიიღონ მტუერი³ სამარხო-
სა⁴ მისგან წმიდისა, ჰკურნებს
ყოველსა სენსა და უძლურებასა
კაცთასა. ხოლო სამარხოჲ წმიდი-
სა ლუკიანესი არს დამართებით
წინა კერძო საკურთხეველისა. და
არს იგიცა შემწე და ნუგეშინის
მცემელი და ჳელის ამპრობელი
ყოველთა მვედრებელთა მათთა⁵.

ღ

რომელიცა¹ უკუანახსენელთა ეამთა შინა
განავრცელა და აკურთხა წმიდამან და ღმერთ-
შემოსილმან მამამან ილარიონ და² მნა-
თობნან ელვარემან ქართველთა ნათესავეთა-
მან, რამეთუ განმწყინდა მადლთა და სასწა-
ულთა სიმრაველითა ქუეყანასა ბერძენთასა,
სადა-იგი დაასრულა ცხოვრებაჲ ქალაქსა ში-
ნა თესალონიკისასა, ხოლო აღმოყვანებულ
იქმნეს კოსტანტინეპოლედ ნაწილნი მისნი
ფრიად პატიოსნად ბასილი მეფისა მიერ მა-
კედონიად³ წოდებულისა და ეკლესიაჲ ზუე-
ნიერი და ბრწყინვალე შეუნადა მას სახელ-
სა ზედა წმიდათა მოციქულთასა ზენა კერძო
სოსთენისა რომანად წოდებულსა⁴, აღვილსა
შინა, სადა-იგი დაისხნეს პატიოსანნი ნაწილ-
ნი მისნი ყოვლად ზუენიერებით. და მონას-
ტერი ზუენიერი შენ არს მუნ მონაზონთა
მწყობრისა მიერ აღსაესე, რომელსა შინა
ვიდრე აქამომდე საკრველებათა ძალნი აღე-
სრულებიან სანატრელისა ილარიონის მიერ.
ამან ღმერთ-შემოსილმან მამამან მერმეცა გა-
რესჯას ყოფასა მისსა სამხრით კერძო ეკლე-
სიასა ამას⁵ შინა შექმნა ლარნაკი ზუენიერი,
რომელსა შინა აწ მდებარე არიან პატიოსან-
ნი ნაწილნი წმიდისა მამისა დავეთისნი, სა-
და გარეკერძო დამართებით წმიდისა სა-
კურთხეველისა არს სამარხოჲ წმიდისა ლუ-
კიანესი, რომელი მრავლად შეეწევის ყოველ-
თა ჳირვეულთა, რომელნი სარწმუნოებით
30 ევედრებიან მას.

და ესე აქამომდე. ხოლო წმი-
დისა მამისა და სამარადისოჲსა
ჩუენისა დავეთისთჳ ვიტყოდით.

ხოლო ვითარცა წარტდეს ამას
შინა ეამნი რაოდენნიმე⁶ და გან-
მრავლდა სიმრავლე ძმათაჲ, მი-

ხოლო წარტდეს⁶ რაჲ ამას შინა ეამნი
35 რაოდენნიმე და სიმრავლე ფრიადი შემოკრბე-
ბოდა ძმათა, და მოუწოდა ნეტარმან დაუით

ც¹ შექმნა B'.² ზუენიერი B'.³ მტუერი B'.⁴ სამარხოჲსა B'.⁵ მავდრებელთა მათ
თაჲ B',⁶ რაოდენნიმე B'.

ღ¹ რომელი C.² და—C.³ [მავდონად C.⁴ წოდებულ D.⁵ სამხრით კერძო ეკლე-
სიასა ამას]—DE.⁶ წარტდა DE.

C

უწოდა მამამან დავით ლუკიანეს და ჰრქუა: ძმაო ლუკიანე, მე წარვალ წმიდად ქალაქად იერუსალიმად¹, ხოლო შენ წინა-უძლოდი ძმათა ამათ ჩუენ მიერ შეკრებულთა. მიუგო ლუკიანე და ჰრქუა მას: უკუეთუ² წარხვდე, მეცა წარმოვიდე წინაშე სიწმიდისა თქუენისა.

ხოლო წმიდამან დავით ჰრქუა მას: ნუ ძმაო, ნუ იქმ, არა სათნო არს ღმრთისა, რამეთუ, უკუეთუ ეგე ვყოთ და ორნივე წარვიდეთ³, ძმანი ესე ჩუენ მიერ შეკრებულნი, თუთოეულნი განიბნივნენ დაბათა და ქალაქთა შინა, დაეცნენ და წარწყმდენ გულის-თქუმათა მიერ ცოდვილისათა და წარწყმედაჲ სულთა მათთაჲ ჩუენ მიერ იძიოს ღმერთმან. ხოლო მე წარვიდე მარტოჲ და ჩემთჳს, შენ-თჳს და შენთანათა ამათ ძმათ-თჳს ვევედრო ღმერთსა; და ნუ ჰგონებ, ძმაო, თუ ჩემი ოდენ მარ-ტოჲსაჲ მნებავს ცხოვნებაჲ, უკუეთუ შე წარვიდე და წყალობით მოხედვა ყოს ღმერთმან ჩემ ზედა

D

მოწათესა თჳსსა ლუკიანეს და ჰრქუა: ძმაო ლუკიანე, უკუეთუ სათნო უნდეს ღმერთსა, მეგულები წარსლად წმიდად ქალაქად იერუსალიმად მოლოცვად წმიდათა. მათ აღ-გილთა და თაყუანის-ცემად განმაცხოველებელ-სა საფლავსა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტეს-სა. ხოლო¹ ღმრთისა თანა წინა-უძლოდე ძმათა ამათ და განამკნობდი მათ, რათა მტკიოდელ და-ადგრენ სარბიელსა შინა კეთილსა მოღუაწები-სა², ნუსადა ექმნას³ მათ შებრკოლებაჲ⁴ ბო-როტო - დასაბამისა მაცთურისა ჩუენისა მტერისაგან, რომელი უმზირის ბრკალსა ჩუენ-სა დღითი-ღღე და ჰნებავს შებრკოლებულთა დაკლებაჲ ჩუენი სამეუფოთა და საძლეველთა გზგვრთაგან. ამათ სიტყუათა მსმენელი ლუ-კიანე მწუხარე იქმნა ფრიად და იტყოდა წმიდისა მიმართ: არასადა დაგიტეო შენ, პატიოსანო მამაო, ვიდრე დღემდე სიკუდი-ლისა ჩემისა, არამედ მეცა წარმოვიდე შენ თანა, ვიდრეცა-იგი ხვდოდი.

მიუგო წმიდამან დავით და ჰრქუა: რად იტყჳ ძმაო საქმესა ღმრთისა არა სათნოსა, რ¹ უკუეთუ ეგე ჰყო და ორნივე წარვიდეთ, ცუდ იქმნეს² შრომაჲ ჩუენი, რამეთუ ძმანი ესე ჩემ³ მიერ შეკრებულნი დიდებისათჳს ღმრთისა, კუალად განიბნივნენ დაბათაჲ და სოფელთა მიმართ თჳსთა, ვითარ არა მკო-ნებელნი მმართველისანი, და ვითარცა სა-მწყსონი ოკერნი მწყემსისაგან, მიიტაცნეს და წარწყმიდნეს მგელმან მან სულთა მომზი-რალმან. და რაჲ სადამე⁴ იქმნეს ესეოდენი შრომაჲ ჩუენი, ანუ არა ჩუენგან იძიოს⁵ ღმერთმან უგულებელს-ყოფაჲ ესოდენთა სულთაჲ? აწ უკუე დაადგერ, ძმაო, ხოლო მე წარვიდე და კერძოებით შენთჳს და ჩემთჳს და აქა დაშთომილთა ყოველთათჳს ვევედრო ღმერთსა, და ნუ დამაყენებ მე საქმისა ამის-გან, რამეთუ სურვიელ არს სული ჩემი თა-

C¹ იმ¹ ღმად B'.² უკუეთუ B'.³ წავიდე B'.

D¹ ხოლო + შენ C.² ექმნეს C.³ დაბრკოლება D.⁴ იქმნესა C.⁵ ჩუენ C.⁶ სადმე C.

⁷ იძიოსა C.

ც

და სახარებისა და სიტყვობებისა მისისათჳს დაადინოს ზემ ზედა წუთი¹ მადლისა და სიტყვობისა² შენ და შენთანათა ამათ ძმათა ერთბამად გვხაროდენ, რამე-⁵ თუ ერთბამად ყოველთა ქრისტეანეთათჳს³ და ყოველნი⁴, რომელნი ამას უდაბნოსა შინა მკვდრ იყვნენ, ყოველთა შეწყალებისათჳს ვევედრები ღმერთსა, რაჲთა ერ-¹⁰ თობით ღირს მყენეს საშუებელთა⁵ საუკუნეთა ყოველთა⁶ წმიდათა მისთა თანა.

ესრეთ და ესევეთართა სიტყვთა დააყენა ლუკიანე ძმათა¹⁵ თანა. ხოლო იგი წარემართა სხუათა რაოდენთამე⁷ ძმათა თანა და წარვიდა იერუსალმად⁸. და ვითარცა მიიწივნეს ადგილსა მას, რომელ არს ქედი მადლოვნებისაჲ,²⁰ რამეთუ მუნით აწდების წმიდაჲ იერუსალმში⁹, მაშინ აღიპყრნეს ჯელნი და მადლობაჲ შეწირეს ღმრთისა. ხოლო წმიდაჲ მამაჲ დავარდა და იატაკსა დაალტობ-²⁵ და ცრემლითა და იტყოდა: უფალო ღმერთო იესუ ქრისტე, რომელი მოხუედ¹⁰ ქუეყანად ცხორებისათჳს კაცთა ნათესავისა და ჩუენ ცოდვილთათჳს ჯუარკუმად³⁰ და სიკუდილი თავს იღევ სახიერებისა¹¹ და მოწყალებისა შენისათჳს, მეუფეო, კურთხეულ არს, უფალო, სახელი წმიდაჲ დიდებისა შენისაჲ, რომელმან მეცა უღირ-³⁵ სი მონაჲ შენი ღირს მყავ ხილვად ადგილთა ამათ წმიდათა. ხოლო მე არღარა ვიკადრო წაღმართ

ღ

ყუანის ცემად წმიდათა ადგილთა, სადა კათა მფლობელი ღმერთი ჩუენთჳს კაც-ქმნილი კაცთა თანა იქცეოდა.

ამათ და ესევეთართა სიტყუათა მიერ ძლით დაარწმუნა ლუკიანეს დადგრომაჲ ძმათა თანა. ხოლო თუთ წარვიდა¹ იერუსალიმად რომელთამე ძმათა თანა შედგომილთა მისდა. და ვითარცა მიიწივნეს ადგილსა მას, რომელსა ეწოდებოდა² ქედი მადლობისაჲ, სადაჲთ-იგი საჩინო იქმნების ქალაქი ღმრთისაჲ წმიდაჲ იერუსალიმი, აღიპყრნეს ყოველთა ჯელნი მათნი ზეცად მიმართ და მადლობაჲ შეწირეს ღმრთისა. ხოლო წმიდამან მამამან დაეით იხილა რაჲ იერუსალიმი, დავარდა მიწასა ზედა და ცრემლით იტყოდა: უფალო ღმერთო ჩუენო, იესუ ქრისტე, რომელი მოხუედ ქუეყანად ცხორებისათჳს კაცთა ნათესავისა და ჯერ-იჩინე დამკვდრებაჲ საშოსა შინა³ ყოვლად უბიწოსა ქალწული-³⁰ სასა უმამაკაცოდ, და ყოვლითურთ კაც იქმენ თუნიერ ცოდვისა, და ნებსით თუსით თავს-იღევ საცხოვრებელთა ჩუენთა ვნებათა მითუალვა ადგილთა ამათ შინა აწ ჩემ⁴ მიერ ხილულთა, და ჯუარი და სიკუდილი დაითმინე, ვითარცა კაცმან, და საფლავსა დაიდევ მოკუდავთა-³⁵ ებრ, ხოლო ღმრთეებისა ძლიერებითა აღდგომილმან ღმრთეებით შენ თანა აღადგინე ადამ ყოვლით⁵ ნათესავითურთ⁶ და წმიდათა მო-

ც ¹ წუთი B'. ² სიტყვობისა B'. ³ ქრისტეანეთათჳს B'. ⁴ ყოველთა B'. ⁵ საშუებელთა B'. ⁶ ყოველთა B'. ⁷ რაოდენთამე B'. ⁸ იერუსალმად B'. ⁹ იერუსალიმ B'. ¹⁰ მოხუედ B'. ¹¹ სახიერებისა B'.

ღ ¹ წარემართა C. ² ეწოდების C. ³ შინა—E. ⁴ ჩუენ C. ⁵ ყოველ C. ⁶ ნათესავითურთ]+მისით C.

C

სლვად და დატკებნად ფერკითა ჩემითა ადგილთა ამით, სადა დადგეს ფერკნი შენნი წმიდანი, რამეთუ კმა არს ჩენდა ხილვად ოდენ თუალითა. და ტიროდა და დას-
თხევდა ცრემლთა მისთა წმიდათა.

D

ციქულთა შენთა მიერ მოგუეც ჩუენ სახარებად მომთხრობელი განგებულებათა შენთაჲ, რაოდენნი უკუდავმან და უსხეულომან ღმერთმან და ზეცას წიაღთა მამულთაგან¹ განუშორებელმან ქუეყანასა ზედა სრულჰყვენ ჩუენისა ცხოვრებისათჳს, რათა გულისკმის-მყოფელსა ცთომილებისა ჩემისასა სინანულისა მიერ აღმოუწოდო² ცხოვრებად საუკუნოდ პირველსავე მას³ ნეტარებასა;⁴ კუ-
რთხეულ არს სახელი წმიდისა დიდებისა შენისაჲ,⁵ რომელმან ზეცა უღირსი მონაჲ შენი ღირს მყავ მოწევნად და ხილვად ადგილსა ამას, სადა დადგეს წმიდანი⁶ ფერკნი შენნი. ხოლო მე არღარა ვიკადრო წალმართ
სლვად და დატკებნად ფერკითა ამით ჩემითა ცოდვილითა იატაკსა, რომელსა ზედა ვლეს უბიწოთა და ღმერთ-კაცებრივთა ფერკითა შემოკმედისა ჩემისათა, ვინაჲთგან კმა არს ჩემდა მადლი ესე, რამეთუ ღირს ვიქმენ
მხოლოდ ხილვასა წმიდათა მათ ადგილთასა თუალითა ჩემითა უღირსითა. ამათი მეტყუელი დააღტობდა იატაკსა ცრემლთა მიერ მჭურვალეთა, მყოფარ ჟამ მდებარე პირსა ზედა თჳსსა.

ხოლო მოყუასნი იგი ეტყო-
დეს წარსლვად მათ თანა და შე-
სლვად იერუსალმად¹. მიუგო და
პრქუა: არღარა ვიკადრებ მე წა-
ღმართ სლვად, არამედ თქუენ
წარვედით და ჩემ ცოდვილისა-
თჳს ლოცვა-ყავთ. და ვითარცა
ფრიად აიძულეს და იგი არა ერ-
ჩდა, ცრემლით ანბორს-უყვეს, და-
უტევეს და წარვიდეს.

ხოლო მიმყოფებულადლა სადამე⁷ ად-
გილსა⁸ ეტყოდეს მას მოყუასნი მისნი, რათა ვიდოდის მათ თანა ჩუეულებისაებრ იერუსალიმად მიმყვანებელსა მას⁹ გზასა, არამედ კეშმარიტად მშუდი იგი და წრფელი დავით, ვითარ ძუელ ოდესმე მუნ შინა მყოფი მეფე და წინასწარმეტყუელი, ეტყოდა¹⁰ მისთანათა მათ: არა, ძმანო, არა, არღარა ვიკადრო მე ამით ადგილით წალმართ სლვად, რამეთუ ყოვლად უღირსად ვსჯი თავსა ჩემსა, მხო-
ლოდ მიახლებად წმიდათა მათ¹¹ ადგილთა, ხოლო თქუენ წარვედით და ჩემ ცოდვილისათჳსცა¹² ლოცვა-ყავთ¹³ ღმერთის შემწყნარე-

C¹ იმლმდ B¹.

D¹ წიაღთაგან მამულთა E. ² აღმოწოდო CD ³ მას მიმართ C. ⁴ ნეტარებისა C. ⁵ შენისაჲ—D. ⁶ წმიდანი—D. ⁷ სადამე+მდებარე E. ⁸ ადგილთა C. ⁹ მას—CD. ¹⁰ იტყოდა D. ¹¹ იმათ C. ¹² ჩემ ცოდვილთათჳსცა D, ცოდვილთათჳს D. ¹³ ჰყავთ C.

ც

ღ

ბელსა საფლავსა ზედა. ვითარცა¹ აიძულე-
დეს იგინი ფრიად, უფროჲსლა ურჩ ექმნებო-
და მათ ნეტარი დავით. და შემდგომად მრავ-
ლისა იძულებისა ცრემლით ამბოროს-მყო-
5 ფელთა მისთა დაუტევეს იგი და წარვიდეს.
ექა სიწრფოებასა და სიმარტყევისა სა-
ღმრთოსა ამის მამაკაცისასა, რომელი² ესო-
დენთა³ გზათა შრომისა⁴ თავს-მდებელი და
წმიდათა⁵ კელთა შინა მქონებელი სასურვე-
10 ლისა და საძიებელისა უღირსად სჯიდა თავ-
სა თჳსსა მხოლოდ დათრგუნვად ფერკითა
თჳსითა და მიხლებად ღმერთ-მყოფელსა
მიმთხუეულთასა.

ხოლო ესე რაჲ ყო წმიდამან
დავით, მიხედნა ღმერთმან წმიდა-
სა გონებასა მისსა და მიაწიკა
მას მადლი უმეტეს ყოველთა, რა-
მელნი შევლენან იერუსალმს¹.

მ სარწმუნოებასა და სისრულესა გო-
ნებისასა, რამეთუ სიტყვაებრ საუფლოჲსა
სარწმუნოებისა თჳსისაებრ ექმნა ამას, ვი-
ნაჲთგან სიწრფოებისათჳს სულისა უმეტესი
სასყიდელი მიიღო, რანეთუ ღმერთი გონები-
საებრ და გულის ზრახვისა კაცთაჲსა და არა
20 საქმეთაებრ სჯის.

ხოლო წმიდა დავით ადგილ-
სა მას ფრიად ევედრა უფალსა,
და აღიხუნა ადგილისა მისგან სამ-
ნი ქვანი და შთაიხსნა მახალაქსა
ველოგიად და უქუნიქცა მიერ.

ესრეთ შემდგომად ფრიადისა ვედრები-
სა და ცრემლთა დათხევისა ადგილსა მას
ზედა, ქუეყანად დადრეკილმან აღიხუნა სამ-
ნი ქვანი და ვითარ თუთ მის ქრისტეს საფ-
25 ლავისაგან გამოკუთხილნი⁶ სარწმუნოებით
შთაიხსნა იგინი ევლოგიად მალაქსა შინა
თჳსსა. ამისა შემდგომად უკუმოქცეული ვი-
დოდა გარესჯადმი⁷ მომყვანებელსა გზასა
მოხარული.

ხოლო ლამესა მას მიუვლინა³⁰
ანგელოზი ღმერთმან ელია პატ-
რიარქსა და ჰრქუა: მოიწია ვიდ-
რე სახლად ჩემდამდე საკუთარი
მონაჲ ჩემი დავით და სარწმუნო-
ებითა მისითა წარიღო სრულიად³⁵
მადლი იერუსალმისაჲ². ხოლო
შენ სწიენ მალე მსრბოლნი კაცნი,

ამას სიწრფოებასა და სარწმუნოებასა
ზედა კაცისასა⁸ განკრევებულმან ღმერთმან
ინება საჩინო ქმნა ბრწყინვალისა ამის და
საჩინოჲსა მონისა თჳსისა, რომელმან გარდა-
მატებულისა სიწრფოებისა მიერ არა იკადრა
შთასლვა იერუსალემად, რამეთუ მოუვლინა⁹
მას ლამესა შინა ჩუენებით ანგელოზი პატ-
რიარქსა იერუსალემისასა ელიას ესრეთ¹⁰

ც¹ იოშლემს B'.² იოშლემსა B'.

ღ¹ ვითარცა] და ვითარცა C. ² რამეთუ CE. ³ ესოდენთა E. ⁴ შრომათა CD. ⁵ წმი-
დათა] აწლა C. ⁶ გამოკუთხილნი D. ⁷ გარესჯადმი C. ⁸ კაცისასა]—E. ⁹ მოაველინა D, მიუ-
ვლინა E. ¹⁰ ესრეთ]—E.

C

რანეთუ მივალს იგი გზასა ქალაქისა ნაბულისსა. და არს იგი მოსილი სამოსლითა ძუელითა¹ დაბეჭუელითა და ჰქიდავს მას ძუელი² მახალაქი, რომელსა შინა უსხენ სამნი ლოდნი, რომელნი იგი მიიხუნა ადგილისა მისგან, სადაჲთ იგი უკუნიქცა; და მიუბცენ შენ კაცთა მათ მალე მსრბოლთა, რაჲთა მოუხუნენ³ 10 მახალაქისაგან ლოდნი იგი და ერთი ოდენ მისცენ მას. და ჰრქუა, ვითარმედ: მოუნიკებიეს შენდა უფალსა მესამედი მადლი იერუსალმისაჲ⁴ და გიბრძანებს, ვითარმედ სარწმუნოებითა შენითა წარკვლო მადლი იერუსალმისაჲ. ხოლო მე ვინებე ორი ნაწილი უკუნიქცევად და მესამედი მომინიქვბია შენდა. წარვედ და წა- 20 რიძანე უდაბნოსა შენსა, წმიდა ყავ იგი მისლვითა⁵ შენითა, და რომელი მოიწიოს უდაბნოსა⁶ მას და სარწმუნოებით შეიხოს სამარხოსა ძულთა შენთასა, მიიღოს 25 კურნებაჲ სულთა და გორცთაჲ და მოუტევენს მას ცოდვანი მისნი. ხოლო ლოდი ეგე ერთი იყოს მოსაჯენებელად ეამისა ამის.

და ვითარცა წარმოუთხრა⁷ 30 ესე ყოველი პატრიაქსა ანგელოზმან უფლისამან, მიეფარა იგი თუალთაგან მისთა. ხოლო პატრიაქი პირველად განცუბრდა სიტყუათა მათ ზედა ანგელოზისათა, მერმე დავარდა პირსა ზედა და ცრენდით ედრებაჲ შე-

D

მეტყუელი: მოიწია ვიდრე სამკვდრებელად ჩემდა იერუსალემად საკუთარი მონა ჩემი დავით და სარწმუნოებითა ზისითა წარილო¹ მადლი იერუსალემისაჲ, ხოლო შენ წარაველინენ² მალე მსრბოლნი კაცნი, რათა ეწიენ მას, რამეთუ მივალს იგი გზასა ქალაქისა ნაბოლისასა შემოსილი დაბეჭუელითა სამოსლითა, და აქუს ძუელი მალაქი, რომელსა შინა³ სხენან სამნი ქვანი ევლოგიად მიღებულნი⁴ მის მიერ ადგილისაგან, ვინაჲ იგი უკუნიქცა; და ამცენ შენ კაცთა მათ, რათა მიიხუნენ მისგან ქვანი იგი და ერთი მხოლოდ მისცენ მას და ესრეთ ჰრქუან, 5 ვითარმედ: ამას გიბრძანებს შენ უფალო, სარწმუნოებისა შენისათჳს მიგელო მადლი ქალაქისაგან ჩემისა წმიდისა იერუსალიმისა, ხოლო მე⁶ სათნო მიჩნდა, რათა ორი⁷ ნაწილი უკუნ ვაქციო იერუსალიმადვე და არა სრულიად ქუებულ იქმნეს მადლთაგან, ხოლო მესამედი იგი მომინიქვბიეს შენთჳს წარღებად უდაბნოსა შენსა. წარვედ უკუე მშვდობით და წმიდა-ყავ იგი მისლვითა შენითა და მუნ შინა დადებითა სხეულისა შენისაჲთა, რომლისა სარწმუნოებით შემხებელთა მიიღონ კურნე- 10 ბაჲ სულთა და გორცთა მათთაჲ; ხოლო შენ წარიღე ქვაჲ ეგე ევლოგიად უდაბნოსა მას შენსა საჯენებელად და მისათხრობელად სარწმუნოებისა შენისა.

ესე ყოველი ვითარცა იხილა ჩუენებასა შინა ლამისასა⁸ პატრიაქმან. დაეცა განკრეებაჲ დიდი და განკრთომილი ძილისაგან აღდგა მოსწრაფებით და მყის მომწოდებელმან მალე მსრბოლთამან წარმოუთხრა მათ 15 ყოველი, რომელი იხილა და ესჳა ჩუენებასა შინა ანგელოზისაგან. და მალიად წარავლინნა აგინი, რათა დევნა-უყონ კაცსა მას ღმრთი-

C. ¹ ძუელითა B'. ² ძუელი B'. ³ მოუხუნენ B'. ⁴ იმღმისა B'. ⁵ მისთავითა B'. ⁶ უდაბნოსა B'. ⁷ წარმოუთხრა B'.

D. ¹ წაიღო D. ² წარავლინე D. ³ შინა—DE. ⁴ მიღებულნი DE. ⁵ ჰრქუა D. ⁶ მე—CE. ⁷ ორი D. ორ C. ⁸ ლამისასა—CD.

ც

წირა უფლისა და მოუწოდა კაც-
თა ნაღე მსრბოლთა და მიუთხრა
ესე ყოველი და მიუმცნო¹ მათ,
რადთა უკმოაქციონ, და იგინიცა
შეეძებხვნენ მას. ხოლო იგინი
წარვიდეს. და ვითარცა ეწივნეს
იგინი, მიუთხრეს მას. რომელი-
იგი მიემცნო პატრიარქსა და აღ-
მოუხვნეს სამნი იგი ლონი, და
ერთი იგი მისცეს² მას.

და ვითარცა ესმა ესე ყოველი
წმიდასა დავეთს, პირველად შე-
ძრწუნდა და მერმე თაყუანის-სცა³
უფალსა და ცრემლით იტყოდა:
დიდებამ შენდა, ქრისტე ღმერთო
ჩუენო! და დიდებამ შენდა, სამე-
ბაო წმიდაო, ერთ-ღმერთებაო⁴,
ერთ-არსებაო! დიდებამ შენდა,
ღმერთო, რომელმან ღირს მყვენ
ჩუენ პოვნად წყალობისა! და ესე-
ვითარითა სიტყვთა მადლობამ
შეწირა უფლისა.

ხოლო კაცთა მათ მალე
მსრბოლთა აიძულეს წმიდასა და-
ვეთს უკუნეცევედ იერუსალიმს⁵,
ვითარცა ემცნო პატრიარქსა. ხოლო
იგი არა ერჩდა მათ, და ანბორს-
უყვეს და განუტევეს იგი.

ღ

სასა. ხოლო იგინი, გამოსრულნი¹ ქალაქისაგან
და მოსწრაფებით მოქმედნი საგრობისანი,
ეწივნეს წმიდასა მამასა დავეთს და იცნეს
იგი მათდა მოთხრობილისა სახისაებრ პატ-
რიარქისაგან და ერთბამად «იხაროდნისა» მე-
ტყუელთა და მოწლედ თაყუანის-მცემელთა
ამბორს-უყვეს მას. თანად მიმღებელთა მალა-
კისათა პოვნეს² მას შინა სამნი იგი ქვანი,
და წარმოუთხრეს მას³ ყოველი, რომელი
ესმა პატრიარქისაგან. და მოუხვნეს მას ორნი
იგი ქვანი, ხოლო ერთი იგი მისცეს მას, ვი-
თარცა ემცნო მათთვის პატრიარქსა ელიას.

ესე ყოველი რად ესმა მამასა დაწოა⁴
კაცთა მათგან მისა მიმართ მოვლინებულთა.
განკარვებულ იქმნა ფრიად სახიერებასა ზე-
და ღმრთისასა და⁵ დაფრდომილი კუალად
პირსა ზედა თქსსა დააღტობდა მიწასა
ცრემლთა მიერ ესრეთ მეტყუელი: დიდებამ
შენდა, ღმერთო ჩუენო, უშობელო მამაო, მი-
ზეზო ყოველთა კეთილთაო! დიდებამ შენდა,
ქრისტე, ღმერთო ჩუენო, მხოლოდ შობილო,
ძეო მხოლოდსა⁶ მამისაო! დიდებამ შენდა,
სულს წმიდაო, მამისაგან გამოსრულს და
ძისა თანა დიდებულს, სამებაო წმიდაო, ერთ-
არსებაო, ღმერთო ყოველთაო, რომელმან
ღირს იჩინე ჩემ ზედაცა ცოდვილსა ამას და
უღირსსა მონასა შენსა! მომხედენ⁷ სახიერე-
ბისა შენისათვის და არა უგულვებელს-მყავ
მედრებელი შენი პოვნად შენმიერსა წყა-
ლობასა.

ხოლო კაცნი იგი აიძულებდეს სანატ-
რელსა დავეთს უკუნეცევედ და შესლვად
იერუსალიმად, რამეთუ ესრეთ ემცნო მათ-
თქს პატრიარქსა, რათა ივიცა შეეძებხოს სი-
წმიდესა მისსა. და ვითარ ვერ შეუძლეს დარ-
წმუნებამ მისი, ამბორს-უყვეს მას⁸ და⁹ გა-
ნუტევეს. ხოლო თვთ უკუნიქცეს პატრიარქსა.

ც¹ მიუმცნო B'.² მისცეს B'.³ ერთდობო B'.⁴ იწმუნა B'.

ღ¹ გამოსრული D.² პოვნეს DE.³ მათ CD.⁴ და]-C.⁵ მხოლო C.⁶ მოხედენ D, მო-
ხედვამ C, რ მოხედენ E.⁷ მას იგი CD; ამბორს უყვეს მას]-E.⁸ და]-E.

C

ხოლო წმიდაჲ და ვით მიიწია¹ რაჲ უდაბნოსა თჳსსა, ყოველნი ძმანი სიხარულით მიეგებოდეს² და აღიდებდეს ღმერთსა, რომელმან კუალად უჩუენა³ მწყემსი და მაცხოვარი სულთა მათთაჲ. და ვითარცა მოილოცეს ძმათა მათ, და ვითის თანა წარსრულთა, იერუსალმს⁴, შემდგომად ამისსა მოვიდეს იგინიკა უდაბნოსა მას წმიდისა და ვითისსა⁵. და განთქუეს ჰამბავი მისი და ყოველი, რაჲცა იხილეს და ესმა წმიდისა და ვითისთჳს. და ყოვლით კერძო შემოკრება სიმრავლე ძმათაჲ და ალიგ-²⁰ სო უდაბნოჲ იგი, და რომელნიმე დაეყუდნეს ნაპრაღსა კლდეთასა.

Q

ქისა მიმართ ორთა მათ ქვათა მიმღებელნი წმიდისაგან. და განთქუა სიტყუაჲ ესე იერუსალიმს შინა და ყოველსა მას გარემოსა დაბნებსა, რომელი¹ ქმნა ღმერთმან საჩინო.⁵ ქმნისათჳს მონისა თჳსისა და ვითისა.

ხოლო წმიდაჲ და ვით შემდგომად რაოდენთამე ღღეთა მოიწია უდაბნოდ თჳსად. და ყოველნივე ძმანი სიხარულით და სურვიელად² მიეგებოდეს მსმენელნი მოსლესა სულიერისა მწყემსისასა და აღიდებდეს ღმერთსა, რომელმან მოუვლინა მათ კუალად მოურნე და მღუწელი მათი სულიერი. ხოლო არა მრავლისა შემდგომად მოიწივნეს ძმანიკა იგი იერუსალიმით თაყუანის-მცემელნი წმიდათა ადგილთანი, რომელნი ერთბამად მამასა და ვითის თანა წარსრულ იყვნეს იერუსალიმად. და მიუთხრეს ყოველი იგი სიტყუაჲ, რომელი ესმა და იხილეს წმიდისა და ვითისთჳს, და ვითარ-იგი არა ინება მათ თანა შესლვაჲ იერუსალიმად უღირსად მსჯელმან თავისა თჳსისამან სლვად ფერკითა თჳსითა წმიდათა მათ ადგილთა ზედა, და თანად ქვათა მათთჳს, და ვითარ ორნი იგი მიეხუენეს მისგან, ხოლო ერთი მონიკებულ იქმნა მისა, რომელი²⁵ კიკა ესე ქვაჲ მღებარე არს უდაბნოსა ამას ვიდრე აქამომდე და სასწაულთა და კურნებათა აღასრულებს, სიმართელესა სხეულისასა მიიღებენ სარწმუნოებით შემთხუეულნი მისნი. ამისნი მსმენელნი ყოველნი და უმეტესი-³⁰ თა სურვილითა აღძრულნი ყოვლით კერძო შემოკრებებოდეს მისა, და ღლითი-ღღე ფრიადი სიმრავლე მოიწეოდა უდაბნოსა ამას შინა, რომლისა ძლით აღსავსე იქმნა კაცთა მიერ სათნოთა და ღირსთა ყოველი იგი ად-³⁵ გილი. და რომელნიმე³ მათგანნი მარტოებით იყოფებოდეს ნაპრაღთა შინა კლდისათა და-მკვდრებულნი, ხოლო სხუანი კრებულსა თანა ძმათასა დაეწესებოდეს და ყოვლით კერ-

C¹ მითწიაჲ B'. ² მიეგებოდეს B'. ³ უჩუენა B'. ⁴ ი'სლმს B'. ⁵ და ვითისასა B'.

Q¹ რომელ E. ² სურვილით E. ³ რომელნიმე + იგი C.

ც

ჟ

მაშინ წმიდაჲ მამაჲ და მწყემს-
სი კეთილი წმიდაჲ დავით დღი-
თი-დღე განვიდის მოკითხვად ძმა-
თა მათ განშორებულთა მარტოდ-
მყოფთა დაყუდებულთა და ყოველ-
თა ნუგეშინის-სცემდა¹, განამტკი-
ცებდა და განაძლიერებდა და ახა-
რებდა მათთჳს განმზადებულსა²
სასუფეველსა ცათასა³.

ხოლო მივიდა ოდესმე ერთი-
სა ძმათაგანისა, რომელი იყოფე-
ბოდა⁴ ძირსა ჩასნე კლდის(ა)სა
და ჰკითხა მას და ჰრქუა: ვითარ
ხარ, ძმაო? მიუგო ნან: კეთილად,
ლოცვითა შენითა წმიდითა, გარ-
ნა წყალი ესე, რომელ სწუთის
კლდესა⁵ ამას, არს ესე ფრიად
ნწარე, და ოდეს მივიღო მისგან,
განმმწარებს საგრძნობელთა. და
ეგრეთვე მხალნი ესე, რომელნი⁶
მის მიერ ირწყვებიან, ესეცა მწა-
რე არიან, ვითარცა ნაღელღი,
გარნა ვი(ძ)ულე მე თავსა ჩემსა
და ვიტყუ: ფრიად უმწარეს არიან
სატანჯველნი ჯოჯოხეთისანი და⁷
უკუეთუ აქა წუთ ერთ დაიშინო,
უმჯობეს არს შენდა და მუნ უკუ-
ნისამდე არლარა იპირვოდი სი-
ნწარესა მას შინა ჯოჯოხეთისასა⁸.

ხოლო ესე რაჲ ჰრქუა წმი-
დასა დავითს, შეცწყალა იგი და

ძო განდიდნებოდეს სადიდებელნი ღმრთი-
სანი.

ხოლო დიდი იგი მწყემსი და მამაჲ ჩუე-
ნი დავით მოხარული ესრეთ აღორძინებასა
ზედა სამწყსოთასა დღითი-დღე განვიდრდის
მოხილვად ძმათა განშორებულთა და მარ-
ტოებით მყოფთა მოღუაწეთა და ყოველთავე
ნუგეშინის-სცემნ და განამტკნობნ და განა-
ძლიერებნ მათ კეთილისა მიმართ საგრობი-
სა¹, რომელი მიიყვანებს მათ ზეცათა შუე-
ბისა და განსუენებისა მიმართ და მოაჰსე-
ნებდა განმზადებულთა კეთილთათჳს², რო-
მელნი მიელიან აქა შინა ძვრ-ხილულთა და
მაჰირვებელთა³ ხრწნადისა ამის სხეულისათა.

ხოლო ოდესმე დღესა ერთსა მივიდა⁴
ერთისა ძმათაგანისა მიმართ, რომელი აღას-
რულებდა მოღუაწებასა თჳსსა ჭლეშე კერძო
რომლისანმე კლდისა და მოკითხა იგი და
ჰრქუა: ვითარ იყოფები, ძმაო? ხოლო მან
მიუგო: კეთილად ვარ, პატროსანო მამაო,
წმიდითა შენითა ლოცვითა, გარნა წყალი
ესე, რომელი⁵ შთამოსწუთის კლდესა ამას,
არს იგი ფრიად მწარე, და რაგანს მოვიშოო
წუჟრილითა და ესუა ამისგან⁶, ფრიადსა
სალმობასა შემოქმნ⁷ მე განმწარებიდა სა-
გრძნობელთაგან; და მხალნიცა ესე, რომელ
მისგან ირწყვებიან, იგინიცა ფრიადსა სი-
ნწარესა მქონებელ არიან მსგავსად ნაღლი-
სა. და მომეშმოს: რაჲ,⁸ ვჰამო მისგანი,
ფრიად შემაწუხებს, გარნა ვეტყუ⁹ თავსა ჩემ-
სა, ვითარმედ: ფრიად უმწარეს არიან სა-
ტანჯველნი ჯოჯოხეთისანი და უმჯობეს არს
შენდა, რათა აქა შინა მომთმენელი წუთ
ერთსა სიმწარეთაჲ უმწარესთა განევლტო
სასჯელთა ყოფადსა მას¹⁰ შინა საუკუნესა.

ესე რაჲ ესნა ბერისა მისგან წმიდასა
დავითს, მხიარულ იქმნა ფრიად კეთილისა

ც ¹ ნუგეშინის ცემდა B'. ² ცათასა B'. ³ იყოფობოდა B'. ⁴ კლდეს B'. ⁵ ჯოჯოხეთისა B'
ჟ ¹ სარგებლისა C. ² კეთილთა C. ³ მჰირვებულთა C. ⁴ მოვიდა D. ⁵ იყოფი C. ⁶ რო-
ელ D. ⁷ მოვიშოო წუჟრილითა და ესუა ამისგან[ესუა მისგან. ნუჟუჟე მოვიშოო, რამეთუ E.
მ ფრიად CD ⁸ შემოქმნ D. ⁹ რაჲ] + და DE. ¹⁰ ვეტყუ] + მე C. ¹¹ მას] — E.

C

ჰრქუა: ნუ წყუხარე ხარ, ძმაო, არამედ ვევედრნეთ უფალსა და ოონელმან-იგი მერანს დაატკბნა წყალნი*, მანვე სახიერმან დაატკბნეს ესენიცა. და აღდგეს და ევედრნეს უფალსა. და ალავსო სარწყული და დასწერა ჯუარი და მისცა ბერსა. და ვითარცა იხილა გემოჲ წყლისაჲ მის, უტკბილეს იყო იგი ყოველთა წყალთა, და 10 ვიდრე აქამომდესცა ტკბილ არს წყალი იგი და მხალიცა, რამეთუ მიგრითგან დგას აღგილსა მას ნიახური და რომელნი მივიდნენ აღგილსა მას, მიიღებენ ევლოგიად წყლისა მისგან და მხლისა.

D

გულის სიტყვსა მისისათჳს და შემწყალებელმან მისმან ჰრქუა სიტკბოებით: ნუ მწყუხარე ხარ, ძმაო, არამედ ვევედრნეთ უფალსა ჩუენსა იესუ ქრისტესა და ვითარცა იგი მერარანს დაატკბნა წყალნი მწარენი*, ეგრეთვე მსგავსითა სახიერებითა დაატკბოს ესეცა და შეცვალოს სიმწარისაგან სიტკბოებად. და აღდგომილნი ევედრნეს უფალსა ბრძანებისაებრ ბერისა. ამისა¹ შემდგომად უბრძანა, რათა ალავსოს სარწყული წყლითა. ხოლო მან ალავსო და დადგა წინაშე მისსა. და წინდამან დავით მიიღო ჳელითა თჳსითა და აკურთხა² იგი და ჯუარი გამოსახა მას ზედა. ამისა³ შემდგომად ჰრქუა ბერსა: მიიღე ესე, ძმაო, და სუ ამისგან⁴ შეუორგულებელად. ხოლო იგი გემოჲს მხილველი მისგან განკჳრვებულ იყო სიტკბოებასა ზედა მის წყლისასა და აღიღებდა ღმერთსა და მონასა მისსა ღირსსა დავითს, რომელიცა-ესე წყალი⁵ 20 ვიდრე აქამომდე დადგრომილ არს სიტკბოებასა და გემოვნებასა ფრიადსა მქონებელი, ვიდრეა არა რომელი⁶ სხუაჲ წყალთაგანი უტკბილეს არს ამისსა⁷ და აღმოეცენების აღგილსა მას ნიახურიცა, რომელი ამისვე ბერისა⁸ მიერ დათესილ იქმნა, და რომელნი მიიწიენენ ამას აღგილსა, მიიღებენ წყლისა ამისგან და თანად მხლისა ევლოგიად, რამეთუ ზამთრის და ზაფხულის მოუკლებელად იპოების აღგილსა მას ბერისასა ნიახური

ესევეითარნი არიან სასწაულ-30 იგი. ნი, რომელთა იქმოდა მამიჲ ჩუენი დავით და განჰკურნებდა ყოველსა უძლურებასა კაცთასა. ხოლო ბრძანებითავე მამისა დავითისითა აღეშენა უდაბნოჲ მრავალ-35 მთისაჲ სახელსა ზედა წმიდისა იოანე ნათლის-მცემელისასა¹.

C ¹ ნათლის-მცემელისა B'. * გამოსლგ. 15,22-25.

D ¹ ამის C. ² ანუ აკურთხა [კელითა თჳსითა C. ³ ამისა]—E. ⁴ ამისგანი C. ⁵ აწყალი ესე C. ⁶ რომელი—C. ⁷ მისა C. * გამოსლგ. 15,22-25.

C

და ვითარცა წარქდეს ამას შინა ჟამნი რაოდენნიმე, ცნა მამან და ვით განსლვად მისი ჯორცთაგან. და მოუწოდა ყოველთა ძმათა და ჰრქუა: ძმანო და შვილ-⁵ნო ს(უ)ლიერნო, მე ესერა განვალ ჯორცთაგან, ვითარცა ერთი კაცთაგანი, ხოლო თქუენ ნუ შესძრწუნდებით, არამედ განმტკიცენით და განძლიერდით და დაუცხ-¹⁰რომელად ევედრებოდით ღმერთსა სულთა თქუენთა ცხოვრებისათჳს.

D

ამას შინა რაჲ წარქდეს¹ ჟამნი რაოდენნიმე და სავსე იყო ნავეი კეთილთა ტჯრთითა² სიმდიდრესა და ულევნელსა მომღებელი შინაგან თჳსსა და ჯერ-იყო შინაგან ნავეთ საყუდლისა შორს მსოფლიოთა ღელვათაგან და ზამიმ რებაჲ მისი და უფროჲსლა ზეცისა სავანეთა ზიჲართ აღწევნაჲ, ესე იგი არს განცნაჲ სხეულთა მიწიერთაგან სულისა, არცალა³ ამას უმცარა იქნა ღმერთ-მოსილი ესე და ზეცისათა ღირსი სანატრელი და ვით, რამეთუ ეუწყა მას ღმერთისა მიერ განსლვად თჳსი⁴ ჯორცთაგან. მოუწოდა⁵ ყოველთავე მის მიერ შეკრებულთა⁶ ძმათა უდაბნოსა მას შინა და მამობრივ სწავლიდა მათ⁷ ესეგითართა ნამცნებელი⁸: ძმანო ჩემნო და შვილნო სულიერნო, აჰა ესერა მე თანა-მღებ-სა ბუნებისასა მიმცემელი განვალ ჯორცთაგან და⁹ მიწად ბრძანებული მიქცევად შემოქმედისა მიჲართ¹⁰ კაცთა¹¹ განწესებულსა სრულ¹² ვჰყოფ მსგავსად ყოველთასა, ხოლო თქუენ, შვილნო ჩემნო, ნუ შესძრწუნდებით და ნუცა აღჰშფოთნებით, არამედ უფროჲსლა განმტკიცდით და განძლიერდით და ცანთ¹³ ამაღებაჲ ესე საწუთოჲსა ამის დაუდგრომელისა,¹⁴ რამეთუ ყოველნივე წარმავალ ვართ წერილისაებრ და არა რომელი სოფლისა ამის მდგომად შერაცხილთაგანი¹⁵ დაადგრების; ხოლო სული, ვითარ უკუდავებისა მიმღებელი ღმერთისაგან, საუკუნოდ დაადგრების, და გუეგულევე-¹⁶ბის მიღებაჲ კეთილთა გინათუ¹⁷ ბოროტთაჲ, რომელიცა რაჲვე ვიმოქმედეთ¹⁸ ცხოვრებასა ამას შინა. ამისთჳსცა დაუცხრომელად დღე და ღამე ევედრებოდეთ ღმერთსა, რათა მოგცეს ძალი წინააღმდგომთა და უხილავთა¹⁹ ბტერთა მიჲართ, რომელნი მოსწრაფე არიან ზებრკოლებად ჩუენდა ღმერთისა მიჲართთა სლვათაგან. მცირედ ჟამ დაითმინეთ²⁰ კინი²¹

1 წარქდენ C. 2 ტჯრთითა|+და C. 3 არცა E. 4 მისი D. 5 მოუწოდა| და მოუწოდა C. 6 შემოკრებულთა C. 7 მამობრივი DE. 8 და|—E. 9 მიერ C. 10 კაცთა|+ხედა C. 11 ცნათ D. 12 ზერაცხილთაგან C. 13 თუ|—C. 14 რომელნიცა რაჲვე ვიმოქმედნეთ C. 15 დაითმინებით C. 16 კინი C.

C

Q

ესე სატიკივარნი და საუკუნოდ იხარებდით¹ ტკბილთა მათ შინა განსასუენებელთა კეთილ-
თა ნაცვალის² მომცემელისა ღმრთისა მიერ,
რომელი მისცემს სასყიდელსა მოთმინეთა და
5 ღირსთა თვსთა, რამეთუ წერილ არს, ვითარ-
მედ მოთმინებიათ თქვენითა მოიპოვნეთ
სულნი თქვენნი*.

უბრძანა მლუღელთა¹ (შეწი-
რება) მსხუერპლისა² და ეზიარა
წმიდასა მსხუერპლსა³ ქრისტეს⁴
ღმრთისასა და აღიპყრნა ჯელნი
და მადლობა შეწირა⁵ ღმრთისა
და ესრეთ შეჰვედრა სული თვისი
წმიდა ჟფალსა. და ყოველნი იგი
ძმანი ტიროდეს⁶ დაკლებისათვის⁷
მწყემსისა მის კეთილისა.

ამათ და ესევეთართა სწავლათა მიერ გან-
მკრძალვებელი⁸ ყოველთა ძმათა და მლღელ-
მეძმარეობითა მსახურებასა სრულ
ქნად მბრძანებელი⁹ ეზიარა უბრუნელთა და
უკუდავთა¹⁰ ქრისტეს საიდუმლოთა წმიდასა
ჯორცსა და პატრიოსანსა სისხლსა უფლისა
ჩუენისა იესუ ქრისტესსა. ამისა შემდგომად
აღმაყობელმან¹¹ ჯელთამან ღმრთისა მიმართ
და მადლობისა შემწირველმან ჯელთა სამეუ-
ფოთა შეჰვედრა¹² წმიდა სული თვისი და
დაუტყუა¹³ მრავალ მოღვაწე იგი გუამი მისი
მრავალთა შრომათა მიერ განკაფული მიცე-
20 მად მიწა მიწასა, რომლისაჲ გარე მოდგო-
მილნი კრებულნი ძმათანი ტიროდეს საღმო-
ბიერად დაკლებისათვის მწყემსისა მის კეთი-
ლისაგან და იტყებდეს¹⁴ თავთა თვსთა, ვითარ
ოჯრად დაშთომილნი ესევეთარისა მასწავ-
25 ლელისა¹⁵ და მკურნალისაგან, რომელი შე-
მძღვებელ იყო კურნებასა ორკერძოსა მინი-
კებად მათდა, და ურთიერთას წინასწრობით
შეემთხუეოდეს ყოველნი პატრიოსანსა მას
სხეულსა მიღებად რომელსამე¹⁶ მადლსა გა-
30 მომკრთოლვარესა¹⁷ მისგან.

და იყო მათ შორის ერთი
ძმათაგანი, რომელსა ერთი თუა-
ლი არა ედგა, და შე-რად-ეზო
გუამსა მას წმიდასა, ნეყსეულად
განიკურნა, და ყოველნი აღიდებ-
დეს ღმერთსა. ესევეთართა სასწა-

ხოლო იყო ვინმე მათ შორის¹⁸ ძმად,
რომელი დაკლებულ იყო ხილვად¹⁹ ნათელ-
სა თუალითა სიყრმით თვსითგან, და მიეხ-
ლა რაჲ წმიდასა მას გუამსა (მ²⁰ საკარველი
დიდებული! რამეთუ), შემთხუევასავე თანა
მიემთხვა განათლებასა თუალისასა, რომლი-

C¹ მლღელთა B'.² მსხუერპლისა B'.³ მსხუერპლსა B'.⁴ შეწირა B'.⁵ ტიროდეს B'.

Q¹ იხარებდით C.² განსუენებელთა D, განსუენებათა E.³ ნაცვალის DE.⁴ განმაკრძა-
ლებელი E.⁵ ბრძანებელი D.⁶ უკუდავთა და უბრუნელთა D.⁷ ამაყობელმან E.⁸ შეჰვედ-
რა C.⁹ დაუტყუა C.¹⁰ ეტყებდეს CE.¹¹ მაწავლეობისა C.¹² რამეულსავე C.¹³ გამომკრთოლ-
ვარესა C, გამომკრთოლვარესა DE.¹⁴ შინა C.¹⁵ ხილვად — C.¹⁶ ლეკა 21,19.

ზ

ულთა იქმოდან წმიდაჲ მამაჲ და-
ვით შემდგომად სიკუდილისაჲ.
და დაჰკრძალეს ესრეთ პატივით
ლესკუძასა მას ზემოწესებულსა¹.
და რომელნი სარწმუნოებით მიე-
ლენ სამარხოთა მას, მიიღებენ
კურნებასა სულთა და ჯორცთასა
და აღიდებენ მამასა და ძესა და
წმიდასა სულსა აწ და მარადის
და უკუნიით უკუნისამდე, ამენ.

ღ

საცა მხილველნი აღიდებდეს საკრველთა
დიდთა მოქმედსა ღმერთსა, რომელმან შემ-
დგომად¹ სიკუდილისაჲ აღიდა მსახური
თჳსი ესევეთარათა მადლთა ღირს ქმნად, ხო-
ლო პატიოსანი სხეული მისი სურვილით
წარმგრაგნელთა დადგეს სამარხოთა მათ²
შინა ზემო წესებულთა³, რომლისაგან ვიდ-
რე აქამომდე აღმოდის სული სულნელებისაჲ
და კურნებისა⁴ მადლი⁵ ურიცხვ და უოველ-
10 თა, რომელთა სარწმუნოებით მიიღონ მტუე-
რი სამარხოჲსა მისგან⁶, ექნების მათ საკურ-
ნებელ სულისა და ჯორცთა, რამეთუ ესევე-
თარათა მადლთა და ნიჭთა მიერ აღიდა ღმერ-
მან მადიდებელი თჳსი.

15 ესევეთარათა საკრველებათა და ძალ-
თა ნიშნებსა მიემთხვე, ზ ცაცო ზეცისაო და
ანგელოზო ქუეყანისაო, ესევეთარათა მადლთა
მიერ განმსდიდრდი⁷ ნაცვალად მრავალთა
მათ ოფლთა და შრომათა, ორჯელნი ღმერთი-
20 სათჳს დაითმინენ, რამეთუ ჯორცნი განსცენ
საწუთოსა ამას შინა იწროებათა მიმართ და
ჭირთა და ამიერთა ამათ ხრწნადთა და⁸
წარმავალთა მიცემითა, საუკუნოჲ იგი და
უხრწნელი ნეტარებაჲ მოიყიდე და აწ იშუებ
25 ზეცისა სავეანეთა შინა წინაშე თუალთ შეუდ-
გამისა ნათლისა დამკვდრებულნი, ვინაჲ მო-
გუხედევდ ჩუენ შვილთა შენთა, რომელნი
მერმეცა ღელვათა შინა ამის სოფლისა სამ-
მოქცევისათა ვილევებით; და იოხე ჩუენთჳს
30 ღმრთისა მიმართ სატკივართა ამათ და ქუე-
დამზიდველთა ჯორცთა⁹ ზესთა ქმნად. რათა
განრობილნი ოხათა შენთა მიერ მრავალ-ო-
ნეთა და¹⁰ მანქანებათა და საბრჭეთაგან ბე-
ლიარისათა ქებასა აღვაღვენდეთ ერთისა
35 ღმრთისა მიმართ, სამებისა ერთ-არსებისა,
რამეთუ¹¹ მამასა ჰმუნის დიდებაჲ. პატივი
და თაყუანის-ცემიად დაუსაბამოჲსა თანა¹² ძი-
სა და ყოვლად წმიდისა სულისა აწ და¹³ მა-
რადის¹⁴ და საუკუნეთა დაუსრულებელთა
40 საუკუნეთასა, ამინ.

ზ¹ ზემოყენებულსა B'.

ღ¹ შემდგომად—CD. ² სამარხოთა მას C. ³ ზემო წესებულსა CD. ⁴ კურნებათა C.

⁵ მადლი—C. ⁶ ძისისგან C. ⁷ განმსდიდრდი C. ⁸ და—C. ⁹ ჯორცთა ამათ ჯორცთა C.

¹⁰ და—E. ¹¹ რამეთუ რომლისა მიერ CD. ¹² თანა—C. ¹³ და—D. ¹⁴ მარადი E.

[თ]თუესა ნოწნერსა აბ.

წმიდისა მღელთ-მოძღუარისა აბიბოს
ნაქაბხელ ეპისკოპოსისა, რომელი იწამა
ცაცხლის-მსახურთა შიგარ ქართლს,
თქაშული არსენი დიდისა ქართლისა
კათალიკოსისაჲ

[მ]ქალაქობაჲ და წამებაჲ
[წმიდისა ა]ბიბო[ს] ნიქაბხელ
ეპისკოპოსისაჲ

მამო, გუაჟურთენ!

ხოლო ჯერ-არს, რათა მცირედ შევა
შეწოდოთ ქსენებაჲ წმიდისა და უბიწოეს
მღელთ-მოძღუარისა და მოწამისაჲ, რო-
მელსა-იგი სამართლივ მონიჭებულ იყო პა-
ტივი განწმენდულისა მის სასოებისაჲ დი-
დებისა საყდარი, უზეშთაესი შორის მარ-
თალთა დიდისა მისისა სიწმიდისათჳს, უმე-
ტესად ყოველთა მიერ წამებულ კეშმარიტე-
ბისათჳს, დამანტიკიციბელი სისხლითა თჳსი-
თა, რომელმან იგი თჳსითა სისხლითა მიჰსენა 10
ჩუენ. დაიდგა გვრგვნი ძლევისაჲ თჳთ მოტა-
ციებითა, აფრინებითა მალაღად, რომელმან ნა-
ყოფნი გამოუხუნა თჳსით თავეთ თჳთ შეწე-
ნითა მალლისაჲთა, სიწმიდისა იგი სამეოცი
და მოწამებისა ასეული, და თჳთ თავეისა თჳსი-
სა თანა შეერთებითა შუდელისა განმა-
სოულეებელ იპოვა იგი მღელთ-მოძღუარი
მადლისაჲ, შუამდგომელი ღმრთისა და კაც-
თაჲ ნეტარი აბიბოს ნეკრესელ ქალაქისა
ეპისკოპოსი, რომელი ორთა განწყობილთა 20
კრებულსა წმიდათასა წარმოდგა მღელობი-
სა საყდრისა მოდგამთა მათ თანა უბიწოთა
საყდარი დაიპყრა. და კჳლად მწნეთა მათ
თანა მოწამეთა ღუაწლსა მიისწრაფა და ას-
პარუბი იგი მსწრაფლ წარიტაცა და გვრგვ- 25
ნითა პატივ-ცემულთა შორის იპოვა შურის
მღმირებელთა მართალთა ჩჩულისათა.

[ჯერ არს] ქსენებაჲ წმიდი-
სა მღელთ-მოძღუარისაჲ და
უბიწოესაჲ და ახუვანისა მოწამი-
[საჲ], რომელსა-იგი სამართლად
5 [მონი]ჭებ[ულ იყო] საყდარი დი-
დებისაჲ დიდისა მისთჳს სარწმუ-
ნოებისა მისისა და ყოველთა მიერ
წამებისა კეშმარიტებისათჳს, რო-
მელმან შეწირა თავე თჳსი მსხუერ-
პლად¹ მისთჳს, რომელი შეიწირა
მამისა, და სისხლითა თჳსითა მო-
მიყიდნა ჩუენ, რომელმან ნაყოფნი
გამო[ი]ხუნა თავეთ თჳსით შეწე-
ნითა მალლისაჲთა სიწმიდისა იგი
15 სამოციული და მოღუაწებისა ასე-
ული თავეისა თჳსისა თანა შეერ-
თებითა შუდელისა განმასრულე-
ბელი მღელთ-მოძღუარი მალ-
ლისაჲ, შუამდგომელი ღმრთისა
და კაცთაჲ, ნეტარი აბიბოს ნე-
კრესელ ქალაქისა ეპისკოპოსი.
რამეთუ შორის ორთა წმიდათა
განწყობილთა წარმოდგა მღელ-
ლობისა საყდარი მოდგამთა თანა
უბიწოდ მღელობითა და მართლ
მკუთებლობითა², და კჳლად მო-
წამეთა თანა მწნედ მოღუაწებითა
ორითა გვრგვ[ნითა] პატივცემული
[შორის] განწყობილსა მართალ-
30 თასა.

C

ჩემი არს მოწამე ესე და არა სხვა, ჩემისა ამისგან საყდრისა, ნაყოფი შუენიერი, მხიარულებისა ჩემდა მომღებელი, სპეტაკი ვარდი, ჰაერისა სულნელ მყოფელი, ჩემდა მომფენელი, რომელმან სანთელი თუხი აღან-
 5 თო ზედა მაღალსა მთასა, რათა ყოველი სოფელი ჰხედვიდეს მას ნათელსა დაუშრეტელსა, ორპირად მანათობელსა, ღმრთისა მიმართ შემწირველსა თუთ მის სიტყვსა დაუსაბამო-
 10 სა ჯოჯოხეთსა, უკუანაძსკნელ მასვე სანატრელსა საკუთრებელსა თავი თუხი შეწირა, მრგულოდ დასაწულად მისსა მიმართ შესწირვიდეს ჯელითა უსჯულოჲსა მის მარზაპნისაჲთა, რომელმანცა შეწირა.

აჲ მნებაჲს, საყუარელნო, რათა უწ-
 15 ყოდით მიზეზი საქმისა ამის. რამეთუ დაეპყრა ქართლი მეფესა სპარსთასა და იგინი ჯელმწიფე იყვნეს ჩუენსა ამას სოფელსა, და ბილწსა მას კერპთ მსახურებასა—ცეცხლისა მის თაყუანის-ცემასა და მსახურებასა—აღა-
 20 სრულებდეს მარადის; ბაბილოვნურსა მას ჩუეულებასა, სადამე ოქროსა და სხუანი სხუასა რასამე და ოდესმე ცეცხლსა უამად-
 25 ეამად, ვითარცა იწუეოდეს თუხისა მისგან ბოროტად მასწავლელისა ეშმაკისა. ამის გა-
 30 მო აღვილნი მრავალნი განჰმზადნეს მათისა მის სამსახურებელისა ცეცხლისათჳს ქუეყანისა¹ და მრავალთა შეაცთუნებდეს, დაუმტკიცებელსა სარწმუნოებასა, გონებითა ნაკლულევანთა.

ხოლო ნეტარი აბიბოს ნეკრესელ ქალაქისა ეპისკოპოსი², ჯევისა კახეთისაჲ, აღიძრა შურიტა საღმრთოჲთა და ვერ თავსიდვა უცხოჲსა მის სამსახურებელისა მახლობელად მისა ყოფად და დაასხა მცირედ წყა-
 35 ლი ხენეში და დაშრიტა იგი. ესე რაჲ ცნეს უსჯულოთა მათ სპარსთა, ფრიად გუემეს, კნინლა ვიდრეზელა მოკლეს ნეტარი იგი, და საპყრობილესა შეაყენეს დიდითა იწროვებ-

Q

ჩემი არს მოწამე ესე და მღდელთ მოძღუარი უბიწოჲ. ნაყოფი შუენიერი¹, მხიარულებისა ჩუენდა მომღებელი და სულნელ-
 5 ბისა ჩუენისა ჩუენდა მომფენელი, სანთელი მაღალად მნთებარე. მნათობი და განმანათლებელი ყოველთა მხილველთა მისთაჲ, შემწირველი უბიწოდ ჯოჯოხეთსა და სისხლსა
 10 ქრისტესსა, რომელმან თავიცა თუხი შეწირა მსხუერპლად² მისა მიმართ ჯელითა უსჯულოჲსა მარზაპნისაჲთა.

ხოლო მიზეზი წამებისა მისისაჲ ესრეთ იყო. რამეთუ ჯან-
 15 სა მას, ოდეს სამეფოჲ ესე ჩუენი ქართლი სპარსთა მეფესა დაეპყრა და ბილწსა მას მსახურება-
 20 სა აღასრულებდეს, ვითარცა ესწავა ბოროტად მასწავლელისა მათისა ეშმაკისაგან. ამის გამო მრავალნი აღვილნი განჰმზადნეს მათისა მის სამსახურებელისათჳს
 25 ქუეყანასა ამას ჩუენსა და მრავალთა, დაუმტკიცებელთა სარწმუნოებასა და ნაკლულევანთა გონებითა, შეაცთუნებდეს.

ხოლო ნეტარი აბიბოს ნეკრესელ ქალაქისა ეპისკოპოსი, სამ[თა]ეროჲსა კახეთისაჲ, [აღიძრა] საღმრთოჲთა შურიტა გულს-
 35 მოდგინედ და მივიდა მახლობელად უცხოჲსა მის სამსახურებელისა მათისა, დაასხა წყალი და ხენეში იგი [ღმერთი], ცეცხლი მათი დაშრიტა. ესე რაჲ ცნეს

C

თა და მრავლითა ტანჯვითა. ამისა შემდგომად მიწერეს მსწრაფლ ზენა სოფლად მარზაპნიჲა საქმეესე. ხოლო მან ბრძანა მსწრაფლ მისი ზეკრვად და მიყვანებაჲ მისი მის წინაჲ. და მივიდეს მივლინებულნი იგი მტარვალნი და წარიყვანეს, ვითარცა ბრძანებულ იყო: მრავალ-ფერითა კირითა მიიყვანეს იგი.

ხოლო ნეტარი იგი ეპისკოპოსი აბიბოს¹ მეგობარი იყო ბრწყინვალისა მის მნათობისა სჯეონ მესუეტისა ანტიოქელისაჲ, არა თუ ხილვითა ეხილვა სადამე ერამანერითი, არამედ სულიერითა მით სიყუარულითა, რომელითა იხილვების შორიელი ვითარცა მახლობელი, და კუალად წიგნითა და მოციქულისა იყო მათ შორის შესწავებაჲ. მას ოდენ ჟამსა, ოდეს მიჰყვანდა წმიდაჲ აბიბოს, დაემთხვა მას მოციქული იგი წმიდისა სჯეონ მესუეტისაჲ სოფელსა, რომელსა ჰრქვან იალო, და მოართუა მას წიგნი, ევლოგიაჲ² და კუერთხი წმიდისა სჯეონ მესუეტისა ანტიოქელისა საკრებელ-მოქმედისაჲ. და ვითარცა მიიღო წიგნი იგი ეპისკოპოსმან, აღმოიკითხა. და მიუპყრა მას ევლოგიაჲ იგი და კუერთხი.³ და განიხარა სიხარულითა დიდითა და განმტკიცნა ფრიად. და თანა წარმოიხუნა იგი (ნი) და განმხიარულებული მოვიდა, დაღათუ შესაძლებელ იყო მისა არა მოსლვაჲ: მოყვანებულთა მათ დაემთხვნესა, და ჰრქუეს: უკუეთუ არა გნებავს წარსლვის, ჩუენ მოგილოთ და უკუნგაქციოთ. ხოლო მან არა თავს-იდუბა, რანეთუ ისწრაფდა და ჰსუროდა⁴ მარტულობაჲ.

D

უსჯულოთა მათ სპარსთა, შეიპყრეს და ესოდენ გუემეს¹, ვიდრელა სიკუდიდ საგონებელ იყო ნეტარი იგი, და მერმე შეაყენეს საპყრობილესა იწროებითა დიდითა. და შემდგომად მრავლისა ტანჯვისა მიწერეს ზენა სოფლად მეფისა მათისა მარზაპნისა თანა. ხოლო მან მიუძენო, რადთა შე: 10 კრული მსწრაფლ მიიყვანონ მის წინაშე. და მოვიდეს მოვლინებულნი იგი და წარიყვანეს წმიდაჲ აბიბოს მრავალ-ფერითა კირითა მგზავრ.

ხოლო ნეტარი ესე ეპისკოპოსი მეგობარი იყო ბრწყინვალისა მის მნათობისა სჯეონ მესუეტისა² ანტიოქელისაჲ და არა თუ თუალითა ეხილვა ურთიერთარს, არამედ სულიერითა მით სიყუარულითა, რომელი გონებითა იხილვების შორიელი ვითარცა მახლობელი, და კუალად წიგნითა და მოციქულისა იყო მათ შორის შესწავებაჲ. და მას [ოდენ] ჟამსა, ოდეს მიჰყვანდა წმიდაჲ აბი[ბოს, დაემთხვა მას მოციქული] ნეტარისა [სჯეონ მესუეტისაჲ] სოფელსა, რომელ[სა ჰრქვან იალ]-დოს და მისცა წ[იგნი, ე]ვლოგიაჲ და კ[უერთხი] წმიდისა შამისა ჩუენისა [სჯეონ საკ[რებელ მოქმედისაჲ. და [ვითარცა მიი]ღო ეპისკოპ[ოსმან] ევ[ლოგია]ჲ იგი და კუერთხი³, და წიგნი იგი წმიდისაჲ აღმოიკითხა, განიხარა სიხარულითა დიდითა და განმტკიცნა ფრიად. ამისსა [შემდგომად შე]ეგმთხვნეს ვიეთნიმე და ჰრქუეს: უკუეთუ

C

ჟ

არა გნებავს წარსლების, ჩუენ უკუნგაქციოთ საყოფელადვე შენდა. და არა ინება, რამეთუ სუროდა მარტვლობად ქრისტესთჳს.

და ვითარ მოიწივნეს მახლობელად 5 ჩუენსა ამას სამეფოსა ქალაქსა მცხეთისასა, ჰხადოდა იგი დედასა თჳსსა რაქელს, რომელ არს ერთი კათოლიკე ეკლესიაჲ სამოციქულოჲ. და ვიდრელა თუ იტყოდაცა, ვითარმედ: დედაო, აჰა ესერა შვილი შენი იოსებ 10 წარვჰყავ¹ ეგვპტედ კრული, ვითარცა ტყუე; და ვითარმცა ვინ ჰრქუა: არა ეგრე, არამედ სუფევად განემზადები ნაყოფთა მათგან შუენიერთა, საუნჯეთა მათგან თჳსთა; მთნავს შენი ეგე გზაჲ და ვიდოდე მას ზედა. მაშინ 15 ევედრა მტარვალთა, რათა მივიდეს იგი ნეტარიისა შიოხსა მღვწედ, რამეთუ იცოდა იგი წინაშთვე და სურვიელ იყო იგი ხილვად მისა. ხოლო მათ განუტრევს იგი და შთავიდა უდაბნოდ და იხილა ნეტარი იგი ბერი. და ყვეს 20 ლოცვაჲ და მოიკითხეს ურთიერთას. და ვითარცა ზრახვიდეს, ჰრქუა წმიდამან ეპისკოპოსმან ბერსა: ლოცვა ყავ, მამაო, რამეთუ უსჯულონი ესე სპარსნი განძნდეს ჩუენ ზედა ამპარტავეანებითა თჳსითა, რამეთუ დაიპ- 25 ყრეს სოფელი ესე ჩუენი. შენ უწყი, რამეთუ ბაბილონი მარადის კერპთ მაწუეველ არს და ღონის მიძიებელ არიან, რათამცა ყოველნი კაცნი თაყუანის-აცემინნეს კერპთა. მაშინ სადამე სამთა ყრმათა ძისა ღმრთისაჲსა² თა. 30 ნა-მღგომარეთა მის მიერითავე ძალითა კერპი იგი დაადნევს³ და განაქარვენს⁴ და მძლავრი⁵ იგი ყოვლით ძალით მისითურთ კდემასა ქუეშე შეაყენეს, და აწცა მათ უსჯულოთა მისთა სახედ ეგულების, რათამცა კუალად გა- 35 ნაგეს⁶ ბადე და შეაყენნეს კაცნი და თაყუანის-აცემი[ნ]ნეს ცეცხლსა.

C¹ წარვყვ F. ² ღმსა F. ³ დაადნეს F. ⁴ განაქარვენს DF. ⁵ მძლავრი D. ⁶ განაგდეს D.

ჟ¹ ტყუე B. * ამას ქვემოთ გვ. 193, 37-მდის აკლია ნუსხას ერთი ფურცლის დაკარგვის გამო.

C

9

მიუგო ბერმან და ჰრქუა: ვიცი, მამაო
მფლობელო, რამეთუ დაშრიტე¹ ცეცხლი იგი
მათი სრულიად, რომელსა ესვიდეს უსჯულო-
ნი იგი. არამედ მოგმადლენ უფალმან. რათა
აღტყინებულები იგი უჩინოჲ ცეცხლი, რო- 5
მელ აღუგზნიეს შენთვის ეშმაკსა განსაცდე-
ლად, დაჰშრიტო აღდგადა. არა უმეცარ არს
სიწმიდე შენი. რამეთუ მრავლითა კირითა
გვლისრ შესლვად სასუფეველსა ღმრთისასა²;
ხოლო ნუ შესძრწუნდები³ მათისა მისგან 10
მძლავრებისა, ვინაჲთგან იტყვს მოციქული,
ვითარმედ: მჰკირვებელთა თქუენთა კირი და
თქუნენ კირვეულთა ლხინი⁴. უწყოდი, რამეთუ
კირი მათი შენ დიდება გექმნეს წარუვალ
და კირი ეგე შენი მათ დაცემა და განბნევა. 15

და შემდგომად მრავლისა სიტყუსა გან-
მტკიცნა⁵ ნეტარი აბიბოს ბერისაგან და ყვეს
ლოცუაჲ, და წარემართა ღუაწლსა მას სიბა-
რულით. და ვითარცა მიიყვანეს იგი მარზაპ-
ნისა მის ზენა სოფლად, სოფელსა, რომელსა 20
ჰრქვან რგტი, და შეკრბა მუნ სიმრავლე ეპის-
კოპოსთა და მღდელთა და ერის მთავარ-
თაჲ, და თეატრონი დიდი იქმნა წინაშე მარ-
ზაპნისა.

მაშინ წარმოადგინეს წმიდაჲ აბიბოს 25
ეპისკოპოსი და ჰრქუა მას მარზაპანმან მან:
რამსათჳს უვარ-ჰყავ⁶ უფლებაჲ მეფეთ-მე-
ფთაჲ და მოჰკალ ღმერთი ჩუენი? მიუგო
აბიბოს და ჰრქუა: მე არავინ ვიცი მეუფედ,
გარნა უფალი ჩუენი იესუ ქრისტე, ხოლო 30
ცეცხლი იგი, რომელ დაეშრიტე იგი, რათა-
მცა საცთური განვაჰარვე ეშმაკისაჲ. ხოლო
გოლცაჲ, რათა განეყენნეთ უნდოსა მას მსა-
ბურებასა და ღმერთი მხოლოდ იცნათ, რომ-
ლისა მიერ დაებადა ყოველი, და მას მხო- 35
ლოსა ჰმსახურებდეთ, რამეთუ წერილ არს:
უფალსა ღმერთსა შენსა თაყუანის-სცე და მას
მხო-ლოსა ჰმსახურებდე.⁷ ჰრქუა მას მარზაპან-
მან მან: მე გკითხავ, რამსათჳს მოჰკალ ღმერ-

C ¹ დაშრიტე F. ² ღმრთი F. ³ შეძრწუნდები F. ⁴ განამტკიცნა D. ⁵ უარ ყავ D.

* II თჳსად. 1,6-7. ** ლუკა 4,8.

C

9

თი ჩუენი და შენ გნებაეს, რათამცა შენი-
სა ღმრთისა წარგუყვანნე? ხოლო ნეტარმან
მან აბიბოს პრქუა: უწყებულ იყავნ შენდა,
ვითარმედ ღმერთი არა მომიკლავს¹, ხოლო
ცეცხლი დაეშრიტე. არა არს ღმერთი იგი, 5
არამედ სხუათა ბუნებათაგანი არს, ერთისა
ნივთისაგან მცირედ ნაწილი, რომელთაგან
აღჰმართა ღმერთმან სოფელი ესე. განსწო-
რებით დაბადებულ არიან ნოტიად, ცივი,
ჰმელი და ცეცხლი, რომელ ერთიერთისა¹⁰
მპყრობელობაჲ აქუს სიმრავლესა მას შინა.
ესრეთ განსწორებითა ნაწილთაჲთა დგანან
ესენი, და ჟუჟეთუმცა ერთიერთსა² აღემატა,
გან-ცა-ქარდა მეორე იგი. ხოლო თქუენი
იგი ცეცხლი მისვე ცეცხლისა ბუნებისა ნაწილ¹⁵
[არს] ჰმელითა და ცივითა, აღ[მ]დგომი შეშისა
კამითა მყოვარ-ჟამიერ. ერთი მცირე წყალი
დავასხ, მძლე ექმნა და მოკლა იგი, რამეთუ
უფროას მისა იპოვა წყალი იგი. აწ მიკვრს
თქუენი ესევეთარი³ სიცოფე, ვითარ არა სი- 20
რცხულ გიჩნს მისი სახელის-დებად⁴ ღმრთად,
რომელსა ესეოდენი სული აქუს (რამეთუ
თქუენი ესე ცეცხლი თქუენდავე მონა არს და
კერპთა შეურაცხის მყოფელთა ვერეის ჰხე-
დავს), ჟუჟეთუ ღმერთ არს ეგე? თქუენ იტ- 25
უვთ, რამეთუ ოდესმე თქუენსავე სოფელსა
განჰმზადეთ მსახურებაჲ მის კერპისაჲ, რო-
მელ-იგი ჰქმენით ოქროსაჲ; სატანჯველად
განმზადებულსა მას თქუენ მიერ მაწინდელ-
სა აწ ღმერთ ეწოდების!? 30

მაშინ განრისხნა⁵ ფრიად მარზაპანი
იგი მეფისაჲ და შემდგომად მრავლისა გუე-
მისა და საკრველთა სატანჯველთაჲსა⁶ ქვითა
განტყნეს იგი, ნეტარი აბიბოს, და მოკლეს
და განათრიეს გარეშე ქალაქსა. და მცველნი 35
განეწესნეს მის ზედა, რათა მჭევთა და მფონ-
ველთა შექაჲნენ⁷ ჯორცნი მიანი, რამეთუ ეში-
ნოდა, ნუჟუჟე ქრისტიანენი მოვიდენ და
წარიხუნენ იგი და ღიღებით დაჰკრძალნენ.

ქრისტიანეთა ღიღებითა და-
ჰკრძალნენ იგინი.

C¹ მამიკლავს DF. ² ერთიერთსამცა F. ³ ესევეთარი] ესე F. ⁴ სახელის-დებად F.
⁵ განრისხდა F. ⁶ სატანჯველთათა F. ⁷ შექაჲნეს DF.

ჯ

ხოლო სამ გზის სანატრელსა მას, ჯორც-
თა მისთა, არარაჲ შეეხო ყოვლადვე მვეც-
თა და მფრინველთაგან. და ვითარ მკოვარ
ისხნეს, დაუტევეს მცველთა მათ და წარვი-
დეს. გამოვიდეს მამანი იგი. რომელნი მყოფ-
იყვნეს გარემოს¹ ქალაქებსა მას რეკისასა,
და მათთა ნოწაფეთაგანსა აღეშენა მონასტე-
რი იგი, და აღიხუნეს ნაწილნი იგი წმიდისა
აბიბოჲსნი და დაჰფლ[ნ]ეს ადგილსა მას ღი-
დებითა ღიდითა. და ესრეთ შეიწირა წმიდაჲ¹⁰
აბიბოს, ვითარცა მსხუერპლი წმიდაჲ და
მართლიადმეცა ვინმე თქუა, ვითარმედ სეხნა
არს იგი ზაქარიაჲსსა, მამისა იოანესსა, არა
თუ სახელითა, არამედ სახითა, რომელსა-იგი
წილი ხუედრებულ იყო მღდელთ-მოძღუ-
რებისაჲ და კუალად სისხლიცა მისი წმიდად
დაითხია.

ამას რაჲ გითხრობ თქუენ ნეტარისა
ეპისკოპოსისა აბიბოსისსა, არა თუ ყოველთა
საქმეთა და შრომათა და ღუაწლთა მისთა
გაუწყებ თქუენ, ანუ ვითარ-იგი დაღეწნა²⁵
კერპნი და უღმრთოთა მათ არწმუნა ქრის-
ტე და ნათელ-სცა მათ სახელითა წმიდისა
სამებისაჲთა, ანუ ვითარ დედაკაცსა მას
უწინასწარმეტყუელა შემდგომად ხოლო მის-
სა მოსლვაჲ ბერძენთაჲ და დაჰყარბაჲ ქუე-
ყანისა ამის ჩუენისაჲ, რომელიცა-იგი იქმნა
მსწრაფლ, მისსავე დედაკაცისა ზე; მოვიდეს
ბერძენნი და განასხნეს უსჯულონი იგი სპარს-
ნი და დაიპყრეს ქუეყანაჲ ესე ჩუენი. მიე-
რითგან ერისთავნი იქმნნეს მპყრობელ ქართ-³⁰
ლისა და სხუანი მრავალნი, ვითარცა წერილ
არიან წიგნსა მას წამებ ბისა მისისასა.

ღ

[ხოლო სამ გზის სანა]ტრელი-
სა წიდილისა მ[ო]ლ[უ]წისა [ჯორც-
თა არარაჲ [მეფხო] მვეცთა და
მფრინველთაგანი. და ვითარ მყუ-
არ სციდეს, დაუტევეს იგი და
წარვიდეს. მაშინ მოვიდეს რომელ-
ნი-იგი მყოფ იყვნეს ქუაბსა მას,
რომელი-იგი მათვე წმიდათაგან
საეანეს[სა] აღეშენა მონასტერი,
და [აღ]იხუნეს ნაწილნი წმიდისა
[აბი]ბოჲსნი, ღიდითა პატივით[ა
დაჰ]კრძალნეს ადგილსა [მას. და
ეს]რეთ შეიწირა ღმრთისა [ნეტარი
აბიბ]ოს, ვითარცა ძლუენი¹ სა-
[მსხუერპლოჲ, შე]საწირავი სულ-
ნელი, [ვითარცა მამაჲ ღიდიისა
ზა]ქარიაჲსსა, რომელსა-იგი წილი
ხუედრებულ იყო [მღდელთ-მო-
ძღუ]რებისა, და] მისებრ [სისხლი-
20 ცა წმიდაჲ მ]ისი დაით[ხია უფ-
ლისა ჩუენის]ათჳს.

[...არა თუ ყოველსა მისისა ღუა-
წ]ლისაგან გაუ[წყებ თქუენ] ნე-
ტარისა აბი[ბოს ეპისკოპოსისა] წა-
მებისათჳს. [არა თუ ყოველთა] საქ-
მეთა და [შრომათა მისთა გაუწყ-
ებ თქუენ, ანუ ვითარ-იგი დაღეწ-
ნა კერპნი და უღმრთოთა მან არ-
წმუნა ქრისტე და ნათელ-სცა] სა-
ხელითა წმიდისა სამებისაჲთა, ანუ
ვითარ] დედაკაც[სა]ცა მას უწინა-
სწარმეტყუელა [შემდგომად მ]ისა
მოსლვაჲ [ბე]რძენთაჲ და დაჰყო-
ბაჲ [ქუეყანი]სა ამის ჩუენისაჲ,
რომელცა-იგი [იქმნა] მსწრაფლ,
მისვე დედაკაც[ისა] ზე მოვიდეს
ბერძენნი და განასხნეს უსჯულო-
ნი იგი სპარსნი და დაიპყრეს

ჯ

არამედ მინდა, რათა გაუწყო თქვენ, ძმანო, ვითარმედ ესევეთარნი ქუეყანისა ანგლოზნი, ნათელნი სოფლისანი, ქურნი საესენი ნელსაცხებელითა, რომელთა თჳსითა მით სიშჳნითა განაშუენეს სოფელი ესე ჩუენი ერთსა ეამსა შინა, იყენეს ვითარცა ჯაჳკოქრომსაჲ მოდებული ერთიერთსა: წმიდამ ეპისკოპოსი აბიბოს ნეკრესელი და¹ იოანე² ზედაზადნელი³ და ღირსებით მოკსენებული ისე წილკნელი⁴ ეპისკოპოსი და მადლითა საესე ბერი შიო ანუ სხუანი იგი მოწაფენი მისნივე ნეტარისა იოანე ზედაზადნელისანი⁵, რომელთა შუენიერთა მით სლვითა შეამკვეს ეკლესიაჲ.

ღ

ქუეყანაჲ ესე ჩუენი. მიერთგან ერისთენი იქმნეს მპყრობელად ქართლისა. და სხუანი მრავალნი საქმენი და საკჳრველებანი არიან ამის წმიდისანი, რომელნი არა დაწერილ არიან წიგნსა ამას წამებისა მისისასა.

არამედ იხილეთ და ცანთ გონიერად, საყუარელნო ქრისტესნო, თუ ვითარნი და რაბამნი კაცნი წმიდანი და ყოვლითურთ ღმრთისა სათნონი, ნათელნი სოფლისანი, ქურნი რჩეულნი, საესენი ნელსაცხებელითა, ზეცისა კაცნი და ქუეყანისა ანგლოზნი, განმანათლებელნი სოფლისანი, სახენი, წესნი და კანონნი უცთომელნი მონაზონებისანი, ნათესავნი . . .] საგან ქუეყანასა ამას შინა . . . ერთსა შინა ეამსა გამოჩნდეს

. . .] და წმიდანი მცნებანი მისნი სათნოთა მოქალაქობითა წარმართებულთა [ეტ]ჳრთნეს. და ესევე ქუეყანაჲ [ჩუე]ნი წმიდათა ნაწილთა მათთა დაუნჯებითა სანატრელ იქმნა. ხოლო აწ, ძმანო საყუარელნო, ვედრებით ვითხოვდეთ ქრისტეს ღმრთისაგან, რაჲთა წმიდითა ლოცვითა და მეოხებითა მათითა ღირს მყენეს მიბაძვად სათნოებათა მათთა და მარადის დიდების მეტყუელებად სამებისა წმიდისა, რომელსა შუენის¹ პატივი და თაყუანის-ცემაჲ აწ და მარადის და უკუენითი უკუენისამდე, ამინ].

ჯ. ¹ და] ნეტარი F. ² ზედაზადნელი F. ³ წილკნელ F. ⁴ ზედაზადნელისანი F, ზედაზადნელისათა D.

ღ. ¹ შუენის B.

C

9

ერთმან ვინმე მათგანმან აღაშენა ალა-
ვერდი, რომლისაგან გამოვლენ ვიდრე დღენ-
დღელად¹ დღემდე დიდნი საკრველებანი და
და მრავალნი კურნებანი, განთქმულნი გარე-
მოს ყოველსა მას სოფელსა; და სხუამან ქუა- 5
ბი იულთისაჲ, და სხუათა დაჰნერგეს კუ-
ხეთს² მონასტერნი, და ერთმან უდაბნოჲ გა-
რესჯისაჲ და მრავალნი საკრველებანი ქმნნა.
ხოლო ერთმან ზენა სოფელსა აღაშენა
მონასტერი და დადვა სასწაული ესე, რა- 10
თა არაჲ³ დედალთაგანი შევიდეს მას
წინა. რომელმან მფრინველნი ცისანი და ქუე-
წარმავალნი ენასა თჳსსა დაამორჩილნა, ვერ
იკადრებდეს დაბუღებად მას შინა, რო-
მელსა-ესე თჳალნი ჩუენნი ხედვიდეს დღეს. 15
და ვითარ-იგი განშუენებულ არიან ყოველნი
ადგილნი მათ წმიდათანი და ყუაფიან დღეს,
უკეთესმცა ვისმე უხილავი იგი მათი დიდე-
ბაჲ არა ჰრწმენა, ვითარ⁴ გულისკმა-ყომცა
მათი იგი კადნიერებაჲ წინაშე უფლისა ად- 20
გილთა მათთაგანი? ხოლო სხუათა მათ ყო-
ველთა ვერ ძალ-მიც მოკსენებად. არამედ
მკიუედითა ამით სიტყჳთა დიდი იგი ვცნათ
და ვემოჲ ვიხილოთ წმიდათაგან წყაროთა
და ადიდებდით მამასა თქუენსა ზეცათასა. 25
ხოლო ნეტარმან შიო მღვმესა მას შინა
პოცა⁵ ზეცისა იგი მარგალიტი და მოიღო
თაჲა შინა თჳსსა და დაამკდრა, და ისწრა-
ფდა მისლვასა მის წინაშე, რომელი იგი მო-
იქლა⁶ მან, მიიყვანა ადგილსა მას, სადაცა 30
სუროდა და შეისუენა დიდითა განცხადებუ-
ლებითა. და შეკრბა მუნ სიმრავლე მონაზონ-
თაჲ, მსგავსად ჩუეულებისა დაჰმარხნეს
კოოცნი მისნი⁷ მას ადგილსა და განაწესეს
დღესასწაული მის ნეტარისაჲ მეხუთესა ზა- 35
ტიკსა დღესა კჳრიაკისა. და შემდგომად ამის-
სა⁸ წმიდაჲ⁹ და კეთილად მოლუაწე¹⁰ ევაგრე
ჩაუდა მღვმესა მას, რათა არა დააცალიეროს
ადგილი თჳსისა მის მოძღუარისაჲ და რათა
სათნოებათა მისთა მკჳდრ იქმნეს, რომელი- 40
ცა აღასრულა საქმით.

C¹ დღემდედღელად F. ² კახეთს F. ³ არაჲ F. ⁴ ვითარ]-D. ⁵ პოცა F, ⁶ მოიქვა D
⁷ მისნი]-F. ⁸ ანის D. ⁹ წმიდასა D. ¹⁰ მოლუაწე D.

შ ა მ ა ო ე ბ ა

**თხრობად ხანჯალთათვის ჟმინისა და ღმერთ-შემოხილისა
მაგისა ზიოდხთად, რომელი-მხმ სხუათა მიმად აღწერილი აღ-
გილ-ადგილ მათად შემოკრიბა ბახილი ქათალიქონხან,
ქეჟან ღმინისა პატრიქისა ვაჩხმან**

გუაქროხენ. მამაო

მეუფემან მან დიდებისმან, იესუ ქრისტემან, ქეშმარიტმან ღმერთმან, რომელმან ინება ვსნაჲ კაცთა ნათესავისაჲ წმიდითა და საცხოვრებელითა ვნებითა და სიკუდილითა თვისითა და აღადგინა ბუნებაჲ ჩუენი დაცემული ზრწნილებისაგან ცხოველს წყოფელითა აღდგომითა თვისითა, ამან კაცთ მოყუარემან ღმერთმან¹ თვისისა სახიერებისა² მსგავსად იზიარნა კაცნი მსგავსად ღმრთეებისა³ თვისისა და ამალღებულმან ზეცად თანა-აღიყვან-ნა, რაჟამს ღმრთისა ნამისა აღიდნა კორცნი ჩუენგან მიხუმულნი⁴ საყ-დართა მამულთა დაჯდომითა. ანან ქველის მოქმედებითა თვისითა განაჲწნო⁵ ბუნებაჲ კაცთაჲ, რაჟამს ყოვლითურთ განგუსწაულნა თუთო სახეთა მტერისა განცდათა თავს-ღებითა. ამისთჳსცა ქადაგებისა მიერ წმიდათა მოციქულთა მისთაჲჲ განმტკიცებულნი ებაძვხეს ქუეყანასა ზედა კაცნი ცათა შინასა ზას მოქალაქობასა ანგელოსთასა და მიიწიენეს ვითარცა იგინი სრულსა უვნებე-ლობასა ღუაწლთა ძლიერთა წინა ჩუენებითა, და დათრგუნეს ყოველი ძალი მტერისა შეწევნითა ღუაწლთა დამღებელისა მათისა ღმრთისათა. ამისთჳსცა აღიდნა ღმერთმან ქუეყანასა ზედა, რომლისათჳს იგი ილუაწეს და სულიცა თჳსი უარ-ყვეს მოჩილებისათჳს მცნებათა მისთასა, ხოლო ცათა შინა რად-ლა საჲმარ არს თქუმად, თუ ვითარითა დიდებითა შემკობილნი წინაშე ღმრთი-სა კადნიერებით ღვანან და ვითარცა ცათა შინა, ვგრეთცა ქუეყანასა ზედა იდიდებიან მოქმედებითა დიდითა სასწაულთაჲთა.

ხოლო ღმერთმან ესევეითარითა კეთილთა არცალა ქუეყანაჲ ესე ჩუენი დააკლო, არამედ უფროჲსლა გარდაჲმაცა უხუცებითა წყალობითა თჳსთაჲთა მოვლინებითა წმიდათა დიდებულთა მამათაჲთა, რომელთა მამულად აქუნდა ანტიოქია ასურეთისა, ხოლო ნიქად ღმრთისა მიერად მოგმადლნეს სამეუფო-სა ამას ჩუენსა და დიდთა შინა წარმატებათა სათნო-ყვენეს ღმერთსა და მრავალთა ნიშთა და საკრველებათა მიერ განთქმულ ყვნა იგინი ღმერთმან, რომელნი უკუეთუმცა ბერძენთა შორის ქმნილ იყვნეს, ძლითმცა აღსარიცხე-ლი⁶ წერილი შეეკმნა, გარნა ვითარცა და არს ნათესავი ქართველთა მარტივ და ამას თანა ლიტონცა, არაჲინ ილუაწა აღწერად, გარნა ესე მცირედი თი-თო სახედ სხუათა და სხუათა მოსაკჳსენებელთა შინა ჩემ ნიერ პოვნილი. არა

¹ ღმერთმან]--H. ² სახიერებისმან H. ³ ღმრთეებისა H. ⁴ მიხუმულნი H. ⁵ განაჲმცო H

⁶ აღსარიცხუი H.

ნა, რაჲთა შთავისხნე პირსა შინა ჩემსა, და შთავისხენ; მუისსა შინა განვიცალე ვითარცა თხიერი და აჰა ესერა ვლდა მე წინაშე შენსა. განიხილა უკუე ევაგრი ჰელი თვისი და არღარა აქუნდეს თმანი იგი ჰელსა შინა თვისსა. მო[ი]ცვა უკუე განკრეებაჲმან დიდჲან და გულისჴმა-ყო უკუე, ვითარმედ ანგელოზისა მიერ მიეცნეს კაცსა მას ჴელთაგან მისთა უხილავად ახუნელნი. და ყოველთა რომელთა იხილეს ესე სასწაული, აღიდებდეს ღმერთსა და აქებდეს მონასა მისსა შიოს.

წარვიდა უკუე კაცი იგი ქუეყანად თჳსად. თჳთა მათ მიერ იქმოდა საკრველებათა ღრდთა. და მოვიდის კაცი იგი წლითი-წლად და მოიღის საკუმეველი და ზეთი წმიდაჲ¹ ეკლესიისათჳს, და ქადაგებდა სასწაულსა მას მისსა ზედა აღსრულებულსა და ყოველნი, რომელთა ესნა და იხილეს, აღიდებდეს ღმერთსა.

სასწაული მეშუად

სხუად ვინმე კაცი იყო მორწმუნე ქუეყანისაგანე სპარსთაჲსა, რომლისა ძე ბრმაჲ განეკურნა ნეტარსა შიოს. ესე ოდესნე ჴოვიდოდა ნეტარისა შიოჲსა² და აქუნდეს ორნი კერძოვირნი აღტჳრთულად ჴეთითა, სინსიმიტა, თაფლითა და ლედჳთა ჴმელითა, რაჲთა უფელოგიოს ძმათა მონასტრისა მისისათა. შეულანდა უკუე უდაბნოსა ადგილსა და დაესცნეს მათ ზედა ავაზაკნი, დაწყუნეს მონანი მისნი და თჳთ იგი ივლტოდა, ვიდრემდის განთენა³. ხოლო განგებულეზითა ღმრთისაჲთა მოვიდეს მონანიცა მისნი ლტოლვილნი წინაშე მისსა. არა შეორგულდა ყოვლადე კაცი ესე, არამედ აღიპყრნა ჴელნი თჳსნი და ჴმა-ყო ესრეთ: მამაო წმიდაო შიო, შენ იზრუნე ყოვლისა მისთჳს, რაჲ-იგი ეელოგია მოგუაჴუნდა მონასტრისა შენსა, და კერძო-ვირთაჲცა მათ ჩუენთათჳს. და ესრეთ წარემართა გზასაჲ მონასტრისასა. ხოლო ღმერთმან შეცვალნა გონებანი მათ ავაზაკთანი. და ვითარ ვიდოდეს იგინი გზასა, ეგონა მათ, ვითარმედ თჳსად საყოფელად მივლენ. იხილნეს თაენი თჳსნი, რამეთუ მისრულ იყვნეს მახლობელად მონასტრისა⁴ მღჳმისასა. და გუემნა ღმერთმან სიბრმითა, ვიდრემდის დასხდეს გზასა ზედა ყოვლად უნათლონი. ხოლო მოიწია კაცი იგი და იხილნა კერძოვირნი თჳსნი თჳსითაჲე ტჳრთითა და კაცნი იგი ბრმანი, და განკრეებული უკუე ჰკითხუიდა მათ: კაცნო, სადანი ხართ, ანუ კერძოვირნი ესე ვინაჲ⁵ არიან თქუენ თანა. ხოლო მათ უნდა და თუ არა აღიარებდეს ბრალსა თჳსსა, ვითარმედ: ჩუენ კაცნი ვართ ავაზაკნი და ესე სხუათაგან მიჴაცუებულნი გუჴონან. ჩუენ ვგონებდით, თუ სახიდ ჩუენდა მივალთ და ვიხილენით თაენი ჩუენნი უცხოთა რათმე კლდეთა შინა, და აჰა მოხუცებულ ვინმე მონაზონი ვიხილეთ, რომელნან გუბერა თჳალთა ჩუენთა და დავბრმდით, და არა უწყით, თუ სადა ვართ, არამედ გვედრებდით შენცა⁶, ვინცა-ეგე ხარ, რაჲთა წყალობა-ყო ჩუენ თანა და სადა-იგი⁷ მიხვალ, წარგჳდღე⁸ ჩუენცა, რაჲთა არა უდაბნოსა ზედა მოვსწყდეთ.

¹ წმიდაჲ]—H. ² შიოჲსსა GH. ³ განთენდა GH. ⁴ მონასტრისა H. ⁵ ეინ H, ვინა G

⁶ შენ H. ⁷ სადა-იგი!+შეუ H. ⁸ წარგჳყუანე H.

ხოლო მორწმუნებან მან კაცმან არარაჲ ჰრქუა მათ ყოვლადეჲ, არამედ ესე: მოვედით, ძმანო, და მიგიყვანე ესერა მახლობელად მონასტერსა კაცისა ღმრთისა ზიოგსსა. და შეუდგეს მას კაცნი იგი. ხოლო მი-რად-ვიდეს მონასტრად. ჰრქუა ავაზაკთა მათცა¹ და² მონათა თჳსთა: დასხედით, ძმანო, თქუენ აქა მახლობელად ეკლესიისა. ხოლო მე აღვიდე მამასახლისისა. და მივიდა უკუე ქუაბსა ნეტარისა ევაგრესსა, იხილა იგი და მოიღო ლოცვაჲ მის მიერ³. მერმე მიუთხრა ყოველი, რომელი შემთხუეულ იყო მისდა სლვასა მას შინა გზისასა. ესმა რაჲ ესე ყოველი ევაგრის. უბრძანა, რაჲთა დაჰრეკონ ძელსა და შემოკრბენ ყოველნი ძმანი.

მერმე მოიყვანნა ავაზაკნი იგი და⁴ ჰრქუა წინაშე ყოველთასა: შეილნო, ვინანი ხართ, ანუ რაჲ არს თქუენ ზედა მდებარე ეგე სასჯელი⁵? იწყეს უკუე კაცთა მათ და წარმოუთხრეს ყოველი თითოეულად. ეგრეთვე მორწმუნებან მან კაცმან წარმოუთხრა პირველი განსაცდელი თჳსი. და ყოველთა ესმოდა რაჲ საკრველებად ესე, აღიდებდეს ღმერთსა. ხოლო კაცთა მათ ავაზაკთა ცნეს რაჲ მათ ზედა აღსრულებული იგი საკრველებად, აღიმალღეს ერთბამად ჳმად და ღალადებდეს, ვითარმედ: მონაო ღმრთისაო ზიო, შეგვწყალენ ჩუენ უღირსნი ესე მონანი შენნი და ნუ მოგუაგებ უსჯულოებათა ჩუენთაებრ. და ესრეთ ჳმობდეს მრავალ ეამ. ხოლო ევაგრი უბრძანა: დასცხერით, ძმანო, ღღედმდე კკრიაკედ და მაშინ ვევედრო წმიდასა თქუენთჳს. ხოლო თქუენ დაადგერიო ლოცვასა შინა და ვედრებასა ღმრთისასა.

მოიწია რაჲ დღე კკრიაკე, შთავიდა ევაგრი ხილვად ბერისა. ხოლო კაცთა მათთჳს დაიდუმა განგებულებითა. არამედ რაჲმს იჯმნიდა ბერისაგან, ჰრქუა მას ბერმან: ძმაო ევაგრი, მიიღე კუერთხი ესე და არქუ კაცთა მათ. რაჲთა განეყენენ ეგვეითარსა უწყისობასა. აჰა ესერა განმიჯსნიეს კრულება ეგე⁶ ვერ-მხედველობისა მათისა. შეახე თუალთა მათთა და განეხუენენ და ეკრძალნენ, რაჲთა არა უძკრესი ეყოს. განკრდა უკუე ევაგრი, რამეთუ არარაჲ⁷ დაეთარვის არცა თუ მცირეთაგანი რაჲმე. აღმოვიდა და მიუთხრა ყოველივე კაცთა მათ, რაჲ-იგი იჳმნა⁸. ჰრქუა მას ბერმან, ხოლო იგინი აღუთქუიბდეს, ვითარმედ არღარა ოდეს შესძინონ ეგვეითარი უწყისობაჲ. შეახო თუალთა მათთა კუერთხი ბერისა[ჲ] ღირსმან ევაგრი და მიეყუსეულად დაჳსნდა სიბრმე მათი და იხილეს ნათელი ღღისაჲ და აღიდებდეს ღმერთსა. წარვიდეს სოფლად თჳსა და აღიარებდეს ცთომილებასა მას თჳსსა და ჳადაგებდეს დიდებულებასა⁹ ღმრთისასა და ძიუთხრობდეს სასწაულთ-მოჳმედებასა ნეტარისა ზიოგსსა და ყოველნი, რომელთა ესმოდა¹⁰, აღიდებდეს ღმერთსა. ხოლო მორწმუნებან მან კაცმან დაჳუნა მცირედნი დღენი მონასტერსა მას შინა და კრძოვირნიცა იგი მისნი მისცნა¹¹ სამსახურებელად მონასტრისა. ხოლო თჳთ მიიღო კურთხევაჲ ბერისაგან¹² და ყოველთა მათ ძმათა და წარვიდა სოფლად თჳსად მშჳდობით და მიუთხრობდა ყოველთა საკრველებასა მას ნე-

ნათცა|—H. ¹ და|+ნათცა H. ² მიერი H. ³ და|—H. ⁴ ეგე სასჯელი სჯული H. ⁵ იგი H. ⁶ რამეთუ არარაჲ თუ ვითარ არა H. ⁷ ჳმნა H. ⁸ დიდებულებასა|+მას H. ⁹ ესმა H. ¹⁰ მისცა H. ¹² ბერისა H.

ტარისა შიოჯს მიერ აღსრულებულსა და ყოველნი აღიდებდეს ღმერთსა და აქებდეს მონასა მისსა შიოს.

სახწაულო მერვე

უამთა წათ შინა ოდეს ქართლს შინა მთავრობდა სტეფანოზ, ამან ოდეს-მე ღმრთის მოყუარებისა¹ ჩემებითა ინება, რაჟთამცა მოვიდა მღვმელ თაყუანის-ცემად ნეტარისა შიოჯსა. ხოლო ინება პირველად მივიღინებად მსახური თჳსი და მიჰრქუა მამასახლისსა მისლვად თჳსი. და მივიდა დღესა მეორესა თჳთ იგი და აღმოუწოდა კათალიკოზსა ბართლომეს, რაჟთა იგიცა მივიდეს კრებისა ყოფად მის თანა. და მივიდა რაჟ კათალიკოზი, ცნეს მამათა ყოველ-თა და განვიდეს მიგებებად მის წინაშე ჯურებითა და კერეონებითა, ვითარცა ჰშუენის მამათ მთავარსა. და იკურთხეოდეს ყოველნი და ამბორს უყოფდეს კელთა და ფერკთა და რომელნიმე აღიღებდეს მიწასა კუალთა მისთასა ევლოგიად და შეასხმიდეს გალობითა ჯერისაგებრ. დაჟვეს დღე იგი და მიიღო ყოველთა მამათა ლოცვაჲ კათალიკოზმანცა. და იჯმნა სტეფანოზისგან და წარვიდა. და წარსლვასა მას ეგრეთვე პატივი უჰყრეს ყოველთა ჯეროვნად. იხილა რაჟ ესე² სტეფანოზ, განიხერხებოდა შურიითა, რამეთუ ამას არარაჲ ესე-ვითარი პატივი უჟვეს მონათა მათ ღმრთისათა და რამეთუ იუოცა კაცი ესე ამპარტავან და ბოროტითა შურიითა აღსაესე და ეკლესიათა ფრიად ძვრსა უყოფდა.

მოუწოდა თჳსაგან³ მამასახლისსა და ჰრქუა უპატიოდ, ვითარმედ: ბერო არა კეთილო, არა სკანა მოსლვაჲ ჩემი უწინარეს დღისა ერთისა? და მან ჰრქუა: ჰე, ვცან. და მიუგო: და ვითარ შეურაცხ-მყავთ, რამეთუ არარაჲ მთავრობისა პატივი წინა-მიყავთ⁴ და ოდეს სკანით ეპისკოპოზისა თქუენისა მოსლვაჲ, ესეოდენ აღიდეთ იგი? მიუგო მამასახლისმან მდაბლითა ჳმითა: უფალო მთავარო, და რაჲ არს ჩუენ მიერ პატივი გინა თუ შენ ზედა, გინა თუ მას, არამედ ჩუეულ ვართ წესთაგან ეკლესიისათა, რაჟთა მსგავსად ქრისტესსა გუეპყრენენ მწყენსნი და რად უსწავლულეს გამოგჩნდეთ ყრმათა მათ ებრაელთასა, რამეთუ გუესმის ეგერა სახარებისაგან ვითარ პატივ-სცეს მათ შესლვასა მეფისასა იერუსალემდ,⁵ და აწ ესერა მსგავსად მეუფისა⁶ პატივს-ესცემთ ამას, რომელი გამოირჩია მან სიძედ ეკლესიისა თჳსისა ნაცვალად თჳსსა. და ჰრქუა სტეფანოზ: და უმეტეს არსა საყდარსა ჩემსა ეპისკოპოზისა, და რამეთუ მე მეფეთა საყდართა ვზი და თვინი არიან ნაცვალნი ღმრთისანი ქუეყანასა ზედა? ჰრქუა მას მამასახლისმან: მთავარო, კეთილად იტყჳ, რამეთუ მღვდენი ოდეს ემსგავსენენ ღმერთსა სიმაღლითა და სახიერებითა და მოწყალე-ბითა, არიან ნაცვალ ღმრთისა, არამედ ვითარ ვხედავ გონებასა შენსა, ფრიად შორს ხარ ღმრთისა მსგავსებისაგან, რამეთუ სიტყუანი ეგე ამპარტავანთანი არიან და მოშურნეთანი, რომელთათჳს წერილ არს სულისა მიერ წმიდისა: «შერისხენ შენ ამპარტავანთა და წყეულ არიან, რომელთა გარდააქციეს მცნე-

¹ მოყუარებისა] მსახურებისა H. ² ესე] +ყოველი H. ³ თჳსაგა G. ⁴ რამეთუ არა რაჲ... მიყავთ]—H. ⁵ იერუსალიმად GH. ⁶ მეუფისა] მეფისა მის H.

ბათაგან¹ შენთა*. და კჳლად შურმან რაჲ შეიპყრა ერი უსწავლელი, ცეცხლი აუღჳდა და აჴ შენ განეშორე წინა-აღდგომასა² ღმრთისასა და მიიღე მსგავსთა შენთაგან კაცობრივი პატივი, ხოლო ეპისკოპოსთა—ეკლესიისა და შეილთა ნისთაგან, რამეთუ ოდეს შენ ჯეროვნად არა პატივ-სცემ, რად აყენებ მონათა ღმრთისათა მცნებისა მისისა აღსრულებად? განრისხნა გულის წყრომით სტეფანოზ³ ჳხილებათა მათთჳს და მისტაცნა ორნი აგარაკნი და თქუა: არა მავსცე შელრაცხის-მყოფელთა მანული ჩემი. და წარვიდა და უთქმინდა მრავალსა შინებით.

ლამესა მას ზედა მიადგა ვინნე დიდებული კაცი სახითა მონაზონისაჲ და და აქუნდა კელთა შინა მისთა კუერთხი ოქროშსა[⁴] და ჰრქუა: სტეფანოზ, ბოროტო და მედგარო, რად მისტაცენ მონასტერსა ჩემსა აგარაკნი? ირწმუნე ჩემი. არა თუ უკუნსცნე, მოველინო შენ ზედა რისხვაჲ ღმრთისაჲ და ბოროტად შეგკამოს. განიღჳდა და თქუა: ესე საოცრებაჲ რაჲმე არს და აოარაჲ არს კეშმარიტი. მოიწია რაჲ ლამე მეორე, კჳლად გამოუჩნდა დიდებული იგი სახილავი და აქუნდა კელთა მისთა ჯუარი და კუერთხი და ეტყოდა საშინელებით: სტეფანოზ უკეთურო, მე ვარ მონაჲ ღმრთისაჲ ნიო. რომელი გეტყჳ, უკუეთუ არა უკუნსცნე⁵ აგარაკნი იგი მოსასტერსა ჩემსა. ანიერიოთგან არლარა დაგითმო, არამედ განეაქიქო სიცოფე შენი. განკოთა ჟღუე და განიზრახვიდა თჳსაგან ჩუენებისა მისთჳს და ეძვნებოდა მონათაგან. რამეთუ ყოვლად არა ელმოდა აგარაკთა მათთჳს, არამედ ღმრთისა მიწართ ოდენ დაედგა სასოებაჲ მათი და განიზრახა ესრეთ, რაჲთა ერთი იგი აგარაკი მისცეს მონათა, ხოლო ერთისა მისთჳს კჳლად განიზრახოს და ნუ-უკუე მონაზონნიცა იგი მივიდენ ვედრებად. ხოლო მომავალსა მას ლამესა კჳლად გამოუჩნდა სტეფანოზს ძილსა შინა მონაჲ ღმრთისაჲ შიო მითვე პირველ ხილულითა სახითა და ეტყოდა: შეილო ბნელისაო სტეფანოზ, ვინა[⁴]თჳან სულგრძელებასა ღმრთისასა აუსამართლოებ შენ ზედა, მართლიად გეტყჳ შენ: ანჯაპარისა მაგისტჳს გონებისა შენისა არლარა მივიხუნე ორნი იგი აგარაკნი ჩემნი, უკუეთუ არა უკმომცნე ორნი სხუანი აგარაკნი შენნი მათ ზედა, და უკუეთუ ესე არა ჰყო, საწყალობელ ჟყო ყოველთა მაილველთა შენთა და მოვაწიო მოულოდებელი მწუხარება შენ ზედა. განკრთა უკუე სტეფანოზ³ შეწუთაჲებული⁴, დაჟდა ცხედარსა ზედა განლიგებულნი. მოუწოდა მერმე ერთსა ნონათა თჳსთაგანსა და ჰრქუა მას ესრეთ: წარვედ აწვე თამსა ამას და მივედ ნონასტრად შიოშსა და არქუ მამასახლისსა, რაჲთა აგარაკნი იგი კჳლად იითუ[⁴]ლნეს, რომელნი მე მიუხუნე და არწმუნე მათ ლოცვის ყოფად ჩემთჳს. ხოლო ვითარცა ენება მსახურსა მას, რაჲთა წარვიდეს, ვერ ეძლო განვლად კაოსა პალატისასა, არამედ შეეკრნეს ფერკნი მისნი ვითარცა ბოკილითა. იხილა რაჲ ესე სტეფანოზ, განცუფრდა და მოიცვა იგი ურვამან საშინელმან და წმიოისა მისგან ურვისა კჳლად მიერულა მას და მყის წარმოუდგა მას ნეტარი შიო არლარა ძალსა შინა, არამედ ცხადად, განაღჳდა იგი და ჰრქუა ნას: ჳ⁵ საწყალობელო და ბრმაო გულითა სტეფანოზ! აჰა მსგავსად გულისა

¹ წინააღმდგომსა H. ² სტე G.H. ³ სტეფანოზს G. ⁴ შეწუთაჲებულსა G.H. ⁵ ჳი G.H.

* თსაღმ¹ 118,21.

შენისა იქმნე ბრმა თუალითაჲა შენ და ცოლი შენი და შვილნი შენნი და ცოფ, ვიდრემდის განგსწავლოს შენ უფალმან საქმედ¹ უმჯობისისა. და მეყსეულად მიეღო თუალთა მისთა ნათელი და განცოფნა. ეგრეთვე იქმნეს ცოლი და შვილნი მისნი და იწყეს ღალადებად და ჯმობად. და მიეტყუებოდა ერთი-ერთსა ზედა კბილითა. და იხილევბოდა ხილვად² საწყალობელი, რამეთუ ძლიერ იპყრობდეს ჯელეებითა მთავარნი და ყოველი ერი. და ჯმობდეს იგინი ძლიერად. ვითარმედ შიოჲს მიერ მონისა ღმრთისა ვიგუეშებით, ვიდრემდის განკვეცს ველად. გულისჴმა-ყვეს ესე უკუე წარჩინებულთა მათ ქართლისათა და კრულნი წარიყვანნეს იგინი და მიიყვანნეს სარკინისა მღვმელ წოდებულსა მას მონასტერსა ნეტარისა შიოჲსსა. ხოლო იხილნეს რაჲ მამათა მონასტრისათა ეგრეთ საწყალობელად გუემულნი თანა-ღმობით იკითხვიდეს მიზეზსა ქირისა მის მათისასა. ხოლო ცნეს რაჲ, მიისწრაფეს ეკლესიად და დაპრეცეს ძელსა, ვიდრემდის შემოკრბეს ყოველნი ძმანი. და მიიყვანნეს იგინი წინაშე საფლავსა წმიდისასა, და ლოცვა ყვეს მათთჲს. მერნე მოიღო მამასახლისმან მტუერი წმიდისა მის საფლავისა და შთაყარა ბარძიშსა შინა და ასჯა თჳთ სტეფანოზს და ცოლსა და შვილთა მისთა და მყის მოეგნეს გონებასა ცოფნი იგი. გარნა სიბრმე მათი ეგო განუკურნებელად. მაშინლა იწყეს ჳედრებად ნეტარისა შიოჲსსა და ყოველთა მათ მამათა ცრემლით ევედრებოდეს ლოცვისა ყოფად მათთჲს.

მოუწოდა უკუე სტეფანოზ მწიგნობარსა თჳსსა და უბრძანა მას, რაჲთა დაწერნეს ორნი დაბანი დაბათაგან სამეუფოთა ურჩეულესნი. მერმე აღიღო ჯელითა თჳსითა ქარტაჲ იგი და დადვა საფლავსა ზედა წმიდისა შიოჲსსა და ესრეთ გოდებდა: აჰა,³ მამო, პატივი ბრალისა ჩემისაჲ, მიიღე ჯელით წერილი ესე და შემინდეგ ბრალი ჩემი, რომელი უსჯულოვებისა ჩენისათჲს⁴ შემეშთხვა, დამიჯსენ სიბრმისა ამისგან ჩემ ზედა მდებარისა. ესრეთ მრავალ ჟამ რაჲ ევედრებოდა, მოიღო კუერთხი იგი ნეტარისა შიოჲსი მამასახლისმან იოანე და განბანა იგი წყლითა და დაბანა თუალნი ნათნი წყლითა მით. და იქმნა საკურველებაჲ დიდი, რამეთუ მეყსა შინა განეხუნეს თუალნი მათნი და ხედვიდეს. და აღიდებდეს ღმერთსა და მონასა მისსა, ნეტარსა შიოს. და დაამტკიცა უკუე ჯელით წერილი იგი ჯელითა თჳსითა, და მასვე ჟანსა დაწერა ჰროარტაკი და დაამტკიცა ჯელითა თჳსითა და წარსცა ყოველსა შინა ქუეყანასა ქართლისასა, რაჲთა ყოველნი ეკლესიანი განათავისუფლნენ მძლავრებრსაგან და ხარკის მიჯდისა. ესრეთ ამიერითგანლა იწყო სტეფანოზ კეთილის ყოფად ეკლესიათა და პატივისა პყრობად ეპისკოპოზთა, მღუდელთა და ნონაზონთა. და ამანცა ფრიადი აშენა ეკლესიასა ზედა ჯუარისასა. ეგრეთვე ცოლმან მისმან ფრიადი საფასე მიანჩქა წარსაგებელად მონასტერსა მამისა შიოჲსსა. ამიერითგან⁵ წლითი-წლად აღვიდიან ცხრასა მაისსა დღესასწაულთადად საჯსენებელსა ამის წმიდისასა და მრავალსა კეთილსა უყოფდა მიერი-თგან ყოველთა ეკლესიათა სტეფანოზ. და ყოველნი აღიდებდეს ღმერთსა და მონასა მისსა შიოს.

¹ საქმედ— G. ² ხილვად H. ³ აჰა— H. ⁴ ჩემისა მიერ H. ⁵ მიერი-თგან H.

სასწაული მეცხრე წმიდისა შიოხისა

მრავალ გზის უკუე სამხილებელად ცოდვათა ჩუენთა გარდარეულებისათჳს მისცა ღმერთმან განსაწურთელად ყოველი ქართლი ჳელსა ბილწთა აგაოიანთასა, რომელ არიან სარკინოზნი. ესენი ოდესმე შემოვიდეს ბრძანებითა აპოლომუჳინისაჲთა და ტყუე-ყვეს ყოველი სომხითი და ქართლი და ვიდრე მთაღნდე არგუეთისა ყოველი ოკრებასა მისცეს. ხოლო იყო წინამძღუარ სპისა მის მათისა აჰმადა, ნათესაჲი ამირ-მუმინისა¹, კაცი მძლავრი და გულ-ფიქვბელი და ანგაპარი. და ამან აღვლო ველი მუხნარისა და² იმიერ მდინარისა მტკულისა წარავლინნა სპასჳეტნი თჳსნი უმარ და ბურულ. მიიწიენეს რაჲ სოფელსა ციხედიდისასა, იხილეს პირისპირ კლდეთა შინა საჳკინისათა გამოქმნილი იგი ქუაბები. დადგეს და თქუეს: ისი სიმაგრენი უკუეთუ არა გამოვიხტნეთ, სირცხულ იყოს ჩუენდა და არცა სულტანმან შეგჯნდოს უღებ მყოფელთა ამისთა. განირჩიეს უკუე წყალი მდინარე მტკუარი, და შთავიდეს ყოველნი, რაჲთა³ წიაღდენ, გარნა უქმ იყო სლვაჲ მათი, რამეთუ დღე ყოველ იარებოდეს მდინარესა მას შინა და ვერ უძლებდეს განსლვასა ამიერ. ხოლო იქნა რაჲ მწუხრი, მაშინლა ძლით მოეგნეს გონებასა და ცნეს, რამეთუ ცუდად შურებთან და განკრთეს საჳკრეულებისაგან და უნდოდა, რაჲთა ცნან მიზეზი. და მოიყვანეს ტყუეთაგანი ერთი და ჳკითხვიდეს, თუ რაჲ არს ქუაბთა მათ შინა კლდოვანთა? ხოლო მან ჰრქუა, ვითარმედ: იქი მონანი ღმრთისანი არიან შეკრებულ ნეტარისა კაცისა მიერ ფრიად სასწაულთ მოქმედისა, რომელსა ეწოდების შიო. განკჳრდეს უკუე ფრიად და წარვიდეს. და რაჲამს მიიწიენეს წინაშე აჰმადისა, სადა შეკრებებიან ორნი მდინარენი მტკუარი და ლიახვი, რამეთუ მუნ დაებანაკა, ჰრქუეს მას რომელი-იგი იხილეს სასწაული წმიდისა შიოჲს მიერ. ხოლო მან ფრიად აბრაალა მათ, რამეთუ არა უწინარეს ჰრქუეს. რაჲთამცა ეხილა აღვლილი იგი. ამისა შემდგომად წარავლინა ერთი შთავართაგანი უმარ და წარგზავნა ფრიადი საჳმარი, რომელი შეეტყუების საზრდელად მონაზონთა და ოქროჲ ფრიადი და აღვაჲ საკუმეველი ტჳრთი ერთი, და მიჰრქუა⁴ ესრეთ, ვითარმედ: ლოცვა-ყავთ ჩემთჳს, მონანო ღმრთისანო, და საჳმარი ესე მიიღეთ და აღვაჲ ესე ყავთ სამსახურებელად საფლავსა ზედა მოძღუარისა თქუენისასა, და მო-რაჲ-ვიქცე, თუთ გიხილნე მშჳდობით. მიიწია უკუე მთავარი იგი და მიეხალა რაჲ⁵ ბჳეთა მონასტრისათა, იხილა აღუარცხელი სპაჲ მკედრობისაჲ, რომელნი იარებოდეს ჰაერთა⁶ ზედა და შორის მათსა მოხუცებული კაცი მონაზონი, ფრიად შუენიერი, რომელი უბრძანებდა მათ და იგინი განამტკიცებდეს ყოველთა მათ აღვილთა. მიავლინა უკუე მონა და მიუმცო ბრძანებაჲ სულტანისაჲ მონაზონთა და მშჳდობაჲ და უშიშოებაჲ მისცა მათ. ხოლო მათ შეიყვანეს შინაგან მონასტრისა და ყოველი იგი შეწირა, რომელ წარმოველინა სულტანსა და მსგავსად სჯულისა მათისა ილოცა საფლავსა ზედა ნეტარისა შიოჲსსა, და მიხედნა ძმათა მათ ყოველთა და იხილნა დაბებუელითა ფლასისაჲთა მოსილნი მჳუდროდ მავალნი, არარაჲს

¹ ღუმინისა G. ² და| ხოლო H. ³ რათა|—H. ⁴ მიურქუა G. ⁵ რაჲ|—H. ⁶ ღაგრთა H.

ქუეყნიერისა მზრუნველნი. ჰკითხა მათ და ჰრქუა: წმიდანო ღმრთისანო, რად-სათჳს გეშინის თქუენ კაცთაგან, რამეთუ არარას¹ ვინ შემძლებელ არს თქუენგან მიღებად² და ვხედავ, რამეთუ უხილაენი რაჲმე ძალნი ჰაერთა შინა იარებიან სახითა მკედართაჲთა და წმიდასა ამას აღგილსა სცვენ და ვეჟუ, თუ ანგელოზნი არიან იგინი, რამეთუ გამოჩნდებიან და დაითარვიან, და არიან ბრწყინვალენი საკვრეველად, და შორის მათსა მონაზონი ყოვლად მიუთხრობელი³ სიკეთითა სახისაჲთა და მოხუცებულთა თმათა და წუერთა მკონებელი, და ესე უცილობელად არს მოძღუარი თქუენი. ესმა რაჲ ესე ძმათა მათ და კუალად სასწაულიცა იგი, რაჲმას უნდოდა მკედრობასა მას წიაღსლვად მდინარე იგი მტკუარი და ეერ უძლეს, აღიღებდეს ღმერთსა და მონასა მისსა შიოს, რამეთუ მარადის ესრეთ მკველ არს ცხოვრებისა მათისა. ხოლო მთავარმან მან ყო აღთქუმაჲ, რამეთუ⁴ მიერიტგან არარაჲ სადა⁵ ევნოს ეკლესიათა და უძლოს, თუ ვითარ ნათელ-ილოს და იქმნეს ქრისტეანე და მონაზონ და დაემკდროს მათ თანა. იჯმნა უკუე მათგან და წარვიდა მაშინ.

ხოლო შემდგომად [თ]ოჴსა ერთისა ორთა თანა ერთგულთა თჳსთა უარ-ყო სჯული სპარსთაჲ, იჯმნა ყოვლისა დიდებისა თჳსისაგან, წარმოვიდა იღუმალ და მოიწია მღჳმედ. აღასრულა აღთქუმაჲ თჳსი: ნათელ-ილო და შეიმოსა წმიდაჲ სქემაჲ. და უწოდეს მას სახელი ნეოფიტე. იქმნა ყოვლად რჩეულ მონაზონ და მისწუთა მალლითა მოღუაწებითა დიდთა მამათა საზომსა და მიანიჭა მას ღმერთმან ძალი სულთა არაწმიდათა სიტყუთ ოტებად. და მრავალნი სასწაულნი⁶ აღასრულნა ღმერთმან კელითა მისითა. და ამისთჳს დიდითა იძულებითა იქმნა ეპისკოპოს საყდარსა ზედა ურბნისისასა სამოელ კათალიკოზი - სა მიერ. ამან ნეტარმან ფრიადი ღუაწლი თავს-იდუა სამწყსოჲსა თჳსისათჳს და მრავლაჲ კადნიერებითა ჰბრძოდა ცეცხლის მსახურთა. ხოლო უკუანაჲს-ნელ იწამაცა მათ მიერ ქრისტესთჳს, რაჲთუ ღამე შეიპყრეს და დაქოლეს იგი ქვითა. და ესრეთ მოწამეთაცა გვრგვინთა შეიმკო. ხოლო ორნი იგი მსახურნი მისნი —ესენიცა მონაზონ იქმნეს და კეთილად აღასრულეს ცხოვრებაჲ ეჲე ფრადითა სიუიცხითა მოღუაწებისაჲთა. ხოლო რომელსა ერთსა ეწოდა ხრისტოდოლე, ხოლო მეორეა ქრისტეუორე. ამას ქრისტეუორეს ერწმუნა მამასახლისობაჲ ილარიონ მამასახლისისა მიერ მეფეჴმისა ვანისა⁷ მკოდომანისა⁸, და იქმნა ყოვლად რჩეულ და გამოცდილ მკურნალ სულთა, და მიიცვალა ას ორმოცდა ხუთისა წლისა.

სახწაული მეთერთმეტე

კაცი ვინმე იყო წარჩინებული, სახელით გიორგი, და ცოლი მისი იყო ბერ წ. და კაცი ესე იყო მრავლისა მონაგებისა და სიმდიდრისა უფალ და უძნდა ფრიად, რამეთუ არა ესუა მათ შვილი. მარადის ევედრებინ ღმერთსა და წმიდათა მისთა, რაჲთამცა მიეცა შვილი. ოდესმე მოახდა ღღესასწაული წმიდისა ამაღლებისაჲ. აღდგა კაცი უკუე ესე გიორგი და წარვიდა მღჳმედ, რაჲთა მუნ აღასრულოს ღღესასწაული იგი. და მოახლებულ იყო ღლეცა ჴსე

¹ რას| რაჲსა H. ² მიღებად თქუენგან H. ³ მონაზონნი ყოვლად მიუთხრობელნი H. ⁴ რ მეთუ| რათა H. ⁵ სადა|—H. ⁶ სასწაულნი| ღუაწლნი H. ⁷ ვანისა GH. ⁸ ასეჲ| (კუდ)ანისა?)

ნებისა წმიდისა შიოხსი და დაეყოვნა კაცსა მას დღე რაოდენიმე მუნ. მოიწია რაჲ იგიცა დღე, რომელსა შინა აღესრულებოდა საჯსენებელი მამისა შიოხსი, აღდგა უკუე დედაკაცია იგი, ცოლი პირველ ქსენებულისა მის კაცისაჲ, და მოიწია მღვმელ, ქუაბსა მას, რომელსა შინა პირველ ღუაწლნი ძლიერნი მოილუაწნა ნეტარმან შიო. და არს ქუაბი იგი გარეშე ბჳეთა მონასტრისათა მცირედ განშორებულად. და არაჲინ პოვა სხუაჲ მუნ, რამეთუ იყო ღამე. და დაადგრა მუნ და ილოცვიდა და ტიროდა მრავლითა ცრემლითა უშვილოებითაჲს თჳსისა. ხოლო კმარმან მისმან არა უწყოდა მისლვაჲ ცოლისა მისისაჲ, არანედ შეეშობა ძაძისა სამოსელი და წინაშე მღვმესა მისსა [დგა]. და არს საფლავი წმიდისაჲ მუნ. მრავალთა სულთქუმიტთა ვედრებათა განჰფენდა წინაშე ღმრთისა და ევედრებოდა წმიდასა შიოს. შეესმნეს უკუე ვედრებანი მისნი ღმრთისა და უცხოჲ რაჲმე სასწაული იქმნა წმიდისა ამის მამისა მიერ მის ზედა, რამეთუ მცირედ მიერულა¹ კაცსა ამას და ჰრქუა ვინმე ძილსა შინა, ვითარმედ: კაცო, აღდგე და წარვედ ძუელად ქუაბად გარეშე ბჳეთა და მუნ ევედრე ღმრთისა და მონასა მისსა შიოს. აღდგა უკუე და მიიწია ბჳეთა მონასტრისათა და იხილნა დაკრძალულნი. უკმო მეჲარესა და მიზეზ ყო რაჲმე და განვიდა, და მიიწია ქუაბად და არაჲინ პოვა მუნ, გარნა ცოლი იგი მისი და ვერ იცნა იგი, რამეთუ ღამე იყო, და არცა დედაკაცმან იცნა კმარი მისი, რამეთუ ეცუა მას ძაძაჲ და ეგონა, თუ მარტო-მყოფთაგანი ვინმე არს. და ილოცვიდეს ორნივე ეამ ერთ მდუმრიად. ხოლო განვიდა კაცი იგი კარსა ქუაბისასა, რაჲთა დაიძინოს მცირედ, და დედაკაცია იგი განვიდა და დაიძინა განშორებულად. და გამოუჩნდა უკუე კაცსა მას ძილსა შინა ნეტარი შიო და ჰრქუა: აღდგე, კაცო, უკუეთუ გინებს, რაჲთა შვილიერ იქმნე, და დაწვე დედაკაცსა იმას თანა მძინარესა. განიღჳა კაცმან მან და თქუა: წყეულმცა არს ეშჳაჲი, ვითარითა სახითა ინებებს ცთუნებასა ჩემსა! დაიძინა კუალად. და კუალად გამოუჩნდა იგივე პირველი სახილავი. და აქუნდა კელთა ჯუარი და ჰრქუა: კაცო, მათლიად გეტყჳ, უკუეთუ ამას ღამესა არა დასწვე დედაკაცსა იმას თანა, არა განიჳსნენ საკრეულნი შენნი, და მე ვარ მონაჲ ღმრთისაჲ შიო, რომელი ამას გეტყჳ. განიღჳა უკუე კაცმან მან და თქუა: ზ², რაჲმე არს განსაცდელი ესე, და ვითარცა ეგებოდა ესე კაცისაგან, რომელი ქალწულებით აღიზარდა და მგავსად უჴორცოთა მოქალაქობდა, და ესე სიტყუანი რადმცა იცვნეს წმიდისანი! დამძინდა უკუე გონებაჲ მისი და კუალად დაიძინა. და აჳა კუალად აღდგა მის ზედა მონაჲ ღმრთისაჲ შიო და ეტყოდა: კაცო, გრწმენინ ღმრთისა და ჩემისა, მონისა მისისა შიოხსი, რამეთუ უკუეთუ ამას ღამესა არა თანა-ყო დედაკაცსა იმას, არა უკუე ოდეს კულა შეუძლო შვილიერებად. აღდგა კაცი ესე განცუფრებული და ზარ-ტეხილი და მივიდა მრავლითა სიკუბუღითა და ცრემლითა და კუელითა³ გულისაჲთა და დასხნა დედაკაცსა მას კელნი. ხოლო ღმერთმან დასდგა დედაკაცისა მის ზედა წმირი ძილი, ვიდრემდის უკვრდია კაცსა მას. და თანა-ყო რაჲ, მეყუსეულად განჰკრთა დედაკაცსა მას და იქრჩიაღნა უშუერად. ესმა მონათა მის დედაკაცისათა, რა-

¹ წერულა H. ² ზი D:H. ³ კუელითა H, კუეთითა D.

მეთუ იყვნეს მცირედ განშორებით. ხოლო კაცი იელტოდა შეშინებული, რაათა არავინ შეიპყრას. და შეიელტოდა ბჭეთა მონასტრისათა, რამეთუ განვებული-ბითა ღმრთისაათა პოვა ღიად ბჭე მონასტრისაჲ. შევიდა უკუე. გოდებდა თჳსაგან და იტყოდა: ეჰა, ვაჲმე მოკიცხულსა ეშმაკისაჲს! და აწ რაჲ ვყო. რამეთუ შეევაგინე საწოლი ჩუნი და ეჰა მე საწყალობელსა, რაჲ ესე ეყავ? ხოლო დედაკაცისა მის ზედა მოკრბეს რაჲ მონანი მისნი, არარაჲ ჰრქუა მათ თჳთიერ ესე, ვითარმედ: ძილსა შინა რაჲმე საოცრებით ვიხილეო; გარნა თჳსაგან, ვინ უწყის, თუ ვითართა მხილებათა მოეცეა! და რასა ჰყოფდა ტირილისა და მწუხარებისაგან, არა უწყოდა, რამეთუ მემრუშედ ხადოდა თავსა თჳსსა. არღარა ყოვნა, არამედ ნწრაფელ აღდგა და ღამევე წარვიდა სახიდ თჳსად¹. ხოლო კუალად კაცი იგი, მისი ქმარი, სირცხვლეული ბასრობდა თავსა თჳსსა და იტყოდა: [არა] კეთილი შეიღიერებაჲ მოვიღე საღამე², რანეთუ გამოეჩნდი მეძაჲდ და ბილწად, ნაცვალად ამისსა, რაჲთა კეთილი რაჲმე შევიძინო. წარვიდა უკუე კაციცა იგი შემდგომად ღლეთა რაჲდენთამე და ჰივიდა სახლად თჳსად მრავლისა ურვისა შინაგან ჰქონებელი. და ყოვლად ეკრძალებოდა საწოლსა ცოლისასა. და იყო დიღსა შინა სინანულსა. გარდაცდეს ორნი თუენი და დედაკაცი იგი მიდგომილად ჰხედვიდა თავსა თჳსსა და განიკრებოდა, თუ რაჲ ყოს. და მოეცეა განსაცდელთა და გულის-სიტყუათა მრავალთა. განიზრახა უკუე სიტყუთა კეთილითა³ და ჰრქუა ქმარსა თჳსსა: უფალო ჩემო გიორგი, მაქუს რაჲმე სიტყუად შენდა. ხოლო მან ჰრქუა: იტყოდე. და იწყო ეს რეთ სიტყუად დედაკაციმან: უწყის და მოწამე არს ჩემდა ღმერთი, რამეთუ, რაჲთგან შეეეყავ საწოლსა შენსა, არაოდეს შემოვიდა გულსა ჩემსა გულის-სიტყუად შეგინებული და არცა ვისი პირი განვიცადე ცოდვისა იქუთა. გარნა მოშურნეთა თუალთა ეშმაკისათა ვერ დაითმინეს ესე. და რაჲმს წარხზდოდე შენ მღვმელ და დაიყოვნე, არა მოხუედ. გულსა მომიჯდა, რაჲთა მეცა წარმოვიდე ღლესასწაულსა წმიდისა შიოჲს კსენებისასა. აღვდეგ ორთა თანა მონათა და მივედ ქუაბსა მისსა, რომელ არს გარეშე ბჭესა მონასტრისასა. და იყო ღამე. ვილოცვედ უკუე გულს-ნოდგინედ მარტოებით ზუნ. სხუათა ყოველთაჲვე მიეძინა განშორებულად. მოვიდა ვინმე⁴ სახითა მოლუაწეთაჲთა და შენოვიდა და ილოცვიდა მახლობელად ჩემსა და აჩუენებდა ტკივნეულებასა მრავალსა. გამოვედ უკუე მე, გზისაგან მაშურალი, და დაეწვე დაძინებად. და გამოვიდა იგიცა და მცირედ განშორებულად ჩემგან მანცა დაიძინა. ამით სიტყუთა იტყოდა დედაკაცი, კაცსა ნიშანი მიეცემოდის და გული ეჩქუეფებოდა⁵, გარნა ღუმნა და ისმენდა თავ-მოდრეკით. აჰა იწყო ცრემლოვად დედაკაციმან და სირცხვლთაგან ვერღარას შეუძლებდა სიტყუსა თქუმად, გარნა ქმარმან მისცა ძალი სიტყუათა მისთა. და აღიარა⁶, ვითარმედ: ვიდრეღა მეძინა, არა უწყი, გარნა ოდეს განეკრთა, ვპოვე თავი ჩემი დაცემულად. კმაყავ და კაცი იგი წარვიდა მეოტად. და ზ⁷ მე, საწყალობელსა, რამეთუ აწ ვარ მე მუტელ-ქმნულ.

¹ თჳსა H. ² საღამე მოვიღე H. ³ კეთილითა გულის-სიტყუთა H. ⁴ ვინმე] + კაცი H. ⁵ ეჩქუეფებოდა GH. ⁶ აღიარა] აჰა რა H. ⁷ ზი GH.

ესმნეს რაჲ სიტყუანი ესე დედაკაცისანი გიორგის, აღიესო გული სიხა-
რულითა და ეტყოდა: ნუ მწუხარე ხარ, პატიოსანო მეუღლეო, არამედ იხა-
რებდი. რამეთუ საღმრთო არს საჲმე ეგე და ნიკი ოხათა მამისა შიოხსთა.
იწყო უკუე და ყოველივე მიუთხრა მანცა და ვითარმედ თუთ იგი არს ყოველი-
სა მოქმედ და მოწამე. მაშინლა უკუე გულ-პყრობილ იქმნა დედაკაცი იგი და
ჰმადლობდა ღმერთსა. ხოლო მომავალსა მას ღამესა გამოუჩნდა ძილსა შინა
მამამ 'მიო თითოეულსა' მათსა და ეტყოდა, ვითარმედ: თქუენგან შობადი ყრმამ
ეგე გამოიჩინა ღმერთმან წინაგსწარვე და განაძლიეროს იგი მტკიცითა ძა-
ლითა თჳსითა, რომელმან დამწყოსოვს ერი ღმრთისაჲ ჯეროვნად. ხოლო თქუენ,
რადჲნს აღმოშუათ იგი წმიდით ემბაზით, უწოდეთ სახელი მისი იოანე, რამე-
თუ მადლო ღმრთისაჲ იყოს მის ზედა და შეწირეთ იგი ღმრთისა. გარნა ნუ-
მცა რაჲ შევალს პირსა ჰისსა მშვენიერთაგან თჳნიერ ხოლო თევზისა. განი-
ლჳძეს რაჲ, მიუთხრეს ჩუენებით ესე ურთიერთას და სიტყუაჲ იგი დაიმარ-
ხეს ფარულად.

ხოლო აღესრულნეს დღენი, შვა დედაკაცმან. ყრმამ იგი იქმნა წელიწდი-
სა ² ერთისა. მიიყვანეს მშობელთა მისთა მონასტერსა მღვმისასა და ქადაგებ-
დეს უცხოთა მას სასწაულსა, რომელი იქმნა მათ შორის. აღმოშვეს უკუე წმი-
დით ემბაზით ჳელითა ელია შემღვმისაჲთა ³. და იქმნა რაჲ ყრმამ ესე ათის
წლის, კუალად მუნვე მიიყვანეს და შეჴედრეს იგი ღმერთსა და მონასა მისსა
ნეტარსა შიოს. ესე ყრმამ არს იოანე ქართლისა კათალიკოზი ⁴, რომელი ყო-
ვლითურთ იქმნა სწორ იოანე ოქროპირისა, რომლისა სათნოებანი და საკმენი,
უკუეთუ ვისმე უნდენ ცნობად, მიიღენ ჳელად მისთჳს აღწერილი წიგნი და
მუნით სცნობდინ.

სასწაული მთათორმეტე

საჳსენებელსა დიდებულისა მამისა შიოხსსა იყო კრებაჲ ერისაჲ ⁵ მონას-
ტერსა მღვმისასა და მუნ იყო მეფე და ყოველნი მთავარი ჩუელეებისაებრ, და
სარმიანე მანათ მთავარი ყოველთა თანა ეპისკოპოზთა თჳსთა. იყვნეს ვინმე
კაცი მეგჳტელნიცა მუნ ⁶ სარწმუნოებისაგან იაკობიტთასა ⁷, რომელნი მო-
ვიდეს ქალაქით ტფილისით. ამათ ვითარცა იხილეს მოსლვაჲ კათალიკოზისაჲ,
მივიდეს წინაშე მისსა და მიართუეს ძლუენი რაჲმე ქუეყანისა მათისაჲ; და
მიიღეს რაჲ კურთხევაჲ მის მიერ ⁸, ჰრქუა მას: წმიდაო მეუფეო, ღირს მყვენ
დღეს ზიარებად წმიდითა ჳელითა შენითა. ხოლო მან არარაჲ გამოიკითხა,
თუ ვინაჲ ანუ რომლისა სარწმუნოებისანი არიან, არამედ ჰრქუა დიაკონსა
თჳსსა, რაჲთა ეამსა ზიარებისასა მოიყვანნეს იგინი. იქმნა უკუე წმიდაჲ ეამის
წირვაჲ და მივიდეს კაცი იგი და აზიარნა კათალიკოზმან სარმიანე ჳელითა
თჳსითა. გამოვიდეს რაჲ ეკლესიით, ისტუმრნა მეფემან სერსა თჳსსა ყოველ-
ნი. და წარვიდა კათალიკოზი მას დღესა მცხეთად, რამეთუ მიუწოდდა მას
ხეილისა დღე ჳსენებაჲ ყოველთა სულთა ქრისტიანეთაჲ.

¹ თვითოეულსა G.H. ² წელიწადისა G.H. ³ მღვდლისათა H. ⁴ კათალიკოზი G. ⁵ ლერისა
კრება H. ⁶ მუნ მამიან მუნ H. ⁷ იაკობიტთასა H. ⁸ მიერი H.

მოიწია რაჲ მწუხრი, ძილსა შინა გამოუჩნდეს ვინმე სარმიანე კათალიკოზსა კაცნი დიდებულნი ბილვითა და საშინელნი ხატითა და ერთი იგი იყო მღუდელთ მოძღუარი¹, ხოლო თავსა მისსა ზედა მღებარედ კუნჯულისა მსგავსი რიდე. ხოლო ერთი იგი მონაზონი მოხუცებული, რომელსა აქუნდა კუერთნი ოქროსსაჲ, რომელსა ზედა იყო ჯუარი. და ვითარ იხილნა² სარმიანე³, ზარი განჭდა და იგონებდა, თუ ვინ არიან იგინი. და ვიდრე იგი ამას განიზრახვიდა, მივიდეს და მოსძარცუეს სარმიანეს ზეწარი მისი. და ესრეთ მღუდელთ მოძღუარი იგი მიეფარა. ხოლო მონაზონი იგი დაადგრა ზრახვისა შინა მისსა და ეტყოდა: ზ⁴ სარმიანე, ვითარ ჰხედავ თავსა შენსა? და მან ჰრქუა: ვითარცა განბასრებულსა. და მან ჰრქუა: ფრად გთნავსა ეგე? და⁵ მიუგო კათალიკოზმან: და ვითარმცა არა, რამეთუ სასწაული ღმრთისაჲ მღებარე ჩემ ზედა მიმიღეთ⁶. და გამოჩინებული იგი ეტყოდა: ზ⁴ ძმაო, რომელთა-იგი განაშიშელეს ქრისტე ღმერთი ბუნებათა და მოქმედებათა და ნებათა მისთაგან და არცა ღმრთეებით საცნაურ ყვეს იგი და არცა კაცებითა გამოაჩინეს ძალი მისი და შენ შეიწყნარენ ზიარებად ჯორცსა და სისხლსა ქრისტესსა, რაოდენ უფროჲს მძიმედ აღუჩნდეს ცათა და ქუეყანისა შემოქმედსა წას მეუფესა ესე! ხოლო კათალიკოზი ეტყოდა: და ვინ არიან იგინი, უფალო ჩემო? და მან ჰრქუა: იგინი, რომელთაგან ძლუენი მიიღე და მან დააბრმო გული შენი არღარა გამოკითხვად, თუ ვინ არიან იგინი, და ესრეთ შეურაცხ-ჰყავ სჯული ღმრთისა მწვალებელთა მათ ბილწთა მიერ. და აჰა ესერა შიშუელ ხარ მადლისაგან ღმრთისა შენცა. ხოლო შეშინებულ იქმნა იგი სიტყუათა მათგან და ზარტეხილ, და ძლით მიუგო მას, ვითარბედ: და შენ ვინ ხარ, უფალო ჩემო, რომელი ეგრეთ ეძიებ ცხოვრებასა ჩემსა, ანუ ეპისკოპოზი იგი ვინ იყო, რომელი-იგი⁷ ვიხილე შენ თანა? ჰრქუა მას მოხუცებულმან მან⁸: ეპისკოპოზი იგი კვრილე მამათ მთავარი აღექსანდრიისა, რომელმან მრავალი ღუაწლი თავს-იდვა ჰეშმარიტისა სარწმუნოებისათჳს მართლ-მადიდებელთაჲსა, რომელი დღეს შენ დასთრგუნე არაწმიდად. ხოლო მე ვარ მონა ღმრთისა შიო, რომელი გეტყვ. და უჩინო იქმნა ნიასგან. და განჰკრთა ძილი სარმიანეს და შემფოთებულმან იწყო ურვად და მწყხარებად. და მსწრაფლ უბრძანა, რაჲთა ყოველნი ეპისკოპოზნი შემოკრბენ ეკლესიად და მიუთხრა ჩუენებაჲ ესე ყოველთა მრაველთა ცრემლთა და იკითხვიდა მათგან, თუ ვითარ ყოს სინანული საქმისა მისთჳს. ხოლო მათ განბჭევს ესრეთ, რაჲთა პირველად მიიღოს ძლუენი იგი იაკობიტთა⁹ მათ მიღებული და გარეშე ბჭეთა დაიწუჟას¹⁰. ხოლო შენ აღიმსთუე და მივედ წმიდისა შიოჲს მონასტერსა და პირველად მადლი აღუარე, რამეთუ ესრეთ მოლუაწებით გამოგეცხადა და მერმე ორმოცთა ამათ დღეთა დიდითა მოლუაწებითა აჩუენე სინანული. ხოლო ჩუენ განვეკრძალნეთ ყოველნი თითოეულად ლოცვასა და მარხვასა და ვევედრნეთ ღმერთსა შენდობისათჳს მაგის ბრალისა შენისა, და ინებოს თუ ძკრ-უქსენებელობითა თჳსითა და გამოგეცხადოსცა აღსასრული საქმისა, რომლითა გულ-სავსე ვიქმნნეთ. სათნო-უჩნდა

¹ მთავარი H. ² იხილნა | იგინი H. ³ სარმიანეს H. ⁴ ზი GH. ⁵ და |—H ⁶ მიიღეთ H. ⁷ იგი | ჯლ H. ⁸ მის G. ⁹ იაკობთა G, იაკობითა B. ¹⁰ დაწვას H.

სიტყუჲჲ ესე კათალიკოზსა და აღმსოთხილმან განთიად ამცნო ყოველთა ეპისკოპოზთა, რაჲთა დღესასწაული მარტკლიისაჲ მუნ აღასრულონ. და ევედრა. ეოველთა ლოცვისა, ხოლო თუთ მიიწია მღვმედ სარკინისა წინაჲჲ საფლავსა ნეტარისა ზიოჲსსა. დააგდო თავი თჳსი და მრაველითა სინანულითა და ცრემლითა ესრეთ ეტყოდა: მამაო წმიდაო, განჰფინენ წმიდანი ლოცვანი შენნი მამოზრდევ წინაჲჲ ღმრთისა და მითხოვე შენდობაჲ, რამეთუ განვარისხე ღმერთი უღებებითა ჩემითა და აჰა მე არა განვიდე ამიერ, ვიდრემდე არა მოვილო გულ-საღესებაჲ ბრალთა შენდობისაჲ. და დაადგრა მღვმესა მას ზინა ფრიალითა გულს-მოდგინებითა ლოცვისა და მარხვისა მიერ. მოიწია ღამე წმიდისა¹ და დიდებულისა კჳრიაკისაჲ და მიერულა სარმიანეს სიმამრულითა და იხილა. ვითარჲცა დგა წინაჲჲ წმიდასა გოლგოთასა და ხედვიდა მუნ ჯუჲარ-ცუმულსა ქრისტესა ღმერთსა ჩუენსა. და ეპყრა იგი კაცთა ვიეთმე საშინელთა. და შეიყვანეს წინაჲჲ ჯუჲარ-ცუმულისა მის და მიჰვლიდეს სიტყუასა შეცოდებისა მისიათჳს². ხოლო იგი აჰა და იქი იხედვიდა, რაჲთამცა შეეწია³ ვინმე. და არავის ჰპოვებდა. და აჰა მიმყოვრებითრე ხედვიდა, რამეთუ დიდებული იგი მღვდელთ მთავარი კჳრილე, რომელი ეხილვა პირველ, და ნეტარი მამაჲ ზიო, მისვე ჯუჲარიანისა კუერთხისა ჳელთა ზინა მქონებელი, შემოიყვანეს მუნ დიდითა პატივითა და დიდითა ბრწყინვალეებითა შემოსილნი. წარდგეს უკუე წინაჲჲ ჯუჲარ-ცუმულისა ქრისტესა კადნიერად და ევედრებოდეს სარმიანესთჳს. ხოლო ჯუჲარ-ცუმულისა მისგან მყოვარ სადამე მიიღეს ბრძანებაჲ ესრეთ: ხედავთა, თუ ვითარ ვიწყლვი ჯუჲარისა ამისგან და რომელთა მიერ დლითი-დღე ესე შეწყნებუევის, მტერნი ჩემნი შეიყვანნა ჰამად ჳორკისა ჩემისა და სუმად მისცა მათ სისხლი ჩემი და არა არს ღირს შენდობისა სარმიანე, გარნა სიყუარულისა თქუენისათჳს და ვედრებისა მიმიცემიეს შენდობაჲ და არქუთ, რაჲთა ამიერიოთგან ეკრძალოს. ხოლო მოვიდეს დიდებულინი იგი მამანი და ეტყოდეს სარმიანეს: ძმაო, განმართე თავი შენი ამიერიოთგან და ეკრძალე. და მოიღეს იგივე ზეწარი და შემოსეს მას. განილჳჲ უკუე ჩუენებისა მისგან სარმიანე და აღივსო გული მისი სიხარულითა, გარნა იქუენულ რყო, თუ: ნუთუ არა ჳეშმარიტი იყოს ხილვაჲ იგი? ხოლო გან-რაჲ-თენა, მოიწია ფილიპე ეპისკოპოზი, რომელი წარმოველინა კრებასა მას ეპისკოპოზთასა და მოილო ეპისტოლე, რომელსა აქუნდა წერილი⁴ ესრეთ:

«დიდსა მამათ მთავარსა მეუფესა ჩუენსა კათალიკოზსა სარმიანეს გიხაროდენ!»

«შვილნი შენნი და სიწმიდისა შენისა მრწემნი ყოველნი ეპისკოპოზნი გაუწყებთ, რაჲთა არღარა დააშრობდე მოხუცებულსა გუამსა შენსა, რამეთუ მოწყალე ყვეს ღმერთი დიდებულისა მაგისტოჳს წმიდისა მამისა ზიოჲს მეოხებითა და გამოგჳჩნდა უღირსთა მონათა მისთა რიცხუთ ხუთთა და თითოეულს. გჳბრძანა. ვითარმედ: მიუტევა ღმერთმან სარმიანე კათალიკოზსა ბრალნი მისნი და აწ შეუორგულეებლად მიიყვანეთ მწყემსი * თქუენი. აწ გჳბრძანენ

¹ წმინდა (ს. მისთჳს გ. ² შეეწია) შემწე ყოო მ. ⁴ დაწერილი მ.

* აიას ჳევმოთ გ-ს აქლია (116 წ.).

სიწმიდემან ზენზან, რაჟთა ყოველნი მანდა მოვიდეთ და მაღლი აღუაროთ სა-
კვრელთ მოქმედსა მამასა შიოსა.

ესე რაჟ წიგნი აღმოიკითხა, გულ-პყრობილ იქმნა სარმიანე და ბრძანა
ყოველთა ეპისკოპოზთა მუნ მოსლევად ყოველთა თანა საესეებასა ეკლესიისასა.
და მრავალი მაღლობა შეწირა ღმრთისა და ნეტარისა მამისა შიოჲს შიშართ
და სამადლობელად ამისთჳს განუჩინა, რაჟთა კანდელი ერთი და სანთელი
ერთი დაუშრეტელად კათოლიკე ეკლესიით ენთებოდის საფლავსა ზედა წმი-
ლისა შიოჲსსა.

დიდება ღმერთსა, სრულ-მყოფელსა ყოელისა კეთილისასა ყოელადგე, აწ
და იარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამინ.

გამოყენებული ხელნაწიშები

- A: Q 795, XV ს., მხედრული; ანასუელ ქართლის ცხოვრებაზე და-
რთული ცხოვრება.
- B: A 199 და A 832, XIII ს., ხუსხა-ხუცური; ცხოვრებათა მოკლე
წიგნების შემცველი აგიოგრაფიული კრებული.
- B: H 1336, 1669 წ., ნუსხა-ხუცური; ცხოვრებათა მოკლე წიგნების
შემცველი აგიოგრაფიული კრებული.
- C: A 160, 1699 წ., ნუსხა-ხუცური; ცხოვრებათა მეტაფრასული რე-
დაქციების კრებული.
- D: $\left\{ \begin{array}{l} H 1557 \\ A 130 \end{array} \right\}$ 1713 წ., ნუსხა-ხუცური; ცხოვრებათა მეტაფრასუ-
ლი რედაქციების კრებული.
- E: S 449, XVII ს., ნუსხა-ხუცური; ცხოვრებათა მეტაფრასული რე-
დაქციების კრებული.
- F: H 2121, 1748 წ., ნუსხა-ხუცური; ცხოვრებათა მეტაფრასული რე-
დაქციების კრებული.
- G: H 1371, XVIII ს., მხედრული; შიოს მეტაფრასული ცხოვრება
და სასწაულები.
- H: S 4621, XVIII ს., მხედრული; შიოს მეტაფრასული ცხოვრება
და სასწაულები.

ლ ე ქ ს ი კ ო ნ ი

აგარაკი-ი 75,4; 204,6 ყანა, საყანე ადგილი.
 აზნაურება 33,3 თავისუფლება.
 ათერ-ი || ათიერ-ი 42,9 ეთერი.
 აღვა 206,27 სურნელოვანი საძმეველი.
 ამბოხ-ი 93,2; 99,37 შფოთი; ამბოხება 43,16 აღელდება.
 ამირ-მუმინ-ი 206,5 ხალიფა („თავი მორ-
 წმუნეთა“).
 ამპარტავან-ი 17,24 ამაყი; ამპარტა-
 ვანება 17,25 სიამაყე.
 ანაზღაფთ-ი 74,17 მოულოდნელი, უცარი.
 ანგაპარ-ი 204,26 ხარბი; ანგაპარება 134,16 სიხარბე.
 ანდამატ-ი 54,24 აღმასი.
 ანელ-ი: ანელ-მყოფელი 15,9 მხენელი
 არე: ეამი არისა 154,32 გახადებული.
 არე 114,22 გარჯმო, მიდამო.
 ასპარეზ-ი 188,24 სარბიელი.
 აღბორგებულ-ი 43,12 აღმოფთვებული.
 აღმორჩება 154,35 აღმოცნება.
 აღმოტყფრვა 75,22 ამოხეცდება.
 აღმთობა, თ. 115,28; 114,23 ადრე ასწრა-
 ვება, ადრიანობა (საბა).
 აღმწერელ-ი 146,37 ავტორი.
 აღმზუმელ-ი 17,28 ამღები (ბეფრისა).
 აღმადგინები 134,16 პროტენტი, სარგე-
 ბელი.
 აღწოლა (აღიწოთ ცეცხლისა მიერ) 161,21 ატეკლეთა.
 ახოვან-ი 188,3 ახოვანი, ბრგე, ფიხიქუ-
 რად ძლიერი.
 ბანაკ-ი 50,4 ჯარი.
 ბარბაროზ-ი 11,38; 168,3 წარმართი.
 ბარბი-ი 111,35; 205,15 გელსიის საშსა-
 ბურებელი კურბელი ზიარებისათვის.
 ბასრობა 136,19 კიბუხა, საცინლად აგდე-
 ბა. იხ. განბასრვა.
 ბელარ-ი 149,16 სატანა, ეშმაკი.
 ბიწ-ი 3,3 ლაქა, ნაკლი; ბიწიანი 144,13.
 ბოზონ-ი 29,1; 90,20 კრპთსახურთა
 სამლოცველო სახლი.
 ბრკუმა (უბრკუმა მას ეშმაკმან) 105,25
 წაბორძიკება, წასხლერა; შგესტანა.

ბრკუნვალ-ი 6,12 (ენა-ბრკუნვალ) ენა-ბორ-
 ძიკა, ბლუ, ენა-ბრკუნვლი.
 ბლუნვა (ბლუნვით ბაქალი) 172,15
 ოთხხედ დგომა (საბა).
 ბჰე 31,9 კარი.
 გამოთარგმანება 71,32 განმარტება.
 გამოქმნილ-ი 116,12; 206,10 გამოცვეთილი.
 გამოვდა 46,1 გამოძევა.
 განახრვა 30,11 დაცინვა; გაკიცხა
 განაფვა განლევა; გაკეთა. განმკაფე-
 ლი 5,5 გამცვეთელი.
 განკრძალულ-ი 21,7 მორიდებული.
 განლგებულ-ი 204,30 გაშტერებული;
 კუა-დაკარგული.
 განმაპოხებელ-ი 21,16 განანოცერებელი.
 განმაფელ-ი იხ. განაფვა.
 განოტება 5,15 გაქცევა.
 განპოხება 6,24; 29,16 გასუქება, გამოცვევა
 განოციერება. განმპოხებელი (იხ.ი.
 განრიცხება 169,32 გადარჩენა; თავის და-
 ხრწევა.
 განრომა 36,24 თავის დახრწევა.
 განახსუნებელ-ი 26,13; მოსასუნებელი
 განტევება 21,13 გაწევა.
 განტრევა 0—2 193,34 ჩაქოლვა.
 განუსდელი-ი 95,7 შეუხედველი (რომელსაც
 ვერ შეხედვენ).
 განქიქება, ა—2, 204,17 გამოცეკუნება; გა-
 მოქვეყნება; შერცხვნა.
 განცდა 40,28 ხედვა, გასინჯვა (თვალით).
 გესლ-ი 140,35 ეანგი. გესლოენება 28,11.
 გიფის 37,9 გყავს.
 გოდოლ-ი 25,19 კოშკი.
 გუამ-ი 9,27 სხეული.
 გულბი-თქუმა 17,4 გრძნობა.
 გულბიხმის-ეოფა 71,31; 4,11 გაგება, შე-
 ტყობა.
 გულ-პერობილ-ი 210,5 გულ-მაგარი. უში-
 შარი.
 დაბეზულ-ი 81,27; 180,4 დაკონილი.
 დაგეზი, ე. 36,31 შერიგება.

დავანება 154,6 (= ყვეს შკუდრობაჲ ჲ)
დაბინაება.

დაარგუნაჲ 39,4 გათელა.

დაკრძებულ-ი 145,14 დატუენაებულ მი-
წად ქალელი.

დაკრძალულ-ი 209,16 დააშული, დაკლუ-
ტილი.

დალტობა 15,32; 121,8 დასველება. და-
მაღლობელი 23,9 დამასველებელი.

დამარხული-ი 137,14 შენახული.

დამღოვრება 54,24 დაწუნარება.

დამმარხველ-ი 2,6; 3,8 შეწახველი.

დანგ-ი 134,21 წერილი ფული.

დანესვა 116,7 პერის დამრკრევა (საბა).

დარწემა 104,20 დაგება (მახისა და სხ.).

დაუბადებულ-ი 19,3 განუწყვეტილი.

დაუფა. ი/უ. 54,21; 142,38 დანება.

დაუბადება 14,2 დაწუნარება.

დაცონა 200,1 დახარება

დედა-ზარდლი-ი 78,10 თბობა.

დიდროა 85,25, მდიდროა წყალდიდობა.

დრტუნა 136,38 უმეყოფილება. პოტესტი

მელოგია 179,25-26 მოსაკითხი; უეფლო-
გიონ-მოუყითხოს.

ემბაზი-ი ენაზი-ი 78,33; 173,32 სანათლაფი.

ენკენა 112,22 განახლება (დღესასწაული).

ეპიტოლე 71,21 წერილი.

ერთიერთი-ი 34,22 ერთერთი, ერთმანე-
თი.

ერქუანი 15,9 სახენელი იარალი.

ერხლა 74,38 უსმინა, გაუგონა.

ეპხორა 31,6 გადასახლება; ექსორიო-
ბა 39,29 სამშობლოდან გაძეება.

ვერხდეო 79,19 გაუგონოთ.

ვინა. ვინაჲ 159,20; 97,8 საიდან. ვინა-
ი გი-საიდანაჲ.

ვორეო. ვორეო 155,16; 151,32 ჩრდილო-
ვითი.

ზარ-ი: ხაო-განკდილ-ი 160,30 შე-
წინებულის, შინ-დაცემული: ხარ-ტეხი-
ლი 205,36.

ზეწარი 211,7 შესამოპი, ფილონი.

ზოგად 162,14 ერთად.

ზრახვა 114,25; 203,16 ლაპარაკი.

ზრქელ-ი 153,26 (=ზყარი ლ)

თანა-მდებ-ი 34,17 მოვალე.

თანა-წარჯდომა 112,35 გუჟრდის ავლა.

თარგმანება 71,16 განმარტება, კომენ-
ტარია.

თბე 31,11 ახლად შეხედილი ფეკილი.

თეატრონ-ი 142,39; 192,23 მოედანი.

თხაგან 122,30 ცალკე, მარტოდ.

თხიერ-ი 201,2 ტიკი.

იატაკ-ი 178,22 ნიადაგი.

იეფომა 13,4 სიუხვე.

იფქლ-ი 39,44; 104,21 ხორბალი.

კადნიერ-ი 11,10 თამამი, გამბედავი.

კარაულ-ი 114,3 ვირი.

კერეონ-ი 203,10 დიდი სანთელი.

კერძოვირ-ი 114,2; 201,16 ჯორი.

კეც-ი 141,5 თიხის კურკელი.

კირიელისონ-ი 79,36; 106,35 უფალო შე-
გვიწყალე.

კრჩხილ-ი 208,40 კივილი.

კრძალვა 18,25 გაფრთხილება.

კხინვა 121,28 სესხი.

კუართი 26,27; 83,21 სამოსელი; პერანგი-

კურთხა 95,9 ზელჯობი.

კუნკულ-ი 81,29 ბერის ქუდი.

ლაფრა 91,36 დიდი მონასტერი.

ლაკუა 140,16 ორმო; 165,16 საწყლევ ორმო

ლაღვა 135,30 ჩხუბი.

ლარნაკ-ი 65,15; 175,23 (=ლუსკემა ლ) სა-
მარხი ნეშტა.

ლოტანია 106,19 საფედრებელი ლოცვა; ლა-
მის თევა

ლმობა, იკ 114,30 ტკივილი.

ლუბკუმა 65,13; 175,1 (=ლარნაკი ჲ) სამა-
რხი ნეშტა.

ლხინება 18,8 შევლა; შეება.

მალაკ-ი 179,26 (=მახალაკი ლ) ხურჯინი.

მაშულ-ი 71,10 მამა-პაისა.

მანანა 153,25 ბიბლიური მითოლოგიით:
რალაჲ საკმელი, რომელსაც ეითომ ღმერთი
უგზავნითა ებრაელებს უდაბნოში ეგვიპტიდან
გამოსვლის შემდეგ.

მანკანა 22,17 ჭახრაკი; მანქანება
22,25; 46,3 ზეოხიანობა.

მარზაპანი 189,13 კუთხის განმგებელი
(სპარსული სამოხელეო ტერმინი).

მართე 114,24; 155,2 ბარტყი; თოთო
ჩეილი.

მარტკული 112,16 სულიწმიდის მოფენა
(დღესასწაული).

მარტვლობა 190,39 წამება.
 მახმენელი-ი 46,14 დამსმენელი.
 მასწავლებელი-ი 19,3 მასწავლებელი.
 მალნარი-ი 26,12; 84,7 ტყუილი; გაუვალ
 ტყე-
 მახალაყი-ი 179,24 (= მალაყი ჟ.) ხურჯინი.
 მზრდილი-ი 11,12 მზრდილი, მოწინააღ-
 მდედა-
 მდელი 155,5 (= მწვანელი ჟ.) მწვანელი,
 მდიდროა 85,20 იგივეა, რაც დიდოა
 იხ.).
 მდრტანა-ი 135,32 მხივანი; პროტესტანტი.
 მეურნეობა 95,28 ზრუნვა.
 მეუ-ი 114,14 წამი.
 მეცნიერი-ი 13,18: 73,8 მცოდნე. მეცნიერ-
 რება 6,11 ცოდნა.
 მეზ-ი: მეზის ტეხა 160,6 მეზი.
 მზრახველი-ი 90,23 მოლაპარაკე. მოთათ-
 ბირე.
 მზრდელი-ი 169,16 სახარდოს მიმცემი, გა-
 მომცემავე.
 მთხრებელი-ი 17,23 თხრობი.
 მიმდებ-ი 72,1 შეუწყვეტელი.
 მიმყოფრებულად 23,9 შეუსვენებლად.
 მიმწუხრი 22,24: 115,30 საღამოს-
 მიწივება 6,4 ჩუქება. ბოძება.
 მიქცევა 84,31 მიბრუნება.
 მიხუტვა 43,22 უსამართლოდ მიტაცება.
 მიხუტვა, ი—2, 32,2: 72,3 მიღება (პირდ.
 ობიექტით მრავლობითში); ა/უ წართმევა.
 მკლავი-ი 113,23 კოჭლი.
 მკრხედი: (განიდიდა მკრხედი = მი-
 ზღუდიდა სიმახველი ჟ.) 99,1 თვალ-მოუ-
 წყვეტლად.
 მოგება შეძენა.
 მოღვაწი-ი 188,24 თანამდგომელი, მოსაყ-
 დრე.
 მოთაღვა. ი—2, 116,20 მიღება (თვლით).
 მომატუებელი-ი 56,29 შემძინებელი.
 მოსა 193,23 კაცი მსახური.
 მოსაზრობა 30,29 ბერი, მართლმყოფი; მო-
 ნახონება 14,4; 75,35 ბერობა.
 მორეწვა 154,21 შოვნა.
 მოხაგრე 158,20 თანამებრძოლი.
 მოტუებუა 31,3; 32,1 შემინება.
 მოურნე 25,6: 169,14 მომუდელი, მზრუნ-
 ელი.
 მოურნეობა 97,18 ზრუნვა. იგივე მეურ-
 ნეობა (იხ.)
 მოუწყვებელად 137,2 დაუზარებლად.

მოქალაქე-ი 13,7 ვინც იქადის, თავი მო-
 აქვს, იკვანის.
 მოქალაქეობა 142,24 მოღვაწეობა.
 მოქენე 19,12 მოსურნე; მახვეწარი. 76,37
 155,23 ვისაც საჭიროება აქვს; ნაქვლევანი
 მოცვალება 93,29 მოსვლა.
 მოძღვარი-ი 19,2; 94,15 ხელმძღვანელი, მას-
 წავლებელი.
 მოწილვა 6,17 მოკრეფა.
 მრწემი-ი 83,5 უმცროსი; მცირე.
 მსტვარება 163,10 თვალთვლი.
 მხხმა-ი 21,5: 139,22 უცხო მხარეში მყოფი
 მხხმა 72,20 მოსხმული, მხმზოიარე.
 მღერა 116,19 თამაში.
 მღვმე 128,16 ეხი კლდეში, გამოქვაბული.
 მყოფარ ჟამ 26,8 ხანდაზნით.
 მწიგნობარი-ი 205,19 მწერალი. მდივანი.
 მწიგნული-ი 110,2 ტუქი, ლაქა.
 მწირობა 21,4; 52,3 უცხოობა.
 მწყერ-მარჯილი-ი 153,26 ერთგვარი მწყერი
 მხალი-ი 183,25 მწვანელი.
 მდომი-ი 34,9 მოწინააღმდეგე, მოცილე.
 მცოვანი-ი 15,15 კალაროსანი; ბერი კაცი

 ნაზორე-ი 28,8 შეწირული მსხვერპლი.
 ნახაქტი-ი 8,6 მამათ მთავარი.
 ნები-ი 106,29 ხელისგული.
 ნესტუ-ი 2,7 საყვირი.
 ნეშტი-ი 21,3 ნაშთი, დარჩენილი.
 ნიში-ი 7,36; 95,3 ნიშანი (მომასწავლებელი
 რიამზე), სასწავლი.
 ნიჭი-ი 4,6: 3,16 საჩუქარი. ძღვენი; ტალანტი
 ნუგეშისა-საცემელი-ი 96,25 განმამზრუნველ-
 ლი, განმამდიდრებელი.

ოქრანტი-ი 22,3 კვალი, ნიშნი.
 ოცნება 42,28; 93,30 მოჩვენება.
 ოხა 29,4 შეამდგომილობა.

პარეზი-ი 117,16; 154,17; 163,13 (= ნაპარალი
 ქუაბი ჟ.) კლდის ნაპარალი ან გამოქვაბული.
 პინაყი-ი 156,37 ჯამი.
 პოლოტა-ი 56,7 ფარი რკინისა.

რაბამი-ი 15,26 როგორი.
 რეცა 42,19 თითქოს.
 რკინობა 36,33 შევიდება.
 რჩილა ნახე ერინა, ევრჩილეთ.

ბაანჯონი 168,2 გამოსაცხადებელი, გამო-
საცხადებელი, საქვერო.

საბრე 58,5 მახე.

საგრობა 181,2 ბრძოლა.

საზარელ-ი 31,27; 62,31 საშინელი.

საზრდელ-ი 7,13; 92,28 საზრდო, საკმელი.

საძაბარი 107,31; 165,15 (= სათბოლო ჟ.)

ბარი, წერაქვი და მისთ...

სათბოლო-ი 107,29 ბარი.

საღმობა 183,25 სატიკარო.

სამოხე 6,16 ყვავილნარი, ბალი.

საოცრება 84,30 მოჩვენება.

სართული-ი 122,36 სახურავი.

სარწულ-ი 184,6 წელის ჭურჭელი.

სატყუარება 112,13 იგივე, რაც ენკენია (იხ.).

საურავი-ი 4,1 საზრუნავი.

საფახე 40,13 განძი. ქონება.

საფხალმუნე 74,31 მედავითნის ადგილი ე-
ლესიაში; 77,1 დავითნი.

საუდარი-ი 17,25 საჯდომელი. ტახტი.

საწერტელი-ი 42,13; 136,14 სახელტელი.

საქირო 165,17 სადაც გაკიოვება.

სახე 135,24 ნიშნები. მაგალითი.

სახიფარი-ი 21,18; 95,35 კეთილი; კეთილის
მყოფელი.

სახიფრება 97,10 სიკეთე

სახლელ-ი 171,28 (= ნათესავი, ჟ.) ოჯახი.

საქედარი-ი 115,5 ცხენი, ჯორი, ვირო.

საკუმად-ი 120,14 დიდი ღუმელი; ქურა.

სერობა 174,5 პურის კაძა.

სერტყ-ი 86,12 ტყე.

სიავ-ი 158,4 კვაბი.

სიბილწე 30,31 გარყვნილობა; გაფუტება.

სიკეთე 207,7 სილამაზე.

სილაღე 17,24 სითამამე.

სიმხი-ი 201,16 ქენჯეთი.

სირ-ი 122,36 ჩიტი.

სისრა 93,17 სროლა, ტყორცნა (ისრისა).

სიმელი-ი 142,27 სიმშილი.

სპახტ-ი 108,28 მხედართ მთავარი.

სპოდონ-ი 12,6 მოსწრაფე, მოწესე, ბერი.

სულტანი-ი 206,12 დიდი მეფე.

სქემა 76,24; 104,1 საბერო სამოსელი.

ტაკუ-ი 61,24 ქურჭელი (სალენი).

ტალვარი-ი 67,28; 86,16 საჩრდილობელი;
ბარდაბი.

ტალანტი-ი 126,34 განძი.

ტანჯულ-ი 17,14 ნაცემი, ნაკვეში.

ტრაპეზ-ი 79,16 საკურთხეველი.

ტუება 186,28 მოთქმა.

უბაწოდ 5,1 უნაქოდ, უხადოდ.

უდაზნო 7,23 დაუსაზლებელი ადგილი;
4,15 მონასტერი უდაზნოში; მონასტერი.

უღებ-ი 126,33 თავ-დაუღებელი (საქმისა
უღებება 49,13.

უნდა 155,33 არად საქმარი (საბა); უნ-
დობა 26,7 გამოუსადეგრობა.

უოპნო 67,27 დაუსრულებელი.

უოფარი-ი 153,11 არას მქონე.

ურეხა 76,17 ზრუნვა; წუხილი.

ურნატი-ი 77,17 იგივე ორნატი (იხ.)

უყე 140,3 საფლობი მიწა.

უცნაური-ი 146,34 უცნობი; უცნაურო
ბა 147,14 უცნობლობა, უცოდინრობა.

უწყება 2,13 თხრობა, ისტორია.

უჯამლო 81,27 უფესაქმლო.

ფაჩარი-ი ფაჩარი ფრიად ქედსა მისსა (ვე-
შაისასა) 159,2 = თბაი ფრიადი მსგავსი ძგ-
რისაჲ—ჟ.) თმა.

ფეშხემ-ი 111,35 ეკლესიის სამსახურებე-
ლი ქურჭელი.

ფინაქ-ი 70,1 ხურმა.

ფიცებელი-ი 43,3 სასტიკი.

ფლახ-ი 206,39 ბაღნის ძაძა (სახა), უხეში
სამოსელი.

ძარტა 4,19; 205,21 წერილი, წიგნი.

ქორ-ი 6,8 სახლი.

ქუბა-ი 16,12 გამოკვებელი.

კცევა ცხოვრება, მიმოსვლა.

ლუარძლ-ი 39,34; 104,22 ერთგვარი სარე-
ველა ბალახი.

შინელი-ი 39,23 ყინვა.

უოფლიოური 19,5 სრულიად.

შანთ-ი 10,27 რკინა გაგარეალებული.

შარავანდი 109,38 გვირგვინი; შარავენ-
დები 3,7 მზის სხივი.

შებებულ-ი 142,10 დაკონილი; იხ. და-
ბებულ-ი.

შევეღრება 64,6 მიბარება.

შეხუწა: შემოხუწილი 169,28
(= მოლტოლეილი ჟ.) თავ-შეფარებული.

შეოქმულება 22,2 ერთ-პირიანობა.

შემტკობელი-ი 15,23 შემწყწინებელი, მიმ-
ლები.

შეტყუება 65,2 შეფერება.

შეუმწიფლებელი-ი 110,20 უმწიკლო, უნა-
კლო.

შეუტეუბილი 110,4 შეუფერებელი.

შეკუთვნილი, ა, 200,23 შეწყუთება.

შიფშაგ-ი 52,20 შუშა.

შფოთ-ი 19,28 არეულობა; შ ფ ო თ ე ბ ა
42,20; 43,16 არევა, აღგზნება.

ჩქუება, ჩქუეფება 9,23, 209,33 ბარბადი;
ბეცობა (საბა); აქეთ-იქით ცემა.

ცხედარ-ი 58,10; 204,30 ლოგინი, საწოლი.

ცხოველ-ი 8,37 ცოცხალი.

ქაქა 208,9 უხეში ტანსაცმელი.

ქმაცუფა 104,27; 149,15 ხაკვა.

წამ-ი (წ ა მ ი სასწორისაჲ 32,33) ისარი,
მანიშნებელი; წ ა მ ი ს - ყ ო დ ა 20,2; 115,10
ნიშანი; ნიშნება.

წიალ-ხლვა 24,36 გადავლა (წყლისა).

წინა-განწყობა 34,19; 15,30 წინააღმდე-
გობის გაწყვეა, შებრძოლება.

წყრთა 23,18 ზომის ერთეული: ბელიდან
იდაყვამდის.

ბალაკ-ი 38,9 კუნძული.

ბირვეულ-ი 175,29 გაბირვებული.

ბუვილ-ი 208,37 წუხილი.

ხაღილ-ი 94,20 ბოწოდება.

ხალენ-ი 39,21; 101,14 მოსასამი (ცხვრის
ტყავისა).

ხარახხ-ი 24,1 საფეხური, საფუძელი.

ხენეშ-ი 189,36 ცუდი; საძაგელი.

ხლდომა 172,26 ბრომა.

ხუროთმოძღვარი 28,23 არქიტექტორი.

ჯამლ-ი 144,9 ფეხსაცმელი.

ჯდომა 135,36 წინააღმდეგობა.

ჯელ-ყოფა 72,2 ბელის მოკიდება.

ჯელოვან-ი 4,25 ბელისანი, ოსტატი.

კმელ-ი 40,24; 85,37 ხმელეთი.

კორც-ი 34,1 სხელი.

კუეხულ-ი 19,14; 77,8 დაკლებული.

კუვოლ-ი 138,37 თაველი.

კუმარ-ი 19,9 საწყაო კურბელი.

ჯჳმნა 80,37 გაშორება, გაცლა; გამომშვი-
დობება.

ჯურღმულ-ი 108,15 კა.

ჭახაკ-ი: ჰასაკისა სწორი 72,16 ერთი
ხნისა.

ჭგიფხ 34,38 არის.

პროარტაკ-ი 205,30 ბრძანების წიგნი.

პრულ-ი 70,29 ძილი, თვლუმა.

ბუნე 169,24; 170,18 ცხენი.

ს ა ძ ი ე ბ ე ლ ი

პირთა. ეთნიკურ და გეოგრაფიულ სახელთა

ტბილის ნეკრებელი 80,7; 88,8-12-13-35;
წიკაძე 168,19-20; 189,31; 190,13-15-23-27;
192,17-25-29; 193,3-34; 194,9-11-14-23-24;
195,13.

აბრა(შ)აშ 8,3; 20,7-11-12-15; 23,5; 64,21;
110,9; 173,28.

აგარიან-ი 206,3.

აღაშ 9,34; 30,13; 31,2; 34,24; 35,11; 37,23-
24; 44,37; 45,21-23; 46,16; 177,35.

აფაზენ-ი 108,31.

ალავერდ-ი 67,1-5; 196,1.

ალექსანდრე (ნაქედონელი) 113,20.

ანა 6,28.

ანტოქი(ა) 12,17; 13,15; 69,3; 71,1; 72,27;
112,27; 199,28.

ანტონი (ასურელი) 80,6.

ანტონი (დიდი. მეგაპტელი) 129,12; 153,29.

არაგვ 24,35; 26,1; 85,20.

არგუეთ-ი 206,6.

არხოზ 9,23; არჩიან-ი 9,31.

არონ 26,27.

არხენი კათალიკოსი 2; 3.

არხენი დიდი კათალიკოსი 188.

ახურეთ-ი 14,4; 17,18; 61,24; 70,38; 146,25;
148,14; 199,26.

ახურდ-ი 81,29.

ამადა 206,7-22.

ბაბილონ-ი. ბაბილონ-ი 37,19; 107,25;
120,12; 191,27.

ბართლომე კათალიკოსი 203,8.

ბახილი კათალიკოსი ძე დიდისა პატრი-
კისა უახესი 199,3.

ბახილი მეფე მაქედონელი 175,10.

ბერბენ-ი 175,6; 194,30-33-37; 199,31.

ბუბაქარ. ბუბაქარ 172,17; 173,33-34; 174,2-
4-6-15-23-26-27-30.

ბურულ 206,9.

ბარეხა 67,6; 151,3-10; 175,21; 179,28;
196,7.

გოორგი 207,34-38; 209,19; 210,1.

გოორგი წმ. 67,7.

გოდგოთი 212,11.

დავით (წინაწარმეტყველი) 97,34; 110,11.

დავით გარეჯელი 38,8; 39,7; 67,6; 80,6
145,29; 148,13-28; 151,2-20; 152,15-16; 153,20-
21; 154,14; 155,9-31; 156,35-36; 157,18-23
159,13; 160,20-22-25-34; 161,2-8-12-16-20-26
164,37; 166,6-15-28-30; 167,27-33; 168,9-12
170,9-32-33; 171,16-18-35; 173,2-26-33; 173,5-
36; 174,2-4-6-7-13-28-29-34; 175,4-25-33-36
176,1-20; 177,22; 178,23; 179,3-15-21-34; 180,3
181,3-13-14-32; 182,5-6-13-15-16-18; 183,4-
12-19-37; 185,3-11; 187,1.

დანიელ 54,23; 55,9; 139,22; 142,38; 163,33.
დოდო(ბ) 166,5-15-29-30; 167,1-16; 174,9-
12-15-25.

დუღლეთ-ი 150,38.

ეპრაელ-ი 11,36; 203,27.

ეგუპტი 7,21; 191,10-11.

ევაგრი, ევაგრი 69,3; 98,21-25-31-35-36
99,6-13-14-19-20-29-30; 100,5-19-29-33; 101
17-25-35; 102,9; 104,2-25-32; 105,15-18; 106,11
108,8-17-22-38; 109,7-12-20-29-30; 111,33
112,11; 116,6; 128,19; 130,14-18; 131,11; 138,27
196,37; 200,19-21-23-26-34; 201,2; 202,6-8-19-
21-23-26-30.

ევლავიოს კათალიკოსი 81,10 22; 85,21
91,19.

ეზდერიოს 38,14; 39,8.

ელა პატრიკი იერუსალემისა 179,31-37
181,12.

ელა (წინაწარმეტყ.) 96,28-30; 103,14;
153,27-28.

ელა დიკონი 48,34; 52,30-34; 62,26-27
80,7; 119,4.

ელა მეფეზე 210,17.

ელიზე (წინაწარმეტყ.) 20,24; 103,13-18.

ელთაში (წინამძღუარი) 80,32.

ვაჩე დიდი პატრიკი 199,4

ვახტანგ (გორგასალი) 112,1.

ვადენ-ი (კერპი) 85,9.

ვაქარია 194,13-17.

ზედა-ზადენ-ი 26,10; 84,22; 111,21.

ზენა-ხოფილი 67,12; 81,23; 196,9.

ოთა 62,3-25-27; 65,12-13; 66,17; 80,6.
თეოდოსიოს (ასურელი) 80,6.
თეხალონიკე 175,8.

იაკობ 8,4; 64,15; 110,10; 136,33; 140,13;
173,29-30.

ილდო 190,25-27.

იერუსალემი 13,13; 28,24; 158,9; 176,3-4;
177,14-16-19-22; 178,27; 179,18-35-36-37;
180,2-4-14-16-17-18; 181,33; 182,2-13-14-16-
20; 203,29.

ილარიონ (ქართველი) 174,34; 175,3-20.

ილარიონ (მამასახლისი) 207,30.

იოანე კათალიკოზი (ქართლისა) 210,19.

იოანე-მარტური 69,6.

იოანე ნათლის-მცემელი 27,3; 66,33; 95,16;
184,37; 194,13.

იოანე (მამასახლისი) 205,26.

იოანე ოქრობირი 210,20.

იობ 43,29.

იო(ვ)ანე ზედაზნელი 2; 3; 5,12; 4,13-21;
12,5-14-15-16; 17,21; 18,11-21; 20,11-18; 23,2;
24,22; 25,1; 28,7-20; 29,4; 38,2; 39,2; 40,9-
10-25; 41,13; 42,16; 43,1; 44,2-3-6-13; 45,1-
2-9; 46,29-36; 48,7-8; 51,2-11-12; 52,35; 56,16;
58,14; 59,1; 60,1-13-28-29; 61,6-20-26-30;
62,17; 65,16-32; 66,21-35-37; 69,8; 72,25-
31-36; 73,8-19; 74,6; 75,34; 77,10-12-14-27;
78,2-6-14-24-35; 79,5-32; 80,2-7-8-17-20; 81,
5-13-33-35; 82,5-8-17-26-33; 83,26; 84,6-21-
35; 85,28-35; 86,13; 87,8-15-17-21-23-32; 88,26;
90,31; 91,2-7-18-24-28-30-32; 92,8-21; 94,16;
96,13-15; 111,20; 112,20; 118,24; 119,2-3-5-
11-12-19-21-26-30-31; 120,8-9-33; 121,3;
123,3-4-11-12-35; 124,4-29; 148,2-12; 149,13-
27; 150,5; 195,13-17.

იორდანე 37,14; 103,13.

იოსებ (ასურელი) 80,6.

იოსებ 191,10.

იოსტინიანოს, იოსტინიანე 108,29-34; 109,5.

ისაკ 8,3; 110,9; 173,29.

ისე წილენელი 67,17; 87,33; 88,9-10-11-
15-36; 90,17-30; 119,7; 120,33; 121,11-15-16;
122,1-8-14; 195,15.

ისრაელი 7,36; 48,38; 49,23; 103,4; 153,24;
158,3.

ისუ 158,6-7.

იუდა 134,26.

იული 67,4-9; 196,6.

იარმელი 153,27.

იასტელი 28,13.

იახეთი 38,4-6; 39,6; 67,15; 150,36; 163,4;
189,32-33.

ილემენტოს (კათალიკოსი) 96,30.

იოდან-ი 113,17

იონონ 116,6-20-24-27; 117,1-3-5-14-16

იოსტანტინე 1:0,14.

იოსტანტინეპოლი 69,6; 175,9.

კპრილი აღმკანდრელი 211,24; 212,16.

კუხეთი 38,5-6; 196,6.

ლიახვი 206,23.

ლიბანი 70,1.

ლოთ 102,17.

ლუკიანე 151,14-19; 152,16; 153,3-22-37
154,13; 155,8-19-32-36; 156,35-36; 157,7-23;
158,13; 159,12-13; 160,30; 162,6-9-19-20-24-32;
163,17-19; 174,14-20; 176,1-2-6-14; 175,12-27;
177,13.

მაკარი 111,5-15; 129,16-23.

მაქედონ 11,7.

მარია (ლუთისწმობელი) 89,9; 96,11; 168,2;

მარტური 69,6.

მეფებელი 7,15; 103,7; 210,27

მერანი, მერანი 184,3-4.

მირიან (მეფე) 23,12; 24,3-5.

მიქაელ 4,10.

მიოდომანი 207,30 (მდრ. კოდმანი).

მოხ (წინასწარმეტყ.) 6,29-32; 7,8; 8,8; 48,38;
102,34-37; 103,3; 158,6.

მრავალთა (გარესჯას) 184,35.

მტკარი 92,23; 98,27-31; 100,36; 101,1-3
122,8-10; 161,1; 206,9-13-22; 207,10

მუნარი 206,8.

მღვწე 210,15-25.

მცხეთა 12,19-21; 27,8-10; 23,6; 24,31-32;
25,10; 39,9; 66,30; 92,11-12; 112,4; 150,16-19;
191,6; 210,36.

ნაბოლი. ნაბული 189,2-7.

ნათან 80,7.

ნათანელ 34,26.

ნახდაგისი 102,2.

ნეკრისი 88,1-14-35.

ნეოფიტე 207,18.

ნელოსი 145,13.

ნინო 22,29-30; 23,16; 78,33; 81,16; 84,11;
85,10; 91,3.

ნოე 7,10.

ნეხეთი 108,31.

ონოფრე 145,5.

პავლე (მოციქ.) 20,13; 24,15; 30,30; 31,24; 60,4; 63,30; 71,21; 123,24-29; 126,20; 127,17; 136,15.

პეტრე (მოციქ.) 119,16; 132,19.

პიმენ 80,7.

პიროს (ასურტელი) 80,7.

რაქელ 191,7.

რეკ-ი 192,21; 194,6.

რუხთაფ-ი 168,5.

საბა 28,12.

საკრეფელ-ი (მთა) 81,3.

სამარიტელ-ი 6,2.

სამთაფის-ი 38,14; 39,8.

სამოელ (კათალიკოსი) 207,22.

სარკინე 69,5; 113,19; 205,9; 206,10; 212,3.

სარკინოზნი-ი 206,3.
სარშიანე კათალიკოსი 210,26-34; 211,1-5-7-9-28; 212,10-19-23-26-27-32-38; 213,3.

სეგორ-ი 102,17.

ხინა (მთა) 7,24.

ხონ-ი 82,12.

ხოლოშონ 110,12.

ხოშენ-ი: სომხური ენა 169,4.

ხოშინთ-ი 206,5.

ხოხთენ 175,14.

ხპარხნი-ი 189,17-18-37; 190,1; 191,24; 194,33-38; 200,8; 201,14; 207,16.

ხტეფანოზ 203,4-14-16-31; 204,6-10-15-23-24-29-39; 205,15-19-32-38.

ხუშონ, ხუშონ ანტიოქელი მესუიტე 81,2; 190,17-24-27-28-32.

ტახუნ-ი (ტოში) 108,32-37; 109,3.

ტფილის-ი 210,28.

უმარ 106,9-26.

ურხნის-ი 207,22.

ურია 6,36.

ფარსმან (ქართველთა ზეფე) 108,34-37; 111,25.

ფილაბე ეპისკოპოსი 212,29.

ძალდეველი-ი 120,15-16.

ქართველ-ი 67,1; 68,7; 78,27-29; 91,27; 108,27-34; 142,16; 145,29-31; 175,4; 199,32.

ქართლი-ი 2; 3; 12,17-20; 20,4; 22,6-16-27; 23,5; 24,4; 27,14; 53,3; 69,4; 79,13; 81,7-10; 83,38; 84,2; 91,6; 108,24; 112,8; 189,17; 194,35; 203,4; 205,8-31; 206,3-5.

ქიდი მაღლოვნებისაჲ, მაღლობისაჲ (იერუსალიმს) 177,17-18.

ქრისტეფორე 207,29.

ქსანი 121,12.

შოა 39,9; 69,2-3; 73,9-10-14-28; 74,1-11-33; 75,8-30-36; 76,10-25-32; 77,15-23; 78,8-22; 80,5; 85,28; 91,29-32; 92,8-9-26-36; 94,12-20-29; 95,5-27; 96,22-32; 97,6; 98,32-36; 99,5-16-21-27; 100,6-28; 102,28; 103,2-27; 104,10-26-34-38; 105,14-19-23-31-36; 106,15-18-29; 107,9-14-29-32; 109,29; 112,6-25; 114,12-19-28; 114,12; 115,13; 116,12-13; 117,2-18-22; 118,32-34; 119,31-32-34; 120,3; 123,10-12; 124,3-4-26-36; 125,20; 128,16; 129,2-5; 130,14-29; 131,13-16-21-28; 138,33; 140,30; 141,9; 191,17; 195,16; 196,26; 199,2; 200,2-5-11-13-21-34; 201,7-15-22; 202,3-16-34; 203,1-6; 204,16-23-32-38; 205,7-10-18-25-28-36-39; 206,1-21-38; 207,1-2-5-15-22-33-34; 210,3-19-24; 211, 27-34; 212,4-16-36; 213,2-5-8.

შუამდინარე 2; 3; 12,15-16; 13,2-14; 69,3; 146,25; 148,13.

ცხედიდი-ი 98,24; 102,3; 206,10.

წილკანი 67,17; 87,38; 88,13-16-36; 121,5 122,3.

ბრაბტოდოლე 207,29.

შემჩნეული ქორეოგრაფიული შეცდომები

გვ. ზტრიქ.	არის:	უნდა იყოს:
24,30	ღმერთმან	ღმერთმან
40, 3	მათთან	მათთან
40,24	მიიღბიეს(!)	მიიღბიეს(!),
40,25	ზღუჯანიცა	ზღუჯანიცა
46,29	განგუას ხაშს	განგუასხაშს
48,16	განაბეზდა	განაბლუბდა
48,30	ალიქდის	ალიქდის
54,21	დაულო	დაუყო
54,25	მისთჳს	მისთჳს
68 შენიშ., 1	1 ' შიოღსი A. 2 მაშაო —A.	1 ' შიოღსი B. 2 მაშაო —B.
75,20	განრინ ბად	განრინებად
131,14	შეჳდრნა	შეჳჳდრნა